MAGYAR NEMZET, 2000. 09. 06. 14. o.

KÚTVÖLGYI MIHÁLY

Pásztorok hagyatéka könyvlapokon

A napokban jelent meg Kútvölgyi Mihály fotóművész legújabb néprajzi albuma Fénybojtár címmel, a Timp Kiadó gondozásában. Kútvölgyi Mihály 1944-ben született Üllőn. Elvégezte a Magyar Újságírók Országos Szövetségének fotóriporter szakát, majd esztétika–filozófia szakos diplomát szerzett a Kossuth Lajos Katonai Főiskolán. Alapító tagja a Kós Károly Céhnek, a Széchenyi Társaságnak és a Magyar Újságírók Közösségének. Első fotóalbumát Kallós Zoltán néprajzkutatóval készítette el 1981-ben. Nyitott kapuk (1987) című negyedik albumáért megkapta az Európa-nagydíjat és a Magyar Fotóművész Szövetség nagydíját.

■ OSGYÁN EDINA

Kútvölgyi Mihály lapunknak elmondta: a hatvanas évek elején a Zrínyi Nyomdában kezdett dolgozni, majd a Tűzvédelem című lap fotórovatához került. Ebben az időszakban ismerkedett meg *Nagy Lászlóval* a New York kávéházban, aki már hosszú ideje tervezte, hogy a magyarság ősi és őshonos állatairól készít albumot. Kútvölgyi Mihály fényképezte volna a kötet illusztrációit, de Nagy László halála miatt az album nem készült el. Kútvölgyi Mihály azonban ezen ötlet alapján kezdett tavaly a Fénybojtár című albumon dolgozni.

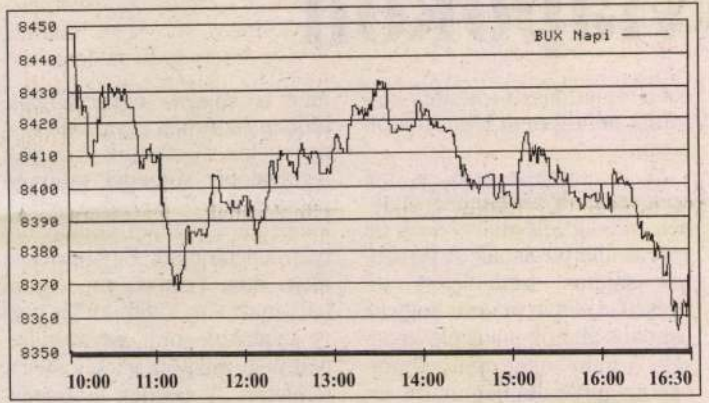
Mint mondta, első néprajzi kötetét *Kallós Zoltánnal* állíthatta össze. Később felmerült, hogy sorozatot készítenek, amely Kárpát-medence-szerte bemutatja az akkori állapotokat.

Kútvölgyi Mihály 1989-ben készítette albumát a magyarországi tűzoltótornyokról, s ezzel egyidőben az egyik fő szervezője lett a Magyar Tűzoltószövetség újjáalakításának. Később megtervezte a magyarság ősi és őshonos állatait bemutató albumát. Mint elmondta, tisztában volt azzal, hogy ezt a témát pásztorok népi kultúrája nélkül nem lehet feldolgozni.

A fotóművész arról is beszélt, hogy a magyarság életében mindig kitüntetett szerepe volt az állattartásnak. A pásztorok sajátos szemléletén, tenyésztési elvein múlott, hogy az őshonos állatok ma is életképesek. A Fénybojtár című albumban megpróbálta bemutatni azt a sajátos népi kultúrát, amit ezek az emberek hoztak létre. A kezükből kikerült faragványok még a képírás egyezményes, időben és térben egyaránt érvényes jeleit rögzítették. Az egyik legkiválóbb somogyi fafaragó pásztor, *Pap József* só- és paprikatartójára például vonuló betyárokat faragott. Együtt nézve őket, nem érthető, mi végből haladnak. Ám külön-külön nézve az alakok sorát, egyazon betyár négy állapota jelenik meg a felületen. A számos fafaragásnak tehát egy mögöttes, az esztétikainál mélyebb tartalmat tulajdonít a művész.

kot zúnált, a Globus három százalék felett, a Synergon 2,5

rendszer hiteken belüli indítása miatt volt szükség.

Az oldalon szereplő adatokat
a Fornax Rt. és az MTI ECO szolgáltatta.

OTP elsőbbségi	7 855	7 855	8 186	8 450	8 195	123	247 726 925	30 261	7 950	2000.09.04	245	3,08	4 395	8 450
Pannon Váltó Rt.	710	637	699	770	699	17	7 957 678	11 392	710	2000.09.04	-11	-1,55	550	900
Pannonflax Rt.	1 035	1 005	1 014	1 035	1 020	19	1 890 060	1 864	1 045	2000.09.04	-25	-2,39	260	1 665
Phylaxia P. Rt.	85	82	83	85	85	27	3 590 226	43 471	83	2000.09.04	2	2,41	79	210
Quaestor	190	190	190	190	190	1	129 200	680	190	2000.08.28	0	0,00	186	220
Rizikó Faktory	-	-	-	-	-	-	-	-	2 220	2000.09.04	-	-	-	-
Skála-Coop Rt. T	1 200	1 150	1 199	1 200	1 150	3	12 230 000	10 200	1 295	2000.09.01	-145	-11,20	615	1 345
Styl Rt.	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	5	2 058 000	1 715	1 000	2000.08.18	200	20,00	600	1 200
TITÁSZ Rt	8 200	8 200	8 200	8 200	8 200	4	721 600	88	8 200	2000.09.04	0	0,00	7 305	9 110
Zwack U. Rt.	6 790	6 750	6 781	6 800	6 750	4	983 255	145	6 795	2000.09.04	-45	-0,66	5 810	9 495
ÉDÁSZ Rt.	14 100	14 000	14 072	14 500	14 000	9	3 152 050	224	14 500	2000.09.04	-500	-3,45	8 000	19 950

Budapesti Értéktőzsde Részvények (C) szekció

	Nyitó	Min.	Átlag	Max	Záró	Üzl. szám	Forg. (Ft)	Darab	Előző	Előző köt. dátuma	Vált. (Ft)	Vált. (%)	Előző 52 hét Min	Max
Arago	608	608	617	620	609	5	680 388	1 102	606	2000.09.04	3	0,50	302	1 000
Aranypók Rt.	10 850	10 850	10 850	10 850	10 850	1	10 850	1	10 950	2000.09.01	-100	-0,91	7 000	13 195
EHEP	400	400	400	400	400	2	800	2	690	2000.07.25	-290	-42,03	400	690
Eravis elsőbbségi	-	-	-	-	-	-	-	-	6 200	2000.09.04	-	-	-	-
Fűzfői Papír Rt	-	-	-	-	-	-	-	-	480	2000.08.31	-	-	-	-

Az alperai barlangban talált rajz a kutyát ábrázolja

A KUTYA AZ IRODALOMBAN ÉS A MŰVÉSZETBEN

Részlet a decemberben megjelent A KUTYA tenyésztése, tartása, kiképzése című kynológiai szakkönyvből.

Az emberiség kultúrtörténetének szerves része a művészet, az irodalom. Természetes tehát, hogy itt is megtaláljuk a megemlékezést az ember szolgálatába szegődött kutyáról.

Az ősember összes eddig ismert művészi alkotásának négyötöd része állatokat ábrázol. Az ember ábrázolása már kisebb szerepet játszik az egykorú művészetben, s még kevesebb hely jut a növényeknek, a geometriai formáknak. A kőkori ember művészetében az állatábrázolások a legtökéletesebbek. Ez semmi esetre sem tekinthető művészi játéknak, sem dekoratív célzatúnak, hanem el kell fogadnunk a tudósok és kutatók azon megállapításait, hogy ezek az ábrázolások bizonyos misztikus kultusz szolgálatában állottak. Az őskor emberének élete, léte szorosan összefüggött a vadászattal, halászattal. Az állatokat tisztelték, féltek tőlük. A legtöbb kezdetleges nép egy-egy állatot védőjeként, sőt gyakran őseként tisztelt (totem állatok). Az ősember nyilván azzal a szándékkal is ábrázolta az állatokat, hogy azok jobban szaporodjanak és könnyebben hozzájuk férkőzhessen. A tudósok ezen állításukat még azzal is alátámasztják, hogy ezek a leletek, festmények rendszerint nehezen hozzáférhető helyen, a barlang sötét részein találhatók, sok esetben csak hason csúszva juthattak el a freskóval díszített barlangrészekhez, és nemegyszer csak háton fekve gyönyörködhettek benne. Ez a jelenség a geológiai jelenkor elején —, amikor az ember földművelővé és állattenyésztővé lett — megszűnt. Az ember élete ekkor már nem függött pusztán a vadászat és halászat esélyeitől.

Az ember legelső művészi megnyilvánulása a kutyával kapcsolatban annak grafikus ábrázolása volt.

A cipőtalp alatti póráz, áthúzással

A kúszás betanítása segítséggel

Kezdetben elégedjünk meg azzal, ha a kutya 1—2 métert kúszik. A gyakorlat folyamán többször adjuk a „Kússz!" vezényszót és a helyes végrehajtásnál dicsérjük meg a kutyát. Ezt követően a gyakorlatot tovább bővítjük mégpedig úgy, hogy a fekvő kutyának bizonyos idő után a „Kússz!" vezényszóra és a kézjelre előre kell kúsznia a kiképzőig. Később már csak kézjelekkel dolgozunk a vezényszót pedig elhagyjuk.

Előreküldés
(Győri János felvételei)

Előreküldés

A kiképző kezdetben nyugodt környezetben haladjon és a kutyáját tartsa „Lábhoz" helyzetben, majd hirtelen fusson előre néhány lépést, ezzel egy időben emelje fel a jobb karját és adja az „Előre!" vezényszót. Erre rendszerint minden kutya előre rohan, csak a félénk kutyák ragadnak hozzá a kiképzőjükhöz. A kutya előre hajszolásától tartózkodjunk, azaz a kényszer alkalmazását kerüljük, mert ezzel a „lágy" kutyákat könnyen elronthatjuk és arra neveljük, hogy elfussanak.

Tapasztalat szerint csaknem minden kutya hajlamos arra, hogy szabad terepen, vagy utcán vidáman előre szaladjon. Más a helyzet azonban zárt térben, vagy kerítéssel körülzárt gyakorló területen.

Az „Előre!" vezényszó a kutya számára nem jelentett eddig mást, mint szabadságot, ezért szívesen is élt vele. A zárt terület és a körülkerített hely most már gátlólag hat a kutya mozgási ingerére. Rendszerint meg fog torpanni és csak néhány lépést megy előre. Meg kell találnunk tehát azt a módot, amivel meg tudjuk értetni a kutyával, hogy az „Előre!" vezényszóval mindig legalább 30 m-t egyenesen előre kell futnia. Ezt a megértetést rendszerint hamar elérjük, ha a gyakorlótér végén az egyik bokor mögött segítőt állítunk fel, aki abban a pillanatban, amikor a kiképző a karját felemeli és az „Előre!" vezényszót adja, pisszegő, vagy ingerlő hangot adva, a bokor mögül előlép.

Minden bátor kutya — különösen akkor, ha már része volt az emberrel szembeni munkában — oda fog rohanni a segítőhöz. A segítő maradjon nyugodtan állva és védekezzék a kutya esetleges támadásával szemben, egy bot előre tartásával.

(Folytatjuk)

Az alperai sziklabarlangban (Kelet-Spanyolország) találták az első rajzot a kutyáról. Ezen az átmeneti kőkorból származó vadászjelenet ábrázoláson egy kutya oldalról támad meg egy nyolc vadkecskéből álló csoportot, melyek közül kettő nyílvesszővel sebzett. Úgy tűnik ebből, hogy már abban az időben vadászatra használták a kutyát. Távolabb, egy másik kutya segédkezik az íjjal (?) és lándzsával felfegyverzett vadászok rénszarvas elleni támadásánál.

Ezekben a legrégibb ábrázolásokban még bizonytalanok az anatómiai elemek. A kutyát nem figyelték meg, tehát nem rajzolták olyan pontosan, mint a többi ábrázolt állatot.

A maslebergi, hultani sziklabarlangok képein azonban minden kétséget kizáróan fel lehet ismerni az ugyancsak vadászjelenetben ábrázolt kutyát.

Az egyiptomiak gyakran ábrázolták a kutyát merev tartásban, ülve, felálló egyenes fülekkel, hosszú lábakkal és a jól zárt mancsokon kiemelkedő körmökkel.

A Louvre gyűjteményében található rekonstruált őskori sír frízén a kutya meglepetéssel nézi egy születő kis kecske fejét. Mögötte egy ember látható husánggal, mintegy jelképezve, hogy védi a kis kecskét az esetleges támadástól. Ez a kutya egy kunkorodott farkú, finom arcú példány és az életből vett jelenet ábrázolása meglepően modern felfogású.

Az asszírok tudvalevőleg a Molossust kedvelték. A ninivei palota domborművén ennek a kutyafajtának két nagyméretű példánya látható, amelyeket szolgák fognak vissza. Az ókori görögök lógó fülű, hosszú farkú kutyákat ábrázoltak.

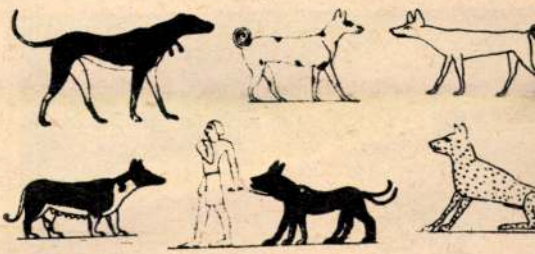
Egy római sírkövön egy hatalmas állkapcsú, hosszú, vastag farkú, nyakörvvel felszerelt, nagy testű kutya látható, amint éppen egy vaddisznóval hadakozik.

A bizánci művészek agártípusú kutyát ábrázoltak.

A szobrokban gazdag középkorban kutyaábrázolással ritkán lehet találkozni.

A reneszánsz korban kerül újra előtérbe a képzőművészeti alkotásokban a kutya agár, griffon, palota pincs fajták alakjában.

A XVII. századtól kezdve Puget hatalmas domborművétől, a mai kor szobrászainak alkotásáig gyakran találkozunk kutyaábrázolással. Érdekes, hogy a néger művészetben, a kutyaszobor ismeretlen, míg a japánok és a kínaiak igen gyakran ábrázolták (Fo kutya). A festészetben szintén számtalan nagy mester régi és új alkotásain találkozunk kutyával. Nem kell mást tennünk, mint végignézni egy nagy képtár képeit, vagy végiglapozni egy művészeti albumot és látjuk, hogyan ábrázolták a művészek a kutyanemzetség egyedeit egyszerű emberek, gyermekek, királyok, koldusok, szentek, mitológiai alakok társaságában, vagy egyedül magát a kutyát.

Különböző kutyafajták egyiptomi ábrázolása

Megtalálható Albert Dürer több képén, vázlataiban és festményein egyaránt. Basano, Courbert, Lucas Cranach d. A., Van Dyck, Murillo, Rembrandt, Rubens, Velasquez, Paolo Veronese, s sorolhatnánk még sok nagy nevet, akiknek festményein szerepel.

A magyar művészek alkotásaiban is sokszor találkozunk a kutyával. Id. Markó Károly, Zichy Mihály, továbbá Glatz Oszkár, Munkácsy, Csontváry igen szívesen ábrázolták különböző rajzaikon.

Mit kell tudni az ebtartási rendeletekről

A Duna alsó rakpartján, valamint a kerületi tanácsok által kijelölt területen, 50 méteres körzetben a kutyák szájkosár nélkül is szabadon bocsáthatók.

Egyes sétányokról, nyilvános parkokról, a tanács a kutyát kitilthatja. Játszótérre kutyát bevinni nem lehet.

A jelenlegi szabályozás szerint étterembe, vendéglőbe, kávéházba, általában nyilvános helyiségbe kutyát bevinni nem szabad.

Itt kell megemlíteni, hogy a villamoson, ahol kalauzi szolgálat van, a vezető peronját kivéve minden peronon 1—1 kutya szállítható. Pl. a 6-os villamoson összesen 4. Autóbuszon és trolibuszon peronon 1—1 kutya szállítható.

A vakvezető és rendőrség szolgálatában levő kutyák ingyen utaznak, egyéb kutyák pedig 1 Ft, illetőleg 1,50 Ft-os vonaljeggyel. HÉV-en a kutyák szállíthatók belterületen 1 Ft, külterületen pedig 2 Ft-os jegy ellenében.

A képen Zamárdi Csibi Cecilia 831 CAC Fhgy Cacib és magyar champion pommerániai törpe spitz. (Szirmai Jenőné tulajdona)

Leglényegesebb rendelkezése a jogszabálynak az, hogy a kutyát úgy kell tartani, hogy az ugatásával a házban lakók és a szomszédok nyugalmát ne zavarja, a közösen használt helyiségeket lépcsőház stb. ürülékével ne szennyezze és a lakók testi épségét ne veszélyeztesse. Ellenkező esetben a lakóbizottság javaslatot tehet a szabálysértési eljárás megindítására és a tanács illetékes osztálya súlyosabb esetekben elrendelheti a kutyának a házból való eltávolítását.

Itt meg kell jegyezni, hogy ez a javaslati jog nem az egyes lakókat, hanem csak a lakóbizottságot illeti meg.

Új kutya tartásához a társbérlő hozzájárulása szükséges.

Jelző kutyát csak az tarthat, aki olyan testi vagy szellemi fogyatkozásban vagy betegségben szenved, ami ezt indokolttá teszi. Ezt a körülményt tisztiorvosi bizonyítvánnyal kell igazolni.

Harapós, támadó természetű kutyát megkötve kell tartani és a ház bejáratára megfelelő figyelmeztető táblát kell elhelyezni.

Házőrző az a kutya, amelyet állandóan a ház körül tartanak és alkatát tekintve a szabadban tartást télen is ártalom nélkül viseli el. Házőrző kutyát csak olyan helyen lehet tartani, ahol azt a lakott ház vagy egyéb létesítmény (raktár, telep stb.) elhelyezése vagyonbiztonsági okokból indokolttá teszi.

Több mint négy bérleményt magában foglaló lakóházban csak egy házőrző kutya tartható, a legfeljebb négy bérleményt magában foglaló lakóházban pedig háztartásonként

MDK

Kubasy Ottilia

textil

O. Iparm. és Háziipari vázli. Magyar Iparművészet.
1929. 133.l.

Kutasi ref. templom

Somogymegye.
XVIII. sz.

l.

Ravasz Boriska:

A magyar állam és a protestántizmus Mária Terézia uralkodásának második felében.
Bpest, 1935.

83. l, 84. l. 85. l.

6. A szabin nők elrablása, Tamand, XVI. század. A valoldalon kb. harmadrésze kiányzik, az eredeti borítót üzmék korrészvétel. Analógiája a nieuzai múzeumban és a berlini műkereskedelemben. Gyapjú, 329 × 175 cm.

Az Ipolyi-gyűjteményből.

Lutka a 47–50. l. (repr. 48. l.)

Őszi kiállítás, 1930, Ipolyi 126. szám

Ipolyi, Bihar vármegye, 342. szám.

KUTASI SÁNDOR asztalos

NYAKAS Miklós: A hajdukerületi székház épitésének megszervezése : Mesterek, segédmunkások, bedolgozók, anyagbeszerzők. In. A Hajdúsági Muzeum Évkönyve, VII. 1990 122.p.
157-158.p.

KUTASI TÜNDE

ÚJ MŰVÉSZET

1979/SZEPT

20.0.

[redacted]

12o5. IGNOTUS PÁL -

[redacted]

Igen tisztelt Tanár Ur,

Most b

elmondta, hogy lenn volt Önnél
az ő közléseinek hatása alatt
jól esett hallanom tőle - s ug
saimnak, akiknek beszámoltam r
kiséri a Szép Szó munkáját, Ez
sen Önhöz forduljak. Bevallom,

Kutner

K. 2. *Zsigmond*, festő, * Pest 1840. 1854-től a pesti Marastoni-akadémiában, 1857-től a bécsi akadémián tanult. Hazatérve Pesten főleg arcképfestéssel foglalkozott.

R. f. I. 607. l.

~~vara ábrázolva~~. ~~Fején~~ Széles kerek turbánt
ágó boglárral, ~~keresztbe~~ bajusza és körszakála ~~is~~
bjai makkalakuak. Feliratta fölül

SVLTANVS

DES NAMENS IETZ
ischer Kaÿser.

Qvo tibi ope Persas, quò Pannona regna vorasse"
inhias dum violentus agris" befejezésével. A lap
-".

ei a vonalkeretnek 18·3 : 12·1 cm.

~~383~~
583.

383/96 N= 91.

Kuttner Zsigmond

festő

1857-ben 17 éves, Pestről

Kuttner Zsigmond, Pestről, **17** éves korában, 1857—58 a festészeti előkészítő szakosztály hallgatója volt.

lásd Fleischer Béla. 62. l.

T. 2470.

foglalja el partjának mentén szá-
áttérben sik vidék terül el, az
hidon innen jobbra három férfi
ike a korláton ül. Felirata:

Z

•

: 19.2 cm.

Kuttner Zsigmond

Pesti protestáns festő

Olaszországban járt 1882-ben. Sorcholában áttért a kath. vallásra.

Uj Magyar Sion

1882. XIII. 158 l.

Bp.

R. Szendy Károly

poczta

Budapest

11-én

Kultura Zoja

3 it folin Kibuntela a
szobr Arèlavajtben.
Amarston: Akadémia
1854-5

N 1 14. l

Kuttner Sigmund

Geb. in Pest

17 J. alt.

1857-58

17

1870

Bècsi akadèmia
jh. ev.

Knjaka A.: Keleti utaraisa (Gaal) V. 79

Kuth Ádám

kardcsiszár Kana

K. Balázs fia XVI. sz.

vrod

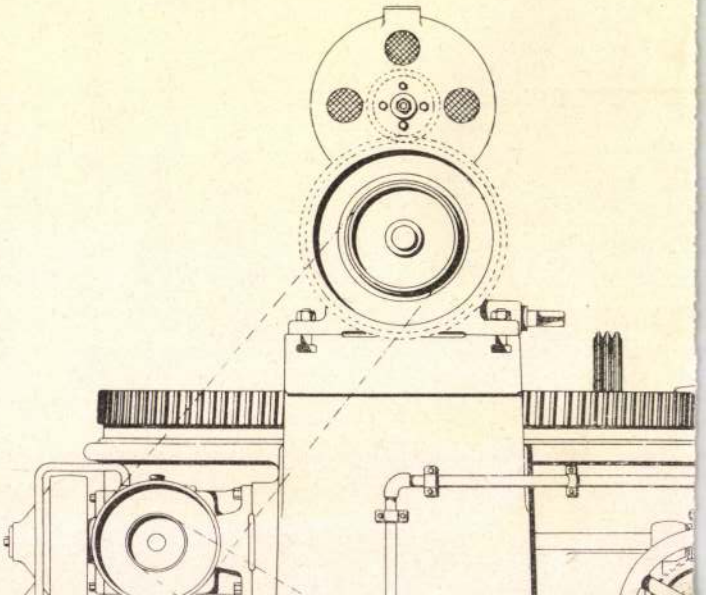
Kalmár János

A magyar kard

művészete

Bp. 1938. 60. l.

1.

Kuth Ádám
Kardcsiszár XVI. k

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

l. Arch. Ért
1906. 189. l.

Franklin-Társulat nyomdája

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

..... *úrnak*
úrnőnek

.....

Budapest

.....

Ruth Balázs

Kardcsörgés

Kassa.

XVI. k.

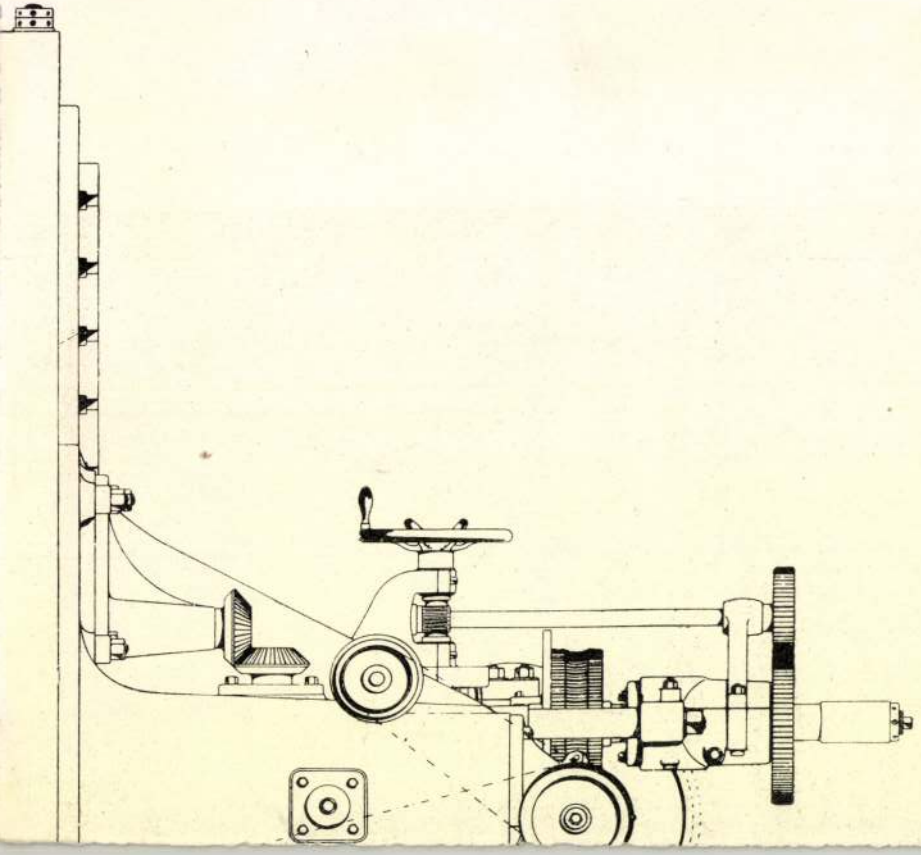
Írod

Kalmár János

A magyar Kard

művészete

Bp. 1938. 60. l.

Kuth Balázs
kadenciozár XVI. n.

MEGHÍVÓ

a

KORVIN MÁTYÁS

MAGYAR-OLASZ EGYESÜLET

KÖZGYŰLÉSÉRE

az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum (IX., Üllői-út 33—35) dísztermében folyó évi június hó 24-én, hétfőn délután 6 órakor

Gerevich Tibor
elnök

1.
Arch. Ért.
1906. 189. l.

Franklin-Társulat nyomdája

NYOMTATVÁNY

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

.....

úrnak
úrnőnek

.....

.....

Budapest

.....

Kuthay Nándor

Albert Tivadar portréjáról feladatokat
Pétsváradon (rend.)

Tamás Menyhért: Szobrok, képek,
tárlatok

Nyitra 1969 III. 21

Kutthy Sándor

Albert István által készített

portré, Pécsváradi rajzai

Népszava 1969 március 21
7. old.

Kuthassy Márton

Ötvös.

Varasd. ~~XVIII~~. XVII. sz.

Vallagi Aladár: Kecskeméti V. Péter ötvössegének. Ásvet. 1884. 20. l.

Kuthassy Miklós ?

Varasd. 1613. évről

Roman Floris F. A Lasai ötvös céhek szabályai. Szerkesztette Szabadok. 1877. évf. 807 l.

Kuthy Anny

Pest

V. Kreuzgeria u. 42

MKSz 1947

Kutky János

1591 nov. 1. Gyulafehérvár. Báthory Zsigmond a Kolozsvári Polgárok kérésére megerősíti előjogaikat. Küldöttségük tagja: „Johannes Kutky magister lapicida"

1592 febr. 19. Kvár szerint: „Szalmári János 4 borom szerem vitt az Tömöschett Kutky Jánost negyed magával Kyvalg. Fizettem fl. 1. den. 50." (V/XV. 304.)

Balogh Ilona: Egy renaissance polgármesterről. Kolozsvári műhelyek II. rész.
A Kolozsvári műhelyek - Acta Historica
1974/2 364. old.

Kulky Sános

1592 máj. 20. Kvár szőve: „Pési Zabo András vászon 4 lovon szőttesért, Kulky Sánost megyedt magával Tordára fl. 1.4" (V/XV. 308.)

1592. Kvár szőve: „A Torda utcai kis ajtónál való kőfalon való építés." ... „Kőmíves: Kuti Sános 2 inasa 5 nap."

Balogh Jolán: Kése renaissance kőfaragómunkák III. köt. (V/XV. 177.)

A kolozsvári műhelyek Ars Hungarica 1974/2

Kulky János

1589 die Pascharis. A Szabó tanács a Szabó
Ötvösök és Szűrgyártó Testülete régi céhlevelüket
megerősíti, Ill. újra Vadja. Küldöttségük egyik
tagja: „Johannes Kulky magister lapidis"

Balogh Jolán: Késő renaissance kőfaragóműhelyek II. közl.
A kolozsvári műhelyek Ars Hungarica 1974/2
364. old.

Kuthy József

festő

Perger József
nevével jelzett
képeit

Lyka Károly

29. l

Genthon István
Professzor urnak

Budapest.
IX.,Hőgyes Endre-u.10.sz.

Huttig László

lőszerszámkészítő

Az angol királyné férje Fülöp herceg írásos dicséretben méltatta Huttig László művészetét. Negyes fogatra szerszámkészletet rendelt.

Losonci Miklós: Iparművészeti élet Debrecenben.

Művészet, 1974. október - 22.oldal.

Keithner A

graphus

Vác látképe

Wien, 1871.

Emlékre

Trag Éd

39. l.

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Kuthner Jakab.

komáromi Kőműves mester

l.

Levéltárpüspök 197. l. 199. l.

Lásd még a névmutatót.

Kuthner Jakab kömüvesmester M.D.K.

a komáromi királyi középületek " moderátora"
pallérja Rimholcz József

A majki xxx kamalduli remeteség épitékezésén dol
gozott

Magyar müemlékvédelem 1961-1962. Bp. 1966. 205.1.

Kuthner Jakab

építőmester

l.

Liverpool püspvár

197, 199. l.

Kuchy d'Ezsőné, festőnő. l.
Huszár Flora bárónő.

Kuthy Lajos

Szül. Segesvárt (Erdélyben)
1857 márc. 12. Tk.
2 reál fentan. Utolsó az
orsz. mintarajztanoda
vendéglátogatója volt.
1876/7 I. 1. éves rajz-
tanár növendék.
1876/7. II. Tanulj mes-
tered mint Eltejutnod
sehonnét.

Kuti Anni

festő

l. Tavaszi Szalon

XIII.

Kuti Amália festőművész

XII.-ik Tavaszi Szalon
Magyarság, 1937. május 16. 24.l.

ciálék a XI. századi francia bencés kolostori
olák kódexdíszítő modorában készültek; a kéz-
t bencés miniaturista kitűnő munkája.
betűket zöld, vörös, s halványabb kék alapon
ös vonalakkal szegélyezett, gyors ritmusú,
bekanyargó indaszárat díszítik, vörös árnyé-
ású, csipkésszélű levelekkel. Az indaszárak és
elek alapszínét a fehér pergamen alkotja.
a lap: (Később beragasztott előzéklevél.)
eorgius Richwaldsky C[anonicus] S[trigoni-
s] emi Újbanyae et donavi Capitulo Strigo-
ensi pro praefectura S. Benedicti A. o. 1770. —
no Domini 1806 die 21-a Septembris ab
str. Dno Joanne Nep. Arady Eppo Dulcinensi

MDK

Kuti Amália

Tüzfal, paszt.

XII. Tavaszi Szal. N.Szal. 1937. máj. 1.

MDK

Kuti Amy, festöm.

Krumpliföld. Akvarell.

OMZ-MUZ.-OMIKE Képzömüv.csop.V.Kiáll.
1943 szept.24.-okt.17.

KUTI Anuy festo

OMIKE 1909- 1944 549

Kuti Amy MDK

Téli reggel, pasztell

Mücsarnok 1943 A magyar müvészetért c.kiáll.

MDK

Kuti Amy, graf.

November. Szénrajz.

Budai Izr. Nőegyl. helyis.-ben MIKE képzőm.csop.téli 1944. febr.21.-márc.19. Kat. kiállításon.

MDK

Kuti Amy: November, szénrajz

OMIKE Téli kiáll. A Budai Izr. Nőegylet helyiségeiben 1944. febr.21 - márc. 19.

MDK

Kuty Amy

T.Sz.G? A 18. Tavaszi Szalonn? Ujság, 1943. jun. 23. 6.1.

MDK

Kuty Ami, festö

Téli reggel. Basztell.

Műcsarnok. XV. Képzőműv. kiáll. "A Magyar Művészetért". 1943 máj. 16-ig. Kat.

Kuti Amália
107 Tüzfal pasztell 100.– P

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon 1937

F. Ferg.
1355

1355. *Tájkép.*

A domborműves kuton túl,
melynek lépcsőjén zsákot vivő mu
kik közül három egy csoportban
jolva horgászik és egy bottal inc
közűl a kerek torony válik ki. A k
dusnak kis gyermek nyujt alar
közelében, kit az arra menő
hordó, a ló hátára akasztott
odább kutyát és a medencze
látunk. A város épületein túl,
le figyelmünket; a parton, hol

fiak és asszonyok képeznek cs
öt férfi játszik. Közülök a vesz
földön heverő utas néz. A teng
felvont vitorlájú árboczos hajó

Fa, méretei 33 : 44 cm. — L
augusztus 5-én Pozsonyi Sándortól
1895 október 24-én (279–95). —
59601–95 és az 1895 november
mányi ívet. — Az elszámolást jó
28-iki 4561 (635–900) és az 1
sz. leirat (464–901).

Kifüggesztésére vonatkozó ad

a) Az Orsz. Képtárban. 1901
de Paula: Tájkép.

b) A Szépművészeti Múzeum
Ferg de Paula: Kikötő. — 1906,
de Paula: Le Port.

Jegyzet. L. az 1896-iki lajstr.
— Preisliste N° 249.

Korábbi tulajdonosa Ráth G

Vét. 1895

MDK

Kuti Anni

Háztető, vizf.
Dunapart, vizf.

MIEFHOE kiáll. 1943.

MDK

Kuti Anna

Téli táj, paszt.

Műterem 4.csop.kiáll. 1957. ápr.

Kuti András

1589 jul. 22. Kuti István: „Az Tömieselet Kuti Andrásétal Kalmár András vitte Thordára 3 lovon d. 75" (IV/X.71.)

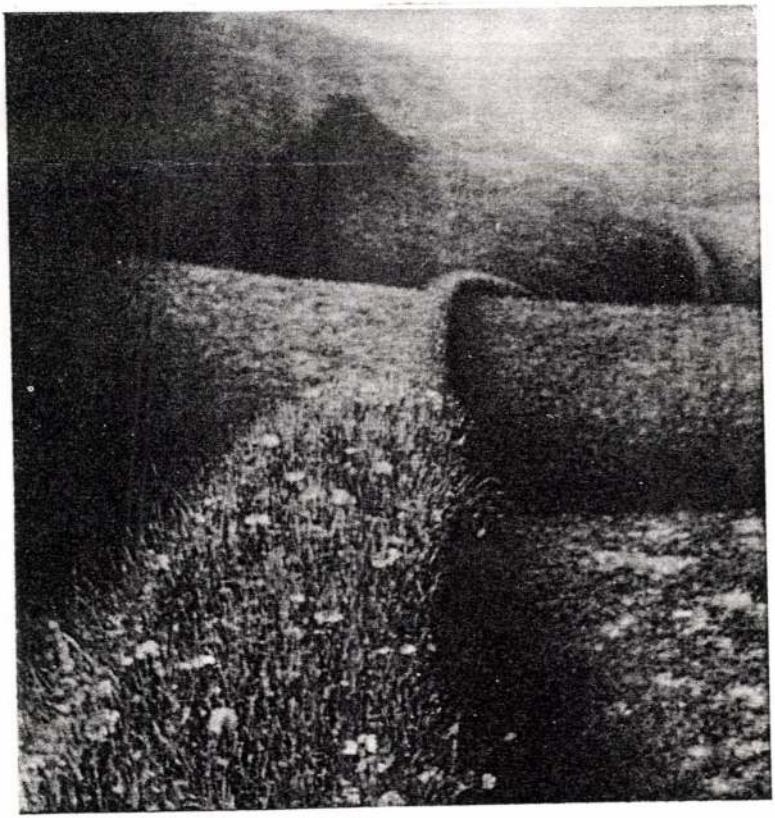
Balogh Jolán: Kése renaissance kőfaragómühelyek II.közl.

A kolozsvári műhelyek Ars Hungarica 1974/2. 364. old.

KUTI DÉNES
1952 Marosvásárhely
1963-71: Művészeti Főiskola Marosvásárhely
1972: Képzőművészeti Főiskola Kolozsvár
1976-89: Szovátai Úttörők Háza körvezető
1981-86: Országos festészeti tárlatok Bukarest
1974-91: résztvevő csoportos kiállításokon Kolozsvárott, Marosvásárhelyen, Szovátán, Bukarestben, Budapesten, Keszthelyen, Pécsett

Kuti Dénes

Kuti Dénes: "Az ősvény" (olaj, 100X100 cm)

KUTI Dénes festő

Ceausescu fogságában

Monológ börtönről, életről, halálról

Fölrobbantottuk a gyulafehérvári központot. Nem tűrhettük, ami ott zajlott. Megnyertek maguknak néhány papot és kommunista egyházat akartak csinálni. Szent háború volt az az istenért, az egyházért, a jövő nemzedékért. Egymagam 64 embert szerveztem be. Röplapokat készítettünk, a békepapokat meg kiközösítettük. A legnagyobb titokban találkoztunk, hogy ne tudják kihallgatni a beszélgetésünket. Figyelmeztettek is: nagyon vigyázzak, mert ha börtönbe csuknak, élve nem jutok ki onnan! Akkor már a püspököket mind bezárták.

Megakadályoztuk a kormány tervét, de ezért fizetni kellett! *Kétszer internáltak, többször bebörtönöztek.* Egyszer tizenhat évet húztam le, abból nyolcat magánzárkában. Igaz, nagyon komiszul viselkedtem a bíróság előtt. Főleg azért haragudtak, mert *nem árultam be senkit.*

Nevess az életedért!

Hogyan lehetett kibírni? Úgy, hogy *imádkoztam.* Nem voltam szomorú, de a hidegtől, az éhezéstől sokat szenvedtem. Volt ott egy sárból dagasztott kályha, de nem ért az semmit. Úgy fáztam, hogy nem tudtam elaludni. Délben, este egy-egy tányér csorba, egy napra 280 gramm kenyér járt. Rongyokat csavartunk magunkra, hogy lefekvéskor ne nyomjanak annyira a saját csontjaink. Időnként jött az orvos, *meghúzkodta a bőrünket.* Ha már nagyon nyúlott, akkor másnap bablevest kaptunk.

Egyszer nagyon megbetegedtem. A szívemmel volt valami, de az injekció sem használt. Akkor eszembe jutott a jezsuita tanítás: *nevess, ha a szíveddel baj van!* De én nem nevettem, hanem röhögtem. Mindennap pontosan egy órát. Azt hitték, megháborodtam, ami egyébként nem lett volna csoda. Pedig csak kúráltam magam. Meg is gyógyultam. Ennek a tudománynak később is hasznát vettem. Viccel meg lehet menteni az öngyilkosságra készülő életét, fel lehet támasztani a haldoklót. Volt olyan, hogy hívtak, adjam fel az utolsó kenetet. Két órán keresztül egyfolytában tréfálkoztam. *A haldokló felült az ágyban.* Az az asszony ma is kaszál a réten.

A börtönben megtanultam *köhögve morzézni.* Így tartottuk egymással a kapcsolatot. Prédikáltam, gyóntattam is. Jött az üzenet: Tisztelendő úr, meghalok! Visszaüzentem: ha elmész a zárkám előtt és elköhinted magad, az azt jelenti, hogy megbántad a bűneidet. Úgy is volt. Én pedig egy másik köhögéssel feloldoztam.

Herkulesfürdői emlék

Amikor kijöttem a börtönből, visszaköltöztettek a *kényszerlakhelyemre,* Szamosújvárra. De nekem az is jó volt. Onnan is apostolkodtam ménkű módon. Ajánlottak volna megnyerő állást, ha cserébe azt mondom: jó a hangulat az országban. Hát ennyire szemtelenek voltak... Herkulesfürdőn aztán elég sokáig, tizennégy évig megmaradtam. *Minden este tömve volt a templom.* Ott is kinyitottam a számat, ahogy kell! Volt a templomban egy láda, a hívek oda dobták be a papírra vetett kérdéseiket. Én összeszedegettem, felvittem a szobámba, elolvastam, majd elégettem a papírokat. Másnap pedig megadtam a választ.

Negyvenegy gyilkos

De ezért is fizetni kellett! Rám fogták, hogy *aranyat, meg valutát rejtegetek.* Feltörték még a mozaikpadlót is, de nem találtak semmit. Azzal is gyanúsítottak, hogy morzézok a templomtoronyból. Pedig nem is én voltam, hanem egy ügyes fiatalember a szomszédból. Ezredesek jöttek faggatni, de nem húztak ki belőlem semmit. Amikor elmentek, véletlenül ott felejtettek egy irományt, a befeketítésem előre megírt forgatókönyvét. *Megint a bíróság előtt találtam magamat.* A tárgyaláson Ceausescu ellen vallottam. Azt mondtam: *csúfságot tesz a népével.* A szavaimat valaki titokban felvette magnóra, a szalag ma is megvan. A püspök úr nagyon megszidott a beszédemért. Újabb hat évet kaptam.

Az a hat év volt életem legboldogabb időszaka. *Negyvenegy gyilkossal zártak össze.* Ezek aztán nagyon szimpatikus emberek voltak. Csendesen beszéltek és mindig segítették egymást. Prédikáltam nekik, gyóntattam őket. Látni kellett volna az örömöt az arcukon, hogy a jó Isten nekik is megbocsátott. Figyelmeztettem őket: dolgozzatok, nősüljetek meg és ne féljetek a miliciától, ha egyszer kijuttok innen. Olyan jól éreztem magam, hogy *el se akartam többé menni.* Írtam egy nyilatkozatot, hogy életem végéig a börtönbe akarok maradni. Ettől igen *megenyhültek* a mindig szigorú őrök, de aztán gyorsan *visszakeményedtek.*

A forradalmat Pankotán éltem át. Éppen az íróasztalomnál dolgoztam, amikor berontott a román szomszédasszonyom: Tisztelendő úr! Szabadok lettünk! Nem is akartam elhinni, mindjárt szaladtam az ablakhoz, s láttam ám, hogy *az utcán Ceausescu-képeket égetnek.* Az esti istentiszteletet már a katonák vigyázták. Óvtak minket a szekusoktól. Sajnos, tavasszal el kellett jönnöm, baj volt a tüdőmmel. Hála a magyar orvosoknak, hamarosan visszatérhetek. Már nagyon vágyom haza és aggasztanak a rossz hírek. Ha megint forradalomba szaladunk, az véresebb lesz, mint a tavalyi...

Godó Mihály, a 77 esztendős pankotai jezsuita szerzetes szavait lejegyezte:

Kövess László

Losonci Lilla festménye

Ki lesz utas?

Csaknem egy éve szinte hallani vélhetjük: az első vágányra Európa-vonat érkezett, kérjük sürgősen beszállni! A szerelvény rövidesen tovább indul! Évszázadokkal mérve is *ritka pillanat* ez Közép-Kelet-Európában, hiszen ez a geográfiai egység mindig is feltételes megálló volt az Európa-vonatnak. Legtöbbször megállás nélkül *keresztülrobogott* rajta, s ha meg is állt, vagy néptelen volt az állomás vagy romokban hevert...

Most itt az alkalom ismét: *akik rászolgáltak, felkapaszkodhatnak.* Vajon tudja-e mindenki, akit érint, hogy milyen rendkívüli, hosszú ideig megismételhetetlen ez az alkalom?

Amint napjaink eseményei tanúsítják, égetően időszerű a messzehangzó figyelmeztetés. Ennek tudatában fogant az *Európai Utas* című nemzetközi folyóirat, melynek első száma nemrég került a könyvesboltokba.

Mi — magyar értelmiségiek — most itt Közép-Kelet-Európában *a változás és nem a vereség pillanatában keresünk társakat* a kulturális együttműködéshez, a nemzetközi összefogáshoz. Még mielőtt a régi ellentétek újra megoszthatnák térségünket, sőt ilyen tendenciák újjáéledése ellen szeretnénk egy olyan fórumot teremteni, ahol az együttműködés, a párbeszéd magától értetődővé válik — hangsúlyozza a jó nevű szerkesztő- és szerzőgárda. *Hármas céljuk a közvetítés, az együttmunkálkodás és a kisebbségi jogok védelme.*

Az érdekes, komoly cikkek, színvonalas tanulmányok sora bizonyítja, jó társakat verbuvált a nemes gondolat. Vajon elég hatásos lesz-e valahára okos szavuk?

(mj)

Képi keserves

Kuti Dénes festménye

A budapesti Metró Klub adott otthont az erdélyi képzőművészek elmúlt héten nyílt kiállításának, amelyet Beremányi Géza író nyitott meg és Tóth Bartos László újságíró szervezett. Ő Kézdivásárhely mai festőit, szobrászait hívta meg hazánkba. Érkeztek művek Szovátáról, Zilahról és Szatmárnémetiből is, személyesen Dévai Nagy Kamilla előadóművésznek köszönhetően, aki a megnyitón is szerepet vállalt: egy székely keservest és egy békeosztogató karácsonyi dalt énekelt.

A rendezők jóvoltából, a képek, szobrok hangulatteremtő környezeteként kopjafára tűzött székely ruhákat láthat a közönség. Három szál égő gyertya tiszteleg az egy éve elhunyt temesvári és bukaresti hősök emléke előtt.

A kiállító erdélyi alkotók magas esztétikai és erkölcsi mérce alapján festenek, mintáznak. A stílusok határa meglepően tágas. Van akit a *land art irányzata* igézett meg, *Kuti Dénes* például ezt az új eszményt táblaképen közvetíti. *Kosztándi B. Katalin* viszont kék, szürke és fehér színárnyalatokkal ábrázolja az áhítatban és sorscsapásban egyaránt bővelkedő nemzedéki élményeket, mindnyájunk megkerülhetetlen örökségét. *Kosztándi Jenő* történelmi emlékeztetőül *Bálványos* várát és a zordon Kárpátok bércei mögött lebukó napkorongot idézi. Megjelenik reliefen *Körösi Csoma Sándor,* bronzérmen *Bethlen Gábor,* rajzon láthatjuk Szárhegyet...

★

A kiállítási anyagot pedig Szentendrén és Budapesten, az Eötvös Kollégiumban mutatták be. Az alkotások jövő februárban Pécsett, májusban Veszprémben vendégeskednek, de tervezik kiállításukat Kaposvárott, Vácott és Gödöllőn is.

L. M.

A pöttöm legényke

A pöttöm legényke már semmit sem ért. Minden olyan különös, valahogy összezavarodott a világ. Nem tudja hol van, s hogy mire ez a nagy felhajtás? Mint ahogy a saját nevét sem képes megmondani. Kitátja ugyan a száját, formálná a szavakat, mégis néma, mint a hal. Aztán csak eszébe jut valami. Azt kántálja: Oh zöld fenyő... Meg azt: Kisült-e már a kalácsom? Belezavarodik, pedig odahaza begyakorolták a dalokat. Az odahaza a székelykeresztúri nevelőotthont jelenti, de ki emlékszik már arra? A hosszú utazás élménye egy pillanatra még fölsejlik, de figyelmét már másvalami köti le. Egy nagy zöld fa, mindenféle csüngőkkel, meg egy asztal, tele játékokkal.

A pöttöm legénykének mindez túl sok egyszerre. Mozdulatlanul áll és csöppnyi társait lesi. Nem érti, miért nem lehet elvenni a játékokat, miért kell előtte verset mondani, énekelni? Miért tapsolnak a fehér ruhás nénik és bácsik? Miért nevet az egyik, miért könnyezik a másik? Nem sejti, amit a fehérköpenyesek már tudnak. Azt, hogy a szabadság-hegyi gyermekkórházba hamarosan újabb nénik és bácsik érkeznek. Méghozzá gyermeknézőbe... Olyanok, akik elhagyott erdélyi csöppségeket szeretnének örökbe fogadni. Mint ahogy nem sejti azt sem, hogy Hajni néni, a kísérőjük ezt nem akarja engedni. Harminc gyermekkel jött el az otthonból, s annyit is kell visszavinnie.

A pöttöm legényke azt sem tudja, hogy ő tulajdonképpen szerencsés. Nemcsak azért, mert egy hónapot Magyarországon tölthet, hanem azért is, mert a többiekkel együtt jobb állapotban van, mint a tavalyiak. Az akkori harminc gyerek közül huszonnyolcan bélféregtől, ketten vérhastól szenvedtek. Meggyógyították, felerősítették őket. De azért a mostaniak helyzete, sorsa sem irigylésre méltó. Éppen csak öt-hat esztendősek, s hároméves koruk óta intézetben élnek. Ott tanultak meg enni, inni, beszélni. A hátrányt nehéz lesz behozni, ha behozható egyáltalán.

A pöttöm legényke rohammal veszi be az ajándékoktól roskadozó asztalt. Hallja, látja ugyan, hogy társait egyenként szólítják, s mindenki választhat magának valamit, de már nem tudja türtőztetni magát. Mint ahogy azután mások sem. Az élelmesebbje szatyorba gyűjti, gyömöszöli a szerzeményeket, a félénkebbeknek az jut, ami marad. Tépik, szaggatják a csomagokat, míg elő nem bukkan az áhított építőkocka, a matchbox-autó, a síros baba. Nem játszanak, csak magasra tartva mutogatják a kincseket. Aztán lecsillapodnak, kezdődhet az önfeledt szórakozás.

A pöttöm legényke tömi magába a szaloncukrot. Mellesleg egyik kezében kisvonatot, a másikban bohócot formáló rongybabát szorongat. S végre megszólal:

— Ki hozta ezeket nekünk?

— Hát a Jézuska!

— A Jézuska? — kérdez vissza hitetlenkedve a pöttöm legényke, aki azt végképp sem sejti, hogy ebben a pillanatban ő is ugyanolyan, mint meganynyi pöttöm legényke a világon.

K. L.

(Lenyó László felvételei)

KUTI DÉNES festő

Előfizetés helyett előítélet

Monopólium: megfogyva bár...

Levél a minisztériumból

Egyre gyakrabban röppennek fel a hírek: a megszüntetés — vagy szüneteltetés — veszélye fenyeget nem egy hagyományos irodalmi folyóiratot is. A kiadó szerint elviselhetetlenül *veszteségesek*, a szerkesztőségek pedig *a terjesztésre* panaszkodnak. És elsősorban a *Postat* aposztrofálják. Ezért keltett nagy figyelmet a Teka kezdeményezése: ez a magyar „mamutnak" emlegetett állami könyvértékesítő, könyvtárellátó és könyvkiadó vállalat elhatározta, hogy a jövőben *a könyvtáraktól éves előfizetést fogad el irodalmi folyóiratokra.* Ami egyébként igen jelentős vállalkozásnak tűnik, mert ebben az évben a vállalat 6478 könyvtárral állott szerződéses kapcsolatban. (A „jobb időkben" — például 1988-ban — még 7152 könyvtárat szolgált ki!)

Villámcsapás

Ronga József, a vállalat áruforgalmi igazgatója elmondta, hogy a Téka feladata a könyvtárak „teljes körű" ellátása. (Könyvállványokat, katalóguscédulákat árulnak, és az információkat tároló mágneses szalagok árusítását is tervezik.)

— Az irodalmi lapok előfizetésére — mondja az igazgató — azért is vállalkoztunk, hogy *bővítsük ilyen irányban is szolgáltatásainkat.* Egyébként elég szépen érkeztek az előfizetési felhívásra a visszajelzések, amikor szinte *villámcsapásként* ért bennünket a *Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium* levele; felszólítottak bennünket, hogy nekünk *nincs jogunk lapokra előfizetést gyűjteni!*

Garancia?

Megerősítette ezt *Doros Béla*, a hírközlésért felelős minisztériumi *államtitkár is.* Elmondta, hogy *a lapterjesztés állami monopólium.* (Tehát nem — ahogyan a köztudatban van — postai.) A minisztérium az *árusításban* már eddig is engedélyezett kivételeket, de *az előfizetés* esetében nincs mód, mert mint mondta, *pillanatnyilag csak a mostani expediciós rendszer nyújt biztosítékot arra, hogy a sajtótermékek garantáltan eljussanak az előfizetőkhöz.*

A Téka áruforgalmi igazgatójának — de több könyvtárigazgatónak — a tapasztalatai szerint az előfizetett folyóiratok mai, *sok esetben késedelmes, illetve hiányos szállítása* nem példázza ezt a „garanciát". És a Tékának ezen túl még más fenntartásai is vannak:

A St. Pauli más

— A tiltó levél kézhezvétele után — folytatja az igazgató — megdöbbenve olvastuk, egyik szexlapban (a „St. Pauli Nachrichten" idei tizedik számában), hogy egy Vércse utca 2/c. szám alatti vállalat az említett lappal együtt *tizenkét hasonló „témakörben mozgó" időszaki kiadványra* fogad el előfizetést. Ezek szerint erre a folyóirattípusra *az állami terjesztési monopólium sem vonatkozik.*

Ennyit sikerült megtudnunk a békesség és a jóakarat ünnepének küszöbén. Sajnos, ismereteinket még mindig — sőt egyre sűrűbben — övezik kérdőjelek. Amit biztosan elmondhatunk — megkockáztatva a műveletlenség vagy akár a vaskalaposság gyanúját is, az ennyi.

A „St. Pauli" — nem a mi profilunk. Úgy tűnik, inkább a Nagyvilág-hoz állunk közelebb...

(byp)

Magyarországon is

Célt adnak

Bár a reklám is a profiljába tartozik — üzleti filozófiája szerint —, mégsem reklámozza magát az USA-beli Burson-Marsteller, amely elsősorban kommunikációs tanácsadással és más konzulensi tevékenységgel foglalkozik. A világ egyik legnagyobb ilyen jellegű cége, amely például gazdasági és politikai válsághelyzetben is tud segítséget adni ügyfeleinek, a közelmúltban Magyarországon is megnyitotta irodáját, amelynek igazgatója, dr. Matkó István a napokban egy örömteli esemény keretében mutatta be cégét.

Mint említette, a rádiótelefon-szakmában neves US—WEST cég a *Burson-Marsteller* segítségével választott magának szponzori célt: hamarosan így kerül az I. Számú Női Klinikára az a csúcstechnológiát képviselő diagnosztikai berendezés, amely segítségével évente *több száz légzészavarral világra jött csecsemő maradhat életben.* Az 55 ezer dollár értékű berendezés — amelyet a US—WEST költségén orvosok és szakemberek kísérnek Magyarországra — egyedülálló Kelet-Európában.

A Burson-Marsteller — a világ 24 országában működő hálózatával — a befektetők igényeit igyekszik kielégíteni, köztük olyan világcégekét, mint az Iveco, a Toyota, a British Gas. Ez utóbbi a magyar gázipar iránt érdeklődik élénken. Számunkra a B-M objektív stratégiai tanulmányokat készít, bemutatva például, hogy a kelet-európai tőkére váró konkurencia mellett mely területeken érdemes hazánkban befektetni.

(érsek m.)

ÍNSÉGSZARU

(Rák Béla rajza)

Hazárdjáték a földdel

Kilenc hónap sem volt elég

Furcsa színjáték tanúi lennénk, ha legalább kilenc hónapra visszaforgatnánk az idő kerekét és válogatás nélkül lepergetnénk: ki, melyik párt vezetője, szakértője, képviselője mit mondott termőföldjeink sorsáról, és milyen ígéretet tett. Sok igaz szóval együtt az alaptalan állítások, a mellébeszélések, a csúsztatások özöne követné egymást.

Már az országgyűlési választások előtt nagy küzdelem indult a falusi, illetve a mezőgazdasághoz kapcsolódó szavazatokért. Ez érthető is, hiszen hazánkban legalább *3,5 millió ember* szorosabb vagy lazább szálakkal kötődik a mezőgazdasághoz. Jó agrárpolitikával vagy csábító ígéretekkel sok embert meg lehet nyerni, elszánt hívekre lehet szert tenni.

Gyakran azonban az elképzelt, vonzó jövő az ígérgetőket is valósággal megszédíti. Így aztán aki nagyot akar fogni, az sokat markol, elfeledve, hogy övé a kockázat is és végül esetleg kevés marad a kezében. Így jártak az idén a földkérdésben a kisgazdapárt vezetői: egy új földosztással — az 1947. évi állapotok visszaállításával — *túl sokat, szinte lehetetlent* ígértek.

Érdemes idézni a Magyar Demokrata Fórum egyik agrárszakértőjének, *Bogárdi Zoltánnak* ezzel kapcsolatos idei, március 15-i kijelentését: „A földtulajdon 1947-es állapotának visszaállítását választási fogásnak tartom, elképzelhetetlen, hogy ezt szakember komolyan gondolja. Arról van szó, hogy a Kisgazda Párt későn alakította ki mezőgazdasági programját, nem tudott ütőképes tervet kidolgozni, így csak valami igazán »merész« szólamtól remélhetett sikert a választásokon. Csak azért kell vele foglalkozni, mert maga a jelenség veszélyes." A nyilatkozó mindenkit óv a *„megvalósíthatatlan ígéretektől"*, hiszen az ilyen hangulatkeltés „végleg eltüntetheti a békés átmenet esélyét".

Tapasztalhattuk, hogy a „merész szólam" az országgyűlési választásokon csak alig 12 százalékos szavazatarányt eredményezett, pedig a a városba elszármazott örökösöknek is „az elrabolt, ősi föld" azonnali visszaadását ígérték. Sok helyen a választások előtt — a nagyobb nyomaték kedvéért — még a földet visszaigénylő lapokat is összegyűjtötték. Ehhez a gátlástalan választási fogáshoz társult még a termelőszövetkezetek elleni vad rágalomhadjárat, hiszen le kell járatni azt, akitől a földet el akarják venni.

A kisgazda vezérszónokok képtelenek voltak kimondani — pedig tudták —, hogy a magyar mezőgazdaság az utóbbi 25 évben *megduplázta* a termelését. Így nemcsak a belső ellátás alakult kielégítően, hanem a termés egyharmadát exportáltuk is. Az ágazat a gazdaság egyik *fontos stabilizáló tényezője* lett. Ez így van ma is, és ennek nélkülözhetetlenségét a koalíciós kormány háromféves programja is elismeri.

Nehéz túlbecsülni, hogy a súlyos aszály, a kedvezőtlen pénzügyi szabályzók, a politikai bizonytalanság ellenére az idén is az *1,5 milliárd dolláros* külkereskedelmi aktívumnak csaknem *a kétharmadát* adta az élelmiszer-gazdaság! Nem felelnek meg a valóságnak a túlzott állami támogatásról szóló állítások sem. Hiszen hazánk Új-Zéland mellett az a másik ország, melyben az agrárszektor *többet fizet be* az állami költségvetésbe, mint amennyit kap onnan.

Április után tapasztalhattuk, hogy az országgyűlési választásokon elért 12 százalékos kisgazdapárti szavazati arány felértékelődött, a párt ugyanis a kormánykoalíció tagja lett. Mégis a várakozások ellenére — nyilván a koalíción belüli nézeteltérések és a külső tiltakozások miatt — újra és újra elodázódott a kisgazdapárti földosztó program. A nyári hárompárti koalíciós földügyi megállapodás végrehajtásának pedig *az alkotmánybíróság* két ismert, nagy horderejű határozata torlaszolta el az útját.

Így most, az országgyűlési választások után kilenc hónappal a földtulajdonviszonyok még mindig rendezetlenek. Ennek fő oka az, hogy a Kisgazda Párt a maga 12 százaléknyi szavazati arányával olyan megoldást akar az országra kényszeríteni, melynek az egész társadalom kárát látná. Ha valaki egyszer is rátekintett az 1947. évi földtulajdonviszonyokat bemutató számsorokra, az láthatta, hogy azok alapján legalább 1,4 millió — öt holdon aluli — életképtelen törpebirtok jönne létre. Ezzel együtt a peres földviták hosszú évekig elhúzódnának. Jelenlegi mezőgazdaságunk összeomlana. Szociális feszültségek, új igazságtalanságok keletkeznének.

Eddig a Kisgazda Párt, majd a Földművelésügyi Minisztérium legalább *tíz változatát* készítette el a földtörvényjavaslatnak — sikertelenül. Most az Igazságügyi Minisztérium általános jellegű kárpótlási törvényjavaslata — már annak is a második változata — körül folyik a nagy vita. Ennek lényege, hogy elismeri a jogos paraszti sérelmeket, de az ország teherbíró képességének megfelelően *csupán részleges kárpótlást* irányoz elő. A sérelmet szenvedett kötvényeket kap, melyeket állami tulajdon megvásárlásánál felhasználhat. A tsz-ek igyekeznek rugalmas magatartást tanúsítani a termelés nyugalma érdekében. Hajlandók lennének *a szövetkezeti tulajdonban levő területekből is kiadni azok földjét, akik saját maguk kívánják megművelni.*

Ma valóban a nyugalom az első. Ha mozog a föld a termelő lába alatt, akkor minden bizonytalanná válik. És minél tovább tart ez a nyugtalanság, annál többet veszíthetünk.

T. B.

Szövetkezeti földhasználat tulajdonforma szerint (1989)

Állami	21 300	ha	3,8%
Szövetkezeti	340 700	ha	61,2%
Tagsági	1 992 000	ha	35,0%

Mezőgazdasági földterület használat szerint (1989)

Állami	2 946 000*	ha	31,7%
Szövetkezeti	6 679 000	ha	6,1%
Egyéni és kisegítő gazdaságok	678	ha	7,3%

* ebből 1,7 millió ha erdő.

Politikai kulisszatitkok

Összecsendül két tanács

Feltűnt a budapesti diplomácia; testületben is, hogy a magyar—román viszonyban a jelek szerint pozitív változás következett be. Mindkét részről történtek erőfeszítések ennek elérésére. Természetesen sokan felteszik a kérdést: Mi van a háttérben? A háttérben egyebek közt két tényező is meghúzódhat. Az *első:* bizonyos idővel ezelőtt a romániai magyarság mértékadó képviselői felhívták a hazai politika irányítóinak figyelmét az eddiginél is érdemibb gesztusértékű lépések fontosságára Budapest és Bukarest viszonyában. Az RMDSZ vezetéséhez közelálló személyiségek józan, felelős magatartása nem maradt hatás nélkül. A *második:* nyugati diplomaták, nem hivatalos beszélgetésekben hangoztatták: a magyar tekintély a nemzetközi színtéren eddig azzal is összefügg, hogy a politika mértéktartóan reagált a legtöbb kihívásra. Az Egyesült Államoknak és a NATO-nak — így a diplomaták véleménye — nem érdeke, hogy Magyarországon és Romániában olyan szélsőségek kerekedjenek felül, amelyek erősítik egymást, ezzel szemben érdeke egy kiegyensúlyozott és normális viszony Budapest és Bukarest között.

Lobov szerint korai

A közelmúltban az Országgyűlés pártjainak képviselői részt vehettek a NATO-közgyűlés két fórumán. Ott figyelemreméltó beszélgetésre került sor a hazánk színeiben jelenlévő *Wachsler Tamás* fideszes képviselő és *Lobov* hadseregtábornok, a szovjet vezérkar főnökének első helyettese — egy másik vendég — között. Lobov a közgyűlés folyosóján közölte Wachslerrel: Kéretik tudomásulvenni, hogy a Varsói Szerződés szervezetéből való *magyar kilépésre nem érett még meg a helyzet.* Majd azt tudatta a meglepett képviselővel, hogy a polgári demokráciát azért találták ki, hogy *meghódítsák* vele Kelet-Európát. Amikor Wachsler beszédében megemlítette, hogy a szovjet csapatkivonásokkal kapcsolatban gazdasági viták vannak, a generális odacsúsztatott egy cédulát. „A pénznek nincs szaga." Wachsler a maga részéről meglepve észlelte, hogy Lobov végig a *„mi"* szócskával jellemezte a Varsói Szerződés országainak *„közös"* álláspontját, ő pedig ezért tekintette szükségesnek, hogy visszafogottan bár, de választ adjon erre. Ami meg is történt.

Az infláció államtitok...

Az utóbbi időben néhány fejlemény beárnyékolta a viszonyt az MDF kevésbé liberális szárnya és a sajtó között. Amikor az érdekegyeztető tanács ülésére 220 példányban, *titoktartásra nem kötelezett személyekhez* kiküldtek egy dokumentumot szigorúan titkos jelzéssel, s ez kikerült a sajtóhoz, a budapesti Fehér Ház bizonyos helyiségeiben szigorú felelősségvizsgálatot követeltek. Mármint az újságírók felelősségre vonását. Egészen addig, amíg a főügyészség és a Miniszstertanács illetékeseinek megállapítása nyomán ki nem derült: az újságírók korrekten jártak el, a miniszteriális emberek felejtették el levenni a szigorúan titkos jelzést a kiküldött borítókról. Így lett a legszigorúbb államtitok még az idei inflációs rátából is.

Ki a hiéna?

Alig néhány nappal később a parlament zárt ülésének sajtóvisszhangja nyomán dr. Balás István MDF-es képviselő, ügyvéd, az alkotmányügyi bizottság alelnöke jelentkezett önként az MTI-nél, hogy kifejtse véleményét erről. Balásnak a hírügynökség által közreadott levezetése szerint a kíváncsiskodó újságírók, akik egy zárt ülés államtitoknak minősülő témájának firtatásával bűnt követtek el, ezért *15 évig* terjedhető fegyházzal büntethetők. Az ezzel gyanúsítottat *azonnal* le is lehet tartóztatni, mert ilyen büntetési tétel valószínűsíti a szökést. Egy nappal később nyilatkozva Balás az MTI-t hibáztatta, mivel nem adta pontosan visszsza nyilatkozatát: ő ugyanis nem állította, hogy a titoksértés valóban megtörtént. Ami az MDF-től sem távol álló személyiségeket *több ironikus kérdésre* ösztönzött. 1. Ha nem akarja megmondani, hogy történt-e titoksértés, miért nyilatkozik? 2. Célszerű-e az újságírói magatartást állatvilágból vett hasonlattal illetni, ha igen, erre épp a nyilatkozatban használt *hiéna* meghatározás a legtalálóbb? 3. A helyszínen kellett volna-e letartóztatni a Szabad Európa Rádió munkatársát, aki a következő kérdést tette fel Katona államtitkárnak a zárt ülés után: *„Szó volt-e arról is, a zárt ülésen, hogy a magyar légteret az amerikai repülőgépek használhatják?"* 4. Nem tartja-e szükségesnek, hogy Magyarország szigorú figyelmeztetést intézzen Csehszlovákiához, mivel a prágai külügyminisztériumból értesülések szivárogtak ki, amelyek szerint: Csehszlovákia megállapodott az USA-val, az ENSZ Kuvaitra vonatkozó határozatának érvényesítése kapcsán *hatféle típusú amerikai szállító-repülőgép átrepülését engedélyezi* a nemzeti légtérben. Prága ugyanis azzal, hogy nem jelölte meg, milyen pontokon lépik át az USA-gépek államhatárát, újabb tápot adott a magyar újságírók felelőtlen kíváncsiskodásának, ami viszont talált kincs a kémek számára. Ez is mutatja, hogy nehéz az Alkotmányügyi Bizottság alelnökének lenni.

V.

Nyilatkozat a zárt ajtók mögül

Elszámol a volt kisgazdapárt-igazgató

Legutóbbi lapszámunkban tudósítottunk *a Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt országos nagyválasztmányának üléséről.* Munkatársunk azonban — mint a sajtó más képviselői — nem kapott bebocsáttatást a tanácskozóterembe, így kénytelenek voltak a folyosói értesülésekre hagyatkozni. Ennek alapján jelentek meg azok a sorok, miszerint meg nem erősített információk szerint több küldött szóvá tette, hogy *mintegy 50 millió forint hiány mutatkozik a pártkasszában.* Ezt megerősíteni látszott azonban az a kétségtelen *tény*, hogy a nagyválasztmány *nem fogadta el a leköszönő pártvezetés beszámolóját*, mert számos ponton hiányosnak látták az elszámolást a pénzeszközökkel.

Tudósításunkat követően *dr. Pohankovics István*, az FKgP december 14-ig volt pártigazgatója *nyilatkozatot* küldött a *Vasárnapi Híreknek.* Készséggel közöljük szó szerint, hiszen végre, sajtótájékoztató híján, *első kézből* adhatunk információt, hogy mi történt a kisgazdapárti *zárt ajtók mögött.* Reméljük, nem tengerikígyót indítunk el, s nem fog az érintett másik fél (dr. Balogh alelnök) ellennyilatkozattal megkeresni. Ám íme dr. Pohankovics István sorai:

Az 1990. december 14-ei nagyválasztmányon 16.00 órakor mintegy 10 percben ismertettem az elmúlt félévben kapott 51,4 millió Ft költségvetési támogatás felhasználását főbb célok (központi működés, megyék támogatása, Kis Újság támogatása, őszi helyhatósági választások, tv-rádió reklám stb.) szerint, valamint bíráltam egyes megyék késedelmes pénzügyi jelentéseit.

A délelőtt folyamán dr. Balogh György volt alelnök az egész év 84 M Ft-járól beszélt; téves volt dr. Balogh úr tájékoztatása tehát; miként egyéb utalása is arra az egész évre szólt, melynek április végéig terjedő időszakát az Állami Számvevőszékkel rendben lezárta az április végéig hivatalban lévő pártigazgató! Az április utáni időszakról pedig felelősségem teljes tudatában kijelentem, hogy semmiféle „síbolás" nem történt; felelősen, takarékosan bántunk a kapott közpénzzel! A rosszhiszeműen felhergelt tagság is tudja, hogy 20 millió Ft került a megyékhez, pillanatnyilag 16 M Ft áll rendelkezésünkre szabadon, és a központi működésre, propagandára (sajtó, tv, rádió, választási — őszi propaganda stb.) 16 M Ft-ot költött csak el a párt vezetése!

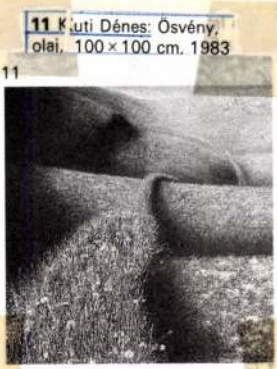
KUTI DÉNES

festőművész

Kuti Dénes festményeiről közöl reprodukciókat az
IGAZ SZÓ XXX.évf. 12.sz. 1982 decemberi száma az 536, 546, 550, 558 és 560. oldalakon.

Kuti Dénes, festőművész

Chikán Bálint: Utalás egy csoportképre (I) Körképek tanulmányok magyar képzőművészetről

11 Kuti Dénes: Ösvény, olaj, 100×100 cm, 1983

11

Művészet, 1987. július, 4–old.

KUTI DÉNES

Szépiété Lilla: Heten fiatalok =
Művelődés, 38, 1985, 5. 13–16. ll

Kuti Dénes
Kiss Miklós
Muresan, Gheorghe
V. Kedei Zoltán
Horváth Ödön
Borgó György Csaba
Garda Aladár
Borsody Vince

Kuti Dénes

- 1952 Marosvásárhely
- 1972 Képzőművészeti Főiskola
  Kolozsvár festészet
- 1976-tól Szovátán él.
- Fontosabb kiállításai:
  Kolozsvár, Marosvásárhely, Budapest,
  Keszthely, Pécs, Gödöllő ...
  A Művészek Országos Szövetségének
  tagja.

KUTI DÉNES

martonvásári napok július 17-től 26-ig

ERDÉLYI SZÁRMAZÁSÚ KÉPZŐMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

A kiállítás nyitva:
július 19-től augusztus 8-ig 9-12 és 14-19 óráig.

Tisztelettel meghívjuk Önt és kedves családját

július 19-én hétfőn este 19 órára
a martonvásári
"régi iskola" könyvtár épületébe.

KUTI DÉNES festőművész
és PAVLUK GÁBOR szobrászművész
kiállításának megnyítójára.

Megnyítja:
Dr. Hann Ferenc művészettörténész
Közreműködik: Vitai Ildikó
dalénekes

Pavluk Gábor

- 1951 Nagybánya
- 1970-74 Képzőművészeti Főiskola Kolozsvár - Szobrász
- 13 évet rajztanárként dolgozott Nagybányán
- 1990-től Passauban él családjával
- Kedvenc anyaga főleg a bronz és fém
- Csoportos és egyéni kiállítások résztvevője

MDK

Kuti Imre

Tél.

Az Ernst-Múzeum Kiall.A Munkácsy-céh
III.reprezentatív kiall.Bpest.1930.Nov.hó
Kat.17.1.

KIÁLLÍTÁS

Goldmark Károly Művelődési Központ (*Kossuth L. u. 28., nyitva: vasárnap kivételével 9-13-ig és 14-18 óráig)*

Július 21-augusztus 8-ig Tóvári Tóth István festőművész kiállítása.

Klubszínház

(Fő tér 3., nyitva: 9-18 óráig)

Augusztus 1-14-ig Kép-Ker Kft. kortárs képző- és iparművészeti kiállítása.

Kisgaléria

(Kossuth L. u. 28. földszint, nyitva: vasárnap kivételével naponta 9-13-ig és 14-18 óráig)

Július 25-ig Kuti Gézáné
28-augusztus 10-ig Pálástiné Deli Elvira, Schlosserné Báthory Piroska miskolci festőművészek kiállítása.

Balatoni Múezum

(Múzeum u. 2., nyitva hétfő kivételével naponta 10-18 óráig)

Állandó kiállítás: A Balaton és az ember történeti kiállítás; Halápy János festőművész emlékszobája.

Időszaki kiállítás: Zala megye népművészete.

Keszthely és Vidéke
1996. július 18.

KUTI Gézáné, Jó lesz még: MOLNÁR Lídia

KUE-Nummer: zx0

Kolumnentitel: Böhm

Beruf: Goldschmied
Staat(1990): Rumänien
Nachweisland: Ungarn
Erste Erw.: 1790
Letzte Erw.: 1793
Tätigkeitsort: Kolozsvár

Böhm, *János (Joan*
lozsvár (Klausenburg
erwähnt. Der Rat
vinzialregierung das
nis für den aus
MagyKépLex, 1
művék, mesterek, Bu
Autor: Grotte, András
Redakteur: Tiede, Jürge
Honorargr.: 315
Red-Bem.: ok
Red.-Ber.: H
Kategorie: 5
Datum: 03. 10. 94
Kommentar: XI/8./94

Kolumnentitel: Böhm

Böhm, *Joannes* →

Kiti Erzsébet

Vásárosnaményben, a helyőrségi tájmúzeumban
G. Erdei Árpád múzeumigazgató ajánlásával
szerzel Kiti Erzsébet keramikusművész-textilje,
melyet 1974.-ben készített.

Nyíregyházi stúdiónk ajándéka.

1976. XII. 23. 12:33. Petőfi - Vnc -

KUTI Dénes *129, 133, 150,* **47**
Marosvásárhely, 1952. május 30.
IA Képz. Főisk. Kvár, festő

Banner Erdély

KUTI Dénes

Dóra Ágnes: Életem Erdélyből.
= Vasárnapi Hírek, 1993. szept. 26

PROKOPPNÉ Stengl Marianna: Esztergom-Belváros : Müemléki séta. Esztergom : Gran Tours, 1993

KUTI Dénes

2. 22.p. Medium 2. Vall. Marosvásárhely

Új Művészet 1992

Szegő György: „A MODERNISTA ÉPÍTÉSZ – A SZATU
CIÓ • Hegyi Lóránd: PIERRE SOULAGES FEKETE KE
• András Edit: „AMERIKA ERŐSEN MAGÁRA, BEFEL
JA • Koncz András: VIRÁGMINTÁS VAS-BALETT • IN

KUTI Dénes

CHIKÁN Bálint: Médium. Képzőművészeti kiállitás Sepsiszentgyörgyön. = Jelenkor, 1983/1. 85.p.

kel-

A másik törekvésről szólva *Moldoveanu Mihai, Kuti Dénes,* és *Storia O. Iosif* munkáit kell megemlíteni. Storia azon 7 aradi művész egyike, akik minden évben más-más témát tűznek ki maguk elé, melyet sajátos eszközeikkel kutatnak végig. A 81-es esztendőt mindannyian „a fa" analizálásának szentelték.

Kuti István

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Grafikusművészek

1982 OKT 7

ÚJ ÉLET

1021

Kuti Istvánné grafikája

da.

Rövidárukereskedésben jártas férfi munkaerőt felveszek. Nem nyugdíjast. „Heti öt nap" jeligére a kiadóba.

Bélyeg, régi képeslap, levélboríték, levél vétel. Marnitz bélvegszaküzlet Bp. XII., Nagyenyed u. 14. Déli pályaudvartól 3 perc.

Háromszobás tanácsi lakáscserével vagy anélkül kertes ingatlanért eltartást vállalok. „Ruhele" jeligére a kiadóba.

Tapétázást, festést, mázolást, bútormozgatással, fóliás takarással, komplett takarítással, parketta le- és átrakással, csiszolással, lakkozással, pvc-, szőnyegpadló-ragasztással, kőműves burkolómunkával is, víz- és fűtésszerelés, általános villany-, antennaszereléssel vállalunk. Azonnalra is garanciával. **421-075.**

Keveset látó idős asszony, heti többszöri elfoglaltságra, nagyon szerény, jó lelkű, nyugdíjas asszonyt keres. Weinberger Boriska, Alma u. 2.

2 szoba komfortos tanácsi lakásban egyedül élő idős nő, olyan nyugdíjas nő-lakótársat keres, aki

1947 elő
lezőlap
tábori
elejérő
zsidó
bélyeg
veszek.
keresk
nin kr

Tanuln
téséhez
dést kö
A lakás örökséget nem igénylem. Leveleket „49" jeligére a kiadóba kérem.

László-fotó. Gyermek, esküvői, családi események fotózása. Feketefehér és színes kivitelben. XIII., R. Wallenberg u. 4. (Sallai és Rajk L. u. között.) Tel.: 222-736.

Irhabundák, kucsmák, gallérok. Beck Kati szűcsmester. Szeged, Mérey u. 9. Tel.: 15-195. Este 20 óra után.

Ágytolltisztítás, dunyhából paplankészítés. VI., Lenin ürt. 89. Érte megyek. Tel.: 122-516.

Régi ezüsttárgyait javítja Falk György, Bp., Majakovszkij u. 13. IV. udvar. Szombaton zárva. 216-567.

Fogsorjavítás megvárható. Wesselényi u. 28. Tel.: 413-935.

sem házasság céljából. 170/30, szép, fekete nő. „Tartalmas együttlét" jeligére a kiadóba.

Emberségben, szeretetben maximumot nyújtó, nem dohányzó, értelmiségi házastársat keres (hetvenkettőig) hasonló — mindenben társ özvegyasszony. Telefonszámot kérek. „Vonzódás" jeligére a kiadóba.

26 éves, zenei pályán működő, 160 cm magas, csinos lány társaság hiányában keresi korban hozzáillő, kulturált, jó humorú férfi ismeretségét házasság céljából. „Átváltozás" jeligére a kiadóba.

Vezető állású, 31 éves, 168 cm magas közgazdász doktor, széles érdeklődési körrel, jó anyagiakkal, érdekes egyéniségű és szép arcú nő ismeretségét keresi

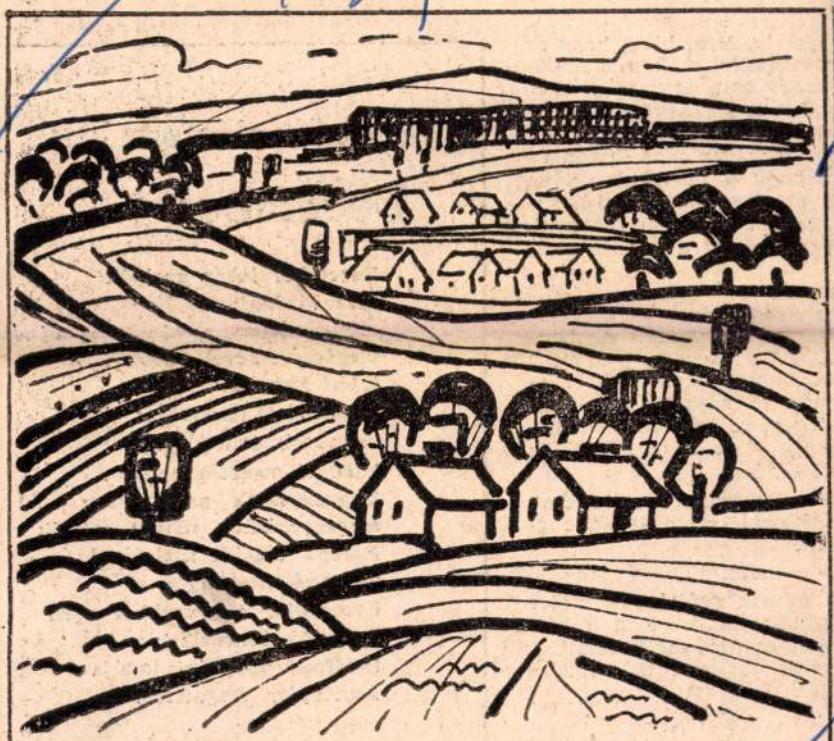
MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1970 JAN 4

Kuti István

1970. január 4. 7021

KUTI ISTVÁN RAJZA

y percig. Nem hitte, hogy az
r visszatér, csak illendőség-
Csend volt, és tizenegy óra.
ezdett a hó. Aprócska pely-
ózott bizonytalankodva, kis
yva, sejtetve. Ács István az
án beült a kocsijába. Hiába
tor meg sem nyekkent. Négy-
álkozott, s amikor felnézett,
egyik segéd a kocsija mel-

lment?
dta Ács István.
. hogy elmegy... A Hor-
negjött a felesége — mondta
az autó fölé könyökölt és
ombot. Néhány pillanat múl-
— Szegény öreg, fordítva kö-
ékeket. Lassú is... A főnök
ldi elsején...

rsan lecsavarta az anyákat,
zetékeket, majd ismét rög-
okat.

— mondta.

apcsolta a gyújtást. A motor
eállította, aztán újra indító-
újra és újra felduruzsolt...
t melléje és a műszerfalra

Bertók László versei:

December

December fehér paripák
sarkantyúzója
születésnapomra újra meg újra
virgácsvesszővel rábökő
tejúti Patyolat-reklám
a kikiáltott tisztaságot
susmusok centrifugáit
léteddel megszégyenítő
kapcsolataink gerendáihoz
megegyezésünk nélkül mérték
Európa családi asztalánál
nagyapó nosztalgia
üvegcsillár a gyerekkor egén
legendák lucaszékek
holdfogó pányvánk tanúja
keményíts magadhoz!

Vasárnap

KUTI László

Kiállítók:

Balázs Péter
Beöthy Balázs
Böszörményi István
Kuti László
Major Judit
Nyári Zsolt
Somody Péter
Tábori Katalin
Viszoczki Mária

Tisztelettel meghívjuk a

Pécsi
Képzőművészeti
Mesteriskola

1992. május 23-án
18 órakor nyíló
kiállítására,
a Parti Galériába
(Pécs, Káptalan u. 4.).

Sváby Lajos
festőművész,
a Magyar Képzőművészeti
Főiskola rektora

Horányi Özséb
a JPTE TK Bölcsészet-
tudományi karának
dékánja

dr. Kurucsai Csaba
a Baranya Megyei Közgyűlés
alelnöke

Kuti József MDK

Mérnök
Müvezető

A II. világháboru után a hidépités terén szerzett érdemeket.

78.o.
Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités történet. Bp. 1960.

Kat: kiinta

agyariparművészet az
ezredfordulón 2003

arművészet az
ezredfordulón 2003

143.l.

alampanel

	Tartalom	Megjegyzés
	Talampanel (TAL-022003, TAL-032003; 5106 g)	
	Study plan (?): Acute intravenous toxicity study with the compound talampanel in rats (s.n.: 0346)	T4
	Final study plan: Efficacy and safety of Talampanel as adjunctive therapy in patients with partial seizures, a phase II	

Kuti István.

A Diósgyőri Vasas Képzőművészeti Iskola évvégi kiállításán szobrával szerepelt: „Ujoncfogadás".
(mulitva.)

Szakmagyarország, Miskolc, 1957. Dec. 31.

Kuti István

Szerepelt a vasas művészek diósgyőrvasgyári tárlatán.

Észa kmagyarország 1952. ápr. 20

Kuti István

„Április 4" szobor

Vasas művészek kiállítása Diósgyőrvasgyárban
Északmagyarország, Miskolc 1952 ápr. 20

mindössze: rossz a szövege és rossz a képanyaga. Bár Szebeni igazi riporter, képei ezáltal frissek, könnyedek, vázlatszerűek, amelyek alkalmasak forradalmi megmozdulások, tömegmozgalmak, sportesemények, különböző emberi aktusok megragadására, de úgy látszik nem alkalmasak arra, hogy egy város statikus építészeti szövetét összefüggéseiben és részleteiben jó színvonalon bemutassák, ráadásul anélkül, hogy a szerző annak lényegét a felszínes leképezésen túl megismerni szándékozna. Mert az alatt a néhány tavaszi–nyári hónap alatt, amíg Szebeni városunkban tartózkodott, a képek tanúsága szerint jobbára csak azokat az útvonalakat járta be, amelyeket egy átlagturista, és felvételei sem jobbak egy átlagturista szokásos nézőpontjaiból elkattintgatott átlagképek színvonalánál, ráadásul ugyanazzal az igénnyel, amely csupán azt várja el, hogy bármilyen irányból is, csak süssön a Nap. A Nap pedig az éjszakai és a belső felvételeken kívül valamennyi képen süt, leginkább függőlegesen, amiből kikövetkeztethető, hogy Szebeni késő délelőtt kelhetett, és ebéd előtt – amikor profi épületfotós elő nem veszi a fényképezőgépét – járt egyet, miközben jobbra-balra-előre-hátra elsütögette a masináját. Persze igazságtalanok lennénk, ha nem ismernénk be: az árnyékokból az is kiderül, hogy dacolva a posztalimentációs agyi hypoxiával, olykor közvetlenül ebéd után is megsétáltatta felszerelését, de az eredmény ugyanaz maradt. Szakmai berkekben köztudott ugyanis, hogy sem az épületek ornamentikája, sem az emberi arc látványa nem a legkedvezőbb a déli fényben, és szemgödrében az árnyékot sem a perecárus, sem Körtvélyesi fotográfus, sem Kodály zeneszerző nem szíveli.

A kötetben néhány letisztult, tudatosan megkomponált képet leszámítva ötlettelen, zavaros fotók sorát láthatjuk, nagy részük még egy amatőr fotókiállítás zsűrijén is fennakadna. Ötlet talán a művészportrék sorában lelhető fel, de ugyanezt az ötletet a Harnóczy–Körtvélyesi páros jóvoltából néhány éve lényegesebb magasabb nívón megvalósítva már láthattuk kiállításon és könyv formájában is.

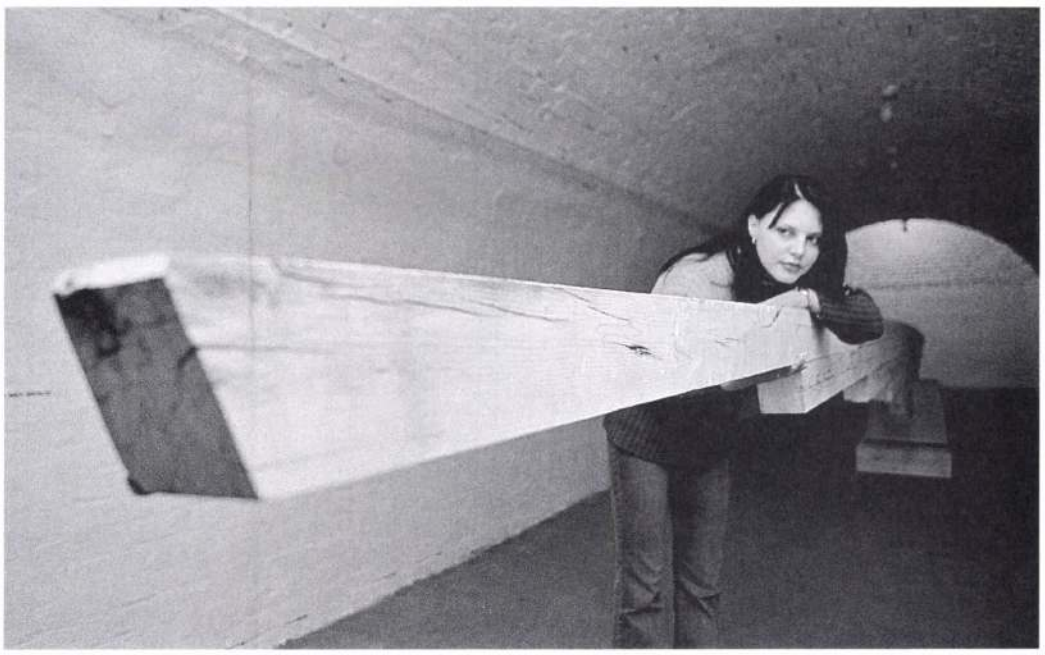
Személyes jellegű vallomás tehát Szebeni képsora a városról, de teljesen érdektelen. Magánügy. Családi körben történő vetítésre alkalmas anyag, amely kevésbé tart számot közérdeklődésre, bár ettől az Alexandra nem kímélte meg a könyvbarátokat. „Ami érdekel, az a ‚nyomkeresés', egy kor, egy város lenyomata, lélegzetvétele: a mulandóban az örök" – olvasható a kötet fülszövegében Szebeni tollából. Nagyon szimpatikus vallomás. Csak semmi sem valósult meg belőle. Legfeljebb a „mulandó".

Cseri László

Egyetem

A város minden ötödik lakosa diák. A diákok szárnyai egymás mellé sorakoznak, és felfelé röpítik a szemüveges agyakat. A pécsi diákok gondolkodása egyensúlyban tartja a bal és jobb agyfélteke dimenzióit. A bal agyfélteke racionális formái beleköltöznek a fiatal építészek szemébe, és az új épületek olyan sugárzóak, mint a Mecsek kútjaiból érkező angyalok. A jobb agyfélteke mediterrán érzelemszőnyegeket terít minden építőkockára.

(Részlet Hernádi Gyula írásából)

FOTÓ: MÜLLER ANDREA

Pécsi Galéria Pincegaléria
2001. december 13.
Kuti László kiállítása

Mozdítsák meg a szobrokat!

(Getto Tamás építész megnyitóbeszéde)

Amszterdamban egy automatizált gyárat látogattam meg. Csarnokok során vándorolt át az a valami, emberi kéz érintése nélkül. A gyártósor végén hatalmas raktár. Mi látogatók mint a tengeri akváriumban üvegkalickából nézhettük a termék utolsó állomását. A mennyezeten daruk szaladgáltak ide-oda. A terem falnyílásaiban kamionok farrésze jelent meg, a daruk odasereglettek és megtömték őket. A sofőr kint a hidegben tehetetlenül toporgott.

A gyárban középen ült egy fickó, az emberi jelenlét szimbólumaként, dolga nem volt. Ő volt az ellenőrző automatika ellenőre. A folyamat vége. A számítógép azonban minden hibát észrevett, kivágta, eldobta, kipótolta.

De volt az ember előtt a pulton egy kis füzet, nyilván nem várt események rögzítése céljából. A füzetben kezdetleges rajzok – olyan barlangrajzfélék, kis figurák, meg nap meg hold, meg kezek.

Az az ember visszatért saját magához, gyerekkorához, az aranykorhoz. Valami arra serkentette, hogy magának szebbé tegye, szebbé tegye a világot. Azzal kísérletezett, hogy kinyerje, visszanyerje a világban szétszórt, szétrobbant, elvegyített aranyat.

A művészek alkimisták. Újra és újra visszavágynak sötét pincék mélyébe, hogy titkos kísérleteket folytassanak. Füstbe, ködbe burkolózva kevernek, kavarnak, reszelnek, csiszolnak, kalapálnak. Valamit olvasztanak. Titkolóznak. Ez kísérlet.

A kísérlet célja megtalálni azt, ami ott van benn, mélyen, vagy lent mélyen, mindenesetre ott van és fényes.

Hamvas ezt írja az alkimistákról: „A művész tevékenysége az egyetlen, amely a tevékenység eredeti értelmét megőrizte és megtartotta: szellemi szolgálat maradt, amely a világot szebbé teszi. Ha a tevékenységből a szakrális attitűd elvész, vele együtt elvész a tevékenység értelme is. Ezért kell, hogy a munka végül is értelmetlen maradjon."

A világ folyamatai önműködőek, minden megtermeltetik, elfogyasztatik, megemésztetik és kiürittetik.

Az emberi tevékenység mérőszáma a hasznosság. A haszon a számokban kifejezhető növekmény. Csakhogy a hasznos tevékenységek lassan, de biztosan önműködőek lesznek. A hasznos tevékenységek lassan elfogynak.

Az automata Mercedes navigációs rendszerével magától lesuhan a tengerpartra, tulajdonosa kikecmereg és leesett állal bámulja a hunyorogva dolgozó portrérajzolót. Az emberek hasznos tevékenységek híján elkezdenek vágyakozni az alkimisták katakombái után. Részesei akarnak lenni a titoknak, fizetni szeretnének, hogy beeresszék őket. Ügyfeleimnél az asztalon a számítógépemen rajzolt gyönyörű látványterv, pipacsokkal, rohanó felhőkkel – mellette hirdetőújság. Egyik ember olvassa: épületek térbeli ábrázolását aquarell technikával vállalom. Mi ez? – kérdezi a másik. – Nem tudom, de kurva drága – mondja a másik, szájába harapva. Ha elfogynak a hasznos tevékenységek, jöhet az élet sava-borsa: a haszontalan. A célszerűtlen, ami még arra se jó, hogy egy millenniumi ünnepségen felavassák.

Haszontalant cselekedni élvezet: lámpaburát kilőni, üstdobot berúgni (berúgni), ajtót csinálni, amit nem lehet kinyitni, órát, ami nem mutatja az időt, autót, amiben nincs navigációs rendszer, hogy ne kelljen a salátaszerű világatlaszt kidobni. Olyan szobrot csinálni, aminek nincs köze a hatalomhoz, a haszonhoz, amely nem illeszkedik a management által kitalált portfolió ívéhez.

Az építészetben sorra legyűrik az értelmetlen hasznos dolgok az értelmes haszontalanokat. Az épületek savát-borsát leborotválja a haszon – áruvá kopaszítva ezzel az építőművészetet.

Itt él velünk egy haszontalan alkimista: Kuti László szobrász, aki Mohácson született 1965-ben. Szobrászati tanulmányait a pécsi egyetemen végezte, mestere Bencsik István. Ma a Művészeti Szakközépiskolában tanít, annak igazgatóhelyettese. Négy szép gyermeke, szép felesége van.

Felesége nyilván szintén megértett valami lényegeset az alkimiából.

Szobrai mozgó vagy mozgatható szobrok, számomra lényegük nem a mozgás, hanem a nyugvó szoborban a mozgásra utaló feszültség. Ez a feszültség a szobor lényege, a mozgás pedig a szobor sztorija. A mozgó szobor mesél, ahogy a mozgás lassul, a feszültség nő, abban a pillanatban amikor megáll, újra felhúzott állapotban van a mű láthatatlan rugója.

A mozgásnak időtartama van. A szobor kilép egy időre az időtlenségből és önmaga stopperévé válik. A megmozdítható szobor bevon a kísérletbe, bekukkantást enged az alkimisták műhelyébe.

Mozdítsák meg a szobrokat!

Dante Café
2002. január 9.– február 15.
Sas Miklós kiállítása

A sík benépesítése és kiürítése

Ha a hegy nem megy Mohamedhez, Mohamed megy a hegyhez – jutott eszembe Sas Miklós kiállítását szemlélve, melynek a Dante kávéház adott otthont. A kocsma, a kávéház, mint a művészek alkotói megnyilvánulásainak, a művészet rendhagyó megjelenésének lehetséges helyszíne a képzőművészetben még felfedezésre váró, kiaknázható terület.
A művészet kocsmába vonulásának előképeivel már a múlt század futurista és dadaista művészeinél is találkozhattunk, akik többször is kiállítottak a zürichi Cabaret Voltaire-ben, de gondolhatunk a nizzai éttermekben fellépő Fluxus művészeire is. A 70-es években a Fiatal Művészek Klubja gyakran állított ki a budapesti Rózsa Presszóban. Ma már szükségszerűen jelenik meg egyre több művészi produktum a kávéházak falain, ez az a hely, ahol a művek találkozhatnak a közönség szélesebb rétegeivel, hiszen manapság a kortárs galériákat az alkotó családtagjain, barátain, ismerősein és a szakma képviselőin kívül vajmi kevesen látogatják, nem is beszélve arról, hogy egy nívós galériában – megfelelő kapcsolatok híján – hónapokat, akár éveket is várhat a művész, míg sorra kerül. A kávéházakban a közönség – a vendég – akaratlanul is kontaktust teremt a művekkel, lehetősége van azok hosszas, akár órákon át tartó vizsgálatára és borozgatás közben olyan inspirációk érhetik a szemlélőt, melyek egy megszokott kiállítótérben aligha.

Sas Miklós is ezért választotta ezt az új miliőt képeinek bemutatására. A diploma előtt álló fiatal képzőművész-növendék már számos csoportos kiállításon szerepelt Almamelléktől Grazig. Egyéni kiállításainak sorában a tavaly megrendezésre került paksi tárlat mellett ez tűnik a legjelentősebbnek.

A kiállítás a kávézó három termét fogja át, mely, ha úgy tetszik, szerényen ellenpontozza az emeleten elterülő Csontváry gyűjteményt. A külső teremben látható korai festmények, grafikák művészetének kiindulópontjai. A játékos formákkal teljesen betöltött síkok, az apró elemek mindenre kiterjedő jelenléte egy tizenhét-tizennyolc éves fiatal pozitív létszemléletének tükröződései. A belső termekben az alkotó 1994-től 2002-ig készült műveiből található egy szűk metszet. Ezeken a nagyobb méretű munkákon éppúgy tapasztalható a *horror vacui (félelem az ürességtől),* mint a zsúfoltságtól elszakadás igénye, és egy mélyebb, elemző, szerkezeti elvekre és azok kombinációira építő gondolkodás jelenléte. A kiállítás igyekezett a lehető legjobban illeszkedni a rendelkezésre álló térhez. Még a stukkódíszek üres rozettáit is kihasználta a festő. Ezeket körformájú (centrális) kis képek teszik mozgalmassá.

Sas Miklós képzőművészeti tanulmányait tízévesen kezdte a Nevelési Központ málomi művészeti iskolájában, kezdetben Révész Klára, majd Lantos Ferenc tanítványaként. Itt ismerkedett meg azzal a szabad szellemű tanítási formával, mely alapvető hangsúlyt helyezett a különböző ismeretterületek kapcsolatainak feltárására, azokra az objektív gyökerekre és funkciókra, melyek egyetemesnek mondhatók és összekapcsolják azokat. Az elemek, szerkezetek és funkciók rendszerének szemléletét – a ritmusra, a térre, a szimmetriára vonatkozó vizsgálatait – mélyítette tovább, a Lantos Ferenc vezette Művészeti Szabadiskolában. Lantost később az egyetemen is mesteréül választotta: „A képekben

Ami lent van és ami lent van, 2002.
145x102 cm
aquacolor, vászon

elsősorban nem a sztori, nem a cselekmény érdekel, nekem teljesen mindegy, hogy Mózes vagy Cicero áll-e a vásznon; engem inkább az foglalkoztat, hogy azok hol állnak, hogyan állnak, színekben ez hogyan jelentkezik, egyenletesen világosodik-e ki a figura ruhája vagy sem, milyen kontrasztok és átmenetek vannak a képen, és egyáltalán milyen vizuális és vizualitáson túlmutató értékei vannak."

Művészetének alakulására nagy hatással volt családja: édesapja, aki ötvösséget tanult és festészettel is foglalkozott, valamint építész bátyja, akinek támogatásával több európai és közel-keleti tanulmányúton vehetett részt. Spanyolország hegyei közt megbúvó apró falvak hófehérre meszelt házai román kori templommal, a francia katedrálisok, a Marokkó városaira jellemző állandó nyüzsgés; Törökország és Szíria ókori és középkori emlékei, az egymásra épült korok építészeti és kulturális egysége – a város mint műalkotás – az iszlám és keresztény művészet egymásra hatásai formálták látásmódját.

A zene, a képek zeneisége ugyancsak fontos szerepet kap Sas Miklós művészetében. A Művészeti Szabadiskolában a zenei és vizuális művészeti területek közötti kapcsolatok vizsgálata mellett a közös improvizációk is rendszeresek voltak, ezeknek hatása a képeken is érezhető. A kisebb-nagyobb elemek egymás mellé- és alárendelésével kialakított kompozíciók akár meg is szólaltathatók, hangzásba is átvihetők, szólamokra, harmóniákra bonthatók.
A kiállítás-megnyitón fellépő *Intermagyar* zenekar akusztikus hangszereken előadott, mai slágerekből szabadon szerkesztett humoros muzsikája is jelzésértékű volt, hiszen a zenei környezet, a zenei alátestés analóg a képek felépítettségével, rávilágít azok tartalmára.

A közös improvizációk és zenélgetések hatására csoporttársaival megalakította a mára már híressé/hírhedté vált *Burzsoá Nyugdíjasok* elnevezésű akciózenekart, melyre talán az akciószínház találóbb elnevezés, hiszen a színpadon zene–festészet–színház egymásmellettisége, egyfajta ironikus Gesamtkunstwerk valósul meg. A zenei oldal, pontatlanságával, csiszolatlanságával növeli azt a kifejező erőt, mely a polgári-társadalmi és erkölcsi értékekhez fesztelenül kötődő dalszövegekből árad. A tagok által létrehozott festményeken, melyek többnyire a dalszövegek képi megfogalmazásai, szintén ez a szemlélet tükröződik. Az esetlegesnek tűnő festési mód, a fanyar humorú élethelyzetek ábrázolásán túl felfedezhető a képeket összefogó, sajátos ikonográfia is. Minden figurára jellemző az úgynevezett „burzsoá frizura" (haj csak a tarkón és a fülek környékén található), a nyugdíjas-öltözékek és kiegészítők (bőrpapucs vagy szandál, SZTK-szemüveg, cekker, aranyláncok). A dalokat vicces közjátékok, bűvészmutatványok, tárgymegsemmisítések kötik össze. A koncerteket pedig mindig, a már védjeggyé vált „tévészéttörés" zárja. Ezek az egyszerre szubkulturális, ugyanakkor társadalomkritikát is megfogalmazó alkotások tartalmuk miatt kevéssé egyeztethetők össze Sas „komoly" műveivel. Nem is kaptak helyet a kiállításon.

„Nagyon fontos, hogy tudjatok hülyéskedni is!" – mondogatta gyakran Lantos, és Miklós megfogadja mestere szavát. „Ha az ember ráérez a saját hangjára, igyekszik egyre mélyebbre ásni. Elindul egy úton, amit megpróbál minél jobban kitaposni, más aspektusait megnézni, kutatni, szemlélődni" – vallja a művészet műveléséről Sas Miklós. A képekről pedig leolvasható a folyamatos párbeszéd a művek és alkotója között – az újra és újra átfestett felületek rétegződése –, az „igazi mesterséggel" szembeni áhítat, az a küzdelem, amit Sas Miklós folytat ezért a műformáért.

Réger Gábor

Szigetszentmiklós, Városi Galéria
2002. február 8.– március 3.
Erdős János kiállítása

Vonal-árnyék-kontraszt

Mennyi szép dolog történik még a pécsi műtermekben is! Csak be kell kopogni és máris feltárulhat a kíváncsi szem előtt a sok, rejtettségben érlelődő izgalmas képi gondolat, nyilvánosságra még nem hozható, de biztató kísérlet. Nincs kétségünk afelől, hogy egy alkotóművész a hatvanadik életéve körül a legritkábban állít fel minden korábbi tézisével ellentétes rendszert. Ez a privilégium többnyire a huszonéves művészek sajátja. Őket nem feszélyezi a később érő belátások sokasága, mint ahogy a technika, tematika akadémikus szabályai, a hagyományok sem idéznek elő még gátlásokat bennük. Nekik elegendő a hit magukban és ez olykor olyan nagy energiájú, hogy valóban pótol egy sor akadémikusan számon kérhető mozzanatot, amivel később ők is nyilvánvalóan számolni fognak majd és másoktól majd ők is számon kérik ezeket. A korosabb művészek többnyire a megtalált sarokpontok nagy biztonságot adó talapzatától „befelé bővülő körökben" térnek el. Adnak az intim rétegzettség igényével megformált finom árnyalatokra, a kivitelezés kézműves perfekciójára, az

A Parti Galéria
(7621 Pécs, Káptalan u. 4.)
szeretettel meghívja május 5-én,
pénteken délután 6 órára,

Kuti László és

Nyári Zsolt

szobrászok kiállítására,
melyet Vidovszky László
zeneszerző nyit meg.

A kiállítást támogatja:
OTP Bank Pécsi Igazgatósága
Képzőművészeti Mesteriskola Alapítvány
Stádium Sikerorientációs Alapítvány
(Kecskemét)
Monti-Centra Bt. Pécs
Baranyai Alkotótelepek
Polgár Pince Villány

Tímár Árpád
Új Művészek Szerk.
Budapest
Bajhori u. 10. 7/702

1054

Kúti rk. templom

falképei és famennyezete

(Liptó vm.)

Magyarországi

V.

I.

Gerecsefalképei

827. h.

ezeichnend ist. Diese Turmform ist ein
der ungarischen romanischen Baukunst,
Gutor und in Csütörtökhely in Ober-
r reichte besonders in Siebenbürgen bis
hen diejenigen von Dés, Marosvásárhely,
die Kirchtürme von Beszterce (Bistritz),
(Heltau), Szászhermány (Honigberg),
licken in den ungarischen Teilen Sieben-
. Sie haben sich im Laufe der Zeit fast
s und von ganz Siebenbürgen verdichtet.
enbürgen im Volksmund als die »holz-
. Jahrhundert zu verfolgen und ist durch
eugt. In der Renaissance tritt eine neue
ückten Umganges, dessen breite niedrige
bürgischen Steinarchitektur bezeichnend
s eigenartigen Turmtypus lösen einander
rch Metall ersetztem Helm (Dés), Stein-
Galerie (Magyar-Monostor); Holzturm
l (Ketesd, Magyarvalkó) und schließlich
(Sebes). Hier muß bemerkt werden, daß
nung aufeinander folgen. Auch begegnen
ztürme, deren unterer Teil gewöhnlich
er von ausgezeichnetem Gefühl für Syth-
von Farnas im Komitate Kolozs. Klare
n unterscheidet auch sonst die ungarischen
abhängigen ähnlichen rumänischen Kir-
unverhältnismäßig langgezogene, nadel-
Kirchenkörper hervorstößt, sodaß der
uch im Außenbild zum Ausdruck kom-
it, die reine blockmäßige Wirkung der
Turm, Schiff und Chor, die Sparsamkeit

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1971 FEB 28

1021

KUTI ISTVÁN: SZÁNTÓFÖLD

tást is, amellyel a mű szellemének közelébe tudott férkőzni. Mintegy pihenőt jelentett a hangzuhatagok után – a hallgató számára is – *Debussy Images* c. ciklusának második sorozata. A cím szerinti „képek" *(Harangszó a lombokon át, És a hold leszáll, Aranyhalak)* inkább csak utalást jelentenek a stílustárs impresszionista festészetre: Debussy előtt nem is sejtett hangzás- és színlehetőségek, finomrajzú, elmosódó körvonalak, a világosan kimondottnak és a megsejtésre várónak egymás mellé állítása... Bánky József egyik legotthonosabb területe e stílus, közönségünket új és új csodálatos művekkel ismerteti meg. A nyomtatott műsor befejezéseként ismét virtuóz igényű zongoraművet hallottunk, *Balakirev Islamey* című keleti fantáziáját. Az Izlámra való utalás már a címben a mesés Keletre utal, hangzására valóban a keleties hangközök és hangsorok használata jellemző. A lényeg azonban mindenek-

kez
E
han
a ki
Isme
bizto
a ré
egyben ízléses megoldását megtartva, előadásmódja új elemekkel gazdagodott, elsősorban a kifejezés gazdagsága és színessége terén. Bánky József zongorázásában, muzsikálásában minden tudatos, átgondolt, a pillanat sugallatának tűnő részletek sem a véletlen művei. Kitűnően ismeri az előadóművészet legmagasabbrendű hagyományait és gazdagon felhasznál ezekből. Művészi egyéniségének komolysága, ízlése folytán a saját és az átvett eszközök alkalmazása az ő esetében egységes előadói stílust eredményez. Olyat, amelynek hatása alól sem a szakember, sem a közönség nem vonhatja ki magát.

Szesztay Zsolt

130. **Kutkafalva**, g. k. fatemplom.

1826. „. . . cum Eccl. lign. ad descensionem Spiritus Sancti 1826. exaedificata. (Schem. Munk. 1856. p. 42.)

1856-ig itt nincs templom említve, viszont a szomszédos Bábafalván ettől kezdve nincs templom, valószínű tehát, hogy a bábafalvai került ide.

1864. még áll, de 1870. már kőtemploma van. (Schem. Munk.)

(Bereg m.)

Domfaép.

MULT ÉS JÖVŐ
* ZSIDÓ MŰVÉSZETI, IRODALMI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI HAVI FOLYÓIRAT *
SZERKESZTI: DR. PATAI JÓZSEF * XXII. ÉVFOLYAM, 1932 ÁPRILIS

DR. HAJDU MIKLÓS: CHÓMECÉGETÉS

Egy kis ünnepi tisztogatás, utána szigorú chómecbatlenolás elkel mindenütt. Nem is kell talán gondos rendezéssel ide-odaszórni a morzsácskákat: akad tisztogatnivaló a Kehila-közélet széles, nagy területén. Mennyi-mennyi chómec, amit jó lesz végre bebugyolálni abba a fakanálba, amit ünnepnek Erevjén kötelességteljesítésnek boldog tudatában égetünk el. Hogy emléke se maradjon a frázisokban kólecoló írás és szónoklás chómecának . . .

Ez a szólamokat felégető bdijkász chómec kedvemre való, nagyszerű szertartás. Áldásmondással vezetjük be az aktust, lássuk is áldását.

Gondok és gyötrelmek sivár fásultságának idején mennyi-mennyi csillogó, tetszetős szólam úszkál körülöttünk! Nem mentesített, nem immunis és nem átvészelt terület ebben a tekintetben a felekezeti közélet. Betör bizony a frázis a Kehila-közélet ugarába, gaz és dudva között bőséges a tenyészete körülöttünk. Tiszta életbölcselemnek igazsága, hogy necsak a virágot, necsak a kalászt és gyümölcsöt vegyük észre magunk körül, de lássuk a bojtorjánt, lássuk a vadvirágot, figyeljük és elemezzük életnek, alkotásnak minden tüneményét és minden jelenségét. Vegyük csak észre az agyoncsépelt és közkeletű frázisokat, — és szégyenkezzünk. Vagy tegyünk úgy, mintha pirulnánk.

Tarka és olcsó limlomok zagyvasága a felekezeti életünk levegőjében úszkáló szólamok gazdag mintakollekciója. Hitélet mélyítése, átöröklött hagyományok hűséges tisztelete, szent, magasztos feladataink teljesítése, vagyunk a kiválasztott nép, élünk a kiválasztottság tudatában, hirdetésében és hivatásában: mindezek tetejében és mindezeknek cicomás körítésében újból meg újból — a hitélet mélyítése. Mondjam-e: satöbbi, amikor ez is elég?

Ezek azok a vezérszólamok, amelyekkel szóban és írásban, robotos köznapon és ünnepi emelkedettségben egy kissé idegekre menő unalomig találkozunk. Akinek mesterségem és ezenfelül szerelmem is az írás, nem kárhoztatom stílusnak és dialektikának virágzását és virágait. De mégis úgy érzem, hogy sok, sok a jóból, ha diszszónokok és ünnepalkalmi cikkírók gondolkozásnak, mondanivalónak, munkavállalásnak és cselekedetnek hiányát szokványos kényelmességgel elütik azzal, hogy egyremásra mélyítik, sőt mélyíttetik albérletben is a hitéletet és minden mélyfúrást megcsúfoló mélyítés után újból meg újból leteszik a főesküt szent hagyományaink konzervatív, sőt legeslegkonzervatívabb védelmében. Ez tudniilik a mélypontra törekvő mélyítésnek — bocsánat a szóképben jelentkező zűrzavarért és ellentmondásért — mondom, a mélypontra törekvő mélyítésnek — a teteje. Mit teteje? A mélyítés eddig el nem ért, tüneményes bércfokának Csimborásszója. (Hogy a mélyítés nem lehet Csimborásszó, ezen, kritikus zsidó testvérem, nem kell megütődnöd. Mélyítés szép szó, Csimborásszó meg még csámcsogóbban ékesebb szó. És csodacsúcsok csábos Csimborásszóját csakcsupán mélyítéssel lehet persze elérni . . .)

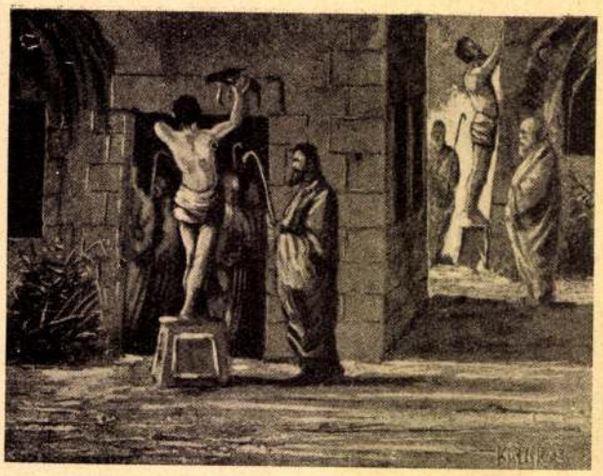
Hatszáztizenhárom micvónak gyermetegen bájos leegyszerűsítése ez a hitéleti mélyfúrás. Belefogtam a chómecbatlenolásba, és lám, már nem is haragszom a diadalmas frázis kovácsára. És nem neheztelek azokra sem, akik közéleti automatagép pontosságával, gombnyomásra vetik ki a piacra ezt a minőségében elnyűtt portékát. Ámbátor aki sikerekre utazik, bizony megirígyelheti ennek a szólamnak mindeneket lehengerelő diadalát. Mert hát ez a mélyítés az utolsó évtizedben a legkelendőbb márkacikkek közül való.

De nem tudom: vajjon ha kiirtjuk ezt a megkülönböztetett buzgósággal pártolt és portált szólamot és vele együtt a többi lápvirágos, puffogó ürességet, közelebb jutunk-e a közélet levegőjének, a zsidó közgondolkodás szellemének tisztulásához és tisztaságához?

És közelebb jutunk-e vajjon munkához, cselekedethez?! Eredményekhez?

Vannak, Istennek hála, Kehila-közéletünknek vezérei és munkásai, akik megcsömörlöttek szép szólamoknak színes mázától. Vannak már vezérek és közkatonák, akik unják elnyűtt szólamoknak okkáziós vásárát. És jön majd ünnep, igaz ünnep, Pészach Leószid, ünnepnek életvalóságával, tiszta tüzeknek lángolásával.

De be kell várni szemfényvesztő szólamoknak elfonnyadását . . . És chómecbatlenolás során könyörtelenül el kell égetni a kovászost, ami nem kovásza Jövendőnek, őszinte, tiszta zsidó életnek.

A zsidók megjelölik házaikat

A bölcsek Bené Berakban

Kutlik Cyril szlovák festő Hagada-illusztrációi

Vér Andor: Egy gödölye, egy gödölye...

Fehér Arthurnak, az első magyar-zsidó szavalókórus megteremtőjének.

Egy gödölye, egy gödölye...
Két krajcárért vett apám egy
gödölyét
— Jaj de szép, jaj de szép,
de szép volt e gödike!
Oly kedvesen, hizelkedőn
simult apám ölibe!
De egyszer csak jött a macska
— gonosz macska —
és felfalta
a szegény kis gödölyét,
mit apám oly olcsó áron
vásárolt meg a vásáron.
Szegény gödi, szegény gödi,
szegény ártatlan, buta!
— De a macska is rosszul járt,
mert mikor már jóllakott,
nyakoncsípte, megharapta a kutya
— Azután meg jött a bot.
Bot megverte a kutyát
és a haragos botot
megégette az a tűz,
amely fennen lobogott.
Majd a víz jött hömpölyögve
s eloltotta a tüzet,
egy szomjazó tehén pedig
mind megitta a vizet.
Búsa fejű, szelíd tehén,
tarka volt a háta
— jött a metsző s éles kését
nyakszirtjébe vágta.
De a sötét halálangyal
erősebb volt nála,
karonfogta a metszőt és
vitte a halálba.
S ki halálnál is erősebb
s fényesebb mint égazúr,
halálangyalt megbüntetni
lángpallossal jött az Úr.
Dícsértessék szent neve,
dícsértessék a Mennybéli,
ki a földi dolgok sorját
bölcs igazsággal intézi!

Egy gödölye, egy gödölye...
gyapjas szőrű ártatlanság,
— bizony ma is lesnek reá
orv gonoszok, falánk macskák.
Testvér támad testvér ellen,
örök harcba, félelembe
sodor bennünket az élet...
— jaj annak ma, aki gyenge!
Aki gyenge, aki gyáva,
aki nem született hősnek...
— mindig vádlott ő és mindig
az a bíró, ki erősebb.
Veszett kutyák oldalognak,
bot tesz itten igazságot,
víz rohasztja el a búzát
tűz pusztítja a világot.
Embersorban, melyet az Úr
élni, szeretni teremtett,
éles kardok, puskák, ágyúk
vágnak iszonyatos rendet.
Üvölt a bűn szemérmetlen,
néma az igazság szája,
hull az élet, hull kegyetlen,
áll a halál szörnyű bálja.

Emberek, ti gonosz balgák,
állatok és elemek,
nem érzitek a hatalmát
annak, aki fent lebeg,
annak, aki magasságos,
Kegyelmes és Igazságos,
aki sujtván is szeret?
Ha haragszik, zeng villáma,
ha mosolyog, nől a búza,
a gyengéket szánva szánja
gőgösöket porrá zúzza.
Ő kormányozza a földet
eget, napot, vihart, időt,
Király, koldus, mind egyforma
felséges, szent színe előtt.
Ő a bíró, igaz bíró
egyedül csak ő ítélhet,
mert kezéből szóródik szét,
sarjadzik ki minden élet.
Boldog, aki útjain jár
boldog, aki Benne bízik,
de — jaj! — aki ellene vét,
megbünhödik heted izig.
Tőle jövünk, Hozzá térünk,
övé vagyunk élve halva
ő a kezdet és ő a vég,
ő az omega s az alfa.
Ő az ura a halálnak
a metszőnek, a tehénnek
víz, tűz, botnak és kutyának
macskának és gödölyének...

Egy gödölye, egy gödölye...
melyet apám két krajcárért,
két krajcárért olcsó áron
vásárolt meg a vásáron.

Egy gödölye, egy gödölye...

TOLNAI ALFRÉD: EGY SZLOVÁK FESTŐRŐL,
AKI HAGADÁNKAT ILLUSZTRÁLTA. — KUTLIK CYRILL —

Peszah-ünnep előtt, egy barátom jóvoltából, egy hagada került a kezembe, melynek különös érdekességet kölcsönöz az a körülmény, hogy talán az első hagada, amelyet *az addigiaktól eltérő* képecskékkel díszített a kiadó. De nem minden érdekesség nélkül áll az a körülmény is, hogy *a képecskéket ágostai hitvallású evangélikus szlovák művész rajzolta.*

Tizenkilencesztendős volt *Kutlik Cyrill*, amikor Samuel W. *Pascheles* prágai könyvkiadó megbízásából megrajzolta azt a tizenkét képet, amely az előttem fekvő hagadát díszíti. A prágai festőakadémia fiatal növendékének szívében még ott visszhangoztak azok a vallásosságtól átitatott szavak, amelyekkel édesatyja, *Kutlik Bogdán evangélikus lelkész* gyermekébe a hagyományok, a biblia iránti szeretetet igyekezett beoltani.

1869-ben, Krizslicén látta meg a napvilágot a kis lelkészlakban Kutlik Cyrill. A gyermek kiütköző művészi tehetségének senki sem volt nagyobb istápolója, mint atyja. Hatalmas tehetségét tanárai is elismerték, tandíjmentes helyet szereztek neki. Előbb Lhot, majd Pirner tanár oktatta *a főleg a biblikus és történelmi* témák iránt érdeklődő ifjút. Első nagyobb képe: „Husz szabadságának utolsó percei" nagy hírlapi és közönségsikert ért el. Vysoké, csehországi város meg is vásárolta a festményt, mely ma is Vysoké városházának tanácstermét díszíti.

Ez a siker juttatta Kutlik Cyrillt Pascheles megbízásához. 1888-ban elkészült a tizenkét rajz ... Kutlik egyáltalában nem kötötte magát az eddig megjelent hagadákban feldolgozott képtémákhoz és ha egyik-másik esetben fel is dolgozta ugyanazt a témát, újat is alkotott az egyiptomi kivonulás témaköréből.

A „Kutlik-hagada" első képe: a széder-este. Oszlopos csarnokban, ünnepi hófehér burnuszban ülnek a hívők a hagada mellett. A görög oszlopokkal díszített terem mennyezetéről többágú gyertyacsillár csüng alá. Ez a kép a címlapot díszíti, de a szöveg között ismétlődik.

Azután egy régi téma: miként sanyargatták az egyiptomiak őseinket. Itt is korbáccsal veri a munkafelügyelő a porban fetrengő, fáradtságtól alélt zsidót. Majd látszik, hogy Mózes bosszút állott. Ott hever a porban a felügyelő hullája és a zsidók kétségbeesetten tördelik kezüket.

Az ötödik képen az égő csipkebokor előtt térdel Mózes, míg a következőn azt látjuk, miként sétál a fáraó leánya rabszolganői társaságában. A sás között ott fekszik a kosárban a kis Mózes.

A hatodik: az egyiptomiak elsőszülött fiait megfojtotta a halál angyala. Majd a kivonulás képe következik. A régi témák újabb feldolgozása.

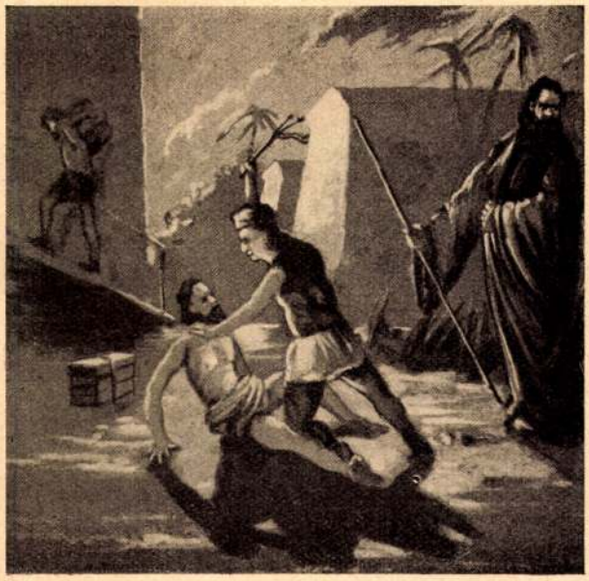
Mózes a fáraó előtt áll, kezében kígyóvá változott át a husáng. Míg a következő képen látjuk, miként jelölik meg őseink házaik bejáratát az áldozati bárány vérével, hogy elkerülje azokat a halál angyala.

Az utolsóelőtti képecskén látható, hogy felkerekedének a fáráó seregei és üldözőbe vették *az elvonult zsidókat.* És végül: ott látjuk Mózest, amint a Veres-tenger partján visszafordul, kezeit égnek emeli. Lábánál a haragvó tenger elnyeli az egyiptomi hadsereget.

A rajzok finomak. Meglátszik rajtuk, hogy alkotójuk sok szeretettel foglalkozott feladatával.

A tenger elnyeli az egyiptomi sereget

Mózes látja testvérei szenvedését

Kutlik Cyrill szlovák festő Hagada-illusztrációi

Kutlik Cyrill Prágából Bécsbe ment, ahol rövid ideig Eisenmenger tanítványa volt. Majd súlyos betegen a déltiroli Arco balzsamos levegőjében keresett gyógyulást. Itt, a sötétzöld ciprusok övezte sziklás bércek között, az alattomos kórral mellében, a pusztulás gondolatával agyában, alkotta meg legbecsesebb biblikus festményét: „*A halál első áldozatá*“-t. A hatalmas vászon elemi erővel ragadja meg a szemlélő lelkét. Holtan fekszik *Ábel* az áldozó oltár tövében. Az oltáron ül a csonthalál, lábát diadalittasan nyugtatja első áldozata mellén. Az oltárról feltartóztathatlanul tör ég felé a füst, „mint az imádság“, írta egy kritikus. *Kain* áldozatának füstje nem tud a földtől szabadulni. Ott gomolyog a mélyben, „mint minden aljas, alacsony, megvetésreméltó“, írja ugyanaz a műbíráló.

Még egy sereg képet alkotott ezután Kutlik Cyrill. Biblikus alkotásai, zsánerképei, portréjai, történelmi vásznai nagyrészt Csehországban és Szlovenszkóban találtak gazdát.

Arcóból Belgrádba került, ahol megalapította és éveken át vezette az első szerb rajzoló- és festőiskolát. Itt is halt meg 1900 április 4-én.

Kutlik Cyrill szlovák festő arcképe

Der slowakische Kunstmaler Cyrill Kutlik der die Hagada illusztriert hat

PETERDI ANDOR: SZÉDEREST A ZSIDÓKÓRHÁZBAN

Tizennégyen feküdtünk a belgyógyászati osztály földszinti szobájában. Kemény téli idő volt, amikor súlyos betegen bevittek, az ablakok még jégvirágosak voltak, a fák fehérek, de egyre javulva, erősödve, megértem a tavasz zsendülését. A peszach-ünnepeket is még ott töltöttem s így természetesen a széderestet is. A kórház szelleme demokratikus, egyik beteg sem különbözik a másiktól, mert valamennyien egyforma figyelmességben részesülnek. Itt nincs úr, nincs szolga, nincs zsidó, nincs keresztény, nincs szegény, nincs gazdag. Csak beteg van, súlyos és könnyű beteg. És ez a rang, a súlyosabb beteg, a kiváltságos, az azután lehet bármilyen társadalmi állású, ő itt az arisztokrata. Mert arra ügyelnek fokozottabban, orvos és ápolónő egyaránt, de még a könnyebb beteg is őt szolgálja. Ilyen fajtájú a Zsidókórház demokráciája.

Kutlik Cyrill: A halál első áldozata

Der erste Tod

A széderest közeledtével a zsidó vallású betegek találgatták, hogy az osztály melyik terme részesül a kitüntetésben. Hol tartják meg a széderestet? Ez sok vitára és mendemondára adott alkalmat. Egyesek azt mondták, hogy a nőknél lesz a széder — udvariasságból. Egyesek már tudták, hogy az emeleten lesz a férfiaknál, mert hát peszacheste a férfi az úr a házban, még a kórházban is, ahol amúgy is magas párnás kereveten pihen. Az egyik beteg végre megelégelte a találgatást s megkérdezte az orvost.

— Doktor úr, hol tartják a széderestet?

Az orvos, aki bizonyára maga sem tudta, azt válaszolta:

— Csak nem akar szédert adni, Steiner? Magának nem szabad az ágyból mozdulnia. — És Steiner elhallgatott. Ő volt a legbetegebb. De a széderest mégis izgatta.

Délután jött a hiteles hír, az ápolónő hozta, hogy a széder a mi kórtermünkben lesz. Nagy volt az öröm. Még a nyögő, nehéz betegek is hangoskodtak. Steiner, aki jámbor vidéki ember volt, egészen kipirult a nagy örömtől. Az öreg Klein bácsi, aki a legcsöndesebb beteg volt, mingyárt fölült az ágyában s kezdte számolgatni, hogy hány zsidó fekszik a teremben. A tizennégyágyas szobában csak hat zsidót tudott összeszámolni. Erre egy református vallású hajós megszólal:

— Ti zsidók itt kisebbségben vagytok, ennélfogva mi gójok fogjuk a szédert adni.

Az egész terem kacagott az ötleten.

A széder napján az orvos az ápolónő kíséretében végigjárta a kórtermet s megjelölte, hogy melyik beteg ihatik bort este és melyik kaphat gombóclevest.

Kutner Géza

Tájkép, rajz
vegy.

Emlékiratok

1888.

építési tervei és költségvetése, a vármegye

ásához, melynek a város helyzete ez ország-
an kölcsönöz különös súlyt, kívánok ezennel
Főfelügyelőség nevében erőt, kitartást s
ívánom Isten áldását.»

Azután dr. *Ferenczi Zoltán* vette át a szót. Hivatkozott arra a munkálkodásra, amelyet ifejtenek, hogy a nép széles rétegeit a udatlanságból kiemeljék. A mai szocziális ányzat a nép fölemelését czélozza a kultura egmagasabb fokára. Az olyan irányzatú ulturafejlesztésre már van példa Észak-merikában, Angliában és Poroszországban. A nép kulturátlansága oly erős vár, amelyet sak sokoldalú és kombinált küzdelem után ehet bevenni. A multban egy ember, a trón-rökös nevelésére fektették a fősúlyt, mert z volt hivatva egy nemzeten uralkodni. Ma, időn az általános választói jog szükség-zerűleg életbe lép, a népuralom foglalja el kormányzást, ennélfogva a nép nevelésére ell a fősúlyt fektetni.

Végül dr. *Horváth Géza* a magyar gyüj-emények anyja, a M. Nemz. Múzeum nevé-en üdvözölte a legfiatalabb testvérmúzeumot.

Az ünnepi megnyitót a Hungária-szálló gadótermében rendezett 200 terítékű közös béd követte. Ezen dr. *Rezucha István* pol-ármester még egyszer megragadta az alkal-

Kutner Géza, festő, restaurátor. Az 1890-es években Budapesten működött.

Szépművészeti Múzeum irattára 491/1899.

Kutrovics István

Horpácsról (Sopron m.)
1841-ben 15 éves korában
iratkozott be.

1841
15

Kutrovics István, Horpácsról (Sopron m.), 15 éves korában, 1841-ben iratkozott be.

Kutrovics István, festő, szül. 1826-ban Horpácson (Nógrád m.), 1840—1844 a festészeti szakosztály hallgatója volt.

lásd
Fleischer Béla 62. l.

Kutrovics István
festő
szül. 1826-ban Horpácson
(Nógrád m.) 1840-1844. a fes
tészeti osztályt látogatta.
M. o. 62.
A kettő csakugyan egyazon!

T. 4343.

zobor köti le figyelmünket, szekerek, kocsi,
élgető csoport élénkiti, mig bal-
ást rendnek óre látja el utasitások-

R
TRENCHIN
hum v. J. Moessner.
altigung vorbehalten.
. Reiffenstein & Rösch in Wien.

vk. 16.6 : 22.2 cm.

Kutschera, E.

Dévény. T.5371.

A középtérben balra emelkedő sziklán látjuk a vár romjait, a háttért hegyek képezik, az előtérben pedig egy csolnakban férfi kel át. Felirata:

Theben.

alól balra: E. Kutschera lith.
jobbra: Cop Fr. Miedañer 840.

Tollrajz, mér. a vk. 11.5: 16.2 cm.

140-95.

Visegrád. T. 6634.

Az előtérbeli hegyen látjuk a várat, mely alatt botjára támaszkodó pásztor őrzi pihenő nyáját, a Dunán bárka ereszkedik lefelé, a tulsó parton Maros épületei bontakoznak ki, a háttért pedig hegyek képezik. Felirata:

Wishegrád,
in Ungarn.

alól balra: Steindr v. C.W. Medau.
jobbra: E. Kutschera lith.

Kny., mér. a vk. 13: 18 cm.

140-95

Kutsera Ferdinánd

Pest. Ez.

1855. aug. 9. feladják remekét.

Művei:
Nem ismertek.

Irodalom:
BFL. Pesti arany- és ezüstműves ... céh, iratok; 1855. VIII. 9.; Horváth H.: I. 252. p.

281

Pest-Buda 1977

Kuttner Ibi: Könyvcímlap
(Az OMIKE Műbarátok Köre I. pályadíjának nyertese)
Az OMIKE Műbarátok Köre kiállításából

takozik minden olyan kisérlet ellen, mely fennmaradásának védőbástyáiból ki akarja szakítani a fundamentum gránitjait. És ahogy tiltakozás zúg végig a lelkén, ha ősi szentélye nyugati falának romjait akarják erőszakkal beépíteni, épúgy szentségtörésnek tartaná, ha el akarnák rejteni ősi nemzeti kulturájának sok évezredes alapköveit, a héber betűket.

Érdekes, hogy a latin írás mozgalmát annak az Eliezer ben Jehudának a fia indította meg, aki egész életét a héber nyelv feltámasztásának szentelte. Valahogy az a sugallat vezethette: apám nekifeszített energiával *élővé* tette a hébert, én *megkönnyítem* az életét — egyszerűbb olvasási móddal. De ha kezdettől fogva csak az lett volna a cél, hogy a diaszpora széttagoltságából begyülemlő palesztinai zsidóságot egységes és könnyű nyelv enyvezze össze, a legcélszerűbben az *eszperantót* választhatták volna, ami a zsidó Zamenhof találmánya és amellett már „világmárka" is lett!

Nem az lelkesíti-e leginkább tettre a zsidóság szellemi elitejét, hogy Palesztina felépítésével párhuzamosan újjászületik a sokezer éves héber kultura, mintegy felszínre kerül szellemi értelemben a zsidóság ősi nemesi levele a maga sokezer éves ódon betűivel, mik tiszteletet parancsolnak a világnak Szináj fellángolása óta, sőt a legenda szerint már a teremtés idején is ott lobogtak az Ur trónusa előtt fekete lánggal írva fehér lángokon!?

És ami a legfőbb és mindenek fölött lényegbe vágó: A töröknek nincs diaszpora-problémája, az ő nemzeti egységét óvja egységes terület, melyen belül a nemzeti formák változhatnak, alakulhatnak, minden lényeges következmény nélkül. De a zsidóságnál a valóság az, hogy még ha Palesztina teljesen zsidó állammá válik is, túlnyomó zsidó többséggel, még akkor is tízszer annyi zsidó marad a szétszórtságban, kiknek az azonos héber betű, az azonos héber imakönyv, az azonos héber biblia ideális egységet ad. És ha a diaszporából elzarándokolnak a Szentföldre, meghatott lélekkel látják az ő zsinagógájuk és tanházuk betűit az eleven élet forgatagában és a szívük kicsordul a feltámadás örömétől. De ez az eszményi kapocs széttöredezik, ha Palesztinában a latin betű válna uralkodóvá és mintegy római sánc meredne a diaszpóra és a Szentföld két zsidósága közé. Felér-e a „megkönnyítés" kétes nyeresége ezzel a biztos szakadékkal?

Amellett még nem is olyan biztos, hogy ez a külső „könnyítés" célra vezet. Hallom a kadismondókat, akiknek számára a kis héber szöveget magyar betűkkel adja a kegyelet könyve és még több hibát ejtenek benne, mint azok az „am-haarecok", akik nagynehezen a héber imakönyvből betűzik ki a néhány mondatot. Sőt az előbbiek egy egész évi kadis-mondás után sem tudják a rövid imát könyv nélkül elmondani, amit a héber betűből olvasó kisgyermek játszva megtanul. Viszont odaadtam a latin betűkre átírt héber ujságszöveget egy „jó hebraistának" és bizony mondom, nem értette meg. Nem tudott benne eligazodni, mert idegenszerű volt neki a fogalmak leírt képe és főkép az átírás fonetikája, amely a szefard kiejtéshez alkalmazkodik. Ez a kiejtésbeli különbség, amely a héber betűs szövegnél szemmel áthidalható, maga is elegendő választóvonal, minek még újakat keresni és teremteni?

Ha pedig csak arról van szó, hogy nemzsidó túristák számára idegenforgalmi szempontból megkönnyítsük az olvasást, a tájékozódást, erre a célra ott vannak az angol felírások és európai nyelveket tudó idegenvezetők, de ne akarjunk az új Palesztinában helyt adni a gáluth asszimiláns szellemének, amely minden zsidó értéket hajlandó feláldozni abban a tévhitben, hogy ezzel másoknak kedveskedik.

Kitünő minőségü
Hutter szarvas szappan
כשר
Kapható
minden füszer- és festékkereskedésben.
Gyártja a budapesti orth. hitközség rabbinátusának felügyelete mellett:
Hutter József Szappangyár – Olajipar Részvénytársaság
Budapest, VII., Erzsébet-körut 6. Tel.: J. 461-91, 92, 93, 94

Mult és Jövő
1929. XIX. pil. aug.

TOLLHEGYRŐL

NINCSEN ZSIDÓ VITÉZ

egyetlenegy sem a felavatott tizenkétezer magyar vitéz között — állapította meg Sándor Pál a képviselőház pénzügyi bizottságában. Egyetlenegy zsidó sem tartozik a vitézi rendhez. Pedig itt járnak közöttünk sokszázan meg ezren zsidó frontharcosok Ferencz József és Károly király legnagyobb kitüntetéseivel. Az ismeretlen magyar katona emlékművére pedig reáborították egész felületére a nagy keresztet, mintha nem volna a hivatalos statisztika szerint is tízezer magyar katona, akik nem kereszt, hanem „Dávid pajzsa" alatt nyugszanak a világ minden frontján, mindenféle „numerus clausus" megcsúfolására. De hát az utóbbi sérelemre már megjött a felvilágosítás, hogy az ismeretlen katona keresztje itt nem vallási szimbolum, hanem csak dísz, amit nem lehet Dávid pajzsával elcsufítani. És a vitézi szék is dísz, amit nem lehet magával egy Dáviddal vagy egy Jakabbal elcsufítani. A frontot lehetett. Az ugyis véres volt.

MACDONALD, HENDERSON, VANDERWELDE, LEON BLUM

szinte egyszerre nyilatkoztak arról, hogy a szocializmus nincs ellentétben a cionizmussal. Az angol miniszterelnök, a munkáspárt nagy vezére, aki palesztinai útja után oly lelkes rajongással számolt be könyvében a szentföldi kolonizáció sikeréről, kifejti szinte egyidejüleg az angol külügyminiszterrel, Hendersonnal és a belga miniszterelnökkel, Vanderweldeval és a franciaországi munkások fővezérével, Leon Blummal, hogy a szocializmus mindig a gyengék és elnyomottak védelmét tűzte ki céljául, tehát csak rokonszenvvel kisérheti Erec Jiszrael épülését, ép úgy mint például a lengyel nép, vagy annak idején a görögök függetlenségi törekvéseit. Sőt a zsidó Palesztina az ottani araboknak is renaissancet hoz, mert a zsidók kultúrát és higiénát visznek az országba.

A „POTYAUTAS" ITT, A „POTYAUTAS" OTT.

Mindenütt a „potyautas". Meginterjuvolják őt, nagybátyját, nagynénjét, unokatestvérét és minden oldalági rokonát, hogyan vélekedik Magyarországról, régi hazájáról, az irodalomról, a művészetről, a technika csudáiról. Mintha legalább is ő találta volna fel a repülést, vagy legalább is egy új rendszerű repülőgépet és nem volna egy egyszerű potyautas, aki „belopózott" valahová, áthágva a „ne lopj" című egyszerű bibliai parancsot. Aztán jön a felekezeti sajtó és még egyszer megforgatja mint rituális kacsapecsenyét. Kideríti büszke nagy ujjongással, hogy a potyautas nemcsak magyar származású, hanem egyenesen magyar-zsidó eredetű. Tehát fennen dagadhat a magyar Izrael melle. Büszke lehet a potyautasra. A magyar származású Herzlre és Nordaura nem. Az izr. magyar potyautasra igen.

HÁROM SIR MANDSURIÁBAN.

Az irgalmasnővérek Pozsony-püspöki zárdájából indultak tavaly Kinába Mária Ancella és Mária Archangella nővér, akik mint betegápoló hittérítőnők működtek Kina északkeleti részében, Szibériával határos Mandsuria tartomány Tsitsikar városában.

Egy szlovenszkói ujság közli Mária Ancella nővérnek levelét, amelyben leírja, hogy a tstsikari pogány temetőben a kőkoporsós pogány sírok között, feltünt neki több álló, kereszttel jelölt sírkő és amint közelebbről megnézte, az első meglepetésére magyar felírást olvasott: *„Itt nyugszik Szabó László honvéd első gyalogezred, élt 40 évet, meghalt 1918 október 31-én".*

A második sírkövön: *„Itt nyugszik Szolga Miklós k. u. k. kür. 50., szül. 1895, meghalt 1919 október 27-én".*

A harmadik sírkövön pedig ugyancsak magyar név állt, de rajta nem kereszt volt a jel, hanem *Dávid csillaga* és alatta: *„Rákos Árpád Inf. Reg. 19., született 1879 szeptember 15-én, meghalt 1919 augusztus 20-án".*

Eddig Mária Ancella nővér jelentése, de némi történeti tanuságot is rejt magában ez a három távoli sírkő, mely nem tartja meg a „numerus clausust", hanem a lakósság arányán felül 5% helyett 33% zsidót mutat. Ott a temetőben, ahol sok-sok ezer mérföldnyire hazájától távol pihen három magyar katona, akik elestek a hazáért, ott nyugszanak némán *ketten kereszt alatt, egy „Mogen Dovid" Dávid csillaga alatt.*

És ennek a Rákos Árpádnak talán van egy fia, aki azóta jelesen is érettségizett és nem iratkozhat be a magyar egyetemre, mert a numerus claususon belül nem jutott már hely neki.

AZ IGAZOLT VIZÖZÖN.

Az oxfordi Field-muzeum expedíciója nagy ásatásokat végez Mezopotámiában, (Aram Naharájim) és kiásatta az Euphrates közelében fekvő Ur és Kish romjait. Az ásatások folyamán egy ötven méter mély rétegre bukkantak, amelyben különböző agyagedényeket találtak. Ezeknek korát körülbelül ötezer évre becsülik. Az expedició vezetője Langdom professzor szerint ezzel igazolva van a bibliai vízözön elbeszélése. Mert ez a réteg a vízözönnel került a föld mélyébe. Egy amerikai társaság ezzel kapcsolatban nagy díjat tűzött ki Noé bárkájának felkutatására, egy filmgyár pedig megkezdi a vízözön filmesítését nagy sikerrel. Most már csak fel kellene kutatni Noé galambját és az olajfaágat, hogy a mi vízözön-korszakunkat is felváltsa végre legalább a béke reménysége.

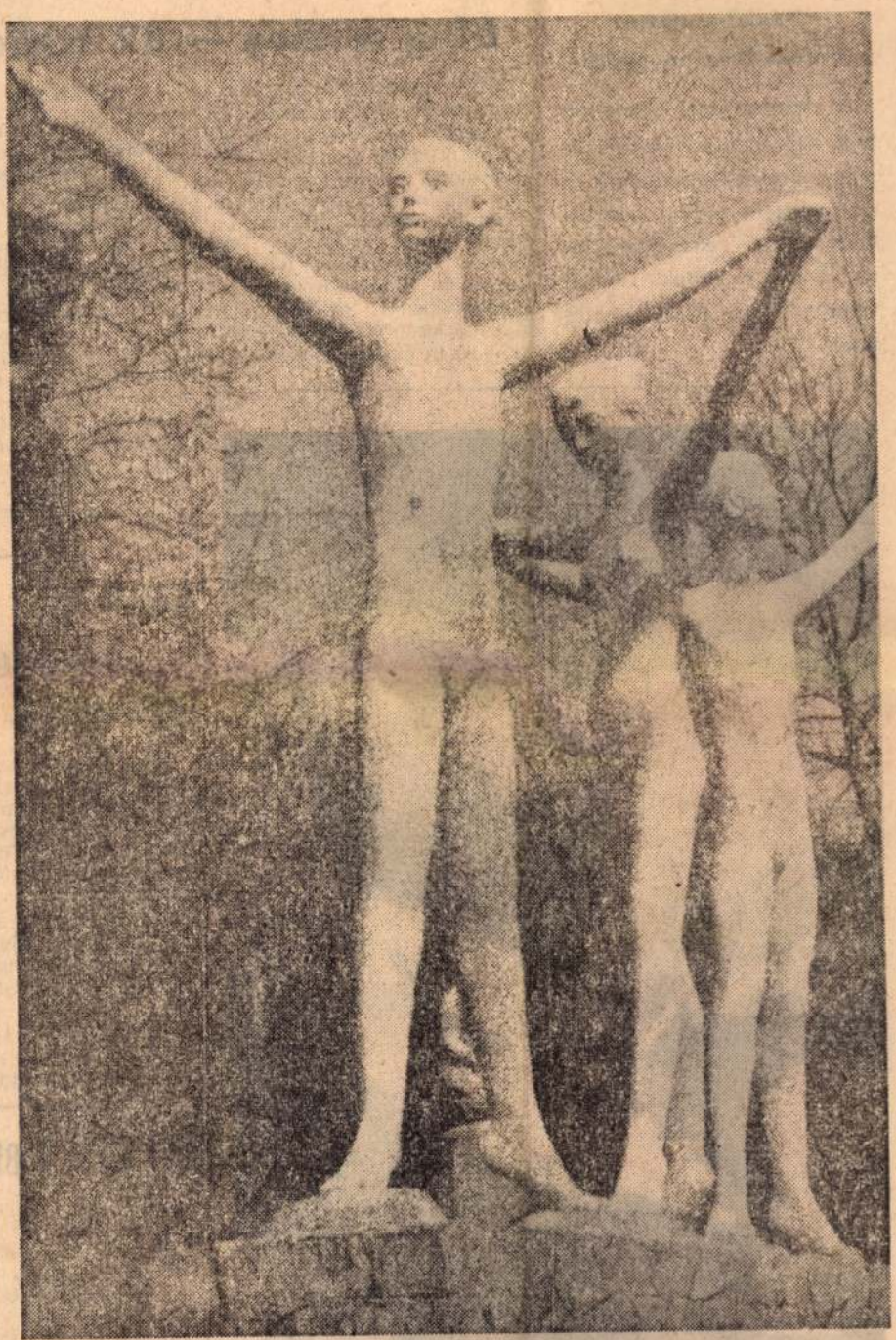
Külföldi világmárkás zongorák. Pathé Olotonal élő hangbeszélő hangszer, ORGONA, Harmonium Réz- és fafuvós hangszerek, Jazz-Band felszerelések, Hegedük.

Szőrszálhasogató csak Dr. MORISSON szőrtelenitővel lesz

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Kutz Béla
PESTMEGYEI HIRLAP
1965 MÁJ 23.

írlap 1021 1965. MÁJUS 23. VASÁRNAP

SZOBOR KERT

Állandó jellegű szabadtéri szoborkiállítás nyílik a közeljövőben Szentendrén. Az ötlet Kutz Béla szentendrei szobrászművészé volt, aki saját kertjében állította ki szobrainak másolatát. Most a már meglevő kerthez egy másikat is csatol a szentendrei tanács, ahová különböző művészek alkotásai kerülnek. Az ötlet remek!

Képünkön Kutz Béla már kiállított alkotását látjuk. Foto: Gábor

PEST MEGYEI

Dániába utazott a siófoki Balaton-együttes

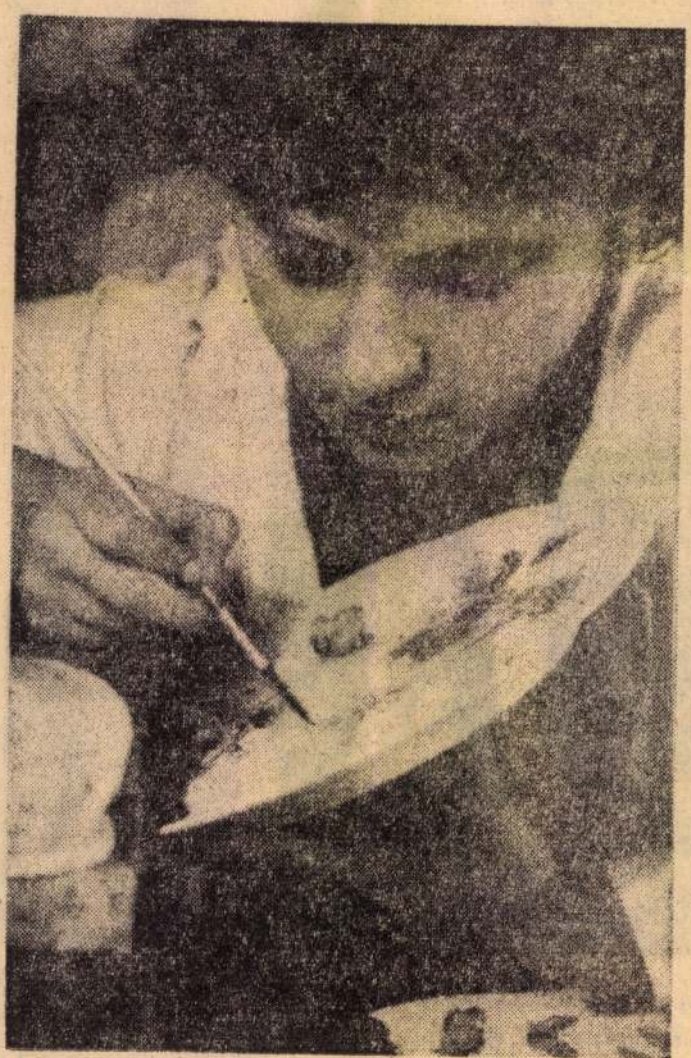
A koppenhágai Tingliutti népi táncegyüttes tavalyi somogyi vendégszereplésének viszonzásaként, csütörtökön kéthetes dániai vendégszerepl...re utazott a siófoki földművesszövetkezet Balaton-együttese.

61 új részleg — 82 szakember

Mint lapunkban beszámoltunk erről: megyénkben ez évben 61 új részleggel bővítik a ktsz-ek szolgáltató hálózatukat. A 61 részleghez — erről még nem szóltunk — 82 szakembert állítanak be. Részben úgy, hogy új embereket vesznek fel, köztük olyan kisiparosokat, akik a szövetkezeti mozgalomban akarnak ezentúl tevékenykedni — az új emberek másik felét azonban a termelésből vonják el.

Nem veszélyezteti ez a ktsz-ek termelési tervét?

A felmérések azt mutatják, hogy nem. Az utóbbi években a ktsz-ek megerősödtek, sok helyen az összevonások segítségével valóságos nagyüzemekké alakultak, s a növekvő termelékenység és a jó munkaszervezés révén kevesebb ember is el tudja látni a nagyobb termelési feladatokat. Az így felszabaduló szakembereket az új szolgáltató részlegekhez helyezik — eleget téve a lakosság növekvő igényeinek.

IPARMŰVÉSZ

Foto: Kotroczó

MEGNYÍLT az országos gyermekrajz-kiállítás

Szombaton az Iparművészeti Múzeumban rendezett országos gyermekrajz-kiállítást ünnepélyes külsőségek között nyitotta meg Lugossy Jenő, művelődésügyi miniszterhelyettes.

A június 15-ig nyitva tartó kiállításon a fővárosi és vidéki iskolák tanulóinak több mint 700 munkáját mutatják be.

A megnyitón átadják a legjobb művek beküldőinek odaítélt díjakat és jutalmakat.

MIT FIZET A BIZTOSÍTÓ?

Közeledik a nyári zivataros időszak, s az előjelzések szerint most is gyakori jégveréssel kell számolni. Sokakat érdekel: jégverés esetén mit fizet a biztosító? A biztosító minden évben a tsz-ek termelési tervében feltüntetett hozamok alapján veszi fel a biztosítást és jégveréskor a kötvényben megjelölt mennyiség alapján nyújt kártérítést. Természetesen a termelőszövetkezetek a várható magasabb hozamokat is biztosíthatják. Ha a termést időközben nem érte jégkár, a betakarításig bár-

Június 5-ig tart

B. KUTZIÁN Ida végén

NÉPSZABADSÁG
2001 Február 20

HALÁLOZÁS

Fájdalommal tudatjuk, hogy
szeretett édesanyánk,
MAJDÁNYI MIHÁLYNÉ
szül. Diószeghy Mária,
volt vezető védőnő,
hosszú betegségben, 96 évesen elhunyt.
Szűk családi körben
február 16-án elbúcsúztattuk
az evangélikus egyház szertartása szerint.
Hamvait szeretett édesapánk mellé helyeztük
nyugalomba.
Gyászoljuk és emlékét megőrizzük.
Három leánya Magdolna, Márta, Eszter
és családjuk, unokahúgai
és rokonai Irsáról.

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy
DR. BOGNÁR JÓZSEFNÉ
DR. KUTZIÁN IDA,
a történettudományok doktora,
2001. február 12-én,
82 éves korában elhunyt.
Temetése 2001. március 2-án, pénteken,
12.45 órakor lesz a Farkasréti temetőben.
Gyászolják:
a Magyar Tudományos Akadémia
filozófiai és társadalomtudományi osztálya,
a Magyar Tudományos Akadémia
Régészeti Intézete,
családja és barátai.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik együttérző szívvel vettek részt a Farkasréti temetőben

DR. PAPP LAJOS

hamvasztás előtti búcsúztatóján, elhunyta alkalmából részvétüket fejezték ki, fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek. A gyászoló család.

TISZTELT HIRDETŐINK!

Halálhír feladásakor minden esetben kérjük a hajtói bizonyítvány bemutatását.

Köszönjük.

VEGYES

100 éves borszivattyú, szénkénegező, szőlőprés eladó. Tel.: 250-0780, 06 (30) 984-4475.

☎ **Elemekből** építhető, 7x10 méteres faház eladó. 06 (30) 215-9550. (A208126)

Dió- és almafa palló eladó. (66) 388-181.

HANGSZER

☎ **Budaörsön,** négyemeletes társasházban, 48+5 nm-es, I. emeleti, parkettás, vízórás, szép világos lakás eladó. Ára: 9,5 millió Ft. 06 (20) 324-2840. (A208249)

☎ **Budapark** bevásárlóközponttól 5 percre, csendes környezetben, 687 nm-es telken, 150 nm alapterületű, 3 szintes családi ház eladó. Ára: 29 millió Ft. Érdeklődni: 06 (26) 390-462. (A207730)

☎ **Budapest** XI. kerületében, felújított, 2,5 szobás, VII. emeleti panel öröklakás, külön bejáratú szobákkal, bútorozott étkezőkonyhával eladó. Irányár: 9,6 millió Ft. 208-0821, 06 (20) 923-6775. (A208173)

Családi okok miatt III., Farkastorki út felett, kétlakásos, panorámás, jó állapotú, de felújítandó ház, 235 négyszögöles telken, 39,9 millió Ft-ért, sürgősen eladó. 06 (30) 921-9900.

CSEPEL-KIRÁLYERDŐN sorházi ingatlanok eladók. Tel.: 06 (30) 991-8769, 06 (30) 922-8128.

☎ **Dembinszky** utca Városliget felőli részén, 46 nm-es, galériázható, földszinti, gázfűtéses, egyszobás lakás 5 800 000 Ft-ért eladó. 06 (30) 296-3793, 316-3358. (A207790)

DUNA-PARTI, Közraktár utcai, egyedi panorámájú, 85 nm-es luxuslakás igényesnek eladó. Telefon: 306-8654, 06 (30) 921-9059. (B061438)

☎ **EGERBEN,** Tímár utcában, 62 nm-es, harmadik emeleti, társasházi öröklakás, igényesen felújított konyhával, nappalival, 9 000 000, garázzsal 10,5 millió Ft-ért eladó. 06 (36) 516-176. (A207884)

Eladó II. ker., Kuruclesi út 33/D alatt 60 nm-es, kétszobás, tehermentes öröklakás. Irányár: 19 millió Ft. Érdeklődni lehet: 06 (30) 948-7038.

☎ **Eladó** XIV., Róna utcában I. emeleti, 57 nm-es lakás. Telefon: 342-6269. (A207759)

☎ **Eladó** XII. kerület központi helyén, Böszörményi út mellett, 76 nm-es, 3 szobás, I. emeleti öröklakás. Egyedi kombicirkofűtés. Érdeklődni: 201-7789, 06 (20) 910-8887. (A207625)

FARKASTORKI lejtőn luxuskivitelű, 3 generációs, önálló családi ház eladó. 06 (30) 912-5532, 06 (30) 905-0174. (B061517)

☎ **Felújítás** előtt eladó Rózsadomb, Gábor Áron utcában, 86 nm-es, kétszintes, dupla komfortos öröklakás, 128 n.-öles, saját kerttel, 2 lakásos társasházban, 310 000 Ft/nm áron. Telefon: 275-0887. (A207762)

☎ **Havanna-lakótelep** szélén, 1989-ben épült, egyemeletes + tetőtér-beépítéses társasházban I. emeleti, aulából nyíló, 37 nm-es lakás 7 200 000 Ft-ért eladó. Parkolás az épülethez tartozó zárt kertben. Telefon: 291-0610. (A208174)

I. kerületben, az Attila úton, a Vérmező mellett eladó egy 67 négyzetméteres, földszinti, felújításra szoruló, két és fél szobás öröklakás. Ár: 14 millió forint. Tel.: 06 (30) 967-2570.

☎ **I.,** Logodi utcában, 1,5 szobás lakás eladó. 06 (30) 942-9102. (A208202)

II. kerületben, Tárogató úton, négy társasházas, gyönyörűen parkosított, zárt lakóparkban, első emeleti, 78 nm-es, 3 szobás, telefonos és kábeltévés, frissen felújított, kifogástalan állapotú, légkondicionált, pezsgőkádas lakás, tárolóhelyiséggel és távirányítós, riasztós garázzsal plusz gépkocsibeállóval, azonnal beköltözhetően eladó. Irányár: 32 millió forint. Érdeklődni és megtekinteni dr. Horváth Mária ügyvédnél, telefon: 275-1754. (B061505)

☎ **II.,** Bimbó úti, háromszobás, 69 nm-es, I. emeleti, igényesen felújított lakás, cirkofűtéssel, tulajdonostól 25 millió forintért eladó. 06 (70) 212-2630, este: 385-6243. (A208301)

☎ **II.,** Logodi utcában, új, 55 nm-es lakás + 16 nm-es garázzsal + 6 nm-es tárolóval eladó. Irányár: 27,5 millió Ft. Telefon: 06 (30) 961-8476. (A208153)

II., Máriaremetén, új építésű, 330 nm-es, háromszintes, 1 nappalis + 5 szobás, dupla garázsos, igényes kivitelezésű családi ház eladó. 332-3748, 06 (30) 959-7215.

☎ **II.,** Rózsadombon, nagy kertes villában, 57 nm-es, berendezett tetőtéri lakás 20 millió forintért eladó. 06 (20) 960-9320. (A208306)

III., Szőlő közben, 64 nm-es, 3 szobás, beépített erkélyes, VIII. emeleti panellakás 10,9 millió forintért eladó. 06 (30) 924-1098, 320-5480.

☎ **III.,** Pusztadombi lakóparkban, négylakásos társasházi igényes kivitelű, kétszintes lakás, kertkapcsolattal, kedvező áron eladó. 06 (30) 982-4474, 06 (30) 931-1653. (A195931)

☎ **IX.,** Dandár utcában, Dunától 300 méterre, tiszta, rendezett környéken, utcai, emeleti, téglaépítésű, gázfűtéses, 37 nm-es öröklakás 5,6 millió Ft-ért eladó. 06 (30) 241-5346. (A206[illegible]

☎ IX. [illegible] 74 nm-es, 2 szobás, fű[illegible]

TÁRSADALMI CÉLÚ HIRDETÉS

A FEHÉRKERESZT ÁLLATVÉDŐ LIGA

szerető gazdát keres árva állatainak!

Ideiglenes befogadóinknál
70 keverék és fajtatiszta kutya, 150 cica
várja örökbefogadóját.

Itt a tél, nagyon sok végveszélyben levő,
az utcán didergő és éhező állat várja
a segítséget!

Minden örökbefogadónk
két állaton is segít: az új kedvencen
és azon, aki annak helyét elfoglalhatja.

**Érdeklődni a 252-3442-es,
illetve a 06 (20) 943-3375-ös
telefonszámon lehet!**

E-mail: kfaurest@hotmail.com

SEGÍTS, HOGY SEGÍTHESSÜNK!

Kék vonal

Kék Vonal Gyermek- és Ifjúsági Telefonszolgálat

A Kék Vonal a problémákkal küszködő, veszélyben lévő gyerekek és fiatalok ingyenes segélyvonala.

**Telefonszámunk:
06 (80) 505-000.**

**Egyre több a
KUTYAHARAPÁSBÓL származó
BALESET ÉS HALÁL!
Előzze meg a bajt DAZZER
ultrahangos kutyariasztó készülékkel!
Egyszerű és hatásos védelmet biztosít Önnek és szeretteinek, és megvédi a támadástól saját kutyáját is.**

Megrendelhető levélben
és telefonon
HARP'S Bt. 5000 Szolnok,
Rózsa F. u. 5.
Tel./fax: (56) 410-916
és 06 (20) 942-6380

e-mail:metro.vs@mail.externet.hu

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata
és a 33. Nemzetközi Diákjátékok Szervező Bizottsága

PÁLYÁZATOT HIRDET

MARKETINGTERÜLETEN ÉRDEKELT CÉGEK
ÉS VÁLLALKOZÁSOK SZÁMÁRA

a 2001. augusztus 21–24. között Szombathelyen
megrendezésre kerülő
33. Nemzetközi Diákjátékok reklám- és marketingfeladatainak ellátására.

Az érdeklődők bővebb tájékoztatást a (94) 339-922-es telefonon és a childrens-games@szombathely.hu e-mail címen kaphatnak.

Jelentkezési feltételek:
– Nemzetközi vagy országos rendezvények marketingfeladatainak ellátásával kapcsolatos referenciák, részletes dokumentációk alapján.
– Tájékoztató alapján elkészített marketingterv vagy annak részeként megjelenő financiális gazdasági terv. (Garanciák pontos megjelölését kérjük!)

Előnyt élvez a pályázat elbírálásánál, aki a marketingtervhez reálisan igazodó kauciót biztosít.

Pályázat benyújtásának határideje: 2001. március 2.

Cím: 33. Nemzetközi Diákjátékok Szervező Iroda
[illegible]

Kutyik György:
Munkás (olaj)

Berlini Múzeum
Régi képtár (1903 T. 20

keres a

a Békéscsabai Kötöttárugyár

8381

Az ÖRKI mezőgazdasági üze
mei rózsási kerülete felvesz le
hetőleg állami gazdasági gya
korlattal rendelkező, univerzá
lis

erőgép szerelőket

Bérezés megegyezés szerint
Üzemi konyha, munkásszállá
biztosítva. Jelentkezés: ÖRK
rózsási kerülete, Szarvas. Úti
költséget felvétel esetén téri
tünk.

645

Tizenhét ujabb halálos itéletet hajtottak végre Szovjetoroszországban

Az öngyilkos ukrán elnök özvegyét letartóztatták

Moszkvából jelentik: A georgiai vezető személyek elleni pörben pénteken *a hét fővádlottat halálra itélték*, négy vádlottat nyolc-tizévi fogházra itéltek. A halálos ítéleteket már végrehajtották.

Londonból jelentik: A *Daily Telegraph* jelenti Moszkvából, hogy *Bell* Róbert 28 éves angol állampolgárt a szovjetorosz titkos rendőrség csütörtökön *kémkedés gyanuja* miatt letartóztatta. A moszkvai angol nagykövet a szovjethatóságoktól teljes felvilágosiást követel ez ügyben. Bell juliusig egy leningrádi távbeszélő- és távirógyárban volt alkalmazva. Hét évig tartó alkalmazás után — állitólag azért, mert angol állampolgár — elbocsátották. Letartóztatása előtt alig néhány órával ugyanannak a gyárnak *tiz másik hivatalnoka fölött a hadbiróság itélkezett és mint rombolókat, valamennyit agyonlőtték.* — Az angol kormány utasitotta moszkvai nagykövetét, hogy jelentsen be tiltakozást a moszkvai külügyi népbiztosságon *Bell* angol állampolgár letartóztatása miatt.

Varsóból jelentik: A lengyel—orosz határról ideérkezett hirek szerint pénteken a GPU a lengyel határ mentén letartóztatta a két nappal ezelőtt öngyilkossá lett *Lusenko* ukrán kormányelnök özvegyét. Lusenko özvegye el akarta hagyni Szovjetoroszországot, a határon azonban letartóztatták.

Fontos gazdasági kérdésekről beszél vasárnap Darányi Kálmán Hajduböszörményben

Darányi Kálmán miniszterelnök szombaton déli egy órakor indult tiszántuli körutjára a keleti pályaudvarról, a *Lél* sinautóval. Kiséretében volt *Tasnádi Nagy* András kultuszállamtitkár, — aki egyébként hajdusági képviselő —, azután *Mikecz* Ödön államtitkár, *Rákóczy* Imre miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője, *Incze* Péter miniszteri titkár és *Megay-Meissner* Károly országgyülési képviselő. A miniszterelnök utjának első állomása *Hajduszoboszló* volt, ahol megtekintette a gyógyforrást és a fürdőt. A megérkezés Hajduszoboszlóra *rendkivül izgalmas körülmények közt* történt. Erről külön cim alatt alább adunk tudósitást.

Délután hat órakor Debrecenbe utazott tovább *Darányi* Kálmán s a *Déry-muzeumot* tekintette meg. Este *Fáy* István főispán adott vacsorát tiszteletére.

Vasárnap reggel Hajduböszörménybe utazik át a miniszterelnök, hogy megnyissa a „Hajduhetet" és résztvegyen azon a *gazdagyülésen*, amelyen *Lossonczy* István, *Megay-Meissner* Károly és *Uzonyi* György országgyülési képviselők előterjesztik a Tiszántul gazdakivánságait. A miniszterelnök a gyülésen *nagy beszédet* mond. Válaszol az elébetárt kivánságokra, majd ismerteti *az öntözési akciót*. Ismerteti a *terményértékesitési* kilátásokat és vázolja *a buzakampány* jelenlegi állását és jövőbeli irányvonalait. Szólni kiván a miniszterelnök azokról a változtatásokról, amelyeket *a mezőgazdasági szakoktatásban* hajtanak végre az öntözőgazdálkodásra való áttérés következtében. Közli azután a kormány *tisznátuli utépitési terveit* is. Ugyanekkor nagyfontosságu nyilatkozatot várnak a miniszterelnöktől azokról a kormányintézkedésekről, amelyek *a mezőgazdasági munkásság, a földmivesnincstelenek megsegitésére* vonatkoznak.

Darányi Kálmán miniszterelnök hajdumegyei körutját befejezve, vasárnap este Csanád megyébe utazik, ahol Tompapusztán *Purgly* Emil volt földmivelésügyi miniszter vendége lesz. Hétfőn reggel Makóra utazik, ahol délelőtt féltizkor fogadják ünnepélyesen. Tiz órakor megnyitja a mezőgazdasági-, gyümölcs-, buzaminőségi-, állattenyésztési-, ipari- és népmüvészeti kiállitásokat. Délben résztvesz a gazdasági egyesület diszközgyülésén, majd a tiszteletére rendezendő diszebéden.

Darányi Kálmán tiszántuli utját *kizárólag, mint földmivelésügyi miniszter* teszi meg.

Elragadták a négyesfogat lovai a miniszterelnök kocsiját Szoboszlón

Debrecenből jelenti a *Magyarság* tudósitója: Izgalmas jelenetek között érkezett meg a miniszterelnök kocsija a hajduszoboszlói fürdőtelep elé. Amikor az országutról befordult a négyesfogat a fürdőbejárat lejtős utján, vágtában rohantak a lovak lefelé. Nagy tömeg állt a fürdő bejáratánál, a kocsis valószinüleg idegességében nem jól fogta a lovakat s ezek *a kanyarban elhelyezett facölöpök felé ragadták a kocsit*. Az ünneplő közönség, amelynek soraiban sok leány és asszony volt, *riadtan szaladt szét. Két rendőrtiszt a négyesfogat elé vetette magát és megragadta az első két ló kantárszárát*. A szilaj lovak azonban *a rendőrtiszteket is magukkal hurcolták*. A nagyobb balesetet megakadályozta az, hogy az utszéli cölöp elé került a kocsi, ezt ugyan *kettétörte, de a vágtatást megakadályozta*. Igy aztán sikerült a lovakat megállitani. A miniszterelnök *szemmelláthatóan aggódott* amiatt, hogy *a tömegbe rohannak a lovak*, azonban *helyénmaradt a kocsiban. Marton* polgármester *ki akart ugrani, hogy maga is segitsen a lovak megfékezésében*. A tömeg látván, hogy nem történik semmi baj, nagy éljenzésbe tört ki és *percekig zajos ovációban részesitette a miniszterelnököt*.

A szoboszlói fürdőtelepen *Veres* Béla igazgató és *Ádám* Gyula főorvos köszöntötték a vendégeket, akik megtekintették a földgázzal hajtott villamosenergiatelepet, a hőforrásokat és a földgázsüritő-berendezést. Délután *Tasnádi Nagy* András államtitkár felavatta a róla elnevezett vajdazugi tanyai iskolát, amikor is *Marton* Gábor polgármester üdvözölte az államtitkárt a város nevében.

Darányi Kálmán miniszterelnök és kisérete ezután Debrecenbe utazott. A miniszterelnök este hét órakor résztvett a Déry-muzeumban rendezett ajándékfestmény-átvételi ünnepségen. *Lázár* Andor igazságminiszternek, a város országgyülési képviselőjének közbenjárására ugyanis *Boross* Jenő amerikai ezredes egy *Van Dycknak* tulajdonitott nagyméretü képet ajándékozott a muzeumnak, amelyet most adtak át. *Zöld* József helyettes polgármester a város nevében köszönetet mondott az igazságügyminiszternek a közbenjárásért. Azután Lázár Andor dr. igazságügyminiszter rövid beszédben ismertette Boros Jenő amerikai ezredes elhatározásának történetét. Boross már a Szépmüvészeti Muzeumnak, a Bazilikának és Budapest székesfővárosnak is több régi festményt ajándékozott.

Ernszt Sándor hazaérkezett római utjáról

Ernszt Sándor, aki a nyári szabadságát Mariazellben töltötte s onnan Budapestre tért vissza, rövid itt tartózkodása után Rómába utazott. A keresztény párt elnöke most érkezett vissza Budapestre és átvette az egyesült keresztény párt irányitását.

Kereszténypárti gyülések

Az *egyesült keresztény párt* szeptember 8-án délelőtt *Zamárdiban*, délután *Kőrőshegyen* tart népgyülést. Szónokok: *Kóródi-Katona* János volt országgyülési képviselő és *Jeszenák* Pál báró. *Meizler* Károly országgyülési képviselő beszámolót tart szeptember 8-án délelőtt *Zalaváron*, délután *Zalaapátiban*.

Perczel Bélát választja meg a bonyhádi kerület

Szekszárdról jelentik: *Perczel* Béla, a bonyhádi kerület képviselőjelöltje *már egyhangulag megválasztott képviselőnek tekinthető*. Szombaton délben tizenkét óráig lehetett kiváltani az ajánlási iveket. Perczel Béla ajánlási iveit még pénteken váltották ki és mivel más képviselőjelölt részéről nem jelentek meg, hogy ilyen ajánlási iveket kiváltsanak, ezért a választáson már csak Perczel Béla indulhat, akit egyhangulag választ meg a kerület népe szeptember 12-én képviselőjének.

Harmincegyezer ellátatlanra számit Heves megye a télen

Egerből jelentik: *Mikecz* Ödön igazságügyi államtitkár bejárta az elemi csapások által oly gyakran sujtott Heves-megyei községeket. Az államtitkár részt vett az egri városházán rendezett értekezleten, amely a Heves-megyei károsultak helyzetével foglalkozott. *Könczöl* Kálmán pénzügyigazgató jelentése alapján megállapitották, hogy a vármegyében *tizenkétezer gazda hatvanötezer kataszirális holdnyi területe szenvedett hetvenöt százalékosnál nagyobb elemi károsodást*. A főispán kérte, hogy a vetőmagsegély-akciót terjesszék ki a husz holdnál nagyobb területü ingatlannal rendelkező kisbirtokosokra is. Hivatalosan megállapitották, hogy *a vármegyében 11.500 családfő 31.100 családtaggal ellátatlan lesz a tél folyamán*. Ezeknek az ellátásáról *közmunkák* utján kell gondoskodniok a hatóságoknak.

A csongrádi főispán tárgyalásai az alispán nyugdijazása ügyében

Szentesről jelentik: Csongrád megye törvényhatósági bizottsága szeptember 9-én tartandó rendkivüli közgyülésén tárgyalja *Csergő* Károly dr. alispán nyugdijazási ügyét. A nyugdijazás ügyében *Kozma* György dr. főispán értekezletre hivta össze a vármegye politikai és társadalmi vezetőit, hogy a szembenálló felek között békés megegyezést hozzon létre és ezzel megóvja a vármegye békéjét. Az értekezletről a főispáni hivatal a következő hivatalos közlést adta ki: A főispán a maga részéről nem látja helyénvalónak, hogy a bizottsági tagok állásfoglalását befolyásolja. Miután azonban az utóbbi időben a kérdés körül már a szenvedélyek kezdtek szerephez jutni, feladatának tekinti, hogy a törvényhatósági bizottsági tagokkal informativ tárgyalásokat kezdjen avégből, hogy az ellentétes vélemények egymáshoz közelebb hozassanak és végeredményben a törvényhatósági bizottságnak egyhangu és ünnepélyes állásfoglalása biztositassék. A főispán közvetitett tárgyalásai jó eredménynyel biztatnak és minden remény megvan, hogy már a szeptember 7-iki kisgyülés egyhangu és olyan határozati javaslatban fog megállapodni, amely a vármegye közönségének különböző felfogásu csoportjait egyformán megnyugtatja.

A tót autonomista néppárt uj harcot hirdet a cseh önkényuralom ellen

Prágából jelentik: A tót autonomista néppárt harcot hirdet a cseh önkényuralom ellen. Alig néhány napja érkezett vissza a párt vezére, *Hlinka* András, lengyelországi propagandautjáról, amelynek során a lengyel államelnök a *Polonia Restituta* nagykeresztjével tüntette ki Hlinka pátert s máris ujabb külföldi propagandautat vettek tervbe. Hlinka legbizalmasabb munkatársa, *Tiszó* képviselő, mint jeleztük, néhány nap mulva Amerikába utazik, hogy propagandát kezdjen az amerikai tótok körében a tót önkormányzat megvalósitása érdekében. Prágai politikai körökben a legnagyobb aggodalommal figyelik a tót autonomista mozgalom uj fellángolását, annál is inkább, mert az ősz folyamán a *szudétanémet ellenzék is teljes erővel megindítja mozgalmát a német területek önkormányzatáért.*

Készségesen bemutatja: Sternberg
Telefon: 136—068, 144—354, 137—708
Magy. kir. és udv. hangszergyár
VII., Rákóczi-ut 60.
Az ország legnagyobb és legszebb rádióterme

Készséggel bemutatjuk: Barta és Társa
VI., Podmaniczky-utca 39.
Fióküzlet: Rákóczi-ut 30.
Az ujtipusu rádiókészülékek képes árjegyzékét dijtalanul küldjük

REICH MIKLÓS cégnél legelőnyösebben szerezheti meg. Vilmos császár-ut 45. Csere, részlet!

Iskolai cikkek:

Iskolai seviot szövet igen tartós	3.90-től
Leány matrózruha s. kék seviotból, dupla gallér és kézelővel, 60 cm-es	18.30
Leány Bocskay-ruha s. kék seviotból, dusan rakott aljjal, 60 cm-es	19.50
Leány Bocskay-kabát s. kék szövetből, szép szörmével, 60 cm-es	24.50
Fiu Bocskay-ruha s. kék szövetből, zsinórdiszitéssel, végig bélelve, nyolcévesnek	27.50
Fiu Bocskay-kabát s. kék boy szövetből, bársonygallérral, nyolcévesnek	33.50
Boy-kabát fiuk és leányok részére, s. kék, vastagon bélelve, 60 cm-es	19.50
Esz-Bé: iskolacipő erős bőrből, fiuk és leányok részére, barna és fekete, 16.50, 14.50, 12.50,	8.50
Aktatáska erős bőrből, kétrészes állitható csattal	5.—
Iskolai hátitáska erős bőrből, csinos	6.80

Az összes iskolai és intézeti felszerelések olcsó áron, nagy választékban
Előirásos füzetek, irószerek és rajzszerek.

SZÖVETKEZETI BOLT ÁRUHÁZ A HANGYA KÖTELÉKÉBEN
Rákóczi u. 36. Boráros t. 1.

Öltöny, felöltő, átmeneti- és télikabát
ujdonságaink már elkészültek és
öt hatalmas kirakatunkban láthatók
Megbizható minőségek Kiflinő izlés Olcsó árak
Méretutáni szabóság
Állandó nagy BUNDA-raktár és nemes szőrme-választék
Schnur Henrik cég különleges készitményü férfiruhaházában és uriszabóságában Rákóczi-ut 15

Berlini nyilatkozat a Bogár-ügyben

A berlini német főiskolai csereakció (*Deutsch-Akademischer Austauschdienst Berlin*) a *Bogár*-üggyel kapcsolatban a következőket közli:

„A magyar vallás- és közoktatásügyi minisztérium, mint az 1936. évben, ugyanugy ebben az évben is tizenkét kiválasztott magyar diáknak ösztöndijat juttatott német birodalmi szünidei tanfolyamok látogatására. A szegedi egyetem bölcsészeti kara erre a szünidei tanfolyamra *Bogár* László németszakos hallgatót jelölte ki, aki a rendelkezéseknek megfelelően ez év julius 9-én jelentkezett a berlini *Hochschule für Politik* szünidei tanfolyamán. Bogár a berlini tehnikai főiskolának Charlottenburgban Attenbergstrasse 24. szám alatt ujonnan berendezett diákházában lakott, mégpedig egy szobában két másik magyar diákkal. Bogár eredetileg azt az óhaját nyilvánitotta, hogy német diákokkal szeretne együttlakni. Ennek a kivánságnak azonban nem tehettek eleget, mert ebben az időben nem laktak német diákok az épületben. Bogár rendszeresen látogatta a szünidei tanfolyamot, amelyen a magyar vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak még három másik ösztöndijasa is résztvett és más magyarok között résztvett az *Eötvös*-kollégium két ösztöndijasa is. *A tanfolyamnak az a célja, hogy a külföldiek előtt megismertesse az uj Németországot berendezkedéseivel és törvényes rendjével.* A tanfolyam idején 18 előadást tartottak, ezenkivül szerepelt a tanfolyamon egyes intézmények meglátogatása és több kirándulás. A megtartott 18 előadás közül 16 kizárólag németországi tárgykört ölelt fel. A külföldi németség és a vallás kérdéseit ezeken az előadásokon egyáltalában nem érintették. Csak két előadás volt külpolitikai jellegü, ezek közül az egyik „Versaillesről", a másik pedig a bolsevista világveszedelemről szólt.

Bogár László a tanfolyamot egészen annak ünnepélyes bezárásáig, 1937 julius 25-éig látogatta. A tanfolyam befejezése után Bogár beutalást szerzett a német ifjusági otthonokba, mivel körutazást akart tenni Németországban.

A tanfolyamon tanusitott magatartása olyan volt, hogy az a német tanároknak és a tanfolyamon résztvevő magyaroknak egyáltalában nem tünt fel. Bogárt nem rendelték a főiskola igazgatósága elé, sem pedig a tanfolyam vezetősége elé és ott nem is jelent meg a maga elhatározásából sem. Rendes és jó benyomást hagyott hátra Bogár annál a német diáknál is, akit azzal a feladattal biztak meg, hogy érdeklődjék, vajjon a magyar diákok jól érzik-e magukat. Szorosabb érintkezésbe nem kerülhetett német diákokkal, mert a szünidei tanfolyamot majdnem kizárólag külföldiek látogatták és abban a diákotthonban, amelyben Bogár tartózkodott, egyetlen német diák sem lakott. Megbizható értesülés szerint Bogár berlini tartózkodása idején nem lépett érintkezésbe az ottani magyar követséggel, amelyet nem is keresett fel. Mivel 1937 julius 25-én a szünidei tanfolyam véget ért, további értesüléseket nem tudnak sem Bogárnak Bécsen keresztül Magyarországba történt visszautazásáról, sem pedig további sorsáról."

*

E nyilatkozat második részéhez hozzá kell fűznünk annyit, hogy a *Magyarság* Bogári László tragédiájáról szóló tudósitásában *nem állitotta, hogy a fiatal diáknak a kurzus vezetőivel lett volna bármilyen összeütközése.*

Viszont ami a kurzus tanrendjét illeti, természetszerüen fel kell vetnünk azt a kérdést — amint már szombati tudósitásunkban is érintettük ezt, idézve az elhalt Bogár László szavait —, hogy tudniillik miért kell egy magyar—német szakos tanárjelöltnek, *aki „szemtől-szembe akarja látni a német kulturát", politikai kurzuson résztvenni?* Hogy ez a kurzus feltétlenül politikai és erősen propagativ jellegü volt, arra elég bizonyiték az a végbizonyitvány, amelyet Bogár László a kurzus hallgatása után kapott. A bizonyitvány igy szól:

— *Deutsche Hochschule für Politik.* L. Bogar hat an dem von der Deutschen Hochschule für Politik in der Bindung mit dem *Deutsch-Akademischer Austauschdienst in Sommer Semester 1937.* veranstalteten Ferienkursus für Ausländer *„Das neue Deutschland"* teilgenommen. Berlin, dem 24. Juli 1937. Olvashatatlan aláirás, der President.

S a kéthetes akadémia előadásainak és témaköreinek cime: *Staat und Partei. Das Recht der Nationalsozialist. Volkspartei. Presse und Nationalsozialistischer Staat, Deutscher Sozialist.* Végül a kurzusra kapott ajándékkönyvnek: *Hitler* két beszéde angol nyelven, majd a következő könyvek: *Volkische Staat, Praktischer Sozialist, Deutschland's Ernährung.*

Ezek szerint a magyar—német kulturegyezmény — amelyet *Hóman* Bálint kultuszminiszter is aláirt — *arra is vonatkozna, hogy magyar tanárjelöltek Németországban propagandaelőadásokat hallgathatnak?* Bár ezek a propagandaelőadások — amint a kurzus egyik résztvevője *Csikós Nagy* Béla egyetemi hallgató egyik szegedi napilapban nyilatkozott — egyáltalán nem voltak a magyarság ellen támadóélüek, de végeredményben mégis propagandaelőadások voltak.

Beszélgetés Schmidt Henrik professzorral, az öngyilkos diák tanárával

Az ügynek e részére vonatkozóan telefonon érdeklődtünk *Schmidt* Henrik dr. szegedi egyetemi tanárnál, aki nagyon szerette és sokra becsülte a tragikusan elhunyt diákot.

— Bogár László — mondta Schmidt professzor — igen jómodoru, csöndes és *kissé tulérzékeny fiatalember volt.* Az élet keményebb oldalaival szemben, azt mondhatnám nem volt eléggé felvértezve, hordott magában bizonyos melankólikus vonásokat s *mint most hallottam éppen, édesapja is önkezével vetett véget életének.*

— Professzor ur beszélt Bogár Lászlóval németországi utja után is?

— Beszéltem. Mikor elment, *őt is mint mindegyik külföldi tanulmányutra induló diákot, hangsulyozottan figyelmeztettem arra, hogy politikával ne foglalkozzék.* Mikor visszajött, kérdeztem tőle, hogy megtartotta-e intéseimet? Ő motyogott valamit, *de tisztán, egyenesen felelni nem tudott.* Kissé meg volt zavarodva. *Mindenesetre már ott bujkálhattak benne azok a rémlátások, amelyek később halálát okozhatták.* Hogy azután halálának mi volt közvetlen vagy közvetett oka, azt én nem tudhatom és nem is szólhatok hozzá.

— Mi az oka annak, hogy Bogár Lászlót filozopter létére egy ilyen politikával foglalkozó kurzusra küldték ki?

— Ennek egyszerüen az az oka, hogy *csak ilyen ösztöndij állott rendelkezésre.* Ha ezt nem használta volna fel, nem mehetett volna ki Németországba, ahová vágyott azért, hogy a nyelvet jobban megtanulja és kulturális ismereteit kibővitse. *Régebben a filozoptereket a kultuszkormány erre illetékes szerve főként Münchenbe irányitotta, ahol irodalomtörténeti és művelődéstörténeti előadásokon vettek részt.* Berlinben is voltak ilyen előadások, amelyekre ösztöndijakat kaptak a diákok. *Az idén ez valahogy elmaradt* és végeredményben a cél az volt, hogy kijusson Németországba és gyakorolhassa magát a német nyelvben. Ezt pedig egyrészt ezen a kurzuson is elérhette, másrészt *módjában állott volna, hogy ne éppen ezeket, hanem más előadásokat hallgasson.* Bogár László azonban, hogy-hogy nem, valahogy kiugrott a rendes kerékvágásból. Érzésem szerint most már kár volna tovább firtatni ezt a dolgot s *a Magyarság igen helyesen cselekedett, hogy a nagy port felvert ügyben igyekezett szigoruan a tényekhez ragaszkodni.*

A „békési hét" megmutatja: mit tud a nép akkor is, ha elhagyatott

Békés, szeptember hó

(*A Magyarság kiküldött munkatársától.*) Falunak tulnagy, városnak sem kicsiny, mégis község *Békés*, bár harmincezer lakosa van. Dunántulon forgalmas város lenne nagy fejlődési lehetőségekkel, emeletes házakkal, aszfaltozott terekkel, zsibongó üzleti élettel. *Pedig nem maradt le, a maga módján halad,* van itt is élet, olyan alföldi élet, amely saját tüzéből, önnön gyökeres magyarságából táplálkozik. Utcái szélesek, fásak, aszfaltozottak, nagy itt a tisztaság és a csend. A csend talán az ősi puszták csendje lehet. Jóarcu, hamisitatlan magyar ábrázatok kelnek-járnak mindenütt, de — sajnos — üzleti életét zsidók irányitják. Nyugat szele nem érintette ezt a népet, de azért nem maradt el, csak *elhagyatott.* Valahogy csak a jóisten tekint le reája — a hatalom csak ugy félpillantással sandit feléje, olyan mostohaapásan, egyebekben pedig magára hagyja. „Jó, jó, tudom, hogy vagy, de nem érdekelsz, élj, állj meg a magad lábán. Verekedd fel magadat, ahogyan tudod a te külön emberségedből."

Vasutat ugyan adtak neki, de ez is kuriózum. Az egyik vonala *Békésföldvárig* visz, ókorbéli vicinális, melyet „mehet" jelszóval inditanak. A másik az alföldi gazdasági vasut, keskeny ipari vágánnyal, komikusan óriási kocsikkal, melyeken csak első- és harmadikosztályu fülkék vannak. Ez *Békéscsabáig* vitorlázik, keresztül a városon, éles sivitásokkal, rikoltó lármával. Ez a város kiesett a világból. *A kulturáját tényleg leglelkesebb értékmélységéből fejleszti,* innét bányássza fel örök kincseit. Amije van, az teljesen az övé, mert senkitől nem kapott semmit. Az ősi erők raktárához fordul mindig, valahányszor megujhodásra van szüksége. Saját tüzéből él, a kifogyhatatlan energiát fogyasztja, amelyet magyarságával hozott és rejtett el a későbbi időkre.

Muzeális tárgyak a kiállitáson

A most lezajló *békési hét*, amelyet nagy erkölcsi és anyagi áldozatokkal rendeztek meg, azt bizonyitja, hogy a magyar nép tud egyedül is élni, haladni és kiváló dolgokat produkálni. Nem a kiállitásnak a kerete, parádéja hat meg bennünket, hanem annak tartalma. Nem világrengető dolgokat mutat be, hanem nagy értékeket. Főelv, főgondolat, ami határozottan kidomborodik; *csak hazait, otthonit adni!* És mindent a multból felhozni.

A legelső kuriózuma *Veres* Dezső vendéglős trianoni keresztje, amelyet a derék férfiu hatalmasra tervezve, borospalackokból konstruált össze. Szép, müvészi. Dokumentálja, hogy itt minden magyar. Nincs itt egyetlen darab sem, amely ne ennek az ősmagyar vidéknek lelkéből pattant volna ki. Nagyon okos ötlet volt az is, hogy a legláthatóbb helyen, a régi békésiek lakását mutatják be. *Festői szép a magyar konyha és a magyar szoba.* Ezt emberfeletti utánjárással, ügybuzgó lelkesedéssel *Salamon* Emma tanitónő tervezte, rendezte be.

A konyha félhomályban van. A nyitott tüzhely padkáján mesterséges tüz. A háttérben, a falon gyönyörü égetett edények, csodálatos mintákkal. Van közöttük nem egy százéves. Az előtérben a falon két álomszép kendő. Az egyikben mintha az *alpesi* vidékek bársonyos gyopára virágoznék ki. Itt kapunk először izelitőt a békési himzésből, szövöttesekből; errefelé a szürhimzés járja. A szobát mind öreg butorok ékesitik. *Rokka, búboskemence, festett szupellátos ágy, dus párnákkal, két tékával, melyek vagy százötvenéves faragások.* Egyikben öreg bibliák, a másikban vén cserépbutellák mókás felirásokkal. Tulipános láda, saroklóca, az asztalon királyian szép festett üvegpoharak. Csupa érték, melyeket a békési muzeumba szántak, melyre azonban nincsen pénz, de ez a roppant ügybuzgóság igy is bizonyára megvalósitja ezt a szép tervet.

Modern értékek

Nagyjában ez itt a mult, amelyre a békési jelent alapitják. A modern Békés már másként szerepel. Őrzi ugyan a mult vonalait, de amit erre épit, az már a máé. *Gyakorlatian és stilizáltan magyar.* Pár alföldi parasztszekeret is látunk nagy, homokfutó kerekekkel. Mestermü mindannyi.

Hát még a kosarak, a finom nádfonások japáni nádból!

— Nem tudják Magyarországon, hogy *Anglia, Páris és az olasz fürdők Békésről szerzik be nádbutoraikat.* Ezek a szép dolgok önmagukban beszélnek. De nem kell cégér a „magyar perzsák"-nak sem, melyek egész szobát betöltenek. A szőnyegüzemben száz-husz leány dolgozik, *Ágoston* Jenőné vezetése mellett. Érdekességük, hogy magyar motiválásokkal is kisérleteznek. Gyönyörü, értékes ez a szoba. Nagy Zsigmond remek butorai pedig olyan magas ipari kulturáról tesznek tanuságot, hogy büszkék lehetünk rá. *Király* Kálmán, a vármegye egyedüli kalapos a kalapkészités minden formáját bemutatja, a nyersanyag feldolgozásától egészen a kész kalapig. Van itt egy csodálatos mézeskalácsos is: *Szikszay* Sándor, aranykalászos-mester. Álomszép faragásai, negativ mézeskalácsformái dicsérik nevét. Olyan faragásokat, székeket, más közhasznu cikkeket láttunk itt, hogy elcsodálkoztunk.

Bereczky Sándor *sárközi* és *matyódiszitésü* tárgyai ugyan messze földön hiresek, csak azt nem tudják róluk, hogy ki gyártotta őket? A fürdők csak azzal a feltétellel kapkodják el cikkeit, hogyha nem jegyzi azokat nevével. Gyönyörüek ezek a tárgyak.

A kerámiában is szépen szerepel Békés. Szines cserepeit *Körmendi* nevü helybeli mester állitotta ki. *Nagy céltudatosságot árul el a méhészkiállitás.* Méhsertől kezdve a méz mindenfajta feldolgozását bemutatják. Itt tudjuk meg, hogy az akác virágporát meg lehet száritani a méhek koratavaszi táplálására. Csupa praktikusság és okos ötlet ez a terem. Az élelmiszerkiállitáson Békés hires gyümölcseivel, különösen szilvájával találkozunk. A békési aszaltszilva nagy hirnévre tett szert, a boszniaival vetekszik. Ezért hatalmas aszalót létesitettek. Ennek a kiállitásnak azonban mégis a legszebb része az, ahol *Soltész* Jánosné a befőtteseit és hires békési csigatésztáját mutatja be. Izlés, praktikum itt is mindenütt. De a szeszkiállitás sem marad el a többitől.

A békési képzőmüvészet

Minket leginkább a képzőmüvészeti tárlat lepett meg. Itt békési, immár országosnevü, müvészek munkáival találkoztunk: *Benedikty* József, *Terney* Béla, *Gyökössy* Lajos és *Kurassy* képeivel. Bizonyos előitélettel viselkedünk az őstehetségekkel szemben, de most kellemesen csalódtunk *Kutyik* Gergely harangozó képeiben, akitől Békés város is vásárol festményt és aki többek között hatalmas vásznon örökitette meg az Isten földje néven ismert békési tájat.

*

Ez volna a békési kiállitás nagy vonalakban, amelyről a község lelkes főjegyzője azt mondja szerényen, hogy *a nemes verseny ébrentartásáért rendezték meg.* Egyebekben pedig elhagyattatásáról panaszkodott *Molnár* Jenő dr., akire ebben a nagy faluban szinte polgármesteri terhek nehezednek. Bár egy-két portékájukat a külföld is ismeri: *sem a vármegye, sem az ország* nem tanusit irántuk kellő érdeklődést. Pedig a kiállitott értékek megérdemelnék. A Békési Hét jelentőségét az is emeli, hogy szinte költségek nélkül rendezte meg a békési intelligencia, iparosság és a lakosság áldozatkészsége. Ezt a szegénységet a pazar kiállitási anyag mellett eléggé jellemzi az, hogy probléma volt a magyar szoba mestergerendájának papirral való bevonása. Kár, hogy a hivatalos körök nem érdeklődnek jobban a nemzet kincsei, értékei iránt.

Cséry Dezső

W. B. PITKIN:
40 évvel kezdődik az élet
Csak tőlünk függ, hogy 40 éves korunkban öregek leszünk-e, vagy pedig 60 éves korunkban fiatalok. — hirdeti W. B Pitkin, és azt az elméletet állitja fel ebben a könyvben, hogy az emberi élet igaziban a 40 évvel kezdődik. Akkor érünk el abba a korba, amely az erők teljességét jelenti. Az érdekes amerikai iró könyvéről az amerikai ujságok hónapok óta vitatkoznak, cikkeznek.
Ára: füzve P. 3.—, kötve P. 4.50.
Kapható a Magyarság könyvosztályában, Budapest, Eskü-ut 6.
Vidéki rendelésnél a portót felszámitjuk.

Mindennap uj könyvek a Dorottya-u. 10. sz. alatti könyv-ujdonság-kölcsönzőben, KATZ könyvkereskedés. Tel.: 182-002. Ingyenes házhozszállitás

Kutyik Gergely festő

a Békési Múzeumban okt. 5.-én nyílt meg 10. Békés környéki festő kiállítása. Kutyik Gergely a békési táj tudója és megörökítője. Ösztöndíjjal indult rá a Művészeti Alap költségén, képei a new yorki kiállításokon sikerrel szerepeltek. "Táj bogyókkal" – "Puszta-táj" c. olajképek (reprodukció)

Sass Ervin: Kutyik Gergely festő Békésen és a környező tájakon.

Békésmegyei Népújság, 1945. nov. 23.

Kutyik MDK

festő

Résztvett az 1957 jul -14-23-ig Békésen a járási kulturotthonban rendezett kiállításon.

B.I.: Vasárnap nyilik meg Békésen a járás festőművészeinek képkiállitása.

BÉKÉSMEGYEI NÉPUJSÁG, 1957 jul. 13.

Kutyik Gergely, festő

a „Békés'46" c. kiállításon szereplnek a művész művei. „Fiatlós kompozíció" c. olajképe és „Szárad ősz" c. (emlitve)

Sass István: Kiállításról, kiállításra.
Békés Megyei Népújság, 1976. okt. 24.

Kutyfalvai ref. templom

alaprajza, gótikus

Erősd egyházi építészeti

kérdések.

Debreczeni László 1933

157, 158, 159, 160, 161

162. o.

Kutyfalvai ref.

templom

Önkamuvi.
Renezánsz művészi
lesel.
Barok ajtó
Fatornyi lelvirata

Debreczeni László 1933

170, 171, 172. l.

KUTZOR Erika festő M.D.K.

részvétel a kiállitáson

Magyar László: Tavaszi tárlat Vácott
Pestmegyei Hirlap 1962. junius 3. 5.1.

Kutz Béla szobrász M.D.K.

Saját kertjében állitotta ki Szentendrén szobrait

Részlet, repr.

Állandó szabadtéri kiállitás nyilik ötlete nyomán

Szoboorkert

Pest megyei Hirlap 1965. május 23. 4. l.

MDK.

Kutzelnik Sámuel , kömüves

1755 szept. jön Besztercéről Pécelre.
Köfaragókat szerez a Ráday-kastély épitéséhez.
Neve végigkiséri az épitkezést, főleg téglaégető kemencéket épit.
255-257.o.

Ráday G. Kutzelnik közvetitése révén keres festőt(könyvtárterem),de nem a K. által szerzett Kietsch János kapja a megbizást.
261.o.

Zsindely Ferenc: A péceli Ráday-kastély.
Műv. Ért. 1956. V. évf. 4. sz. 253-276.o.

Kutvölgyi Jánosné

M.D.K.

A Paskál-fürdő tervpályázaton 40ooo Ft-os díjazás

munkatársként

Társtervező: Csics Miklós, Schall Róbert, Zsuffa András ,
Balogh Jenő, Szentirmay Sándor, Dr. Márkus Gyula

Munkatárs: Horváth Péter, Nagy Lászlóné, Kutvölgyi Jánosné,
Vidos Veronika

Magyar Építőművészet 1968/2 2-3.l.

Kútvölgyi főnogué
Zsuffa András – Schaal Róbert –
Kőleles József tervének megbetérse

Magyar Televizió Székház tervpályázata 1967.

a terv megvételben részesült.

Magyar Építőművészet 1968. 6.sz. 2.l.

KÚTVÖLGYI MIHÁLY / fotóművész

„a Honor és Vidéke rendszeres munkatársa Békét Vietnamnak c. fotóját beküldte a KISz KB VIT pályázatára ... a zsűri a képet a VIT-re való kiküldésre érdemesítette ... a kép fotóiában is nagy sikert aratott, VIT-díjat kapott" (illusztráció)

Pest Megyei Hírlap (Honor és Vidéke)
1968. aug. 25.

/4

Kutty Gyula

1875/76

Ferkèpzomfoiskèvk

106. l.

MDK

Kuttner József épitőmester XVIII.sz.

Tatai kapucinus templom és kolostor 1743.

Gilyén Nándor:A tatai kapucinus templom
Művért 1957,VI.évf.4.sz.302.l. 303.l. 304.l.

M. D. K.

KUTTNER József építőmester

Komáromban mellette oldjeik Fellner Jakab.

Tata, kapucinus t.

Gerstner István: Az epri lécesen. Gy. l.

MDK

Kuttner József, épitőmester

komáromi származásu
1743-tól Krumholc József tóvárosi épitőmesterrel
együtt a tatai kapucinus templom épitése.
/Rohrbacher Miklós: Tata története, Tata 1888/

Gilyén Nándor: A tatai kapucinus templom
Müv.Ért. 1957, VI.évf. 4.sz. 3o2-3o4 l.

Kuttner József MDK

komáromi templomépitőnél tett
Fellner Jakab kömüvesvizsgát.

Kralovánszky Alán: A legnagyobb barokk épité-
szetünk emlékét idézzük.
Komárommegyei Dolgozók Lapja, 1957. jul. 31.

Kuttner Zsiga

Ney Béla pesti, Baksay Antal pesti, Sickel Jakab budai, Kuttner Zsiga budai, Báthory Nándor budai és Baumgarten Miksa győri lakosok, az Első Magyar Festészakadémia növendékei harmadik foku oklevelet kaptak. A lap belső boritólapján közli "tárgyhalmau miatt" a Festészakadémiai Társulat ezzel kapcsolatos értesitését.

DÉLIBÁB, Bp. 1855. szept. 23. 15. sz. belső boritólap.

Kuttner Zsigmond

A Marastoni festészeti akadémia végzett növendékeként első foku kitüntetést és oklevelet kapott a növendékek tárlatán kiállitott müvére,- közli az Intézetek c. rovat.

Családi Lapok, Pest. 1854. II. félév.
5. sz. 235-236. lap.

Kuttner Zsigmond/pesti/ F.M.19.2.

Karostoni ür.

1857 Bécs. Arcképfestő. /Ly.N.r. 115/

Kuttner Zsigmond

Szoborrajz másolatával III. foku oklevelet nyert a festészeti akadémi növendékeinek kiállitásán.

Családi Lapok, Pest. 1855. II. félév.
5. sz. 231. lap.

Kuttner Zsiga

A Festészakadémia növendéke III-ad foku oklevelet nyert,-mint a Művészet c. rovat közli.

Divatcsarnok, Bp. 1855. szept. 1o.
5o. sz. 1ooo. lap.

Kuttnerné

Kiállitása.

Ujság, 930. XII. 14.

mOk

Kultor Sámuel
nyomdája

1845-ben a debreceni nyomdában működött
1848-ban Bemlay segédőtt mint tábori
nyomdász — többi munkái vissza, hová
találni lehet

Forrás: A munka ünnepe
Grafikai Szemle 1895 évf. 12. f. 20 l.

N.D.K.

Kullner József, komáromi építőmester

, építette Talán 1744-ben az Oratoriummal át ellenben, az Ország-építés-tér sarkán álló szűk homlokzatú, toronynélküli kapucinus templomot, melynek kivitelezésében pallérkedett már Feldner Farkas is részt vett.

Halász Zoltán: Budapest - Pilis - Vértes - Gerecse Bp. /1959/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 17.köt./ 107-108. old. + 1 kép " "

Kuttner József építőmester M.D.K.

komáromi

Tata, kapucinus templom 1743-46

Gerster. Művtört. 1959 I. 383

M. D. K.

KUTTNER József építőmester

Tata, Kapucinus t. 1744–1747. Ifj. Kollerosbordali Fellner Jakab

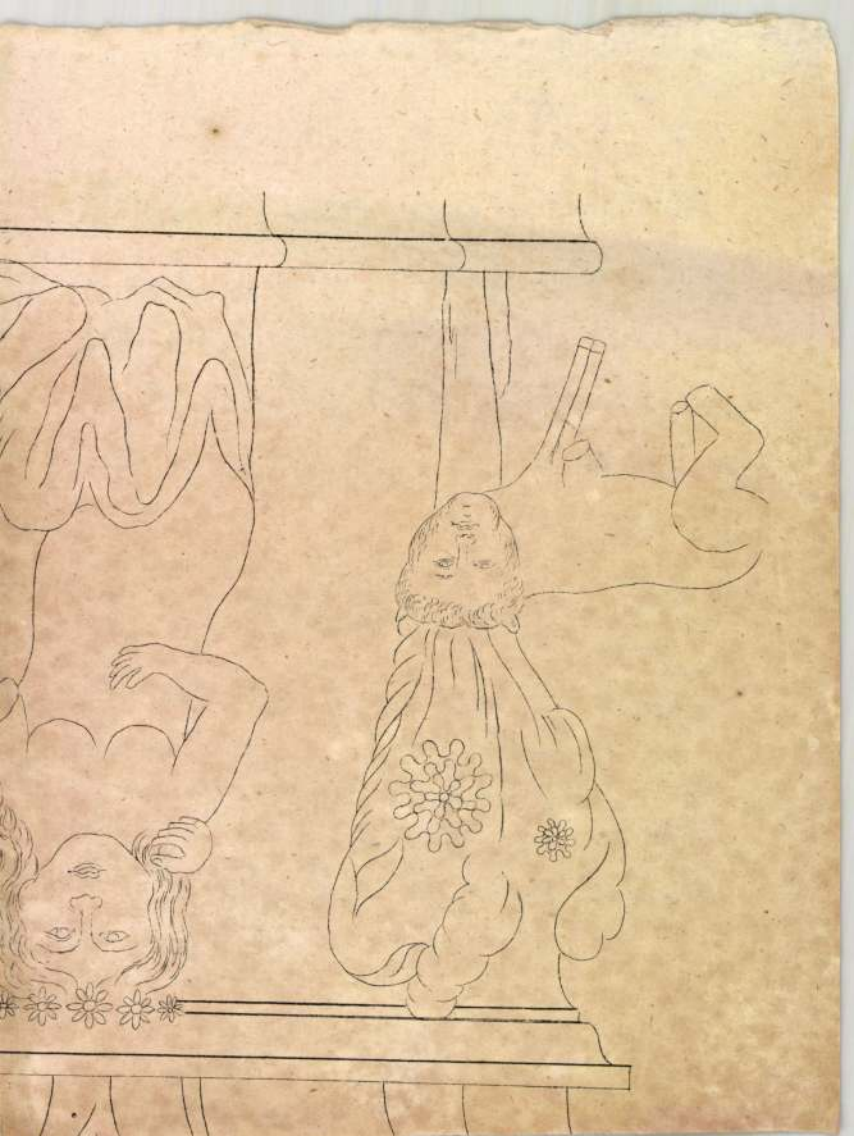
Lerő: Tata ... BpR. 1954. 31. l.

Kuttner József

Komáromi építőmester
épített 1744-ben a tatai
kapucinus kolostort és templomot és
az Esterházy uradalom több
épületét

Révhelyi Elemér dr

Tata a művészetben.
A tatai piarista rendház és múzeuma
Budapest, 1938 16. l.

KUTTNER JOHANN, lakatoslegény, /Kettner, Kätner/

A körmöci pénzverő személyzete:
A M.N.M.Éremtárában iratmásolatokban 1748-1768.években említve a személyzet fizetése. Ebből összeállítható az alkalmazottak névsora.
KUTTNER JOHANN, /KETTNER, Kätner/, lakatoslegény, 1760-IX.13.-1760. 42.old.

HUSZÁR LAJOS: Pénzverés Körmöcbányán 1748-1768. években 32.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LVI-LVII.évf. 1957-1958. Akad.Kiadó, Bpest. 1958.

Kutter Géza
festőművész
75 éves
(bombatámadás)
† 1945. IV. 3.
Új köztemető

Halotti főkönyv
56

Kutlner Géza
festőművész
75 éves
+1944 IV. 3
(vérmérgezés)
Kerepesi temető

Halotti főhönyo
120

KUTTNER, Heinrich, pozsonyi könyvkötőmester

H. K. bürgerl. Buchbindermeister könyveket és
női kalapdobozokat ajánl. Hirdetés. (1839, 626.)

Preßburger Zeitung
(Gentkau)

Kuttlik András

1084/82 5.

Ferképzomfoiskèvk

106. l.

Kuttner

l.

Lykanomzromantika

115. l.

EXPRESS
LAPTERJESZTŐ VÁLLALAT
(CÉGT.: FARAGÓ JENÓNÉ)
BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-ÚT 49. I. 4
TELEFON: 224-290

T.

Európa Film-,Könyv-,Lapterjesztő és Könyvkia
R.T.

Budapest.
V. Visegrádi-u.36.IV

Kutterer Ignác

20 evés, jul. Nagybecskerek

1839

Bécsi akadémia
Ujhelyy

Kelsaksi vastegver II. 207.

Kutterer Ignác

festő

izr., Nagybecskerekről, 1839-ben 20 éves.

Kutterer Ignác, izr., festő, Nagybecskerekről, 20 éves korában, 1839—1840 a Kupelwieser vezetése alatt álló antik rajzosztálynak, 1840—42 a tört. festészeti osztálynak volt hallgatója.

Lásd

Fleischer Béla: 62. l.

Tamási.

A középtérbeli hegyen jo
rat, az előtérben pedig balra
gyermeket visz a hátán, egy fé
Felirata a lebegő mondatszalag

TOMASI

fölül balra: 105.

Rm., mér. a rl.

92-92-76.

MDK

Kutter Pál

A Müegylet biráló választmányának ajánlata Goeber Károly és Kutter Pál képeinek megvételére.

Fővárosi Lapok 1864 I. évf. 67 l.

Patak Jenő

Kuttener Pál festő/19.sz./

Müve a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.12.364.old

Patak Jenő

Táblakép.

"Lichteinstein Mária".Kuttner Pál müve a Müegylet kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.12.364.ol

Patak Jenő

Táblakép.

"Lichteinstein Mária"./Regény után/ Kutter Pál müve a Müegylet nyeremény tárgya.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.4.441.old.

Patak Jenő

Kutter Pál festő/19.sz./müve a Müegylet nyereménytárgya.

Fővárosi Lapok 1864.I.V.4.441.old.

Patak Jenő

Kutter Pál festő/19.sz./

"Lichtenstein Mária"c.müve

Fővárosi Lapok 1864.I.évf.67.old.

Patak Jenő

Kutter Pál/München,19.sz./festő

"Lichteinstein Mária"c.müve a Mü-

egylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Lichtenstein Mária".Kutter Pál festő müve a Müegylet sorsolási kiállitásán.

Fővárosi Lapok 1864.I.IV.1.332.old.

Patak Jenő

Táblakép.

"Lichtenstein Mária"Kutter Pál festő müve.

Fővárosi Lapok 1864.I.évf.67.old.

M.D.K.

KUTSERA Joannes murarius

Szepes-Igazda

4 socle

1952

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-b[illegible] 136.l.

MDK

Kutter Pál

müveit a Müegylet biráló biz. megvételre ajánlja

Fővárosi Lapok 1864. I. 67 l.

Kutschersfeld - Kutsera

János 1812

1.

Magy. Herald. ei. Gen.
Tais. jub. kiáll. Kat.
Bp. 1933. 71. l

Kékkő h. n. VI. 315.

Kutschersfeld –

Kutsera János

Címerfestő (2/2)

Lajd

Turul 1902

1. füzet.

	Lenting Gyula	felesége
		özvegy
	Klemke Vilma	testvére
	özv. Gyorgel Károlyné	elhunyt
	Szőke Mátyás	és
	Kolák Ferencné	felesége

M.D.K.

Kulcsrera Fáros, szobrász

Kismérető magyarországi fa Pietáját a 1952-ben magántulajdonból megvásárolt művek körét említi:

Radocsay Dénes: Beszámoló az Országos Szépművészeti Múzeum műtárgyairól 1941-1953. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 1954. 4.sz. 101.old.

M.D.K.

Kutschera János, fa szobrász

Ismeretlen Pieta, csoportjának reprodukciója a Szépművészeti Múzeumból, – szembeállítva az ismeretlen mester sírci művével, melyet nagy hasonlóságot árul el.

G.Aggházy Mária: Marschal Antal és Kutschera János, két ismeretlen szobrász. Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux Arts. Bp.1959. No.15. 56.old.

M.D.K.

Kutschera János, szobrász

1808-ban Selmecbányán, 1815-ben Nagyszombatban szerepel a névjegyzékben és morva származásúnak jelölik meg. Egy kis méretű Pieta csoportja - melyet szerző a zirci ismeretlen mester hasonló felfogású művével hoz összefüggésbe - a Szépművészeti Múzeumban található.

G.Aggházy Mária: Marschal Antal és Kutschera János két ismeretlen szobrász. Bulletin du Musée National Hongrois des Beaux Arts. Bp.1959. No.15. 95-96.old.

M. D. K.

KUTSCHERA (KUTSERA), Joannes szobrász

morva származású

1808. Selmecbánya

1815. Nagyszombat

Piétà csoport. Fa, 24 cm magas.

(Országos Szépm.-kiáll.) Zelesve tal-

pán: Joann. Kutschera sculpsit

Tyrnaviae

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

M.D.K.

KUTSCHERA (KUTSERA), Joannes Nepom.

Pietà-ja alapján egy másik hasonló Pietà csoport. Fa, 3/4 életnagyságú (Selmecbánya, Bányamúzeum)

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.

I. 69., 231.

II. 50., 241. l.

Kutschera Ferdinand

Graz

Prof 1860 – 70

Horváth-Kentpeter

254 c.

KUTSCHERA, Bartholomäus, rozsnyói kőművesmester

B.K. Maurergesell, 1 éves lánya meghalt. (1834, 383 l)

Frankfurter Zeitung
(Gerthon)

Kutschera

porcellainfarbig

1858.

1.

Rudicka Hrad

58. L

Cso bronsbit, oslon VII. 95, 120

mdk.

Kuti

Tornapolc. szobor

reprodukció

IX. Magyar Képzőművészeti Kiállítás

Népművelés. 1962. 6. sz. Hátsóborítólap.

MDK

Kuts Béla szobrász

Az igazi Petőfi és a szobrai. Hirlap 1949. jul.16. 3.l.

Kutsay Ferenc festőművész. MDK.

Képzőművészeti Társulatnak tavaszi kiállitásán vett részt a Szépművészeti Muzeumban.

Képzőművészet, 1918. 2. l.

MDK

Kulschar (Kulcsár?) Lukács
(Lehet h. magyar származású) ötvös-
mester, - XVII. sz.

Csálkai Endre: Néhány újabb adat a soproni
művészet történetéhez. - Magy. Művészet. - 1929.
[redacted] 236-238. l.

KUTROVICS JÓZSEF, asztalos

Született Szombathelyen 1910-ben asztalos. Atyja lakatos volt a Pohl-gyárban. Legfiatalabb testvére Károly szombathelyi kefekötőmester. 111.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kerekötő

A szombathelyi jónevü Kapui Kerncnél,nagybátyjanál dol gozott.1942.nov.2-án bevonult katonának. Ekkor lépett be Kapuihoz Erős János világtalan kerekötő segédnek. 276.old

DOMONKOS JÁNOS: A szombathelyi vakok intézetének története 268.old

VASI SZEMLE, XXV.évf. 1971. 2.szám, Szombathely

AUTROB

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Mesterlevél.--Kutrovics Károly kefekötősegéd, aki 1921-ben Szombathelyen szül. a Szombathelyen működő kefekötő mesteri vizsgálóbizottság előtt 1944.máj.28-án sikerrel letett vizsgálat alapján ezennel kefekötőmesternek nyilvánítjuk, stb. Soproni Kereskedelmi és Iparkamara.
120.old

DOMONKOS JANOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szam, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Szombathelyen 1957-ben kiállitás.helyi iparagak részére
Ezen Kutrovicsot emléklappal jutalmazták,de anyagi hasz
la is származott belőle,mert sok készitményét eladta
sok megrendelést vett fel.Több állami vállalatnak,és
helyi kisipari szövetkezetnek nagyobb tételü megrendelé
sét elégiti ki. 120.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Szombathelyen 1938.dec.18-án szabadúlt.Rákospalotán,Budapesten,Szegeden,Győrben dolgozott,mint segéd.Sok tapasztalatot,sok új fogást tanúlt meg és belpillanthtact szakmatársainak életvilágába is. 113.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY. kefekötő

"Elismerő oklevél--A Szombathelyi Ipartestület Elöljárósága által rendezett tanonc-munka-kiállitás biráló bizottsága Kutrovics Károly kefekötő tanoncot iparában tanusitott előrehaladásáért első dijjal tüntette ki, miről ezt az oklevelet részére kiadjuk.--Szombathely, 1938.évi junius hó 12-én." 119.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108. hlg

VASI SZEMLE, XXXIX.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Szombathelyen 1938.dec.18-án szabadult.Országjárásra in
dult.1939-ben kefekötősegéd RákospalotánNeuberger kefe-
kötőmesternél.Elismerték tehetségét,szorgalmát.Óradija
egyre emelkedett,35.40,majd50 fillérre. 113.old

DOMONKOS JANOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szam, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Ipari igazolvány.--Kutrovics Károly, Szombathely, Köztársaság-tér 6. szül. Szombathely, 1921. ápr. 11....a kefekötő ipar gyakorlásának...feltételeit kellőképen igazolta. Emiélfogva az iparüzők nyilvántartásába felvettük, részére a fenti iparnak Szombathely területén a kézműipar szakmás keretein belül való gyakorlására az iparigazolványt kiadtuk. 1954. febr. 4. Szombathely. 120. old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 1. szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Csak mesterlevél alapján kaphat egy ipros iparigazol
ványt. Segédlevéllel csak müködési engedélyt kap, és csak
"Kefekötő" nevet lehet kiirni. Kutrovics Szombathelyen
tette le a kefekötőmester vizsgát, de a mesterlevelet
csak Sopronban adták ki, az Iparkamaránál 1946.-ban
119. old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 1. szám, Szombathely

KUTROVICS K.ROLY, kefekötő

Szombathelyen az iparostanonciskolát látogatta. Kefekötőszakma nem volt, készáros technológiát és kalapkészítést tanult. Jó tanuló volt. A számtant és Bánhidi László tanárt szerette. A kefekötőműhelyben, mint családtag dolgozott. Jól haladt és a tanonciskolai kiállításokon sikereket ért el, ezt az egymásután kéhez kapott oklevelek is mutatják. 112.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108. old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Elemi iskoláit Szombathelyen-a jelenlegi leánygimnázium épületében lévő iskolában-járta. Jól tanult. 1934-ben sikerrel fejezte be az elemi iskola VI. osztályát. Ekkor már eljárogatott a nagybácsi, Kapui [illegible] kefekötőműhelyébe és akár egy családtag besegített a napi tennivalókba. A család akarata volt, de megszerette ezt. 112. old

V Ferenc

DOMONKOS JANOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 1. szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

A Szombathelyi Ipartestület Kiállitásán már tanonc-évei alatt elismerő oklevelet szerzett. A kiállitásra készitett egy kefegarnitúrát. Hajkefe, ruhakefe, kalapkefe. A kefék hófehér orosz disznósörtéből, a fedőlapjuk pedigé benfából faragta és koromfeketére politurozta. Ezt a készletet még ott megvették. 119.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Szombathelyi. Atyja, lakatos, 1910-ben elhalt. A rokonság biztatására anyja Károly nevü fiát kefekötőinasnak adta, hogy az ügyeskezü fiu folytatója lehessen nagybátyjának, ajóhirnevü Kapui Ferencnek a mesterségben.
111.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

1942 tavaszán hazatért Szombathelyre, vivei nagybátyja, Kapui Ferenc, akinál tanult, visszahivta, mert már kiöregedett a szakmából. Kutrovics kiváló szakmai tudással és ifjúi erővel látott a munkához. Egyre több öröme telt munkájában, De katonai behivó megszakította munkáját.

113.old

<u>DOMONKOS JANOS</u>: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

<u>VASI SZEMLE</u>, XXIII.évf. 1969. 1.szam, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

1950-ben Szombathelyen a Tolbuhin u.,szembenlévő házaoldalán,a Gyöngyös-híd és a mostani mészárszék közt levő üzlethelyiségbe költözött,majd 1950-ben a Kőszegi u.11. sz-alá költözött.Megőrizte azt a kefekötő hagyományt, hogy műhelyét és üzlethelyiségét ugyanazon helyiségben rendezze be. Azóta is itt dolgozik. 114.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Szombathelyi mester.-Készitményeinek jó hirneve már nem kényszeriti arra,hogy árúival házalni,vagyvásározni járjon.Árúja üzletében vevőre talál,szövetkezetek, állami vállalatok nagyobb készleteket is rendelnek nála.A heti piacon is kirakodik,nagy választékkal.114.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVIUS KÁROLY, kefekötő

Szombathelyi mester. Ma már ritkaságszámba megy, hogy a kefekötőmesterséghez szükséges kefefákat, stb. maga a mester állitja elő. Faipari vállalatoktól szerzik be.- Kutrovics még ma is azon kevesekhez tartozik, akik önmaga végzi a kefekötéshez szükséges munkát is.
117.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
. 108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

A Vas-megyei Levéltárban, az iparhatóság A iparlajstromában szereplő szombathelyi kefekötőmesterek adatai: Kutrovics Károly, kezdet 1954. ma is működik. 110.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, lakatossegéd

Szombathelyen, Kutrovics Károly kefekötőmesternek az atyja volt. A Pohl-gyárban dolgozott. A kefekötőmester Károly nevü fia a legfiatalabb gyermeke volt. 111.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötőmester

Károly nevü, atyjának, aki lakatossegéd volt Szombathely-
lyen, legfiatalabb gyermeke volt, Károly Szombathelyen
született 1921. április 18-án. 111. old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 1. szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Szombathelyen 1956.dec.18-án szabadult.Sokfelé dolgozott az országban.1942 tavaszán vissza jött Szombathelyre,a korosodó nagybácsi,Kapui Ferenc hivó szavára, mert már kezdett kiöregedni a szakmából.és nem birta a szakmával járó nehézségeket. 113.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1969. 1.szám,Szombathely

KUTROVICS KÁROLY. kefekötő

Szombathelyen 1938.dec.18-án tette le szabadulási vizsgáját Pokker Anta kefekötőmesternél,vizsgáztatójánál.
El kellett készitenie egy-egy ruhakefét,hajkefét,partvist,és ecsetet,e remekeket az ipartestületnekis be kellett mutatni.A vizsga jól sikerült. 112.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám,Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kerekötő

Szombathelyi mester.1938.dec.18-án a szabadulási vizsga
Ezt a helybeli konkurrenciánál kellett letenni.Ezért
a szombathelyi Pokker Antal kerekötőmester műhelyében
vizsgázott.A vizsga elméleti és gyakorlati követelmé-
nyeket támasztott. 112.old

DOMONKOS JANOS: Kerekötomesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szam,Szombathely

KUR

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Szombathelyen született 1921-ben. 1935-ben már hivatalosan is leszerződött nagybátyjának Kapui Ferencnek kefekötőműhelyébe, ahol már réóta segédkezett. Kezdetét vette a háromesztendős tanoncidő. 112.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf.1969.1.szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

1945.ot.-ben érkezett haza a fogságból Szombathelyre Átvette a műhelyt Kapui Ferenc nagybátyjától, tanitómes terétől, először mint segéd 1945.nov.15-től. Tolbuchin ut 42. Jó forgalma volt, jól dolgozott. Itt 60éve egy hires kefekötőműhely volt. Ismerték az üzletet. 113.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI ~~XXXXX~~ SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 1. szám, Szombathely

KUTROVICS KÁROLY, kefekötő

Kutrovics Károly szombathelyi kefekötőmester és a kefe kötés munkamenete.-Aszerző megrajzolja e kihalófélben lévő kefekötő kismesterség egyik utolsó szombathelyi mesterének portréját. 111.old

DOMONKOS JÁNOS: Kefekötőmesterség Szombathelyen 108.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 1.szám, Szombathely

KUTROVICS FERENC, kefekötő

Szombathelyi mester. Kapui Ferenc, nagybátyja műhelyét annak halála után özvegye folytatta és Kutrovics volt a segéd. Kapui Ferencné lemondásával Kutrovics Megkapta az ipart és az üzlethelyiséget is, ahol folytathatta a munkát. Ez 1954. júl. 15-én történt. 115.old

DOMONKOS JANOS: Kefekötomesterség Szombathelyen
108.old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 1. szam, Szombathely

Kutovich festö.
/Petöfi kortársa./

Pesti Hirlap.1882.aug.6.2-mell.2.l.

M.D.K.

Kubriba Mátyás, cipész

1814-ben szerepel a
városi adókönyvben

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál,
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Mercsányi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 357 old.

KUTRIBA Mátyás egri ács. Egerben 1814-ben szerepel a városi adókönyvben.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Kutrer Mihály

soproni (?) ötvös

1808.

lásd

2

Soproni Hemle

1941. 227. l.

Csatkai:

Történetírás. 1937

I. évf. 1. 12.

Kutnyák Géza

MIK

Szerepelt a szakszervezeti kulturotthon képzőművészeti szakkörének 1964 évi tárlatán.

"Ház". "Csendélet", "Fiufej", "Kardvirág", "Ülő férfi", "Festőnövendék", "Portré", "Modell", "Tanulmányok".

/f.a./: Tárlat egy szakkör endezésében.

Hevemegyei Népujság. 1964. máj.5.

Kutrucz Lajos

Kiállítás szülik-aug. 6-ig bezárólag - Dabason a Tüzér utcai általános iskola tantermében, melyen a művész munkája szerepel.

Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 28.

KUTNER Hedya

OMIKE 1909 - 1944 219
234

MDK

Kutner Géza. festöm.

Dunaág. Olf.

KMT.1905/6 téli kiáll. Kat. 56.l.

Kutner Géza

MDK

Dunaág, olf.

Műcsarnok 1905/6. téli kiáll.

Kutner Géza

1888/89 II. fertőzéti
napló

Tiszafüredi népkrl. V. 75.

Kuthner Géza

1886/87 – 1890/91

Ferkèpzomfoiskèvk

106. l.

Kutner Jenő

Brest 1870 aug 1.

1888/89 I. vendéglát

Takáts László, áll. igazgató-tanító

V. 61.

Kutner Zeza

festo.

1906. Brest, Litovsk u. 27.
IV. 28.

Kutner Géza

szül. Budapesten 1870 aug. 1-én. Ref. vallású. Atyja K. Zsig mond nyugalmazott budapesti tanár. Tanulmányait a budapesti

1886/87. I. I. osztály
1886/87 II. " "
1887/88 I. II. " "
1887/88 II. vendéglátó.

Hódmezővásárhelyi vándorkvtarál

IV. 262

Kutner Géza

szül 1870.

1889/90 I. fort. osztály

1890/91 I-II. " "

Káply Lajos, áll. isk. igazgató V. 305

Kutner Géza

festő, szül. 1870 Budapesten. Végezte tanulmányait Budapesten, Párizsban és München. Művészi tevékenységének súlypontja a régi festmények restaurálása.

Kruck. II. 113. l.

Kutner Géza

Műszaki Lexikon
1905-6. kötet 610

. (Vázlat).

ülő és térden alól ábrázolt
nber pihenni látszik, szembe
ével a karfára nehezedik. Keb-
nás, baljában pedig ~~kalap~~ hosz-
sót tart kék zománcozással. Fején
, arcán a megelégedés ömlik el,
cs, kabátja vörös-barna. Jelzése
„W. Leibl
1867."

-6:46·8 cm. 2887.50
epző-aukción Berlinben ~~[illegible]~~ Márciusi.
tett a 98439/99 sz. leirattal. (74/900)
[illegible] 2887.50
[illegible]-oltoztos 900: IX. 2. alatt (433/900. 457/900)
: XII. 17-én a 14683/900 sz. leirat (689/900)

KUTNER I. *Géza*, festő, K. 2. fia, • Budapest 1870 aug. 1. A bpesti mintarajziskolában, továbbá Párizsban és Münchenben tanult. 1905. egy művét a Műcsarnokban állította ki. Leginkább régi képek restaurálásával foglalkozott.

K-G I 607 l

Mária Terézia: II Terézia nej

Térdig, álva, jobbra fordu
lomban látható. Jobb kezében
Haja göndör, fejdísze gyön
Turnikás (turnája ki_ragyo
nyaréke kettős gyöngysor, e
Felirata a lép alatt lépbe

MARIE
Archiducheese ... d
Infante deo deux ..
Dédié a Son M
par ses tr

alól balra: „Kreuzinger pin
jobbra: „Pfeiffer sc."
a legalól középütt: „A Vien
Pinchirova,

Kutner

Komáromi építőmester Krumholczeral együtt építette a tata-tóvárosi ferencesek zárdáját 1843-ban.

Vencrel Károly. A tatai plébánia története. Új magyar Sion. 1877. I. k. 426. l.

Országos Bizottsága

Budapest —

Kutlik Miklós, építész

Csomor Tibor: Épület 1987-ben

Folyóiratcikkek.

(Magyar Építőipar, 1987. 1-2 sz. 1-46 l.)

A lap az elmúlt esztendő folyamán megvalósult és átadott lakóépületeinek építészeti alkotásait mutatja be. Bevezetője pozitívnak ítéli az építészeti irányzatok változását.

Az ismertetett tervező és alkotása:

Kutlik Miklós: Komma Lajos Faipari szakközépiskola, IV. Róna Sándor u.

Budapest Folyóirat, 1988., 2., 47-old.

Kutlík Cyril

l. Wagner Profil

35 l. 11. t.

Kutlik András

szül. Budapesten 1860 febr. 10

ág. ev. Gimn. érettsi.

műveszetvizsgálat

1881/82 II. vendéglátó

Hajas Antal, alispán VII. 280

Kútlan István

Perkó

l.

Csikvári Ungvári

154. l.

Kuitka Margit

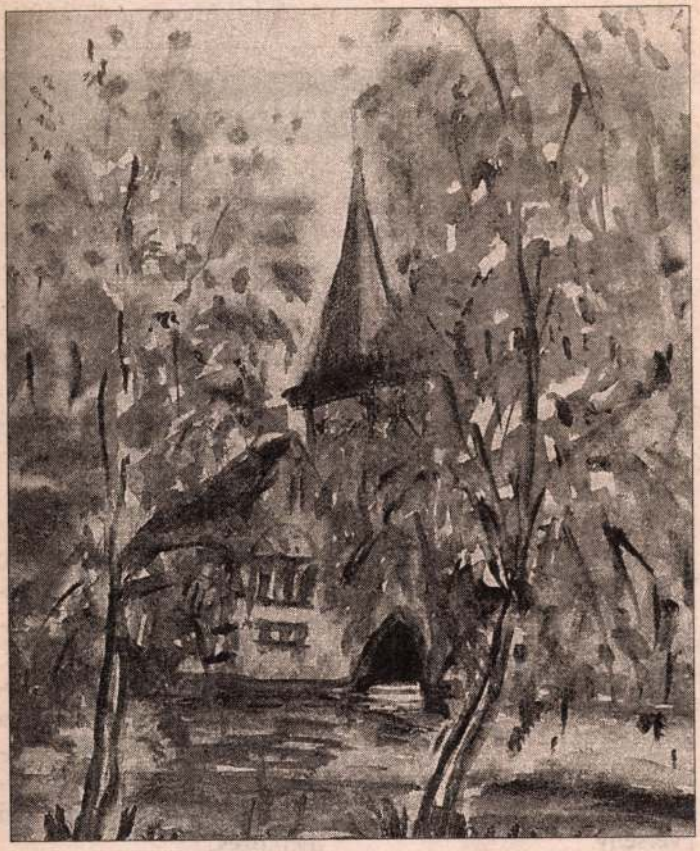
õtvös

1921 – 25

Érmiek 1930. 85. l.

KUTINÉ MOLNÁR LIDIA

Az UPMH tárlata

Kutiné Molnár Lidia: Református templom

Új Pest Megyei Hírlap 1998.03.21.

Rozsos Sándorné Harci Jolán (1911), Cserkó-Szabó Balázsné Vágó Terézia (1914), Halasi Józsefné (1915), Márton Margit (1920), Tóth Józsefné Szaniszló Mária (1914), Holi Mihály (1945).

Sportműsor

Március 21-én, szombaton:

Atlétika. Kocséri Tornacsarnok, 15 óra: környékbeliek ovis olimpiája.

Labdarúgás. Városi (volt Kinizsi)-sporttelep, 10 óra: Nagykőrös Football Club serdülők - Kecskeméti TE serdülők, U 15-ös országos bajnoki mérkőzés. Ifjúsági-sporttelep, 11 óra: Nagykőrösi Toldi ISK sedülők - Palotási SE serdülők U 15-ös, 13 óra: Nagykőrösi Toldi ISK ifi - Pilisvörösvári FC ifi, megyei bajnoki mérkőzés.

Március 22-én, vasárnap:

Darts. Hörpince Söröző, 10 órától: városi nyílt egyéni verseny.

Teke. Kecskemét, MÁV-tekepálya, K. Köbal SK - Nagykőrösi Toldi TSz, NB III-as csapatbajnoki mérkőzés.

Tollaslabdázás. Petőfi-tornacsarnok, 9 órától: "Nagykőrös Kupa" férfi és női egyéni verseny (OB II-es és OB III-as sportolókkal).

Március 23-án, hétfőn:

Asztalitenisz. Kecskemét: Nagykőrösi Kőva Rt. - Kecskeméti Agroker, városi csapatbajnoki mérkőzés.

Kosárlabda. Rákóczi-tornacsarnok, 19.45: Kapóka Filtermat (Nagykőrös) - Magyar Aszfalt KC (Kecskemét), megyei férfi bajnoki mérkőzés.

Kuti Márton

1589 jun. 24. Kvár szlve: „Az mely Zőmieselet urunk parancsolattyából Diószegi Istvánt és Kuti Mártont Varga István Zét levon Tordára vitt, attam neki fl. 1. den. 50. 4 (IV/X. 70)

1589. jun 24. Kvár szlve: „Az mely Zét Zőmiest urunk ő nagysga parancsolattyából Boczárdi alá Diószegi Istvánt és Kuti Mártont, attam Zőlczégbe neki den. 50, 4 (IV/X. 26)

%

Ba logh Jolán: Késő renaissance kőfaragómühelyek

II.közlemény - A kolozsvári mühelyek

Ars Hungarica 1974/2

Kúti Mátyásné, népművész

Kiállít Békéscsabán.

— : Hír ——————— 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. ápr. 12.

Kuticsits József

azstalostanuló rajza

Művészet és felvilágosodás

Akadémia Kiadó 1978.Bp. 377.o.

Ruvasco

Fernaer tere Perten

Repr.

Gäspdival

II. 162. C.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

A Fővárosi Népművelési Központ
irodalmi délutánjai

a Népművelési Központ kiállítóhelyiségében
(VII., Rákóczi-út 30, félemelet)

1948 március 17-én, szerdán d. u. 6 órakor

KOMLÓS ALADÁR
PAVLÁNSZKY EDINA
KELEN DÓRA

1948 március 31-én, szerdán d. u. 6 órakor

BÖLÖNI GYÖRGY
HONT ERZSI
LADÁNYI FERENC

BELÉPŐDÍJ NINCS

Április 1-től április 14-ig

Vedres Márk szobrászművész
gyüjteményes kiállítása

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest székesfőváros házinyomdája — 107636
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

Kuriosa

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30., félemelet

X.

PEST-BUDA 1848-BAN
centenáris kiállítás

1948 március 13—március 29.

✦

A katalógus díjtalan

A képek jegyzéke

1. *Barabás M.* Petőfi Sándor mint nemzetőr, heliogravure
2. *Lacauchie-Thomassin :* Kossuth Lajos 1848-ban, acélmetszet
3. *Alt R. :* A Nemzeti Múzeum a Széna-tér (Kálvin-tér) felől, színezett kőrajz
4. *Alt R. :* A kereskedelmi kar épülete (Lloyd-palota), előtte a Rakpiac (ma Roosevelt-tér), színezett kőrajz
5. *Alt R. :* A pesti Dunapart házsora a Lánchídtól északra (ma még egy sor ház áll előtte), színezett kőrajz
6. *Alt R. :* István nádorról elnevezett szálloda (a mai Vigyázó Ferenc-u. sarkán), színezett kőrajz
7. *Alt R. :* A Magyar király-szálló a Vörösmarty-tér és Dorottya-u. sarkán, színezett kőrajz
8. *Alt R. :* A Vármegyeháza, színezett kőrajz
9. *Alt R. :* A Gellérthegy a citadella helyén volt csillagvizsgálóval, színezett kőrajz
10. *Alt R. :* A József nádorról elnevezett tér, háttérben a Nádor-u. torkolata, színezett kőrajz
11. *Alt R. :* A Nagyboldogasszony-templom az átépítés előtt, jobboldalon a budai városháza, színezett kőrajz
12. *Alt R. :* A Császárfürdő dunai homlokzata, színezett kőrajz
13. *Alt R. :* Buda a mai Margithíd magasságából, Pestről nézve, kőrajz
14. *Alt R. :* Buda a Szabadsághegyről, előtérben a Krisztinaváros, kőrajz
15. *Alt R. :* A Vérmező és Városmajor a Várhegyről, háttérben a Szabadsághegy, kőrajz
16. *Alt R. :* A Krisztinaváros a várfal alatti magaslatról, kőrajz
17. *Alt R. :* A Tabán a déli várkapuból, kőrajz
18. *Alt R. :* A Honv. Kossuth Akadémia (Ludoviceum) kerti homlokzata, kőrajz
19. *Alt R. :* Városligeti részlet, háttérben a budai hegyek, kőrajz
20. *Alt R. :* Az Újpiac (mai Sztálin-tér) keletről, háttérben a Gellérthegy, kőrajz
21. *Alt R. :* A pesti görög-templom, kőrajz
22. *Gurk-Zinke :* A pesti Dunapart Lánchíd és Eskű-tér közötti szakasza 1848-ban, színezett rézkarc
23. *Rohbock L. :* A pesti Városháza, ecsetrajz tussal
24. *Kuwasseg-Martens :* A régi pesti Vigadó, az első népképviseleti országgyűlés színhelye, színezett aquatinta
25. *Kuwasseg-Martens :* A Ferenciek-tere, színezett aquatinta
26. *Kuwasseg-Martens :* Az Egyetemi templom és papnövelde, színezett aquatinta
27. *Kuwasseg-Hürlimann :* A Károly-kaszárnya (mai Városháza), színezett aquatinta
28. *Kuwasseg-Martens :* A Nemzeti Színház a Kerepesi-úton (ma Rákóczi-út), színezett aquatinta
29. *Chapuy-Cicéri :* Budapest északról (a mai Batthyány-térről), kőrajz
30. *Sandmann :* Budapest a Gellérthegyről 1848-ban, színezett kőnyomat
31. *Vidéky K. :* Divat 1848-ban, színezett acélmetszet
32. *Vidéky K. :* Női divat 1848-ban, színezett acélmetszet
33. *Vidéky K. :* Női dívat 1848-ban, színezett acélmetszet
34. *Vidéky K. :* Női divat 1848-ban, színezett acélmetszet
35. *Ismeretlen :* Divat 1848-ban, háttérben a Nemzeti Színház, színezett acélmetszet
36. *Ismeretlen :* Nemzetőrök, színezett acélmetszet
37. *Medve-Vidéky :* Védegyleti táncvigalom (jobbra Kossuth), színezett acélmetszet
38. *Torsch L. :* Nemzetőrparancsnok és közlegény, háttérben a Lloyd-palota, színezett rézmetszet

39—57. Falragaszok és röplapok a főváros utcáiról 1848-ból.

★

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Március 18-án, csütörtökön d. u. fél 5 órakor
dr Molnár József

Március 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor
dr Seenger Ervin

Március 28-án, vasárnap délelőtt 11 órakor
D'Isoz Emil

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁS

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Március 19-én, pénteken d. u. 5 órakor

Pest művészeti élete 1848-ban

Előadó: H. dr Zádor Anna

Kuvasseg

l.

LykaMagyműI800-50

503. l.

komorrá válik. A tapasztalatok arra vezettek, hogy a meleg skála színei a rég
magyarországi emlékeken lépnek fel, míg a hideg sorozat színei leginkább er
hoz a legkésőbben, mintegy a XVI. század közepén, a sárgaszínű zo
lető sodronyzománcos emléket a technika elhanyatlásának végs
ában is meglehetős biztossággal fixirozza.

zománcos műveink gazdag sorozatának ismertetés
maz ezüstből készült s újonnan megaranyozott
mi primás tulajdonát képezte s a melyi
ött négyes karélyokból alakított p
nczczal és filigránművel éke
lul hegyes, felül egyen
zoma vakkal s lábakka
kereszten vo bojtok
következő másodi ra éke
színű virággal vörös és ó levele
és zöldre zománczozott bogyó on. A k
olyan filigrán rombuszokat alkalmazo yikébe egy
kisebb kört illesztett filigránból, az érintke mint pedig
kékkel díszítvén. A negyedik mező kék zománcz k mező növe
az ötödik a filigrános harmadiknak a szakasztott mása, gre az utolsó a
másolata. A talp imént leírt mezőit erőteljes, fonott lánczalak sodronykeret v
élein a kehely alsó gyürűje alatt helyet foglaló ízületig felfutnak. A szár alsó

Kunsaeg

74. A régi Nemzeti Szinház és Hatvani-utca torkolata. Szinezett
rézmetszet Kuwasseg rajza után Martenstől 1850 tájáról.
Hollos Oszkár.

18

18. 2. 1.

melyen MARIAH IWAVSN (Maria hilf aus Noth) felírás ékesíti a gyürűket,[4] továbbá a győri székesegyház egyik XIV. századbeli kelyhét, felső gyürűjén hilf maria felírással,[5] a szinye-lipóczi XIV. századi kelyhet got hlif maria berov (Gott hilf. Maria beruf), végre a tornai templomból származó, most a M. Nemzeti Múzeumban őrzött XV. századbeli kelyhet maria hilf felírással.[6]

Lehetetlen észre nem vennünk, hogy a német feliratos kelyhek Felsőmagyarország és Erdély ama részein oszlanak el, a melyeken német elemek laktak, a Széchy-féle kehely Erdélyben való keletkezésének azonban ellentmondanak a zománczok színei. De nem is valószínű, hogy Széchy Dénes erdélyi ötvösökhöz fordult volna kehely készíttetése czéljából. Mint egri püspök már 1440 előtt jól ismerhette Felsőmagyarországot s az odavaló műipart s bizonyára jól tudta, hogy Kassán, Beszterczebányán, Pozsonyban, Lőcsén, Bártfán stb. magas fokon álló ötvösművészet virágzik a czéhekben, melyek ebben a korban valósággal még tisztán németajkú elemekből állanak, de a sodronyzománczos művek készítésében jártassággal bírnak, a mit kassai, beszterczebányai és pozsonyi egyházakban ma is meglévő, bizonyára ott helyben készült művekkel beigazolva látunk. Készíttette légyen tehát e kelyhet akár még egri püspök korában, akár mint esztergomi biboros-érsek Széchy Dénes, annyi mindenesetre áll, hogy annak mesterét Felső- vagy Éjszaknyugat-Magyarország ötvösei sorában kell keresnünk.

Művészi conceptio, részeinek bámulatos összhangja, a zománczszínek harmonikus egybeolvadása s az öntő és czizeláló művészet mesteri kivitele folytán

A Ferenciek-tere Pesten
Kuwasseg rajza után készült színezett acélmetszet Martenstől
Budapest Székesfőváros Múzeuma

A papnövelde-utcai központi Szeminárium
Kuwasseg rajza után készült színezett acélmetszet Martenstől
Budapest Székesfőváros Múzeuma

Az Athenaeum r.-t. nyomása

Kuvasseg

Horváth Henrik

A régi Pest

MAGYAR MŰVÉSZET

1929. 9-10 f.

Állomások.

Regény.

Irta Kaffka Margit.

(Folytatás.)

— Azt tudom, hogy a fiatal úr unokanővére, a szép özvegy, Szörény Tekla néven költeni fog önöknek és önökre, mint tette már az istenben boldogult első revue idején.

— No lássa!

— Mondja, kérem, kik fogják tulajdonkép ezt a Kulturát szerkeszteni?

— Minél többen, annál jobb! Egyelőre Steilbach Andor irói neve, «Ibicus» van a lap élére irva; mellette Orosz Iván és egy Fagyal nevű úriember, jónevű ügyvéd, úgy hirlik; néhány okos czikkecskéjét olvastam itt-ott a lapokban.

— Fagyal Iván, a «Magyar Hitelszövetkezet» ügyésze? Nagyszerű! Ejnye! Egészen ügyes! A számadást vezetni, hirdetéseket szerezni, adminisztrálni, pénzembereket, irodalomszmokkokat, meczénáshajlamú nagyzsidókat főzni! tán még szubvencziót is kijárni . . . nagyszerű! Ilyen ember kell! Literátusok számára ott az Ibicus jóhangzású irói neve! Hogy a pokolba fogták meg azt, hogy gyerekfiúk közé álljon az a negyvenéves, minden hájjal megkent iró? — Na, és csinálni persze Orosz Iván fogja a lapot, kéziratokat bújni, önképzőköri csemetékből zseniket nevelni gondos tenyésztéssel; mondják, évek óta ezt míveli, ingyért, prófétai, vagy inkább csodarabbi-szenvedélyből a kávéházi sarokasztal bűvészkonyhájában trónolva homunculusai közt. Most végre talajára lel ő is! Tudja uram, hogy mindez nagyon ügyes dolog?

— Most, hogy ön is úgy találja, kezdek bízni az ügyben.

— Na, nem kell csúfolódni! És mondja csak, remélem, nem indiszkrét a kérdés, van már ennek a leendő magyar Studio-nak hivatalos helyisége is?

— Egyelőre csak az Itália kávéházban ülünk össze.

— Az Orosz Iván eddigi törzsasztalánál, a bejárattól jobbra, harmadik ablaksarok. Fényes! És milyen időtájban?

— Kedden és pénteken hattól nyolczig, szolgálatjára.

— Köszönöm, drága uram! Nem lehetetlen, hogy egy nap, a mikor ép nem lesz dolgom, eszembejut benézni önökhöz. Orosz Ivánnal én sokszor elbeszélgettem már; azt hiszem, ő az, a ki a leghelyesebb, elfogulatlan véleménynyel van felőlem; az iparművészet elméletét illetőleg, a mit egyszer kifejtettem előtte, teljesen egyező véleményen van velem. De most átszaladok még a kiállításon; tiz perez múlva csuknak, nem járja, hogy még meg se néztem. Ajánlom magam kedves kegyeibe, asszonyom!

Éva megvetéssel és irigykedve nézett utána. Lám, igy élik a világot! Így kell, hogy az ember utánavesse magát pénznek, lehetőségnek; ilyen szemérmetlenül, élelmesen! A többi embernek alkalmatlan ugyan, de ezzel véteti magát, mint czéhbeli, komolyan. Lám, őt megdicsérgetik, vendégül, «néha», szivesen látják a dolgaival; de mindig csak dilettánsnak fogják nézni, a míg egészen közibük nem keveredik, míg szégyellősen titkolja, hogy a pénzre például neki is szüksége van. Gond Tibor furcsán, enyhe gúnynyal mosolygott a távozó után.

— Csakugyan megbízásom van, — fordult komolyan Évához, — hogy önt munkatársul meghivjam. Csak nem tudom . . . elfogadja-e?

— Miért?

— Nézze, megmondom! Önt Vajda múzeumi főtitkár vezette úgyszólván a nyilvánosság elé. Ő elméletben és gyakorlatban kifejezetten bizonyos irányt képvisel, melyhez — hogy is mondjam, — kissé . . . naivul; vagy túlságosan okos czélzatossággal több mint egy évtizede tartja magát. «A hagyományos, népies formaelemek és szingazdagság alkalmazásával tősgyökeres, nemzeti iparművészetet és építőstilust teremteni!» hisz tudja. Nem is egészen meddő vagy haszontalan tendenczia, sohasem is volt az; de időről-időre mindig abba kell hagyni, megcserélni a másikkal, melynek kissé durva körvonalozásban az volna az elve, hogy: «Ez elszigetelt és kicsiny ország kulturája valójában mindég és mindent kivülről, nyugatról kell, hogy kapjon s legföljebb emésztés közben alakitja és vonja át nemzeties zománczczal», mint Kalotaszeg a Hardangermunkát, mely úri kastélyokból került múlt századokban a nép leányai közé. Szóval, — ön ért engem. Ez a két irány most (politikai és társadalmi feszültségektől sem függetlenül tán) alighanem harcziassá fog kiéleződni s a mi revue-nk körül a másik tábor most erősen fegyverkezik.

— Értem! — válaszolta Éva komolyan és meggondolt hangon. De a míg tünődni látszón az üvegszekrény rézkilincsére meredt, váratlan izgalom járta át és mint gyors elszánásai előtt rendesen, az arczából egy pillanatra eltünt a vér . . . Hisz itt a szabadulás, a kikeveredés, a hogy kivánta! Ezen az úton lehet önmagáé megint! . . .

— A dolog úgy áll, — kezdte végre csaknem szárazan, — hogy én az eddigi kis elgondolásaim közül csakugyan inkább az ilyenfélét irtam papirra, ezeket a többnyire gyerekkori dolgokat; félig akaratlanul, félig kényszerből ennek az itteni iránynak szolgálva velük . . . hisz nem volt más lehetőségem, aztán meg magam sem tudtam még nagyon, hogy mit akarok. Csak újabban, szinte pár hete kezdek komolyan úgy gondolni erre a dolgozgatásra, mint pályára, megélhetésre . . . mondjuk: ambiczióra is . . . Igen, itt a múzeumban kaptam az első biztatást, — féléve annak mindössze, — Vajda Róbert szivesen vette a rajzaimat és elég elfogadhatóan fizetgette a kiadványokban. Kötelezve azonban semmilyen irányban nem vagyok. Ezt . . . nem is szeretném!

— Igen! — felelte Gond és értelmesen nézett rá. — Csak annyit még, hogy az ilyen elvi csatározások ritkán történnek egészen . . . kesztyűs kézzel . . . minden személyesség nélkül. Emberek vagyunk és az eredményeken, a közönség meghódításán például vagy zsürikben szerepléseken, — érti ugy-e, hogy anyagi exisztenciák, presztizsek, pozicziók függenek. Ne haragudjék . . . úgy érzem, önnek így egész elemien kell mindezt megmagyarázni.

— Igen, csakugyan olyan tájékozatlan vagyok, úgy kívüle álltam a dolgoknak mostanig. De ez nem maradhat így! Szóval, — ismétlem, — semmi személyes kötelezettségem nincs Vajdával szemben. Tán ellenkezőleg! . . . Kevéssé ósmerem őt és . . . nincs ellene kifogásom, természetesen; de ha már művészetnek mondják, a mit csinálgatok, mindenféle oktrojálás hajlamom ellen volna. Őszinte leszek: azt a két rajzot, a mit ön az imént dicsért, — valamennyinél jobb szivvel, inkább kedvemszerint csináltam.

— Rendben vagyunk! Elmenjen önhöz valamelyik szerkesztő hivatalosan is megkérni a közreműködésre?

— Természetesen szivesen látom és ha *ez* a dolog etikettje; önök tudják . . .

— No, férfiaknak úgy utczán, kávéházban, redakcziókban szólunk. Hallotta az előbb Majort! De ön hölgy! . . .

— Vagy úgy? . . . Hát kérem, nem volnék terhükre valamelyik délután az Itália kávéházban?

— Bocsánat . . . én azt hittem . . .

— Idáig nem jártam kávéházakba, férfitársaságba kivált, de ezen végre is túl kell lenni! Ha nem feszélyezem önöket, elmegyek.

— Boldogok leszünk.

— «Boldogok», — ezt sem mondják «férfiak»-nak, ugy-e?

— Asszonyom! Feminista ön, vagy annak készül?

— Iparművésznek készülök ettől az órától kezdve. Nem az én hibám; önök kezdték a komolybavevést. Lelkük rajta!

Már mosolygott és nevetőn, tréfával búcsúzott új barátjától, hogy önmaga előtt is élét vegye a szónak, melyet most alkalmazott először önmagára: *iparművész*. Kicsit röstellte, kicsit még mindég nagyképünek vagy frivolnak találta, — Isten tudja, miért.

A terem már-már kiürült, lassan kifelé indultak; Éva vissza se nézett. A folyosón egy szolga sietett nyomába.

— A főtitkár úr kéreti: méltóztatna egy perczre a szobájába fáradni.

Érthetetlenül összeszorult a torka, a szivverése gyorsabb lett, megint elsápadt.

— Legyen szives, mondja meg, — küzködött a hangja buta elcsuklásával, — hogy sziveskedjék irni vagy telefonálni a főtitkár úr, ha valamit óhajtana; most nincs időm, sietnem kell. — A kisfiaim éhesen várnak! — tette még hozzá magyarázatul Gond felé fordulva, a ki hallgatagon kisérte a kocsiállomásig.

Jól esett végre egyedül ülni és nagy, pihenő passzivitásban vitetni magát a napfényes, szép városon, utczákon, hídon át az őszi dél enyhén ragyogó tarkaságai közt. Jaj, mennyit beszélt ma és mennyi szót hallott! És hogy megtanult ő már czélszerűen, komolykodón beszélni ezekkel, csupa mulatság! De ez a Gond tisztességes, nyugodt-modorú, rokonszenves; miért mondják «igazi bohém»-nek? Új emberek, szavak, keresztül-kasul kapcsolatok, — milyen bonyolult, zagyva, érdekes tarkaság! És milyen kicsi város ez a város; az ember szóbaáll négy-öt idegennel egy ilyen délelőtti órán és mindent megtud, mindenről tájékozódik. Zsófi és Guido . . . talán! És Tekla meg Szinnay ösmerték egymást? . . . A mostani kormány még erősen áll, — ezt sejtette! — Vajon miért mondta Vajda Róbertnek Szinnay, hogy *ő* készpénzzel fizeti a műtárgyakat? . . . Igen a «Kultura» talán támadni fogja annak az embernek vállalt irányát, presztizsét és ő, az asszony is közéjük áll. Igen, így jó, így akarta! Legyen vége hamar ennek az örökös, belső megszégyenülésnek; hiszen még mindig érzi, hogy tud hatni rá a férfi és ki tudja, meddig tartana ez így? De most ellene kerül, felszabadul! . . .

Pityu a kapu alól szaladt ki elébe.

— Anyuczi, itt van a régi Máris! Most mán minálunk lesz mindégre! Az öregnéne már el is ment.

A konyhából, a tűzhely mellől jött elébe a leány, már otthonosan, kötősen; sokszor, viharosan csókolta a kezét, nevetett. Kicsit soványabbnak látszott, de az arczbőre kifehéredett, a sötét szeme mélyebb árkú lett azóta.

— Máris te! Na hallod! — örült neki az asszonya és a vállát veregette frissen, szeretettel. — Honnét a pokolból kerülsz megint elő?

— Most a klinikán feküdtem; de csak egy hétig.

Éva összehúzta a szemöldökét.

— Jaj, ne tessen rosszat gondolni! A szülészetin voltam, irást mutathatok róla. Még csak négy hónapos volt, fel se vettem! . . . Nincs már semmi bajom!

— Egyszer még rámegy a bőröd, ebadta! egyszer még nagyon rosszul jársz, meglátod;

— Most először esett ilyen velem; 'sz azért is késtem el, hogy tegyek rulla; szamár vótam én az ilyenbe; pedig otthun, Aranyoskuton eleget láttam; a nagyanyám is bába vót, szegény. De most ne tessen félni, nem kell énnekem többet senki rossz férfi a világon, ha aranybul vóna is. Bolondítni őket, a nyavalyásokat; megveszejteni, oszt kikaczagni, mikor nagyon odáig vannak. «Alászolgája! Mehet a fenébe!» 'Isz nekünk ugyis csak az jó az egészbül: nézni, hogy töri őket a rossz! Jaj, dehogy is alázom én meg magam többet egy piszkos férfi kedvéért! Úgy kivánkoztam mán a mi két drága fiunk után, a betegágyban is mindig róluk álmodtam. Na, a milyen mosást ez a vénaszszony tett szegényekre; le kéne törni a kezit, tőbül! Meg azt a rántottát tetszett vóna csak látni, a mit tizórásra elejbök akart lökni!

— Jó, jó! De hát hova tetted?

— Kerítettem jó helyet neki, ne tessen félni!

VASÁRNAPI UJSÁG

24. SZ. 1914. (61. ÉVFOLYAM.) | SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. | BUDAPEST, JUNIUS 14.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utcza 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utcza 4.

Egyes szám ára 40 fillér.

Előfizetési feltételek: Egészévre 20 korona. Félévre 10 korona. Negyedévre 5 korona. A *«Világkrónika»*-val negyedévenként 1 koronával több.

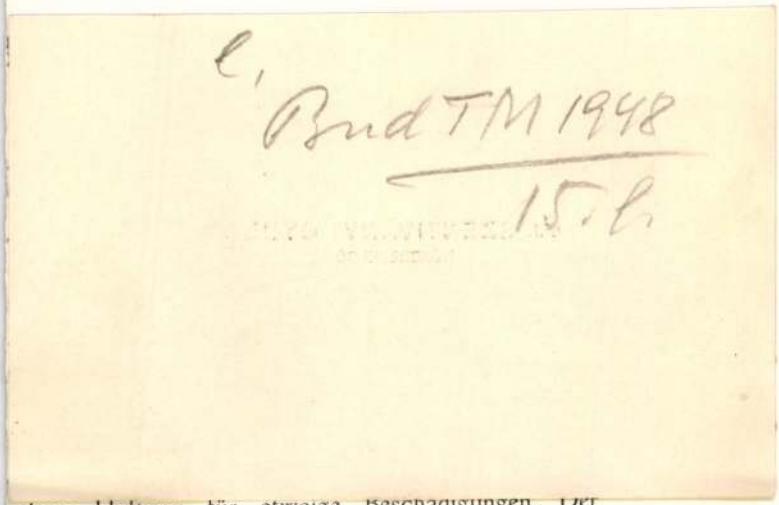
Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldíj is csatolandó.

A FERENCZIEK TEMPLOMA ÉS RENDHÁZA BUDAPESTEN, A MÚLT SZÁZAD NEGYVENES ÉVEIBEN.

A képen lévő egyemeletes rendház helyén áll most a ferenczieк bazárának nagy épülete, melyet a templommal együtt le akartak bontani, a templom azonban műemléknek nyilvánittatott. Szemben a kuria régi épülete a közkúttal, mely most a Népligetben van felállítva, a háttérben az egyetemi templom. A kép egykorú metszet után készült.

Kuvasegy
tovább Martens
2

veitere Haftung für etwaige Beschadigungen. Der
ausschliesslich auf Kosten und Gefahr des Erstehers
eitung *keine Haftung* für eventuelle Verluste oder

übernehmen das *Ernst-Museum* ⟨Telefon 120—14⟩,
Tibor Koósa und Karl Szabó; selbe sind berech-

es *K 1.—*, ferner für *erstandene Objekte* bis K 100.—
K 10.—, und für jede weiteren K 1000.— *K 15.—*

DIE AUKTIONEN DES

IV–V

SAMMLU

GRAF PETER V

NEBST BEITRÄGE AU
UND ANDEREM P

ANTIQUITÄTEN, GEMÄLDE, AQUARELLE, M
BRONZE, ELFENBEIN, GLAS, SILBER, DOSE
GOBELINS, STOFFE, TEPPICHE, HOLZSKULP

DER KATALOG WURDE VERFASST UND

Kuwasseg József

Mappe 73.

Buda-Pest. — Ofen-Pest. Kőre rajz. *Kuwasseg Jos.* Nyomt. *Trentsenszky és Társa.* 418×305 mm. — Főv. Muz. . . . (Szinesen és feketén.) —

Pest. — Pesth. Kőre rajz. *Kuwasseg Jos.* Nyomt. *Trentsensky és Társa.* 418×305 mm. — Főv. Muz. . . . (Szinesen és feketén.)

136. —

Díszpolgári oklevél 1843 (a pesti és budai Dunapart képe. Vell). Jelz.: Lith. *A. F. Wilzel* im Pest 1849. 36×46 cm. — Fővárosi Kvt. Bq. 769/329. A pesti Dunasor egy része. Aláírása: „*Búvárharang*". Fenn jobbra: „*Honi Vezér 1838*". — 224×167 mm.

Kuwasseg József

KUWASSEG JÓZSEF 1799—1859. Trieszti származású festő és grafikus Graz-ban, majd Bécsben. Két pest-budai vonatkozású kőrajzát ld. a Pest-Budát ábrázoló kőrajzok jegyzékében. — Th-B. Kstlex. XXII. 145—146. l. —

Mentz 103/1

KUWASSEG, *Joseph*, festő, * Trieszt 1799 nov. 25, † 1859 márc. 19. Egy sorozat pesti látképét Grimm Vince adta ki. A színes rézmetszeteket K. rajzai után Párizsban Martens készítette. Népszerű volt egy Budapestet ábrázoló litografiája is.

Ex-Z I. 607 l

vállabrosa

[illegible] és, [illegible] (fejjásdad medaillonban. Fején turbán
[illegible] Rosszú, vállára leberetvált. Köntöse fe-
[illegible] széles gallérral. Felirata fölül:

CARAMANIAE

ASSÆ CARAMANNIÆ QVI
RE COEPIT. MENSE IVLIO

Turcas Cilicum pergit producere turmas" kerdéssel
illa modo befejezésével. Alap jelzése „Rr."
a vonalkeretnes 16·1: 11·4 cm.

~~84~~
84

387/96 № 91.

Kunvassegné József

Kunvassegnek Prentsenek
Siadásra Bau megjelent
Bécsben Tobb füzetben
Vordergründe und Staffagen
zum Landschafts-Zeichnen in
Studien nach der Natur von
Jos. Kunvasseg. Herausgegeben

Buda a régen és most. Buda és Pest egyesítésének 50-ik évfordulójára. Bp. Hornyánszky, 1923. 15 p. (A Graf. O. XLVIII. Kiáll.)

Főv. Kvt. B. 408/90/48.-

Buda-Pest. - Ofen-Pest. Kőre rajz. K u w a s s e g

J o s. Nyomt. Trentsenszky és Társa. 418 x 305 m/m.-Főv.Muz.....
/Szinesen és feketén./

Pest. -Pesth. Kőre rajz. K u w a s s e g J o s. Nyomt.
Trentsensky és Társa. 418 x 305 m/m. - Főv.Muz..../Szinesen és feketé

Kuwassegg J.

fordít

Kuvasseg Károly

festő

amelyben nálam elsőrendűek nem magyar.

Szül.: Trieszt 1802. márc 16.

Lásd bővebben, ha kell:

Wurzbach. XIII. k. 436. l

Kuwasseg, Joseph

festő

a mennyiben nálam elő fordul-
na! Nem magyar

Böl. 1799. nov. 25 in Triest-
be. meghalt 1859. máj. 19.
Graz

Wurzbach XIII. K. 434-436 l.

Kuwasseg József 1799-1859. Triesti származású festő és grafikus Graz-ban, majd Bécsben. Két pest-budai vonatkozású kőrajzát ld. a Pest-Budát ábrázoló kőrajzok jegyzékében. -Th-B. Kstlex. XXII. 145-146. l. -

-

gá-

t

i-

ál-

áig

g-

-

re.

bi

tünk,

es

a-

s

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

HÁZI TIBOR

KUZMANN BÉLA

KUZMANN LÁSZLÓ

IPARMŰVÉSZEK

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGTEKINTÉSÉRE

1984. SZEPTEMBER 27–OKTÓBER 6.

LAKÁSKULTÚRA BEMUTATÓTEREM

PÉCS, KOSSUTH LAJOS UTCA 24.

F. k.: Köteles István – 84-1569 GENERALART Dorogi Ny

KUZMANN BÉLA (1944)

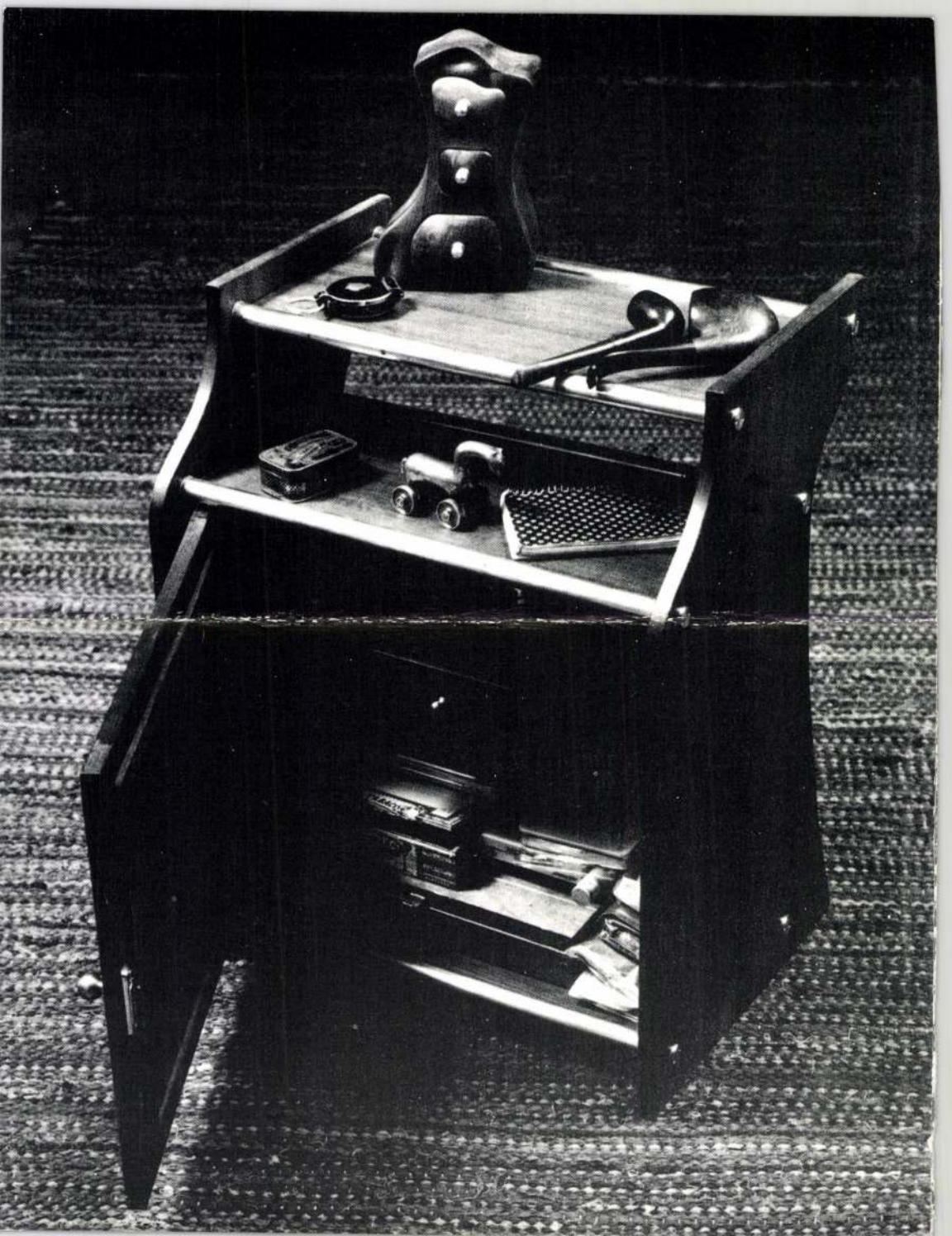
KUZMANN LÁSZLÓ (1948)

iparművészek
saját meghatározással „általános tárgykészítők":

A formatervezés és a korszerű tömeggyártás eredményei sokszor ámulattal töltenek el bennünket. Az ösvény amin járunk, mégis egy kicsit másfelé visz. Egyszerűen kellemes, használható, tartós – netán játékos – tárgyakat szeretnénk készíteni minél jobb kivitelben, személyi értelemben is egységben tartva az ötletet, a kialakítást és a gyártást.

Jelenleg egyrészt a különféle elektroakusztikai berendezésekhez készítünk állványokat és tárolókat, másrészt a kiegészítő kisbútorok választékát igyekszünk szélesíteni az előbbiekhez hasonló szerkezeti megoldású, de melegebb tónusú polcainkkal, szekrénykéinkkel. A tárgyaknak ez a második csoportja jelenti a nagyobb kihívást. Reményünk szerint e tárgyak legjobbjai szerencsés esetben, egy általunk vonzónak tartott életvitel, ragaszkodással kezelt kellékeivé válhatnak. Egy ilyen, a csendes beszélgetésekhez és a mindenféle kedvenc apróság szórakoztató rendezgetéséhez vonzódó életmód tere, a modern tömegfogyasztás e korában nyilvánvalóan korlátozott és jórészt idejemúlt. Talán éppen ez a vonzalom az, ami természetessé teszi számunkra a munkamegosztás kétségtelenül elavult – családi – módját, amely esetünkben az apánk és általunk közösen használt műhelyben ölt testet.

Pécs, Lalai Kultura Bemutatóterem
1984. szept. 27.- okt. 6.

A KÉPCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

HÁZI TIBOR
KUZMANN BÉLA
KUZMANN LÁSZLÓ

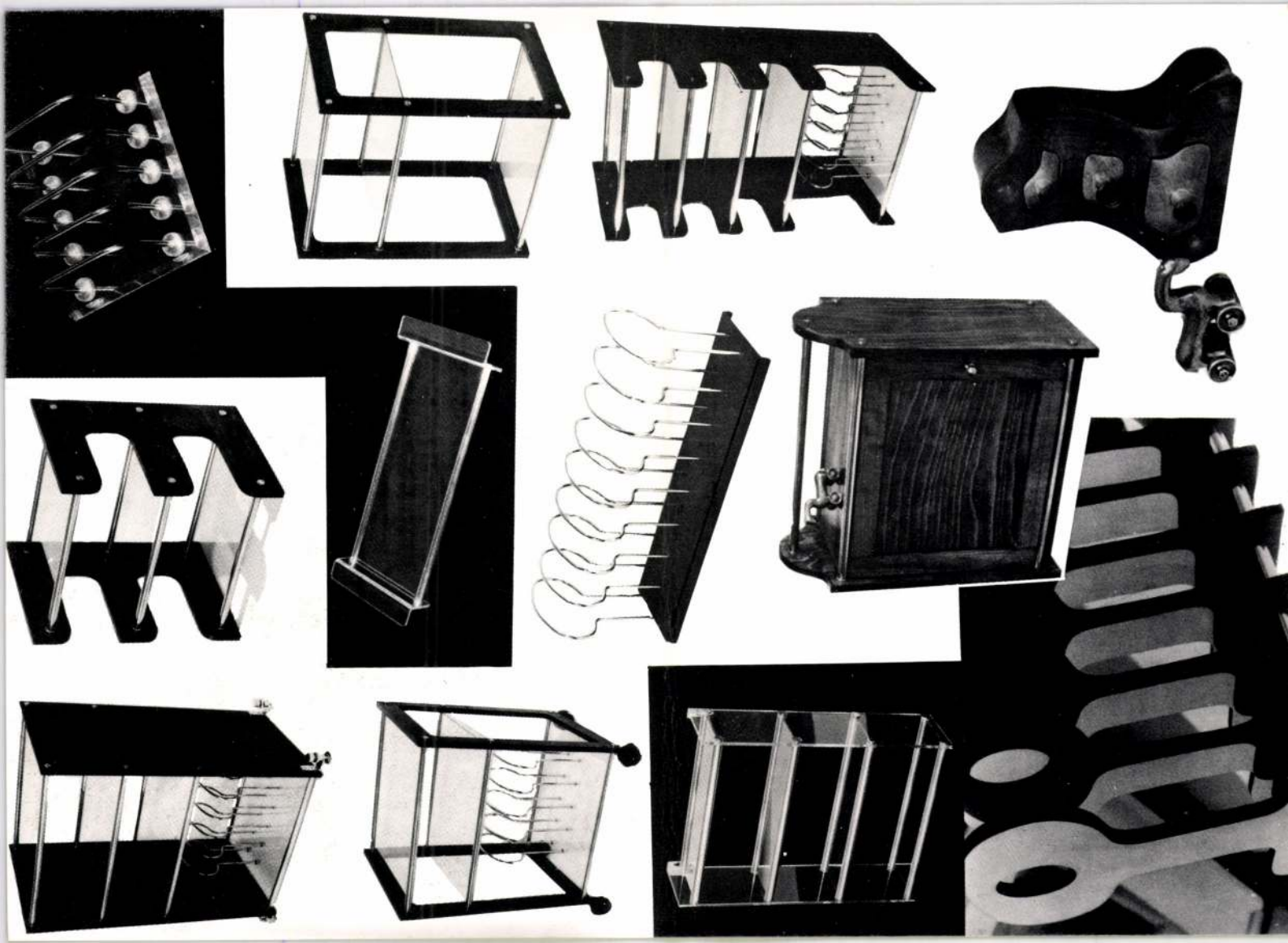
IPARMŰVÉSZEK
KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGTEKINTÉSÉRE
1987. OKTÓBER 15–24.

KÉP CSAR NOK

MUNKÁCSY MIHÁLY TEREM
BÉKÉSCSABA,
TANÁCSKÖZTÁRSASÁG U. 29–33.

Fk.: Köteles István

HÁZI TIBOR
KUZMANN BÉLA
KUZMANN LÁSZLÓ

KUZMANN BÉLA
KUZMANN LÁSZLÓ
iparművészek

A formatervezés és a korszerű tömeggyártás eredményei sokszor ámulattal töltenek el bennünket. Az ösvény amin járunk, mégis egy kicsit másfelé visz. Egyszerűen kellemes, használható, tartós – netán játékos – tárgyakat szeretnénk készíteni minél jobb kivitelben, személyi értelemben is egységben tartva az ötletet, a kialakítást és a gyártást.
Jelenleg egyrészt a különféle elektroakusztikai berendezésekhez készítünk állványokat és tárolókat, másrészt a kiegészítő kisbútorok választékát igyekszünk szélesíteni az előbbiekhez hasonló szerkezeti megoldású, de melegebb tónusú polcainkkal, szekrényeinkkel. A tárgyaknak ez a második csoportja jelenti a nagyobb kihívást. Reményünk szerint e tárgyak legjobbjai szerencsés esetben, egy általunk vonzónak tartott életvitel, ragaszkodással kezelt kellékeivé válhatnak. Egy ilyen, a csendes beszélgetésekhez és a mindenféle kedvenc apróság szórakoztató rendezgetéséhez vonzódó életmód tere, a modern tömegfogyasztás e korában nyilvánvalóan korlátozott és jórészt idejemúlt. Talán éppen ez a vonzalom az, ami természetessé teszi számunkra a munkamegosztás kétségtelenül elavult – családi – módját, amely esetünkben az apánk és általunk közösen használt műhelyben ölt testet.

Kuzmány Pál

Ernst Muzeum anyagából

IV — V.

Kuzmány Pál.

35. A WEISSENFELSI TÓ KRAJNÁBAN. Hegyes tóparti táj. Lent balra jelezve: Kuzmány Pál. Fa. M. 21; sz. 31 cm.

Kuzmány Pál.

36. ALPESI TÁJ. Sziklás táj. Az előtérben egy nő. Lent jobbra jelezve: P. K. Karton. M. 26; s z. 17 cm.

24. PHILÓ CSOKÉ
Ranzoni 879.
Vászon. M. 50; s

XIX. század.

25. BURGONYAHÁM
A háttérben csend
jelzése: Ida Kone

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
V. Kuzmenko festő-
művész
JÁSZKUNSÁG
Szolnok
1983 DEC

1021

akvarell.

jelen vannak. Elsősorban mint minta, mint
(értékelt) megfogalmazása, a tudati szférán b
tárgyalásra — bár itt is sok esetben csak k

Az értékek valójában — ebben az össze
szetűek. A társadalom valóságos viszonyaiba
litás, mint bevált megoldás, mint a szokásre
ság előremutató sajátos tükrözése, mint i
egzisztálnak.

Az értékeket, adott időszak értékrendszerét — vagy rendszereit — reálisan tehát csakis történetileg, a társadalmi determináció keretein belül, a társadalom létének és tudatának viszonyrendszerében vizsgálhajuk. (Egyben a tudat viszonylagos autonómiája, illetve a megismerő és az értékelő tudat sajátos viszonyának figyelembe vételével, s a maga sokrétű belső ellentmondásosságában.)

---

1. Kapitány Ágnes—Kapitány Gábor: Értékrendszerünk. Bp. 1983. Kossuth. 246. old.
2. Garai László: A modern cinizmus gazdasági alapjairól — Filozófiai Szemle, 1963. 1044. old.

* Ez az írás, egy készülő nagyobb tanulmány rövidített részlete, amely ebben a formában a Martin Luther Egyetem (Halle-Wittenberg, NDK) „Életmód, életstílus, értékorientáció" témájú VII. nemzeközi etikakolokviumán hangzot el, 1983 júniusában.

MDK

Kuzmics Károly

Székesfehérvárott kezdődött művészi palyaja Kuzmics Károlynak, aki Rómában nagy dijat nyert.

-y.-r.: Művésztelepet Székesfehérvárra.

Uj Nemzedék 1923.okt.20. 6.l.

Kiczmányi Ádám

szobrász

1912

Kiállítás 1930. 85. l.

Peregriny János.)

2. leírása .....

III. RÖVIDIT

A rövidítések jegyzéke.....

Kuczmanyi Viktor

Szobain

1917—18.

Érmiss 1930. 85. l.

Kurmann Testvérek, belsőépítészek

Négy iparművész munkáiból nyílt kiállítása Képcsarnok gyűjtő bemutató termében. A kerámikus, a textilterező a két belsőépítész kapcsolatrendszeri tárgyai harmonikus egységet alkotnak. — A két Kurmann Testvér könnyed vonalú bútorokat hoztak kígyóba. Egyszerű formájuk mellett praktikusságuk is dicsérhető. — Ők a bemutató jún. 10.-ig tekinthetők meg.
/ensitive/.

TV-Híradó

1982. V. 28. Televízió 19.30 /Sz. Gyné/.

Linnaeus Tőpsek

grafikája a Nemzeti Színházról.
Reprodukció.

Bojtskai Vera: I. Források Buda, Pest
és Óbuda történetéhez, Budapest, 1971.

331 l

153 l

Kuzma György, kovácsmester

A mádi kovács-kerékgyártó céh 1835.Jún.29.-én tartott gyülésén a meggyaszói születésü 22 éves Szarsek János nevü inasát felszabaditották. 286.o.

Bogdál Ferenc: A mádi kovács-kerékgyártó céh. 286.o.

A herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966, Miskolc
. Herman xxx Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Kuzma György, kovácsmester

A mádi kovács-kerékgyártó céh tagja 1835-ben. 291.o.

Bogdál Ferenc: A mádi kovács-kerékgyártó céh. 283.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve..VI.1966.Miskolc.
A Herman Ottó Múz.Kiadása.Miskolc

SAMUEL KUZMA, textilfestőmester, Landzechmeister

"Verzeichniss der zur Neusohler priv. Sieben-Bergstädtischen Lade einverliebten Schwarz und schön-Färbemeister, aus dem Meister-Buche ausgezogen. /1823/.
in Sohler Comitat: Radvan:
20.- Samuel Kuzma Landzechmeister.
111.old. 31.jegyz

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MDK

Kuzman és Wahl

Kuzman és Wahl / ötvös/ műveikkel szerepeltek a IV.Iparm.Kiáll.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok. Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Kuzmann Elemér

Iparművész

M.D.L.

Kovácsoltvas asztalterveit a
Iparművészeti Vállalat kiviteleze.

—: Szép otthon
Nők Lapja, 1966. március 19 - 27 lap

Kuzman Mária M.D.K.

Munkái a kiállitáson

Va sox idos bprostyánsárga mazas likőrős készlet

dijnyertes kerámiák kiállitása

Magyar Nemzet 1965. február 5. 4.1.

Kuzmann [ ], ipari művek

Egyedi terveket készít.

Ferencik Flóra: Kóstoló a nehéz tetején

2

ESTI HÍRLAP Bp. 1964. nov. 24

MDK

Kuzman és Wahl, ötvös

4. orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

-

Nemzeti Szalon: müvész
hivatalos müvészetpoliti
tottak. 19o7-ben épittet
Erzsébet /ma Engels/ tér
la gróf, a kiállitási he
Később a Mücsarnok kötel

MDK

Kuzmann Károly

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs. 1965.

Kurzmann Károly

a győri Képzőművek Váll. bemutatótermében kiállításának állólámpa és világítója szerelőd.

l. b.: Vázlatos vigyázatra jelentik.

Kisalföld, Győr, 1941. dec. 8.

MDK

Kuzman és Wahl ötvös

4. Orsz. Iparműv. kiáll. Műcs, 1959.dec.

Kirvassteg

Martens

med

med

Tonellipestbud

műv.

1. 29

1 kötet. 8 ív

Vajdovszky

Szepesi egyházi műkincsek

melyek Budapesten az árvízkárosultak javára
rendezett országos műkiállításon kiállíttattak

1.–8. ll.

Kúvasseg I.

a Ferencrendiek tere
Posten Fenti rajzaiúlán
nietzette Martens
Párisban. Kiadta
Gyimon Vince.
(Fenti 1859-ben Grácban halt el. Honnan ideig tartózkodott Pesten a szabadságharcot megelőzött időben.)

Repr.
Domanovszky Sándor
Magyar művelődéstört.
V.K. Rp. I. kn. 124, 125, 667 l.

Fent a városi kanyarban épület

mdk

Kinvasseg Jósef

Kompromatii lélképe (Pest-Buda-i lét-
lapok az 1820-1840-es évekből)

Berlasz Vilmos: A kiscelli Múzeum. Bp 1962

30.L.

M.D.K.

Kuwasseg Martens

915. Régi Pest. Szinezett rézmetszet. 22.8x15.5
selyem.
Elveszett. /Fővárosi Képt./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
64. l.
MUMOK. Bp. 1952.

Kunwasser rajza nyomán

Kleiliman aquatintája a

Károly kastélyánál

mely Martinelli olasz építész terve

szerint épült 1716-1728-ig

Régi kőkép a régi Pest-Budáról

Helikon 959

93

Kuvasseg rajza nyomán 1840 körül
Martens aquatintája
· A Jerusalem tere Pesten.

Reá: 101 kép a régi Pest-Budáról
Helikon 1959

95

MDK

Kuwasseg

Pest. Invalidus-palota, rajz

Schoen Csillaggyüjt. 1936. 41 l.

MDK

Kúwasseg

A' Váraoi Tánczterem Épületjé..., rajz

Schoen-Pest-Buda

MDK

Kuwasegg József

Pest. Kispapok laka, szin.akvatinta

" Ferenciek tere "

" Magyar Szinház, "

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

2. sz. cédula. Előzménye 1. sz. cédulán.

M.D.K.

Kuwasegg József /1799-1859/

603. Pest rakpiac. Szinezett aquatinta. 20.2x26.8 körülvágott példány.
604. Pest. Invalidus palota. Szinezett Aquatinta. 24.7x32.5 lemezen. /Itt a név másképen szerepel:"Kuwasseg rajz. Hürlimann metsz, Párisban." Lehetséges, hogy Kuwasseg Martens nevére vonatkozó hivatkozást jelent./

Elvesztek. /Főv. Tört. Muzeum/

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 41. l.
MUMOK. Bp. 1952.

1. sz. cédula. Folytatását lásd 2. sz. cédulán. M.D.K.

Kuwasegg József /1799-1859/

599. Pest. Kispapok laka. Szinezett aquatinta 24.7x32.3 lemezen.
600. Pest. Ferenciek tere. " " 25.3x31.3 lemezen.
601. Pest. Magyar Szinház. " " 24.8x32.7 lemezen.
602. Pest. A városi tánctérem épülete. Szinezett aquatinta 24x31.3

Elvesztek. /Fővárosi Tört. Muzeum./

/A név tudomásom szerint Kuwasseg./
/A 604. mü leirásánál igy is szerepel a név./

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. V. füzet. 41. l.
MUMOK. Bp. 1952.

M.D.K

Kuruzsegg József

599) Pest. Kispapok laka

600) Pest. Ferenciek tere

601) Pest. Magyar szinház

602) Pest. A városi tanácsterem épülete

603) Pest. Rakpiac

Egyet. köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke.
Budapest 1952

41 l.

Kuwasseg Carl Joseph

Francia festō

Nil. 1802. Triesteben

+ 1877. Pain.

French Cottage 1862

Panel, 8 x 11

ar alabbi Eeplarbeau

The New York Public Library. Catalogue of paintings in the Picture Galleries, New York 1912. Stuart Room. No. 138.

OTTHON
IRÓK ÉS HIRLAPIRÓK KÖRE
BUDAPEST,
VIII., ESTERHÁZY-UTCA 4. SZÁM

TELEFONSZÁMOK: JÓZSEF 354-52
JÓZSEF 365-24

Igen tisztelt Uram

Az Otthon Irók és
választmányi ülésén Önt a tago
lezettségének ismételt felszól

Alapszabályaink nó
szemben fennálló tartozását há
ben a tagsági jogok felélednek

A választmány kimo
díjhátralékot a szükséghez kép

Kuwassegg Josef

d.

Schwenkerpvärsh

8. l.

42007. — Athenaeu

KÉPPEL
LÉKLETTEL

ASÁG MEGBÍZÁSÁBÓL
ALMI ÉS NYOMDAI R.-T.
1928

Kürasseg Josef.

Schoen, Kürass. Varorháza 8.P.
Magyar Mű. V. 1928. 605.–
th-B. —

Kis papok lada (Seminárium.)

Kuvasseg rajta után Martens
nines acelm. 23 x 16 cm.

Klklós O. tul

Kt. Ⓔ. 289.

Pest. A Ferenciek tere a mult század
hatvanas éveiben. A templom
mellett a régi egyetemi könyvtár.
Kuvasseg rajza után Martens
acélm. 23x16.
Hollós 0. tul.
Kt. (2) 287.

Pest. A pesti városház part a Lloyd-épülettel

Kuvasegj rajta után Martens 14. acm.

23x16.

Hollós O.

Lt. ② 2 88.

A grúnátosok Karácsonyája

Kuvasseg rajza után Martens után
acélm. 23×16 cm.
Egan kode dr. tul.

Kr. ②. 296.

Buda - Pest. — Ofen u. Pesth.

Köre rajt. Kuwasseg Jos. — Nyomt.
Trentsensky és Társa. 418 x 305. —
~~Kinesen~~ Kinesen is megjelent.

Pesth. —

Kfo. Mir. Ltsz. 8197.

Kinesen mind a Ketto Ertüggentve.

Pest. A Nemzeti Kinhár és a Hatvani u.
egy része.
Kuvasseg rajta utan Martens
cinegraphia. 23 x 16 cm.
Hollós O. tul.
Kt. ② 286.

Pest. A városi táncterem épülete (a mai Vigadó helyén.

Kuwasseg rajza után Martens által készített színes acélmetszet

23 × 16 cm.

Nobis O. fol.

Ks. ②. 285.

MDK

Kuwasseg

Pest. Magyar Szinház. /1840 k./, akvatinta rk.
fenti rajza

Schoen Csillaggyüjt. 1936. 41 l.

Kuwasseg József, XIX.~~xxfx~~ sz. l.f.

Buda látképe a Gellérthegyről, kőrajz

Almássy Teleki VIII. 1942.

2o 1.

MDK

Kuwasegg József

Pest. Városi táncterem épülete, szin.akvatinta

" Rakpiac, ""

" Invalidus palota, ""

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

Kuwasseg - Martens

Részlet aquatintájából:

A Ferenciek tere 1842 körül.

Gramantói Pál bev Pest Buda városképek

Magyar Helikon 1969 7. köp

Kuwasseg - Martens

aquatintája: A Pap vevelde

1842 körül.

Granauer Pál ben. Pest-Budai városképek

Magyar Helikon 1969 18. kép

Kuwasseg – Hürlimann

aquatintája: Az Invalidus
palota 1842 körül

Gyarmathi Pál gyűjt.: Pest-Budai városképek
Magyar Helikon 1969 17. kép

Kuvasseg

agnatisztolja 1842 körül : a „Donaiolók kútja" a Fejrencieh terén. Depsovlukcló.

Tóth Emolréné: Budapest Enciklopedia, Budapest, 1970.

4048

Kuwasseg J.

aquatintája 1842 körül. A Kossuth
bakfanya (az egykori Invalidus palota.
Reprodukció.

Tóth Endréné: Budapest Enciklo-
pédia, Budapest, 1970.

1071

A MAI GIZELLA-/akkori Szinház-/téren állott német szinház és a Váci-utca egy része a tér felől nézve az 1838-iki árviz idején.

Kuwasseg rajza után Martens szines acélm. 23X16cm Egan Ede dr. tul.

Kuwasseg

Kr.2.275.

Kővágszeg József

László

Kremnegi Bp 25.I. 29.I.

30.I.

Kiirvasseg

A pesti ráspiac (mai
Ferenciek tere)
Fenti rajz Martens
metszete Párisban-
Kossuth
Lik. Kung 94 l.

Friedrichs-Museum, Berlin II. 168.

Kumassey

läd
2

Brik 85. 86.
87

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

lyezem:

.....

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Kuwasseg

Ql. 4233. 59. 1.
61. 1.

Vaspaint, római VIII. 188.

Kuwasey

Laid

Lam 1887 23. l.

..... nevü munkás igazolta

a művezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Kuwasseg

1799 - 1869

laid

Lay Bpest iparművészet

58.1.

RZSI

vészek

S KIÁL

l április 3

j nincs

Kuvasseg

dovabb Mintens

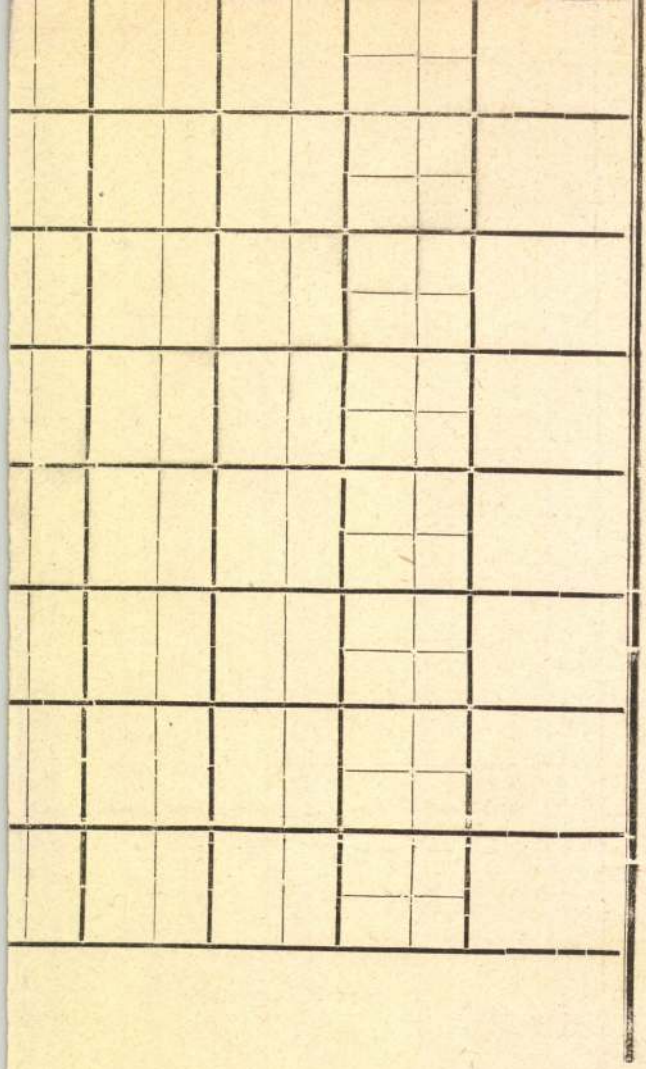
Kispapir lara
(Seminárium)
vines acélmetszet
(Kopp mint)

repr.

Kopp 300 papir.

I. tabla-

Ez a dosszat
ha jól emlek-
szem akvatinta
rezim

Ügyv. rsz 158. Pleitz Fer. Pál. Nagybecskerek.

Kuwasseg

l.

Schoen Pest – Buda

59. l. – 61. l.

2015. Coulin Arthur

Sz. Brassóban 1869 nov

Olaszországból.

nyugtatja

Az előtérben egy fiatal barn
élben [illegible]. Jobb kezével kinyujtot
csuklóján balját [illegible] Haját kont
kendője piros. A háttért magas h
Jelzése alól balra, de középtájon, e

lépre másol.

46·3 : 80·5

Vászon, mér. [illegible] cm.

Vétetett az 1901: V. 15-én ke
(247/901.) Elszámoltatott 1901: VII

Az elszámolást elfogadta az 1

Az 1901: XI. 16-iki felterjesz
kelt 92507 VIII ex 901 sz. leiratta
muzeumnak Szegszárdon. (227/902)

34044-901

Kúnvasseg

MAGYAR MŰVESZET
1929. 607

Kuvassa

A periferencier
tére
repr.

Gallma

térben jobbról a tizenkét tanitvány helyezkedett el s közülök Péter a földön ülő meztelen betegnek alamizsnát nyujt. Az ajtók felett és a fülkékben a próféták szobrai képeznek díszt, az oltáron Mózes alakja tünik szemünkbe a tizparancsolattal.

Réz, méretei 37·6 : 47 cm. ~~1868: II. 144. A kamaraelnöki lakásból.~~ — Át. Képt. 234. — Dep. régi 16. és új 18. — ~~Ltszm 574.~~ Uj lelt. sz. 574

68: T. 144

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Nemzeti Museumban. 1868: T. 144.

-- 1905. átv. jegyzék 588. -- Szama az Orsz. Képtárban a sz.nban 2218 és a leltárban 3155. -- A kamarelnöki lakásból az 1848 deczember 5-iki 12114 sz. pénzügyministeri leirat alapján vétetett át.

At Kép. 234.
D. r. 16.
uj 18
lyelt 574

Kamaraeln 1848

Kuwasseg

Pest. T. 1357.

Az előtérben balra a szeminárium temploma és épülete van mely előtt épugy, mint az utczában járókelők haladnak. Jobbra a szemben lévő grofi házak, a háttérben pedig az angol kisasszonyok temploma és az a körül lévő épületek látszanak. Felirata:

PEST.

ettől balra: KIS PAPOK LAKA
DAS SEMINAR
jobbra: LE SÉMINAIRE
THE SEMINARY.
alól balra: Kuwasseg rajz.
jobbra: Martens metz. Párisban.
legalól középütt: Pesten, Grimm Vinczénél.

Szines rm., mér. a rl. 24: 31.6 cm.

Pest. T. 1358.

Az előtért a rakodó piacz foglalja el, ahol a kocsik és a holmik körül nagy élénkség uralkodik. A háttérben szemközt a kereskedelmi épület részvénytársaság háza van, jobbra az épületek előtt őrházak látszanak, jobbra pedig a hajóhid fölött gőzhajók és azontúl a Gellérthegy köti le figyelmünket. Felirata:

PEST.

ettől balra: RAKPIACZ.
AUSLADUNGS PLATZ
jobbra: PLACE DE DEBARQUEMENT
LANDING PLACE.
alól balra: Kuwasseg rajz.
jobbra: Martens metz. Párisban.
legalól középütt: Pesten, Grimm Vinczénél.

Szines rm., mér. a rl. 22.8: 31.8 cm.

Pest. T. 1356.

Az előtérben balra a magyar szinház épülete köti le figyelmünket, amely előtt számos hintó halad el, melyek közül egy négyes fogat válik ki. Jobbra az előtérben és az utczában járókelők nyüzsögnek. Felirata:

PEST.

ettől balra: MAGYAR SZINHÁZ
UNGARISCHES THEATER.
jobbra: THEÂTRE HONGROIS
HUNGARIAN PLAY-HOUSE.
legalól középütt: Pesten Grimm Vinczénél.
alól balra: Kuwasseg rajz.
jobbra: Martens metz. Párisban.

Szines rm., mér a rl. 24.4: 32.3 cm.

Pest. T. 1360.

Balra van a Ferenczieк temploma, mely előtt a járókelőktől élénkitett tér közepén szobrokkal diszitett kút látható, ahol leány beszélget a medenczén ülő férfival. Jobbra a Curia és a környékbeli épületek, szemközt pedig a háttérben a szeminárium temploma tünnek szemünkbe. Felirata: és az egyetemi könyvtár,

PEST.

ettől balra: SZ. FERENCZIEK TERE
FRANZISKANER PLATZ
jobbra: PLACE DES FRANCISCAINS
FRANCISCAN PLACE.
alól balra: Kuwasseg rajz.
jobbra: Martens metz. Párisban.
legalól középütt: Pesten, Grimm Vinczénél.

Szines rm., mér. a rl. 24.7: 30.6 cm.

Pest. T. 1359.

Balra a szobrokkal ékesitett városi tánczterem épülete szemlélhető, a melyen túl az épületeket a görög templomig láthatjuk. Előttük az utczát kocsik, járókelők, kofák és lovak élénkitik. Jobbra pedig a hajóhid alatt és fölött gőzhajók és csolnakok látszanak. Felirata:

PEST.

ettől balra: A VÁROSI TÁNCZTEREM ÉPÜLETJE
DAS REDOUTEN GEBÄUDE
jobbra: LA REDOUTE
THE MASK-HOUSE.
alól balra: Kuwasseg rajz.
jobbra: Martens metz. Párisban.
legalól középütt: Pesten, Grimm Vinczénél.

Szines rm., mér. a rl. 24: 32 cm.

Budapest. T. 1170. II.

Az északról felvett látképen a két testvérvárost összekötő hajóhid alatt gőzhajó látszik, míg az előtérbeli terraszon kis fiú játszik kutyával és egy úr magyaráz a széken ülő hölgynek. Felirata

balra: BUDA-PEST
jobbra: OFEN u. PESTH

alól balra: Köre rajz Kuwasseg Jos.
jobbra: Nyomt. Trentsensky és Társa.
legalól középütt: Pesten
Grimm Vinczénél.

Kny., mér. a vk. 32.7 : 43.7 cm.

KUZMIK LIVIA

MTA MKCS

MTA KESZI Sokszorosító

terrakotta szobra egy földön ülő, térdeire könyöklő lányakt, kevés drapériával, frontális beállításban. Pózának minden affektációtól mentes darabossága, kitünő jellemzése a hetyke, izmos kamaszleánynak. Friss, merész és monumentális. Ez a művésznő nem az artisztikus mozgást tartja fontosnak, mint Cucchiari Resita, hanem az ifjú test helyzeti energiáját.

Cuneo Renatanak még egy vörös krétarajza tűnik fel az egyik oldalteremben: gyönyörü vonalu, ruganyos női akt, olyan mozdulattal, mintha golfozna, — csak tüzetesebb vizsgálat után látjuk, hogy félfordulattal egy pálcára támaszkodik. Ez az egyetlen női munka, amit *megvett az állam.* Cuneo Renata nagyszerüen aknázza ki a mozgások kifejező erejét, hol nyugalom, hol aktiv mozdulat formájában.

Papininé-Kuzmik Livia két erőteljes férfifejjel szerepel az előző művésznők nő- és gyermekábrázolásával szemben. Az *„Öreg feketeinges"* jellegzetes olasz katonafej, az érett férfikor minden nehézkességével. A tömeget, súlyt kitünően érezteti s lelket lehel bele. *Respighi portréja* még jobb. Tömör, befejezett alkotás. A híres zenész jellegzetes vonásain az arc összefoglalt kerekded formáin, szellem és humor világít át, — egyike a kiállítás legkitünőbb portréinak.

Mucchiné-Wiegmann Jenny gótikus kis feszülete dekorativen stilizált. A „Judás csókja" mélyen átérzett, hittel készült munka.

A festőnők közül *Cecchi Pieraccini Leonetta* finom művészi kiegyensúlyozottságával megfestett akttal szerepel. *„Pihenő táncosnő"* a kép elnevezése, de szerencsére semmi nyoma sincs rajta a sablonos táncosnő képeknek. A tiszta színü, lágy tónusu női test

Leonetta Cecchi Pieraccini: Pihenő táncosnő.

kissé felemelkedő térde zárttá teszi a megkomponálást és teljessé a tér kitöltést. Az oldalt leomló, áttetsző barackrózsaszín fátyol kellemes színharmóniába csendül az akt halványabb rózsaszínes tónusával, mintha az egész képet tavaszesti velencei alkonyat aranyozná be.

Vele ellentétben hideg színakkordokkal dolgozik *Casoratiné-Daphne Maugham,* aki egy modern hatásu, tompakék-ezüstszürke tónusu intéreurt küldött „Leány a tükör előtt" címmel; e kép már nem klasszikusan zárt kompozicióju, de jól elrendezett, frissen elkapott jelenetet ábrázol, kissé szegényes, modern miliőben. Tagadhatatlanul Casorati hatása alatt készült, amit nem kell csodálnunk, mert tőle sokkal távo-

labb eső festők is utánozzák festési modorát.

Megemlíthetjük még *Festa Piaccentini Mathilde*-t, aki a „Nő tamburával" című festményen, markáns vörös-zöld színeket s kissé darabos tónusokat alkalmaz, olyan az egész kép, mintha fára lenne festve. Az arc megfestése kisé fanyar, kemény, de az egész figura beállítása energikus.

Radnai Endréné.

ZENE.

Farnády Edith, aki évek óta a nagy hegedü- és énekművészeknek legjobb zongorakísérője, márciusban önállóhangversenyt adott Brahms, Chopin, valamint több magyar zeneszerző műveiből.

Ticharich Zdenka ápr. 2.-án a Vigadó nagytermében zenekari estet adott. A koncertnek amelyen társadalmi és zenei életünk sok előkelőségét láthattuk, — Ticharich Zdenka egyéni érdekességén túl különös vonzóereje volt az értékes ritkán hallható program (Händel, Debussy fiatalkori fantáziája zongora és zenekarra és Liszt A-dur zongoraversenye), amelyet a kiváló művésznő mély ihlettel adott elő.

Fischer Annie, a magyar Liszt-művésznő, most nagy sikerrel Stockholmban hangversenyez.

A *Magyar Női Vonósnégyes* (Kálmán Mária, Puky Rózsi, Szerémi Magda, Ulbrich Hermin) március 17-én a Goldmark-Társaság rendezésében tartotta idei második hangversenyét, Bucsár Béla zongoraművésznő közreműködésével. A kiváló együttes műsorán ez alkalommal kizárólag magyar szerzők szerepeltek (Dohnányi op. 33. a moll, Szerémi Gusztáv 6. sz. vonósnégyese és Goldmark zongoraötöse). A napilapok kivétel nélkül elismerték a kamara-zene est magas művészi nívóját, különösen kiemelve a kvartett vezetőjének, Kálmán Máriának komoly muzikális egyéniségét és lelkes művészi törekvéseit.

SZINHÁZ.

Bulla Elma, aki azelőtt német színésznő, Reinhardt tanítványa volt, a Vajda János március 26. ülésén németül szavalta Vörösmarty Csongor és Tündéjének legszebb részeit Mohácsi Jenő fordításában.

Szunyoghné-Tüdős Klára kitünő magyar kosztüm-terveit a kritika nagy elismeréssel emelte ki — mint a szinpadi sikernek szerző, és szereplők mellett egyenrangu osztályosát — a Heltai: Néma Levente című színművének bemutatója alkalmából.

HIREK A NŐI NAGYVILÁGBÓL.

Ki volt az első orvosnő?

Az első nő, aki rendszeres orvosi kiképzést nyert és akit orvossá avattak: *B. Blackwell Erzsébet* volt (szül. 1821-ben Bristolban, Angolországban). New York állam genéve-i fakultása avatta orvossá 1849-ben. Gyer-

általánosabb, a hire nagyobb. Lawrence-nek egyedülállóságában és különlegességében Joycera emlékeztető írói egyéniségét mesteri színekkel festi Szilágyi Ágota. Ugyanitt még néhány szót szentel a kisebb pszihologiai íróknak, mint Aldington, Baring, Strong stb., hogy azután áttérjen a legujabb idők kiváló angol női íróira: Katherine Mansfield, Suzanne Ertz, Rebecca West-re, kiknek munkáit néhány találó sorban jellemzi.

A mű következő fejezetét a filozófiai regényírók foglalják le, közöttük első helyen Aldous Huxley, a modern angol irodalom egyik büszkesége, aki az egyén kozmikus helyzetét vizsgálja a társadalomban, míg Virginia (Wolf) ugyanezt teszi az idővel szemben. Szilágyi Ágota szavai szerint regényeit zenei műhöz hasonlíthatjuk, melyben egy téma variálódik, s amelynek címe: Fantázia az időről.

Az utolsóelőtti fejezetben elérkezünk a modern angol történelmi regényhez és annak legnagyobb művelőjéhez. Nem más ő, mint a ma annyira népszerű Hugh Walpole, aki legsikerültebb regénye, „A Herries család" révén ma ép oly közismert a kontinensen, mint néhány évvel ezelőtt Galsworthy volt. Főműve nem az Angliát megjárt külföldi előtt ismert nagy városokba vezet el bennünket, hanem abba a társadalmi osztályba, amely a mindenkori Anglia gerince, amely állandóan a városi lakosság, a hadsereg, a kereskedő osztály utánpótlását adja és ez az u. n. landgentry. Regényének melodramatikus kompozíciójában az izzig-vérig emberi hősök élete és cselekedetei mögött ott morajlanak, mint kisérő zene, közel két évszázad letűnt eseményei. Észrevétlenül szemtanui vagyunk Anglia történelmének az utolsó Stuart kísérleteitől egészen a modern időkig.

Szilágyi Ágota könyvét a legújabb irodalom két tipikus műfajáról: a kollektiv és kalandorregényről szóló tanulmányával zárja le. Az előbbinek, melyet újszerű miliőivel a modern nagyvárosi élet teremtett meg legkiválóbb művelője John Boyton Priestley, aki mindegyik regényében „egy-egy karéjt ad az élet cipójából". Ez az irány egészen Thackeray-ig vezethető vissza és ma igen sok követője van Angliában. A Fielding és Smollett nyomdokain haladó pikaresk (kópé) regény legújabb képviselői: Linkleter, Tomlynson, stb.

Egy rövid, végső összefoglalás, valamint a felsorolt írók életrajzi adatait és főműveinek címeit tartalmazó kimutatás után, lehanyatlik a szerző pálcája. A szereplők, akiket az egyes fejezetek során élénk varázsolt, eltünnek ismét, és mi azzal az érzéssel válunk meg tőlük, hogy szeretnénk őket még jobban és még közelebbről megismerni. Annak a hatalmas és modern Angliának képviselői ők, ahová ma a világ szeme fordul és ahonnan a bizonytalanságban vergődő Európa egy szebb és jobb jövő hajnalát várja.

Dr. Kun Mária.

KÉPZŐMŰVÉSZET.

Női művészek az olasz kiállitáson.

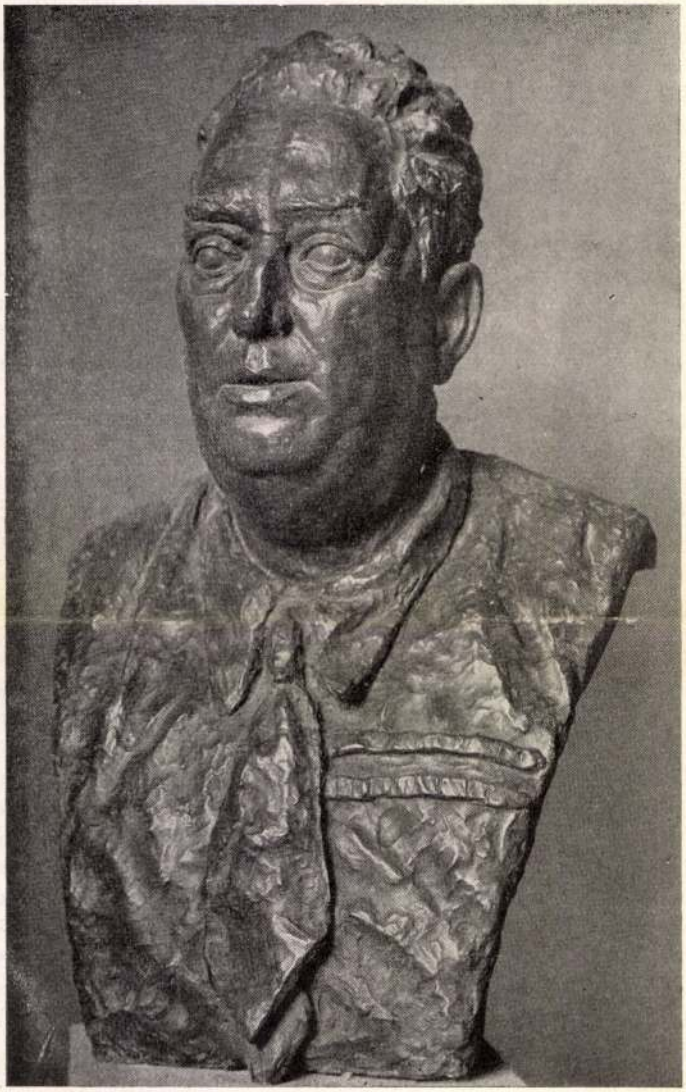
A közelmultban rendezett olasz képzőművészeti kiállításon a női művészek aránylag kis számmal jelentek meg. Amint a katalógust forgatjuk, alig találunk női nevet és amelyet találunk, azok is nagyrészt nem olasz származásra vallanak: Papininé-Kuzmik Livia, Prampolininé-Mennyei Tina, Ca-

Papininé Kuzmik Lívia

Magyar Nő Szemle
1936. ápr.-május

soratiné-Daphné Maughan (amerikai), Mucchiné-Wigmann Jenny (német).

Azonban a kiállító művésznők szeretete, megkapó hatásuvá teszik a kitünően megkomponált szobrot. Valami „raffaeles" kerekdedség, befejezettség és derü

Papininé-Kuzmik Livia: Öreg feketeinges.

alkotásai — különösen a szobrásznőké — szembeszökően jók. *Cucchiari Resita* „Anya gyermekkel" című szoborműve igen jól felépített költői alkotás. A fiatal anya gyermekéhez való hajlása, a gyermek odabuvó, ragaszkodó érzik e bronzkülsejü terrakottán. Bizonyos, hogy ép esztétikai érzéke volt alkotójának, aki mintegy modernizálta a raffaeli Madonnatípust.

Cuneo Renata is biztos kezű művész. „Leány a napon" c. nagy

Kuzmik Livia

— **Herczeg Ferenc, Roberto Papini és Bajor Gizi a keramikai kiállításon.** Az Iparművészeti Társulat Mária Valéria-utcai kiállítási csarnokaiban rendezett magyar keramikai kiállításnak nagy sikerét bizonyítja, hogy társadalmi és szellemi életünk elökelőségei egymásután keresik fel a tárlatot. Legutóbb *Herczeg Ferenc* kereste fel a kiállítást *Bajor Gizinek*, a Nemzeti Szinház örökös tagjának társaságában és órákat töltöttek ott, a magyar keramika alkotásaiban gyönyörködve. *Roberto Papini*, az európahirü olasz tanár, magyar származásu felesége, *Kuzmik Livia*, a kiváló szobrászmüvésznőnek társaságában tekintette meg a kiállitást. Felesége több gyönyörü alkotásával mint kiállitómüvész is szerepel a kiállitáson.

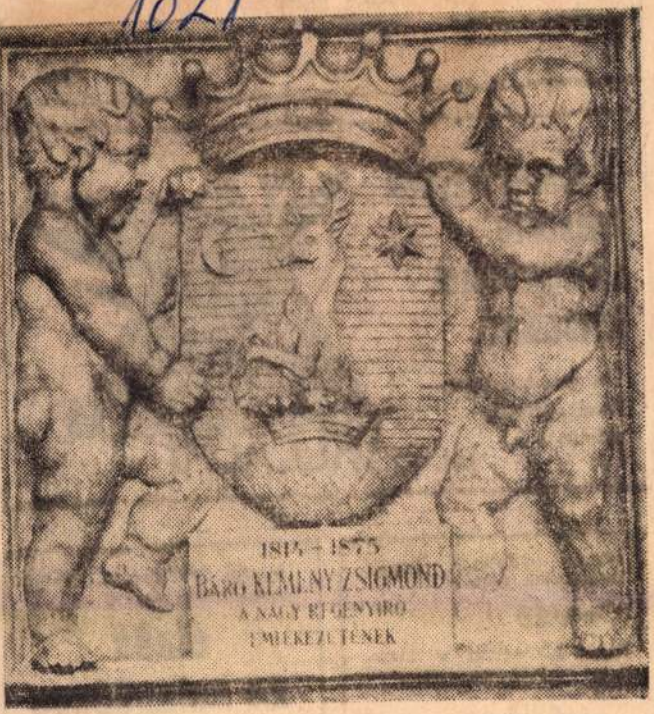
Pesti Hírlap

1942. nov. 28.

Szeged szobrai

1021

Kuzmik Lívia

Kemény Zsigmond

(1814—1875)

(17.) Íróként, publicistaként, politikusként becsüljük Eötvös József barátját, a Rajongók és a Zord idő szerzőjét, akinek emléktábláját Kuzmik Lívia faragta ki a szegedi panteon számára. A mészkőből faragott Kemény-emlékmű neobarokk stílusban készült.

Hangszer-hanglemez
Áruda, Szeged,
Kárász u. 3.
DK. 107

KERESKEDELMI VÁLLALAT

Állami vállalatok, tsz-ek, magánosok részére

eladó

Algyő községben a Tiszaparton a régi hajóállomásnál levő

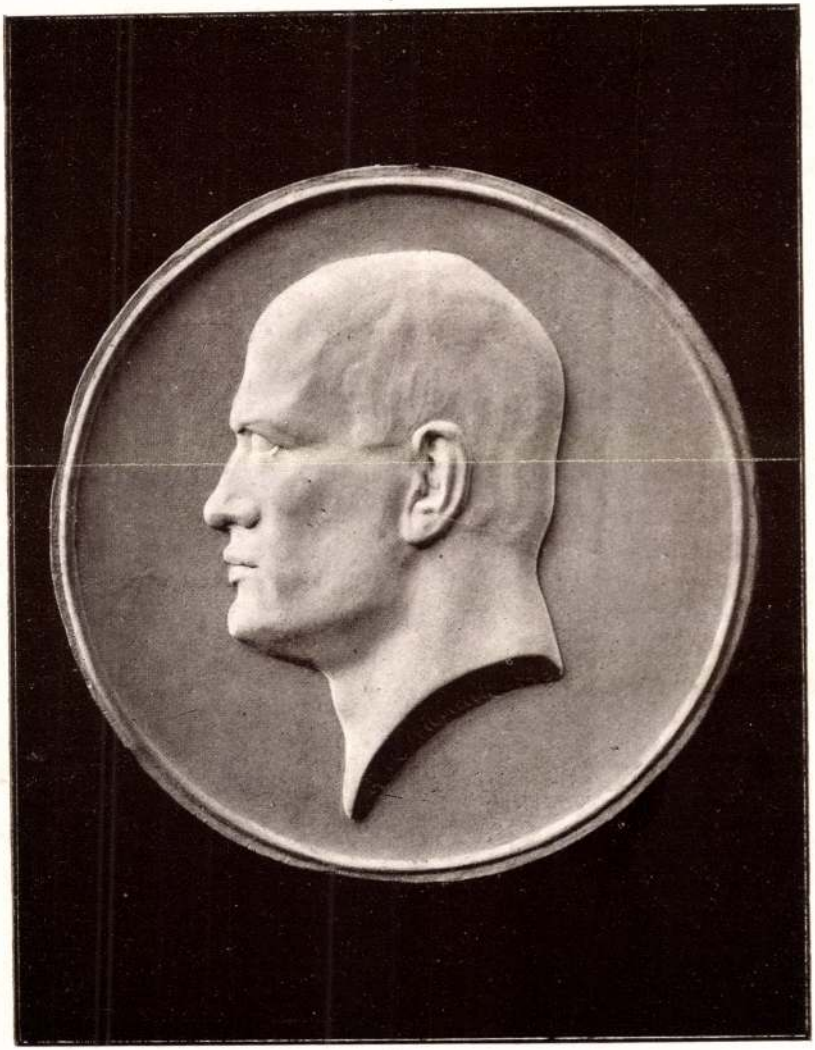
csárda-épület

Vállalati üdülőnek is alkalmas. Érdeklődni lehet: „Napsugár" Tsz. Algyő. Szegedi u. 3 k/20 919

Állami vállalatok, tsz-ek, magánosok részére

eladó
24 kalapácsos daráló

1 db drótfonó üzemfelszerelés. 1 db gumijavító üzemfelszerelés. 1 db gépi téglaprés Érdeklődni lehet: „Napsugár" Tsz. Algyő. Szegedi u. 8. k/20 919

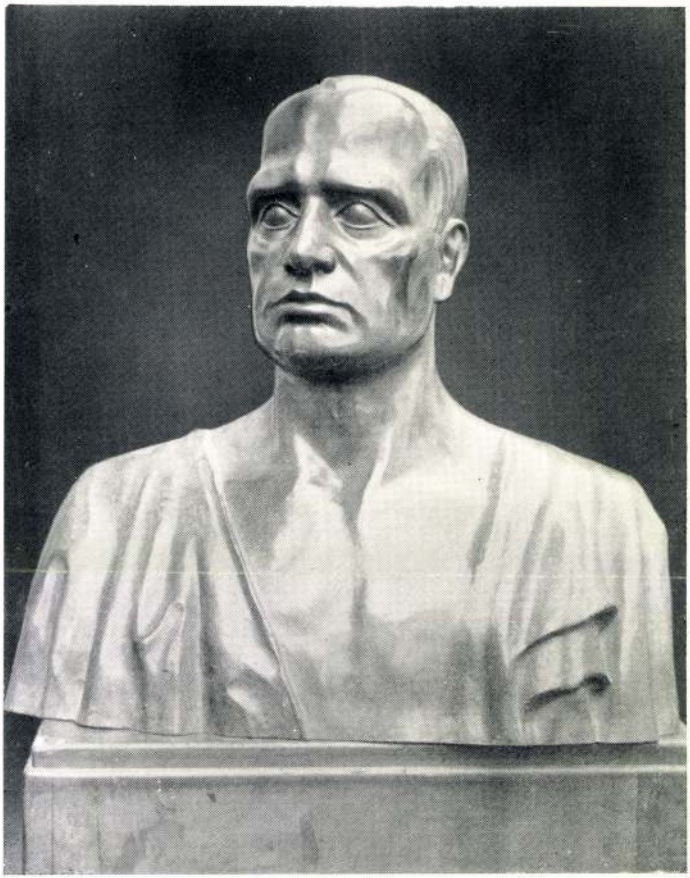

Kuzmik Livia — *Ritratto di S. E. Benito Mussolini* (281) *bronzo.*

Mostra Roma 1918.

Kuzmik Livia

Kuzmík Lívia

KUZMIK LIVIA : Benito Mussolini mellszobra

Nemzeti Szalon 1931 május-jún.
Római magyar intézet

KUZMIK LÍVIA

34	Benito Mussolini	bronz mellszobor	3000.—
35	Pihenő Diana	gipsz relief megrendelhető kőben	4500.—
36	Letizia	mükőtorzó	2000.—
37	A. A. portréja	terracotta	200.—
38	Tanulmányfej. Plaket.	Terracotta	150.—
39	Benito Mussolini. Érem.	bronz	50.—
40	Kuzmik Pál portréja. Plaket.	Bronz	Mgtul.
41	Simplicia. Plaket.		35.—
42	Rotschild báróné portréja. Plaket.	Bronz	Mgtul.
43	Tanulmányfej. Plaket.	Bronz	35.—

Nemzeti Szalon 1931

máj–jún

Római magyar intézet

ban készítette.

Ezekkel az eredményekkel méltán dicsekedhetünk. A kiállítás megmutatja, mit hozott a *Palazzo Falconieri* első két éve. Aki jóhiszemű, bármilyen legyen is egyéni ízlése, be fogja látni, hogy itt komolyan dolgoznak.

Az alapokat leraktuk. Ha szilárdak is, ez még nem minden, mert tovább akarunk építeni. Római Akadémiánk tudatos művészi programmját tovább kell fejlesztenünk. Az egymásba kapcsolódó fiatal generációk művészi készségének, tudásának és stílustudatosságának, ízlésének, művészi kultúrájának gyarapodásán, pallérozásán tovább kell dolgoznunk. Az új magyar művészet egészséges kibontakozásából részünket ki kell vennünk. Segítenünk kell oly feladatok elvégzésében, melyekben művészetünk fejlődése meglassult vagy elakadt, vagy amelyek mint új kívánalmak jelentkeznek: a freskófestészetben, az új tör-

47

Kedves Procopius

kimondhatlanul sajnálom hogy még nem találtam felkeresni de csak két órát találtam Pesten tölteni, két volnat hogy, Kassa - Roma művonalon. — Annyi minden fölt közbe a nyáron hogy egyszerre fölhetem be és így fövő nyárra kell eltanácsom hires gyűjteményre élvezetes megtekintését. — Köszönöm a három nekrét, melyekkel remélem meg leg elégedve — s maggyon meg vagyok hálva hogy szerényen helyet foglalhattak collectiojában. (Tizenegy darabjáért a három-ért együtt 120 pengő — remélem a pénz szépen fog érni, maggyon erőcsen ál dolgozzam)

Még egyszer igen sajnálom hogy nem találtam, s igen szívélyesen üdvözli őszinte hívod

57

Kuzmik Lívia.

930. X. 15.

Kuzmika Livica

Wobraz

közelebb vagyunk az ebédhez. Rettenetesen éhes vagyok.

Ám a lábai még bírták az öreget, a lélekzete azonban nemsokára elfogyott.

Nagyot kellett pihenni, a pontnyi ember pedig ott mögöttünk lassan ugyan, de egyre közeledett.

— Ez a szívós kutya csak Big Tom lehet — mérgelődött Clare. — Most halálra keresi magát. Kedvem lenne bevárni. Itt nem ijednék meg tőle.

Mr. Turnwell azonban nem volt ilyen harcias hangulatban és kijelentette, hogy egyetlen idegszála se kívánja a Big Tommal való találkozást. Inkább fuldoklik egy kicsit, de csak gyerünk tovább.

Patakhoz értünk s a fürge vizecske láttára az öreg úr nagyon felvidult. Egyszerre elfeledett mindent és ki akarta csomagolni a hátizsákot. Kiderült, hogy semmi egyebet nem hozott magával, de az összecsukható horgászbotját és a horgászószerszámait elhozta. Most azon könyörgött, hogy csak öt percig engedjük őt halászgatni.

Clare azonban könyörtelen volt.

— Farkas jár a nyomodba, papa, mindjárt belekap a bokádba és te legyeket akarsz fogdosni a horgodra.

Visszanézett.

— Szinte elképzelem. Jön, mint a buldogg. Azon a két kis kajla lábán. Fúj belőle a megsértett sheriffi méltóság. Recsegteti a fogát és emelgeti azt az idétlen revolverét.

Megborzongott, rámnézett.

— Nem, jobb lesz, ha sietünk.

Turnwell papa nagyszomorúan elsőnek gázolt át a patakon. Clare megszemlélte a csizmáit, aztán komolyan kijelentette:

— Azt hiszem, a csizmám talpa vékony ehhez a [illegible] átvinni.

A római magyar kiállításból. Icarus.
Kuzmik Livia szobormüve

26. Szám 1928. XXIV. 25.

Kukucska Lívia

csait és szeszélyeit. Mégse haladtam előre egy lépést se és mindig, mindenben csak alul maradtam. Nos, most hát történjék, amit ez a makacs, drága teremtés akar.

Amikor Clare és az öregasszony előjöttek a házból, az indiánképű nő olyan alázatos volt, mint egy rabszolga. El nem tudtam képzelni, mi történhetett; talán Clare megtapogatta a fejét kis bulldogja agyával. Tőle kitelik.

— Nincs baj — mondta Clare. — Még van egy furmány itt, amin zöldséget szoktak beszállítani Carrytownba. És van hozzá egy öszvér. Az is megteszi.

Az öreg hölgy most kiállt az udvar végébe és harciasan rikácsolni kezdett. A baromfiólakon túlról nagy lassan előbukkant egy siheder, akiről első pillanatban azt hittem: ez az az öszvér. Hihetetlenül butaképű, nagy darab legény volt és borzas haja tele volt bogánccsal. Jele annak, hogy jóizűen szundikálhatott valami bokor alatt.

Közönyösen tűrte az öregasszony szidalmait, aztán közönyösen elővonszolta a fészerből a kis teherkocsit, az istállóból az öreg öszvért közönyösen befogta és közönyösen felült a bakra.

— Jöjj, papa — vezényelt Clare — a birkalevest nincs időnk kivárni, de Carrytownban majd olyan beafstecket csináltatok neked, amekkora csak belefér a két tenyeredbe. Boy!

Boy azonban nem volt sehol. Eltünt, mióta összeütközése volt a házi komondorral. Clare elszomorodott: bizonyosan átharapott torokkal fekszik valahol a bokrokon túl.

— Meggyászolom, jó kis pajtás volt — mondta ünnepélyesen, — de nincs időnk megkeresni.

Az indiánképű nő kezet csókolt Clarenek, felsegítette az üres szekérbe, amelyet úgy ahogy kibélelt szalmával, aztán mi is felcihelődtünk.

Nem lehetne azt állítani, hogy túlontúl kényelmes jármű volt; Turnwell papa kapta a legnagyobb helyet s miután sátort csinált maga fölé az esőköpenyéből, leheveredett és elnyujtózott.

— Ha enni nem lehet, legalább alszom egyet.

Mi Clare-rel egymás mellett kuporodtunk, keresztben ülve a szekéraljban. A szekér iszonyatosan rázott, de én megbocsátottam neki, mert Clare oly közel ült hozzám, hogy éreztem a teste minden rezzenését. És ez csodálatosan jó érzés volt.

Alig hagytuk el a farm határát, Clare vidám csahólásra lett figyelmes. Felkuporodott, aztán örömmel kiáltott fel:

— Boy! Hát te honnan kerülsz elő?

Megállíttatta a szekeret, Boy vidáman felugrott hozzánk. Feleszőre ki volt tépve és az egyik lábára nem tudott ráállani. Érthető, hogy nem szivesen tartózkodott a veszedelmes farm közelében, hanem kihuzódott semleges területre, az országútra.

Turnwell papa minden tiltakozása ellenére Clare odatelepítette a kutyát az öreg úr mellé és Boy nyomban kényelmesen el is helyezkedett Mr. Turnwell feje mellett, az esőköpeny árnyékában.

— Háládatlan és meggondolatlan vagy, papa, hogy ezért haragszol. Nézd, milyen hűségesen legyez a farkával. Boy tudja, hogy ebben a melegben mi a kötelessége.

Az öreg úr dörmögve fordult a másik oldalára és nemsokára a szekérzörgésen túl is hallani lehetett egészséges horkolását.

Clare elnevette magát:

— Elképzelem magamnak Rettenetes Tamás arcát, amint most beérkezik erre a farmra. Azt hiszem, tehetetlen dühében szétszaggatja az öreg asszonyt. Vagy felül egy szarvasmarha hátára, mert néhány ökröt még láttam ott.

KUZMIK *Livia*, szobrász, • Budapest 1898 dec. 10. Telcs Edénél, majd Londonban és Rómában tanult. 1927. Judith lovagja, Holofernes fejét és Simplicia c. reliefjeivel vett részt a londoni Royal Academy kiállításán. Itt készítette természet után Mussolini márvány dombormüvü arcképét és lord Rothermere arcképszobrát, valamint Garibaldi mellszobrát, mely a bpesti Nemzeti Múzeum előtt áll. 1928 óta Rómában él, mint R. Papini művészettörténész neje.

Kg I. 6071

rdul~~a~~, III talapzatra helyezett tojásdad me-
trofeák veszned körül s a melynek ~~Lábaréből~~
~~oldalt~~ golyók láncolnak s ~~kétpár~~ kardot
előre. Turbánja ének, bajusza s szakálla hosszú.
lord. Felirata fölül:

SA

irensis invent.
cud.
rus à III Turco hic Persas bis lectus in hostes"
nissus Ductor in Hungariam?" befejezésével. A

~~ótnak~~ rézlapnak 19·5 : 14·5 cm.

389/96 N= 91.

is megpecsételt annak az őszinte barátságnak hirhozóit és tolmácsolóit, mely egyidejüleg megjövendölése és záloga

a magyar históriai jogfolytonosság virradásának

és a magyarság kulturális restaurációjának.

— Attól a meggyőződéstől áthatva, hogy amikor a dicső multjára méltán büszke, jövőbeli hivatottságáért izző olasz nemzet képviselői elsőknek látogatják meg providenciális vezérének bátorító üzenetével ezt a vétke nélkül igaztalanul porba sujtott országot avégett, hogy az egész világ láttára és hallatára dokumentálják, hogy Magyarországnak van már barátja is, hogy számunkra a feltámadás már nem álomkép csupán, akkor minden társadalmi rétegnek, osztálynak és egyednek egyaránt való kötelessége a tisztelet és a köszönet adójának lerovása a hirnökök és küldőik irányában: a budapesti kir. m. Pázmány Péter tudományegyetem jog- és államtudományi kara őszinte nagyrabecsüléssel és meleg szeretettel magához öleli az olasz vendégeket, személyükben az olaszországi testvéregyetemeket és az egész nagy olasz nemzetet és felkéri a Dékán urat, hogy Karunknak ezt a spontán elhatározását alkalmas módon és formában a küldöttség tudomására juttatni sziveskedjék.

Az Otthon Kör estélye az olasz vendégek tiszteletére.

Az Otthon Irók és Hirlapirók Köre az olaszországi hirlapirók tiszteletére április 29-én, vasárnap este fél 10 órakor az Otthon-Kör nagytermében (VIII., Eszterházy-utca 4.) vacsorát rendez.

Az Interparlamentáris Unio magyar csoportjának ülése.

Gratz Gusztáv beszámolója.

Az Interparlamentáris Unió magyar csoportja *Berzeviczy Albert* elnöklésével ma ülést tartott, amelyen résztvettek a többi között *Lukács György*, *Gratz Gusztáv*, *Földes Béla*, báró *Hazai Samu* és *Kállay Tibor*. *Berzeviczy* elnök mindenekelőtt bejelentette, hogy megkapta a hivatalos értesitést *Vészi Józsefnek az Unió tiszteletbeli tagjává való megválasztásáról*. Utána *Gratz Gusztáv* hosszabb beszédben számolt be a március legvégén tartott prágai tanácsülésről. Vázolta azt a *kedvezőtlen atmoszférát*, amelyben a magyar kiküldötteknek a magyar érdekeket képviselni kellett, tekintve, hogy a nemzeti csoportok tulnyomó többsége csak a tanácsülésre küldötték el megbizottaikat, ugy, hogy *a bizottsági tárgyalásokon a kisantant-államoknak minden kérdésben megvolt a biztos többségük*. *Lafontaine* javaslatával kapcsolatban, mely a nemzetek életét irányitó jog- és erkölcsi elveket szegezi le, a magyar csoport módositó javaslatot tett, amelyben kimondani óhajtotta, hogy *az államok között keletkezett ellentétek elsimitására illetékes biróságok függetlenittessenek minden politikai befolyástól*. A románok azzal csináltak hangulatot a magyar javaslat ellen, hogy ráfogták: *belekeverjük a magyar optánspert a vitába* és sikerült is a javaslatot leszavaztatniok. A magyar csoport felkérte *Gratz Gusztávot*, hogy mivel *Lafontaine* elvben szimpátikusan fogadta a magyar gondolatot, csak a kellő formulát nem találta meg, lépjen levélben érintkezésbe Lafontaine-nel a mindkét felet kielégitő formula megszövegezése iránt. Hátrányosan változtatták meg Prágában Lafontaine javaslatának azt a szakaszát, mely az országok területváltozásának a lehetőségét formulázza. A magyar csoport elhatározta, hogy az eredeti szövegezésnek visszaállitása érdekében minden lehetőt megtesz Berlinben. Beszámolt még *Gratz Gusztáv* a politikai bizottság munkájáról is, amely a parlamenti rezsim válságának a problémájával foglalkozott.

A beszámoló után *Berzeviczy Albert* és *Lukács György* javaslatára a magyar csoport köszönetet mondott *Gratz Gusztávnak* és társainak Prágában kifejtett kiváló tevékenységükért.

Szovjetoroszország uj földbirtok-törvénye.

Moszkva, ápr. 25. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* Az uj földbirtoktörvény elkészült és kihirdetés előtt áll. *Az uj törvény a földbirtokokra nézve felfüggeszti a magántulajdont.* Aki földet vesz, elad, másra átruház, örököl vagy átvesz, büntetendő cselekményt követ el. Minden földet az igazi *parasztok szövetségének tagjai között kell felosztani* és a szavazati joggal birók elsőbbségi joggal rendelkeznek. A termelt gabona a földmiveseké, akik kötelesek azt a kormánynak az előirt áron eladni. A bérletekre és a munkaerők alkalmazására vonatkozóan a törvény szigoru intézkedéseket tartalmaz, amelyeknek célja a felsőbb parasztrétegek üzelmeinek megakadályozása.

Hoover elnökjelölt.

Washington, ápr. 25. *(A Pesti Hirlap tudósitójának távirata.)* Ohio és Massachussets államban a polgármesterválasztások Hoover kereskedelmi miniszter pártjának fényes győzelmével végződtek. A miniszter hivei bizonyosra veszik, hogy a republikánus párt Cansas Cityben tartandó kongresszusán Hoovert fogja elnökjelöltnek nyilvánitani.

Magyar szobrásznő mintázta meg Mussolini és lord Rothermere legujabb plakettjeit.

Kuzmik Livia világhirü két modelljéről, a magyarság két nagy barátjáról.

Róma, ápr. 22. Még eben a hónapban magyar vendége lesz a Palazzo Chigi-nek. Külön audiencián jelenik meg majd Benito Mussolini előtt egy magyar szobrászművésznő, *Kuzmik Livia*, hogy átadja a Ducenak azt a róla készitett, márványba vésett plakettet, amelyet csak minap fejezett be, miután *Mussolini három izben három órát ült modellt a magyar művésznőnek.*

A „Mattia Corvino Egyesület" még tavaly őszszel elhatározta, hogy megmintáztatja tagjai számára Mussolini plakettjét és Kuzmik Liviát bizták meg evvel a munkával. A fiatal, szép magyar szobrásznő leutazott Rómába, ahol *Gerevich Tibor*, a római Magyar Történelmi Intézet igazgatója, a régi Fraknói-villában mütermet rendezett be számára. *Berzeviczy Albert* levelével és *Arduino Colassanti* ajánlatával sikerült is elérnie, hogy Mussolini fogadja, söt, hogy megengedje, hogy róla plakettet készitsen. A magyar müvésznő munkája annyira sikerült, hogy megnyerte a Duce tetszését és megengedte, hogy Kuzmik Livia, mihelyt Mussolini arckép-szobra márványba lesz faragva, személyesen adhassa át neki.

A Duce plakettjét Kuzmik Livia maga faragta márványba és még ebben a hónapban adja át Mussolininek.

De mialatt Kuzmik Lívia Rómában dolgozott a Duce plakettjén, ujabb kitüntetés és — ujabb szerencse érte.

Lord *Rothermere* is Rómában járt a mult hónapban, amikor is alkalma volt Mussolinivel hosszasabban elbeszélgetni. Ezután irta meg világszenzációvá vált nagy interjuját Mussolinivel, aki ekkor mondotta azt a trianoni szerződésről, hogy az — *nem lehet egy nemzet sirgödre.*

Kuzmik Liviát az a szerencse érte, hogy ugyanakkor, amidön a Duce plakettjén dolgozott, megmintázhatta lord Rothermere arckép-szobrát is.

Világhirü két modelljéről csillogó szemmel, rajongó lelkesedéssel beszél *Kuzmik Livia:*

— Amikor első alkalommal a Duce elé kerültem, figyelmeztettek, hogy legfeljebb csak tiz percig dolgozhatom mellette. Ennek is nagyon megörültem, de megvallom, féltem, hogy tiz perc alatt semmit sem tudok csinálni. Mussolini állva, komoly arccal fogadott. Megkérdezte, hogy tudok-e olaszul? Akkor bizony alig értettem egy szót olaszul és mi franciául beszéltünk. De csak pár szót. Ő aztán leült, végezte a dolgát és — én a „Sala della Vittoria" hatalmas termében szintén megkezdtem a munkámat. Még pedig *a Duce iróaszalának másik végében.* Igyekeztem gyorsan dolgozni és föként nem zavarni. Vagy husz perc mulva Mussolini fölállt és megnézte a munkámat. Szeretettel elmosolyodott:

— Nagyon jó! — mondta. — Sikert jósolok önnek. Ez a legjobb relief, amit eddig rólam csináltak. Csak dolgozzon tovább...

— Avval megint belemélyedt a munkába. Én pedig dolgoztam — tovább. *A tiz percből — kerek három óra lett.* De csak az első napon. Utána *még kétszer ért az a kitüntetés, hogy ott dolgozhattam mellette három-három órát egyfolytában.* Amig csak el nem készült a plakett és nem sikerült ugy, amint én azt óhajtottam.

Mussolini iróasztalánál, mialatt világhirü nagyságokat fogad.

— Közel tiz órát tölthettem tehát a Duce mellett, — folytatta Kuzmik Livia. — És mondhatom, sok olyan oldaláról láttam, amelyről a világ nem ismeri. *Láttam munka közben:* és láttam, hogy mint ég keze alatt a munka. Mily gyorsan tárgyal, mint ért mindent, amit neki jelentenek. *És láttam őt, amint — fogad.* Komoly, minden ceremónia nélkül való. És hogy milyen jó, milyen nemes szivü, azt is láthattam. Lenyügözö hatása van Mussolininek mindenkire. Ezt azonban ő maga is tudja. És ha látja, hogy valaki zavarban van, amikor eléje kerül, valami. *leirhatatlan jóságos mosollyal segiti ki a zavarából*, szinte eléje siet evvel a mosollyal, amely megszünteti azt a zavaró varázslatot. És láttam öt, amint elvonultak előtte kihallgatásokon a világhirü politikusok, diplomaták, olasz nagyságok: *Marinetti*, a futurista költő, *Fedele*, a miniszter, *Turati*, a Fassó főtitkára, *Grandi*, a külügyi államtitkár. Amikor az olaszok voltak nála, nyugodtan hagyott dolgozni. De amikor külföldi diplomaták jöttek, — kiküldött. Franciául, angolul tudok és — *a diplomáciai tárgyalásokhoz nem kellenek tanuk!*

— Az első ülés után Mussolini azt mondotta, hogy — jöhetek, amikor tetszik, amig el nem készültem a munkámmal. És munka közben néha-néha odafordult hozzám, hogy megkérdezze:

— Nem fáradt még?

Dehogy is voltam fáradt! *Csak egyetlenegyszer fáradt el — a lábam.*

— Mussolini, — mondja mosolyogva a Duce magyar szobrásznője, — jóformán minden olasz ujságot elolvas. És amit elolvasott, gyors, lázas mozdulattal dobja a földre. Én ott dolgoztam, egészen közel hozzá, és a földre dobott nagy ujságlepedők a lábamra estek. Egyik a másik után. Már-már egészen eltakarták a lábam. Én pedig nem mertem megmozdulni, nehogy a zizegésük megzavarja. Az ujságpapir zörög, és ez talán kizökkentené a gondolataiból. Ott ültem tehát mereven, de — elaludt, zsibbadó lábbal. Talán belé is sápadtam ebbe az erőlködésembe, mert a Duce egyszerre csak felém fordult és megkérdezte, mi van velem? Amikor megmondtam, nagyot nevetett és ömaga söpörte el messzebbre az ujságlepedöket.

A Duce lenyügöző szeme, sugárzó homloka — és gyorsnövésü szakálla.

— Igy, munka közben, — folytatta Kuzmik Livia, — el-elbeszélgetett velem Mussolini, aki páratlan szeretetreméltósággal érdeklödött, hogy meddig maradok Rómában, miket mintáztam eddig és megengedte, hogy bemutassam neki régebbi szobraimnak fényképeit. Megajándékozott egy dedikált arcképpel is, meg egy gyönyörü müvészi albummal, amely Perugia és Assisi müremekeit gyüjti magába mesteri rézkarcokban.

— Mussolini a legérdekesebb férfiarc, amelyet eddig láttam, — mondotta még Kuzmik Livia. — *A régi római imperátorok kemény arcéle, határozottsága* és sok, sok megértés *és mérhetetlen jóság* jellemzi minden szigorusága mellett is. Mussolini sugárzó, mélytüzü szeméről sokat beszéltek már, de én azt hiszem, hogy az ő csodálatosan kifejező arcának legfőbb jellemvonása mégis az a kupolás *nagy homlok, amely világit, amely az erélynek és az akaratnak a legsugárzóbb kifejezése.* És éppen ilyen az álla is . . .

Aztán nevetve tette hozzá:

— De az álla, az feketés-kékes a legtöbbször. Olyan gyorsan nö a szakálla, hogy *szinte az alatt a három óra alatt, amig iróasztala mellett ültem, a simára borotvált arcán kinőtt már az uj, kékes-fekete szakáll . . .*

— És a másik nagy modellje? Lord Rothermere? — *kérdeztem* a müvésznöt.

Lord Rothermere — mint modell.

— Vagy három-négy hét előtt járt Rómában lord Rothermere. Ő is három izben ült nekem. És ő is dolgozott közben, fogadta a titkárainak jelentéseit, irt, diktált, fogadott. De öt talán *még sokkal nehezebb volt megmintáznom, mint Mussolinit*, mert lord Rothermere, amikor csak egy szabad pillanatja volt, rögtön kérdésekkel fordult hozzám. És minden kérdése Magyarországra vonatkozott, a megszállt területekre, az elszakitott magyarokra. Szinte hihetetlen, hogy mennyire tájékozva van a nemes lord minden magyar kérdésről. És elképzelhetetlen, hogy milyen lelkesedéssel dolgozik a magyar ügyért.

Lord Rothermere legfőbb célja: a magyar igazság győzelemresegitése.

— Nem beszélt arról a lord, — kérdeztem ekkor Kuzmik Liviát — hogy mint lett a barátunk?

— De igen, — volt a válasz. — Elmondotta, hogy tavaly juniusban üzleti ügyben Bécsben járt és ott jutott eszébe, hogy lemenjen Budapestre. A háboru előtt járt már Magyarországon, és most ujra akarta látni azt a szép várost a Duna partján. Budapestre érve, tudta csak meg igazán, hogy mi történt Magyarországgal a világháboru után és ezen — valósággal felháborodott. Tanulmányozni kezdte az egész magyar kérdést, de óvatosan elkerülte a politikusokkal való érintkezést. Amikor aztán hazatért Angliába, megirta első cikkét a magyar kérdésről. A cikk megjelenése után olyan gyönyörü leveleket kapott a világ minden részében élő magyaroktól, hogy lelkesedése — most az ő szavait idézem — *kötelességérzeté vált és azóta ő eljegyezte magát a magyar üggyel, hogy politikai pályája legfőbb céljának a magyar igazság győzelemre segitését tekintse.*

— De ne higyjék a magyarok, — mondotta lord Rothermere — hogy ez a diadal csak hónapok kérdése, és ne türelmetlenkedjenek, de ne is csüggedjenek, mert ez hosszu évek munkája. Azonban ma már ugy érzi, hogy *ma sokkal közelebb vagyunk a diadalhoz, mint ahogyan ő maga ezt egy év előtt hitte volna.*

Kuzmik Livia, a fiatal magyar szobrásznö, akit az a szerencse ért, hogy *a magyar ügy két világhirü nagy barátját mintázhatta*, boldogan mutatta meg mütermének legszebb diszét: a Duce és Lord Rothermere dedikált arcképét.

Május közepén a római kiállitáson ott fog szerepelni Kuzmik Livia többi alkotásával együtt *Mussolini és Lord Rothermere legujabb szoborarcképe is.*

Balla Ignác.

Az Igmándi természetes keserüviz
gyomor- és béltisztitó hatása páratlan.
Kapható mindenütt kis és nagy üvegben.
Az Igmándit ne tévessze össze másfajta keserüvizzel! 4964

LÁTOGATÁS A FÖLD KÉT URÁNÁL.

Írta: HEGEDÜS LORÁNT.

„Fal-utca“ — Wall Street. Itt van a világ aranyának 52 százaléka és gazdaságának forgókereke. Mintha hencegni akarna egyszerü nevével ugy, mint Londonban a „Kötőtüsikátor“, melyben a hatalmas Bank of England tanyázik. Márványpaloták, görög csarnokok, középen maga a börze, a nagy pénzvacuum cleaner, szintén görög. Az egyik márványóriásba belépek. Fehérkeztyüs rendőrök vigyáznak rám s az egyik két füzetet ad kezembe. Az egyik kis levelezőlapfüzet, amely arra akar megtanitani, hogy a hét minden napján hogyan takarékoskodjam. A másik parádés, szines díszmű, a bankpalota freskóinak és festőinek magyarázata. Körülvigyázodom, — mint a székely nyelv mondja... végtelen sora a görög oszlopoknak. (Már megint több, mint kellene. Ha kényur volnék, felköttetnék minden épitészt, ak. a görög oszlopsorhoz még hozzáragaszt valamit s evvel letöri fenségét.) Halk beszéd mindenütt, szives fogadtatás.

— How are you? (Hogy van ön?) — kérdik.

— How are you? — kérdem én.

— Először van Newyorkban?

— Nem. Harminc évvel ezelőtt voltam és harminc év mulva megint el fogok jönni, hogy megnézzem, hogy az önök bankja hogy áll.

— Harminc év mulva? — kérdezi a főnök.

— Igen — felelém — még négyszer kivánok eljönni harminc évenként.

— Akkor megmutatok mindent.

És csakugyan kezdődik a séta föld alatt és föld felett, pinceszobák rengetegén át. Minden gép. Gép bontja fel a leveleket, gép teszi boritékba, gép ragaszt rá bélyeget. Gép szoroz, gép ad össze, gép könyvel, gép kattog és gép hallgat. A páncélszobában azt az egyet tanultam, hogy a nagy pénzszekrény zárai órára járnak és ha szombat délután két órakor bezárják őket, mig az óraszerkezet le nem jár, hétfőn reggel nyolc óra előtt senki ki nem nyithatja. Ezt, ha jól emlékszem, egyszer egy bécsi bank is kipróbálta, de azután abbahagyták, mert bennefelejtettek a szekrényben egy iratot, amelyre egy sürgős üzletnél szükség lett volna és akkor hiába jelentek meg az egész igazgatóság és felügyelőbizottság tagjai, hogy a páncélszekrénynek könyörögjenek, nem tudták kinyitni. Ezért ez nem nekünk való, hanem azoknak, akik a hétvégi szünetet magukra kényszeritik. Végül egy terembe jutok, ahol husz nagy asztal mellett husz csöndes ur suttog husz fiatal hölgynek.

— Ez az igazgatóság — mondja vezetőm.

— Nem értem. Önöknél nincs üzleti titok? Nálunk minden igazgatót külön párnázott ajtó vagy páncélfal választ el a szomszédjától. Miért e nagy nyilvánosság?

— Először azért, — mondja az amerikánus — mert igy csöndes beszédre szoktatjuk egymást. Másodszor azért, mert a palota ugy van épitve, hogy egyik asztaltól a másik asztalig semmit sem lehet hallani. Ez az akusztika csodája. Harmadszor, itt minden ügyfél azt hiszi, hogy mindenki hall mindent, pedig nem hallunk semmit.

Végül az elnök fogad.

— Öt perce van az elnök urnak az ön számára — mondja a titkár s bevezet a hatalmas bankmágnáshoz, kinek fizetése évi egymillió dollár.

— How are you? — kérdi.

— How are you? — felelem.

— Mi az ön véleménye Amerikáról?

— Elnök ur, ezt soha sem fogja megtudni.

— Hogy mondhat ilyet?

— Azért, mert én a XVIII. században lakom, ön meg a XXII-ikben és igy sohasem fogjuk megérteni egymást.

— Ez érdekes, — mondja az elnök — üljön le.

És ott ülök egy óra hosszat. Mikor eljövök, igy szól:

— Amit ön mond, abból az tünik ki, hogy Magyarország körül oly államok vannak, amelyeknek felfegyverzése nem amerikai érdek, mert a béke ellen van. Amerika tehát a békét ugy szolgálja, ha ezeket az államokat a kölcsönt nem kapó országok közé sorolja. Mit szól ön ehhez?

— Érdekes — felelém —, elnök ur, hogy ön mennyire kitalálja azt, amit én nem tudok elmondani.

És most menjünk a másik bankba. Ott ugyanaz a fehérkeztyüs rendőr, ugyanaz az oszlopcsarnok, ugyanaz az őrült rohanás, ugyanaz a gépkattogás és ugyanaz az emberi csend. S igy megy tovább a Wall Streeten, mig milliárdok forognak egy-egy táviróhuzal szikrája nyomán.

Végül eljutunk oda, ahol a világ pénzkonyhája fő, a tőzsdére. Kivételes engedély, olyan kitüntetés, mintha monarchikus államban valakit a Jockey-klubba vezetnek be. És akkor, mikor a karzaton állok, megértem a falanszterrendszer egész géplelkét. Lenn óriás terem, annak falain fekete tábla, mely 1100 palapikkelyből van összeállitva. E pikkelyek folyton leesnek vagy összecsapódnak s akkor mögöttük egy szám jelentkezik. Ez a szám annak a bankárnak a neve, akit keresnek, hogy vele üzletet kössenek. A bankárok lenn ülnek a lábam alatt harmincegy kis kioszkban. Ezek olyanok, mint nálunk az ujságárusbódék. Mindegyik kis kioszk valamely értékpapirnemnek az árudája. Az egyikben csak gummirészvényt árulnak, a másikban csak Délamerikát, a harmadikban csak Automobilban köthető üzlet, a negyediket csak Délafrikai arany érdekli. A megszámozott bankár ott ül megszámozott kioszkjában és várja, mig egy másik megszámozott bankár az ő papirjai iránt érdeklődik. A kérdésre, ugy, amint azt a londoni tőzsdén is láttam, a bankárnak két számot kell mondania. Kimondja a számot, mielőtt tudná, hogy a kérdező venni akar-e értékpapirt vagy eladni. A magasabb számon elad, a kisebbiken vesz, de nem tudja, hogy mit akar az ügyfele, tehát nem játszhatja ki sem azt, sem magát. Mind a harmincegy kioszkban folyik ez a számkimondás s abban a pillanatban, mikor a másik elfogadja az árfolyamot, megvan a kötés, megvan a telefonálás és megvan a távirat elindulása. Ez a távirat először megjelenik a tőzsde párkányán, ahol egy óriási, két méter magas távirószalag fut végig kivilágitva és minden kötés azon grafikailag azonnal látható. De ugyanez a távirószalag kicsinyben ugyanabban a pillanatban a Wall Street minden bankjában és minden hoteljében megjelenik. Az automatatőzsde tehát automata módon működik és százmillió polgár ellenőrzése alatt készíti a világ értékeinek áramlását.

Lenézek a mélységbe. Nagy zaj, nagy tolongás az egyik kioszk körül. Mi történik? Az automobilpapirokban nagy a mozgás, a fekete tábla jelzi, hogy az automobilrészvények ügynökei siessenek mind helyükre. Az egyik részvénysor emelkedik a kivilágitott lapon, a másik rohamosan esik. Aznap négymillió részvény cserélt gazdát a newyorki tőzsdén és a nagy izgalom oka az volt, hogy Ford uj kocsijaiban nem igen bizva a közönség, a Ford-részvények esni kezdtek, ellenben a többi automobilrészvény rohamosan emelkedett. Egyetlen ujjnyomásre százmilliós értékek semmisültek meg és születtek ujra.

A milliárdokat kavaró nagy üstből, mely vagyonokat emészt és vállalatokat emel fel, szédülő fejjel jöttem ki. S amikor a liften leszállva a forgóajtón át az utcára értem, az jutott eszembe, hogy egyetlen villanygombnyomás ebből a központból nemcsak vállalatokat tud lesüllyeszteni, nemcsak emberezreket tud szegénnyé vagy gazdaggá tenni, hanem ennél még hatalmasabb. Országok határa is ugy emelkedhet vagy süllyedhet ezután, amint a Wall Street nyomása villanyszikrán át befutja az Óvilágot.

Ötszobás, hallos lakás

a Csáky-utca elején, II. emeleten kiadó. Gyönyörü

tágas, magas és világos szobák

A 15-ös autóbuszmegálló közvetlen a bejárat előtt. Érdeklődni lehet Lipót 984—38 számon d. e. 8—1 óra között. 6687

A tudományegyetem jogi karának üdvözlő irata az olaszokhoz.

A budapesti tudományegyetem jog- és államtudományi kara a dékán utján a következő átiratban üdvözölte az olasz vendégeket:

— Hivatásának exclusiv kötelmeihez képest tudományegyetemünk mint Scientiarum Universitas egyetemes testületi állásfoglalásában és Karok szerint való megnyilatkozásaiban egyaránt távoláll a napi politika kérdéseitől. Nem kér részt alakulatának eshetőségeiből és hullámverései elől ridegen elzárja önön szuverén birodalmának mesgyéit. De mint eleven élő test az állam organizmusában, mint a nemzeti vérkeringés része, amint készségesen részt vállal a nemzet szenvedéséből, könnyeiből és megbántásából, ugy helyet is igényel a nemzet ünnepein, részvételt a nemzet megtiszteltetésében és reménységéből.

— A kataklizmosz után, mely Magyarországot a világháboru szerencsétlen kimeneteleképen annál igaztalanabbul érte, mert felidézésében legkisebb része sem volt, a magyar történelemnek leggyászosabb lapjai teltek meg. A nemzet gyöngeségéből és fásultságából sorsának intézése végett a legkritikusabb időben a kormányzat élére helyezkedett, de *arra hivatlan és képtelen tényezők vétkéből az addig területében intakt, egyetlen ellenséges katonától meg nem szállott ország és kincsei előbb ellenállás nélkül bevonuló idegen haderőknek, majd a honi csőcseléknek szabad prédájává lettek.*

— Már azokban a magyar nép erényeit minden időkre elhomályositó, őt megszégyenitő hónapokban, amikor

a magyarság hagyományos érzelmeitől és lelkivilágától, vérétől és szellemétől idegen bitorlók az országot hatalmukba keritették volt,

és nem érve be az ősi magyar alkotmány felforgatásával, a köz- és magánvagyon fosztogatásával, a nekik veszélyes honfiakat tömegesen börtönbe vetették és legyilkolták, már azokban a szomoru napokban bizonyára *nem kormányának hozzájáruldsa és helyeslése nélkül* valósággal őrangyalként virrasztott felettünk, szabadságokat óvott és életeket mentett, az összes kulturnépek társaságában a legdicsőségesebb történelmi multu olasz nemzet lov. ias képviselője. Ameddig a magyar nép emlékezetében élni fog ennek a tatárjárásnak véres emléke — pedig abból kivesznie soha nem is szabad —, mindaddig kisérője és velejárója lesz *a hálának kitörülhetetlen érzete az olasz nemzet fia, Romanelli őrnagy irányában.*

— Amikor pedig a bolsevizmus képében megjelent Isten ostora hazánk felől elvonult, nem az ő érdemén is kivüle a magyarságra szakadt *a trianoni halálos itélet.* Keresztre feszitették az ezeréves történeti Magyarországot és minden jel arra utalt, minden szellő azt suttogta: consummatum est. A testében, véreiben feldarabolt, lelkében szétszórt, a meztelenségig kifosztott és lefegyvereztetett magyar nép külső életerejében megtörten a nemzetközi életben számottevő kulturnemzetek társaságából és kapcsolatából való kiközösitésre látszott kárhoztatottnak. *Minden barát, vigasz és segitő kéz nélkül magunkra hagyatva, alantasabb kulturfokon álló ellenséges érzületü államoktól környékezve,* csak a feltámadásnak reménykedése is távoli merész álomképnek tetszett. Amelynek a valóságban még csak sejdittetését is a világnak hatalmasai és csatlósaik a béke megbontására törő feloniaként minősitették.

— De amint a virágnak a kikelést megtiltani, ugy *a népi igazságot elfojtani nem lehet.* A háborus atmoszférában elaltatott népi és államközi lelkiismeret ébredőben van és

hóditó utjára kelt az igazságosság eszméje és parancsszava.

— Amióta a fair play birodalmának nemes szülöttje, lord *Rothermere*, világszerte hallható szavát emelte a trianoni legégbekiáltóbb igazságtalanságok reparálása érdekében, amiért a mesterséges határokon innen és azokon túl élő magyarságot soha nem muló köszönetre és hálára kötelezte, azóta *oszlóban van a hazánkat borító sürü köd és a felettünk is felkelőben lévő nap ráveti fényesóvát a trianoni kriptának is felirására feltámadunk.*

— És a felvilágositás, a megértés processzusának megindítása, az igazság utjának a nemzetek értelmi és érzelmi világában bár nem hivatalos angol részről történt egyengetése után a *magyarság történelmileg predesztinált egységes nemzeti és általános kulturmissziójának* gyakorlati protektorságát, az önkény és jogtiprás ellen védelmébe fogadtatását illetékes kormánymegnyilatkozás módján elsőnek ujból a klasszikus jogászok bölcsője, a halhatatlan művészetek termőföldje: az immáron *Unita Itália* vállalta. Amikor a legujabb olasz nemzeti renaissance titáni erélyü megalapitója, apostola és népének ihletett vezére a magyar igazság históriai valóságának hirdetésében kezet fogva Rothermere lorddal, világgá röpitette és minden népek emlékezetébe hivta, hogy: *Trianon nem temető.* Ezzel

a békerevizió gondolata a gyakorlati posszibilitások körébe emeltetett,

érette a mennyeknek minden áldása legyen a duce jutalma.

— Ha ily előzmények után az országot az a megtiszteltetés érte, hogy az általános nemzetközi politikának oly hatalmi tényezője, mint amelyet mindinkább fokozódó sullyal Olaszország reprezentál, *hivatalos képviselői* utján közvetlenül is felénk nyujtja a baráti és testvéri kezet és hozza részünkre *Benito Mussolini* biztató üzenetét, ugy ez a közös történelmi multjában, érzelmeiben és a jobb jövő iránti bizodalmában egységes és széttéphetetlen magyarságnak oly ünnepnapja, melyet megülni Karunknak is szabad. A hagyományos és e hon minden hü fiának vérében levő vendégtisztelet és szeretet kötelező kötelmein túl, *mint a jognak és az általános kulturának hirdetésére hivatott testület lelkesedéssel köszöntjük az olasz népképviselet kiküldötteit,* mint a két nemzet között a régi történeti nyomokon szerződésileg

Museo Civico.

Drappo con l'immagine di Buda. — Sala XIV. « Sopra la mensola di sinistra è infissa nella parete una cornice contenente una pezza di finissima tela di Fiandra: dentro una larga orlatura, ornata a trofei guerreschi, è intessuta una rappresentazione allegorica alla vittoria degli Imperiali e delle armi alleate sui Turchi presso Buda ed al conseguente riacquisto di questa città (a. 1686), la quale è rappresentata nel suo centro (al di sopra è scritto BUDA) con sotto quattro prigionieri ottomani; a sinistra, a cavallo, è l'imperatore Leopoldo I, che sta per essere incoronato da un Genio alato, con due cavalieri del seguito; a destra sono il duca di Lorena ed il Principe Elettore di Baviera a cavallo con un paggio; a sinistra è l'iscrizione AQVILAE VIRIBUS IN POTESTATEM IMPERATORIS BUDA REDACTA EST, a destra DUX D. LOTHARINGIAE ed ELECTOR. BAVARIAE.

Pericle Ducati, Guida del Musceo Civico di Bologna (Bologna 1923), pp. 171-2. Per altri drappi dello stesso argomento v. Enrico Horváth, H. Heinrich Faust és a béesi gobelinek (Enrico Faust ed i drappi di Vienna), in « Tanulmányok Budapest Múltjából », v. I (Budapest 1932), pp. 61-75.

Medaglia di Mattia Corvino (I). — In bronzo, con orlo cesellato, dal diametro di mm. 86. Il diritto reca il profilo destro del Re con in testa la corona di foglie di quercia e la dicitura: MATHIA REX VNGARIAE. Sul rovescio vi è l'iscrizione: ANIMVS - REGIS - REG - NA NOBILI - TAT ET - OBSCVRAT.

Riproduzione di un originale ormai andato smarrito ed eseguito da un artista italiano del '400. Un'altra copia della stessa riproduzione si conserva in Ca' d'Oro di Venezia.

Armand II, p. 91, n. 7; Balogh, in « Matyás Emlékkönyv », p. 478, n. 11 e la letteratura ivi addotta.

Medaglia di Mattia Corvino (II). — In bronzo, dal diametro di millimetri 51. Il dritto reca il profilo del Re con in testa la corona di alloro e la scritta: MATHIAS REX VNGARIAE BOHEMIAE DALMAT.; sul rovescio si vede una scena guerresca con l'iscrizione: MARTI FAVT - ORI.

Von Bode la ritiene per un lavoro di Bertoldo. Secondo la Balogh si tratterebbe di una produzione dell'arte lombarda.

W. von Bode, Bertoldo und Lorenzo de Medici, Freiburg in Br., 1925, p. 33; Balogh, Contributi, p. 70, nota 91; Budinis, p. 59.

Brescia

Cattedrale vecchia.

Monumento sepolcrale del vescovo Domenico de Dominicis legato pontificio in Ungheria. — Collocato entro un arco nel braccio sinistro dell'ambulacro della Rotonda, il sarcofago su cui è distesa la statua del defunto, reca un epitaffio commemorativo delle gesta del vescovo bresciano (1464-78) che « ... a Pontefice Pio ad Imperium aliosque Germaniae Principes et populos missum pacis et concordiae sequenter, Matthiam Pannoniae Regem, restituta corona, Ludovicum Bavariae Ducem, et alios... ad obedientiam redeuntes cum eodem Imp. Federico foederavit atque pacavit ».

Probabilmente a Domenico de Dominicis appartenevano il tappeto transilvano e la mitria con l'immagine di S. Elisabetta, ricordati dal Morassi e che egli deve aver portati dall'Ungheria, in occasione della sopraccennata missione.

Ughelli, Italia sacra, v. IV, p. 519; Pontificum Brixianorum series commentario historico illustrato opera et studio Joannis Hieronymi Gradonici (Brixiae 1755), p. 356; Antonio Morassi, Catalogo delle cose d'arte e di antichità d'Italia - Brescia (Roma 1939), p. 194.

Chiesa di S. Francesco.

Affresco con S. Elisabetta. — La S. vestita di porpora e con la corona in testa presenta due bambini ad una probabilmente Madonna che resta ancor coperta dall'intonaco. Due altri giovinetti si scorgono dietro la S. e tutto il piccolo gruppo, dai colori vivaci e dall'atteggiamento mistico, si rivolge in preghiera verso l'ignoto personaggio che gli sta di fronte.

L'affresco è della stessa epoca e forse anche della stessa mano dalle quali deriva la grande Madonna votiva presso la porta che mette alla sacrestia e che reca la data incompleta « M. CCC. X.... », quindi si deve collocare tra il 1310 ed il 1349.

P. Guerrini, Gli affreschi della Chiesa di S. Francesco in Brescia, in « Miscellanea Francescana », v. XXXVI (1936), p. 369, con figura.

Giardino Rebuffone.

Busto del Col. Alessandro Monti. — Modellato per incarico della Società Mattia Corvino da Livia Kuzmik, il busto venne fuso in bronzo nella Zecca di Roma in due esemplari uno dei quali nel 1929 fu offerto dalla medesima Società alla città natale dell'eroe, comandante della Legione italiana nella guerra per l'indipendenza ungherese del 1848-49.

A. Berzeviczy, in « Corvina » v. XIX-XX, p. 289.

Banfi - Ricordi

dr., *Molnár* Imre dr., *Szeghő* Sándor, *Szente* Pál és *Sztankó* Béla.

— A versenyeredményeket a hivatalos lap, julius 1-iki, fogja közölni.

Itt elhallgat informátorom. Kérdezni akarok valamit. Felkapja fejét: „Talán kifelejtettem valamit?" . . . S mikor azt mondom, hogy egy csomó dologról szeretnék még elbeszélgetni, nevetve ezt kérdi: „Most?"

Nem haragszom, mert láttam a szinte tulfeszitett munka mühelyét.

Elköszönök viszontlátásra.

A kollegisták sétálgatva tanulnak az intézet előtt. Jönnek a vizsgák. Kezdődik az aratás. Én pedig ugy éreztem, ennek a méhkasnak a zümmögésében, hogy abban már dalol a szebb és boldogabb magyar jövendő . . .

S. S.

Magyar szobrászmüvésznő sikere Londonban

Kuzmik Livia plasztikai munkái a Royal Academie kiállitásán

A magyar müvészek ujabb időben mind sürübben és mindig igen szép sikerrel szerepelnek külföldön. Ma már a legtöbb nagy nyugati államban tudják, milyen magas szinvonalon áll Magyarországon a képzőmüvészet és milyen sok erős tehetség van nálunk, amit különben eléggé bizonyit a külföldi magyar kiállitások nagy sikere. Legujabban ismét egy fiatal nagytehetségü magyar szobrászmüvésznő sikeréről hoz hirt a táviró, *Kuzmik* Livia magyar szobrászmüvésznőnek két alkotását is elfogadta a londoni Royal Academie, ahol a magyar müvésznő munkái általános tetszést arattak.

Kuzmik Livia a nemrég elhunyt kiváló magyar sebésztanárnak, Kuzmik Pálnak a leánya. A fiatal müvésznő itthon *Telcs* Ede növendéke volt. Rajongó szeretettel csüngött müvészetén, egészen elmerült munkájába és csak hivatásának élt. Falusi magányában elvonulva alkotta meg szobormüveit, amelyeket azután bemutatott mesterének.

Később kiment Londonba, ahol nagybátyjánál lakott és itt a Heatherly-iskolában rajzot és analomiát tanult. A *Royal Academie* legutóbbi kiállitására három müvét küldötte be Kuzmik Livia, amelyek közül a jury kettőt egyhangulag elfogadott, ami igen komoly jelentőségü dolog.

A Royal Academieben kiállitott két alkotás közül az egyik bibliai kompozició. Relief, amely azt a jelenetet ábrázolja, amikor Judith Holofernes fejét levágja. A stilizált relief müvészi kivitelén kivül felfogásának érdekességével tünik ki, mert bár Judith érzi, hogy szent hivatásában milyen nagyjelentőségü tettet vitt véghez, mégis elborzad saját tettétől, hiszen embert ölt. Arcán ott a rémület kifejezése, amit a müvész mesterien érzékitett meg. Kuzmik Livia másik kiállitott munkája, a *Simplicia*, szintén relief, egy karakteres portré, amely a gyermeklélek nagyszerüségét ábrázolja. A két munkának igen nagy sikere volt s a müvésznőt igen sokan keresték fel gratulációjukkal és üdvözlő táviratukkal. A lapok is nagy elismeréssel irtak róla és a Judith-kompozicionak képét is közölték.

— **Korábban kezdődnek a Faust-előadások a Nemzeti Szinházban.** A Nemzeti Szinházban a legnagyobb ambicióval készülnek az idei szezon nagy eseményére, a Faust két részének egy estén való előadására. A darabot ebben a szezonban még hatszor adja elő a *Nemzeti Szinház*, még pedig kettős szereposztásban. A *Faust* első bemutató-előadásán a cimszerepet *Abonyi* Géza, Margitot *Váradi* Aranka, Mefisztót *Palágyi* Lajos, Helént pedig *Acél* Ilona játssza. Ugyanezzel a szereposztással kerül szinre Goethe remekének első és második része egy estén, junius 3-án, pénteken is. A junius 1-i, szerdai előadáson Faust szerepét *Lehotay* játssza. Mind a három előadás este *hat és félórakor kezdődik és az első rész után harmincöt perc vacsoraszünet lesz.*

— **Vaszary Jánost rendezőnek szerződtette a Magyar Szinház.** Tehetséges fiatal ember kerül most olyan pozicióba, ahol képességeit, ha kellő müködési teret adnak neki, bizonyára igen termékenyen érvényesitheti. *Vaszary* Jánost, a tehetséges fiatal szinészt, aki nemrég mint ügyes szinpadi szerző is bemutatkozott, a *Magyar Szinház* a jövő szezontól kezdve rendezőnek szerződtette. Vaszary János, aki tehetségének számos téren jelét adta, alapos előkészültség után kezdi meg müködését a *Magyar Szinházban*. A szini iskolát Budapesten végezte el, majd miután mint szinész müködött különböző szinházaknál és filmszerepeket is játszott, kiment Párisba, ahol három évig tanult. Volt az Odeonban, Pitoeffnel a *Theatre des Champs Elysées*ben, az *Atelier*ben, Páris egyik legkitünőbb rendezőjének *Dullinnek* szinházában és *Jouvetnél*, aki Jacques *Copeau* növendéke volt. Igy alapos felkészültséggel és értékes tapasztalatokkal gazdagon tért vissza Budapestre, ahol a *Magyar Szinház* tagjai sorába lépett. A *Magyar Szinház* igazgatósága ezuttal alighanem igen jól választott, mert Vaszary Jánosban bizonyára tehetséges és a szó komoly értelmében modern rendezőre talál. A *Magyar Szinház* különben a jövő szezonban szinre akar hozni néhány értékesebb drámát is. Ezeket fogja rendezni *Vaszary* János.

— **A magyar nyelvtudomány ünnepe.** *Szinnyei* József egyetemi tanár, a magyar nyelvtudósok nesztora 26-án tölti be hetvenedik évét. Ebből az alkalomból a *Magyar Nyelvtudományi Társaság* nagynevü elnökének tiszteletére áldozócsütörtökön délelőtt 11 órakor a Magyar Tudományos Akadémia üléstermében *ünnepi közgyülést* tart, amelyen a Nyelvtudományi Társaságon kivül *a vallás- és közoktatásügyi minisztérium*, *a Magyar Tudományos Akadémia*, az egyetemek és a tudományos társulatok képviselői fognak üdvözlő beszédet mondani. Az ünnepélyen *Melich* János, a Nyelvtudományi Társaság alelnöke átnyujtja az ünnepeltnek a tiszteletére kiadott emlékkönyvet, amely magyar és külföldi nyelvtudósoknak *Szinnyei* József tiszteletére irott dolgozatait foglalja magában.

— **Nyilatkozatháboru szjuész és direktor közt.** A Budai Szinkörben már erősen készülnek a *Borcsa Amerikában* cimü darabra, amelynek különös érdekességet *Fedák* Sári fellépte ad. Ugy volt, hogy a darab férfi főszerepét *Kiss* Ferenc játssza. Tegnap óta azonban *Pethő* Attilla vette át a szerepet. *Kiss* Ferenc pedig az egyik estilapban nyilatkozatot adott ki, hogy a szerepet vissza adta, mert nem felelt meg az egyéniségének. Erre a Budai Szinkör direktora válaszolt s kijelentette, hogy a szerepet nem *Kiss* Ferenc adta vissza, hanem ő vette el tőle, mert *Kiss* Ferenc nem jelent meg a próbákon. Erre ujabb nyilatkozat jelent meg *Kiss* Ferenc részéről. Ebben a nyilatkozatban *Kiss* Ferenc fenntartja, hogy a szerepet ő adta vissza s a próbákon is ezért nem jelent meg. Ez a nyilatkozatháboru természetesen érdektelen. Egész mindegy, *Kiss* Ferenc adta-e vissza a szerepet, vagy az igazgató vette-e el. A közönséget csak az eredmény érdekli, hogy a szerepet most más játssza. Ezzel a szerepcserével pedig még szintén nem ért egészen nyugodt révbe a darab sorsa. *Fedák* Sári ugyan még nem adta vissza a szerepet, sőt el van ragadtatva tőle. De ez még nem jelent semmit. Fedák már adott vissza szerepet a bemutató után is. Mindenesetre jó jel, hogy a darab szerepvisszaadással kezdődik, igy remélhetőleg nem fog azzal végződni.

— **Kegyeletes emlékünnep Tömörkény sirjánál.** *Szegedről* jelentik, hogy a *Tömörkény Asztaltársaság* hagyományaihoz hiven megkoszoruzta *Tömörkény* Istvánnak, a kiváló magyar novellistának sirját. A sirnál *Juhász* Gyula költő mondott beszédet.

Márkus Park Mozi
Telefon: J. 452—87
Csütörtöktől, május 26-tól
Hiradók
Repülés a halálba
expedicios film a Szaharán át
Nagyapó a razzián, burleszk 2 felvonásban
Lya három férje
Vigjáték 6 felvonásban
Főszerepben **Lee Parry** és **Gustáv Fröllich.**
A kormányzó ur Garden-partija
Kizárólagos joggal

HANGVERSENYEK

— **A Budapesti Egyetemi Énekkarok hangversenye.** A *Budapesti Egyetemi Énekkarok* május 27-én II. olaszországi, VII. külföldi hangversenykörutjukra indulnak. Hangversenyezni fognak Velence, Firenze, Róma és Nápoly városokban. Olaszországi hangversenyük bemutató főpróbáját május 26-án este 6 órakor tartják a Müegyetem aulájában, *Kereszthy* Jenő karigazgató vezényletével. Belépőjegy nincsen. Müsor megváltása kötelező.

A SZINHAZAK KÖZLEMENYEI

A népszerü „Világbajnok"

Zilahy bohózata a Vigszinházban

A *Világbajnok*, *Zilahy* Lajos szenzációs bohózata e héten még szerdán, pénteken, vasárnap, valamint hétfőn is szerepel a *Vigszinház sikermüsorában.*

Minden eddigi előadáson zsufolt ház tapsolt a nagyszerü ujdonság tökéletes előadásának.

— **Az ügyvéd és a férje 50-edszer.** A Belvárosi Szinház városszerte népszerü vigjátékának, *Az ügyvéd és a férjének* ötvenedik előadását pénteken este ünnepli a szinház ugyanolyan remek előadással, mint az eddigiek. Főszereplők: *Honthy* Hanna, *Makay* Margit, *Csathó* Gitta, *Rózsahegyi*, *Delly*, *Gózon*, *Sugár*.

— **Novák Béla dr. ny. kir. t. biró** *Képek a börtönök világából* cimen nagyérdekü előadást tart az *Urániában* e hó 29-én, vasárnap délelőtt 11 órakor. Előadása keretében feltárja a börtönök multját és jelenét, az itéletek végrehajtását, hogyan élnek a foglyok a különöző letartóztatási intézetekben elitéltetésüktől kiszabadulásukig.

FÉLEMELET BALRA

FŐVÁROSI OPERETT SZINHÁZ

A szinházak heti müsora

Operaház. Szerdán: Tosca (Jeritza Mária és Pataky Kálmán vendégfelléptével, bérletszünet). Csütörtök: Falstaff (Bér. B. 30. sz.) Péntek: Tristan és Isolda (Dirk Fock vezényletével és Lener Hubert vendégfelléptével. Bér. D. 30. sz.) Szombat: Tosca (Jeritza Mária vendégfelléptével, bérletszünet). Vasárnap: Trubadur (bérletszünet). (7).

Nemzeti Szinház. Csütörtök, szombat és vasárnap délután: Te csak pipálj, Ladányi. Szerda, péntek és vasárnap este: Fiam. (d. u. 3 — e. fél 8).

Nemzeti Szinház Kamaraszinháza. Szerda, péntek, vasárnap: Husvéti vakáció. — Csütörtök: Tanner John házassága. Szombat: A házitür dér. (d. u. fél 4 — e. 4).

Városi Szinház. Szerda: Parasztbecsület és Bajazzók (Piccaver Alfréd vendégf.) Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: Mirakel (Reinhardt Miksa társulatának vendégjátéka). (d. u. 3. — e. fél 8).

Vigszinház. Szerdán, pénteken és vasárnap este: A világajnok. Szombaton: Nem nősülök. Csütörtök: Az ezüst kazetta. Vasárnap délután: A Noszty-fiu esete Tóth Marival. (d. u. 3 e. fél 8.)

Magyar Szinház. Szerda, péntek és vasárnap: Oroszország. — Csütörtökön (hetvenötödször), szombat: Csókról-csókra. (8).

Király-szinház. Egész héten minden este: A legkisebbik Horváth-lány. Vasárnap délután: Repülj Fecském. (d. u. 3 e. fél 8).

Fővárosi Operett Szinház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Félemelet balra. (d. u. 4 — e. 9).

Belvárosi Szinház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Az ügyvéd és a férje. (d. u. fél 4 — e. fél 8.)

Andrássy-uti Szinház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Mit tud ez a nő?; Csak kiméletesen; Lóvásár; A krizis; Egy édes kis budai kocsma; tréfák; magánszámok. (d. u. fél 4 — e. fél 9).

Terézköruti Szinpad. Egész héten minden este: Uj müsor! Prof. Wiesenthal bécsi kabaré vendégjátéka. Prof. Wiesenthal, Armin Berg. Charlotte Waldow. Manny Ziener, Lorenzen, Sealtiel. Magda Zahler, Jenő Herczeg, Ernő Szenes, Trojan Wellisch. (fél 9).

Royal Orfeum. Világvárosi varietémüsor. Power, táncoló, vivő, katonai és akrobatamutatványokat produkáló elefántjai. A két Dewers. Miss Arizona miniatür revüje. Fritchie Lya Broadway. Rott Sándor, a Kis Komédia igazgató-müvészének vendégszereplése egy nagyszerü bohózatban. Dénes Oszkár, Sárossy Mihály. Előadás kezdete 8 órakor. Minden vasár- és ünnepnap délután fél 4 órai kezdettel, mérsékelt helyárak.

Holnap, áldozócsütörtökön az
Urániában:
Ünnepi müsor!
Tom Mix előre!
A főszerepben a világ legbravurosabb filmhőse: **TOM MIX** és **Tony,** a csodaló
NEWYORK CITY
Amerikai erkölcsdráma 7 fejezetben.
Különleges Fox-film!
Önagysága villát akar!
Fox-burleszk 2 felvonásban.
HIRADÓK.

Hangversenynaptár

Szerda: A Zeneművészeti Főiskola XV. nyilvános estje. (½6 Z.).

Mozgóképszinházak müsora

CORSO: (Váci-utca 9. szám. Telefon: 263—99.) A szerencsekalap. (Vigjáték 7 felvonásban. Főszereplő: Johnny Hines.) — A postarablók. (Vidám filmregény 6 felvonásban. Főszereplő Buck Jones.) — Riport és lassitott felvételek a vasárnapi Tourist Trophyról. — Maxi és Taxi. (Burleszk 2 felvonásban.) — Tévedni emberi dolog. (Burleszk 2 felvonásban.) — Magyar-, Pathé- és Fox-hiradó. Előadások hétköznap fél 6, fél 8 és fél 10. Vasárnap 4, háromnegyed 6, fél 8 és fél 10.

CORVIN József-körut és Üllői-ut sarok. Telefon: J. 389—88 és 395—84.) A 777-es kötvény. (Filmregény 8 felvonásban. Főszerepben: Rod la Rocque) — Éjféli tragédia. (Dráma 8 felvonásban. Főszerepben: Lyonel Barrymore és Marguerit de la Motte). Előadások hétköznap fél 6, fél 8, fél 10. Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8, fél 10.

DÉLI PU (VI., Teréz-körut 28. Jegyrendelő telefon: Lipót 982—82.) A Marshall-ház titka. (Idegfeszitőn izgalmas amerikai bünügyi regény 8 felvonásban. Főszerepben Alice Calhoun és R. Frázer.) — Gazdagok szigete. (A Métro Goldwyn pazar vigjáték slágere. Főszerepben: Claire Windsor és Owen Moore.) — Hiradó. Előadás hétköznap 4, 6, 8, 10 órakor. Vasár- és ünnepnap egynegyed 4, 5, háromnegyed 7, fél 9 és 10 órakor.

FÉSZEK MOZGÓ: (József-körut 70. Tel. J. 40—60.) Pierre Benoit örökbecsü regénye: Atlantis. (Szerelmi regény 2 részben, 12 felvonásban. Főszerepben Jean Angelo és Stacia Napierkowska.) — Nju. (Dráma 7 felvonásban. Főszerepben Elisabeth Bergner, Conrad Veidt, Emil Jannings.) — Előadások kezdete 5, negyed 8 és fél 10 órakor.

FÓRUM FILMSZINHÁZ: (IV., Kossuth Lajos-utca 18. Telefon T. 274—37 és 274—38. szám.) A Marshall-ház titka. (Bünügyi regény 7 fejezetben. Főszerepben: Robert Frazer. — Drakula. (Fantasztikus dráma. Rendezte F. W. Murnau. — Sporteesemények. — Magyar- és francia hiradók. Előadások délután 5, negyed 8 és fél 10 órakor, vasárnap délután 4, 6, 8 és 10 órakor.

KAMARA MOZGÓ: (Telefon: József 440—27.) Erdészleány. (Filmoperett 8 felvonásban. Főszerepben: Harry Liedtke, Lya Mara.) — A detektivtáltos. (Filmkaland 7 felvonásban. Art Acord.) Előadások hétköznap fél 5, negyed 7, 8, és 10 órakor. Vasárnap negyed 5, háromnegyed 7, fél 9 és 10 órakor.

KORONA MOZGÓ: (Attila-körut 15. sz. Bethlen-udvar.) A tenger árvái (dráma 7 felvonásban, főszerepben Monte Blue). — Én vagyok a gyilkos (egy büntény története, 7 felvonásban, főszereplő Lyonel Barrymore.) Előadások 5, 7, negyed 10.

MÁRKUS PARK MOZI. (Muzeum-körut és Rákóczi-ut sarok. Telefon: József 452—87.) Megnyitó müsor. 1. Magyar hiradó. 2. A „777" számu kötvény. (Amerikai történet 7 felvonásban, főszerepben: Rod la Roque.) 3. Tévedni emberi dolog. (Slágerburleszk 2 felvonásban.) — Szünet. — 4. Pathe Hiradó. 5. A szerencsekalap. (Burleszk-vigjáték 7 felvonásban, főszerepben: Jenny Hines.) — Folytatólagos előadások, kezdete 8 és 10 órakor. Jegyelővétel délelőtt 11—1, délután 5 órától.

OMNIA FILMSZINHÁZ: (Tel. J. 301—52. sz.) Drakula. (Nosferatu.) (Bram Stocker világhirü regénye filmen 7 felvonásban.) — Ördög

Valentino
egyetlen vigjátéka
Partnere: **MAE MURRAY**
Corvin, Royal Apolló, Kamara
Premier holnap!
A Royal Apollóban
Gunnar Tolnäs
A kis felség
—
A Corvinban és Kamarában
Tavaszi álmok
(Patsy Ruth Miller)

villa. (Filmjáték 7 felvonásan. Főszerepben: Harry Cyklon.) — Chaplin meg a nők. (Burleszkattrakció 5 felvonásban.) — Hiradók. Előadások kezdete hétköznapokon 6, 8 és 10 órakor. Vasár- és ünnepnap 4, 6, 8 és 10 órakor.

PALACE FILMSZINHÁZ: (Newyork-palotával szemben. Jegyrendelés: József 365—23. szám.) Hét évig nem lesz szerencsém. (Burleszk 6 felvonásban. Főszerepben: Max Linder.) — Fehér galambok fekete városban. (Nagyvárosi életkép 6 felvonásban. Főszerepben: Loth Ila, Muzsnay Bella, Vándory Gusztáv.) — Ne koketálj! (Amerikai slágervigjáték 6 felvonásban. Főszerepben: Wanda Hawley. — Hiradók. Előadások kezdete hétköznapokon fél 6, háromnegyed 8, 10, vasár- és ünnepnapokon fél 4, fél 6, háromnegyed 8, 10 órakor.

RADIUS (VI., Nagymező-utca 22—24. szám. Telefon: T. 220—98. és T. 292—50.) A 777-es kötvény. (Dráma 7 felvonásban. Főszerepben: Rod la Rocque.) — Ne koketálj! (Bohózat 7 felvonásban. Főszerepben: Wanda Hawley). — Tinta Matyi! (Pompás trükkfilm.) — Fox- és Radius-hiradók. Előadások kezdete hétköznap háromnegyed 6, háromnegyed 8, háromnegyed 10. Vasárnap háromnegyed 4, háromnegyed 6, háromnegyed 8, háromnegyed 10 órakor.

ROYAL APOLLÓ: (Telefon: József 418—94.) A francia baba. (Egy táncosnő és egy titokzatos férfi szerelme 6 fejezetben. Főszerepben: Jacquelin Logan, Lou Tellegen.) — A postarabló. (Vadnyugati történet 6 felvonásban. Főszerepben: Buck Jones.) — Snasszutasok. (Bohózat 2 felvonásban.) Előadások kezdete mindennap fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

UFA Filmszinház. (Teréz-körut 60. szám. Nyugati pályaudvarral szemben. Telefon: Lipót 921—32 és 921—33.) Magyar Hiradó, UFA Hiradó. — Többet ésszel, mint öklöllel. (Sportvigjáték. Főszerepben: Willy Fritsch és Xenia Desny.) — Királyi nász. (A berlini UFA filmregénye. Főszereplők: Maedy Christians, Wilhelm Dieterle és Albert Steinrück). Előadások hétköznap fél 6, fél 8, fél 10, vasárnap háromnegyed 4, háromnegyed 6, 8 és 10 órakor. (Nyitott tető).

URÁNIA (Telefon: József 460—45. és 460—46.) Félszüzek. (Marcel Prévost regénye filmen 8 felvonásban. Főszerepben: Germaine Fontaines és Gabrielle de Gravanna. — Szerelmi kalitka. Vidám történet a modern nőről házassága előtt és után 6 fejezetben. Főszerepben: Lee Parry, Johannes Riemann és Carl Auer. — Hiradók. — Előadások kezdete hétköznap 5, negyed 8, fél 10 órakor. Vasár- és ünnepnapokon fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10 órakor.

SPORT

Főiskolai sportegyesületeink nagyszabásu atlétikai versenyei

Áldozócsütörtökön az egyetemközi mérkőzés, szombaton és vasárnap a MAFC jubiláris viadala kerül eldöntésre

A Magyar Főiskolai Sportszövetség tervszerüen felépitett versenysorozatának egyik nagyszabásu eseményét rendezik meg *áldozócsütörtökön* az Üllői-uti sporttelepen. Ebből az alkalomból a vezető főiskolai egyesületek, a *BEAC*, a *MAFC* és a *LASE* legjobb atlétái mérkőznek meg egymással. A küzdelmek, mint minden főiskolai versenyen, rendkivül érdekesek és izgalmasak lesznek, mert ugy a müegyetemiek, a tudományegyetemiek, mint a ludovikások atlétagárdái elsőrangu erőkkel rendelkeznek.

A *MAFC szombati és vasárnapi viadalán* a berlini *Merkel, Böcher* és *Schmiedt*, valamint a varsói *Kostrewszky* és a petrozsényi *Dávid* indulnak. A külföldiek közül *Kostrewszky* és *Merkel* már szerdán Budapesten lesznek s csütörtökön a főiskolai sportszövetség versenyeinek keretében rendezett 1000 méteres meghivási versenyen már részt is vesznek.

Nemzetközi mezőny indul a csütörtökön kezdődő galamblövő versenyeken

Első izben kerül kiirásra az összetett vadászverseny.

Az Országos Magyar Galamblövő Egylet május 26., 27., 28. és 29-én tartja meg idei nemzetközi tavaszi meetingjét. A változatos program nemcsak országszerte, de a külföldön is nagy érdeklődést váltott ki, ugy hogy a magyar lövészek szine-javán kivül a legjobb külföldi versenyzők, köztük német és olasz lövészek is starthoz állanak a margitszigeti versenyeken.

Csütörtökön a *Junior-versenyek*, a *Gould Brokaw-vándordij* és *Biedermann Imre báró dija*, pénteken a *Honvédelmi miniszter dija*, a *Csapat-versery* és az *Egyleti-dij*, szombaton a *Gáspárdy-dij* és a *Vadászverseny*, vasárnap pedig az *Agyaggalamblövő bajnokság*, a *Tavaszi Nagydij* és a *Hölgyek versenye* kerül eldöntésre. E számok közül külön ki kell emelnünk az ez alkalommal elsőizben kiirásra kerülő *Vadászversenyt*, amelyben a *Schiessklub Hanburg—Altona* által adományozott dijért élőgalambokból, nyulakból, foglyokból és agyaggalambokból álló sorozatokat kell végig lőni. Ez a verseny látványosságánál fogva is különös érdeklődésre tarthat számot.

A versenyek naponta délelőtt 10 órakor kezdődnek és egész napon át folynak.

Osztrák-magyar válogatott gyephockey-mérkőzés

Szépen fejlődő gyephockey sportunk a gyephockeyt kultiváló egyesületek és azok vezetőségének buzgalma és áldozatkészsége folytán elérkezett oda, hogy ennek a sportnak elterjesztése körül nekünk igen értékes szolgálatokat tett ozstrák nemzet válogatottjaival mérhesse össze erejét.

A magyar gyephockey-sportban az utóbbi esztendő alatt beállott fejlődés, valamint az a körülmény hogy egy esztendő óta a gyephockeyt meghonositó *Magyar Hockey Clubbon* kivül négy másik egyesület is üzi ezt a sportot, lehetővé teszi, hogy az osztrákok ellen egy oly válogatott csapatot állitsunk ki, amely a küzdelmet a siker reményében veszi fel.

Az osztrák együttes játéktudás és rutin szempontjából európai vonatkozásban is elsőrangu erőt képvisel és ez a csapat a nemzetek közötti küzdelmekben mindig sikerrel állotta meg helyét.

A mérkőzés iránt rendkivül nagy érdeklődés nyilvánul meg, mert ez az erőpróba fogja eldönteni, hogy *válogatott hockeycsapatunk az 1928. évi amszterdami olimpiászon számithat-e sikeres szereplésre*, avagy sem.

A válogatott mérkőzés május 29-én délután 5 órakor kerül lebonyolitásra és szinhelye a Magyar Atlétikai Club margitszigeti pályája lesz.

△ **A Céllövőszövetség uj elnöksége.** A *Magyar Országos Céllövőszövetség* május 21-én tartotta huszadik rendes évi közgyülését a Budapesti Polgári Lövészegyesület székházában. A közgyülést *József Ferenc* főherceg mélyenjáró beszéddel nyitotta meg, majd vitéz *Pávay* Mátyás Sándor tábornok igen érdekes felolvasást tartott a svájci céllövőegyesületek müködéséről. A közgyülés ezután megválasztotta az elnökséget, a tisztikart és a választmányt. Elnökké *József Ferenc* főherceget választották meg. társelnökökké vitéz *Végh* Kálmán dr. honvédminiszteri államtitkárt, vitéz bajcsi *Zsilinszky* Endrét, alelnökökké *Bognár* Eleket, *Jelenek* Antalt, *Szilágyi* Viktort és *Szelnár* Aladárt, főtitkárrá *Kenderessy* Kálmánt, titkárrá *Pintér* Arnold dr.-t, pénztárossá *Szentpétery* Bélát, ellenőrré *Járnay* Jánost, lőtérgondnokká *Prokopp* Sándor dr.-t. ügyésszé *Zimmermann* Lajos dr.-t, orvossá *Mező* Béla dr.-t. A közgyülést a szokásos társasvacsora fejezte be.

△ **Az MTE birkózók németországi sikerei.** Az MTE Németországban turázó birkozógárdája ujabban *Lipcsében, Lindbachban* és *Gellenauban* arattak sorozatos győzelmeket. Lipcsében a város és a kerület kombinált válogatottjaival szemben 7:5 arányban győztek a magyar birkozók, mig Lindbachban 16:5 és Gellenauban 16:8 volt az eredményük. A csapat még egyetlen városban sem szenvedett vereséget.

△ **Győri levente lövészbajnokságok.** Győr városa a napokban rendezte meg nagyszabásu levente-csapat- és egyéni lövészbajnokságát, valamint oktatói versenyeit a honvéd-lőtéren. A hatalmas mezőnyökkel dicsekedő versenyek eredményei a következők: *Leventék csapatversenye:* 1. *Belvárosi Hollós Mátyás LE*, a csapat tagjai: *Jerffy* Antal, *Pakucs* Ferenc, *Füredi* Lajos, *Pakucs* Gyula és *Czilling* László leventék. 2. *Hunyadi János LE* (Győrszabadhegy). 3. *Szent Imre herceg LE* (Gyárváros). — *Győr város levente lövészbajnoksága:* 1. *Jerffy* Antal (Hollós Mátyás LE) 830 egységgel. 2. *Gombos* Géza (Botond LE) 810 egységgel. 3. *Farkas* Ernő (Hunyady LE) 810 egységgel. — *Öreg leventék egyéni versenye:* 1. *Fábián* László (Szent László LE) 780 egységgel. 2. *Misler* Lajos (Szent László LE). 3. *Himberger* Ferenc (Hollós Mátyás LE). — *Oktatók egyéni versenye:* 1. *Révhelyi* János (Szent László LE). 2. *Grünn* Gyula (Szent Imre herceg LE). 3. *Borenich* István (Hollós Mátyás LE). Az 1926. évben megtartott városi lövészverseny első helyezett csapatának 190 értékelt körrel volt kevesebb, mint az 1927. évben megtartott verseny utolsó helyezett csapatának. A verseny kiváló eredményei és rendezése *Vecsey* Béla testnevelési vezető fáradságot nem ismerő munkáját dicséri.

△ **Budapesti középiskolások monstre atlétikai versenye.** A KISOSz budapesti kerületének atlétikai egyéni és tizes csapatversenye, amelyre több, mint 700 diák nevezett, szerdán délután 3 órakor kerül eldöntésre a BBTE Széna-téri sporttelepén. A verseny csütörtökön délelőtt 9 órakor és délután 3 órakor folytatódik.

△ **Kikaptak boxolóink a németektől.** A magyar válogatott boxolók csapata hétfőn *Lipcsében* 11:3 arányu vereséget szenvedett a német reprezentánsoktól. A mérkőzés folyamán magyar részről csak *Széles* és *Galbai* arattak győzelmeket, mert versenyzőink az igazságtalan birói itéletekkel szemben nem tudtak érvényesülni és igy kénytelenek voltak a meg nem érdemelt vereségekbe belenyugodni. A magyar válogatott boxolók szerdán este fél 8 órakor Bécsben Ausztria legjobb boxolóival kerülnek szembe. mindenesetre sokkal nagyobb győzelmi eséllyel.

△ **Vasmegye diákságának atletikai és tornaversenye.** A szombathelyi sportegylet rendezésében május 26-án és 29-én *Szombathelyen* Vasmegye mindkét nembeli középiskolai tanulói nagyszabásu torna- és atlétikai versenyt tartanak, amelyen az összes szombathelyi fiu- és leányközépiskolák, a kőszegi, sárvári és vasvári közép- és felső-iskolák mintegy kétezer növendéke vesz részt. Az ünnepélyen megjelenik *Karafiáth* Jenő, az OTT elnöke is. A védői tisztet *Csáky* Károly gróf, *Klebelsberg* Kuno gróf és *Vass* József miniszterek vállalták.

△ **A klastrompusztai menedékház fölavatása.** A *Magyar Turista Egyesület* junius 12-én avatja fel klastrompusztai menedékházát. Ez alkalomból a nyugati pályaudvarról reggel hat órakor ülön vonat indul.

△ **Sportverseny Sándorfalván.** A kiskundorozsmai járás népiskoláinak tanulóifjusága május 29-én rendezi ünnepélyes zászlószentelléssel és leventefogadalomtétellel egybekötött járási sportversenyét Sándorfalván.

△ **A Zrinyi reálgimnázium nyerte a középiskolai futballbajnokságot.** A KISOSz elsőosztályu futballbajnokságának döntőmérkőzéseit a napokban bonyolitották le s az összeredmények szerint a *Zrinyi reálgimnázium* nyerte meg a középiskolai sportszövetség budapesti kerületének bajnokságát. Második a *Vas-utcai felsőkereskedelmi iskola*, 3. a *Mester-utcai felsőkereskedelmi iskola*, 4. a *Madách-reálgimnázium* lett.

△ **Fölemelik az I. liga csapatainak létszámát** A szerencsétlen kimenetelü *33 FC—Vasas*-mérkőzés után a *Nemzeti Ujság* volt az egyetlen, mely az I. osztályu profiliga egyesületeinek szaporitását propagálta. Hangsulyoztuk, hogy azt a sérelmet, ami a 33 FC-t érte, csak az MLSz-nek van módjában orvosolni. A szövetség most tényleg magáévá tette azt az egyetlen módot, mellyel mint „bölcs biró és jó apa" segithet a jobb sorsra érdemes 33-asokon. Hir szerint ugyanis el van már határozva az I. liga létszámának tizről tizenkettőre való fölemelése. A 33 FC elkerüli tehát meg nem érdemelt sorsát és az első osztály két jóklasszisu vidéki csapattal, a miskolci Attilával s a debreceni Bocskayval fog megszoporodni.

△ **Fodor Károly-emlékalbum.** Az akció megindítójának, Domony Móricnak külföldi utjáról való visszatértével ujabb lendületet vett a Fodor vivómester emlékének megörökitésére megindult mozgalom. A Fodor-emlékbizottság (IV., Petőfi Sándor-utca 3., II. em.) kéri a csatlakozni kivánókat, hogy cimüket közöljék. Épp ugy szivesen vesz minden oly adatot és közleményt, mely a mester egyénisége, müködése minél teljesebb képének kialakitására alkalmas.

LÓVERSENY

Káposztásmegyeri versenyek

— Kedd, május 24. —

Az Urlovasok Szövetkezetének megnyitónapja, dacára a szinte őszi hidegnek, a teljes siker jegyében és tömeges látogatottság mellett folyt le. A nap főszáma a *Hadseregi akadályverseny* volt, amelynek megszemlélésére ugy az arisztokrácia, mint a hadsereg kötelékéből sokan kirándultak. A versenyt a *Lázár százados* által bravurosan lovagolt *Sobri Jóska* nyerte meg könnyen, a finisben kifulladt *Vigasszony* ellen, mig a harmadik résztvevő. *Feledékeny* az egyik ugrásnál minden baj nélkül elbukott. A megnyitó gátversenyt esélyéhez képest könnyen nyerte meg *Magyarán*, majd a következő akadályversenyben a nyerőnek jelentett *Pajtás* győzött istállótársa *Hódas* ellen; *Avanti* állva maradt az inditásnál. A Hammersberg Béla-emlékverseny nagy meglepetéssel végződött. A fogadásokban teljesen elhanyagolt *Echo* sok sikertelen próbálkozás után végre formát futva *Perczel főhadnagy* alatt könnyen győzött *Edus* és a harmadik Eladólány ellen; győzelmét a totalizatór 26-szoros kvótával honorálta. Az Eladó versenyt a nagy favorit *Mucsai* nyerte meg. A zárszámot képező Handicap ismét meglepetést hozott; a nagy outsiderként indult *Bendeguz II.* heves küzdelem után győzött *Rugos* ellen, a favorit *Basaharc* csak harmadik tudott lenni. *Sauvignon* és *Freudenau* rosszul kerültek el a gép alól.

Részletes eredmény a következő:

I. futam. *Thököly-gátverseny.* 1. Sigray A. gróf *Magyarán* (8:10 r.) Csató, 2. Labda (5) Selmeczy, 3. Soda (20) Szücs. F. M.: Liliom. Hóm.: Vinkó, Bosszantó. ¾ h. 8 h. Tot.: 10:20, 10:15, 15.

II. futam. *Pimoulouche akadályverseny.* 1. Lázár K. százados *Pajtás* (1½) Keresztes százados, 2. Hódas (5) Kovács L. F. m.: *Avanti*. Feltartva. Tot.: 10:21.

III. futam. *Hadseregi akadályverseny.* 1. Magyar B. főhadnagy *Sobri Jóska* (3 r.) Lázár százados, 2. Vigasszony (3) Hirsch százados. F. m.: Feledékeny. 2½ h. Tot.: 10.17.

IV. futam. *Hammersberg Béla-emlékverseny.* 1. Miss Éva *Echo* (20) Perczel J., 2. Edus (6) Radakovich, 3. Eladólány (3) Rajtsán ur. F. m.: Belzebub, Lizi, Lator, Rodling. 1½ h. 1½ h. Tot.: 10:267, 10:69, 34, 20.

V. futam. *Eladók versenye.* 1. Gombolai F. *Mucsai* (7:10 r.) Balázs J. II., 2. Albatros (3) Selmeczi, 3. Soda (20) Szücs. F. m.: Liliom, Hóvihar, Emeletes tót, Busleány. 1½ h. 1 h. Tot.: 10:21, 10:13, 15, 18.

VI. futam. *Ordas-handicap.* 1. Csernovits A. *Bendeguz II.* (16) Stanek, 2. Rugós (4) Kovács, 3. Basaharc (1½) Csuta. F. m.: Sauvignon, Tiszagyöngye, Rokoko, Picikém, Freudenau, Csiribum, Fátum, Rozgonyi.

Bécsi lóversenyek

— Kedd, május 24. —

A mai bécsi versenyek tulnyomórészt magyar szinek diadalával végződtek. A nap főversenyét a legelőkelőbb magyar főuri futtató, *Festetics herceg Poeta*-ja nyerte igen könnyü stilusban az outsider *Bonheur* és még öt ellenfelével szemben. *Utolsó*, melynek szintén jó esélye volt, távol maradt a futástól, könnyebb akcidense miatt. A Confusionariusversenyben *Wenckheim Dénes gróf* illusztris szinei jutottak győzelemhez *Add ide* révén, a Szt. Lipót-dijat pedig a lesvári *Mavriki* nyerte meg. *Assir* győzelme révén az akadályversenyben szintén a magyar tenyésztés jutott győzelemhez.

Részletes eredmény.

I. futam. *Confusionarius-verseny.* 1. Wenckheim F. gróf *Add ide* (1½) Schejbal, 2. Sator (1¼) Rojik. F. m.: Zauserl, Pergola.

II. futam. *Háromévesek Maidenhandicapje.* 1. Stall Katzersdorf *Bourbon* (3) Takács I., 2. Jack Sephard (5) Szilágyi, 3. Alhambra (2½) Takács János. F. m.: Bandavezér, Perpetua, Hobe, Harald, Fata Morgana, Dafan, Nomen.

III. futam. *Micsoda-verseny.* 1. Stall Cechoslavia *Primator* (8) Tuss, 2. Briseis (1½) Rojik. F. m.: Rumenka, Bona Dea, Büvös.

IV. futam. *Lady Patroness-verseny.* 1. Festetics herceg *Poéta* (8:10 r.) Esch, 2. Bonheur (16) Schejbal, 3. Eszkimo (3) Szente. F. m.: Träumer, Répce, Formosus, Liesing.

V. futam. *Szent Lipót-dij.* 1. Lesvári ménes *Mavriki* (2) Takács István, 2. Marya II. (p) Schejbal, 3. President (1½) Stecker.

VI. futam. *Alphabet-gátverseny.* 1. Mr. Franck *Assir* (1½) Machian, 2. Nemo (1½) Eperjessy. F. m.: Sokol, Barát.

VII. futam. *Welter-handicap.* 1. Urban S. *Forceur* (8) Eperjessy, 2. Conny (10) Tóth, 3. Kuppi Jóska (16) Göltz. F. m.: Grinzinger, Pázmán II., Gibraltar II., Pretty Girl, Eiffel, Osman Pascha, Milona, Butykos, Dumka, Hunyor.

Budapesti ügetőversenyek

— Szerda, május 25. —

Szerdán délután hét futam szerepel a programon. Minden verseny sok nevezéssel zárult s igy kitünő sportra van kilátás. Jelöltjeink:

I. *Mályvácska—Novák-hajtás*
II. *Irma—Balaton*
III. *Chicago—Juhar*
IV. *Cassolini-idom.—Óvár—Zrinyi*
V. *Yale—Jeles*
VI. *Kallinka-hajtás—Baba—Vizi*
VII. *Legjobb—Cassolini-hajt.—Öcskös.*

Ló- és kocsiversenyek Battonyán. A Csanád-Arad-Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület és Battonya község junius 29-én lókiállitást, igásfogatversenyt, ügetőversenyt, lófuttatást és lósorsolást rendez Battonyán. A gazdag programból kiemelkednek azok a számok, melyek nem kizárólag a vármegyének tenyésztői részére állanak nyitva. Ezek között van a *Kettesfogatu urkocsisverseny*, amely nyitva áll magyarországi tulajdonban levő négyéves és idősebb lovak számára. A második nyilt szám az *Urlovasok félvér sikversenye*, végül a *Hölgyek dija*, amely ugyancsak urlovasok részére fenntartott sikverseny.

Az Alföldi Lovas Egylet lóversenyei. Az *Alföldi Lovas Egylet* pünkösdhétfőn rendezi idei lóversenyeit. A versenyeken 5 szám szerepel, befejezésül kétfogatu kocsisverseny. A versenyek irányt Békésben és a szomszédos vármegyékben élénk az érdeklődés.

Halálozás.

UGORNYAI

ROBITSEK IRMA

ny. székesfővárosi polg. isk. c. igazgató

f. hó 23-án reggel a halotti szentségek ájtatos felvétele után elhunyt.

Temetése f. hó 25-én délután 4 órakor lesz a Kerepesi-uti temető halottasházából.

Az engesztelő szent ise f. hó 27-én, pénteken reggel 10 órakor tartatik meg a Terézvárosi plébánia templomban.

A megboldogult rendkivül vonzó, kedves egyéniségével, jótékonyságra, áldozatrakész nemes szivével általános szeretetnek és tiszteletnek örvendett.

Halálát **Dr. ugornyai Robitsek Ferenc** esztergomi prelátus kanonokon kivül nagyszámu rokonai, barátai és tanitványai őszinte fájdalommal gyászolják és emlékét örökké áldják.

Okos és számitó gazda azonnal
jégbiztositást köt
a Gazdák Biztositó Szövetkezete Országos Főképviseleténél!
Központi Sajtóvállalat R.-T. Biztositási Osztálya
Budapest, IX., Üllői-ut 1., félemelet. — Telefon: J. 99—56, J. 99—57, J. 99—58.
A magyar agrártársadalom altruista intézménye a folyó évben további messzemenő kedvezményt nyujt a gazdaközönségnek!
Kérjen ajánlatot! Kérjen ajánlatot!

Kis Tárca

A ház

Fölöttem tiszta kék az ég, körülöttem csend és béke. A kép azonban csalóka, mert a magasban, pár száz méternyire fejem fölött, láthatatlan harc tombol: heves légáramlatok rohannak egymásnak, óriási forgószelek kavarognak vadul, ciklonok és anticiklonok összeütközésének távoli párbaja, amelyből azonban semmit sem látunk, semmit sem hallunk.

Erre a képre gondoltam, amidőn nagy erőfeszítésekről, küzdelmekről és akciókról kaptam hírt, amelyeket a közönség éppoly kevéssé lát, éppoly kevéssé érez. Pedig végeredményben róla van szó, a közönségről. A közönség otthonáról, meghitt családi fészkéről, mindennapi életének keretéről: a házról.

S akik efölött vitatkoznak, csupa olyan emberek, akiknek legtöbb közük van hozzá, mert ők csinálják: építészek.

Véget nem érnek a viták. Problémákról, válságról, stílusról, szerkezetekről, formanyelvről. Egyik előadás a másikat érte az Építész-Egyletben. Lapot is indítottak nemrégiben az új problémák tisztázására. Értekezések jelennek meg: az egyik párt a klasszicizmus, a másik a romanticizmus mellett kardoskodik, érvek és ellenérvek hosszú sorával. Mások meg a magyarosság kérdését tüzték napirendre, sőt legeslegújabban megalakult a Lechner Ödön Társaság e fontos és finom kérdések napirenden tartására. A legjobb szakemberek, a legfinomabb elmék, a legkiválóbb tollak szállnak sorompóba e nagy és érdekes küzdelemben — és a közönség nem is tud róla.

Hát ez igen furcsán fest. Még furcsább azonban az, amiről e vonatkozásban le szeretném rántani a leplet, mert ezt is kevés ember sejti.

Mindenki házban lakik. Mindenki mindennap házak közt jár, gyermekkorától késő vénségéig. Mindenki lát mindennap a házakon, kapun-ablakon kívül mindenféle formát: íveket és párkányokat, timpanont, zárókövet, oszlopot vagy pillért, frízt, volutát, gyámkövet, szóval a különös formák egész seregét, amelyeket nem ok nélkül tett a homlokzatra az építész. Mindezeknek a dolgoknak van multjuk, van jelenük, van stílusfeladatuk, képviselnek egy gondolatot, egy fioriturát, vagy egy szükségességet. Kérdem barátomat, az igen tisztelt Publikuszt: tudja-e, miért van mindez ott? Tudja-e, mit akart vele az építész tolmácsolni, tudja-e, mi az eredete és végcélja? Egyáltalán meglátta-e, holott mindennap, ki tíz, ki húsz, ki ötven éven át elmegy mellette és előtte? Tudja-e mindezeket az építészeti hangjegyeket úgy olvasni, mint a kottát, amelyet zongorájára állít?

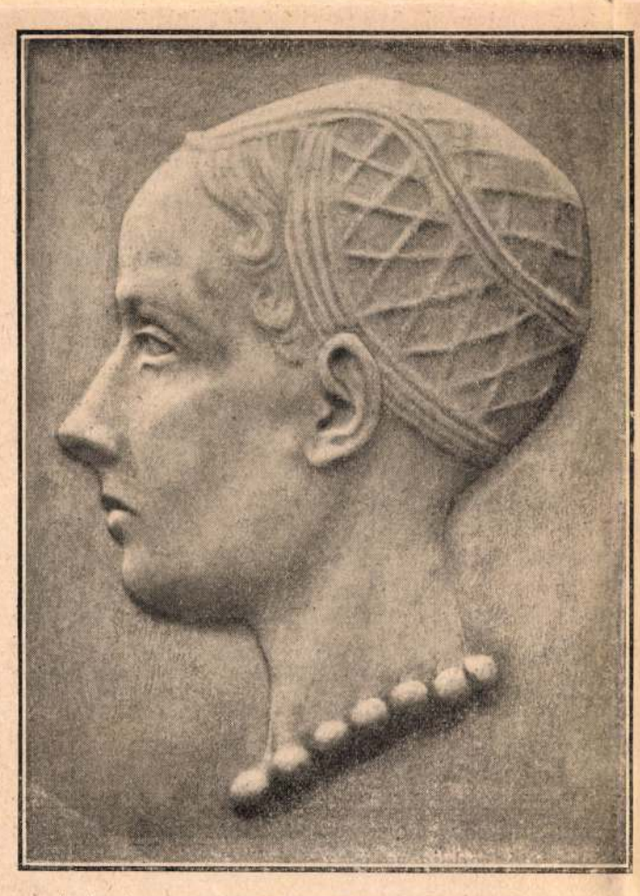
Azt hiszem, igen tisztelt Publikusz barátom nagyon savanyú ábrázattal fogadná ezeket az indiszkrét kérdéseket. S egy őszinte percében meggyónná nekem, hogy nem tudja.

Pedig mindez az ő kedvéért van ott. Mindez neki készült. Mindez az ő pénzén jött létre. S halvány fogalma sincs róla.

Olvasgattam az építészeti problémákat taglaló magas és mély fejtegetéseket. S elgondolkodtam: ez a nagy szellemi apparátus, ez a rengeteg elmeél, ez a művészi vágy, a megoldás e heve — mind, mind hiábavaló? Ki tud építészetről? Ki törődik vele?

Megint eszembe jut a kék ég, amely oly cselekvéstelenül, oly ünnepélyes mozdulatlanságban függ fölöttem, a tudatlan fölött, aki nem is sejti, hogy látatlanban, miattam ugyan teljesen hiába, heves harcok, nagy viadalok folynak párszáz méterrel fölöttem, ciklonok és anticiklonok messzire előretolt gigantikus párbajai. S nekem idelenn sejtelmem sincs róla. Pedig nekem is közöm lehetne hozzá, mert esetleg ennek a párbajnak sorsától függhet vetésem, szüretem sorsa is.

Krónikás

A római magyar kiállításból. Simplicia. Kuzmik Livia szoborműve

Uj Idők 1928. 33. 4.

szak magyarázata. Mikor a Földön a geológiai jégkorszak volt, a mi előbbi Holdunk jégtartalma szakadt ránk.

A Hold feloszlása azonban a jégkéreg leszakadása után is folytatódik. A Föld hatalmas vonzóereje a meztelen Hold magvából most kezdi letépni azt az agyagszerű talajanyagot, amely a Holdnak a mai tudományos álláspont szerint legfőbb alkotórésze és amely élénk vörös színű, tehát a vérhez hasonló.

Számolni kell továbbá még egy vonzóerővel: azzal, amelyet a Hold nemcsak a mi vizeinkre, hanem a Földnek szilárd alkotórészeire is gyakorol. A Föld szilárd masszáját persze nem tudja olyan könnyen maga felé szívni, mint a vizeket, de elég erővel vonzza ahhoz, hogy ettől az erőtől a Földön óriási földrengések támadjanak, akkorák, amilyeneket mi nem is ismerünk. Még tengeralatti lávakitöréseket is fel lehet tételezni ilyen szörnyű kozmikus erők elemi viharában.

Nézzük ezek után, mi olvasható János evangélista Jelenéseinek könyvében.

8. 5. És lőnek mennydörgések és villámlások és földindulás.

7. Az első angyal azért trombitála, és lőn jégeső és tűz, vérrel elegy, és vetteték a földre: és a földnek harmadrésze megége és az élőfáknak harmadrésze megége, és minden zöldelő fű megége.

8. A második angyal is trombitált, és mint egy tűzzel égő nagy hegy vetteték a tengerbe: és tengernek harmadrésze vérré lőn.

10. A harmadik angyal is trombitált, és leesék az égről egy nagy csillag, égve, mint a fáklya.

12. A negyedik angyal is trombitált és megvereték a napnak harmadrésze és a holdnak harmadrésze, és a csillagoknak harmadrésze: hogy meghomályosodjék azoknak harmadrésze.

11. 13. És lőn abban az órában nagy földindulás, és a városnak tizedrésze elesék.

19. És lőnek villámlások és szózatok és mennydörgések, és földindulás és nagy jégeső.

16. 18. És lőnek zendülések és mennydörgések és villámlások és lőn nagy földindulás, amilyen nem volt, mióta az emberek a földön vannak, ilyen földindulás, ilyen nagy.

20. És minden sziget elmulék és hegyek nem találtatának többé.

21. És nagy jégeső, mint egy-egy tálentom, szálla az égből az emberekre; és káromlák az Istent az emberek a jégeső csapásáért, mert annak csapása felette nagy.

18. 21. És egy erős angyal egy nagy malomkőhöz hasonló követ felvőn és a tengerbe veté, ezt mondván: Ilyen módon nagy sebességgel vettetik el Babilon, ama nagy város, és többé meg nem találtatik.

21. 1. Ezután láték új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmult vala és a tenger többé nem vala.

Fischer azokon felül, amiket vízözön-elméletéből fentebb ismertettünk, még egypár apró magyarázatot ad a Jelenések leírásához. Szerinte természetes, hogy a Jelenésekben trombitaszóról van szó. A Holdról hulló meteorok hatalmas zengő hangot adtak. Aki a harctéren volt és hallotta az ágyúgolyók hangját, annak ezt nem kell magyarázni. Hogy az égből lángoló csillag esett, az is természetes. A Hold egyes talajrészei, mikor a Földre zuhantak, a Földet környező légrétegen törtek keresztül és a levegő horzsolása következtében mint lángoló és izzó tömegek hullottak a földre.

A német tudós János összes versein végigvezeti ezt a tagadhatatlanul plauzibilis értelmezést. Különösen ott roppant érdekes a könyve, mikor azt a nézetét fejtegeti, hogy a János által említett Babilon pusztulása alatt annak az Atlantis nevű földrésznek az elsüllyedését kell érteni, amely a történelem előtti időkben Délamerika és Afrika között feküdt, amelynek óriási kultúrája volt, amelynek művészeti emlékeit még most is meg lehet találni az Atlanti-óceán egy olyan pici szigetén is, amelyek kicsinysége kizárja, hogy ott, mint elszigetelt kis területen, valaha is olyan magas kultúra fejlődhetett volna. Ez a kis sziget az elsüllyedt Atlantisnak bizonyára legmagasabb hegycsúcsa volt, amelyet az óceán a nagy kataklizma alatt nem borított el egészen. Ugyanilyen maradványai Atlantisnak az Azórok és a Kanári-szigetek.

Plátó még sokat tud mesélni hagyományok alapján erről a mesés Atlantisról. Elmondja, hogy az elsüllyedt világban hallatlan pompával éltek az emberek, az aranyat és ezüstöt olyan tömegben bányászták, hogy a nemes fémek értéke majdnem megszünt, elefántcsordáik bő elefántcsonttal látták el őket, a mi mai összes háziállatainkat ismerték, ismerték továbbá a kókuszdiót, a szőlőt és a banánt.

A banán általában sok fejtörést okozott a botanikusoknak. Az kétségtelen, hogy a banán ázsiai eredetű, onnan származott Afrikába. De hogyan származott Afrikából még Kolumbus előtt Délamerikába? A Hörbiger-teória most erre a botanikus kérdésre is megadja a választ. A banánt Atlantis vitte át Délamerikába. Plátó különben mondja, hogy Atlantisban a kertészet kultúrája csodálatos fokra emelkedett. De még számtalan olyan közösséget találni afrikai népművészeti motívumok és Peru motívumai között, hogy ezt a közösséget csak akkor tudjuk megmagyarázni, ha feltesszük, hogy valaha ott volt a két földrész között az azóta elsüllyedt Atlantis közvetítő kontinense.

Atlantis csodavilágát tehát egy régi Holdnak a Földre való zuhanása süllyesztette örökre a tenger színe alá. A mi mai kultúránknak is ez lesz a sorsa. Hörbiger már térképet is rajzolt pontos számítások alapján arról, hogy a mai Holdnak a Földre való hullásakor mely földrészeket fog elborítani az új özönvíz. A mi kis Magyarországunk Hörbiger szerint bizony a víz alá fog süllyedni.

Szomorú.

De kár a fejünket törni rajta.

Hörbiger szerint is kell még egypár százezer esztendő ahhoz, hogy ez bekövetkezzék. Sok víz lefolyik még addig az összes égitestek összes folyóin.

Kis Tárca

A ház

Fölöttem tiszta kék az ég, körülöttem csend és béke. A kép azonban csalóka, mert a magasban, pár száz méternyire fejem fölött, láthatatlan harc tombol: heves légáramlatok rohannak egymásnak, óriási forgószelek kavarognak vadul, ciklonok és anticiklonok összeütközésének távoli párbaja, amelyből azonban semmit sem látunk, semmit sem hallunk.

Erre a képre gondoltam, amidőn nagy erőfeszítésekről, küzdelmekről és akciókról kaptam hírt, amelyeket a közönség éppoly kevéssé lát, éppoly kevéssé érez. Pedig végeredményben róla van szó, a közönségről. A közönség otthonáról, meghitt családi fészkéről, mindennapi életének keretéről: a házról.

S akik efölött vitatkoznak, csupa olyan emberek, akiknek legtöbb közük van hozzá, mert ők csinálják: építészek.

Véget nem érnek a viták. Problémákról, válságról, stílusról, szerkezetekről, formanyelvről. Egyik előadás a másikat érte az Építész-Egyletben. Lapot is indítottak nemrégiben az új problémák tisztázására. Értekezések jelennek meg: az egyik párt a klasszicizmus, a másik a romanticizmus mellett kardoskodik, érvek és ellenérvek hosszú sorával. Mások meg a magyarosság kérdését tüzték napirendre, sőt legeslegújabban megalakult a Lechner Ödön Társaság e fontos és finom kérdések napirenden tartására. A legjobb szakemberek, a legfinomabb elmék, a legkiválóbb tollak szállnak sorompóba e nagy és érdekes küzdelemben — és a közönség nem is tud róla.

A római magyar kiállításból. Simplicia. Kuzmik Livia szobormüve

Hát ez igen furcsán fest. Még furcsább azonban az, amiről e vonatkozásban le szeretném rántani a leplet, mert ezt is kevés ember sejti.

Mindenki házban lakik. Mindenki mindennap házak közt jár, gyermekkorától késő vénségéig. Mindenki lát mindennap a házakon, kapun-ablakon kívül mindenféle formát: íveket és párkányokat, timpanont, zárókövet, oszlopot vagy pillért, frízt, volutát, gyámkövet, szóval a különös formák egész seregét, amelyeket nem ok nélkül tett a homlokzatra az építész. Mindezeknek a dolgoknak van multjuk, van jelenük, van stílusfeladatuk, képviselnek egy gondolatot, egy fioriturát, vagy egy szükségességet. Kérdem barátomat, az igen tisztelt Publikuszt: tudja-e, miért van mindez ott? Tudja-e, mit akart vele az építész tolmácsolni, tudja-e, mi az eredete és végcélja? Egyáltalán meglátta-e, holott mindennap, ki tíz, ki húsz, ki ötven éven át elmegy mellette és előtte? Tudja-e mindezeket az építészeti hangjegyeket úgy olvasni, mint a kottát, amelyet zongorájára állít?

Azt hiszem, igen tisztelt Publikusz barátom nagyon savanyú ábrázattal fogadná ezeket az indiszkrét kérdéseket. S egy őszinte percében meggyónná nekem, hogy nem tudja.

Pedig mindez az ő kedvéért van ott. Mindez neki készült. Mindez az ő pénzén jött létre. S halvány fogalma sincs róla.

Olvasgattam az építészeti problémákat taglaló magas és mély fejtegetéseket. S elgondolkodtam: ez a nagy szellemi apparátus, ez a rengeteg elmeél, ez a művészi vágy, a megoldás e heve — mind, mind hiábavaló? Ki tud építészetről? Ki törődik vele?

Megint eszembe jut a kék ég, amely oly cselekvéstelenül, oly ünnepélyes mozdulatlanságban függ fölöttem, a tudatlan fölött, aki nem is sejti, hogy látatlanban, miattam ugyan teljesen hiába, heves harcok, nagy viadalok folynak párszáz méterrel fölöttem, ciklonok és anticiklonok messzire előretolt gigantikus párbajai. S nekem idelenn sejtelmem sincs róla. Pedig nekem is közöm lehetne hozzá, mert esetleg ennek a párbajnak sorsától függhet vetésem, szüretem sorsa is.

Krónikás

Uj Idők 1928. aug 12.
337

szak magyarázata. Mikor a Földön a geológiai jégkorszak volt, a mi előbbi Holdunk jégtartalma szakadt ránk.

A Hold feloszlása azonban a jégkéreg leszakadása után is folytatódik. A Föld hatalmas vonzóereje a meztelen Hold magvából most kezdi letépni azt az agyagszerű talajanyagot, amely a Holdnak a mai tudományos álláspont szerint legfőbb alkotórésze és amely élénk vörös színű, tehát a vérhez hasonló.

Számolni kell továbbá még egy vonzóerővel: azzal, amelyet a Hold nemcsak a mi vizeinkre, hanem a Földnek szilárd alkotórészeire is gyakorol. A Föld szilárd masszáját persze nem tudja olyan könnyen maga felé szívni, mint a vizeket, de elég erővel vonzza ahhoz, hogy ettől az erőtől a Földön óriási földrengések támadjanak, akkorák, amilyeneket mi nem is ismerünk. Még tengeralatti lávakitöréseket is fel lehet tételezni ilyen szörnyű kozmikus erők elemi viharában.

Nézzük ezek után, mi olvasható János evangélista Jelenéseinek könyvében.

8. 5. És lőnek mennydörgések és villámlások és földindulás.

7. Az első angyal azért trombitála, és lőn jégeső és tűz, vérrel elegy, és vetteték a földre: és a földnek harmadrésze megége és az élőfáknak harmadrésze megége, és minden zöldelő fű megége.

8. A második angyal is trombitált, és mint egy tűzzel égő nagy hegy vetteték a tengerbe: és tengernek harmadrésze vérré lőn.

10. A harmadik angyal is trombitált, és leesék az égről egy nagy csillag, égve, mint a fáklya.

12. A negyedik angyal is trombitált és megvereték a napnak harmadrésze és a holdnak harmadrésze, és a csillagoknak harmadrésze: hogy meghomályosodjék azoknak harmadrésze.

11. 13. És lőn abban az órában nagy földindulás, és a városnak tizedrésze elesék.

19. És lőnek villámlások és szózatok és mennydörgések, és földindulás és nagy jégeső.

16. 18. És lőnek zendülések és mennydörgések és villámlások és lőn nagy földindulás, amilyen nem volt, mióta az emberek a földön vannak, ilyen földindulás, ilyen nagy.

20. És minden sziget elmulék és hegyek nem találtatának többé.

21. És nagy jégeső, mint egy-egy tálentom, szálla az égből az emberekre; és káromlák az Istent az emberek a jégeső csapásáért, mert annak csapása felette nagy.

18. 21. És egy erős angyal egy nagy malomkőhöz hasonló követ felvőn és a tengerbe veté, ezt mondván: Ilyen módon nagy sebességgel vettetik el Babilon, ama nagy város, és többé meg nem találtatik.

21. 1. Ezután láték új eget és új földet, mert az első ég és az első föld elmult vala és a tenger többé nem vala.

Fischer azokon felül, amiket vízözön-elméletéből fentebb ismertettünk, még egypár apró magyarázatot ad a Jelenések leírásához. Szerinte természetes, hogy a Jelenésekben trombitaszóról van szó. A Holdról hulló meteorok hatalmas zengő hangot adtak. Aki a harctéren volt és hallotta az ágyúgolyók hangját, annak ezt nem kell magyarázni. Hogy az égből lángoló csillag esett, az is természetes. A Hold egyes talajrészei, mikor a Földre zuhantak, a Földet környező légrétegen törtek keresztül és a levegő horzsolása következtében mint lángoló és izzó tömegek hullottak a földre.

A német tudós János összes versein végigvezeti ezt a tagadhatatlanul plauzibilis értelmezést. Különösen ott roppant érdekes a könyve, mikor azt a nézetét fejtegeti, hogy a János által említett Babilon pusztulása alatt annak az Atlantis nevű földrésznek az elsüllyedését kell érteni, amely a történelem előtti időkben Délamerika és Afrika között feküdt, amelynek óriási kultúrája volt, amelynek művészeti emlékeit még most is meg lehet találni az Atlanti-óceán egy olyan pici szigetén is, amelyek kicsinysége kizárja, hogy ott, mint elszigetelt kis területen, valaha is olyan magas kultúra fejlődhetett volna. Ez a kis sziget az elsüllyedt Atlantisnak bizonyára legmagasabb hegycsúcsa volt, amelyet az óceán a nagy kataklizma alatt nem borított el egészen. Ugyanilyen maradványai Atlantisnak az Azórok és a Kanári-szigetek.

Plátó még sokat tud mesélni hagyományok alapján erről a mesés Atlantisról. Elmondja, hogy az elsüllyedt világban hallatlan pompával éltek az emberek, az aranyat és ezüstöt olyan tömegben bányászták, hogy a nemes fémek értéke majdnem megszünt, elefántcsordáik bő elefántcsonttal látták el őket, a mi mai összes háziállatainkat ismerték, ismerték továbbá a kókuszdiót, a szőlőt és a banánt.

A banán általában sok fejtörést okozott a botanikusoknak. Az kétségtelen, hogy a banán ázsiai eredetű, onnan származott Afrikába. De hogyan származott Afrikából még Kolumbus előtt Délamerikába? A Hörbiger-teória most erre a botanikus kérdésre is megadja a választ. A banánt Atlantis vitte át Délamerikába. Plátó különben mondja, hogy Atlantisban a kertészet kultúrája csodálatos fokra emelkedett. De még számtalan olyan közösséget találni afrikai népművészeti motívumok és Peru motívumai között, hogy ezt a közösséget csak akkor tudjuk megmagyarázni, ha feltesszük, hogy valaha ott volt a két földrész között az azóta elsüllyedt Atlantis közvetítő kontinense.

Atlantis csodavilágát tehát egy régi Holdnak a Földre való zuhanása süllyesztette örökre a tenger színe alá. A mi mai kultúránknak is ez lesz a sorsa. Hörbiger már térképet is rajzolt pontos számítások alapján arról, hogy a mai Holdnak a Földre való hullásakor mely földrészeket fog elborítani az új özönvíz. A mi kis Magyarországunk Hörbiger szerint bizony a víz alá fog süllyedni.

Szomorú.

De kár a fejünket törni rajta.

Hörbiger szerint is kell még egypár százezer esztendő ahhoz, hogy ez bekövetkezzék. Sok víz lefolyik még addig az összes égitestek összes folyóin.

Kuzmik Livia

l.

Liber Byzantinorum

400. l. 401 – 403. l.

Kuzmik Livia

Urod Nobrau

Alessandro Monti
e la legione italiana
d'Ungheria (1849).
Conferenze e dis-
corsi pronunciati
a Budapest il 18
Maggio 1929.

Bpo. 1929-

Biblioteca della
"Mátyás Corvino"
Nro 7.

Kuzmik Lívia

Laird
2

Berkó József:

Az 1848/49. évi
magyar szabadság-
harc olasz légiója.
Bp. 1929.—

U.az: La legione
italiana in Ungheria (1849) Bp. 1929.
Biblioteca della
„Mátyás Corvino" No 6.

Kazmuk Livia

rod
2

Rassay 14. l.

Kuzmik Livia

I.

Országos 1931/32

37 l.

Kuzmik Lívia

Cséd

Papininé Kuzmik

Lívia alatt

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Nyomtatvány

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kuzmik Lívia

Mussolini több ízben modelt ült Kuzmiknak.

Germán művészek

A barcelonai kiállításon (1930?) ezüst érmet kapott.

Kiállítva az ~~ő~~ idézett kiállításon 10 műve, köztük Mussolini bronz mellszobra és érme, Kuzmik Pál és Rotschild bárónő plakettje.

84. Giacomo Palma, il Vecch

körben 1528-ban

Violan

A
szőke n
zét öve
~~mara~~
van, n
Ke neg
V
A

melybe virág van tűkve

466

Kuznik Livia

Zil. Pest 1898 dec. 10

Revai XXI. 534. l.

Kuzmik Lívia

= Papirné

Romában él.

Szerkesztő Társaság
Körlevele.
1936 febr.

LXII.

ὈΛΥΥΘΌΣ

ιplom

Kuzmik Lívia

4.

MAGYAR MŰVESZET

1931. 205–206, 209

Kuzmik Lívia

Kemény Zsigmond
báró élmény emlék-
relicsje az alábbi cso-
portban festőtől.

Arad
=
Szegedi emlékcsarnok

gy Zoltán

08.November 16.

Kat.

nári alapvizsga,1932.április.- 1934.
eptemberében tesz bölcsészdoktori szi

Kuzmik Lívia

Papíni R.-né

rnil. 1898. dec. 10.

Garibaldi, VIII. Mureméz

Medvey 120 l.

Kuzmik Pál dr. mag.

kir. II. seb. klinika

VIII. Baross u. 25

Monti-Sándor, barna

VIII. Mureméz

u.o. 121. l

Temesvár-józsefvárosi Polg. Olvasóegylet

X. 172.

Kuzmik Lívia

alkotása Ronti Sándor és Garibaldi mellszobra

Wellner István: Olaszok emlékművei.
Budapest, 1970. 9.sz. 40-41. l.

Kurnik

szalo

A szabadságharc utáni idők kiváló
muharazdonja a Vaci utcai Monostorly
és Kurnik cég volt.

Osvát Katalin: Mi tetszett régen?

Vöröslapja, 1970. szeptember - 37 oldal

Kuzmik Lívia

Roma. Benito Mussolini gyűjtemény.

Mussolini képmása, mellszobor.

Repr.

Nemzeti Újság

Képes melléklete

1929. aug. 18.

Kuzsnik Lívia

Alessandro Monti mell-
szobra (1929) Brescia
(Giardino Rebuffone).
A római példányról ön-
vegyb. Másik példánya
a budapesti Nemzeti Mu-
zeum birtokában.

Corvina. 1930. 287-290. l.

(Il nostro presidente
a Brescia ed a Roma.)

.....szám.

Műemlékek O

Tárgy:
Kiszolgáló épület
egyház, templom
restaurálása 46.

Kuzmik Lívia

Kobán

vett vett az alábbi
kiállitáson

Kunsth. Ausst. Ung.
Medaillen 1934.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kuzmik Lívia

Angyán Béla dr.
Kerek egyoldalú ostot
eiem. gyógy. Zeitschr.
Kuzmik L. 1925.
Pécsi belklinika

Faludi Géza dr.:
Magyar orvosok nyelv
emlékeinnei. Könyvszem.
Kösz. 1924–25. 24. l.

UNGARN
A MAGYAR NÉMET TÁRSASÁG
FOLYÓIRATA
Budapest, V., Arany János-utca 1.

Napjegyzet dr. Bercsényi Dezső

Kuzmik Livia

Dr Tóthfalussy Imre emlékére.

l.

Numizm. Közl.

1924-25. 28. l.

62

NÉMET KÉPEK.

ALTOMONTE, MARTIN (osztrák festő, 1657—1747)
Szent Sebestyén vértanúsága
Vászon, olaj, 153×93 cm.

AMERLING, FRIEDRICH (osztrák festő, 1803—1887)
Rahl mint középkori lovag
Vászon, olaj, 110×85 cm.
Jelezve balra lenn: F. Amerling 852

MDK

Kuzmik Livia, szobrász

Simplizia

Ritratto

Giuditta

Mostra Roma 1928. VI.

56. 1.

MDK

Kuzmik Livia

Mostra Roma 1928. VI.

MDK

Kuzmik Livia

Munkáival résztvett a Kassán rendezett iparművészeti kiall.-on.

Délibáb,1943.máj.22. 21.sz. XVII.évf.

MDK

Kuzmik szobrász

a római Coll. Hung. tagja

Nemzetk.velenvei kiáll. Képzőművészet 1930.
31.sz. 145.l.

Kuzmik Livia

— **Az olasz király látogatása a magyar szépművészeti kiállításon.** Rómából jelentik: III. Viktor Emánuel pénteken délelőtt megtekintette a Palazzo Esposizioneban a magyar szépművészeti kiállítást. A király kíséretében volt *Asinari di Bernezzo* altábornagy, első főhadsegéd, *Marinetti* altábornagy, főhadsegéd és *Catalano Gonzaga* herceg, fregattkapitány, hadsegéd. Az uralkodót a kiállítási csarnok főbejáratánál *Hory András* quirinali magyar követ fogadta a követség tagjaival. A kiállítási termekben a római magyar akadémia részéről *Gerevich Tibor* elnök, *Miskolczy Gyula* igazgató, *Várady Imre* titkár üdvözölték az olasz királyt, aki Hory András és Gerevich Tibor kalauzolásával megszemlélte a kiállított műveket. *Szelvényi Ferenc*, a kiállítás rendezője, díszkötéses s a Savoiai ház címerével ellátott katalógust nyujtott át az uralkodónak, aki különös érdeklődést tanusitott a magyar festők és szobrászok művei iránt. A római magyar akadémia termében a magyar követ bemutatta az uralkodónak *Kuzmik Livia* és *Végh Ilona* szobrászművésznőket. A király közel egy óra hosszáig

Kuzmik Livia

NU. 932. II. 13.

NU. 932. II. 13

— **Az olasz király megtekintette a római magyar szépművészeti kiállitást.** *Rómából* jelentik: *III. Viktor Emánuel* pénteken délelőtt megtekintette a Palazzo Esposizioneban a magyar szépművészeti kiállitást. A király kiséretében volt Asinari *di Bernezzo* altábornagy, első főhadsegéd, *Marinetti* altábornagy főhadsegéd és Catalano *Gonzaga* herceg fregattkapitány, hadsegéd. Az uralkodót a kiállitási csarnok főbejáratánál *Hory* András quirinali magyar követ fogadta a követség tagjaival. A kiállitási termekben a római magyar akadémia részéről *Gerevich* Tibor elnök, *Miskolczy* Gyula igazgató, *Várady* Imre titkár üdvözölték az olasz királyt, akit *Hory* András követ és *Gerevich* Tibor egyetemi tanár kalauzolásával megszemlélte a kiállitott müveket. *Szelvényi* Ferenc, a kiállitás rendezője, diszkötéses s a Savojai-ház cimerével ellátott katalógust nyujtott át az uralkodónak, aki különös érdeklődést tanusitott a magyar festők és szobrászok müvei iránt. A római magyar akadémia termében *Hory* András követ bemutatta az uralkodónak *Kuzmik* Livia és *Végh* Ilona szobrászmüvésznőket. A király közel egy óra hosszáig időzött a kiállitási termekben és távozásakor nagy tetszésének adott kifejezést, különös elismerését nyilvánitva a római magyar akadémia végzett növendékeinek teljesitménye fölött.

volt jugoszláv miniszter, Ausztria képviselőjében *Strakosch*. Délután *Manoilescu*, majd *Ketrzynski* volt miniszter lengyel és *Kohn* dr. csehszlovák megbizott beszélt. A szónokok valamennyien az utódállamok gazdasági együttműködését sürgették.

Az Első Budapesti Gőzmalmi R.-T. igazga-

Kuzmik Livia

N.U. 930. IX. 28.

Nagy magyar sikerek a nemzetközi képzőművészeti kiállitásokon

Velence és Monza — Királyi elismerés és nagy dij

Velencéből jelentik: III. Viktor Emánuel olasz király meglátogatta a XVII. nemzetközi mükiállitás keretében a magyar pavillont is. A király kiséretében volt *Velence* prefektusa, a podeszta, *Volpi* gróf volt miniszter, a kiállitás mostani elnöke és *Marani*, a kiállitás főtitkára.

Az olasz nagy mücsarnok megtekintése után a király sorban meglátogatta a kiállitó nemzetek pavillonjait. A magyar csarnokban *Coccon* Domonkos lovag, tiszteletbeli magyar konzul és *Sartori* alkonzul fogadta a királyt és mint a magyar kiállitás miniszteri biztosa *Sartori* Silvester alkonzul mutatta be őfelségének a magyar kiállitás kiválóbb alkotásait.

Az uralkodó figyelmét nyomban megragadta a csarnok halljában *Kuzmik* Livia mestermüve, a *Duce* bronzmellszobra, amelynek nagy hasonlatosságát és gondos müvészi kivitelét külön megdicsérte. A király meleg érdeklődéssel hallgatta meg Sartori alkonzul magyarázatait és különösen megnyerték tetszését *Csók, Iványi-Grünwald, Fényes, Csánki, Batthyány* gróf és *Feszty* Masa festményei, *Lux, Ligeti, Szentgyörgyi* és *Rónai* szobrai. A magyar Ottocento alkotásai közül különösen tetszettek az uralkodónak *Markó* hangulatos olasz tájképei. Nagy érdeklődéssel nézte végig a király a *Gerevich* Tibor egyetemi tanár vezetése alatt álló *római magyar Collégium* ösztöndijas müvésznövendékeinek alkotásait, külön megdicsérve *Aba-Novák* tájkompozicióit *s Molnár* G. Pál, *Medveczky, Kákay Szabó* György, *Szőnyi* képeit és *Páczay* szobrait.

A király a magyar kiállitás megtekintése után elismerését fejezte ki a római magyar intézet komoly munkájáért. Feltünt, hogy az idén az uralkodó milyen hosszu ideig tartózkodott a magyar pavillonban, ezzel is kifejezésre juttatva, mennyire megnyerték tetszését a kiállitott tárgyak.

A másik nagy magyar sikert jelenti, hogy a monzai nemzetközi kiállitáson más szép magyar eredmények mellett az üvegfestmények nagydiját (Grand Prix-t) *A. Sztehló* Lillynek, a győr-gyárvárosi templom számára tervezett gyönyörü üvegablaka nyerte el. Bennünket nem lep meg a fiatal müvésznő hatalmas sikere, mert legutóbbi kiállitásán megállapitottuk, hogy szines üvegablakai felfogásban freskószerüen nagyvonaluak, formában drámai, kifejezésben lirai akcentuáltságuk a merész, de nagyszerüen harmonizált szinezésben még jobban érvényesül. Már akkor is, azóta pedig különösen benne látjuk az egyházmüvészet egyik legkiválóbb képviselőjét.

N.U 930 IX 28

Kössön leánykája javára

kiházasitási (kelengye) biztositást!

tina-körut 121. sz. alatt bejárat a kápolnába, melynek oltára előtt ezen a napon, első pénteken mutatta be utolsó szentmiséjét Prohászka Ottokár püspök. N.U 930. IX 28

HA AUTO — LEGYEN MERCEDES-BENZ

Serédi Jusztinián dr. biboros hercegprimás ma délelőtt Győrbe érkezett és a Püspökvárban meglátogatta *Fetser* Antal megyéspüspököt, aki villásreggelin látta vendégül. Délben a hercegprimás autóval tovább utazott Rójtökre, ahonnan vasárnap reggel Sopronba megy a harangszentelési ünnepségre.

Angelo Rotta pápai nuncius Pannonhalmára utaztában szombaton délután a félnégy órai gyorsvonattal Győrbe érkezett és néhány percet időzött a vasuti állomáson. Fogadására megjelentek a pályaudvaron *Fetser* Antal megyéspüspök, *Németh* Károly dr. főispán és *Szauter* Ferenc dr. polgármester. A megyéspüspök és a főispán üdvözölte a pápai nunciust, aki ezután folytatta utját Pannonhal-

Férfiing
és
nyakkendő vásár
a
«Kéve»
RUHÁZATI ÁRUHÁZBAN
Budapest, Kossuth Lajos-utca 20. sz.

— (Hősihalottak emléke.) Vasárnap, május 29-én, délelőtt nagyszabásu ünnepségek keretében leplezi le a kormányzó Esztergom vá- s ötszáz hősi halált halt fiának emlékmüvét. ünnepély, melyen *József* főherceg is meg- ik, tiz órakor tábori misével kezdődik. A misét *Mátéffy* Viktor prépost-plébános, országgyülési képviselő, volt tábori lelkész mondja. *Antony* Béla dr. polgármester kéri fel a kormányzót az emlékmü leleplezésére s barátosi *Huszár* Aladár, Komárom-Esztergom egyesitett vámegyék főispánja mond ünnepi beszédet. — A m. kir. posta személyzete az *Országos Postás Zene- és Kultur Egyesület* rendezésében május 29-én, vasárnap, délelőtt 11 órakor a főposta épülete előtt (IV., Petőfi Sándor-utca és Párisi-utca sarok) ünnepélyes keretek között leplezi le a világháboruban hősi halált halt postások emlékmüvét. Az ünnepélyen a kormányzót *Herrmann* Miksa kereskedelmi miniszter képviseli. Meg fognak jelenni *József Ferenc* főherceg és *Csáky* Károly gróf honvédelmi miniszter is. Az ünnepségen *Demény* Károly államtitkár postavezérigazgató és *Eberhardt* János postafőigazgató tartanak beszédet. — A *Nagyszombati Szövetség* vasárnap délelőtt fél 12-kor tartja a hősök emlékünnepélyét a Bazilikában. A szentmisét *Hudyma* Emil, a Rákóczianum igazgatója mondja. Utána közgyülés lesz a Baross Szövetség épületében. — A *volt cs. és kir. 6-os gyalogezred* tisztikara és legénysége május 28-án, délelőtt tiz órakor a várbeli „Kapisztrán" helyőrségi templomban a világháboruban hősi halált halt bajtársainak lelkiüdvéért ünnepies rekviemet tartott, amelynek keretében szentelték be a templom falán elhelyezett és *Huber* István müvész által tervezett emléktáblát. A gyászmisét P. *Szabó* Pius ferences atya, templomigazgató celebrálta, aki lélekemelő, szép beszédben méltatta az elesett hősök emlékeit.

— (Pálffy bankár felesége lugkőoldattal megmérgezte magát.) Tegnap délelőtt öngyilkosságot követett el Üllői-uti 20. számu lakásán *Pálffy* Sándorné, a jólismert *Pálffy* bankár felesége. Élénk emlékezetben vannak még a botrányok, amelyek *Pálffy* Sándor bankár közgazdasági szerepléséhez füződtek. *Pálffy* Sándor anyagi összeomlása után a megszállott Erdélybe szökött, ahol tavaly elfogták a román hatóságok és nyolc hónappal ezelőtt kiadták a magyar hatóságoknak. *Pálffy* azóta ül a Markó-utcai fogházban és mint vizsgálati fogoly, várja ügyének tárgyalását. *Pálffy* bankár szökésével kapcsolatosan az a hir terjedt el, hogy állitólag elspekulált milliárdjait biztos helyre deponálta, hogy ezzel feleségének és két kis gyermekének jövőjét biztositsa. Ez a hir azonban valótlannak bizonyult, mert a család valósággal éhezett. *Pálffyné* már a lakbért sem tudta kifizetni, butorainak nagyrészét is eladta, ugy hogy tegnap már két kis gyermekének sem tudott kenyeret venni. Emiatt tegnap lugkövet ivott a volt bankár felesége, akit sulyos állapotban a mentők a Rókus-kórházba szállitottak.

Pünkösdre!

Férfi öltöny	75 P
Felöltő	75 P
Vászon öltöny	40 P
Fiu ruha	28 P
Esőkabát	24 P

Külön mértékosztály.

Turcsány, Rákóczi-ut 19
Uránia szinház mellett

Dr. Keczeryné, Dr. Kohlener Erna fürdőorvos
Gyermeküdülőtelepe
Balatonszemesen
a Bagolyvárban.

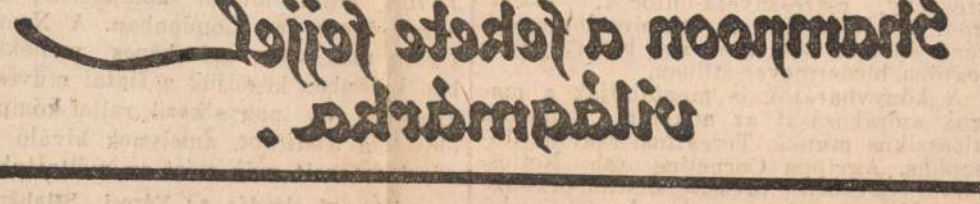

Az összes physikális gyógytényezők, balatoni levegő, nádmentes rádiumos homokstrand, sekély viz. — Állandó orvosi felügyelet, szakszerü vezetés és ellátással, edző gyógy torna és vallásos neveléssel. **Felvetetnek: 6-14 év s uri gyermekek szülői kiséret nélkül.**

Prospektus és jelentkezés Balatonszemes, a Bagolyvárban.

Egy gondolat bánt engemet,
Alábbi rejtvényt fejteni meg.
Fejem nem töröm, könnyen elérhetem,
Ha kezembe tükörrel olvasom el..

— (Magyar-olasz ünnep Torinoban.) *Majovszky* Pál nyug. államtitkár inditványára a budapesti „Korvin Mátyás" magyar-olasz egyesület elhatározta, hogy Torino városának Kossuth-emlékablakot ajánl fel hálául azért a meleg és önzetlen vendégszeretetért, melyet Kossuth Lajos, a nagy magyar számüzött évtizedeken át élvezett annak idején Piemonte ős fővárosában. Az emlék-ablak kartonjainak tervezésével a Korvin Mátyás Egyesület *Nagy* Sándor festőművészt, a tervek kivitelével pedig *Roth* S. üvegfestőművészt bizta meg. A kész emlékmüvet Berzeviczy Albert, az Egyesület elnöke a minap adta át hivatalosan ünnepélyes formák között Torino polgármesterének, Bertoni di Sambury grófnak. Az emlékablak a Mole Antonellianá-ban lévő Museo del Risorgimentóban nyert elhelyezést, a főbejárattal szemben, melyet ez alkalomra gazdagon feldiszitettek virággal és magyar meg olasz trikolórral. Az olasz kormányt az ünnepélyen Torino prefektusa képviselte. Megjelent a milánói kir. főkonzul, Pozel Tibor, továbbá Selopis torinoi kir. konzul. Ott volt még számos főtiszt és a torinoi müvészi és szellemi élet sok előkelősége. Sclopis konzul méltatta Berzeviczy egyéniségét és az ünnep jelentőségét. Utána a Korvin Mátyás Egyesület elnöke szólalt fel; klasszikus olaszsággal fogalmazott beszédében összefoglaló pillantást vetett Kossuth szabadság-apostolátusára és kiemelte az olasz-magyar, immár hivatalosan is elismert szellemi és politikai együttmüködés szükségességét. Torino polgármestere a mült dicső közös emlékeit sorakoztatta fel, s viszonzásul a szép ablakért a Korvin Mátyás Egyesületnek Bellinek egy értékes, Viktor Emánuel királyt ábrázoló bronz szobrát ajándékozta fel.

— (A Katolikus Férfiak Ligájának apostolkodási hete.) Pünkösd előtt való héten a *Katolikus Férfiak Ligája*, a Férfi Máriakongregációk, az egyházközségek és a katolikus egyesületek bevonásával apostolkodási hetet rendez a Kongregációs Otthon elsőemeleti nagytermében. Az előadás mindig délután hat órakor kezdődik és sorrendje a következő: *Május 30-án:* Az apostolkodás és az egyházközség. Előadó: *Forster* Gyula: Az egyházközség és a vallásos egyesületek. Előadó: *Molnár* Frigyes. *Május 31-én:* Az egyházközség és a karitász. Előadó: *Kriegs-Au* Emil; Az egyházközség és a gyermekvédelem. Előadó: *Shvoy* Lajos. *Junius 1-én:* Az egyközség és a munkásgondozás. Előadó: *Mihalovits* Zsigmond; Az egyházközség és a közélet. Előadó: *Petrovácz* Gyula. *Junius 2-án:* Az egyházközség és a családok. Előadó: *Schrotty* Pál O. F. M.; Az egyházközség és a sajtó. Előadó: *Cavallier* József. *Junius 3-án:* A nők az egyházközségi életben. Előadó: *Badalik* Bertalan O. P.; Egyházközség és lelkigyakorlatos mozgalom. Előadó: *Velősy* Elek. *Junius 4-én:* Egyházközség és hitbuzgalom. Előadó: *Zaymus* Gyula; Egyházközség és a katolikus szervezkedés. Előadó: *Bangha* Béla S. J. Zárszó. Mondja: *Mészáros* János érseki helytartó. A hozzászólás csak gyakorlati tárgyu lehet és öt percnél hosszabb ideig nem tarthat. Az összejöveteleken csak férfiak vehetnek részt.

— (Külföldi érdeklődés a Dunakorzón.) Egy az árumintavásáron ittjárt párisi ur azt kérdezte, a Dunakorzón sétálva egyik pesti hölgyismerősétől, miképp lehet az, hogy a magyar nők, akik a sok háborus éven át nélkülözték a francia kozmetikai szereket, mégis oly szépek, üdék, szebbek, üdébbek, mint a párisiak. A pesti hölgy még aznap este kis csomagot küldött párisi ismerőse hotelszobájába. A kis mintacsomag Baeder-féle *„Velmetino"* arcszépitő szappant, pudert, arckrémet, szeplőkenőcsöt és sampont tartalmazott. Mellette névjegy feküdt, melyen a következő állott: „Ezt használták a magyar nők a háboru alatt és ezt használják most". És ezzel a párisinak rövid, d ecsatanós választ adott.

— (Felhivás.) *Fodor* Géza cserkészparancsnok felhivja mindazokat az *öregcserkészeket* (18—24 évig), akik az alakuló *motorkerékpáros öregcserkészcsapatba* való felvételüket kérték, hogy jelentkezési lapjuk és szülői beleegyező nyilatkozatuk kiállitása céljából junius 10-éig délután 5—8 óra között jelentkezzenek meg ifj. *Kollárik* Aladárnál (VI., Vilmos császár-ut 33. földszint balra.)

— (Orvosi hirek.) *Bárczi* Jenő dr. szülész, nőorvos rendelését V., Személynök-utca 7., I. 2. alatt délután 3—5-ig folytatja. Telefon T. 128—99. — *Papp* György dr. rendelőjét X., Delej-utca 12. sz. alá (Tisztviselőtelep) helyezte át. (Telefon J. 341—69.)

— (Ki óhajt ferencrendi áldozópap lenni?) Mindazon, legalább is a középiskola 4 alsó osztályát jó eredménnyel bevégzett ifju, kit megihletett a most világszerte ünnepelt assisi Szent Ferenc szelleme s hivatást érez a szerzetes-papi pályára (melynek munkaköre: lelkipásztorkodás, itthoni s a pogányok közötti misszió, tanitás, stb.) folyamodványát, — szülői beleegyezéssel, orvosi bizonyitvánnyal s a folyó évi iskolai bizonyitvánnyal együtt a következő cimre küldje be: A Szüz Máriáról nevezett Szentferencrendi Tartományfőnökség Budapest, IV., Ferenciek-tere 8. A pályázat határideje: 1927 julius 2.

— (Golyóscsapágyak.) A cséplőszezon közeledik és a géptulajdonos igyekszik különböző gazdasági gépeit rendbehozni. A gépek egyik fontos része a csapágyazás és ennek feltétlenül rendbe kell lennie. A modern gazdasági gépeket golyóscsapágyakkal látják el, minthogy a golyóscsapágyak óriási erő- és kenőanyagmegtakaritást jelentenek és ugyszólván semiféle kezelést sem igényelnek. Ajánljuk tehát, hogy akinek régebbi gépei volnának, azokat szereltesse fel golyóscsapágyakkal, ha pedig már golyóscsapágyakkal lennének gépei felszerelve, de esetleg a golyóscsapágyak kikoptak volna, akkor azokat minél előbb ki kell javittatni, hogy a munka megkezdésekor már rendben müködjenek. Ajánljuk, hogy t. olvasóink golyóscsapágyszállitás vagy javitás ügyében forduljanak a Vecsey Jenő okl. gépészmérnök céghez, Budapest, VIII., Kisstáció-utca 11., amely cég a világhirü F&S golyóscsapágyak képviselője és saját jól felszerelt javitómühelye van.

— (Nagykanizsán megalakult a pályaudvari misszió.) A nagykanizsai államrendőrségi kapitányság vezetője *Kálnay* Gyula dr. főtanácsos, aki csak nemrégen alakitotta meg Nagykanizsán a *Szociális Missziótársulatot*, most a leánykereskedelem leküzdésére, az annyira fontos végvároson és bizonyos mérvig határállomáson megalakitotta a kanizsai pályaudvari missziót. A misszió hölgyei jobbára *vasuti tisztviselőnőkből és vasuti tisztviselők feleségeiből és leányaiból* rekrutálódnak, akik már meg is kezdték müködésüket és *az első napon sikerült két leányt, akik a határon át akartak menni — szüleikhez visszaszállitani és megmenteni.*

— (Keresztény vendéglősök figyelmébe!) Egyik előkelő társadalmi egyesület házi étterének vezetésére olyan vendéglőst keres, akinek ugy személyéről, mint az anyagi helyzetéről szóló referenciák teljesen kielégitők. Szükséges, hogy az illetőnek megfelelő forgótőkéje legyen és rendelkezzék leltárral, továbbá a szükséges okiratokkal. Az intézet vezetősége arra kéri a jelentkezőket, hogy szándékukról levélben értesitsék *Dobay* Tibort (VIII., Szentkirályi-utca 10. I. 7.) s azt a pályázót, akivel az egyesület vezetősége tárgyalni kiván, levélben fogják értesiteni.

— (Zarándoklatok Máriazellbe.) Budapestről aug. 4-én este zarándoklat indul *Fehér* János pápai kamarás, vecsési esperes-plébános lelkivezetésével Máriazellbe. Visszaérkezés Budapestre augusztus 11-én délelőtt. Útlevél, vizum nem kell, erről a vezetőség gondoskodik. Menetdijak vasuton Budapestről Máriazellbe és vissza Budapestre: II. oszt. 62, III. oszt. 40 pengő. Tisztviselőknek, kiknek arcképes vasuti igazolványuk van, II. oszt. 48.50, III. oszt. 32 pengő. Tényleges szolgálatban levő vasutasok és családtagjaik menetjegyekről maguk gondoskodnak, azonban a zarándoklat ügykezelési költségeihez személyenként 6 pengővel járulnak hozzá. Nyugdijas vasutasok és ezek családtagjai Budapesttől Hegyeshalomig és vissza saját jegyeikkel utaznak. Hegyeshalomtól Máriazellig és vissza II. oszt. 42.50, III. oszt. 28 pengőt fizetnek. Jelentkezni lehet: *Szilágyi* Lajos technikai vezetőnél, Budapest, VI., Aréna-ut 140. fsz. 16.

A mohai Ágnes forrás az általam legszivesebben eendelt ásványvizek közé tartozik, mert rendkivül előnyös vegyi összetételeinek a legkülönbözőbb bajoknál, de különösen az **emésztőszervek hurutos bántalmainál** már régtől fogva felülmulhatatlan sikereket köszönhetek Dr. Stamborszky Lajos m. á. v. orvosi tanácsadója és kir. fogházorvos, Szombathely.

Vas- és rézbutor
sodronyágybetét, összecsukós vaságyak legolcsóbban
Kertésznél
VII., Nyár-utca 1
8 lapra hivatkozzon, árjegyzéket díjtalanul kap

x **Ringer Jenő dr. elme- és kedélybetegek** gyógyintézete I., Lenkei-ut. Tel. Józs. 383—21.

x **Karcsu, finom** lesz a bokája a Klarks-féle párisi gummitekercsek rövid használata által. Párja 12 Pengő. Gyógyszertárak és drogériákban. Képviselet: Zsoldos IV., Városház-utca 14. félemelet.

x **Kossak utóda** Komárominál 6 lap 10 P.

x **A természet kincseiből a tudomány erejével** állitódott elő a „Nippon Elixir", amely egész világon ismert japán gomba-faj 90-szeres erősségü kivonata. A tenyésztéssel járó babrálás feleslegessé válik, higiénikusan, üvegből kanalankint szedhető és hatása már rövid idő alatt is észlelhető.

x **Utazó hölgyek figyelmébe.** Olvassa el a „Nyaralni megyi" rovatban *Neumann* H. Fürdő füző cimü hirdetését.

x **Ernyők, boternyők, botok gyári árban.** Fritz Teréz IV., Pilvax-köz, bejárat Petőfi Sándor-utca 7. Javitásokat vállal.

x **Koncz Gyula órásmester** IV., Városház-utca 10., bejárat Pilvax-köz, specialista antik és praecisiós órákban.

Foederatio Emericana

Az Emericana az egyetemet vagy főiskolát végzett leventéi bucsuztatását május 30-án, hétfőn este nagy ballagás keretében tartja meg. Gyülekezés este 8 órakor a Szent Gellért-szálló nagycsarnokában, hová a corporatiók hozzák el lampionjaikat. A valetansok nevében *Saad* Béla B. senior mond bucsuzót, melyre a Commendator felel. Ezután a résztvevők menetté alakulnak, mely a *Budafoki-, Verpeléti-* és *Horthy Miklós-uton* át a Szent Gellért-szállóba tér vissza. Utközben a Müegyetem előtt a vigalmibizottság elnöke és a Commendator ablaka alatt szerenád lesz. A ballagást a Szent Gellért-szállóban barátságos összejövetel zárja be.

— (Alapitványi életbiztositások) köthetők az Emericana, vagy az Adalbertinum menzája javára a Foederatio Emericana Biztositási Irodája utján. Cim: IX., Üllői-ut 1. félemelet. Telefon: József 99—56. 99—57. 99—58. Az emericanisták és általában mindazok, akik az uj nemzedék sorsát szivükön viselik, mindennemü biztositásukat (u. m. élet-, tüz-, betörés-, jég-, baleset-, szavatossági-, autó- stb. biztositást) kizárólag az Emericana Biztositási Irodájának közreműködése mellett helyezik el, mert ez által praktikus módon és anyagi áldozat nélkül is hathatósan támogathatják az Emericana magasztos céljait.

Találkozó

A szombathelyi felsőkereskedelmi iskolában 1907. évben érettségizettek junius 5-én, pünkösd vasárnapján délelőtt 9 órakor a szombathelyi felsőkereskedelmi iskolában huszéves találkozót tartanak. Kérem volt diáktársaimat, hogy cimüket jelentsék be nálam, Kreutz Elemér Máv-intéző, Üzletvezetőség, Szombathely.

A Magyar Királyi Állami Felső Épitőipariskola volt növendékei, akik 1914—17-ben végeztek, junius 5-én, pünkösd vasárnapján délelőtt 11 órakor tartják tizéves találkozójukat az intézet tanácstermében. A résztvenni óhajtók közöljék cimüket Rona Györggyel, V., Benczur-utca 39.

FLY-TOX
felhő megöl
legyet, szunyogot, molyt, hangyát, bolhát, poloskát, svábbogarat, tetüt stb.

Az amerikai Mellon Institute találmánya. Emberre és állatra veszélytelen. De biztos halál férgekre és rovarokra. Nem hagy foltot. **Hatása garantált.** Háztartásokban, gazdaságokban, üzemekben nélkülözhetetlen. — **Ovakodjék utánzatoktól. — Más szert ne fogadjon el. Ügyeljünk a Fly-Tox** (kiejtve Flai tox) **névre.**

¼ literes üveg szájnjtatóval P 3·40
2 literes bádogtartály P 24·—
1 drb készpermetező P 5·50

Mindenütt kapható!

Magyarországi vezérképviselet:
RÉVÉSZ ERNŐ ÉS TÁRSA
Budapest, V Nádor-utca 30.
Telefon: L. 998—25.
Prospektust kivánatra küldünk.

SZINHÁZ, MŰVÉSZET

Szinházi kiállitás Magdeburgban

Kisérleti szinpad a legmodernebb mechanizmussal

Igen érdekes kiállitás nyilt meg a minap Magdeburgban, a festői és idillikus Mittagsee partján külön a kiállitás céljaira emelt épületekben. Ez az érdekes, nagy szaktudással és szorgalommal rendezett kiállitás bemutatja a szinpad és a rendezés egész történeti fejlődését s mai irányait és törekvéseit. Az antik dyonisiosi szinháztól egészen a legmodernebb konstruktivista törekvésekig megvan itt minden, amit csak a legbuzgóbb kulturhistóriai tudás összehalmozhatott: misztériumok, passiójátékok, a különböző Shakespeare-szinpadok, a barokk-szinpad, — népies szinjátékok, commedia dell'arte, *Schiller* és *Goethe* szinpada, *Wagner*-opera szinpada, a meiningeni korszak szinpadi ujitása, a naturalista szinpad, a stilizációs és dekorativ törekvések, Jessner lépcsőzetes szinpadberendezései. Ezek természetesen csak a legfőbb motivumok. Ezenkivül mindaz, amit a német szinpadművészet egy félszázad leforgása alatt, szinpadi és szinpadművészeti téren alkotott, a legaprólékosabb részletességgel képviselve van itt modellekben, rajzokban, tervekben, plasztikákban, figurinekben, fotografiákban. Külön osztálya van a látványos ballet- és revürendezésnek.

A szinpadi iparnak külön nagy csarnok jutott. Itt mozgatható modellek mutatják be az összes szinpadtechnikai berendezéseket, gépezeteket. Külön osztálya van a szinházi és szinpadi architekturának. Igen érdekesek a szinpadvilágitási és fényfestő berendezések.

Legfőbb érdekessége a kiállitásnak a kocka alaku épitményü, modern kisérleti szinpad, amely fel van szerelve a legmodernebb szinpadi gépezetekkel, világitási berendezéssel. Ezen a szinpadon érdekes előadásokat fognak rendezni. Mig a városi dalcsarnokban a kiállitás tartama alatt rendkivül nagyjelentőségü karelőadások és zenés ünnepi játékok lesznek.

A kiállitás területén levő tavon van lehorgonyozva az uszó szinpad, amelyen *Terpis, Nigman, Laban* és más modern német koreografusok fogják legujabb szinpadi tánckreációikat a parton terraszszerüen kiképzett nézőtér közönségének bemutatni.

A Postatakarékpénztár 38-ik aukciója

Festőművészek maguk is állitottak ki az aukción

A Postatakarékpénztár árverési aukciójának májusi kollekcióját szombaton mutatta be a nagyközönségnek. Az aukció kiállitási anyaga rendkivül gazdag és sokféle, ugy hogy a „vagyonmentő vásár" valószinüleg sikerrel fog lefolyni. Az aukció látogatóinak igazán sok érdekes és értékes látnivalójuk lesz, mert a kollekció művészi szempontból is igen magas nivóju.

Szokatlanul nagy és gazdag választéku az aukció képzőművészeti anyaga. Klaszszikus és modern mesterek nem egy reprezentáns alkotása található a kiállitási termekben, amelyeknek falait szinte elboritják a festmények és a kisebb számmal szereplő grafikai munkák. A festészeti rész kiemelkedő képe nagymesterünknek: *Munkácsy* Mihálynak egy Pilátus olajtanulmánya, amelynek kikiáltási ára harmincötmillió korona. Mellette találjuk egy ismertlen, XVII—XVIII. századbeli spanyol autornak „Mária a gyermek Jézussal" feliratu olajképét. Ez ötszázhatvan pengőért vásárolható meg. Igen nagy értéket (ezer pengőt) képvisel *Rippl-Rónai* Józsefnek egy csendélete. Itt látható még idősebb Schüss Christián George tájképe, Bihari Sándor olajtanulmánya és egy ismeretlen hollandi festő kompoziciója. Ezek a legértékesebb képek, de nem sokkal kisebbek sem értékben, sem művészi nivóban *Rudnay* Gyula, *Iványi-Grünwald* Béla, *Mednyánszky* László, *Pentelei* Molnár, *Pörge* Gergely, *Székely* Bertalan, *Szlányi* Lajos, *Szüle* Péter, *Bosznay* István, *Csuk* Jenő, *Deák-Ebner* Lajos, *Knopp* József festménye, *Prihoda* István rézkarca. A külföldiek közül még Hans von *Aachen*, Carlo *Cignani*, Francesco *Furini* alkotása és egy XVI. századbeli olasz festő „*Hektor holtteste*" cimü müve szerepelnek.

A szobrászok közül egy mult századbeli angol mester „Költészet" cimü munkájával vezet, mig a mieink közül *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond. *Lányi* Dezső, *Róna* József, *Holló* Barnabás és *Beszédes* László egy-egy alkotását látjuk.

Az ékszerek és porcellánok között sok régi, finommüvü ötvösmunka és több modern ékszer van, összesen háromszázötven darab. Cigarettatárcák, melltük, brossok, gyürük, evőeszközkészlet, nyakékek mind a legpazarabb változatosságban és ragyogásban tünnek elénk, mig a porcellánok között több régi bécsi készlet található.

A butorok interieur-szerüen vannak elhelyezve. Az asztalokon, székeken kézimunkák, diszes teritők, továbbá sok értékes szőnyeg. XVI. Louis-korabeli falitükör, négyfiókos magyar biedermeyer-szekrény, cseresznyefa-butorok, mahagoni ebédlőberendezés, empire-diófaszekrény és még sok, igen sok butor, de a legtöbb biedermeyer-stilusu.

A könyvbarátok is megtalálják a maguk szórakozását az aukción. Rengeteg klasszikus munka, Terentius, Flavius Josephus, Agrippa Cornelius (ab Nettesheim) egykoru préselt disznóbőrkötésben. Okkultisztikus munka. A világirodalom összes nevesebb szerzői képviselve vannak a könyvkollekcióban, amelynek egyik ritka és becses, tanulságos része egy pamflett-gyüjtemény. *Tennyson* angol költő verskötetét is meg lehet kapni eredeti pergamenkötésben, husz angol művészi fametszetével, mindössze harminc pengő a kikiáltási ára.

Figyelemreméltó jelenség, hogy nem egy festőnk maga állitott ki néhány eladásra szánt képet az aukción, hogy ilyenformán az árverés utján próbálja elhelyezni müveit.

Az aukció anyaga junius elsejétől 18-ig kerül árverésre. Az aukció mindenképpen figyelmet érdemel.

— **Az Operaház még egy hétig játszik.** Az Operaház idei évadjának most következik az utolso hete. A vasárnap, május 29-én, szinrekerülő Trubadurban Leonát *Lánczi* Margit, a Nemzeti Szinház művésznője, fogja énekelni. A keddi Varázsfuvola Éj királynője szerepében *Szabó* Lujza, Tamino szerepében pedig *Rösler* Endre fog bemutatkozni, Papagenot először fogja énekelni *Pogány* Ferenc dr. Szerdán *Verdi* vigoperája, a Falstaff van müsoron. A csütörtöki Aidát az Operaház vendége, Dirk *Fock* fogja vezényelni. Pénteken és szombaton az Országos Magyar Zenemüvészeti Főiskola operanövendékei fognak vizsgálati előadást tartani. Pünkösd vasárnapján bérletszünetben a Farsangi lakodalom van előadásra tüzve, pünkösd hétfőjén mint évadzáró előadás a Bajazzók, továbbá *Máder* Rezső vezénylésével teljes egészében a Mályvácska királykisasszony fog szinre kerülni. Szerdán, junius 8-án, a Nemzeti Zenede operai növendékei fogják vizsgálati előadásukat tartani.

— **A Faust-előadások fél 7-kor kezdődnek a Nemzeti Szinházban.** Hétfőn, szerdán és pénteken fél 7 órai kezdettel kerül szinre a *Faust első és második része egy estén*. Az első és második rész között 35 perc szünet lesz. A szinház igazgatósága a Faust előadásához a Magyar Szinpad mellékleteként terjedelmes és részletes magyarázatot ad ki. Ezenkivül kedden, szombaton és utána következő kedden este Te csak pipálj, Ladányi, csütörtökön *Nagy* Izabella fellépésével a Sárga csikó, vasárnap este a Vén gazember, jövő hétfőn pedig *Vágó* Erzsébet felléptével Romeo és Julia van müsoron.

— **Állami statusba nevezték ki a Sziniakadémia tanárait.** Az Országos Szinmüvészeti Akadémia tanárainak, akik legnagyobbrészt mint tiszteletdijas megbizott tanárok müködtek az Akadémián, régóta az volt a kivánságuk, hogy mint más főiskolák tanárai, rendes állami statusba kerüljenek. Ezt a kivánságot honorálta most a kultuszminiszter, midőn a költségvetés keretében módját ejtette, hogy a tiszteletdijas megbizott tanárok ezentul a rendes állami statusban a megfelelő fizetési osztályba jussanak. Ehhez képest a hivatalos lapban kormányzói kézirat jelenik meg, amely *Császár* Imrének, az Akadémia régóta müködő érdemes tanárának, továbbá *Gál* Gyula, *Hettyey* Aranka, *Fáy* Szeréna és *Nagy* Adorján Nemzeti Szinházi tagoknak és ugyanezen Akadémia tiszteletdijas megbizott tanárainak a VI. fizetési osztály jellegét adományozta.

— **Kuzmik Livia szobrászmüvésznő londoni sikere.** Megemlékezett már a Nemzeti Ujság arról, hogy a londoni *Royal Academie* elfogadta és kiállitotta egy fiatal magyar szobrászmüvésznőnek, *Kuzmik* Liviának, néhai *Kuzmik* Pál volt egyetemi tanár és hirneves sebész leányának két reliefjét. A két plasztikai munkának, amelyek közül az egyik a *Judith* cimü bibliai kompozició, igen nagy sikere van Londonban. A Nemzeti Ujság mai számának képes mellékletében különben közöljük a fiatal müvésznő arcképét és nagysikerü relief-kompozicióját, a *Judithot*, amelynek kiváló müvészi értékeit már előzőleg méltattuk.

— **Ifjusági előadás a Városi Szinházban.** „A mi szinházunk" jeligéje alatt inditott ifjusági előadásciklus során kedden délután ½3 órakor a Városi Szinházban *Herczeg* Ferenc „*Árva László király*" cimü szomorujátéka kerül szinre. Főszereplők: *Uray* Tivadar. *Abonyi* Géza, *Lehotay* Árpád, *Környei* Paula, *Gabányi*, *Onódy*, *Turányi*, *Sugár*, *Szőke*, *Bodnár*, *Garamszeghy*, *Almássy*, *Szatmáry*, *Gyenis*, a Nemzeti Szinház tagjai, *Harsányi* Gizi, *Major* Tamás. Az előadást *Majorné* Papp Mariska rendezi.

— **A Kisfaludy Társaság ülése.** A *Kisfaludy Társaság* junius hó 1-én, szerdán délután öt órakor a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében rendes havi ülést tart. Tárgysorozat: 1. „Magyarország idegen költők verseiben". Tanulmány: Irta és felolvassa *Radó* Antal rendes tag. 2. „A lator felesége". Bibliai rajz. Irta és felolvassa *Szász* Károly rendes tag. 3. Költemények. Irta és felolvassa *Sajó* Sándor rendes tag. Utána zárt ülés lesz.

— **Ismét eredménytelen a Harmatviz plakátpályázata.** A tanács a tavasszal pályázatot hirdetett művészi Harmat-viz plakátokra. Ez a pályázat eredménytelen maradt, mire második pályázatot irtak ki, amely a mult héten járt le. A birálóbizottság most tartotta meg az ülését és ezuttal is eredménytelennek nyilvánitotta a pályázatot, mert olyan plakátot, amely közvetlenül, kivitelre alkalmas, nem talált. Éppen ezért a dijakat nem adta ki, hanem a müvészek munkájának méltánylásával a három legjobb pályamüvet megvásárolta. Ezek a pályamüvek a „Buda 13", az „Y" és a „Hygiea I." jeligéüek. A bizottság a plakát végleges tervének elkészitése céljából javasolta, hogy a tanács zártkörü pályázatot tartson és arra a három megvásárolt pályamü szerzőjét hivja meg. A pályamüvek mától kezdődően az Iparmüvészeti Muzeum elsőemeleti termében lesznek kiállitva egy héten át.

— **A „KÉVE" müvészegyesület tagilletménye.** „Pányvázó csikós a Hortobágyon" a cime annak az eredeti rézkarcnak, amely Haranghy Jenő festőmüvésznek, a „KÉVE" müvészegyesület rendes tagjának rendkivül sikerült müve s amelyet tagilletmény gyanánt ad az idén az egyesület minden müpártolójának. A magyar sokszorositó müvészetnek egyik legoriginálisabb darabja ez a ritka temperamentummal megrajzolt lap, amely minden vonalában nobilis és tiszta müvészetet, magyar levegőt és életet ad. Az egyesület eddigi szép kiadványainak sorába méltóan illeszkedik bele *Haranghy* Jenőnek ez az értékes müve.

— **Lóránfi Antal szobrászmüvész-tanár emlékezete.** Pénteken délelőtt emlékezett meg az Iparmüvészeti Iskola megható és kegyeletes ünnepség keretében a váratlanul elhunyt *Lóránfi* Antal szobrászmüvész-tanárról. *Simay* Imre igazgató méltatta *Lóránfi* müvészetét, tanári müködését és jellemezte mint embert. Rámutatott arra a hatásra, amelyre *Lóránfi* fellépése a magyar kisplasztika megalapitásával a magyar müvészetre jelentett. Részletesen szólt Lóránfi müveiről, jellemezte az azokban megnyilatkozó magyaros erőt, lelkiismeretes kidolgozást, nemes felfogást, nagyszerü vonalritmust. Az emlékbeszédet a megjelentek nagy megilletődéssel hallgatták végig.

— **A nők barátja uj betanulással a Kamaraszinházban.** A Kamaraszinházban szombaton uj betanulással először játsszák a Nők barátját. A darab főszerepeiben *Odry* Árpád, *Váradi* Aranka, *Füzess* Anna, mint vendég, Lánczy Margit, Ághy Erzsi, Uray, Gál, Mihályffy Béla és Nádai lépnek fel. A Husvéti vakáció most vasárnapon kivül csütörtökön, jövő vasárnap és hétfőn van müsoron. Most hétfőn Váljunk el, kedden a Diktátor, szerdán Válás után, pénteken Kisértetek, jövő kedden pedig Tanner John házassága szerepel a müsoron.

A SZINHAZAK KÖZLEMÉNYEI

A szezon legnagyobb sikerei

A Vigszinház jövő hete

A *Vigszinház* jövő heti müsorában is a szezon legnagyobb sikerei váltakoznak, még pedig a következő sorrendben:

Vasárnap, hétfő, szerda, péntek, vasárnap és hétfő este:

A világbajnok.

Kedd és szombat:

Nem nősülök!

Csütörtök este és jövő vasárnap délután (mérsékelt helyárakkal):

Az ezüst kazetta.

Most vasárnap délután és pünkösd hétfő délután (mérsékelt helyárakkal):

A Noszty-fiu esete Tóth Marival.

Kacagó Budapest

**Megenyhült a lég, vidul a határ
És a Palaceba jön a Tatár!**
(-járás.)

Szinházak vasárnapi müsora

M. kir. Operaház: Trubadur (bérletszünet). (7.) — **Nemzeti Szinház.** Délután: Te csak pipálj, Ladányi (3); este: Fiam (½8). — **Kamaraszinház.** Este: Husvéti vakáció (8). — **Városi Szinház.** Este és délután: Mirakel (Reinhardt Miksa társulatának vendégjátéka.) (d. u. 3 — este ½8.) — **Vigszinház:** Este: A világbajnok (½8); délután: A Noszty-fiu esete Tóth Marival (3). — **Magyar Szinház.** Oroszország (½8). — **Király-szinház.** Este: A legkisebbik Horváth-lány (½8); délután: Repülj Fecském (3). — **Fővárosi Operettszinház.** Este és délután: Félemelet balra (délután 4; este 9.) — **Belvárosi Szinház.** Este és délután: Az ügyvéd és a férje (délután ½4; este: 8). — **Andrássy-uti Szinház.** Este és délután: Mit tud ez a nő? Csak kiméletesen; Lóvásár; A krizis; Egy édes kis budai kocsma; tréfák; magánszámok. (Délután ½4; este ½9.) — **Terézköruti Szinpad.)** Uj müsor! Prof. Wisenthal bécsi kabaré vendégjátéka. Prof. Wiesenthal, Armin Berg. Charlotte Waldow. Manny Ziener. Lorenzen, Sealtiel. Magda Zahler. Jenő Herczeg, Ernő Szenes, Trojan Wellisch (½9). — **Royal Orfeum.** Világvárosi varietémüsor. Power, táncoló, vivó, katonai és akrobatamutatványokat produkáló elefántjai. A két Dewers. Miss Arizona miniatür revüje. Fritchie. Lya Broadway. Rott Sándor, a Kis Komédia müvészének vendégszereplése egy nagyszerü bohózatban. Dénes Oszkár. Sárossy Mihály. Előadás kezdete 8 órakor. Minden vasár- és ünnepnap délután ½4 órai kezdettel, mérsékelt helyárak.

Kacagó Budapest

A szinházak heti müsora

M. kir. Operaház. Hétfő: Nincs előadás. Kedd: A varázsfuvola (Bérletszünet). Szerda: Falstaff (A. bérlet 30. szám). Csütörtök: Aida (Dirk Fock vezényletével. E. bérlet 30. sz.) Péntek, szombat: Az Orsz. Magy. Kir. Zeneművészeti Főiskola operai növendékeinek vizsgaelőadás). Vasárnap: Farsangi lakodalom (Bérletszünet).

Nemzeti Szinház. Hétfő, szerda, péntek: Faust (I. és II. rész). Kedd, szombat: Te csak pipálj, Ladányi. Csütörtök: A sárga csikó. Vasárnap: A vén gazember.

A Nemzeti Szinház Kamaraszinháza. Hétfő: Váljunk el. Kedd: A diktátor. Szerda: Válás után. Csütörtök: Husvéti vakáció. Péntek: Kisértetek. Szombat: A nők barátja. Vasárnap: Husvéti vakáció.

Vigszinház. Hétfő, szerda, péntek, vasárnap: A világbajnok. Kedd, szombat: Nem nősülök. Vasárnap délután: Az ezüst kazetta. Hétfő délután: A Noszty-fiu esete Tóth Marival.

Magyar Szinház. Hétfő, kedd, szombat: Csókról-csókra. Szerda, csütörtök, péntek, vasárnap: Oroszország.

Király-szinház. Egész héten minden este: A legkisebbik Horváth-lány. Vasárnap délután: Aranyhattyu.

Városi Szinház. Hétfő: Mirakel. Kedd: Bohémélet. Szerda: Az erdészlány. Csütörtök: A fecske. Péntek: A trubadur. Szombat: A cseregyerek. (E szinpadon először). Vasárnap: A cseregyerek.

Belvárosi Szinház. Egész héten minden este Az ügyvéd és a férje.

Fővárosi Operettszinház. (Orska Mária vendégjátéka). Hétfő: L'Amoureuse. Kedd: Kameraden. Szerda: Die Cousine von Warschau. Csütörtök, péntek: Orska-vendégjáték. Szombat, vasárnap: Félemelet balra.

Budai Szinkör. (A Fővárosi Operettszinház vendégjátéka). Hétfő, kedd, szerda: Félemelet balra.

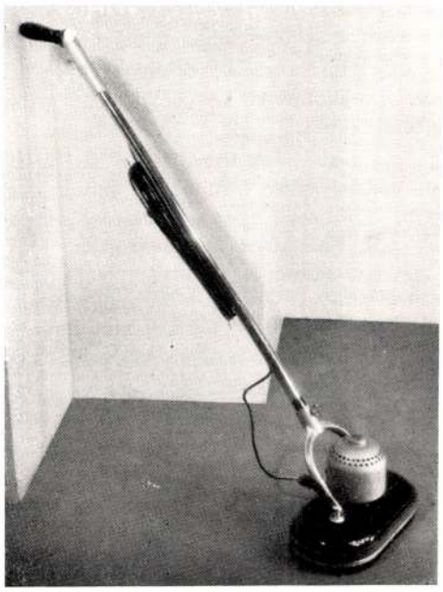
Andrássy-uti Szinház. Egész héten minden este és vasárnap délután: Mit tud ez a nő?; Csak kiméletesen; Lóvásár; A krizis; Egy édes kis budai kocsma; tréfák; magánszámok.

CORSO

JOHN GILBERT: **A nagy parádé** Filmregény 10 felv.

Bebe Daniels főszerepl. **A VULKÁN** Vigjáték 6 felvonásban

A takarítás villamos készüléke a porszívó és a padlókefélő. A porszívó különböző szívófejekkel látható el, melyek alkalmassá teszik szőnyeg, függöny,

falak, képek, ágynemű, ülőbútor stb. portalanítására; szögletekből, résekből is kiszedi a port, ahová egyébként semmi más eszközzel nem férhetünk.
A padlókefélő minden fáradság nélkül végzi el a háztartás legnehezebb munkáját.
A mosás villamos készüléke a ruhamosógép, a ruhafacsarógép; a vasalást a villamos vasaló látja el.
Az útibőrönd villamos felszerelése az a doboz, melynek tartalma: 1 vasaló, mely hozzátartozó állványánál fogva, fordított helyzetben, mint melegítő is használható; a vizet a vasalót tartalmazó dobozba öntjük. A doboz fedele hajsütővas befogadására alkalmas és ezt hajsütővassal együtt a felfordított vasaló talpára lehet helyezni a hajsütővas melegítése végett. Az útivasaló három feszültségre készül, mégpedig 110, 150 és 220 voltra; bármely városban, bármilyen hálózaton be tudjuk tehát kapcsolni, csak arra ügyeljünk, hogy a hozzátartozó csatlakozót a használati utasításnak megfelelően és az illető helyen lévő feszültségre való tekintettel illesszük be.

*

Az ismertetett készülékek némelyike, mint pl. a testmelegítő, hajszárító, valamint a ventilátor rászerelt vezetékkel és a vezeték szabad végén villásdugóval összeszerelve jut a fogyasztó kezébe és így bekapcsolásuk nem áll másból, mint a villásdugónak a falon lévő dugaszolóaljzatba való beillesztéséből. A többi készülék bekapcsolásához ú. n. csatlakozókészlet szükséges, melynek egyik végén van a készülékre illesztendő hüvely, míg a másik végén a villásdugó.
Akár az egyik, akár a másik fajta csatlakozással van dolgunk, mindig szükség van fali dugaszolóaljzatra és hogy a készülékeket a lakás minden részében, minden szobájában kényelmesen és egymástól függetlenül használni tudjuk, kellő számú fali dugaszolóaljzat felszereléséről kell gondoskodni.

A római egyházművészeti kiállítás magyar csoportja olasz szemmel nézve

Az L'illustrazione Vaticana március 15-i számában három oldalon hat képpel ismerteti a magyar kiállítást Llone Gessi. A nagyjelentőségű és hosszú bírálatból közöljük a következő részleteket:
A magyar teremmel kívánunk elsősorban foglalkozni, mert az teszi a látogatóra a legnagyobb benyomást — nemcsak a sok összegyüjtött tárgy minősége révén, hanem és talán elsősorban ezek elrendezésének zsenialitása révén. Gerevich Tibor tanár gondolata, hogy a különböző egyházi tárgyakat egy templomtérben állítsa fel, nem dícsérhető eléggé. A katalógus számára írt bevezetésében, ebben a kis írott mesterműben, amelyben az egyházművészet újabb törekvéseit taglalja, a következőket olvashatjuk: „Termünkben az egyházművészet különböző ágainak organikus bemutatására törekedtünk, az építészileg alakított keretben az egyházi tárgyak számára olyan környezetet teremtettünk, amely azon térnek minden tulajdonságával bír, amelybe ezek a tárgyak fel fognak állíttatni — hiszen az építészet a különböző művészetek harmónikus együttműködésének zsinórmértéke. Lehetőség szerint minden tárgyat arra a helyre állítottunk, amelyre az istentisztelet során került volna, hogy így bizonyítsuk az új törekvéseknek használhatóságát." Árkay Bertalan építész a nagy termet román bazilikává alakította, amely térforma igen gyakori a magyar építészetben... Egyszerű, tiszta vonalvezetésében a jó arányú boltívekkel, a színes ablakokkal, amelyek végén minden melegebb tónust kap, igen sikerült ez a tér... Lényegében hagyományos formáknak új interpretációja.
Belépéskor egy széles íven át pillantunk az apsisra, amelynek hátterében egy hatalmas fali képen arany alapon színes ruhákban állanak a magyar szentek. Ez a fali kép Aba-Novák Vilmos kitűnő műve, aki különben a jászszentandrási freskók kartonjaival is bebizonyította a nagyvonalú falfestésre való rátermettségét. Az ecset-

Tér és Forma
1934. 4–5. sz.

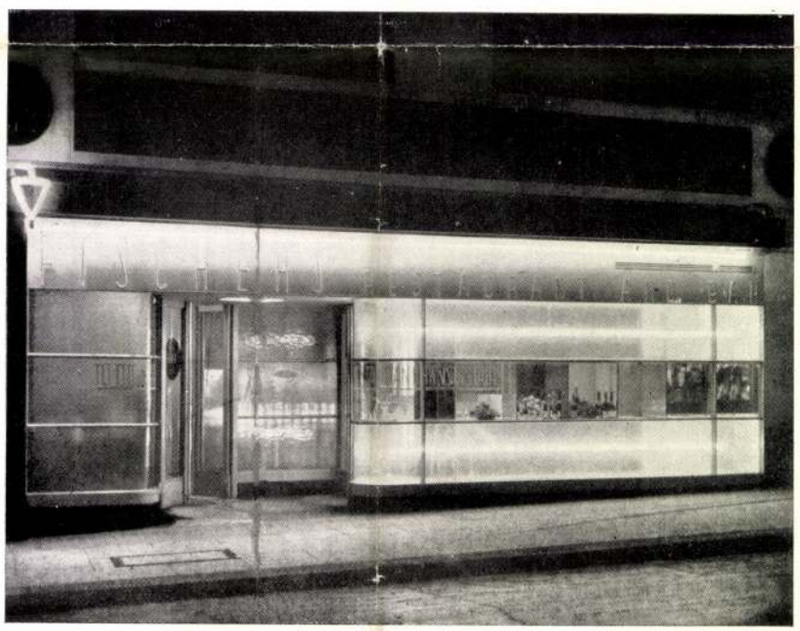
vezetés és a rajz biztosak és energikusak, az alakok nagyon kifejezők. A főoltáron rézből vert triptichon áll Ohmann Béla és Weichinger Károly építész tervei nyomán. Ohmann mesteri tudásáról beszél az apsissal szemben felállított kereszt is, keresztelőkút és Árpádházi Boldog Margit szobrai, mint néhány finom kerámia. Az apsis falain álló hatalmas Mátyás és Bertalan evangelisták Patzai Pál jól meggondolt művei. A mellékhajókban lévő kápolnákban álló oltárok közül feltűnnek Molnár C. Pál eredeti festményei, amelyekben az istentisztelet érzése és költészete igen szépen fejeződik ki. Molnár sokat merít a korai olaszokból, de van egy teljesen sajátos mai hangja, amely az eleven színek dacára nem diszharmónikus, hanem szinte lírai édességében megkapó. Molnár, ez a valóban ferences lelkű festő, a kiállítás egy nagy felfedezése.

A továbbiak során Gessi külön megemlíti Mészáros László, Medveczky Jenő, Lux Elek, Kuzmik Lyvia munkáit, mint Árkay Lily finomrajzú és erős színezésű üvegablakait.

Összefoglalólag a következőket írja a bíráló:

A kiállítás meghaladta minden várakozásunkat, sőt a programmot is, mert sok tévedés után többet jelent, mint egy szerencsés kezdetet. A modern magyar egyházművészet szerencsés ellentétben áll bizonyos, a karikatúra felé hajló törekvésekkel, amelyek egyes országokban ellentétbe jutottak az istenházat ékítő, a hívők lelkét felemelő céljaival.

Behatóan és részletesen ismertettük ezt a bírálatot, amely a Vatikáni Állam hivatalos lapjában jelent meg. Tettük ezt azért, mert ezen leghitelesebb hely a legmesszebbmenő elismeréssel nyilatkozott a magyar művészek olyan alkotásairól, amelyek nálunk idehaza támadásban részesültek úgy egyházi, mint műkritikai részről. Remélni szeretnők, hogy az az igenlő bírálat, amelyben korszerű egyházművészetünk részesült, meg fogja azt erősíteni és meg fogja védeni művészeinket azoknak elítélésétől, akik ez esetben valóban pápábbak akarnak lenni a pápánál is.

Fischers Restaurant Londonban. Tervező R. McGrath.

Kunwits Lívia
szobrászmű

AZ ÚJ EURÓPAI MŰVÉSZET

A XX. VELENCEI BIENNALE

A HÁBORÚ UTÁN szinte lélektani szükség gyanánt feltámadt közösségi ösztön sehol oly tisztán és őszintén nem nyilatkozott, mint a művészetben, a művészi érzés áramlásaiban, irányok hatásában és kölcsönhatásában, kapcsolatok újrafelvételében és megszervezésében, nemzetközi kiállítások, kongresszusok és összejövetelek rendezésében. Aki a humánus szellem e várva várt ébredezését figyelemmel kísérte, hitet tehet amellett, hogy mennyit köszönhet neki az új európai gondolat, az emberiesség és a magasabb szellemiség visszahódításának nemes célja. Mennyivel hatékonyabb és őszintébb volt ez a szellemi közeledés, ez a szolidaritás, mint maga a Népszövetség, amely a háború utáni első, legnehezebb évtizedben alig volt más, mint a győztes hatalmak zsákmánybiztosító kartelje. A művészet újra megmutatta magas erkölcsi hivatását. Leghamarabb tudott felülemelkedni a gyűlölet légkörén. Mérlegére nem a politikai hatalom vagy a mérgezett ideológiák ólomsúlyát helyezte, hanem a tiszta művészi értéket, akkor is, amidőn súlyos belső válságokon ment keresztül, úgy mint maga az egész kor. A trianoni Magyarország hamar felismerte e szerepét, hatását és erejét s élt is vele. Európai helyzetének javulásában, szellemi tekintélyének visszaszerzésében nagy segítségére volt friss tehetségeket ontó művészete és külföldi szerepkörének rendkívül szerencsés irányítása, ami annál nehezebb volt, mert belső életében sok, újabban jórészt letisztult zavar keletkezett. A nemzet örök hálával tartozik és soha el nem felejtheti, hogy, amidőn külpolitikai nehézségekkel küzdött, valósággal körülzárták, megalázták, művészei babért hoztak haza és tűztek a magyarság vértől verejtékező homlokára. Midőn politikailag nem ismerték el egyenrangúnak, művészete a legfontosabb nemzetközi fórumokon, a kultúrában vezető nagy nemzetekkel egy sorba küzdötte fel magát és messze megelőzte azokat, akiknek kedvéért letiporták.

Nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy bár művészeink apostolokként járták végig Európát és Amerikát s mutatkoztak be egyenként és együttesen a nagy nemzetközi tárlatokon, Barcelonától Bruxelles-ig és Stockholmig, Helsinkitől Rómáig, Londontól New-Yorkig, különösen egy országban könnyítették meg mindig útjukat és fogadták őket tárt karokkal. Olaszország ez, amely ma újra egyik irányítója az európai művészetnek, s ahol a legjelentékenyebb nemzetközi kiállításokon találkoznak a világ művészei. A velencei ú. n. Biennale

több mint 40 éve kétévenként gyüjti össze a világ modern képzőművészeti termését, az olasz művészetnek szentelt nagy központi csarnokban és 15 nemzet külön pavillonjaiban. Az iparművészet haladását a háromévenként rendezett milánói Triennale mutatja be, az erre a célra emelt hatalmas állandó épületben, a „Palazzo dell'Arte"-ban s a körülötte sorakozó alkalmi pavillonokban. Ebben az évben a két kiállítás ideje éppen egybeesik egymással. A XX. Biennale még a szankciók idejében nyílt meg s a művészet emelkedett szellemének és kiegyenlítő szerepének fölemelő példája, hogy azon éppúgy, mint a csaknem egyidőben, egy nappal előbb, május 31-én felavatott milánói iparművészeti kiállításon a szankciós nemzetek is résztvettek, Anglia és Oroszország kivételével. Sőt a milánói kiállításon ezúttal több külföldi nemzet állított ki, mint az 1933-i legutóbbi Triennalén. Velencében diplomatikusan úgy hidalták át Anglia távolmaradását, hogy az angol pavillonban az Olaszországban élő külföldi, köztük angol művészek képeit és szobrait állították ki, amihez meg kell jegyezni, hogy a velencei angol kiállítást, eltérően a többi nemzetétől, nem az angol kormány, hanem egy londoni művészeti egyesület szokta rendezni. Az orosz pavillont e nyáron a futuristák népesítik be.

Örömet és élvezetet, de nagyon sok tanulságot is nyujt ez a kétévenkénti művészeti seregszemle. Pontos keresztmetszetet ad az egyes nemzetek legújabb művészetéről, rávilágít a művészi haladás útjára, a problémákra, amelyek ma a művészeket foglalkoztatják. Mérleget készít művészekről, nemzetekről, irányokról. A nacionális törekvéseket internacionális ellenőrzés alá, az otthoni nagyságokat, különösen a vélt vagy mesterségesen felfujt nagyságokat nemzetközi mérőléc alá helyezi, amely sok esetben igen üdvös és kívánatos.

A mostani velencei kiállítás általános benyomása s első és legfontosabb következtetése, amit belőle levonhatunk, az, hogy a modern művészet túljutott a krízisen, az új stíluskeresés első szakaszának sokszor értetlen és éretlen, de szükségszerű kísérletein, elvont képletein, torzításain, amelyek már-már túllépték a művészet határát, bármily érdekesek is voltak. A folyó visszatért medrébe. A kiállítás valamennyi pavillonja beszámol róla, hogy a legújabb művészet visszahódította a természetet, szemléletét azonban függetlenítette a régi materializmustól és akademizmustól, aminek érdeme kétségkívül az új stílus első, romboló úttörőit illeti. Formalátása összevontabb, felfogása szellemibb lett. Ujra megtanulta a képszerkesztést. Tud örülni megint a szép formáknak és színeknek. Gondot fordít a tiszta kivitelre, ami által jobban tolmácsolni és fokozni képes a művészi hatást, éppúgy mint a régi nagy mesterek, anélkül hogy ezeket utánozná, csak követni akarja őket. A művészi valóságot azonban nem téveszti össze a természeti valósággal, ha abból is indul ki. Megválogatja és művészi értelmükben leegyszerűsíti a természeti formákat s azokat lélekkel telíti. Más ez, mint a mult századnak az anyaghoz és merev formákhoz tapadó akadémikus naturalizmusa. Az új művészi stílus leegyszerűsített természetszemléletet közvetít. Legrövidebb meghatározása : spiritualizált realizmus. A kubizmus és a többi izmus is leegyszerűsítette, desztillálta a valósági formákat, ebben azonban annyira ment, hogy a természetet

elemeire bontotta, elvonatkoztatta, sokszor geometrikus formákkal helyettesítette be, végeredményben elpusztította. A spirituális és racionális tartalmat kereste ugyan, de más korérzést fejezett ki, mint a legújabb művészet, hiszen a két művészi korszakot egy fél emberöltő választja el egymástól. A tegnapi modern művészet, kubizmus, futurizmus ma ortodoxnak, maradinak számít s kiválóbb képviselői, sőt megalapítói, egy Picasso, Carrà, vagy Severini is rég továbbjutottak rajta a mondott irányban.

Az átalakulás, a lehiggadás, a természethez való visszatérés valamennyi kiállító nemzetnél a leghatározottabban kifejezésre jut, a helyi hagyományok és esztétikai adottságok bő változataiban. Ebben rejlik a kiállítás rendkívüli elvi jelentősége. Nyilvánvaló ez a frontváltozás még oly pavillonokban is, mint a francia, belga, német, cseh, amelyek a korábbi kiállításokon szinte kérkedtek a művészi kilengésekkel. Meg lehet állapítani, hogy az izmusok kora lejárt s újabb stíluskorszak köszöntött be, amely Európa-szerte mind több tért nyer és általánossá lesz. A torz újítások agresszívitása megszűnt s újra jogaiba lépett a művészi szép, nem a régi, sablonos s méltán gúnyolt akadémikus szépség, a Salonok banalitása és felületessége, hanem az új ember, az új művészet szépségérzése. Az új európai művészet befejezett tény. Törekvései az olasz részben domborodnak ki legerősebben, nemcsak azért, mert legtöbb művet, a központi csarnok ötven termében és a kisebb pavillonokban 240 festő, 94 szobrász és 91 grafikus összesen 1664 művét mutatja be, hanem azért is, mert Olaszország az új stílus kialakításában az igen fogékony közszellem, az államhatalom és az eleven esztétikai és kritikai irodalom támogatásával ma vezető szerepet játszik. Ugy látszik, hogy az európai művészet irányítását Párizstól Róma veszi át. Nem lenne kielégítő magyarázat az új Olaszország nagy lendületére hivatkozni, amely kétségkívül művészi életét is magával ragadta. Mélyebb, tisztán művészi okok is közrejátszottak. Az egyetemes művészi fejlődés iránya, a plasztikai, szerkezeti, tartalmi törekvés egybeesik az olasz művészi hagyománnyal, megfelel az olasz művészi alkatnak és felfogásnak. A mai festészeti stílusnak közeli rokona a korai Quattrocento, kivált Piero della Francesca, Castagno, Uccello, Ghirlandaio, s merít is belőle elvi tanulságokat. A modern szobrászat a régiek közül senkihez sem áll oly közel, mint Donatellóhoz, akár a nemrég fiatalon elhúnyt Andreottira, akár az ifjabb olasz nemzedék legkiválóbb fiatal szobrászára Bertire, akár a legnagyobb élő francia szobrászra, Charles Despiaura gondolunk.

Maraini mesteri rendezése pompásan kihozza a mai olasz művészet jellemző vonásait és törekvéseit. Négy kimagasló festő nagyobb sorozatokkal foglalja el a két főtermet s üti meg az alaphangot. Felice Carena falának közepén hatalmas történeti festmény függ, az 1887. első abesszín hadjárat egyik megrázó jelenete: a dogali csata hősi halottai előtt tiszteleg az életben maradt maroknyi olasz csapat. A művészre annyira jellemző vörösbarnás tónus fogja össze a tömör csoportokat s a háttérben szélesen rajzolt nagy kopár hegyek fokozzák a nagyszabású képhatást. Óriási ür választja el ezt a modernül felfogott s retorika nélkül előadott jelenetet a mult század illusztratív vagy teat-

rális csataképeitől. Történeti festészet ez a szó magas értelmében s kiváló példája annak, hogy a történet eseményeit a mai festészet eszközeivel is meg lehet szólaltatni. Az ifjabbak közül többen a mai kor történelmi eseményeit ábrázolják, amire épp a diadalmas abesszín háború szolgáltatott kitünő alkalmat. Az afrikai háború dicsőítése a fő témája a futurista csoportnak is, amely a maga elvont s ma már fejlődésre nem képes módján a gépdübörgés és a színharsogás erejével tükrözteti a háború dinamikáját. Meg kell adni azt az elismerést, hogy műveik nem laboratóriumi készítmények, hanem közvetlen élményen alapulnak, amennyiben Marinetti és több társa mint önkéntes tényleg részt is vett az abesszín harcokban.

Az egykori zajos futurista Gino Severini művei, olajképei, köztük egy újabb családi képe önarcképével, freskótöredékei és a tavasszal Budapesten is látott és méltatott mozaikjai Carena műveivel szemben ugyancsak az első nagy teremben sorakoznak fel. A leegyszerűsített, zárt formákon, szigorú képszerkesztésen alapuló Novecento stílusának egyik fő képviselője. Igazi területe a fal, de kisebb műveit is tökéletes stílustisztaság avatja jelentékennyé. A következő nagy teremben a korábban szintén futurista Carrà darabosabb, tömegekre és szerkezeti ritmusra épített művészete és Ferrazzi poétikus naturalizmusa jut erőteljesen szóhoz. Ferrazzinak négy hatalmas szövött falkárpitja is rámutat a mai olasz festészet monumentális törekvéseire, ami nemcsak a négy vezető mesternél, hanem, ami még fontosabb, a legkiválóbb fiatalokkal is közös.

A kis Staffelei-kép mindinkább elveszti jelentőségét. A művészeket jobban érdeklik a nagyszabású feladatok, de a modern építészet is alig enged a kis függő képek számára teret. Az olajfestés mellé felnyomul újra a freskó és a mozaik. A tisztán vizuális és tárgytalan képek helyett a mai embert mozgató témákat keresik. A művészetbe beviszik az élet humánus tartalmát. A véletlen, mindennapi valóságot átszervezik s nagyvonalú képszerkezetbe foglalják. A monumentális feladatokra bő alkalmat nyujt a lüktető olasz élet, a nagyiramú építkezés. Az ifjúságot nevelik is rá kitünő iskolákban és iskolákon kívül. Ilyen irányú pályadíjakat tűznek ki a kiállítások, amelyek többet akarnak nyujtani, mint a művészi divatok bemutatását, vagy a beküldött és véletlenül egymás mellé kerülő képek és szobrok kifüggesztését és felállítását, hanem nevelni akarnak művészt és közönséget, irányt szabni és programmot adni. A velencei kiállítás vezetősége tíz meghatározott tárgyú freskóra és nyolc monumentális szoborra írt ki pályázatot, harmincöt éven aluli művészek számára. A festők a kiállítás egyik termének falaira a helyszínen festették meg pályanyertes terveik alapján a freskókat, mindegyik egyet-egyet. Jellemzők a kitűzött témák, amelyek a mai olasz életbe markolnak s részben Mussolini nevezetes mondásait illusztrálják. A témakörben a falképeken többek között az Anyaság, a Földművelés, a Föld „megváltása" (redenzione), a Vatikáni kibékülés (Conciliazione), egy fasiszta vértanu emléke, a hadbavonulás, a társadalmi megsegítés ; a szobroknál a fasiszta Itália mint az Igazság védelmezője, a föld bonifikálása, a győztes atléta, Littoria szerepel. Az ifjú művészek valamennyien biztonsággal kezelik az új olasz stílust,

mint magától értetődő adottságot, mint művészi anyanyelvüket, anélkül hogy egyéniségüket feladnák vagy modorosakká válnának. A festőket világos térképzés és plasztikai érzék, a valóság egészséges megfogása, tisztult formaérzék, szerkezeti egyensúly, kitünő technika, a szobrászokat tiszta megmintázás, az erő friss lendülete tünteti ki. A festők közül Chiti, Italo de Giorgio, Corsetti és Conte, a szobrászok közül Zamboni és Ugo Arvedi nevét kell megjegyeznünk. Általános tetszést arat a festők gárdájából Gianni Vagnetti Születés című nagyobb freskójával és költői felfogású Őrző angyalával, s örömet szerez a nagy kollekcióval bemutatkozó Fausto Pirandellónak, a nagy drámaíró fiának szép haladása.

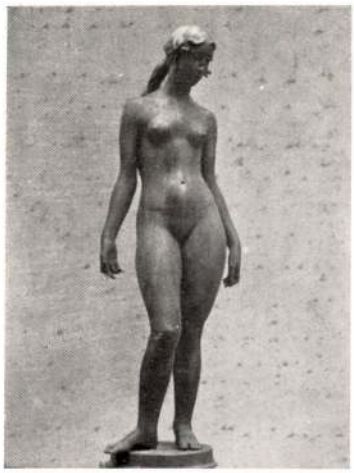
A szobrászati rész biztosan tartja az új olasz plasztika ismert magas színvonalát. Az előcsarnokban Maraini csiszolt formaérzésű lebegő bronz Vittoria-ja hirdeti Olaszország győzelmét. A második nagy terem közepén megkülönböztetett elhelyezésben büszkén szemléljük a mi Kuzmik Liviánk szellemesen két nézletre komponált, erőteljesen mintázott nagy szoborcsoportját, a Szent család egyiptomi pihenését. A magyar származású szobrásznő három éven keresztül a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasaként érlelte rendkívüli tehetségét, amelyről az előző kiállításokon a magyar pavillonban adott bizonyságot, míg most, mint a római Modern Képtár kitünő igazgatójának, a Magyarországhoz az igaz barátság szálaival is fűzött Roberto Papininak neje az olasz csarnokba költözött s szerez régi és új hazájának dicsőséget. Nagyobbszámú, de kisebbméretű s jórészt a budapesti olasz kiállításon is látott művekkel szerepel Arturo Martini, az újabb olasz szobrászat egyik legizgalmasabb és legérdekesebb alakja, akinek egészen modern ízű művészete sajátosan fonódik össze az etruszk hagyományokkal s ezzel a fiatalok közt egész iskolát csinált (Dante Morozzi, Marino Marini, Filippo Tallone, stb.). Az etruszk kultusz a régészetben, irodalomban és művészetben a mai Olaszországnak egyik legelevenebbül ható áramlata, amely a hellén klasszicitással szemben a rómaiság etruszk alaprétegébe ágyazza szellemi ősiségét. A mai olasz szobrászok többsége mégis közelebb érzi magát a későbbi korok, az ókori rómaiság és még inkább a korai reneszansz szelleméhez, amelynek mesterművein különösen a fiatalok okulnak. Jó jel, hogy ez a fiatalság megbecsüli a gondos formai kialakítást, a kivitel jóságát és szépségét és elfordul attól a fölényeskedő magatartástól, amely a szobrászi problémákat pozitív tudás nélkül véli megoldani s amely annyi fényes tehetséget tört le, külföldön és nálunk is. Érthető, ha elsősorban Firenzéből, a reneszansz plasztika legfontosabb centrumából, Donatello és Ghiberti hazájából kerülnek ki a szobrászi munkába elmélyülő s a régi olasz műhelyhagyományt becsülettel követő fiatal tehetségek. A tavalyi budapesti kiállításon is rendkívüli sikert aratott Antonio Berti és Lelio Gelli magaslik ki közülük. Az előbbi aprólékos gonddal és bámulatos közvetlenséggel mintázza meg bronz portréit, anélkül hogy formái szétesnének. Lelki kifejezése is megkap, bronztechnikája pedig virtuóz. Gelli kőben és márványban dolgozik s Ghibertihez áll közelebb. „Anita" című szép fekvő női alakja nemes formáival és vonaljátékával a kiállítás egyik legvonzóbb szobrászati alkotása. Álta-

lában itt is, mint a legtöbb kiállításon sok az arcképszobor. A fiatalok eltérni igyekeznek a mellszobor megszokott formájától s mint Berti is, ötletes beállításokat és elvágásokat adnak fél- és háromnegyedalakban. A kezekkel és a kézmozdulattal is gazdagítják a formai hatást és a lelki jellemzést, amire szintén egy nagy firenzei szobrász, Verrocchio nyujtotta a Quattrocentóban az első példát. Nem búcsúzhatunk el az olasz szobrászattól anélkül, hogy meg ne említsük a budapesti kiállításról is jól ismert Francesco Messinát, akinek különösen erőteljes Federzoni-portréja tűnik ki és Antonio Loccardát, a budapesti kiállítás egyik legnépszerűbb szobrának, a doboló balillának ifjú mesterét, aki Fürstenberg Erzsébet grófnő mellszobrával kelt tetszést.

Az olaszok ebben az évben is külön épületben prezentálják a sajátos velencei iparművészeti ágak, az üveg és a csipke újdonságait. A velencei csipkegyártás nem tud sok újat felmutatni. Ismétli magát, bizonyára kereskedelmi okokból is, hiszen a főfogyasztó, a turista a megszokott régi típusokat keresi. Az üvegipar azonban csodálatos módon, szinte évről évre új formai és technikai ötletet, új színárnyalatot talál. A stilizált muránói üveggyümölcsök, kaktuszok, groteszk állatok vagy antikizáló vázák után most kissé nehézkesebb alkatú, nyers kristályra emlékeztető edényeket és egyszerűbb rajzú, tiszta térformákból kiinduló tejüvegeket produkálnak. Külön nagy gyüjteménnyel szerepel a milánói Ravasco, a legkiválóbb olasz ötvös, amilyen Cellini óta nem sok volt Olaszországban. Műveit a tavasszal Budapesten is megcsodáltuk. Nemes anyagokból, achátból, jászpiszból, kristályból készült tálain, szelencéin, kis házi oltárain a legfinomabb művű aranyzománcot elegyíti drágakövekkel, gyöngyökkel és naturalisztikusan formált faragott korállal. Az iparművészeti csarnokot a modern olasz és francia könyvillusztrációk bemutatása egészíti ki. A központi épület előcsarnokát pedig a modern olasz könyvkötés bemutatása teszi változatossá, s ebben Severini festő leányának munkái rajzban és kivitelben egyaránt külön rangot képviselnek.

A külföldi pavillonok szemléjét illik a franciával kezdeni. Mindig a legjobbak közé tartozik s ha ezúttal nem is tartalmaz valami különlegeset, színvonala magas s rendezése ízléses. Ha más nem, érdekessé szokta tenni a retrospektív terem, amelyben az elhúnyt nagy festőit idézi fel, Gauguin, Toulouse-Lautrec, Manet és Monet után ez évben Degas-ra került a választás, már azért is, mert atyja Nápolyban született s ő maga is fiatal kora óta huzamosan tartózkodott és dolgozott Olaszországban. Ezek a visszapillantások megkönnyítik a közelmult műtörténeti beállítását s nem egy vonatkozásban adnak a kortársak ítéletével szemben helyesbítésre alkalmat. A legnagyobbak szerepét is tisztázzák s lehántanak róluk nem egy, ma már elavult vagy hamisnak felismert jelszavat. Valamikor a művészet forradalmárainak számítottak, s történeti távlatból ma sorra látjuk, mennyire mégis a multban gyökereztek, ha a hozott újjal a maguk korában fel is rázták a művészi életet. Degas-t hol az impresszionistákhoz, hol meg a naturalistákhoz sorolták, holott — állapítja meg róla a katalógus előszavában Louis Hautecoeur, a párizsi Luxembourg-Múzeum igazgatója s a francia csoport rendezője — „mindinkább nagy klasszi-

Fent balra : Borbereki K. Zoltán : Kubikos, *jobbra :* Frank Utzon : Vénusz.
Középen : Gino Severini : Mozaik. *Lent :* Souverbie : A föld

Fent balra: Francesco Messina: Luigi Federzoni, az olasz szenátus elnökének képmása, *alatta:* Antonio Maraini: »Vittoria«. *Jobbra:* Attilio Corsetti: Anyaság *Lent:* Felice Carena: »Dogali 1887«

kusnak tűnik föl", s megemlíti, hogy fiatal korában Olaszországban a Quattrocento festők műveit másolta. Igaz, hogy Velence számára nem azokat a műveit, ballerinákat, énekeseket, vasalónőket szedték össze, amelyeknek alapján annak idején népszerűségét és a naturalisták közé való könyvelését köszönhette, hanem elsősorban olasz személyeket megörökítő arcképeit, amelyek a rajz tisztaságával és a tónus finomságával művészi értékben semmivel sem állanak emezek mögött. Bár a Biennalén bemutatott, 1859-ben festett, ismert nagy csoportos képe, a „Belleli család" ma már kissé fakón hat, mint egy kedves régi daguerrotype. Tárgyban is olasz ihletésű az idősebb nemzedék egyik kiválóságának, Maurice Denis-nek képsorozata. Elsősorban egyházi festő, a modern egyházművészeti törekvéseknek finomtollú teoretikusa. Gyakran olasz miliőbe helyezett s a kiállításon is képviselt vallásos festményeiből Fra Angelico szelleme árad, akinek a művész tertiariusrendi testvére. Kiállították egy nagyobbméretű régibb képét, „Hommage à Cézanne", amely a modern festészet e nagy ősének műtermében hódoló festőket, élükön Denis-vel ábrázolja, s az újabb művészet törzsleltárába tartozik. Rendkívül tanulságos az egykori „vadak" (fauves) ma már megszelidült csoportja, Marquet, Moreau, Souverbie, Griend és a légiesen könnyed Madame Laurencin, volt kubisták és szürrealisták, akik éppúgy, mint a korábban az expresszionisták táborába tartozó Chapelain Midy, Oudot, Caillard, Aujame, valamennyi fiatal festő, megtértek a természethez. Legtöbbje belekapcsolódott a XIX. századi francia festészet nagy hagyományaiba, így Souverbie „La Terre" c. hatalmas allegórikus vásznán Puvis de Chavannes monumentális stiljébe, Chapelain Midy a legtisztább impresszionizmusba, mégpedig Lucienne Simon maradibb módján. Gaubinat Corot egyenes művészi leszármazottja, s ez a genealógia sem szégyelni való. Meg kell még jegyezni, hogy az új francia festészet feladta a l'art pour l'art teóriáját, amelyet sokan a francia festészetre oly jellemzőnek tartanak, bár az igazi nagyok a l'art pour l'art idején is témát festettek, s hangulatot, érzést, lelkiséget fejeztek ki. Ezt az elvet, mint a legtöbb elméletet, a gyengék számára találták ki, a teória mindig az ő erejük.

Jó tudni, mi történik Franciaországban, amelynek fejlődését még sok helyütt s méltán tartják irányadónak, s amelyre oly sokan hivatkoznak azok közül, akik a francia festészetet a műkereskedelemhez közelálló montparnasse-i harmadrendű folyóiratok rossz kliséiről ismerik.

A szobrászi anyagból Despiaunak, a formai finomságok, a felületszépségek és a lelki elemzés e páratlan mesterének több bronza, s Paul Landowskinak, a római francia akadémia igazgatójának nemes formai kultuszról tanuskodó, klasszikus hatású művei ragadnak meg.

Nyugodtabb és tisztább levegőt szívhatunk a belga pavillonban is, amelyben korábban a szélső újítások lázmérője szintén magasra szökött. Most zavartalan művészi élvezetet nyujt s néhány egészen kiváló alkotással gyönyörködtet, mint Obsomer, Buisseret, Logelain és a neoklasszikus Naver tónusszépségekben bővelkedő arcképei, Carte jól felépített Szent Mártona, Gilsoul, Piron, Saverys hangulatos

tájképei. Jellemző valamennyire a flamand ősökben gyökerező nagy tónuskultúra és az éles megfigyelésen alapuló szemlélet, amely a részleteket is a természet áhítatának poézisével vonja be, akárcsak az Eyckok, Gérard Davidok, Memlingek művein. Az új realizmus a belgáknál is a régi helyi művészet hagyományaihoz vezet vissza. Ujra rátaláltak a sajátos nemzeti kifejezésre s helyreállították a nemzeti művészet folytonosságát.

A Belgiummal a kiállításon is szomszédos Hollandia csak grafikai és kisplasztikai műveket állított ki. A mai holland grafika a XVI. és XVII. századi nagy előzményeknek méltó folytatója. Noha az anyag modern, könnyen felismerhető Lucas van Leyden, Golzius és a nagy Rembrandt hatása. A legszebb lapok Eeckmen, Sluiter, Reuter és van Gelder művei. Nagy szerep jut a grafikának s különösen a fametszetnek a lengyel pavillonban is. A régi népies fametszetben bemutatja azt a kiindulási pontot, amelyből a lengyel grafika mai magas színvonalára emelkedett, s amely technikában és érzésben nemzeti jellegének kialakításához segítette. A két éve elhúnyt Skoczylas többnyire a lengyel népéletből és meséből meríti metszeteinek tárgyát, míg a fiatalok közül kiemelkedő Crostowski tárgyválasztása és technikája modernebb. Két festő és egy szobrász nagyobb gyüjteménye egészíti ki a Treter varsói tanártól kitünően rendezett kiállítást. Az 1932-ben 50 éves korában elhunyt Tadeusz Makowski a gyermekek festője s azok csodálkozó szemével és naiv fantáziájával nézi a világot. A szintetikus realizmus festői eszközeivel mesevilágot alkotott magának, amit bizonyos szláv szentimentalizmus hat át, s amely nagyon egyéni és vonzó. A természet egészséges és derűs tolmácsa csendéletein, népi jelenetein és arcképein a krakkói Frideryyk Pautsch, s széles formai összefoglalás jellemzi a Párizsban élő gróf Zamoyski gránit és bronz portréit és aktjait.

A naturalizmus és a mérsékelt impresszionizmus határán álló Vincenz Benes 8 olajfestményén kívül a kisebb művészetekkel, rajzokkal és akvarellekkel, továbbá kisplasztikával mutatkozik be Csehszlovákia is. A korábban mohón fogadott „Párizsi iskola" visszhangja a cseheknél is elhalt s józanabb, mesterkéletlenebb szemléletnek adott helyet, ami úgy látszik a népjellegnek is jobban megfelel. Itt is találkozunk a gyermeki lélek vonzó és kedves tolmácsával, Josef Czapek leegyszerűsített, szélesen kezelt vízfestményein. Figyelemre méltó anyagszerű szobrászatuk, bár egy-egy torz figurán (Kapliczky) még kísért az expresszionista túlzások rossz szelleme.

Az olasz és a francia mellett legerősebb a dán pavillon szobrászata, amelynek klasszicizáló oszlopos előcsarnoka úgy épült, hogy alkalmas legyen szobrok elhelyezésére. A jól méretezett, egyetlen nagy teremből álló belső is, két nagy dekoratív vászon kivételével, csupa szobrot foglal magában. A szobrászat Thorwaldsen óta Dánia nemzeti művészete, s a nagy klasszicizáló mester irányához ma is hű, amihez finom hatással némi modern íz járul. A kisplasztikában szívesen kísérletezik új problémákkal. Frank Utzon Vénusza, J. C. Bierg Danaidája, Kai Nielsen ébredő női aktja a kitünő bronztechnikában is az egész Biennale legjobb szobrai közé tartozik.

A spanyol pavillon nyujtja a legkevésbbé egységes képet. Zavaros, mint az ország egész élete. Anyaga feltűnően konzervatív. Érdekes, hogy a forradalmi Spanyolországnak van a legmaradibb kiállítása, amiben Szovjet-Oroszország esete ismétlődik, ahol a hivatalos művészet, a kiállítások a legbanálisabb naturalizmust képviselik. A mai spanyol művészetben a romantikus irány mellett újklasszikus törekvések bukkannak fel. A kiállítás közepes anyagából Vasquez Zuloaga-arcképe, Prieto római vedutája, Pruna finom hatású, érdekesen beállított női alakja és José Clara tömör plaszticitású aktja emelkedik ki.

A görög művészet még alig bontakozott ki a régi akadémikus irányból. A Velencében kiállított némely mű, de különösen az újabban emelt szép pavillon jó arányaival és betonra húzott téglaburkolatával azt mutatja, hogy biztató jövő elé tekint. A kiállításon feltűnik Dimitriades Costának remek görög márványba faragott torzója s kellemesen hatnak Miklós görög hercegnek őszinte vedutái.

A svájci művészetet a hármas nemzetiségű országra három irányból zúduló szélsőséges áramlatok levezetése és rendezése foglalkoztatja. A francia kubizmus, az olasz futurizmus és a német expresszionizmus kavarodásából ugyan már kikerült, s visszatért ahhoz a természethez, amelynek szép tájaival a gondviselés megáldotta, művészete határozottabb újabb irányba azonban még nem tudott kibontakozni. Leginkább az olasz svájci Aldo Pattocchi fametszeteiben csillan fel az új európai stílus.

Ausztria sem találta meg útját, s úgy látszik nem is keresi. Aránylag kis számú, összesen 68 darabot felölelő velencei anyagában nehéz irányokat megkülönböztetni. A bécsi szecesszió, az újabb osztrák művészetnek Kokoschkán kívül utolsó egyéni stilje elvirágzott s szinte nyomtalanul tűnt el. A festőknél leginkább a nyers, darabos technikával kifejezett élénk kolorizmus tűnik fel, ami Kokoschka hatásának az eredménye, de találunk erőtlen impresszionista csökevényeket is. Nagyobb sorozatban Herbert Böcklt állították előtérbe. Az osztrák állam nagy arany érmével kitüntetett, zavaros és színkezelésben nyers Madonnájánál az osztrák egyházművészet sokkal jobbat tud felmutatni. Annyi bizonyos, hogy imádkozni nem igen lehet előtte. A leeresztett redőnyű üzletházra emlékeztető osztrák pavillon előtt a megboldogult Dollfuss kancellár bronz feje, Rotter kisasszonynak csak méreteiben, semmint felfogásában monumentális gyenge alkotása emelkedik. Jobb Schuschnigg kancellárnak az olasz származású Ambrositól mintázott s az előcsarnokban elhelyezett mellszobra. A kiállítás legjelentékenyebb darabjai az 1934-ben elhúnyt Anton Hanak szobrai, amelyekben Rodin hatása az újabb osztrák művészetre jellemző dekoratív érzéssel párosul.

A német kiállítás élesen világít rá a Harmadik Birodalom művészetének esztétikai tapogatózására. Az új központi hatalom szakított a weimari kormány művészetpolitikájával, kiélte magát azonban a háború után fékét vesztett német expresszionizmus is. A hitleri uralom első éveiben a német művészet a XIX. század első felének érzelmes romanticizmusát élesztette fel, ami azonban nem szolgáltatott a továbbfejlődés számára életképes magot. Most úgy látszik,

az impresszionizmus felé tájékozódik, s ott szeretné folytatni, ahol L. Corinth elhagyta. Ezt az igazodást hangsúlyozza a német pavillon három főfalán bemutatott Leo von König. Bágyadt szürke tónusaival, nyers ecsetvezetésével, merev képbeállításával valóban német érzést visz a francia eredetű impresszionizmusba, amelyet azonban ma már alig lehet feltámasztani. Közelebb áll a német művészi felfogáshoz Kowalski és Kriegel aprólékos, atomizáló művészete, Birkle, Kausch és a Thomára emlékeztető Dettmann figyelmes tárgyfestészete. Jó fényt vet a mai német szobrászatra, amely kétségkívül fölötte áll a festészetnek, Richard Scheibe-nek a felszabadított Saar-vidéket allegorizáló, zárt formaadású bronz szobra.

Utolsónak hagytuk a magyar kiállítás ismertetését, noha az olasz s egyéb külföldi kritika szerint az elsők, a legsikerültebbek közé tartozik. A magyar művek tényleg a legaktuálisabb magyar művészetet képviselik. A nagy terem főfalán Rudnay magyar érzésének gordonkaszólama csendül meg, míg a szomszédos falakon Csók, Fényes és Iványi-Grünwald hervadhatatlan frissesége és Csánky festői hangulatos magyar tájszemlélete ad fogalmat az idősebb nemzedék töretlen munkaerejéről. Csak Vaszary és Koszta került a fiatalok közé, akik három további teremben irányok szerint csoportosulnak, a dinamikus Aba-Novák, a lírai Szőnyi és a klasszicizáló Molnár C. Pál köré. Külön termet kapott az akvarell, ahol Rudnay, Vaszary és Csánky mellett a fiatal Emőd, Dudás és Kákay-Szabó brilliroz, valamint a grafika, amely Zádor, Szőnyi, Varga, Conrad, Boldizsár, stb. rézmetszeteivel, Molnár C. Pál, Gáborjáni Szabó Kálmán, a szegedi Buday György, Dex Ferenc és az erdélyi Gy. Szabó Béla fametszeteivel a legjobb nemzetközi színvonalon áll, s egy kisebb terem jutott a magyar művészi könyvnek. A pavillon lépcsőzetén Borbereki Kováts Zoltán bronzba öntött magyar kubikosa, az utóbbi évek egyik legjobb magyar monumentális szobra fogadja a látogatót, üti meg a magyar csoport alaphangját, s hívja fel a figyelmet a fiatal magyar szobrászgárda kiválóságára. Az utolsó években felizmosodott fiatal magyar szobrászaink megérdemlik, hogy ezúttal velük vonultunk fel Velencébe. Pátzay Pál „Budapest" c. bronza, Anonyi Grandtner Jenő remekbefaragott márvány Magyarországi Szent Erzsébete, Vilt Tibor élettől vibráló mellszobrai, Dózsa Farkas ritmikusan komponált ülő női aktja, Ispánki erőteljes bronzlova, Boldogfai Farkas lendületes figurái, Madarassy Walternek és Ispánkinak az olasz Quattrocento szellemében fogant érmei igazolták ezt a bizalmat. A kiállító művészek nagy része a Római Magyar Akadémiából került ki, aminek magyarázata az, hogy a „római magyar iskola" fiataljai ma a magyar művészet első vonalába tartoznak.

A magyar kiállítás kiegyensúlyozottsága mellett is frissen és modernül hat. Egész szelleme az európai művészet megújhodásának azon az egyenes útján halad, amely ha el is hagyta a korábbi merész és veszélyes kanyarokat, nem hátra, hanem a jövőbe előre vezet.

GEREVICH TIBOR

közelebb vagyunk az ebédhez. Rettenetesen éhes vagyok.

Ám a lábai még bírták az öreget, a lélekzete azonban nemsokára elfogyott.

Nagyot kellett pihenni, a pontnyi ember pedig ott mögöttünk lassan ugyan, de egyre közeledett.

— Ez a szívós kutya csak Big Tom lehet — mérgelődött Clare. — Most halálra keresi magát. Kedvem lenne bevárni. Itt nem ijednék meg tőle.

Mr. Turnwell azonban nem volt ilyen harcias hangulatban és kijelentette, hogy egyetlen idegszála se kívánja a Big Tommal való találkozást. Inkább fuldoklik egy kicsit, de csak gyerünk tovább.

Patakhoz értünk s a fürge vizecske láttára az öreg úr nagyon felvidult. Egyszerre elfeledett mindent és ki akarta csomagolni a hátizsákot. Kiderült, hogy semmi egyebet nem hozott magával, de az összecsukható horgászbotját és a horgászószerszámait elhozta. Most azon könyörgött, hogy csak öt percig engedjük őt halászgatni.

Clare azonban könyörtelen volt.

— Farkas jár a nyomodba, papa, mindjárt belekap a bokádba és te legyeket akarsz fogdosni a horgodra.

Visszanézett.

— Szinte elképzelem. Jön, mint a buldogg. Azon a két kis kajla lábán. Fúj belőle a megsértett sheriffi méltóság. Recsegteti a fogát és emelgeti azt az idétlen revolverét.

Megborzongott, rámnézett.

— Nem, jobb lesz, ha sietünk.

Turnwell papa nagyszomorúan elsőnek gázolt át a patakon. Clare megszemlélte a csizmáit, aztán komolyan kijelentette:

— Azt hiszem, a csizmám talpa vékony ehhez a vízhez. Ha elbír, Mr. Fadi, próbáljon átvinni.

A római magyar kiállításból. Icarus.
Kuzmik Livia szobormüve

csait és szeszélyeit. Mégse haladtam előre egy lépést se és mindig, mindenben csak alul maradtam. Nos, most hát történjék, amit ez a makacs, drága teremtés akar.

Amikor Clare és az öregasszony előjöttek a házból, az indiánképű nő olyan alázatos volt, mint egy rabszolga. El nem tudtam képzelni, mi történhetett; talán Clare megtapogatta a fejét kis bulldogja agyával. Tőle kitelik.

— Nincs baj — mondta Clare. — Még van egy furmány itt, amin zöldséget szoktak beszállítani Carrytownba. És van hozzá egy öszvér. Az is megteszi.

Az öreg hölgy most kiállt az udvar végébe és harciasan rikácsolni kezdett. A baromfiólakon túlról nagy lassan előbukkant egy siheder, akiről első pillanatban azt hittem: ez az az öszvér. Hihetetlenül butaképű, nagy darab legény volt és borzas haja tele volt bogánccsal. Jele annak, hogy jóizűen szundikálhatott valami bokor alatt.

Közönyösen tűrte az öregasszony szidalmait, aztán közönyösen elővonszolta a fészerből a kis teherkocsit, az istállóból az öreg öszvért közönyösen befogta és közönyösen felült a bakra.

— Jöjj, papa — vezényelt Clare — a birkalevest nincs időnk kivárni, de Carrytownban majd olyan beafstecket csináltatok neked, amekkora csak belefér a két tenyeredbe. Boy!

Boy azonban nem volt sehol. Eltünt, mióta összeütközése volt a házi komondorral. Clare elszomorodott: bizonyosan átharapott torokkal fekszik valahol a bokrokon túl.

— Meggyászolom, jó kis pajtás volt — mondta ünnepélyesen, — de nincs időnk megkeresni.

Az indiánképű nő kezet csókolt Clarenek, felsegítette az üres szekérbe, amelyet úgy ahogy kibélelt szalmával, aztán mi is felcihelődtünk.

— Papa, te képviseled a nagyfejű káposztát.

Nem lehetne azt állítani, hogy túlontúl kényelmes jármű volt; Turnwell papa kapta a legnagyobb helyet s miután sátort csinált maga fölé az esőköpenyéből, leheveredett és elnyujtózott.

— Ha enni nem lehet, legalább alszom egyet.

Mi Clare-rel egymás mellett kuporodtunk, keresztben ülve a szekéraljban. A szekér iszonyatosan rázott, de én megbocsátottam neki, mert Clare oly közel ült hozzám, hogy éreztem a teste minden rezzenését. És ez csodálatosan jó érzés volt.

Alig hagytuk el a farm határát, Clare vidám csahólásra lett figyelmes. Felkuporodott, aztán örömmel kiáltott fel:

— Boy! Hát te honnan kerülsz elő?

Megállíttatta a szekeret, Boy vidáman felugrott hozzánk. Feleszőre ki volt tépve és az egyik lábára nem tudott ráállani. Érthető, hogy nem szivesen tartózkodott a veszedelmes farm közelében, hanem kihuzódott semleges területre, az országútra.

Turnwell papa minden tiltakozása ellenére Clare odatelepítette a kutyát az öreg úr mellé és Boy nyomban kényelmesen el is helyezkedett Mr. Turnwell feje mellett, az esőköpeny árnyékában.

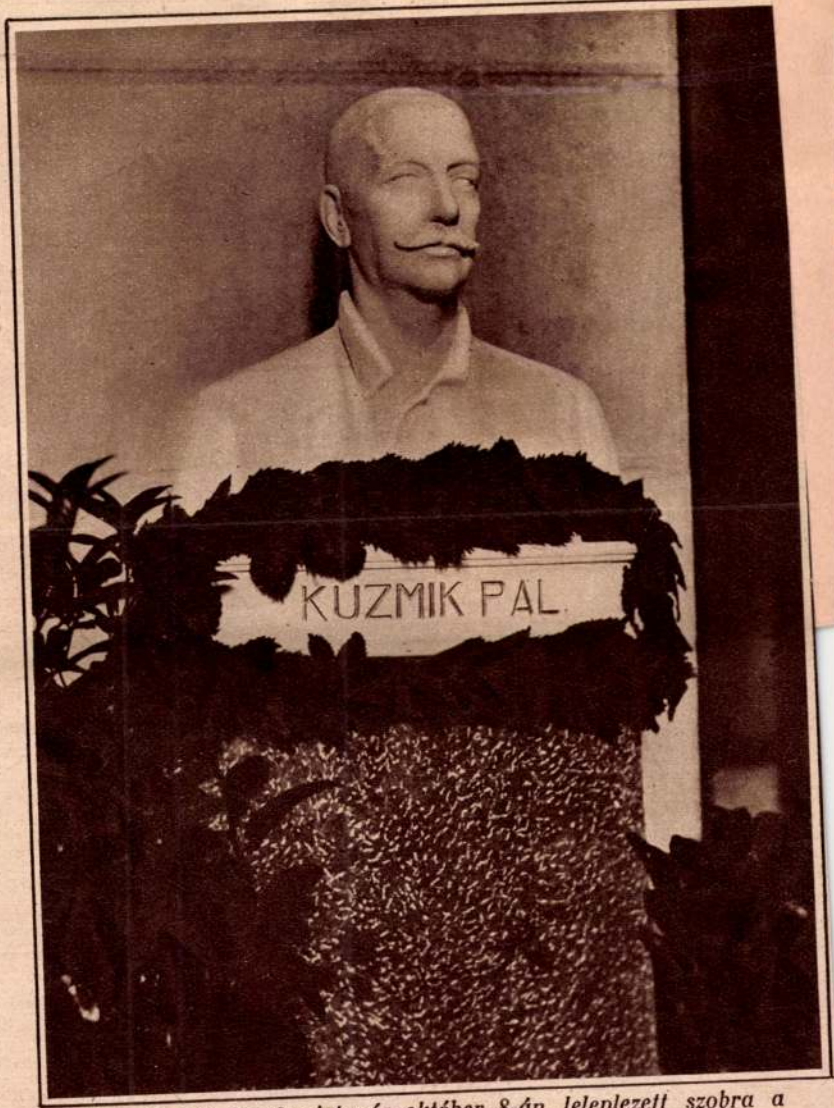
— Háládatlan és meggondolatlan vagy, papa, hogy ezért haragszol. Nézd, milyen hűségesen legyez a farkával. Boy tudja, hogy ebben a melegben mi a kötelessége.

Az öreg úr dörmögve fordult a másik oldalára és nemsokára a szekérzörgésen túl is hallani lehetett egészséges horkolását.

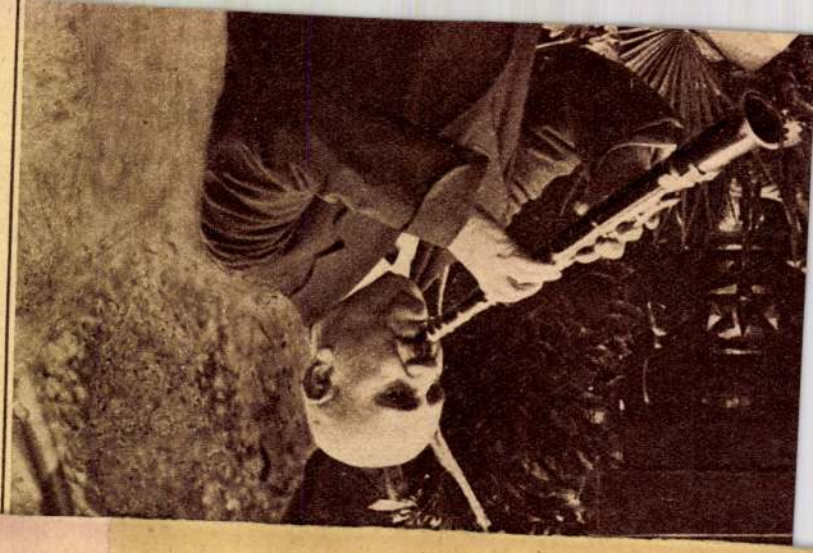
Clare elnevette magát:

— Elképzelem magamnak Rettenetes Tamás arcát, amint most beérkezik erre a farmra. Azt hiszem, tehetetlen dühében szétszaggatja az öreg asszonyt. Vagy felül egy szarvasmarha hátára, mert néhány ökröt még láttam ott és úgy üget utánunk.

Kuzmik Lívia

Kuzmik Pál egyetemi tanár október 8-án leleplezett szobra a II. sebészeti-klinika előcsarnokában. Kuzmik Livia szobrászműve.

A Müemlékek Orsz.Bizottsá

Hivatalból
Közszolgálati ügyben.
Dij átalányozva.

A LEGUJABB VESZÉLY

IRTA:
PÁLÓCZI HORVÁTH GYÖRGY

Az anyakönyv születési rovatába bekerülni fölötte veszélyes vállalkozás: biztos halállal jár. De hogy újabban egyre kevesebben adják fejüket erre a veszélyes vállalkozásra, mégsem magyarázható a csecsemőjelöltek köreiben rohamosan elharapózó gyávasággal. A csecsemőket nem szokták megkérdezni, hogy óhajtanak-e megfogamzani és amikor születésük pillanatában keserves sírással közlik véleményüket a világról, már amúgyis késő. A születések csökkenésének okát nyilván másutt kell keresni. *Carr-Saunders* professzor is a születések ijesztő csökkenéséről számol be *World Population* című könyvében. A kitűnő népesedéspolitikus az *Institute for International Affairs* megbízásából tanulmányozta a világhelyzetet és az adatok lenyűgöző tömegével bizonyítja, hogy az emberiséget többek között a kihalás veszélye is fenyegeti. Különösen meggyőző, amit a nőnemű népesség alakulásáról ír. A nőnemű népesség egy idő óta egyre kisebb mértékben teljesíti kötelességét. 1936-ban minden száz nő csak hetvenöt leányt szül. Ha így megy tovább, ez a hetvenöt lány harminc év mulva csak ötvenhat anyajelöltnek fog életet adni és 1996-ban az ötvenhat nő negyvenkét lányt fog szülni. Ilyen viszonyok között, írja a professzor, a negyvenmillió lakosú Anglia hat nemzedéken belül már csak hétmilliós ország lesz.

A kitűnő professzor könyve most megmozgatja azt a valamit, amit a világ »közvéleményének« szokás nevezni. Egyházfők és politikusok idézik, vitaestéken részleteket olvasnak fel belőle, a születésszabályozás ellenségei hozsannával fogadják és a családvédelmi ligák ünneplik.

»Minden egyént meg kell győzni, hogy ez így nem mehet tovább. Minden egyént a gyermekáldás és a család hívévé kell tenni«, írja a könyv egyik ismertetője. Noha személy szerint megátalkodott híve vagyok a gyermekáldásnak, az élet értelmét többek között főleg abban látom, hogy folytassuk; hogy megrögzött életigenlő vagyok és mindentől függetlenül imádom a gyermekeket; mégsem hiszem, hogy puszta érvekkel az »egyéneket« a gyermekáldás és a család hívévé lehet tenni. Elméletben, sőt vágyaiban szinte kivétel nélkül mindenki a gyermekáldás híve.

Ha ez így van, — kérdezhetné az a bizonyos Mars-lakó, akit ilyen alkalmakra ki szoktak találni — akkor miért csökkennek a születések? A marsbelit természetesen az érdekeltekhez kellene utasítani, talán elsősorban a világ csecsemőinek központi érdekképviseletéhez, ahol körülbelül ezt a hivatalos nyilatkozatot kapná:

»Ez a kérdés elsősorban a felnőttek dolga. Bennünket a törvény és a társadalom megfelelő védelemben részesít. Megszületésünkig a törvény teljes szigora véd és még azután is törődnek velünk. Jótékonycélú egyesületektől pelenkát és pólyagarnitúrát kapunk és ha a mamának nincs teje, tejet is. Nekünk kérem, ha már egyszer elindultunk, kötelességünk megszületni. Érdekképviseletünk azonban azt szeretné kivívni, hogy ez kétoldali kötelezvény legyen. Minket kötelez a társadalom, hogy megszülessünk: kötelezze magát a társadalom, hogy életünk folyamán gondoskodik rólunk. Nem elég az, kérem, hogy születésünk pillanatáig megvédnek és ettől kezdve nem törődnek velünk, kivéve, hogy lesujtanak arra, aki az életünket kioltja. A születés és halál közti cselekvőséggel: az élettel is tessék törődni.«

»Megérkezésünket a társadalom áldásnak nevezi. Mi vagyunk a *gyermekáldás*. Tessék arról gondoskodni, hogy mi is áldásnak érezzük a születésünktől a halálunkig terjedő időt.«

Kedvenc marsbelink minden bizonnyal rájönne arra, hogy a nőnemű népesség a születések csökkenésével kapcsolatban közös frontot alakított a hímnemű népességgel. Ennek a közös frontnak a vezetője szintén arra hivatkozna, hogy ők nem tehetnek a dologról, az egészért a társadalom és a világ gazdasági berendezkedése a felelős. A marsbeli megkockáztatná az ellenvetést, hogy a társadalom voltaképpen a hím- és nőnemű népesség összessége. A népesség képviselője erre lekicsinylőleg mosolyogna és valami kisebbségről kezdene beszélni, amely a társadalomban a vezető szerepet játssza. Úgylátszik, ez a kisebbség rosszul intézi a dolgát. A marsbeli, aki újonc az ilyen szakkérdésekben, csak annyit értene meg, hogy a népesség szerint »nem úgy kell családvédelmet csinálni, hogy az egyén abba belesatnyuljon. A család van az egyénért, nem pedig az egyén a családért«.

»Kérem«, fejtegethetné a népesség képviselője, »mi jelenleg körülbelül kétezerkétszázmilliónyian vagyunk a földön és nem érezzük jól magunkat. Mi szeretnénk vidámak és megelégedettek lenni. Mi szeretjük a gyereket és a köreinkben elterjedt szerelem nevű betegség párosulva egy »otthonalapítási vágy« című kórral, mind azon dolgozik, hogy családunk és gyermekünk legyen. Úgy tudom, a Természet nevezetű nagyhatalom éppen a szerelem révén veszi rá fondorlatos úton a népességet a születések szaporítására, amikor úgy tünteti fel a dolgot, hogy a fajta szaporítása egyben az egyén legmagasabbrendű boldogságát jelenti.«

A marsbeli itt közbevethetné, hogy ez utóbbit már Schopenhauer kifejtette. A népesség képviselője erre kijelenthetné: »Nem ismerem azt az urat, annyi azonban bizonyos, hogy égen és földön minden összefog, hogy a születések ne csökkenjenek. Éppen ezért elhárítjuk magunktól a felelősséget, tessék a Társadalomhoz fordulni.«

A Társadalmat a marsbeli szépen berendezett otthonán, a földgolyón keresné fel. A Társadalom kissé zavarban lenne, mert lakását a marsbeli éppen kissé rendetlen állapotban találná. Egyes helyeken éppen egymást ciánozzák az emberek, többhelyütt a népesség ágyúkkal és repülőgépekkel pusztítja egymást, másutt pedig a neveletlen népesség egy része igen rakoncátlanul szörnyen összezsúfolódik bérkaszárnyákba és csunya, piszkos negyedekbe. A Társadalom közölné a marsbelivel: nem bír ezzel a rakoncátlan népességgel. Ott, ahol nem kellene, szörnyen szaporodik, míg viszont másutt visszariad a gyermekáldástól. Inséges munkáscsaládokban nyolc-tíz gyermek születik, míg jobbmódú helyeken alig van gyermek. »Látja«, mondaná a Társadalom, »itt megdől a népességnek az az érve, hogy csak ott születnek gyermekek, ahol az egyének jólérzik magukat. A hiba kérem nem is itt van, hanem az erkölcsökben.« Hogy mik azok az erkölcsök, arról a marsbeli a földgolyón nem tudna felvilágosítást kapni.

EMBERSÉGESEBB HÁBORÚT!

A karrikaturista javaslatai:

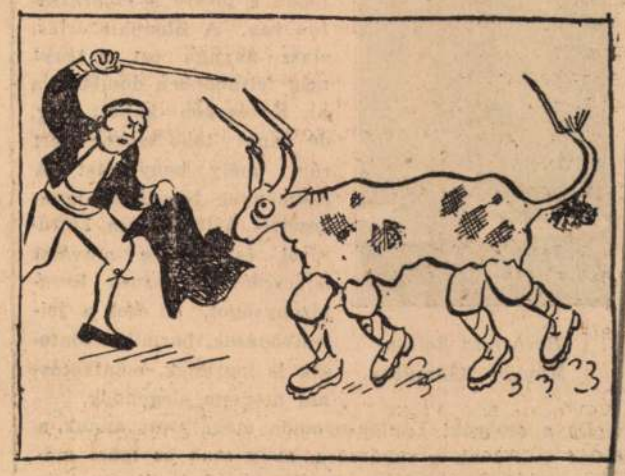
(A diplomáciai testület lépéseket tett a spanyol polgárháború borzalmainak enyhítésére.)

Aki a zenét szereti, rossz harcos nem lehet!

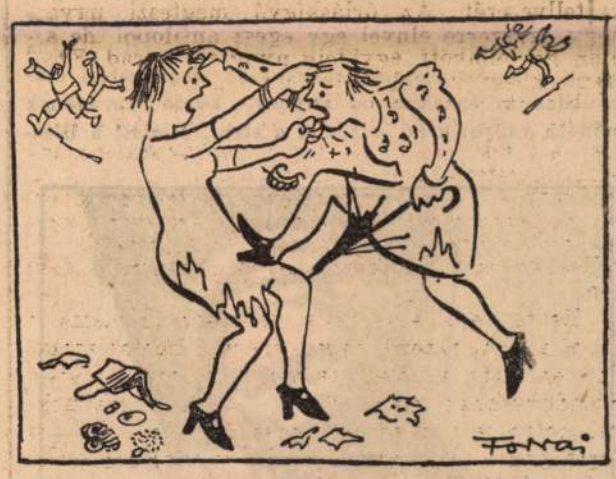
Kivégzés előtt kiváló orvosprofesszorok narkotizálják az elítélteket. Így lesznek nagy harcosokból — szelíd alvók

Fő az illúzió!

Gázak közül csak a nevetőgázt szabad használni. A nevetségesség is ő!

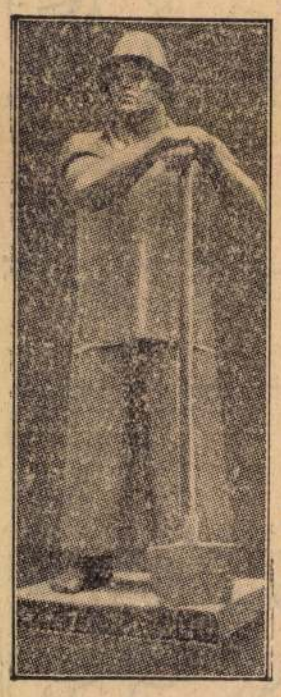
Nők csak egymás ellen harcolhatnak. Férfivédelem!

Megjelent az 1937-es
Michel-katalógus
Európa-katalógus P 4.60, regiszterrel ..... P 5.60
Világ-katalógus P 7.—, regiszterrel ..... P 8.70
Világ-katalógus 2 kötetben P 8.20, regiszterrel..... P 9.90
Kapható Az Est könyvkereskedésében. Erzsébet körút 18—20.

Nagyszerű olasz szobrok és magyar képek a velencei Biennale-kiállításon

Velence, szeptember.

A minden évben visszatérő velencei Biennale-kiállítás az idén a szokottnál is érdekesebb volt. Mindenekelőtt *magyar* szempontból volt érdekes a szó legigazibb értelmében. Nem mernék értékmegállapítást végezni, hogy »jobb« vagy kevésbé jó volt, mint a többi évben, de érdekesebbnek feltétlenül érdekesebb volt.

Borbereki Zoltán: Magyar földműves

Már az olasz képzőművészeti kiállítás is, amelyet idén télen láthattunk Budapesten, megmutatta, hogy Olaszország képzőművészetében a fősúly a *szobrászaton* van. A Biennale óriási olasz anyaga ezt a tényt még feltűnőbben domborítja ki. Kevés kép kapott meg, de annál több szobor tett rám mély benyomást. A festmények becsületes igyekezetről, kitűnő latin kultúráról és őszinte művészi lelkesedésről tesznek tanubizonyságot, de ezek a jellemvonások, bármily fontosak is legyenek, műalkotásnál mégsem elegendők.

De a szobrok! Lépten-nyomon megállított annak a csodás szikrának a sugárzása, mely csak az igazi művészi alkotásból árad, amelyet nemcsak tisztességes és jóhiszemű munka, hanem a zseniális művész ihletettsége tud érzékeltetni!

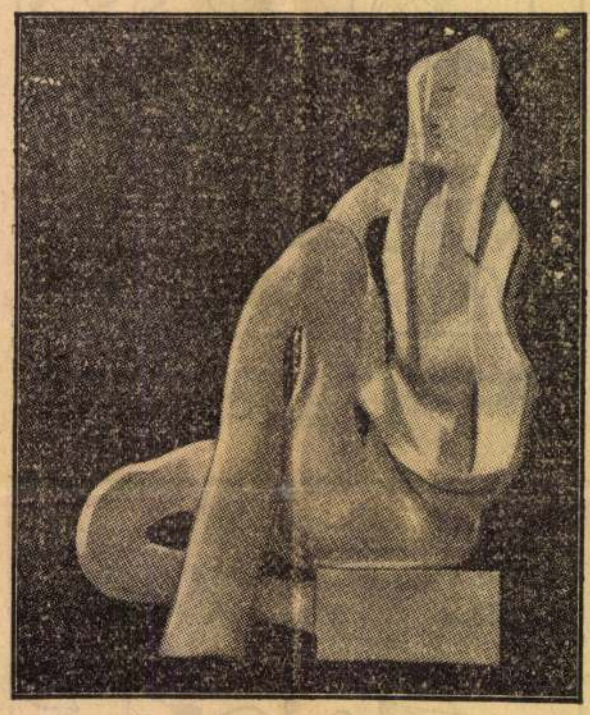
Nagyon érdekes, hogy a kiállított szobrok legfőképpen három témakört ábrázolnak: női aktokat, hősi szimbolumokat vagy primitív, régi szenteket. Mintha ebben a három elérhetetlennek tűnő fogalomban csúcsosodna ki ennek a mi szegény, küzdő korunknak minden vágya: *a nő, a hős és a szent!* Mialatt a Biennale kiállítási termeit jártam, néha eszembe jutottak a szüleink korára emlékeztető, mosolygós idillek, melyeket az akkori művészet alkotott: sétáló, vagy ölelkező párok, táncoló gyerekek, vagy pihenő, álmodozó, aggódást nem ismerő szabad emberek. Milyen messze van mindez a Ma kemény, szikár, sanyargatott testű katonájától, aki halált és életet egyaránt megvetve indul a küzdelembe. Mily messze a féltő nőtől, akinek erős keze keményen dolgozik és támogat. A szentek pedig, kiknek szobraival az idei Biennalen találkoztunk, nem szelid nyugalomban trónolnak az égi mezőkön, hanem lelkük egész szeretetét akarják egy-egy hivogató kézmozdulatban, egy-egy esdő térdeplésben kifejezni. Büszkék lehetünk, hogy az olasz főépület egyik legfeltűnőbb helyén magyar lányból olasz asszonnyá lett művész remek szobra áll: *Papini* műtörténész feleségének, *Kuzmik* Lívia magyar szobrászművésznőnek »*Szent család*«-ja. Mélységes béke és egyszerűség árad ebből a csoportból, mely méltóságteljes oázisként hat a sok tépelődő, kínlódó szobor-alkotás között.

Papini-Kuzmik Livia: Madonna (részlet)

Leo *Basaldella* két megrázóan tragikus szobrára emlékszem: *Nárcisz*, amint kíváncsian, gyötrődve hajol a patak fölé, a *Neofita*, fiatal férfi, aki vallási újjászületésének boldogságát nem ujjongva, hanem felelősségétől görnyedve viseli. Csodálatos ellentét ugyanabban a teremben *Graziosi Szent Ference és Keresztelő Szent Jánosa, Corsi Néger birkózójával*. A két szent alázatos, sovány alakja szinte elrepülni készül, az izomtól duzzadó néger tökéletesen kiegyensúlyozott teste pedig mintha cölöpként gyökerezne a földben, melytől sohasem szakadhat el.

Egyik pavillon, melyben a futuristák műveit állították ki, hallatlanul érdekes. Itt vannak mind, akiknek idegenszerű tehetsége, vagy *Marinetti*, a futurizmus Budapesten is ismert lelkes apostola, szerzett világhírt: *Prampolini*, a nemrég elhúnyt *Fillia*, kinek képei majdnem kizárólag vallásos témákat ábrázolnak, vagyis nem témákat, hanem a *fogalmat*, melyet egy-egy téma a művész lelkében keltett. Két durva, primitív faszobor valóban remekmű: *A fasiszta köszöntés* és *Menetelő legionáriusok*. Lapos deszkalapba néhány keményen, egyenesen vésett forma... semmi dísz, semmi, ami emberi alakra emlékeztetne és mégis, száraz, elszánt emberek menetelnek.

Mino Rosso (futurista): A forma dinamikája

A futuristák idén kiállított műveiket három világosan kifejezett alapgondolatból származtatják és a katalógus előszavában kijelentik, hogy a győzelmes afrikai háború adta meg számukra az ihletet. »1936-ban három problémánk lehetett csupán: kifejezni a csata dinamizmusát, a modern harci eszközök csodásan művészi jellegét és érzékeltetni, hogyan vitték a modern, gépesített életet hős feketeingeseink Afrika sivatagjába.«

Az idegen nemzetek épületei között sok az érdektelen. A franciák pavillónjában kevés a figyelemreméltó munka. A svájci, görög és osztrák művészek kiállítása jelentéktelen, ellenben *nagyon érdekes a dán kiállítás*, mely két erős tájképen kívül kizárólag remek szobrokat mutat be. A hollandok is specializálták kiállításukat: sem festményeket, sem szobrokat nem hoztak, hanem *csak rajzokat és metszeteket*, melyek azonban elsőrangúak. A németek és lengyelek érdekesek és erőteljesek, de a kiállított alkotások nem a legmodernebb művészek művei.

Mindazzal a féllelkesedéssel szemben, melyet ezek a pavillónok kiváltanak, őszintén és becsületesen büszkék lehetünk *a magyar kiállításra*. Már a bejáratnál felállított szobor: *Borbereki Magyar parasztja* rendkívül erős benyomást kelt. A többi művek közül egyetlen egy sem jelent hanyatlást ezután az első, mély érzés után: *Aba-Novák* a legjobb, legeurópaibb értelem-ben, őszintén »modern«, *Szőnyi, Bernáth, Iványi-Grünwald, Csók, Fényes, Hubay, Rudnay, Molnár* C. Pál. Külön ki kell emelnem egy művészt, kit itthon még nem ismernek eléggé: *Kontuly* Béla *Papi arcképe egyike a Biennale legkiemelkedőbb műveinek*. A keményen egyszerű fametszetek is kitűnőek, *Rudnay* vízfestményei, *Vaszary és Kákai-Szabó* rajzai közül mindegyik egy-egy kis műremek.

Báró Doblhoff Lily.

Dunaparton

Irta: Mikes Margit

Fényfelhők fönn az égen,
Tündöklő messzeség,
Dongnak a vizimalmok,
Zümmög a vaskerék, —
Zsong az egyhangú ének,
Csobban a mély vizen,
Még piroslik az alkony,
Meleg mint a szivem.

Még izzik a nap fénye,
Aztán az ürbe hull,
Nem szikrázik az égbolt,
Feketébe fakul,
Részvétlen feketébe,
Mint árva életem, —
Óh élet tünő napja,
Bús vagy, reménytelen.

Vontató hajó messze
Nyögeti tülkeit,
Az életem is igy megy,
Nyögi kétségeit
S húzza szomorúságát
A sors sötét vizén,
Míg alámerül mélyen,
Mint odafönn a fény.

A PESTI NAPLÓ MODELLJEI

Zöld őszi szövetkosztüm, érdekesen szabott ujjakkal, amelyeknek tölcséres megoldása szélesíti a vállat. A gloknis kabátot natúrszínű róka szegélyezi

(Copyright by Pesti Napló and Literaria, Eskü út 2—4.).

Pápaszemet

vásárolni bizalom dolga. — Bármely orvosi recept után is készít szemüveget **Mayer Sándor speciál látszerész,**

IV., Kossuth Lajos ucca 15, az udvarban.

Javításokat pontosan esolcsón készítek saját műhelyemben Postai megrendeléseket azonnal. **Telefón: 1-85-0-26.**

Mennyire küzdöttem az ellen, hogy elmenjen. A halálában nem tudtam egyebet látni, mint kegyetlenséget és igazságtalanságot. Ez az öregember tanított meg rá, hogy Andy csak azt tette, ami a kötelessége. Én pedig nem teljesítettem a kötelességemet.

Sue elhallgatott és nagyot, mélyet lélekzett.

— De mától kezdve én is fogom tudni, hogy mi a kötelességem, — mondta. — Ha Grahame doktor visszaveszi tőlem a gyermeket, akkor én elmegyek ápolónőnek. Szeretném ott folytatni, Peg, ahol ő abbahagyta.

Margaret aggódva hajolt föléje.

— És az, hogy... hogy David... meg én... az rendben van Sue?

Sue kinyujtotta a kezét és ujjai végigsimították Margaret könnyáztatta arcát.

— Peg, kicsikém! Belepusztultam volna, ha megrabollak téged, — mondta nagyon gyöngéden.

Margaret térdre hullt az ágy előtt s arcát Sue kezébe temette.

— Mama tudja már?

Margaret felkapta a fejét.

— Éppen most mondtam meg neki.

— Mit szólt?

— Azt mondta, hogy csacsi gyerekek vagyunk.

Mind a ketten nevettek. Aztán Sue-nak megint elborult az arca.

— Elhagysz minket, Peg. Elmégy tőlünk...

Margaret szinte bűnbánóan emelte föl a fejét.

— Nem tehetek róla, Peg. Davidnak, azt hiszem, már júniusban el kell foglalnia az állását.

Sue szemében még mélyebb lett az árnyék.

— Én azt mondtam neki, hogy talán majd ha a nyári tanfolyam befejeződött, szeptemberben...

Néhány pillanatig csend volt.

Aztán megint Sue szólalt meg:

— Fogadd meg a tanácsomat, Peg. Vedd el, ami a tiéd. Vedd el most, amíg nem késő,

Azután levetette magát a párnák közé és keserves zokogásba tört ki.

*

Mint a tündérmesében a királyfi meg a királykisasszony, úgy szőtték boldog terveiket a jövőre Margaret meg David.

— Nem baj, David, akármilyen pici lesz is a házunk. Csak legyen benne egy meleg kályha és a te drága fejed az esti lámpafényben...

— ... és karácsonykor te sütöd az ünnepi puncstortát...

Így tervezgettek.

— Lesz időm írni is megint.

— És ha majd szárnyára kap a hír, büszke leszek rá, hogy én vagyok a férje Margaret Winthrop Livingston-nak, a nagy amerikai írónőnek.

— Igazán büszke lennél rá, David?

— Szavamra mondom, Peg. Miért ne lennék büszke?

Margaret boldogan sóhajtott.

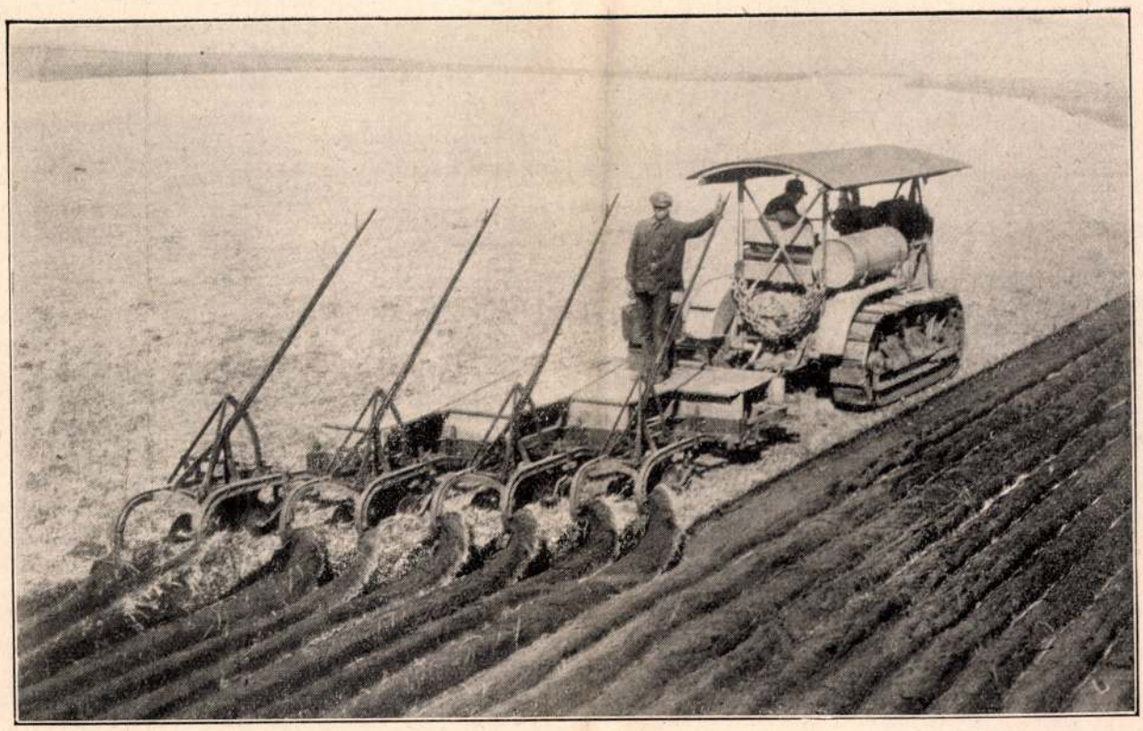
— Minden regény és minden női ujság azt hírdeti, hogy a nő függetlensége: a legbiztosabb út a válás felé.

Margaret rámosolygott Davidra. David tekintete most megint olyan volt, amilyennek Margaret legjobban szerette. Mély volt ez a tekintet, mint a tenger vize, erő csillogott a mélyén s a humor szivárványa tündöklött fölötte.

— Én azt hiszem, Peg, hogy szükség lesz a te munkádra is. Mert ha még olyan szorgalmasan dolgozom is, akkor se elég az, amit én keresek. Máshoz szoktál te idehaza.

— Nem baj, David. Szívesen dolgozom. Mi, mai leányok nem kívánjuk a férjünktől, hogy olyan kényelemben tartson el minket, amilyet mi meg tudunk szerezni magunknak.

Folytatjuk

A nagyvilágból. Északamerikai gazdák, hogy leverjék az európaiakat, újrendszerű szántással törik fel óriási kiterjedésű parlag pusztáikat. Szántás traktoros ekével, amely egyszerre nyolc barázdát von

Kuzmik Lívia

Két renaissance

— Szúdy Elemér könyve —

Ezt a könyvet az az olthatatlan vágy szülte, amely Észak emberét ősidők óta a Dél felé vonzza és vonzani fogja beláthatatlan időkig. A Dél a csodák hazája. Itt született meg az egyetlen nyelv, amelyet még másfélezer évig beszéltek Európa legjobb emberei, miután már meghalt. Itt született meg a világ legrégibb szervezete, amely még ma is, csaknem kétezer év óta világhatalom: a pápaság. Itt született meg félezer év előtt egy olyan művészet, amelyet a mai ízlés is változatlanul klasszikusnak mond. Itt született meg az a zene, amely anyja lett minden európai zeneművészetnek. Görögország még nagyobb dolgokat is adott, de szerepe gyorsan lepergett. Itália azonban élő valóság és erő ma is, a legrégibb és a legújabb értelemben egyaránt.

Ha egy költői lelkű ember járja Velencét, Milánót, Rómát, Firenzét, nem csoda, ha könyv lesz belőle. S ha az az ember magyar ember: eggyel több vonatkozást fog találni, amely szívét másként dobbantja meg, mint más nemzet fiáét. A szerzőt a magyar puszták levegőjében még ma is szállongó nevek hazajáró lelkek módjára keresték fel, amikor Itália forró völgyeiben, építészeti mesterművei közt kószált: Kossuth neve, Türr neve, a magyar légió legendás hőseinek neve. A magyart vér is forrasztotta össze Itáliával és ez oly kötelék, amelyet nem lehet felejteni. Az a vér azért folyt, hogy Itália azzá legyen, ami ma. Olaszország valóban újjászületett s nem lehet összehasonlítani a tegnap Olaszországával. Szúdy ugyanolyan nagy készültséggel mutat rá erre az új Olaszországra, mint amilyen csodálattal és szeretettel szól arról a régiről, amely még látta Michelangelót a sixtusi kápolna mennyezetét festeni, még látta Dantét sétálni Firenze szűk utcáin, még felfülelt Tasso rímeire. A régi renaissance és az új, a legújabb renaissance egyetlen egységgé forrt össze benne lírai finomsággal s ezt adja könyvében, amely oly sugalló és csalogató, hogy mindenkinek ajánlhatjuk, aki érez magában valamit abból a vonzalomból, amely ősi nagy dolgok és új szépségek felé serkentgeti Észak emberét.

Mutatványul közöljük az alábbi részt.

*

Velence asszonyait nemcsak a bronz hajuk teszi széppé és feledhetetlenné, hanem a hosszúrojtos fekete, vagy piros selyemkendő is, amely csaknem földig érő, nagyszerű anyagával kihozza a test szoborszerű formáit. Megpróbálták ezt más asszonyok is, de azoknál sohasem vált be. Duse Eleonora is ilyet hordott, mikor utoljára itt járt. Láttam. Az arcán már alkonyi reflexek vonaglottak, de a szeméből parázsló nyár tört elő. A világ legmélyebb, legkifejezőbb szemei voltak ezek. Még az a sok könny sem tudta kioltani fényüket, amiket keserű, magános éjeken titkon hullatott. Ezekből a szemekből a messze kéklő tengerek távolba hívó nosztalgiája lobogott elő. De ugyanez a névtelen, tiszta sóvárgás ott vibrált a hangjában is s mintha abból is tengerek búgása, habok suttogása zokogott volna ki.

Aki Dusera gondol — szerelemre gondol, aki a hangját hallja, az olasz tengerek s a bennük tükröződő csillagos ég muzsikáját hallja. Mily nagyszerű, mily messzire kiáradó és egységes ez az olasz zeneiség. Amikor Duset mondunk, mintha Rossinit, Verdit, Puccinit mondanánk egyszerre.

Velence aszonya. Valaki, aki nagyon szerette őt, nevezte így egykor. De asszonya ő minden városoknak, ahol megjelenik s patakokban árasztja ki lelkéből a szépséget és művészetet. Duse épp úgy hozzátartozik a második olasz renaissancehoz, mint Cavour és Garibaldi, mint Marconi, D'Annunzio, Segantini, Pirandello és Mussolini.

A Palazzo Contariniban lakott, Desdemona házában. A szerelem, a féltékenység, a halál háza. Neki éppen ez kellett. Valójában nem is kellhetett más. Pedig válogathatott volna a szebbnél szebb palotákban. Itt van mindjárt a szomszédban a Palazzo Sernassioba, ahol Wagner költötte a Tristan és Izoldát, vagy a Palace Reva, ahol III. Sándor pápa és Barbarossa Frigyes nagy találkozása végbement. Neki egyik sem kellett, Palladio, Sansovino, Pietro Lombardi művészarca, hívó tekintete hasztalan intett neki a loggiás paloták homlokzatáról.

Milyen különös is, hogy ezekhez a palotákhoz nem lehetett nagyszerű fogatokkal felhajtani, erre nem adott engedélyt a tenger. Velencében megvolt minden káprázatos fény, kincs és ragyogás, de gyalog kellett hozzá és érte menni. Nem is csoda, hogy a gyaloglás egész külön művészete fejlődött ki itt, pedig gyalog reprezentálni és méltóságot éreztetni, fölöttébb nehéz.

Alessandro Montinak, a magyar szabadságharc olasz hősének készülő mellszobra, s a művésznő, aki készíti, Kuzmik Livia

Uj Idők 1929. 19. sz.

Kuzmik Lívia

1 db kép

Életrajzához

adatok

Roma. Accademia d'Ungheria
Via Giulia 1.
930. XI. 5.

Kedves Prokopius,

nagyon köszönöm kedves levelét és
szeretnék örülök hogy meg van elégedve a fényképekkel.
Egyéniségéről már oly sok szépet hallottam, hogy ismerni
ismerni csak azt mondhatom hogy büszke vagyok szeretetlenül
lenne. — Sajnos még se Bologna se Firenze se Ferrara
városban nem voltam, s így az olasz egyéniségeket nem ismerem.
Csak Londoni Victoria and Albert Museum-beli érmeket ismerem jól, de szeb volna a nemek Pisanellokat itt
ismerni. — Szégyen hogy bécsországból alig ismerek valamit,
de ha az ember elkezd művészemben dolgozni — ott ragad és
nem jut tovább. — Most fejezem be nagy Madonna szobromat meg az Akademia kápolnájába jön, s aztán azonnal kezdem Bonomelli emlékmű fürdők síremlékét a Ligurini Temetőnbe (Brescia.) Ez nagyon érdekes munka lesz.
Szaza van hogy az érmészetet nem kell elhanyagolni —
újra nagy kedvet csinált bennem, s meglát fogok vele foglalkozni. —

Lenin Aranka mind idelent az Akademián,
és nem ismerem, kérdezősködtem utána az igazgatónál
de nem tudnak felőle. Tán más városban van, nem?

Nagyon szépen köszönök ha a 120 pengőt olyan
kedves volna Edesanyám folyó számlájára a Hitelbankba (Dorottya utca, főépület) küldeni.

Mert nem jön egyszer le Romániába, például Marinescuban mikor olyan gyönyörű a tavasz. — Meg se ismerné különben senki őseg Rómát, oly gyönyörűen rendezik s oly sok érdekes ásatás került mind felszínre. —

Igen sokszor szívélyesen üdvözli a viszontlátásig

Kuzmik Imre

NOTESZ

1.

Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszternek és kíséretének a turai bokrétások bemutató ünnepén legjobban tetszett két galgahévizi nyolc-kilenc éves kisfiu, akik szép magyar nemzeti viseletbe öltözve, eljárták a *„legényest"*. Különösen meg volt hatva a jugoszláv külügyminiszter, amikor a bokrétások arra kérték, hogy vigye el *üdvözletüket a testvér jugoszláv népnek, mely éppoly vitéz és becsületes, mint a magyar, éppugy szeret és tud is, ha alkalma van, remekül táncolni.* Meg is jegyezte a külügyminiszter kíséretéből valaki, hogy ezek *a szép magyar táncok most beleilleszkedtek a külpolitika szolgálatába ...*

* Tavasz hirnöke a Smart levendula toiletteviz.

* Érzékeny bőrre Yvonne krémet. P. 5.80. Fehér kozmetika, Vilmos cs.-ut 15/a.

2.

Laky Dezső közellátásügyi miniszter az elmult héten Csurgón járt. Az ottani gimnázium egyik tanára, *Dévay* Jenő, erre az alkalomra művészi bőrkötésü albumot készitett, amelyet a gimnázium fényképfelvételei diszitettek s az intézet diákjai osztályonként irták be nevüket az album lapjaira. Az albumot, *mint egykori iskolája ajándékát*, ünnepélyesen adták át a közellátásügyi miniszternek.

* Női birkózás az Arizonában! Nagy érdeklődésre tarthat számot a szabadstilusu női birkózás, élén a népszerü Pirock és Walterrel és sporteseménynek számit Moreyon, a világhirü fekete boksz-champion szereplése, amely ezer izgalomban bővelkedik majd. Az Arizona hiven multjához, ezuttal is eseményszerü bemutatót hoz a napokban. Miss Arizona elgondolása és finom rendezése szerint bemutat egy római képet, amelyet az ásatások hoztak felszinre és amely azt bizonyitja, hogy már 2000 évvel ezelőtt is szórakozóhely állott a mai Arizona helyén. Megelevenedik a klasszikus művészet őskora a maga pompázó ragyogásában. A vidámságot egy kitünő ötlet hozza: a filmfelvétel az Arizonában, amelynek során a közönség közül azokat, akik ezt óhajtják, filmre veszik és egy óra mulva mint moziképet le is vetitik. Az igazgatóság a felvétel kópiáit odaajándékozza azoknak, akiket a felvevőgép megörökitett.

3.

Világszerte feltünést keltett, hogy *Eden* angol külügyminiszter Ankarában *két beszédet is mondott török nyelven és tolmács nélkül órákig tárgyalt törökül az ankarai kormány és közélet vezéregyéniségeivel.* Az „Eden-rejtvényt" most megfejtik az angol, török és amerikai lapok, amelyek megirják, hogy Eden miniszter Cambridgeben a keleti nyelveket választotta főstudiumául és *három év alatt tökéletesen meg is tanult törökül.* Sőt a nyilvánosság előtt először a 20-as évek elején, mint a keleti nyelvek tudósa szerepelt: *török—angol szótárával megnyerte a cambridgei egyetem tudományos nagydiját.*

*Rosenthal Béla (Vigadó-u. 5) tavaszi bemutatóját e hó 10-én, hétfőn tartja meg.

4.

Berkes Bélát, a mágnásvilág dédelgetett cigányprimását, *sulyos epebántalmakkal kórházba szállitották. „Kis Berkes"*-t, akire bizony már innen-onnan alig illik ez az elnevezés, egyelőre a *„legkisebb"* Berkes, vagyis egyetlen fia helyettesiti.

* Geiger Pál e hét csütörtökjén mutatja be tavaszi és nyári kollekcióját meghivott vevőinek. (Andrássy-ut 23.)

Egyen növényhust
magas tápértékü, tökéletes huspótló. Négyszemélyes adag 36 fillér, vidéken 40 fillér. Kapható Meinl-üzletekben és a Növény- és Tápszerüzemnél, Budapest, VII., Huszár-utca 10. Tel. 221-136

5.

Szombaton délben kilenc jelöltet avatott doktorrá a debreceni egyetem tanácsa. Külön érdekesség volt, hogy *most avatták fel az egyetem első jogtudományi doktorkisasszonyát*, a kárpátaljai *Fedor* Szidóniát. Prágában kezdte meg tanulmányait *Fedor* Szidónia, ott a jogtudományi pálya is nyitva volt a nők előtt. Kárpátalja visszatértével rögtön otthagyta Prágát, Debrecenbe jött, itt folytatta tanulmányait és most, *miután ledok torált, Huszton lesz joggyakornok.* Eddig a kormányzói biztosi hivatal fordító osztályán dolgozott Ungvárott, mert *a magyar mellett németül, franciául, oroszul, csehül és ruténul is beszél.*

* Férfiszövet-különlegességek — Fóti.

6.

Gyerek-dömping van Székesfehérváron. A csecsemőmérlegek kiköl-csönzésével foglalkozó drogériákban — a *Notesz* értesülése szerint — jelenleg *egyetlen mérleg sincs raktáron.* Hóman kegyelmes ur meg lehet elégedve a kerületével.

* Csobothné és Társa csak Régiposta-u. 5.

* Szem alatti ránctalanitás, Vera kozmetika. T. 137—801.

7.

És még egy székesfehérvári érdekesség: Roberto *Papininek*, a római Szépmüvészeti Muzeum igazgatójának felesége, a magyar *Kuzmik* Livia — *Kuzmik Pál egykori neves orvosprofesszorunk leánya* — Székesfehérváron járt nagyobb külföldi társasággal. *Papinine Kuzmik* Livia, aki néhány évvel ezelőtt *egy reliefjével Mussolini díját is megnyerte* a római kiállitáson, a fehérvári ásatásokat tekintette meg.

* „két Lajos", hölgyfodrászok a Galamb-utcából Erzsébet-tér 4 alá költöztek.

8.

„Névjegy" cimmel könyvecske jelent meg, cimlapján a szerző *Mezey* Mária, az érdekes és tehetséges szinésznő arcképével. Sok őszinte vallomást tartalmaz a könyvecske, az egyik igy hangzik: *„Ha nagyon elfáradok, mindig álmodok a hegyről, ahol képpettyes kartonban három csirkével élhetek valaki mellett, akit szeretek..."* Ez a vágy olyan rokonszenves és megható, hogy *szivünkből kivánjuk boldog beteljesedését.*

* A „Willy" Szalon tavaszi kollekciója nagy meglepetést igér. (Türr I.-u. 9. T. 180—021.)

9.

Ki ne ismernő Pesten a „kis Fröhlichet", a bárok és lokálok őrdöngős zongoramüvészét? A kis Fröhlick dicsősége és büszkesége *tizenhatéves leánya, aki — táncos és énekes fenoménl* Néhány hónap előtt kiküldték a kis Fröhlich-lány *fényképeit* és *gramofónlemezeit* Hollywoodba az „Universal" filmgyárhoz, ahonnan most érkezett meg a válasz: *Miss Eveline Fröhlich szerződtetési ajánlatot kapott és beutazási engedélyt ,sőt mi több, nitellevelet.* Májusban Fröhlichék utra is kelnek a tengerentulra ...

Valódi perzsaszőnyegek
finom minőségüek, kisebb és nagyobb méretekben eladók. 3×4-es ebédlő-szőnyeg, valódi keleti 850 P. Szekendy, Próféta-u. 9. I. 2.

Török Ruth okl. pedag. **gyermek-otthona**
V., Bálvány-u. 19. I. 8. Telefon: 111—423. Egész- és félbentlakás, 3—10 éves gyermekek részére. Német játszóiskola. Házig kisérés.

10 fillérért remek VIDÁM REGÉNYT ad a
Csillagos regény 10

Közgazdaság

Négymillió pengővel emelkedett a Hazai Bank betétállománya

A *Hazai Bank rt.* igazgatósága megállapitotta az 1940. üzletév zárszámadásait. A mérleg az előző évben kimutatott 612.301.78 pengő nyereséggel szemben 655.758.39 *pengo nyereséggel* zárult s ezért az igazgatóság elhatározta, hogy a folyó évi március hó 12-én megtartandó közgyülés elé oly javaslatot fog terjeszteni, amely szerint az alapszabályszerü levonások és a különböző tartalékalapok dotálására forditott összegek levonása után a kimutatott nyereségből, miként az előző évben, *részvényenként 1.20 pengő osztalék fizettessék* és 180.833.35 pengő uj számlára vitessék át.

A bank betéteinek összállaga a multévi 27,306.124.21 P-ről örvendetes módon 31,131.022.42 pengőre — tehát közel 4 millió pengővel — növekedett. A hitelezők tétele 6,577.177.44 pengővel szerepel, amelyből a külföldi hitelezőkre összesen *körülbelül 200 ezer pengő esik.* A személyi és dologi kiadások az előző év szintjén mozogtak, csupán az adók és egyéb közszolgáltatások emelkedtek.

—

— **A Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó Bank** rendes közgyülése elfogadta az 1940. üzletévre vonatkozó mérleget és zárszámadásokat és egyhangulag hozzájárult az igazgatóság által előterjesztett összes javaslatokhoz, amelyek alapján az 1,436.597.61 pengőt kitevő tiszta nyereségből a tartalékok dotálása után osztalék fejében — az előző évivel azonosan — 1 pengő fizettessék ki. *Sándor* Béla, az Erdélyi Gazdasági Tanács tagja meleg szavakkal üdvözölte az igazgatóságot abból az alkalomból, hogy Kelet-Magyarország és Erdély egy részének hazatérésével a Leszámitoló bank kolozsvári affilliációja immár az anyaországban fejtheti ki tevékenységét Erdély gazdasági életének előmozditására. Az igazgatóságba báró dr. *Madarassy-Beck* Marcel, *Bun* József, dr. *Freund* István, *Huszár* Károly, *Lederer* Artur, felsőeőri *Nagy* Gyula, őrgróf *Pallavicini* Alfonz Károly, *Samarjay* Lajos, dr. *Szüllő* Géza, vitéz ifj. *Tasnády-Szüts* András és dr. *Walkó* Lóránd urak, a felügyelőbizottságba pedig dr. *Fodor* Jenő, *Győrössy-Csepreghy* István, *Körössy K.* Albert, dr. *szentmártoni Rado* Lajos, *Reichart* Emil, *Walkó* Károly és dr. *Zsigmondy* Kálmán urak választattak be.

Cellofándobozos
VIRÁGÜDVÖZLETEKET
UNGAR × GYÖRGY
SZENT-ISTVÁN-KRT 6 ● TELEF 11-36-48

— **A Nemzeti Hitelintézet rt.** dr. *Gévay-Wolff* Nándor ny. államtitkár elnöklete alatt most tartott közgyülése egyhangulag elfogadta az igazgatóságnak a mérleggel kapcsolatban előterjesztett javaslatait és elhatározta, hogy az 1940. évi üzleti eredményből az idén is *4% osztalékot fizet* a részvényeseknek, 100.000 pengőt csatol a tartaléktőkéhez és 60.000 pengőt juttat az intézet Elismert Nyugdijpénztárának. A kisrészvényesek nevében dr. *Váró* Indár, Sátoraljaujhely város polgármestere méltatta az intézet multévi üzletévét, a betétgyüjtés terén elért nagy eredményét és különösen a kis- és középosztály soraiból kikerülő hitelkereső közönség hiteligényének kielégitése terén tett igen értékes szolgálatot. A nagy számban megjelent részvényesek *meleg ünneplésben részesitették Molnár András kormányfőtanácsost, az intézet kiváló vezérigazgatóját*, akinek irányitása mellett a Nemzeti Hitelintézet a magyar hitelszervezet egyik fontos tényezője lett.

— **A Magyar Bauxitbánya Részvénytársaság** közgyülése által jóváhagyott 1940. évi zárszámadás a vállalat erőteljes fejlődéséről számol be. Az igazgatóság jelentése beszámol az alaptőkének 2,400.000 pengőről 7,000.000 pengőre való felemeléséről, a timföld és aluminiumgyár épitéséhez szükséges tőke biztositásáról, valamint a gyárépités megindításáról. A bányaüzemek termelése jelentős mértékben emelkedett. Az 1940. üzleti év 82.723.24 pengő nyereséggel zárult. A közgyülés az igazgatóság javaslatára részvényenként *3 pengő osztalék* fizetését határozta el, amely a Magyar Nemzeti Gazdasági Banknál kerül kifizetésre.

— **Az Értelmiségi Munkanélküliség Kormánybiztossága** által rendezett kolozsvári biztositási üzletszerzőképző tanfolyam elméleti része február 27-én befejeződött. A tanfolyam 33 hallgatója közül 31 a vizsgán kiválo eredményt mutatott fel s ennek következtében gyakorlati kiképzésre a biztositó vállalatok erdélyi fiókfőnökségeihez lett beosztva. A vizsgákat *Gebhardt* Domonkos, a BIOSz elnöke, a tanfolyamot pedig *Pataky* József, az Alsódunántuli Mezőgazdasági Kamara osztályfőnöke vezette.

— **Uj tavaszi képes főárjegyzékünk** megjelent és azt bárki kivánságára ingyen és bérmentve megküldjük! Magyar Magtenyésztési R. T. Monori Magkereskedése, Budapest, VIII., Rákóczi-ut 7.

— **A 25. Svájci Árumintavásáron** Bázelben április hó 19—29. között a kiállitók változatlanul a legmesszebbmenő vásárlási lehetőséget nyujtják a svájci termelés cikkeiből.

— **A Goldberger Sám. F. és Fiai részvénytársaság** március 1-én tartotta évi közgyülését *Buday-Goldberger* Leó elnöklete mellett. A közgyülés 4 P osztalék fizetését határozta el, amely március 3-tól kezdve kerül kifizetésre a vállalat, vagy a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank pénztáránál. A közgyülés uj igazgatósági tagul megválasztotta jekei és margitfalvi *Jekelfalussy* Zoltán cs. és kir. kamarás, v. b. t. t.-t.

Repülőjáratok
március 1-étől:
Naponta:
NAGYVÁRAD, KOLOZSVÁR, MAROSVÁSÁRHELY.
Hétköznaponként 1 járat:
BELGRÁD, BRESLAU, BUKAREST, KOPENHÁGA, MALMÖ, PRÁGA, SOFIA, STOCKHOLM.
Három járat:
BERLIN és WIEN.
Hetenként háromszor:
ARAD felé.
MALERT UTAZÁSI IRODA
Budapest, V., Dorottya-utca 7. szám
Telefon 180-888.

HÖLGYEK FIGYELMÉBE! Szives tudomásukra hozom, hogy Kulcsár és Huppert cégnél betöltött gyárvezetői állásomból évtizedes müködés után kiváltam és
Andrássy-ut 33. szám alatt kelmefestő, vegytisztitó
céget alapitottam. Ismerve szakszerü munkám kiváló minőségét, tisztelettel kérem, hogy nb. megbizásaikkal cégemet megtisztelni sziveskedjenek.
Telefon: 425-588. Mindenért házhoz küldök. *Szlatkaszky Károly*

Elnémult harangok

A kritikus, aki hivatásszerüen megnéz minden magyar filmet, örömmel jelenti: egyre fejlődünk, javulunk, tökéletesedünk! Lassan rájönnek rendezőink, szinészeink és elsősorban a sokat szidott „filmesek", hogy mit és hogyan kell. A tehetség és a jószándék eddig is megvolt. Csak valahogy nem odavaló füszerekkel tulédesitették a receptet. Most már tudják, hogy a film nem regény és nem szindarab, legkevésbbé pedig különböző „bemondásokkal" megtüzdelt láncoslobogósgatyás, mulatós népszinmü. Legjobb rendezőink tanultak hangulati fényképezést, finom belső vonalvezetést a franciáktól, tempót és merészséget az amerikaiaktól. Az Elnémult harangok a legjobb példája ennek. Igazán kitünő film. Van benne feszültség, dráma, a havasok levegője, a havasi emberek elemezhetetlen indulatai és a rendező meg tudja érzékeltetni két nép összecsapását a magyar és román pap harcán keresztül. Mindez nem volna csoda, hiszen ezt Rákosi Viktor regénye is megteszi, azonban a film teljesen filmszerü. A regényt lelkében követi, nem jeleneteiben. Csak dicsérni tudunk ezzel a filmmel kapcsolatban. Kezdjük azzal, akit leginkább el szoktak hanyagolni, pedig majdnem minden tőle függ a filmen: a producerrel, vagy mondjuk magyar szóval: a gyártásvezetővel. Haus Mária jegyzi a filmet. Őszinte gratulációnk! Nem volt rest levinni felvevőgépeit és embereit Erdélybe. Kalmár László, a rendező sokat tanult a Halálos tavasz óta. Első jelenete, Kiss Ferenc és Greguss birkózása felejthetetlen. A szinészkamara elnöke bizonyára nem fogja zokon venni, ha a szereplők névsorát nem az ő lenyügöző alakitásával, hanem a fiatal Nagy István méltatásával kezdjük. Ezt a kolozsvári fiut a kritika meg a reklám nagyon hamar kinevezte magyar Charles Boyer-vé. Intelligens és müvelt, de amellett mélységesen őszintönös. Igen jó anyag. Különösen szeme és orgánuma, de egész megjelenése is első számu magyar filmhőssé tehetik. Csak el ne bizza magát! Kiss Ferenc Todorescu pópája félelmetesen sikerült. Ahogy a magyar papot „főzi", olyan mesteri jelenet, hogy tanitani kellene a filmakadémián (már ha volna ilyen ...). Lukács Margitot a Dankó Pistában előnyösebben fotografálták, de itt mélyebb a szerepe. Rá még nagyon nagy feladatok várnak magyar filmeken. Ezzel a szerepével a kritikusokon tul meghóditja a közönséget. A film szép, komoly és meg is van a sikere.

—

— **Ráthonyi Ákos** a rendezője a Vissza az uton cimü pompás Csortos-filmnek, nem pedig, mint mult számunkban tévesen irtuk, Bánky Viktor. Mind a kettő olyan nagy mester, hogy reméljük egyik se vette zokon az összecserélést ...

— **A Kékmadár,** ez a csodálatos mesefilm csütörtök óta folytatja diadalutját a Capitolban. Nehogy valaki elmulassza megnézni!

— **A MABI-üdültetés filmen.** A Magánalkalmazottak Biztositó Intézete vasárnap délben a Royal Apolló filmszniházban film-matinét rendezett, amelyen a bevezető beszédet dr. *Hindy* Zoltán, a MABI igazgatója mondotta. Ezután két hangosfilm leforgatására került a sor, melyek a fiatalkoru leány- és fiu-üdültetésről mutattak be kedves felvételeket. A sportban legjobb eredményeket elért gyereket a helyszinen jutalmazták meg.

Esténként
Szilágyi Marcsa
uj müsorral a
PARISETTE
KÁVÉHÁZBAN

— **Házasság** *Fülöp* Veronika (Gyöngyös) és *Nádai* László (Tolna—Budapest) jegyesek.

— **A rehabilitációs törvény** *Schadl* Ernő törvényszéki tanácselnök és *Róth* Jenő ügyvéd magyarázataival megjelent. Ára 2 pengő, kapható az Ügyvédboltban, Budapest, V., Markó-utca 25. (Közp. Kir. Járásbiróság aulájában).

Bemutató a **UJSZÍNHÁZ**-ban
Szombaton, március 8-án először
HATTYUDAL
Színmü 3 felvonásban.
Irta: EMLYN WILLIAMS. Forditotta: INNOCENT VINCE ERNŐ.
TOLNAY KLÁRI, SULYOK MÁRIA, LADOMERSZKY MARGIT, PÁRTOS ERZSI, SOMLAY, SOMLÓ, KÖMIVES, BIHARY

Megszökött Kovarcz Emil,

országszerte körözik, a főkapitányság nyomozólevelet adott ki ellene

A legfelsőbb honvédtörvényszék, mint ismeretes, csütörtökön *kétesztendei börtönre, lefokozásra és politikai jogainak öt évre való felfüggesztésére* ítélte *Kovarcz* Emil volt őrnagy, országgyülési képviselőt. Az ítélet érthető feltünést keltett annál is inkább, mert maga után vonja *Kovarcz* Emilnek mandátumától való megfosztását.

Most érdekes fordulat állott be az ügyben. *Kovarcz* Emilnek jelentkeznie kellett volna büntetése megkezdése végett, azonban amikor az erről szóló értesitést kézbesiteni akarták neki, kiderült, hogy

Kovarcz nyomtalanul eltünt.

A budapesti rendőrség megindította a nyomozást a megszökött *Kovarcz* kézrekeritésére és nem csak a fővárosban, hanem

az egész országban kutatnak utána.

Vasárnap délben a főkapitányság a következő hivatalos közlést adta ki a sajtó számára:

„A m. kir. budapesti honvédtörvényszék az állami és társadalmi rend erőszakos felforgatására irányuló büntett miatt elitélt és szökésben lévő Kovarcz Emil országgyülési képviselő ellen nyomozólevelet bocsátott ki. Egyben megkereste az összes csendőr- és rendőrhatóságokat, hogy holléte iránt a nyomozást folytassák le és őt — feltalálása esetén — a legközelebbi bíróságnak vagy katonai hatóságnak adják át. Főkapitányság.“

*

Ugynevezettt „szenzációs“ bünügy egyik fejezetének utolsó akkordja hangzott el ennek a nyomozólevélnek kibocsátásával. Fülsértő akkord, a felelősségtől való megfutamodás gyászmelódiája, ami mindig annál fülsértőbb, minél inkább akart itélni elevenek és holtak fölött a megfutamodó, gondosan megfeledkezve a szentirás szavairól, amelyek arra intenek, hogy „ne itélj, hogy ne itéltessél“. Ime, egy ember, aki évekig járt a fórumon az „uj világrendet kovácsolók“ formaruhaszerü tógájában, most, amikor felelnie kellene megtévelyedett „kovácsoló“ munkájáért, bucsut se intve a kapufélfának, felveszi a „szökésben lévő“ jelzőt abban a pillanatban, amikor a törvény sujtó kezétől nem védi már a képviselői mandátum. Hajdan bizony nem igy volt. De hát hajdan a költő szerint „más magyar kard mennyköve villogott“.

A francia válasz lehetővé teszi a tokiói béketárgyalások folytatását

Vichy, március 2.

(Német Távirati Iroda.) **Tájékozott francia körök véleménye szerint a japán közvetitő javaslatokra Tokióban átadott francia választ úgy szerkesztették meg, hogy az lehetővé teszi a tárgyalások folytatását, kilátásba helyezi a viszály békés megoldását. Elvben — mondják ezekben a körökben — a francia kormány beleegyező válaszáról lehet beszélni. Mindamellett még mindig van néhány pont, amelyről Franciaország szeretne tárgyalni.**

Tokió, március 2.

(Német Távirati Iroda.) A japán kormány tájékoztató osztálya hivatalos közleményben közölte, hogy *Henry* francia nagykövet vasárnap délben felkereste *Macuoku* külügyminisztert és átnyujtotta neki a japán közvetitési javaslatra adott francia választ. A francia jegyzék tartalmáról még semmi sem ismeretes.

Tokiói politikai körök véleménye szerint az a tény, hogy a francia nagykövet egy óra hosszat időzött Macuokánál, annak bizonyitéka, hogy *a tokiói békeértekezlet kérdéseit a megbeszélés során behatóan megvitatták.*

A távolkeleti francia flotta visszatért Saigonba

Tokió, március 2.

(NST) **A Nishi Nishi levelezőjének kábeljelentése szerint az egész távolkeleti francia flotta visszatért szombaton Saigonba. A flotta február 23-án hagyta el saigoni bázisát, politikai körök véleménye szerint azért, hogy a Thaiföld és Francia-Indokina közötti béketárgyalások menetére nyomást gyakoroljon.**

A hollandok elhagyják Japánt

Batávia, március 2.

(KH.) A hollandindiai kormányzati hatóságok vasárnap rendeletet bocsátottak ki, amelynek értelmében a Japánban tartózkodó holland állampolgárokat felszólitják, hogy feleségeiket és gyermekeiket Nipponból száliltsák haza Holland-Keletindia területére.

Angol hadicélokat és hajókaravánokat bombáztak a német repülők

Berlin, március 2.

(Német Távirati Iroda.) **A védelmi főparancsnokság közli: Felderitést végző harci repülőgépek szombaton elsüllyesztettek két kereskedelmi hajót összesen 8000 tonna ürtartalommal, három hajót pedig sulyosan megrongáltak. Távol-felderitők a késő esti órákban két hajókaravánt támadtak meg Skócia keleti partja előtt. Egy 8000 tonnás kereskedelmi hajót elsüllyesztettek, öt nagy hajót pedig olyan sulyos találatok értek, hogy elvesztésük valószinü. Erősebb harci repülőgépkötelékek a március 2-ára forduló éjjel sikeres támadásokat hajtottak végre Hull, Cardiff, Southampton és Great Yarmouth hadicéljai, továbbá Kelet-Anglia egyes éjszakai légi kikötői, Észak-Skócia kikötőberendezései, valamint Dél- és Délkelet-Anglia több kikötője ellen.**

Német harci repülőgépek a legkülönbözőbb nagyságu bombákkal hatásosan bombáztak a hadviselés szempontjából fontos célpontokat La Valetta kikötőjében és Málta szigetén. Bombatalálatok érték az erődítéseket és a légelhárító állásokat. Egy ponton, amelyen két löveg volt, elsüllyedt.

Az ellenség erősebb légi egységei az elmult éjjel Nyugat-Németországban több helyen — főleg Köln vidékén — robbanó- és gyujtóbombákat dobtak le. Több lakóház elpusztult. A katonai és hadigazdálkodási célokban okozott károk jelentéktelenek. A polgári lakosság körében többen meghaltak vagy megsebesültek, nagyrészt az óvóhelyeken kivül.

A vasárnapi olasz hadijelentés

Valahol Olaszországban, márc 2.

(Stefani.) **Az olasz főhadiszállás 268. közleménye:**

A görög harctéren nem volt jelentősebb szárazföldi tevékenység. Légi alakulataink védelmi berendezéseket, táborhelyeket, hadtápközpontokat és közlekedési utvonalakat bombáztak. Eredményes találatok érték az ellenség egyik fontos tengerészeti támaszpontját is.

A német légi hadtest repülőgépei szemmelláthető eredménnyel támadták La Valletta méltai kikötőt. Egy-két ágyuval felszerelt nagy hajóhidat elsüllyesztettek.

Kelet-Afrikában Arresa szakaszán az Azozától délnyugatra fekvő Sirooli vidékén ellenséges osztagokat megfutamitottunk.

Angol légitámadás Nyugat-Németország és a megszállt terület ellen

Berlin, március 2.

(Német Távirati Iroda.) Szombaton este

tiz angol repülőgép behatolt Nyugat-Németországba és néhány helyen robbanó és gyujtóbombákat dobott le.

A német éjjeli vadászoknak és légelhárító ütegeknek *sikerült a legtöbb ellenséges bombázót visszatérésre kényszeriteni.* A bombázás során *sulyosan eltaláltak egy kórházat,* amelynek betegei és ápolószemélyzete közül többen meghaltak vagy megsebesültek.

Düsseldorfban a kevés ledobott bomba kizárólag lakónegyedeket talált el.

Néhány ház elpusztult, *több polgári személyt, tulnyomórészt nőket és gyermekeket maguk alá temettek a romok.* Katonai vagy a hadviselés szempontjából fontos célok egyáltalán nem rongálódtak meg. A késő délutáni órákban mintegy

husz angol Spitfire-vadászrepülőgép 6000 méter magasságban megkisérelte, hogy Calais és a Gris Nez-fok vidékén behatoljon a megszállott területre.

Számbelileg gyengébb német vadászrepülőgépek megjelenésekor *a brit vadászok azonnal megfordultak és kitértek a harc elől.* Az üldözés során sikerült egy Spitfiregépet lelőni. Valamennyi német repülőgép visszatért repülőterére.

Angol jelentés a károkról

London, március 2.

(Reuter.) A légügyi és belbiztonságügyi minisztérium jelenti: A vasárnapra virradó éjszaka kezdetén *Anglia keleti partján egy várost légitámadás ért. A támadás során több ház megrongálódott.*

Az ország többi részében is elég nagy légitevékenység volt észlelhető és több helyen károk keletkeztek.

Az áldozatok száma nem nagy, *többen közülük azonban életüket vesztették.*

FELFÜRE ELÉG EGY Automenth SZÁRAZFOGKRÉM ÁRA 98f

Földrengés elpusztitotta Larissza nagy részét

Athén, március 2.

Ideérkezett utasok szerint a szombaton délelőtt Larisszában érezhető

földrengés elpusztitotta a város házainak 40 százalékát.

Még nem ismerik az áldozatok számát, azonban a 28.000 lakosu város nagy része *hajléktalanná vált.* Minthogy többi között Larissza postahivatala is elpusztult, *megszakadt minden táviró-összeköttetés a várossal.* Az athéni földrengési intézet megállapitása szerint a földrengés központja

Larisszától északnyugatra, mintegy 260 kilométernyire Athéntől volt.

A görög kormány haladéktalanul elrendelte az érintett vidék megsegitését. *(MTI)*

A francia nagykövet megbeszélése Sumner Welllesszel

Washington, március 2.

(Német Távirati Iroda.) Henry francia nagykövet szombaton *Welles* helyettes államtitkárral *megbeszélte a megszállott Franciaországnak nyujtandó amerikai élelmiszersegitség kérdését.* A francia kormány igyekszik elérni, hogy az Egyesült Államok lépjenek közbe a brit tengerzárlat enyhitése érdekében. *(MTI)*

Pétain utazása

Vichy, március 2.

(Német Távirati Iroda.) Pétain tábornagy vasárnap St. Etienneből Puy-en-Velaybe ment. Este a tábornagy visszaindult *Vichybe.*

Hatszázhatvannégy házat döntött romba a belviz a Jászságban

Szolnok, március 2.

Jász-Nagy-Kun-Szolnok vármegyében

a belviz 50.000 katasztrális hold földet boritott el. Eddig 664 ház dőlt össze és 1611 lakóház tatarozásra szorul.

Ezeknek a házaknak ujjáépitésére, illetve helyreállitására 2,300.000 pengőre lenne szükség.

Orosháza, március 2.

A község szántóhatáráról beözönlő vadvizek

összedöntöttek, illetve megrongáltak kétszáz nagyatádi telepi házat.

A téglahiány enyhitésére Békés vármegye alispánja 200.000, Bereg vármegye alispánja 500.000 darab téglát feloldott a zárolt készletből.

Goebbels: A német haditermelés minden eshetőségre teljesen felkészült

Lipcse, március 2.

(Német Távirati Iroda.) A lipcsei tavaszi vásár vasárnapi megnyitása alkalmából *Goebbels* birodalmi propagandaügyi miniszter nagy beszédet mondott. Beszédében gazdasági és szociális szempontból foglalkozott azzal az ujjárendezéssel, amelyet a tengelyhatalmak Európában meg akarnak valósitani. A miniszter hangsulyozta, hogy

a mostani háboru a német nép szempontjából a létért való küzdelem a szó legigazibb értelmében.

— Mi, németek — mondotta Goebbels — nem törekszünk önellátásra az önellátás kedvéért. *Mindenkor szivesen hajlandók vagyunk arra, hogy gazdasági kapcsolatba lépjünk akármilyen más országgal,* amely a *„fizess és vidd“* elv alapján meg akar velünk egyezni.

— A német hadigazdálkodás szembeötlő módon mutatja — folytatta Goebbels — hogyan működik az uj német eljárásmód. *A német gazdaság a második háborus évben is a legnagyobb teljesitőképességet mutatja.*

A német haditermelés minden eshetőségre teljes mértékben felkészült

és az 1941. évi lipcsei tavaszi vásár bizonyiték arra, hogy *a német kiviteli ipar eleget tud tenni a Németországgal gazdasági kapcsolatban álló nemzetek számtalan kivánságának.*

— Rá kell bizni az elkövetkező katonai hadmüveletekre — hangsulyozta végül a birodalmi miniszter —, hogy végleg kijelöljék az utat a népek egymás közötti gazdasági kapcsolatainak ujjárendezésére is.

A Führer le fogja tiporni az európaellenes hatalmak utolsó maradványait is

s ezzel a német népnek és a világnak meg fogja adni a hőn óhajtott békét.

Ezüstrókák, nerzek
perzsabundák olcsón Szemere szőrcsnél Erzsébet-körut 26., második emeleten.

Minőség Márka Márkus Rádió Gramofon Csere Részlet Longavox filmes gramofon felvevő és leadó Rákóczi-út 49 Tel.: 144—939.

Kuzmik Lívia

szobrász, szül. Budapest és London-ban tanult.
U. i. Teles Edével

Romániában
1928. tavaszán után
megírta Benito Mussolini portréját márvány
domborműn arcképét. Ugyan-akkor megfestette lord Rothermere
romániai arcképmását
1927. Judith levágja
Holofernes fejét és Szimplicia c. reliéfjével vett részt
a londoni Royal Academy kiállításán.

Kuzmik Lívia

ivod

Hlubromayer Jen

XXX. tábla

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szálltam szembe
mely a mai veszedelmes külpolitikai hel
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a képv
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes a
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább küz
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Kir

Kuzmik Livia

Byrsk, Monti László-Múzeum-beli.

Liber Byrsk szobrai

400.

Kuzmik Livia

Byert. Giuseppe Garibaldi, muzeum-knih

Liber Byert zobrei

401.

pet játszik. A buddhista oszlopok törzsét feliratok szokták díszíteni. Tetejükön Buddha jelképei (többnyire az oroszlán) foglalnak helyet. A jain-oszlopok tetején rendesen lámpa, a vaishnava-oszlopokon Garuda- vagy Hanumann-szobrok, a saiva-oszlopokon zászlók vannak. L. Indiai művészet.

LATACHE, sèvresi porcellánfestő a XIX. sz. elején.

LATERÁN, a pápák egykori római rezidenciája. A mai épület, Domenico Fontana (l. ott) egyszerű, nemes alkotása, a Museum Gregorianum Lateranense görög-római és keresztény régiségek foglalja magába. A palota melletti öthajós templom, teljes nevén Basilica di S. Giovanni in Laterano, Róma egyik leghíresebb temploma, „minden templomok anyja és feje". Nagy Constantinus alapította a Laterani-család palotájában, amelyet a pápának ajándékozott. A templom a X. sz. óta van Keresztelő Szt. Jánosról elnevezve. Mai alakjában IV. Pius korából, a XVI. sz. derekáról való. Az északi kereszthajó loggiája Dom. Fontana műve, míg a hatalmas, nemes architektúrájú főhomlokzat, a „nagy oszloprend" egyik legszebb római példája, Alessandro Galileitől (l. ott) ered.

Benito Mussolini
a. plakettje, mely
Budapest székesfővárosi
tulajd.
és egy Leonfejet
ábrázoló plakett repro.
Magyar Művészet
1931
209 l.

Kuzmik Lívia

Gerevich Tibor: Római magyar művészek – Magyar Művészet 1931. 205, 206 l. 209. l.

Szép eredményekkel dicsekedhetik a római magyar Akadémia két szobrásznője, *Kuzmik Livia* és *Végh Ilona*. Róma hatása az eredetileg érmész Kuzmikot a monumentális szobrászi stílus magaslatára fejlesztette. *Letizia* c. női torzója erőtől duzzad. Háromszögbe foglalt *pihenő Dianája* a timpanonszerű, architektúrai térhez való igazodásban és széles, kőszerű formáival a feladat teljes megértéséről tanuskodik s annak kitűnő megoldását adja. Mussoliniről közvetlenül min-

176.

fordító

Kuzmik Lívia

Kolozsvár

Műcs. kiáll. 1933 tól
Pipics 116. l.

Celje, tpl

144

Kuzmik Lívia

1933 feb márc. kiáll.

V. 58.

Klebelsberg emlékkiá. Műcsarnok

BUDAPEST, I., VÁR.

..... szám.

BUDAPEST 1942 FEB. 6 K 1 K

Műemlékek Orsz.Bizottsága
Budapest.
IX.Rákos u.10.

Hivatalból.
Díj átalányozva.
6325/1941.

..... ker., ...-utca ..... sz

Kuzmik Livia

hauptsächlich mit Monumentalplastik, die ihren Reaktionen Judith und Holofernes, Komplicca, Mussolini, Lord Rothermere, Fr. Pál v. Kuzmik und Studienkopf eines kleinen Mädchens, nahm Frl. v. K. an folgenden Ausstellungen Teil: 1927 Exhibition of the Royal Academie in London Exhibition of the Womens Intern. Art Club in London, im Jahre 1928 Mostra Internazionale in Rom, Stockholmer Ausstellung, 1929 Weltausstellung in Barcelona, 1930 Biennale di Venecia, 1930 Triennale di Milano und 1931 Ausstellung der Stipendisten von der Ung. Akademie in Rom.

Ilu Pormagyarom 282. l. -284

. Sok nüve fels.

T. 8522.

rdul és a kezeiben tartott szuro-
a fölül:

anterie Regiment.

Karlstadt in Kroatien.

eresia
n keinen Regiments In-

111.

3: 10 cm.

48-904
4-23.

Kuzmik Livia

Im Jahre 1898 am 10. Dezember zu Budapest geboren, begann Frl. v. K. ihre Studien in Budapest bei Altmeister Edo Teles in den Jahren 1923-24 um dann ihre Studien von 1925 bis 1927 in London an der The Heatherley School of art bei den Professoren G. Massey und G. Kitting im Zeichnen und an den Lehrkursen der Royal academie und University College in Anatomie und Perspective fortzusetzen. Im Frühjahre 1928 an der Accademia delle belle Arte in Rom die Arbeit in Marmor, unter Leitung der Professoren Lannonica und Trudini erlernend, studierte sie im Herbste desselben Jahres die Bronzeguss- und Ciselliarbeit in der Bronzegiesserei des R. Museo artistico Industriale in Rom und ebendaselbst an den Abendkursen die decorative Plastik unter Leitung Professor G. Perini's und die kunstgeschichtlichen Vorträge Prof. Roberto Papini's. Frl. v. K. erwarb das ungarische staatliche Stipendium für Studien in Rom für die Jahre 1928-1930 und befasst sich seit den letzten zwei Jahren

Hadsereg.

Esterházy gyalogos.

Egész alak, kissé balra fo
teleg. Felirata fölül:

Infanterie Regim
hazy.

ez után jobbra: Der Stab liegt z
a kép alatt három sorban:
Entstand 1733 unter Kaiser
v. Wettes. Der starb (+) 17
ton Fürst v. Esterhazy +179
jelzése a fölső sarkokban: 89. és

Szines rm., mér. a rl. 16: 1

Sz. n
72-

Kuzmić Ivo

Simplicia, 1927

ö. br. 145 × 111 mm

Bersenicky Albert i neja, 1927

v. br. 40 mm

Telegrade i tomistrónyos

MNG i Tüm Anton M. Boja

1929

Kuzmik Livia

Hulbai Jenő és neje gróf Cebrián Róza 1925
v. br. 40 mm

Dr. Kuzmik Pál, 1925
ö. br. 132 mm

Tele Ede és Kunitzsányi
MNG és Tur István M., Baja
1974

Kuzmik Livia

Mrs. Rothschild, 1927

ö. br. 140×100 mm

Tela e ekspozitës
MNG e Tiranë Istrion M, Bajo
1974

Kuzumi Livia

Nöi fej, 1924

repr

Tela rde e fotoritratit
MNG e Tiranës Fotoja M. Beja
1974

Kuzmik Livia

Női fej, 1924

ö. lv. 126 mm

Judit és Holofernes, 1924

ö. lv. 325×195 mm

Tele rde é tanítványai

MNG é Tmr István M., Baja

1974

Lizsnik Lívia

műve: 1931/ Monti Sándor bronz mell-
szobra a VIII. Múzeum kertben.

Bertha László, Bernát György, Erdei Fe-
renc szk.: Budapest lexikon, Budapest
1973. 133 5 1

804 1

Luzmik Lívia

műve /1932/ Garibaldi bronz mell-
szobra a VII. Múzeum kertben.

Bezza László, Bernáth György, Erdei Ferenc
stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973.

13351

8041

(Papirné) Kuzmik
Lívia

C
Szépmüvészet
1942. 289-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Papini Kuzmik
Livia

No 10

La Mostra dell'Incisione e della Medaglia ungheresi della Città di **BUDAPEST**

Cat. medaglia mostra.

Papini Kuzmik, Livia

10. Mussolini

No 89

La Mostra dell'Incisione e della Medaglia ungheresi della Città di **BUDAPEST**

MEDAGLIE UNGHERESI CON RIGUARDO ALL'ITALIA

Kunni Lívia, szobrászművész

Rómában 1934. tavaszán nemzetközi egyházművészeti kiállítást rendeztek. A magyar terem bejáratától balra, (belül) szerepelt a művész kardcsörgő Mária-szobra. (Kunni Lívia Papinianus, a múzeum alkalmi igazgatójának volt a felesége.)

(Kultúrtörténeti)

Vigilia, Budapest, 1976. dec. 954. old.

Kurmik Lívia

Méltatás

P. Szűcs Julianna: Az időjós csapdája
(Művészet, 1977. december - 2 lap.

Kuzmik Lívia

Garibaldi mellszobrát (1933) a
Múzeumkertben ellopták fel.

Vértesy Miklós: A Múzeum címe
Budapest 1978/9 35.o.

Kuzmik Lívia

emlékére a XX. Velencei Biennálé

Az új európai művészet
Magyar Szemle 1936 IX.

KUZMIK LIVIA, éremművész

Az Eremkedvelok Egyesülete 1932-ben kiadta" A Magyar Eremművészet története,cimü könyvet német nyelven. A magyar éremművészet világhirüvé tételében nagy része volt e katalógusnak.-Sok magyar éremművész akkor is és ma is nagy sikerrel müködik külföldön és itthon egyaránt.Ezek egyike volt:KUZMIK LIVIA,éremművész is. 37.old

GOSZTONYI JÓZSEF: Az éremkedvelők Egyesulete /ÉKE/ /folyt./ 28.old

AZ ÉRME, XXIX.évf. 1975. 1.szám. Bp.

KUZMIK LIVIA, éremművész

Sok éremművészünk sodródott külföldre. Körmendi Frimm Jenő az Egyesült Államokba, Edvi Illés György Délamerikába, Mester Jenő Hollandiába, Kuzmik Olaszországba. Ők műveik nagyobb részét külföldön alkották, de Magyarországgal való kapcsolatuk nem szűnt meg. Alkotásaikkal a magyar éremművészetnek dicsőséget szereztek világszerte. 53.old

GOMBOSSY JÓZSEF: XX. századi magyar éremművészek külföldön 53.old

A Magyar Numizmatikai Társulat évkönyve, 1971. 1972.

tovább

Kazmik Lívia

Zálics Emő

Ligeti András 195. Tábla

166 l Lux Elek

Mikus Sándor

Pátzay Pál 194. t.

Petri Lajos

Velencei Biennale

1930.

Szigetvár:

Olyképen van ábrázol
~~A~~ előterében középütt
(B) és jobbról „das andere Schloss" (C)
épületek, ~~felett a~~ (Tornyok, mu
hidak körül öpve s a hátterbe
datsvalagon: „Sigeth" s alól
V." A oldalt lévő: „Ansicht
er sich nach einer 2jährige
szöveget az „Erklaerung der
dettel és „D. das innere Schl

Rézmetszet, méretei a

Lapa 444

Kuzmik Lívia

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi műtárlaton ezüst érmet nyert

Pesti Hirlap
1930.II.9.

Kuznik Livia

A barcelonai Arte Moderni-ban rendezett nemzetközi
miniatűrtárlaton ezüstérmet nyert.-

Magyar Hirlap
1930.II.9.

Kuzmik Lívia

A barcelonai Arte Moderno-ban rendezett nemzetközi
miniatúrleton ezüstérmet nyert.

Pesti Napló
1930.II.9.

Kuznik Livia

Hubay Jenő cs.
nagy emléklapja
1925-
Nemzeti Színház
1943. évi előadásáról
A cikk címei közül
Nem kell.
1944. 53. l.

BUDAPEST
917-VII.23 N7
CSF.A.G.

Kuzsnik Lívia

l.

Num. Közl.

1943. 67. l

1.– 15.11.

Krakow
„Gras"
1867

Egerjesi Kuzmich Liviu zabrán-
ménöcn.

Sörös Ujság.
1928. IX. 26., 7.
(: Kis. :)

Kőplastika. Garibaldi-emlék-
szobor, Vasznik
Vilma

Pesti Hilap. 1932. jún. 24.6

Garibaldi emlékszobra Budapesten

Kuzmik Livia

"Mussolini" mellszobra és "Pihenő Diana" c. dombormüve, a római ösztöndijas müvészek kiállitásán.

N.U.931.V.24.

Kuzmik Livia

"Mussolini"c.szobra, a római Magyar Intézet első kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

M.931.V.24.

Kuzmik Livia

Alkotásával részt vett a római Magyar Intézet első kiáll.-án a Nemzeti Szalonban.

P.N. 931.V.24.

Kuzmik Livia

Benuto Mussoliniről mintázott bronz mellszobra és "Letizia" c. aktja, a római ösztöndíjas művészek kiállitásán.

P.H.931.V.27.

Zugmik Lívia

(R. Papininé) Budapesten született 1898-ban; Telcs Edénél tanult, majd hosszabb időt töltött Londonban és Rómában, 1928 óta él Olaszországban.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955 39 l.

Kuzmik Lívia

"Monti Sándor, VIII. ker. Múzeum körút, Nemzeti Múzeum kertje, 1931-ben állított fekete fel, 0,64 m magas bronz mellszobor, 1,40 magas mészkő talapzaton.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 391.

Kuzmik Lívia

Monti Sándor portréit a Corvin Mátyás Magyar-Olasz Egyesület ajándékozta a Nemzeti Múzeumnak.

Gádor E.: Budapest portréi, Budapest, 1955. 39 l.

Luzsnik Lívia

"Egyiptomi, VIII. ker. Múzeum körút, Nemzeti Múzeum kertje, 1932-ben állították fel, 0,97 m magas bronz mellszobor, 2,14 m. magas mészkő talapzaton.

Gádor E.: Budapest szobrai, Budapest, 1955. 39 l

Luzmik Lídia

et műrajzno" a pobrat Rómában képzi-
lette, a Corvin Mátyás Magyar-Olasz
Egyesület ajándékozta a Nemzeti
Muzeumnak.

Gádor E.: Budapest pobrai, Buda-
pest, 1955. 39

M.D.K.

Kuzmik Livia

A magyar szobrásznő Olaszországban él. Most a mücsarnokban rendezett olasz kiállitáson szerepelnek müvei, melyekről báró Doblhoff Lily "Müvészet" cimmel ir.

Uj Magyar Salon, np. 1936. márc. 1-2. sz. 13. lap

Kuzmik Livia

Mussolini mellszobra és plakettje, a római ösztöndijas művészek kiáll.-án.

B.H.931.V.24.

Kuzmik Livia

"Mussolini" mellszobra és fél-aktja, a Római Magy. Int. kiáll.-án, a Nemzeti Szalonban.

M.O.931.V.?.

Kuzmik Livia

A Római Magy. Int. kiállitásán, a főváros művásárló bizottsága Kuzmik Livia egy művét megvételre javasolta.

M. U. 931. V. 31.

Kuzmik Livia

P.H. 930

— **Az olasz király a velencei magyar kiállításon.** Velencéből jelentik, hogy III. Viktor Emánuel király meglátogatta a XVII. nemzetközi műkiállítás keretében a magyar pavillont is. A király kiséretében volt Velence prefektusa, a podeszta, gróf *Volpi* volt miniszter, a kiállítás mostani elnöke és *Maraini*, a kiállítás főtitkára. A magyar csarnokban lovag *Cocçon Domokos* tiszteletbeli magyar konzul és *Sartori* alkonzul fogadta a királyt és mint a magyar kiállítás miniszteri biztosa, *Sartori Silvester* alkonzul ismertette a magyar kiállítás kiválóbb alkotásait. Az uralkodó figyelmét nyomban megragadta a csarnok halljában *Kuzmik Livia* műve, a Duce bronzmellszobra, amelynek nagy hasonlatosságát és gondos művészi kivitelét külön megdicsérte. Különösen megnyerték tetszését *Csók*, *Iványi-Grünwald*, *Fényes*, *Csánki*, gróf *Batthyány* és *Feszty Masa* festményei, *Lux*, *Ligeti*, *Szentgyörgyi* és *Rónay* szobrai és *Markó Andor* olasz tájképei. Nagy érdeklődéssel nézte végig a király a Gerevich Tibor egyetemi tanár vezetése alatt álló római magyar kollégium ösztöndíjas művésznövendékeinek alkotásait. A király a magyar kiállítás megtekintése után elismerését fejezte ki a római magyar intézet komoly munkájáért. Feltünt, hogy az idén az uralkodó milyen hosszu ideig tartózkodott a magyar pavillonban

PH 930 IX 28.

Kuzmik Livia

M.930.IX.28.

*** Az olasz király a velencei magyar kiállításon.** *Velencéből* jelentik: *Viktor Emánuel* olasz király meglátogatta a nemzetközi mükiállitás keretében a magyar pavillont is. A király kiséretében volt *Velence* prefektusa, a podeszta, *Volpi* gróf, volt miniszter, a kiállitás mostani elnöke és *Maraini*, a kiállitás főtitkára. A magyar csarnokban lovag *Coccon* Domokos tiszteletbeli magyar konzul és *Sartori* alkonzul fogadta a királyt és mint a magyar kiállitás miniszteri biztosa, *Sartori* Szilveszter alkonzul mutatta be őfenségének a magyar kiállitás kiválóbb alkotásait. Az uralkodó figyelmét nyomban megragadta a csarnok halljában *Kuzmik* Livia müve, a Duce bronz mellszobra, amelynek nagy hasonlatosságát és gondos művészi kivitelét külön megdicsérte. A király meleg érdeklődéssel hallgatta meg *Sartori* alkonzul magyarázatait. A király a magyar kiállitás megtekintése után elismerését fejezte ki a római magyar intézet komoly munkájáért. Feltünt, hogy az idén az uralkodó milyen hosszu ideig tartózkodott a pavillonban, ezzel is kifejezésre juttatva, mennyire megnyerték tetszését a kiállitott tárgyak.

Kuzmik ~~Lívia~~ Livia /R.Papininé/ MDK

Sz.: 1898 Bp-en

szobrász

Telcs Edénél tanult, Londonban Rémában járt
1928 óta Olaszországban él.

"Monti Sándor" Nemzeti Muzeum kertje. 1931
"Garibaldi" 〃 " " " 1932.

39.o.

Gádor Endre: Budapest szobrai. Bp. 1955.

MDK

Kuzmik Livia szobrász

Benito Mussolini, érem, bronz

Kuzmik Pál portréja, plaket, bronz

Római Magy. Int. ösztöndijas müvészeinek
1. kiáll. N.Szal. 1931, máj.
13 l.

Kuzmik Livia szobrász

Simplicia, plaket

Rotschild báróné portréja, plak.bronz

Tanulmányfej, plak. bronz

Római Magy. Int. ösztöndijas müvészeinek
1. kiáll. N.Szal. 1931, máj.
13 l.

MDK

Kuzmik Livia

Dékány A: Az Ipm. Társ. Gy.K. emlkiálla.
Magyarság, 1934. máj. 19.

Kuzmik Livia von, Roma, Villa Pensione Margherita,
Via Abruzzi 7.

Adressenverzeichniss der ungarischen Medailleure

MDK

Kuzmik Livia

v.Nagy Iván: Olasz-magyar kulturális kapcsolatok. T
Tükör, 1937. jun. 398 l.

MDK

Kuzmik Livia
Mária-szobor

B.V: Magyarország a római egyh.műv.i kiállításon.
Tér és Forma, 1934. 3.sz. 83 l.

MDK

Kuzmik Livia

Gerevich T: A Római M.Intézet. Bev. tan. az Int. ösztö
töndijas müv. első kiáll.-hoz. N.Szal. 1931. máj.

Kuzmik Livia MDK

Plakettek

Miesarnok 1932. Kibelsberg Kuno emlékkiáll.

MD^{K}

Kuzmik Livia, medailleur

kiváló Telcs-tanitvány.

Dr.Procopius Béla: A Magyar Emlékérem- és Plakett-művészet. MI.1934 125-127.l.

Kuzmik Livia

Kisplasztikai alkotása az iparművészeti társ.
Györgyi Kálmán emlékkiállitásán.

Magyarság, 934.V.19.

Kuzmik Lívia

Rómában a második egyházművészeti kiállításon neve szerepelt.

PH. 934. II. 13

Kuzmik Lívia

900 esztendő ékszerekben c. kiállításon szerepelt.

NM. 934. IV. 21.

Kuzmik Lívia

Római egyházművészeti kiállításon
művés dicsérelben részesítették.

M.934.III.6

Kuzmik Lucia

Római egyházművészeti kiállításon
művét dicsérettel részesítették.

MH. 934. III. 6.

Kurssuk Lívia

csoportkiállításon szerepelt Firenzében.

Orizzonti, Roma 1966. nov. 13.

MDK

Kuzmik Livia

Pkakettek

Klebelsberg emlékkiál. tárgym. 1933. 23.1.

MDK

Kuzmik Livia

Judith /bibliai relief-kompozició/

Kuzmik Livia szobrászmüvésznő londoni sikere.
Nemzeti Ujság 1927. máj. 29. /Repr. képes mell./

Egyes számu cédula

M.D.K.

Kuzmik Livia szobrászmüvész

"A szent család" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.
"Signora Papini" cimmel a lap beszámol arról, hogy a müvész Roberto Papini olasz egyetemi tanár felesége.
Kuzmik Pál professzorról készitett mellszobra a Bakay-klinika előcsarnokában áll. A Muzeum-kertben lévő Garibaldi szobor szintén a müvész alkotása.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. dec. 11-17
V. évf. 50. sz.

Kettes számu cédula M.D.K.

Kuzmik Livia

A "Signora Papini" c. beszámoló közli, hogy a Corvin Mátyás-Társaság 1928-ban Rómába küldte, ahol elkészitette Mussolini mellszobrát, s egy érmet is mintázott róla. Férje Roberto Papini a firenzei egyetem épitészeti tanszakának tanára és a római Galleria d'Arte Moderna igazgatója, müvészet történész.
A müvész fényképét hozza a lap.

Film Szinház Irodalom, Bp. 1942. dec. 11-17
V. évf. 5o. sz.

MDK

Kuzmik Livia

a barcelonai kiáll. ezüst érmet nyert.

Római Magy. Int. ösztöndijas müvészeinek

1. kiáll. N.Szal. 1931, máj.

6 l.

M.D.K.

Kuzmik Livia: Mussolini-érem.

Mélynyomás, -- plakettje után.

Panoráma. Bécs. 1928.ápr.15. 16.sz. 9.p.

MDK

Kuzmik Livia

Megnyitották Kassán az ... iparm. tárlatot. Új Magyarság 1943. máj. 11.

MDK

Kuzmik Livia szobrász

Letizia, mükő

A.A. portréja, terr.

Tanulmányfej, plakett, terr.

Római Magy. Int. ösztöndijas müvészeinek
1. kiáll. N.Szal. 1931, máj.
13 l.

Kuzmik Livia szobrász

Benito Mussolini, bronz

Pihenő Diana, gipsz relief

Római Magy. Int. ösztöndijas müvészeinek
1. kiáll. N.Szal. 1931, máj.
13 l.

MDK

MDK

Kuzmik Livia, szobrász

Icaro, márv.

Ritratto di S.E.Benito Mussolini, br.

" del Lord Rothermere, br.

Mostra Roma 1928. VI. 56. 1.

MDK

Kuzmik Livia, szobrász

La vita

Mostra Roma 1928. VI. 56. 1.

Küznik Livia MDK

Velencei Biennale 1932. 304.o.

MDK

Kuzmik Livia, szobrászm.

Róma romániszóságn vett müveiből.

Több mint háromszázezer lira értékü mütárgyat vásárol-
az elaszok a római magyar képszm.kiáll.-n. Pesti Hír
1928.jul.3. 4.l.

MDK

Kuzmik Livia

Réti I.: Tájékoztató. Nyugat 1928. jun. 1.
8o2.l.

KUSTÁN MELINDA

ÚJ MŰVÉSZET

2000/nov.

P - 9765

2.0.

MTAK Kézirattár Ms 4587/131.

Kézírás.

Zengővárkonyba írt levél.

Gál István ld. 1019.sz.

1. Gál István eredeti neve Gász volt;
   Magyarországra.
2. A Soli Deo Gloria Református Diáks
   Kezdetben a teológusokat tömöríte
   vezetei is alakultak. Közép- és fő
   foglalkozott a diákétkeztetéssel.
   Uj Magyarság ill. Magyar Ut címmel
   vidéken ill. 1928-tól Balatonszérsz

KUSTÁR ZSUZSA

Új művészet

1997. márc.

49.0.

M. – MTA. – Zsidó
POSVÁR, Rippl-Rónai
C, Herman O. Múz.
z. SATU MARE, Muz.
erenczy Múz. TÂRGU
udapest: 1903 Nem-
úz.; 1922 Műcsarnok
eleki Éva Műintézet
9–1917 Műcsarnok;
der Künstlerkolonie
1916 (Fam. F.), '18
mi und Valér F.) Ernst
am.; K: I. Genthon) /
rnat. Ausst. / Berlin:
ion / 1901, '05, '09,
1911 Rom: Internat.
s-Ausst. (K: I. Réti).
KépLex, 1915; ÖKL
tLex I, 1967; *Bauer*,
nelli/Godoli* I, 1990;
ti Szemle 170:1917,
2. 1922; *D. Rózsaffy*,
, F. K., Bp. [1934];
5, 368; *I. Réti*, ibid.
művészet, Bp. 1937,
ai, in: Lyka Károly
Csók, Emlékezéseim,
ok a művészetről, Bp.
var Művészettörténeti
92–199; 1954–1955,
engeryné Nagy, Müv
nagyar művészet, Bp.
). Magyar művészet

KUTASI TÜNDE

Új művészet

1999. szept.

20.0.

KÜRTHY GYÖRGY

SZÍNRŐL SZÍNRE

42.0.
62.0.
90.0.

MDK

Kuzmucza Teodora

V. Orsz. Iparm. kiáll. Mücs, 1965.

131. Kuzmina, g. k. fatemplom.

1733. „ligneum". (O. L.; C. P. D. A. 1733. jan. 26.)

1747. Patkanócnál: „Filiales habet duas Kuzmin et Kucsáva ... in utraque ecclesia lignea commoda." (O. L.; C. P. Tab. et Conscr. 1747. No. 8.)

1839. „... cum Eccl. Lig. ad S. Basilium M." (Schem. Munk. p. 33.)

1856. már kőtemploma van. (Schem. Munk. p. 27.)

Lásd még: Lehoczky IIIb. p. 380.)

(Bereg m.)

Domfalva.

LAPHECK

ER HEGE

UXANTEN

ISTSCHÄTZE

ERLAG / BERLIN

MEGHÍVÓ

A FIATAL IPARMŰVÉSZEK STÚDIÓJA
TISZTELETTEL MEGHÍVJA ÖNT

DIÓS GABRIELLA és **KUZSEL GABRIELLA**

keramikus iparművészek
"GABBART STÚDIÓ"

"TERMÉSZETÜNK"

című kiállításának megnyitójára
2000 április 11-én, (kedden) 18 órára

a kiállítást megnyitja :

VARGA VERA MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

FISE GALÉRIA : BP., V., KÁLMÁN IMRE u.16.

a kiállítás megtekinthető: április 11-től 21-ig
hétfő-csütörtök: 10-től 17 óráig, péntek: 12-től 15 óráig

KUZSEL GABRIELLA

a kiállítás létrejöttét támogatták :
NEMZETI KULTURÁLIS ALAPPROGRAM
NEMZETI KULTURÁLIS ÖRÖKSÉG MINISZTÉRIUMA
HUNGART
MAK
MAOE
FŐVÁROSI KÖZGYŰLÉS KULTURÁLIS BIZOTTSÁGA
BELVÁROSI POLGÁRMESTERI HIVATAL
FISE

Kuzsinszky Bálint (1864. nov. 6. Szabadka – 1938. aug. 23. Bp.): tanár, régész, epigráfus, múzeumigazgató. – Lengyel származású kisiparos édesapját korán elveszítette. A gimn.-ot Fehértemplomban végezte, uo. érettségizett (1883. jún. 27.). A bp.-i tudományegy. bölcsészkarán klasszika-filológia szakon végzett (1888. febr. 10.); a latin és görög filológia mellett archaeológiát, numizmatikát és epigráfiát tanult, emellett jogi előadásokat is hallgatott. Tanára volt többek között Ábel Jenő, Hampel József és Torma Károly. Egyetemista korában már publikált az *Egyetemes Philologiai Közlöny*ben, negyedéves korában megnyerte az Érem- és Régiségtani Tanszék által kitűzött pályadíjat. *A legújabb Aquincumi ásatások* c. disszertációjával bölcsészdoktori (1888), majd pedagógiai vizsgájának letétele (1890) után középisk.-i tanári oklevelet szerzett. Torma Károly és Hampel József ajánlására a M. Nemzeti Múz. Érem- és Régiségtárának gyakornoka (1887. jan. 20-ától), segédőre (1889. jún. 30-ától), majd múzeumőr (1899. aug. 6.–1901); a régiségtár és a szakkönyvtár ügyei mellett az éremtárral is foglalkozott. Sok tapasztalatot szerzett rendszeres hazai és külföldi tanulmányútjain, a felkeresett ásatásokon, múz.-okban; járt a Délvidéken (1887), a Felvidéken, Kárpátalján (1888), Ny-Mo.-on, Ausztriában (1889), Olaszo.-ban (1890–1891), a Rajna-vidéken, D-Németo.-ban (1892–1893), Dalmáciában (1895–1896) stb. Torma Károly mellett dolgozott az aquincumi ásatásokon, majd megbízást kapott az ásatások vezetésére (1888. szept. 13-ától); a feltáró munka mellett aktívan dolgozott az előkerült emlékek helyszíni bemutatásán, megőrzésén, kiállításán is. Tevékenysége eredményeként megnyílt az *Aquincumi Múz.* (1894. máj. 10.), amelynek egészen nyugállományba vonulásáig ig.-ja volt. Múz.-i munkája mellett a bp.-i tudományegy.-en a Római művelődéstörténet tárgyköréből egy.-i magántanári képesítést szerzett (1892. márc. 12-étől). A Fővárosi Tanács Régészeti Szakbiz.-ának tagja (1888–1900), majd ennek jogutódjában, az Orsz. Múz.- és Könyvtárbiz.-ban tevékenykedett (1901). A fővárosi tanács megbízta a *Fővárosi* (vagy Székesfővárosi) *Múz.* igazgatásával is (1899. ápr. 26-tól); a főváros képzőművészeti gyűjt.-ének, a középkori kőtárnak, vmint az újkori gyűjt.-nek a megszervezése, elhelyezése jelentette többek között azt a múzeumszervezői tevékenységet, amelynek nyomán körvonalazódott a későbbi Bp.-i Történeti Múz. máig működő szervezeti formája. 1912–1921 között a Fővárosi Múz. tényleges igazgatását ~ állandó helyettese, Csánki Dénes látta el, de tanácsi rendelettel ~t ismét visszahelyezték tényleges vezetői állásába (1921. okt. 19-étől). A bp.-i tudományegy. Ókori Egyetemes Történelmi Tanszékének vezetője (1901. nov. 10-étől), ny. rk., majd ny. r. tanár (1911 őszétől), majd Hampel József halála után az Érem- és Régiségtani Tanszék professzora (1914 ősze–1930. máj. 1); közben a BTK dékánja (1923–1924). Egy.-i oktatói tevékenységében – szemben a régebbi, csak a Római Birodalom klasszikus történetét ismertető irányzattal – előtérbe helyezte a provinciális régészetet, Pannonia és Dacia provincia történetének, emlékeinek ismertetését. Hivatali karrierjével párhuzamosan haladt előre tud.-os pályafutása is. Érdeklődése elsősorban a római kori emlékekhez kötötte, tevékenysége azonban kiterjedt más korszakok emlékeinek megőrzésére is. Egy.-i katedrájától 1930. máj. 1-

jével vonult vissza, ig.-i megbízásait azonban még egy ideig megtartotta. 70. életéve betöltésekor lemondott a Fővárosi Múz. ig.-i állásáról (1934. nov. 6.), majd az Aquincumi Múz. vezetéséről is (1937. jan. 1.). – Hosszú, sokoldalú és szinte töretlen pályafutása alatt kifejtett tud.-os, oktatói és múzeumszervezői munkássága kiegyensúlyozott, s csaknem minden területen magas szintű volt. Tevékenysége eredményeképpen a rábízott gyűjt.-ek helyzete, a vezetése alatt álló intézmény tud.-os eredményei, nemzetközi kapcsolatai, külföldi kiáll.-ai tanúsága szerint a magyar muzeológia európai szintet ért el. Tud.-os munkája középpontjában Aquincum emlékeinek rendszeres feltárása, tud.-os közzététele és – életrajzírója, Láng Nándor szavaival – „mintaszerű, messze híres múzeumba foglalása" állt. Ásatási tevékenysége is mintegy fél évszázadon keresztül Aquincumhoz kötötte. Nevéhez fűződik az aquincumi polgárváros ma is látható, központi részének feltárása, s a romok valódi jelentőségének (annak, hogy polgárváros, és nem katonai tábor) felismerése. A polgárváros emlékeinek bemutatására készítette el romkerti és kiáll.-i vezetőjét (*Aquincum. Ausgrabungen und Funde.* Bp., 1934). Gondoskodott az előkerült emlékek felszíni megőrzéséről is; az ezzel kapcsolatos műemlékvédelmi módszereket olasz példákból vette. Megtette az első lépéseket az építkezések által veszélyeztetett fővárosi régészeti emlékek megmentése érdekében. A vezetése alatt álló múz. 1926-tól kezdődően, a fővárosi ker.-i elöljáróságok bejelentései alapján, már rendszeresen felügyelte a nagyobb földmunkákkal járó építkezéseket. Az e tevékenység következtében megszaporodott leletmentésekről a *Budapest Régiségei* c. kiadvány rendszeresen közölt értesítéseket. Aquincummal kapcsolatos tud.-os munkái mellett, annak tapasztalatain haladva, a hazai provinciális régészet tágabb területein is eredményesen működött. A mo.-i limeskutatás nyitányának tekinthető az a tervezet, amelyet Finaly Gáborral együtt állított össze (*A római birodalmi limes fölkutatásáról Pannoniában.* Archaeologiai Értesítő, 25., 1905, 213–217.). A pannoniai epigráfiai anyagra vonatkozóan állandó munkatársa volt a *Corpus Inscriptionum Latinarum* (CIL) Berlinben működő központjának; szerzője a *CIL* III. kötetének és Supplementumának. Epigráfiai munkásságának kiemelkedő teljesítménye több száz aquincumi felirat közreadása a *Budapest Régiségei* lapjain. Topográfiai kutatásai sem szorítkoztak csak a fővárosra; a Balaton vidékének régészeti lelőhelyeiről is könyvet írt (*A Balaton környékének archaeológiája.* Bp., 1920). Fogl. a muzeológia elméleti kérdéseivel, a múz. felépítésével, a kiáll.-ok létrehozásával. Régészként – a korábbi gyakorlattal szemben – fontosnak tartotta az előkerült leletegyüttesek egybentartását. Több önálló kötete jelent meg. Százötvennél több címszót írt az Petz Vilmos szerkesztette *Ókori Lexikon* (I–II., Bp., 1902–1904) számára. Szakmai és népszerűsítő közleményei többek között az *Archaeologisches Zeitung*ban, az *Österreichische Jahresheft*ében, az *Archaeologiai Értesítő*ben, a *Budapest Régiségei* c. sorozatban, az *Egyetemes Philologiai Közlöny*ben, a *Múzeumi és Könyvtári Értesítő*ben, a *Budapesti Hírlap*ban, a *Vasárnapi Újság*ban stb. jelentek meg. A *Budapest Régiségei* főszerkesztője (1897-től). – Az MTA l. (1907), majd r. tagja (1926), a Régészeti Biz. előadója

(1914–1933), utóbb elnöke (1933-tól). A Német Birodalmi Régészeti Int. l. (1896-tól), majd r. tagja (1925-től), az Osztrák Archaeológiai Int. l. tagja (1899-től), a belgrádi régészeti int. tagja (1933-tól). A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat választmányi tagja, másodelnöke, elnöke (1920–1933), majd örökös elnöke. Szakmai tekintélye révén a hazai tud.-os közélet számos területén tevékenykedett; a Műemlékek Orsz. Biz.-ának r. tagja (1905-től haláláig), a Bp.-i Philológiai Társaság tb. tagja (1935). – Születésének 60. évfordulója alkalmából tanítványai, tisztelői a Régészeti Társulat Évkönyve II. kötetében neki ajánlott tanulmányokat tettek közé. A félévszázados közszolgálati jubileumára készült kötet megjelenését (*Laureae Aquincenses*. Dissertationes Pannonicae. II. 11. Bp., 1941) már nem érhette meg. A *Budapest Régiségei* is kötettel tisztelgett emléke előtt (XIII. köt. Bp., 1943). – A Kerepesi úti temetőben, a fővárosi tanács által rendelkezésre bocsátott díszsírhelyen temették el. Hagyatéka nagyrészt az Aquincumi Múz.-ba került. Még életében több portré készült róla; mellszobra és portréja (Sárközy Gyula festménye, 1930) az Aquincumi Múz. tulajdonában van. 40 éves működésének emlékére plakett készült (Szántó Gergely munkája, 1928), emléktábláját a múz. megnyitásának 50. évfordulóján az Aquincumi Múz. falán helyezték el (Ispánszky József munkája, 1944). Szántó Gergely ~t ábrázoló emlékérme a tudós 40 éves munkássága alkalmából készült (1928). – A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat tiszteletére Kuzsinszky Bálint-emlékérmet alapított fiatal kutatók részére (1941; először 1943-ban osztották ki); a díj emlékérmének eredetijét Madarassy ***Viktor (nem Valter?)*** készítette. Bp. III. ker.-ében utcát neveztek el róla.

F. m.: *A legújabb aquincumi ásatások 1887–1888* (Budapest Régiségei, 1., 1889, 41–170.); *Az aquincumi ásatások 1882–1884 és 1889.* (Budapest Régiségei, 2., 1890, 75–160.); *Aquincum és romjai* (Bp., 1890; 8. kiad. Bp., 1944); *Az aquincumi Amphiteatrum* (Budapest Régiségei, III., 1891, 82–139.); *Die Ausgrabungen zu Aquincum 1879–1891.* (Bp., 1892); *Pannonia és Dacia* (in: *A Magyar Nemzet Története.* Szerk. Szilágyi Sándor. I. köt. Bp., 1895, 55–252.); *Az aquincumi múzeum és kőemlékei* (Budapest Régiségei, V., 1897, 97–164.); *Aquincum római feliratai.* III. (Budapest Régiségei, VI., 1899, 109–150.); *Magyarország emlékszerű maradványai a római korból* (in: *A művészetek története*. Szerk. Beöthy Zsolt. I. köt. Bp., 1906, 513–543.); *A legrégibb terra-sigillata edények Pannoniában* (Archaeologiai Értesítő, 1923-1926, 88–113.); *A gázgyári római fazekastelep Aquincumban* (Budapest Régiségei, 11., 1932, 5–420.); *Aquincum helyrajza* (Tanulmányok Budapest Múltjából. Bp., 1933, 32–39.); *Aquincum. Ausgrabungen und Funde* (7. kiad. Bp., 1934); *Az Aquincumi Múzeum kőemlékeinek ötödik sorozata* (Budapest Régiségei, 12., 1937, 61–152., 302–307.).

Irod.: Láng Nándor: K. B. (1864–1938) (Archaeologiai Értesítő, 51., 1935, 117–120.); K. B. 1864–1938 (Budapest Régiségei, XIII., 1943); Szilágyi János: Az Aquincumi Múzeum (Tanulmányok Budapest Múltjából. XVI., 1964, 11–18.); Oroszlán Zoltán: K. B. (Archaeologiai Értesítő, 92., 1965, 66–67.); K. Végh Katalin: A Budapesti Történeti Múzeum első félévszázada 1887–1938. (Bp., 1988, 15–72.); MEL I. 1035. – Bibl.: Stöhr Géza: Dr. K. B. irodalmi

műveinek jegyzéke (***RTÉ*** 1923–1926, 20–23.); K. Végh Katalin–Szabó Klára: K. B. hagyatéka és tudományos műveinek bibliográfiája (A Budapesti Történeti Múzeum Könyvtárának és Régészeti Adattárának ismertetése. Bp., 1991, 100–117.).

Zsidi Paula

Maróti Éva

[Ábra: Kuzsinszky Bálint (fotó, Budapest Régiségei, XIII., 1943 alapján)]

Kuzsinszky Bálint (1864.nov. 6., Szabadka — 1938. aug. 23., Budapest): történész, régész, epigráfus, múzeumigazgató, akadémikus. — Lengyel származású kisiparos édesapját korán elveszítette. A gimnáziumot Fehértemplomban végezte, majd a Bp.-i egyetemen latin és görög filológiát, ókori történelmet és régészetet hallgatott, de jogi és művészettörténeti kurzusokra is járt. Tanárai voltak: Ábel Jenő, Hampel József és Torma Károly. — Már egyetemista korában publikált az Egyetemes Philologiai Közlönyben, negyedéves korában megnyeri az Érem- és Régiségtani Tanszék által kitűzött pályadíjat. — A M. Nemzeti Múz. Érem- és Régiségtárának gyakornoki állását pályázaton nyeri el, 1887-től segédőr, 1899-1901-ig őr a Régiségtárban. — 1888-tól bölcsészdoktor (értekezésének címe: A legújabb Aquincumi ásatások), 1892-től magántanár a Bp.-i Tudományegyetemen, a "Római művelődéstörténet tárgyköréből habilitált. — 1887 óta rendszeresen végez tanulmányutakat, látogat magyarországi és külföldi ásatásokat és múzeumokat (1887: Délvidék, 1888: Felvidk, Kárpátalja, 1889: Nyugat-Magyarország, Ausztria, 1890-91: Olaszország, 1892-93: Rajna-vidék, Dél-Németország, 1895-96: Dalmácia stb.) — Torma Károly mellett dolgozott az aquincumi ásatásokon 1887-től, az ő visszavonulása után, 1888-tól átvette a feltárások irányítását. — 1888-1900 között a Fővárosi Tanács Régészeti Szakbizottságának tagja, 1901-től ennek jogutódjában, az Országos Múzeum- és Könyvtárbizottságban tevékenykedik. — 1885-ben a Fővárosi Tanács elhatározza a Fővárosi Múzeum alapítását, ennek szervezése 1887 őszén kezdődött. Az ókori emlékek ideiglenes elhelyezésére a Krempl-malom bérelt helyiségében került sor, 1888-ban. Az aquincumi rommezőn megépített, kezdetben egy termes múzeumépületet 1894. május 10-én avatták fel, 1896-ra már két új szárnnyal kellett bővíteni a folyamatosan bekerülő anyag nagy mennyisége miatt. (1904-ben újra bővítették, majd 1929-ben elkészült a múzeum hátsó, U alakú része, alul a lapidárium kialakítására került sor.) 1899-ben kap megbízást a Fővárosi Múzeum (ma BTM) megszervezésére és vezetésére. (Középkori és újkori részlege 1907-ben nyílt meg.) — A múzeum vezetése mellett 1901-től a Budapesti Tudományegyetemen az Ókori Egyetemes Történelmi Tanszék nyilvános rendkívüli; 1911 őszétől pedig nyilvános rendes tanára. Az oktatásnál előtérbe helyezi Pannonia és Dacia provincia történetének, emlékeinek ismertetését, a régebbi, csak a birodalom klasszikus történetét ismertető irányzattal szemben. Nagy súlyt fektet a római feliratok tanulmányozására, értelmezésére. — Hampel József halála után, 1914 őszétől 1930. május 1-ig, nyugdíjba vonulásáig a Bölcsészettudományi Karon az Érem- és Régisegtani Tanszék professzora. — Egyetemi és múzeumi munkája mellett széleskörű publikációs tevékenységet folytat: szakmai és népszerűsítő közleményei különféle orgánumokban

Egyetemes Philologiai Közlöny, RTÉ, Múzeumi és Könyvtári Értesítő, Budapesti Hírlap, Vasárnapi Újság stb. — Epigráfusként állandó szerzője volt a Corpus Inscriptionem Latinarum III. kötetének és Supplementumának. Aquincumi kutatásai kapcsán nemcsak a feliratokkal foglalkozott, hanem a város fazekastelepével, építészetével, topográfiájával, művészetével — összegzésként megírta történetét is. — Összefoglalásként megírta Pannonia és Dacia történetét (A magyar nemzet története I., 1895), százötvennél több címszót írt az Ókori Lexikon (1902-1904) számára. Külön foglalkozott a római limes pannoniai szakaszával — felhívta a figyelmet a kutatás fontosságára. Egy szűkebb környék — a Balaton-környék — régészeti adatait összegyűjtve és feldolgozva az őskortól a népvándorláskor végéig írta meg a terület történetét, topográfiáját. — Az 1889-ben meginduló Budapest Régiségeinek állandó szerzője, 1897 óta pedig szerkesztője volt. — Múzeológusként, a Fővárosi Múzeum megszervezőjeként a múzeológia elméleti kérdéseivel foglalkozott: a múzeum felépítésével, a kiállítások létrehozásával. Régészként fontosnak tartja az előkerült leletegyüttesek egybentartását — a korábban szokásos gyakorlattal ellentétben. Munkásságát tudományos fórumokon is elismerték: 1907-től az MTA levelező, 1926-tól rendes tagja, a Régészeti Bizottságnak előadója (1914-1933), majd elnöke volt. 1923-24-ben a Bölcsészettudományi Kar dékánja. A Műemlékek Országos Bizottságának bizottsági tagja 1905-től haláláig, az Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulatnak kezdetben választmányi tagja, másodelnöke, 1920-1933 között elnöke, majd örökös elnöke. — A Német Birodalmi Régészeti Intézet levelező tagja 1896-tól, 1925-től rendes tag, 1899-től levelező tagja az Osztrák Archaeológiai Intézetnek. 1933-tól a belgrádi régészeti intézet tagja. 70. évét betöltve, 1934. november 6-án lemond a Fővárosi Múzeum igazgatói állásáról. 1935-ben koronás bronz érmet kap kormányzói elismerésként, 1935. januárjában másodszor terjesztik fel a polgári érdemkereszt II. fokozatára. 1937. január 1-én lemond az Aquincumi Múzeum vezetéséről is. — Születésének 60. évfordulója alkalmából tanítványai, tisztelői a Régészeti Társulati Évkönyv II. kötetében neki ajánlott tanulmányokat tettek közé — a közszolgálati fél évszázados jubileumára készült kötet megjelenését (Laureae Aquincenses /Diss. Pann. II. 11./ Bp., 1941) már nem érhette meg: 1938. augusztus 23-án meghalt Budapesten. A Budapest Régiségei is kötettel tisztelgett emléke előtt (BpR. XIII. /1943/). Hagyatéka nagyrészt az Aquincumi Múzeumba került. A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat emlékérmet alapított tiszteletére (1941-ben, 1943-ban osztották ki először), melyet fiatal kutatók kaphatnak. Még életében több portré készült róla: mellszobra és portréja (festette Sárközy Gyula, 1930) az Aquincumi Múzeum tulajdonában van. 40 éves működésének emlékére

plakett készült (Szántó Gergely, 1928), az Aquincumi Múzeum falán lévő emléktáblája 1944-ben készült (Ispánszky József). Budapest III. kerületében utcát neveztek el róla.

F. m.: Aquincum és romjai (1. kiad.: Bp., 1890, 30., ... 8. kiad.: Bp. 1944, 118. p.); Aquincum. Ausgrabungen und Funde. (7. kiad.: Bp., 1934., 234. p.); Az aquincumi Amphiteatrum (BpR III. 1891., 82-139.); Die Ausgrabungen zu Aquincum 1879-1891. (Bp., 1892., 125.); Pannonia és Dácia (A magyar nemzet története I. Bp., 1895., LVII-CCLII.); Az aquincumi múzeum és kőemlékei (BpR V., 1897., 97-164.); Aquincum római feliratai (BpR VI., 1899., 111-150.); Magyarország emlékszerű maradványai a római korból. (Művészetek története I., Bp., 1906., 513-543.); Magyarországon talált római kőemlékek a vidéki múzeumokban s egyéb helyeken (MKÉ V. /1908/ 74-112.); A Balaton környékének archaeologiája (Bp., 1920., 220. p.); A római határvédelem és a Baltavári erőd. (RTÉ 1920-1922., 19-29.); A legrégibb terra-sigillata edények Pannoniában (AÉ 1923-1926., 88-113.); A gázgyári római fazekastelep Aquincumban (BpR XI. 1932., 384. p.); Aquincum helyrajza (TBM 1933, 32-39.).

Irod.: Láng Nándor: K. B. (Arch. Ért. LI /1938/ 117-120.); K. B. 1864-1938 (BpRég XIII /1943/ — a kötet elején); Szilágyi János: Az Aquincumi Múzeum (TBM XVI /1964/ A BTM 75 éve — I. Az Ős- és Ókortörténeti Osztály története) 11-18.; Oroszlán Zoltán: K. B. (Arch Ért. 92. /1965/, 66-67.); K. Végh Katalin: A Budapesti Történeti Múzeum első félévszázada 1887-1938 (Bp., 1988., 15-72.)

Bibl.: Stöhr Géza: Dr. K. B. irodalmi műveinek jegyzéke (RTÉ 1923-1926, 20-23.)

Maróti Éva

Kuzsinszky Bálint (1864. nov. 6. Szabadka – 1938. aug. 23. Bp.): tanár, régész, epigráfus, múzeumigazgató, egyetemi tanár. – Családja lengyel származású. – A gimnáziumot Fehértemplomban végezte, ahol 1883. jún. 27-én érettségizett. 1883-ban beiratkozott a budapesti egyetem bölcsészkarára, tanári és klasszika filológia szakra. A latin és görög filológia mellett Torma Károlytól archaeológiát, numizmatikát és epigraphiát tanult, de jogi előadásokat is hallgatott. Egyetemi tanulmányait 1888. febr. 10-ével fejezte be. 1890-ben pedagógiai vizsgát tett, s középiskolai tanári oklevelet szerzett. Egyetemi magántanári képesítése 1892. márc.12-én kelt. – 1887. jan. 20-tól, Torma Károly és Hampel József ajánlására, a Nemzeti Múzeum gyakornoka lett. 1889. jún. 30-tól segédőri, majd 1899. aug. 6-tól múzeumőri kinevezést kapott. A Nemzeti Múzeumtól, ahol a régiségtár és a szakkönyvtár ügyei mellett az éremtárral is foglalkozott, 1901. nov. 10-én vált meg, amikor is a budapesti egyetem ókortörténeti tanszékének vezetője lett, majd 1914-ben, Hampel József utódaként az érem- és régiségtani tanszék katedráját foglalta el. Hivatali karrierjével párhuzamosan halad előre tudományos pályafutása is. 1888. szept. 13-án kapott megbízást az aquincumi ásatások vezetésére. A feladat az akkor 24 éves régész számára azonban nemcsak a tudományos kihívás volt, hanem aktívan dolgozott az előkerült emlékek helyszíni bemutatásán, megőrzésén, kiállításán is. E múzeumalapító tevékenység eredményeként 1894. máj. 10-én megnyílhatott az Aquincumi Múzeum, melynek kezdettől fogva egészen nyugállományba vonulásáig igazgatója volt. Bár tudományos érdeklődése elsősorban a római kori emlékekhez kötötte, tevékenysége kiterjedt más korszakok emlékeinek megőrzésére is. A fővárosi tanács ezt a tevékenységét azzal honorálta, hogy 1899. ápr. 26-tól megbízást kapott a Fővárosi (vagy Székesfővárosi) Múzeum igazgatására is. A főváros képzőművészeti gyűjteményének, a középkori kőtárnak, valamint az újkori gyűjteménynek a megszervezése, elhelyezése jelentette többek között azt a múzeumszervezői tevékenységet, melynek nyomán körvonalazódott a későbbi Budapesti Történeti Múzeum máig működő szervezeti formája. 1912-21. között a Fővárosi Múzeum tényleges igazgatását az állandó helyettesi státuszban működö Csánki Dénes látta el. 1921. okt. 19-től azonban tanácsi rendelettel Kuzsinszkyt ismét visszahelyezték tényleges vezetői állásába. 1923-24-ben a Bölcsészettudományi Kar dékánja lett. Egyetemi katedrájától 1930. máj. 1-vel vonult vissza. Igazgatói megbízásait azonban még egy ideig megtartotta. 1934. nov. 6-án, 70. életévét betöltve vált meg a Fővárosi Múzeum vezetésétől. Az Aquincumi Múzeum irányításáról azonban csak 1937. jan. 1-vel mondott le, nem sokkal 1938. aug. 23-án bekövetkezett halála előtt. – Hosszú, sokoldalú és szinte töretlen pályafutása alatt kifejtett tudományos, oktatói és múzeumszervezői munkássága kiegyensúlyozott volt, s csaknem minden területen magas szintű. Tevékenysége eredményeképpen a magyar múzeológia európai szintet ért el, melyet a rábízott gyűjtemények helyzete, a vezetése alatt álló intézmény tudományos eredményei, nemzetközi kapcsolatai, külföldi kiállításai is mutatnak. Tudományos tevékenysége középpontjában Aquincum emlékeinek rendszeres feltárása, tudományos közzététele és - mint azt életrajzírója Láng Nándor írja - „mintaszerű, messze híres múzeumba foglalása" állt. Ásatási tevékenysége is mintegy fél évszázadon keresztül Aquincumhoz kötötte. Torma Károly mellett tanult, de sok tapasztalatot szerzett rendszeres külföldi tanulmányútjain is. 1887 és 1901 között járt a Délvidéken, Dalmáciában, Ausztriában, Németországban és Olaszországban. Nevéhez fűződik az aquincumi polgárváros ma is látható központi részének feltárása, s a romok valódi jelentőségének (ti. polgárváros és nem katonai tábor) felismerése. Az aquincumi polgárváros emlékeinek bemutatására született romkerti és kiállítási vezetője (*Aquincum. Ausgrabungen und Funde. Bp. 1934)* nemzetközi összehasonlításban is megállta a helyét. Gondoskodott az előkerült emlékek felszíni megőrzéséről is. Az ezzel kapcsolatos műemlékvédelmi módszereket olasz példákból vette. Megtette az első lépéseket az építkezések által veszélyeztetett fővárosi régészeti emlékek megmentése érdekében. A vezetése alatt álló múzeum 1926 –tól kezdődően, a fővárosi kerületi elöljáróságok bejelentései alapján már

rendszeresen felügyelte a nagyobb földmunkákkal járó építkezéseket. Az e tevékenység következtében megszaporodott leletmentésekről ugyancsak a Budapest Régiségei értesítettek rendszeresen. Aquincummal kapcsolatos tudományos munkái mellett, vagy inkább annak tapasztalatain haladva, a hazai provinciális régészet tágabb területein is eredményesen működött. 1892-ben, a magántanári habilitációjában már Pannonia és Dacia régészeti emlékeinek értékelésével foglalkozott. A magyarországi limes-kutatás nyitányának tekinthetjük azt a tervezetet, amelyet 1905-ben, Finaly Gáborral együtt állított össze (*A római birodalmi limes fölkutatásáról Pannoniában. ArchÉrt 25 (1905) 213-217.).* A pannoniai epigráfiai anyagra vonatkozóan állandó munkatársa volt a Corpus Inscriptionum Latinarum Berlinben működő központjának. Epigráfiai munkásságának kiemelkedő teljesítményét jelentette többszáz aquincumi felirat sorozatos közreadása a Budapest Régiségei lapjain. Topográfiai kutatásai sem szorítkoztak csak a fővárosra. Ennek jeles bizonyítéka a Balaton vidékének régészeti lelőhelyeit bemutató munkája (*A Balaton környékének archaeológiája. Bp. 1920.).* Egyetemi oktatói tevékenységében elsősorban a provinciális régészet tanítására helyezte a hangsúlyt, szemben a korábbi időszak klasszika filológia és klasszikus ókortörténeti studiumaival. - Topográfiai és epigráfiai kutatásainak eredményeit rendszeresen publikálta 1885-től az Egyetemes Philológiai Közlönyben 1887-től, az Archaeológiai Értesítőben, majd az 1889-től megjelenő Budapest Régiségeiben, amelynek 1897-től főszerkesztője lett. Emellett több önálló kötete is megjelent. - Kuzsinszy Bálint szakmai és tudományos tevékenységét kortársai még életében elismerték. A Magyar Tudományos Akadémia 1907-ben levelező tagjának, majd 1926-tól rendes tagjának választotta. Több nemzetközi régészeti intézet is tagjai közé választotta. Így a német, az osztrák és a belgrádi intézet is. Szakmai tekintélye révén a hazai tudományos közélet számos területén tevékenykedett. A Műemlékek Országos Bizottsága 1905-ben rendes tagjává nevezte ki. Az MTA Archaeológiai Bizottságának elnöke volt 1933-tól, tiszteletbeli tagja a Budapesti Philológiai Társaságnak 1935-től.

- Kuzsinszky Bálintot a Kerepesi temetőben, a fővárosi tanács által rendelkezésre bocsátott díszsírhelyen temették el. Szántó Gergely Kuzsinszkyt ábrázoló emlékérme a tudós 40 éves munkássága alkalmából, 1928-ban készült. Az Aquincumi Múzeum megnyitásának 50. évfordulója alkalmából, 1944-ben a múzeum falán emléktáblát helyeztek el, melyet Ispánszky József készített. Ismeretes Sárkány János festménye Kuzsinszkyról (É.n.). – A Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulat 1943-ban Kuzsinszky-díjat alapított, melyet évente egy-egy fiatal kutatónak, teljesítménye alapján ítélnek oda. A díj emlékérmének eredetijét Madarassy Viktor készítette.

F.m.: A legújabb aquincumi ásatások 1887-1888. (BudRég 1 (1889) 41-170.), Az aquincumi ásatások 1882-1884 és 1889. (BudRég 2 (1890) 75- 160.), Pannonia és Dacia (A Magyar Nemzet Története I. Szerk.: Szilágyi S. Bp. 1895. 55-252.), Aquincum római feliratai III. (BudRég 6 (1899) 109-150.), Újabb kőemlékek az Aquincumi Múzeumban. (BudRég 7 (1900) 5-66.), Magyarország emlékszerű maradványai a római korból. (A művészetek története I. Szerk.: Beöthy Zsolt. Bp. 1906, 513-543.), A Balaton környékének archaeológiája. (Bp. 1920, 220 p.), A gázgyári római fazekastelep Aquincumban. (BudRég 11 (1932) 5-420.), Aquincum. Ausgrabungen und Funde. (Bp. 1934, 234 p.), Az Aquincumi Múzeum kőemlékeinek ötödik sorozata. (BudRég 12 (1937) 61-152, 302-307.)

Irod.: Láng Nándor: Valentino Kuzsinszky sexagenario. (Országos Magyar Régészeti Társulat Évkönyve 2 (1923-26) 1-19.), Láng Nándor: K.B. (1864-1938) (ArchÉrt 51 (1935) 117-120.), K. Végh Katalin: A Budapesti Történeti Múzeum első félévszázada 1887-1938. (Bp. 1988, 109 p.), K. Végh Katalin-Szabó Klára: K. B. hagyatéka és tudományos műveinek bibliográfiája. (A Budapesti Történeti Múzeum Könyvtárának és Régészeti Adattárának ismertetése, Bp. 1991, 100-117.)

Életrajz-pályafutás.

KUTASSY IMRE FERENC képzőművész született Bp-en 1897 juli 26-án.18 éves korától állit ki.A Képzőműv.Főiskolát/később csak azért végezte el,hog a grafikai sokszorositó gépeket használhassa/Réti,Rudnay mestereknél.

1920-44ig Bp összes reprezentaiv kiállitó helyiségében / Nemzeti Szalon, Ernszt Muzeum,Tamás Galéria,Műcsarnok,Műbarát / részt vett csoportos és egyéni kiállitásokon.A Műbarátban 3 gyüjteményessel.

Nagybányai és Erdélyi dijat kapott.

1919 ben alapitó tagja a Nemzeti Szalonnak./Tagkszáma:o/67,folyósz.57.
1927 " " " a Független Művészek Társaságának
1927 " " a Magyar Rézkarcolók Egyesületének.
1927 " Ormosbányán önálló kiállitás

Sajósztpéternek freskót,Kazincbarcikának oltárképet festett.
Megalakulás óta tagja a Müvészeti Alapnak és Képzm. Szakszervezetn k
1944 " a "Várbazár" ban csaknem minden műve elpusztult.

1947 " Bp-en Műterem kiállitás,egyéni a VII.Damjanich u.46 sz.ban
1948 Bp. Magyar Képzőm. Szabad Szaksz.helyiségében.
1952 től a Zrinyi M.Katonai Akadémia Hadtörténeti Tanszékén polgári alk. ként dolgozott a tanszék megszüntéig,mint ilyen vett részt az
1954 ben a Kp.Tisztiház kiállitásán s juta-lmat kapott.
/Ismét több csoportos kiállitáson szerepelt,igy a M.N.G. -ban. Szoboszlón,Szolnokon,Bp.VIII.ker.kiáll.helyiségében./
1969ben AMSTERDAM-ban önálló kiáll/Galerie de 3 Hendricken/
1971 " Köln " " " / " Glaub /
1972 " " csoportos "
1972 " Gyula " "
1973 " Nyiregyháza "
Miskolc grafikai biennalen több izben szerepelt
1974 " Budapest Fényes Adolf kiállitó terem.Önálló kiállitása
1982 " " PLANETÁRIUM /TIT/ " "

Kutassy I.F.müveit őrzi:

Budapest M.N.G. 15 db.
" Történeti Muzeum 18 db.és 1 db.plakett.
" M.T.Akadémia Csillagvizsgáló Intézete Budapeste és Piszkéstetőn 11 db. összesen.

Pécs	Janus Pannonius M.	18 db.
Debrecen	Déri	M.32 "
Szeged	Móra F.	M.31 "
Gyula	Erkel F.	M.31 "
Kecskemét	Kodály Intézet	Kodály portré
Nyiregyháza	Józsa Muzeum /1932-ből/	

Külföldön

Páris,Brüsszel,Rotterdam modern muzeumai valamint Washinton Air and Space Muzeum/szobbor/
Mindezekről a muzeumi bizonylatok és mű dokumentumok a művész valamint a M.Tudományos Akadémia Kuta tó csoport birtokában vannak

Tizenegy ország műgyüjtői közül szintén birtokolnak nehányan Kutassytól képeket.

Bp.1983.juni.1.

Összeállitotta:
Kutassy Referenciné

KUTASSY I. F.
Budapest VIII.
Százados út 3–13.
Művésztelep
1087
Tel. 332-832

Tel 352-852

65.069/85.

MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport
Lexikon Szerkesztés

Ajánlott!

Budapest, Pf. —
Mti u. 62.
1014

KUTASSY IMRE FERENC KÖZGYŰJTEMÉNYBEN LEVŐ MŰVEINEK SZÁMA ÉS SZÁRMAZÁSA

Bp.Tört.M.	29	db.	festmény, grafika	vásárlás	
"	1	"	bronz plakett	"	
"	20	"	reklámgrafika	ajándék	20
Bajor G.Emlék M,	1	"	festmény	"	1
Bp. VIII.Tanács	1	"	"	"	1
Bp.Uj Nemzeti Sz.nak	1	"	"	"	1
Debrecen Déri M.	23	"	mü	ajándék	23
" " "	7	"	"	vásárlás ajándék	
Gyula Erkel F.M.	30	"	"	ajándék	30
Kecskemét Kodály I.	1	"	festmény	"	1
Nyiregyháza M./Józsa/	1	"	"	"	1
MNG	15	"	Mü	vásárlás	
MNG.	1		festmény	ajándék	1
MTA.Épületében	2	"	"	"	2
MTA. Csillagvizsgáló Intézeteiben	11	"	"	"	11
Pécs Janus Pannonius M.	18	"		"	18
Szeged Móra F.M.	31	"	mü	"	31
				"	148

193 db. " ajándék a Magyar Államnak
- 148 " "
45

MEGHÍVÓ

SZERETETTEL MEGHÍVJUK ÖNT
1982. ÁPRILIS 6-ÁN 17 ÓRÁRA

KUTASSY IMRE FERENC

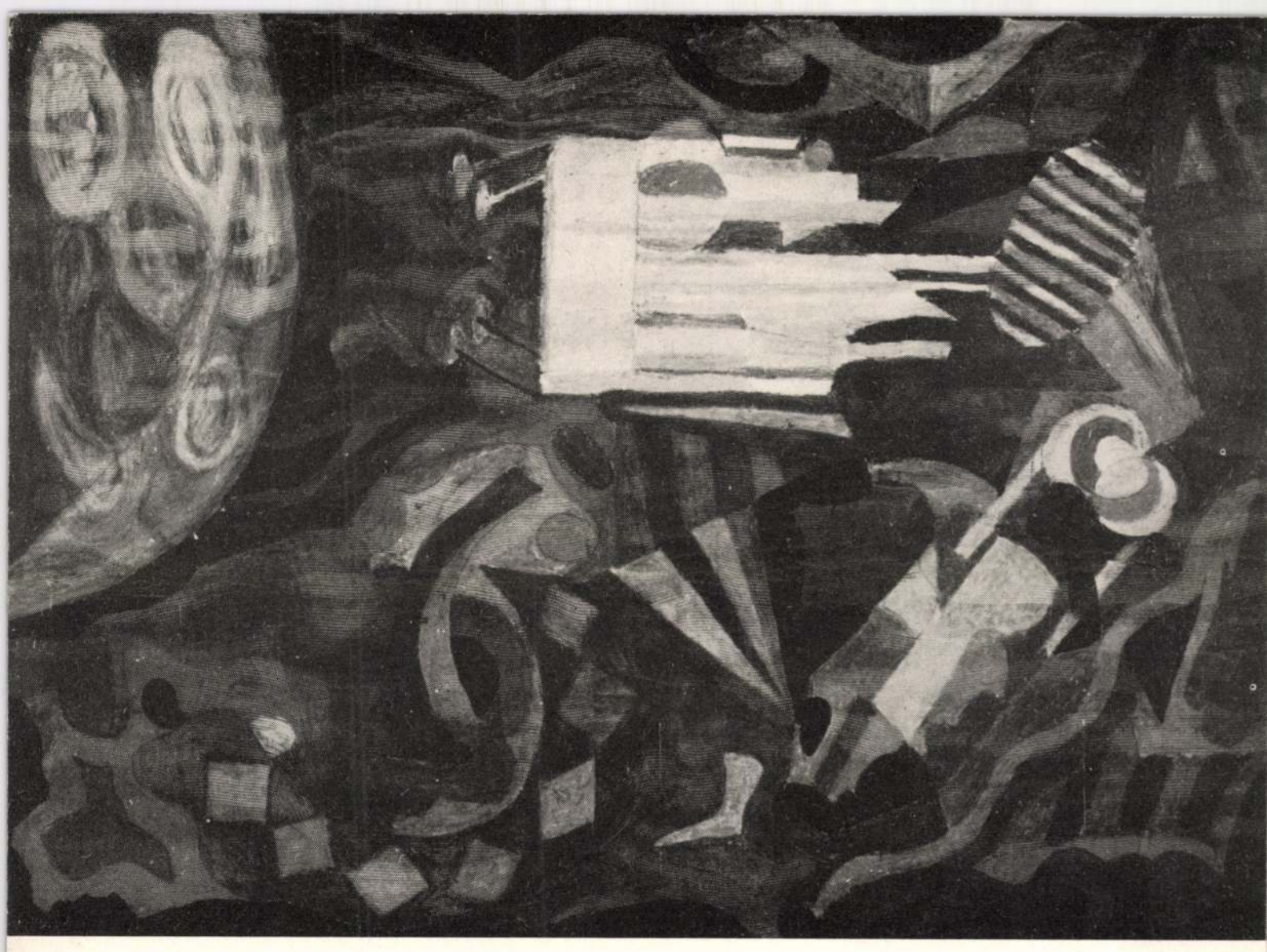
FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
MEGNYITÓJÁRA

A PLANETÁRIUMBA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA

HUBAY MIKLÓS

A MAGYAR ÍRÓK SZÖVETSÉGÉNEK ELNÖKE

Kutassy Imre Ferenc festőművész kiállítása a planetáriumban

1982 április

FELELŐS KIADÓ: DR. HORVÁTH ANDRÁS
KATALÓGUSTERV: SZLIFKA ANNA

Borsodi Nyomda

Kutassy Imre Ferenc kiállítása a planetáriumban

Szerencsés rátalálás révén végre kiállításra kerülnek azok a művek, melyekre a hatvanas évek nagy eseménye: a világűr meghódítása és a hozzánk legközelebb eső égitestnek, a Holdnak elérése indította Kutassy Imre Ferencet. A képek nagy része még a hatvanas évek végén készült, amely évtizednek a művészetét világviszonylatban is meghatározták ezek az események. Victor Vasarely írásaiból tudjuk, mit jelentett neki az első űrutazás. A kinetikus művészet felvirágzása a makro- és a mikrokozmosz új távlataitól nem volt független. Kutassy Imre Ferenc tehát nem dolgozott művészileg légüres térben, de ő valami egészen mást hozott létre, mint a korabeli kinetizmus, struktualizmus és újgeometria, ha itt-ott emlékeztet is rájuk.

Aligha találnánk kiállítótermet, amely jobban menne hozzá, mint éppen a planetárium. A jelenleg bemutatott festményeket ugyan tárgyuknál fogva választották ki erre a helyre, de ha nem csillagászti témájuk lenne, akkor is illenének ide, mivel festőjük akkor is a „Holdban jár", ha nem azt rajzolja. Persze, – a Holdban és a csillagokban, s majd ismét a tengerek mély vizén, ahol a kozmoszt járt kapszálák lebegnek. Úgy csapong képzelete, mint minden valamirevaló költőé, s mint minden valamirevaló költő, meg is tudja állítani az örökké változót, képre varázsolni izgékony gondolatait, hogy beavassa, boldoggá tegye közönségét. Jól tudjuk, hogy a Hold sokkal színtelenebb a Földnél, hiszen nincsen élővilága, tudja ezt Kutassy Ferenc is, de a Holdat ábrázolva is színmámorral fejezi ki az ember szellemi gyarapodása felett érzett örömét, amely a szemlélőt ugyanerre az élményre készteti.

Mert Kutassy fantáziája nem nyomasztó, képi varázslata nem fekete mágia. Nem ijesztget a tudást szélesítő jövővel se szóban, se képben. Örömteli színekkel, szemgyönyörködtető egyéni technikával adja elő mondanivalóját, mely utóbbinak titkát féltékenyen rejtegeti. Talán igaza van, mert sok esetben a technikát értékeljük, s nem egyszer lehetünk tanúi, hogy egy-egy művészeti versenyen a technika pontozással győz, a szív meg lemarad.

Kutassy Imre Ferenc azonban nem érzi ezeket az ellentéteket. Ő azt vallja, hogy tudományt és technikát fest – s valóban, a tudomány, ha megérdemli ezt a nevet, nem csupán módszer, hanem szív és erkölcs is, az álmodozásról nem is beszélve. Tudják ezt azok, akik művelik. Nos tehát feleslegesen aggódik Kutassy mester, amikor egyik-másik képének speciális technikáját titokban tartja. Tudniillik, ha még a tudományt se csupán, az ő képeit még inkább nem csak a technika teszi. Tudhat más ebből többet is, ha ehhez a technikához nem járul az ő nagy szeretete és adakozási vágya, ha a technika nem mond semmit, akkor ott művészetről nem is beszélhetünk.

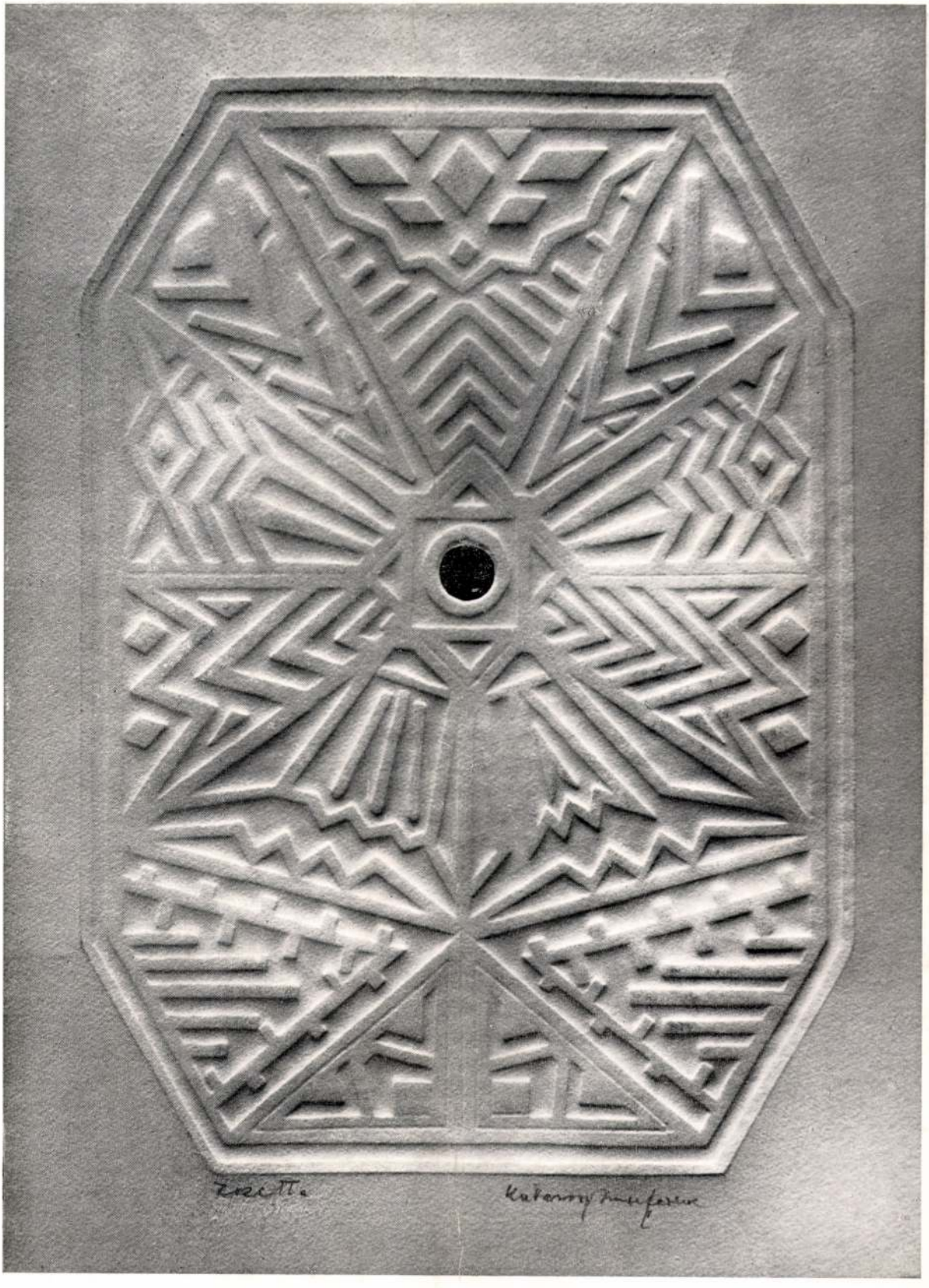
Sokszor aggódunk, mire elérjük a csillagokat, a 21. századot, az ember szíve picivé zsugorodik a fényes műanyag színekben pompázó gúnya alatt. Kutassy Imre Ferenc nem fél. Vallja, hogy műveit a jövő embere fogja igazán megérteni. S mivel képei szívvel vannak festve, ez azt jelenti, hogy a jövő emberétől a tudással együtt növekvő nagy-nagy szívet remél.

Haulisch Lenke
művészettörténész

KUTASSY IMRE FERENC

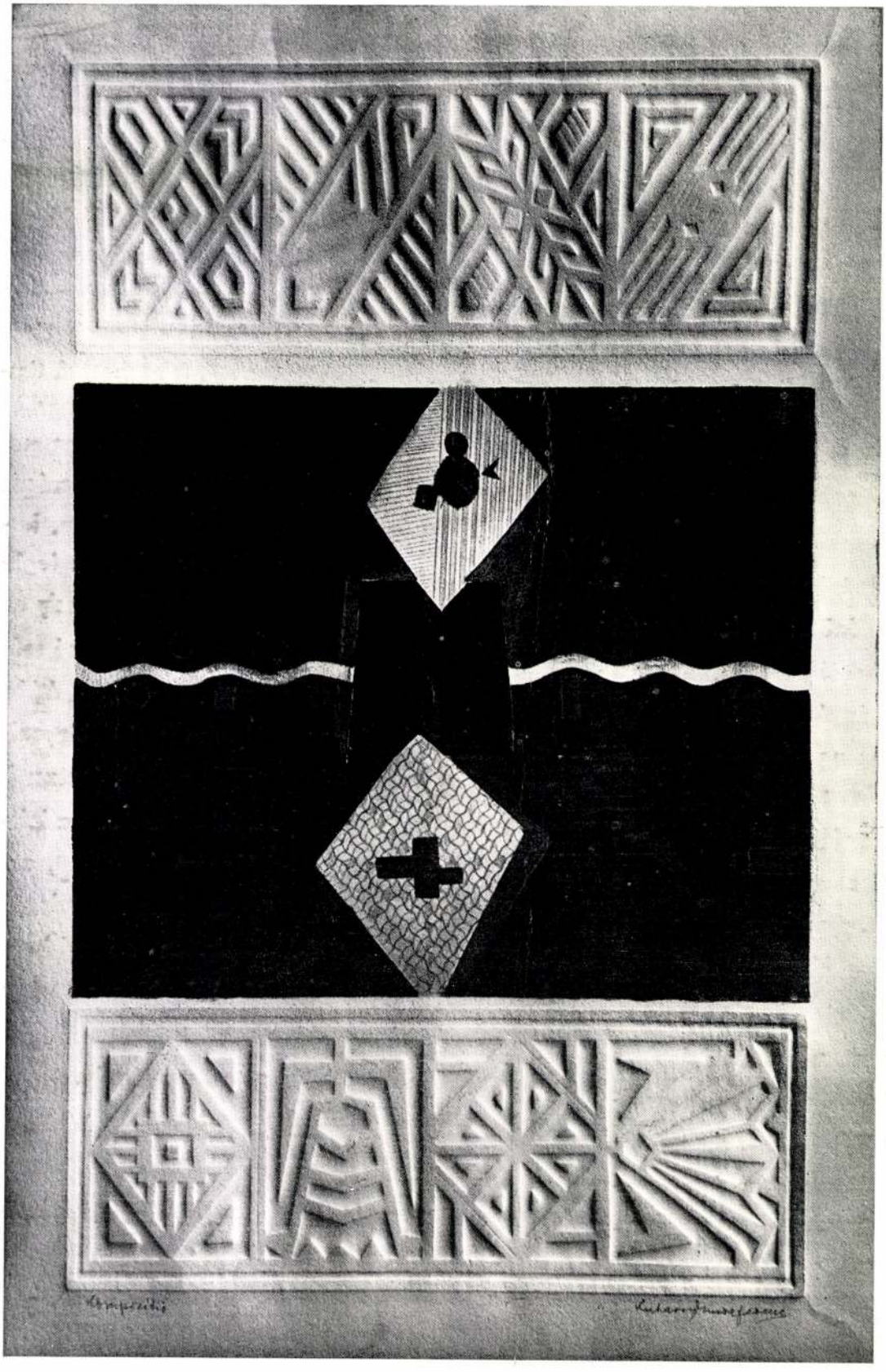
HOMMAGE A REMBRANDT, 1969

Kutassy Imre Ferenc – néhány korábbi művének, főleg domborműveknek a kivételével – a legutóbbi négy évben keletkezett munkáiból rendezte meg kiállítását a Fényes Adolf teremben. A különféle technikával készült képek meghazudtolva a művész korát, fiatal, játékos alkotókészségről tesznek tanúbizonyságot.

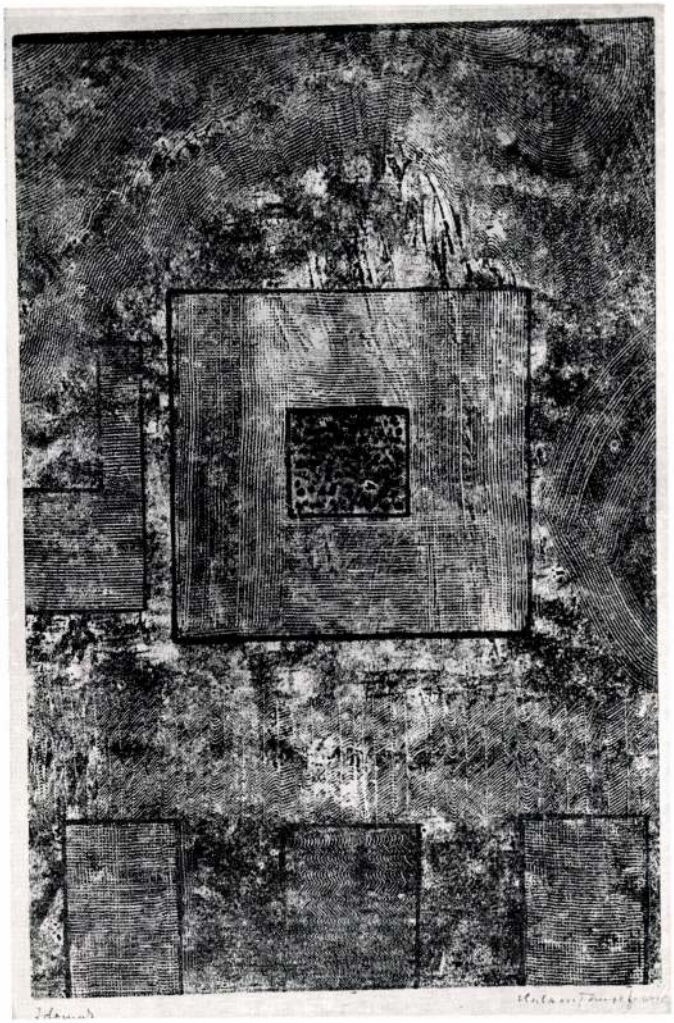
Semmi sem fontosabb Kutassy Imre Ferenc számára, minthogy a benne élő fantáziaképeket kivetítse, hogy azok színes világában részeltesse a szemlélőt. Nem szabad, hogy bárkit is félrevezessen némely festményének geometriája. Nem teoretikus, hanem víziós adottságokkal megáldott művész mutatkozik be. Különössége, hogy vízióit nem annyira a tárgyi világból meríti, hanem a művészet története folyamán kialakult különféle alkotóformákból. Játékosan variál a stilizált, organikus és geometrikus elemekkel, a konkrét és transzcendens formákkal, anélkül, hogy ez a legkisebb mértékig is nehezére esnék. Kutassy Imre Ferenc számára, mint ahogyan maga is valja, nem vívódás, hanem boldog kielégülés a festés. A könnyű alkotás nem jelenti azt, mintha rutinból dolgozna, vagy önmagát másolná. Szó sincs erről. Minden képe mögött ott van a rátalálás öröme, mindegyik külön világot képvisel, alkotójuknak szinte jelszavává vált a varietas delectat – a változatosság gyönyörködtet – elve. Kutassy Imre Ferenc dúskál a színekben és formákban, melyet olyan gazdagon tárnak eléje a festészet mai lehetőségei, alig veszi kezére egyiket, máris megújult érdeklődéssel nyúl a másik után, mint a gyerek, aki nem győz betelni játékszereivel. Úgy tűnik, hogy Kutassy számára a művészet játék, de ebben a játékban, mint Karinthy a humorban, nem ismer tréfát. Következetesen és háborítást nem tűrve viszi végig a saját belső meghatározottságai szerint. Első pillanatra feltünhetnek tiszta, fénnyel átitatott színei, melyek talán legnyilvánvalóbban közvetítik azt a belső derűt, gyermeki gondtalanságot, mely jellemző sajátossága. A kiállítás képei közül nemcsak méretében, hanem szín- és formamegoldásban is egyik legfigyelemreméltóbb a Super Golden Star, mely az aranyló színeknek egymás ragyogását fokozó széles skáláját mutatja be, a fehér fénytől átjárt napfényszín és egy meleg barna között. Ugyanilyen széles regiszterét láthatjuk rajta a fantasztikus téralakításnak, melynek következtében a kristályos épitőelemek és a fénnyel felbontott, romantikusan kezelt geometrikus formák keringenek egy kozmikus lehatárolatlan ellipszisben. A strukturális-kinetikus törekvések egzaktsága úgy oldódik fel itt a fényben, mint valaha a kubizmus objektivitása Delaunay orfista képein.

A képzőművészeti gondolatoknak ez a játékos, sokszor ötletes, vagy naiv kezelése adja Kutassy Imre Ferenc munkáinak sajátosságát, színeinek vonzó, rokonszenves báját.

HAULISCH LENKE

KOMPOZICIÓ, 1967

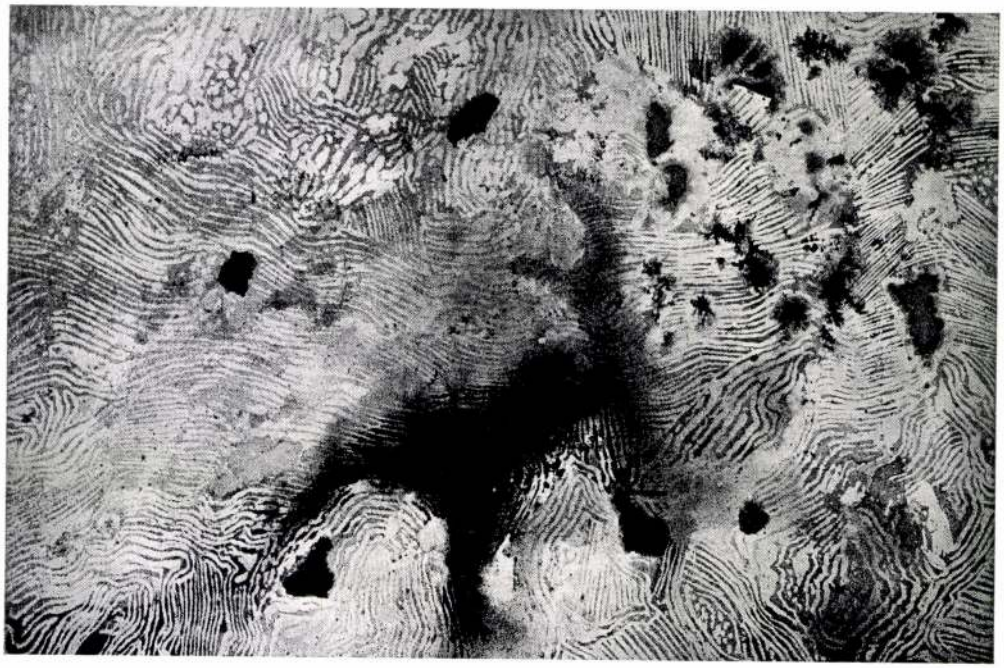

IDOMOK, 1966

OCSA, 1970

KUTASSY IMRE FERENC festőművész 1897 július 26-án született Budapesten. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán végezte 1932 – 1937, Rudnay Gyula, Réti István, Kisfaludi Strobl Zsigmond és Varga Nándor Lajos tanítványaként. 1920-óta kiállítóművész, s azóta rendszeresen szerepel. Nagyobb anyaggal vett részt a Műbarát tárlatain 1940-ben, 1941-ben, 1943-ban és 1944-ben. Egyéni kiállításai: Ormosbánya, 1927; Budapest – műteremkiállítás, 1947; Magyar Képzőművészek Szabadszervezete, 1948; Amszterdam, „Galerie de 3 Hendricken", 1969; Köln, „Galerie Glaub", 1971, 1972. A Nemzeti Szalonnak alapító tagja, a Független Művészek Társaságának tagja volt. 1943-ban Nagybányai díjat kapott. Műveit őrzi a Magyar Nemzeti Galéria, párizsi, brüsszeli és rotterdami modern múzeumok, továbbá magángyűjtők a Német Szövetségi Köztársaságban, Svájcban, Franciaországban, Hollandiában, Norvégiában, Jugoszláviában, Olaszországban, Egyiptomban és Kanadában. A festészeten kívül igen jelentős mértékben foglalkozik sokszorosító grafikával. Tervezett és festett freskókat, készített textil terveket, üvegablak terveket, mese illusztrációkat. 1949-óta a Százados úti Művésztelep lakója.

HOLD-FELÜLET, 1969

KATALÓGUS

FESTMÉNY

ÖNPORTRÉ, 1950
tempera, 60x80 cm

CHAT VIOLET, 1969
vegyes technika, 65x60 cm

KAZETTÁS KOMPOZÍCIÓ, 1973
olaj, 97x93 cm

GOLDEN HARMONY, 1973
olaj, 121x96 cm

SUPER GOLDEN STAR, 1973
olaj, 200x125 cm

GRAFIKA

KATEDRÁLIS, 1966
monotypia, 41x28,5 cm

IDOMOK, 1966
monotypia, 42x27,8 cm

ROZETTA, 1967
domboritás, montázs, 34,3x25 cm

KOMPOZÍCIÓ, 1967
domboritás, akvatinta, montázs, rajz, 55,3x34,5 cm

CIKLOPOK, 1965
speciális kevert technika, 52x34,3 cm

ÖRÖK HARC, 1968
pitt, 36,4x54,7 cm

HOMÉROSZBÓL, 1968
kevert technika, linó, 33,9x25 cm

TRIPTYCHON, 1968
speciális vegyes technika, 34x52,5 cm

ÁLLATKÁK, 1968
pittrajz, 37x52,7 cm

KOPJAFÁK, 1969
pittrajz, 50x37 cm

VARIETAS DELECTAT, 1969
kevert technika, linó, 35,9x35 cm

SZITAKÖTŐ, 1969
pittrajz, 37,6x55 cm

HOLD-FELÜLET, 1969
speciális vegyes technika, 33x51,2 cm

HOMMAGE A REMBRAND, 1969
speciális vegyes technika, 24,5x34,5 cm

FEJEK FRIZZEL, 1970
karc, akvatinta, montázs, 40,4x29,1 cm

MUMA, 1970
vegyes technika, 26x34,6 cm

KOMPOZÍCIÓ, 1970
vegyes technika, 29x38,2 cm

FÉM VARIÁCIÓ, 1970
vegyes technika, 39,5x29 cm

OCSA, 1970
vegyes technika, 39x29,5 cm

ARADNAB, 1970
vegyes technika, 50x35 cm

IZZUB, 1970
metall, kevert technika, 39,5x29,4 cm

DOMBORMŰ ÉS ÉREM

ABA-NOVÁK, 1935
bronz, ∅ 9 cm

DON QUIJOTE, 1937
bronz, 23,5x18,3 cm

JEANNE D'ARC, 1955
bronz, 23x17,7 cm

50 ÉVES A SZÁZADOS ÚTI MŰVÉSZTELEP, 1963
bronz, 23x17,7 cm

ÖRÖK HARC, 1963

KUTASSY IMRE FERENC
FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA
1974. ÁPRILIS 12. – MÁJUS 5.

FÉNYES ADOLF TEREM – BUDAPEST VII.,
RÁKÓCZI ÚT 30.

A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE:
FRANK JÁNOS

A KATALÓGUST TERVEZTE:
PIROS TIBOR

FOTÓ:
PETRÁS ISTVÁN

Címlapkép: ROZETTA, 1967

Magyar Hirdető

Nyomda Zalaegerszeg 74 1821

Kuzsinszky Bálint

Budapest régiségei. *(XI. kötet.)* [illegible] szerződ[illegible] ban hagyta el a sajtót a *Budapest* [illegible] című évkönyv XI. kötete. A kötet Kuzs[illegible] Bálint egyetemi tanárnak, az *Aquincumi Múzeum* érdemekben gazdag igazgatójának nagy tanulmányát foglalja magában, mely az óbudai gázgyár helyén feltárt római fazekastelep emlékeit ismerteti. Ez a gyár az *Aquincumi Muzeumtól* Keletre, a Duna mentén, terült el. Több mint 30 kemencét tártak itt fel a gyár egész berendezésével együtt. Előkerültek a gyár kutjai is, melyet elhasznált hordókkal voltak kibélelve s vámbélyegekkel voltak ellátva. A feltárás fontossága az, hogy eddig még fazekastelep nem került elő, melyben ennyiféle agyagnemüt gyártottak volna. Nagy számban találtak lepénysütő mintákat, melyek ábrázolásai legnagyobbrészt *Marcus Aurelius* császár markomann háboruinak jeleneteit örökitik meg. Ez a tény világit reá elsősorban a gyár müködési idejére, mely igy a Krisztus utáni II. század második felére esik. Ebben a késői korban a nyugati gyárak müködése megszünik s valóban *Aquincum* köztük a legkeletibb stáció, hol még ilyen diszes edényeket előállitottak. A könyvben számos adatot találunk az egykori római kereskedelem és ipar állapotáról s igy a megfelelő miliőben az aquincumi fazekasipar jelentőségét is jobban tudjuk méltányolni. Az értékes és régészeti tekintetben hézagpotló müvet *397* kép disziti.

M.933.III.19

MBK

Kübl Emil

tervei szerint 1932-ben
átépitették a Bp. I. Táncsics Mihály utca 14. sz. házat.

Repr. 85. kép.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
51.l.

Kübler
esslingeni főmérnök

MDK

Az Eskü téri és Fővám téri hidak terveire 1894-ben kiirt pályázaton 74 pályaterv közül

Első dijat /30 000/ korona/ nyert Eisenlohr és Weigle stuttgardi épitészeknek és Küblernek, az esslingeni gépgyár főmérnökének Eskü téri hidterve.

38.o.

38.o.

Dr.Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Kübler MDK

az erzsébet-hidi tervpályázat első dijas tervezője.

a Würtenbergi Mérnök-Egyletben előadást tartott

a kábel és lánc ára közti különbségről /33%/.

60.o.

Dr. Mihailich Győző: A XIX. és XX. századbeli magyar hidépités története. Bp. 1960.

Lübler

főmérnök kapta az első díjat az Erzsébet híd felépítésére vonatkozó versenypályázaton. Munkatársai Eisenlohr és Weigle.

Benza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973.

13351

3/1

MDK

Kübler

Erzsébet hid 1.dijat nyert terve

Tantó Pál: A mérnök és épitész együttmük. a bp.i dunahidak épitésében. Épitészet, 1942, 2.f.

490-

Kiebel Ernst
Architekt
1. Tannhauserstr. 8 Rgb.
1926

in voller Panzerrüstung, jedoch ohne [illegible]
Helm, mit vorgehaltener Lanze und umgegürtetem Schwert. Der Lanzenstoss führt aus der rechten Achselhöhle des Reiters vor der linken Seite des Pferdekopfes in den Rachen des aufgebäumten Untiers, um an dessen Hinterkopf wieder herauszubrechen. Der Drachen ist mit geöffneten Maul, mit zum Angriff vorgehaltenen Vorderfüssen, Fledermausflügeln und aufgeringeltem Schwanze dargestellt. Auf den Boden liegen unter den beiden aufgebäumten Tierkörpern verstreut sechs menschliche Schädel und andere Knochenteile, ungefähr in der Mitte in stark reduzierten Proportionen ein halb verwester, oder vom Drachen halbverzehrter nackter männlicher Körper, während rechts davon, neben der einen Baumwurzel, ein Hinterleib mit den beiden Gluteen zu erkennen ist. Auf der linken Seite ist eine auf einem Felsen stehende Burgruine ausgehauen daneben ein Baum mit aufgelöster Laubkrone, welcher Gruppe im rechten Hintergrund ein höherer Baum mit kugelförmig geschlossener Krone entspricht, während auf einen zweiten ähnlichen Baum aus dem unter dem Bauche des Pferdes sichtbaren Stumpf geschlossen werden kann. Ganz flach und andeutungsweise, eigentlich nur durch die verschiedene Anordnung der Meisselschläge hervorgehoben ist die Hügelgegend der Hintergrundslandschaft ausgearbeitet. Die technische Formbehandlung zeugt von einer an das Ziselierverfahren der Goldschmiede gemahnende Feinheit. Einzelne Teile sind mit freiem Auge kaum zu erkennen, so dass wir uns mit Gipsabgüssen behelfen mussten. Vornehmlich gilt dieses für den Harnisch und das Pferdegeschirr. Der Panzer mit seinen stumpfen Vorderschuhen, mit den fast scheibenförmigen Sporen, dem flachen Knieschutz, den kurzen, nur bis zur Mitte des Unterarms reichenden Eisenhandschuhen, verrät in allem Renaissancegeschmack und weist auf Mailänder Vorbilder hin. Dasselbe gilt auch für das Riemzeug und für die Satteldecke. Der überaus breite Kandaren-

Neuhofer
Kat.
VII. 33. 1.

sondern um vollständig authentische, jeden Zweifel ausschliessende Übereinstimmungen in Konzeption und Detail. *Demnach hat das fragliche Relief mit den Drachenkampf des heiligen Georg den Tympanonschmuck des Ostportales der auf dem Ofener Burgberge gestandenen St Georgskirche gebildet, hat eine Komposition des Vittore Carpaccio zum Vorbild gehabt und ist im zweiten Jahrzehnt des XVI. Jahrhunderts oder am Anfang des dritten in Ofen entstanden.*

Die Einzigartigkeit des Falles möge es gestatten, dass wir in diesen Falle ähnlich wie in dem ältern akademischen Zeremoniell die These, über die disputiert werden soll, voraus formulieren. Dieses enthebt nicht der Beweisführung sondern verpflichtet um so nachdrücklicher dazu.

Das mittelalterliche Lapidarium des Hauptstädtischen Museums in der Fischerbastei hat vor ungelähr Jahresfrist dieses Steinrelief erworben, welches sicherlich zu den historisch und künstlerisch hervorragendsten Stücken der ganzen Sammlung gehört. Das Relief besteht aus einer 6—18 cm starken Steinplatte, deren untere Breite 112 cm, die obere Breite 102 cm, die mittlere Höhe 65 cm beträgt. Es handelt sich demnach um eine nicht ganz reguläre Form. Die Basis folgt genau der Wagerechten. Die Steinplatte selbst — wie dieses schon aus den abweichenden Massen der beiden Längsseiten hervorgeht — verjüngt sich nach obenzu in der Weise, dass die beiden stehenden Kanten eine leichte (aber denselben Zirkelschlag vorraussetzende) Krümmung aufweisen. Die obere Seite hingegen zeigt eine ganz willkürliche Linienführung, die nur auf die ursprüngliche Form des zur Verfügung gestandenen Steinblockes zurückgeführt werden kann. Aus der Bogenform der beiden Seitenkanten ist klar zu erkennen, dass unser Stück den figuralen Tympanonschmuck eines schlancken, spätgotischen Giebelfeldes gebildet hat. Im oberen Giebelfelde

KÜBER, Andreas, pozsonyi asztalosmester,

A.K.,Tischlermeister,
† 49 évesen, Pozsony, saját házában,
1772 ápr.5. [1772,29,szám,4 l.]

Pr.Z.

KÜBER, Andreas, pozsonyi ügyvédsegéd

A. K., Tischlergeselle, † 49 éves korában, Pozsony, rajzé
hárában, 1772 április 5. (1772, 29. vám, 41)

Preßburger Zeitung
(Zeitung)

Kübelwirth,
Flebelwirth János

K

antalo,
(arons Kübelwirth
Jánossal)

1731-ből válantott
volgóm Pesten
Schmall-
I. 148. l

Az olasz művés ethek a bi
törekvő római iskolájával ál összek
alsó terét diszitő falképek, melyb
ruhák, a hieratikus beállitás képvi
a lékai vár falkép töredéke, s végü
titől, Rusutitól képviselt másik ir
kápolna apostol freskói. Világos bi
falfestés bizánni elemeit Itálián k
XII. században, hanem a XIII. száza

Ugyancsak az olasz szürő
freskók bizánci konografiai szerint
daróci antonita templom keleti sze
riát ábrázoló falképeit, melyek a X
Pisanonak hatása alatt keletkeztek.
erős bizánci hatást, amit a század
kellőkép megmagyarázhatunk.

Mig az Árpádkori épitész
lokalizálható, s az épület plasztik
falfestészetben tullépi az Árpád-ko
s a XIII. század végén, sőt a XIV.

Kuzsma Marcell

grafikus

1923

Címtár 1930. 85. l.

TARTAL

I. FESTMÉN

A festmények:

1. jegyzéke .....
2. leírása .....

II. GRAFIKAI SO

A rajzok:

1. jegyzéke .....

M. D. K.

KUZSINYOVSZKY festő

(lengyel)

1898-ban Nagybányán tartózkodott

Réh Br. 1954. 324. l.

MDK

Kuzsinszky Bálint

Lechner Jenő: Budapest műemlékei.(Kuzsinszky Bálint: Aquinkum.)

Magy.Művészet, 1925.1.sz. 60.l.

Kuzsinszky Bálint

Aquincumi római város maradványai.
Szentendrei ut 193.

Rendszeres ásatások 1878-tól, Torma Károly, Kuzsinszky Bálint, majd Nagy Lajos és Szilágyi János vezetésével.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

89.1.

KUZSINSZKY Balint

EDDEI 1991 83-91.

A Váci Gombás-patak hídja. (1753.) F.: Lux.

A MÉRNÖK ÉS ÉPÍTÉSZ EGYÜTTMŰKÖDÉSE A BUDAPESTI DUNAHIDAK ÉPÍTÉSÉBEN.

TANTÓ PÁL.

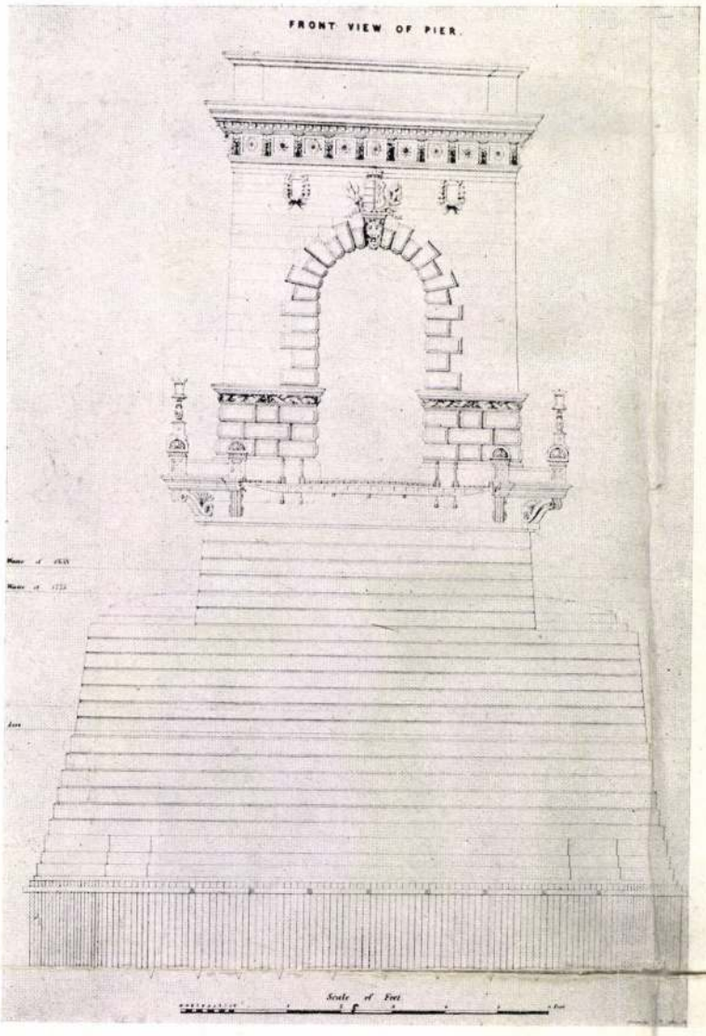
A hídnak nemcsak a mechanika szabályait kell teljes mértékben kielégíteni, hanem az esztétikai kívánalmaknak is meg kell felelnie. Az első követelmény magától értetődő, de természetes a második kívánalom is, mert a híd egyike a figyelmet legjobban magára vonó és rendszerint igen kihangsúlyozott kereszteződési helyen létesülő építményeknek, nem szabad tehát, hogy az ember vele született szépérzékét akár megjelenésével, akár a környezetbe való bele nem illeszkedésével sértse.

E kettős kívánságból született meg az a gondolat, hogy a hidak építésénél együtt kell működniök a szerkezetkialakításban jártas mérnöknek és a formaképzésben gyakorlott építésznek. — Nyilvánvaló azonban, hogy a mérnök részéről nem elegendő csupán a híd szerkesztésében való merev jártasság, bizonyos fejlettségű esztétikai érzéket és hajlékonyságot is magáénak kell vallania, hogy az együttműködő építész megjegyzéseihez igazodva, a szóbajöhető megoldások közül azokat hozza ki, amelyek esztétikai szempontból is megfelelőek. Viszont az építésznek is megfelelő jártasságának kell lennie, hogy a szerkezet lényegét átérezze és képzelőerejét ehhez kapcsolva alakítsa ki az esztétikai értékre legtökéletesebbet. Nehéz lenne megvonni azt a határt, ahol a két fél működése találkozik, a fődolog azonban mindig a szerkezet, a primus inter pares szerepe tehát mindig a mérnöké marad.

A következőkben rendelkezésre álló adatokhoz képest megkíséreljük bemutatni, hogy a méltán híres budapesti szép hidak építésében hogyan érvényesült a mérnök és építész együttműködése.

Miként ismeretes, a szépségéről világszerte ismert *Széchenyi Lánchíd* 1839—49. években William Tierney Clark angol mérnök tervei szerint készült. A híd eredeti tervei és építési iratai hiányoznak, az építés adatai csupán a tervező neve alatt *Suspension bridge across the river Danube* ... etc. cím alatt Londonban 1852—53-ban kiadott műből ismeretesek. A könyv igen szép másolatokban a terveket is tartalmazza, amiből az 1. és 2. ábrákon bemutatjuk a klasszikus szépségű kapuzatok oldal- és homloknézetét.

A könyvben részletesen le vannak írva az építés előzményei, a híd finanszirozásának és az építés lebonyolításának részletei, ezenfelül tartalmazza gróf *Széchenyi* István személyének méltatását is, de magára a tervezésre

A Széchenyi-Lánchíd kapuzatának homloknézete.

vonatkozóan nem nyujt semmi felvilágosítást, úgyhogy e tekintetben csupán feltevésekre vagyunk utalva.

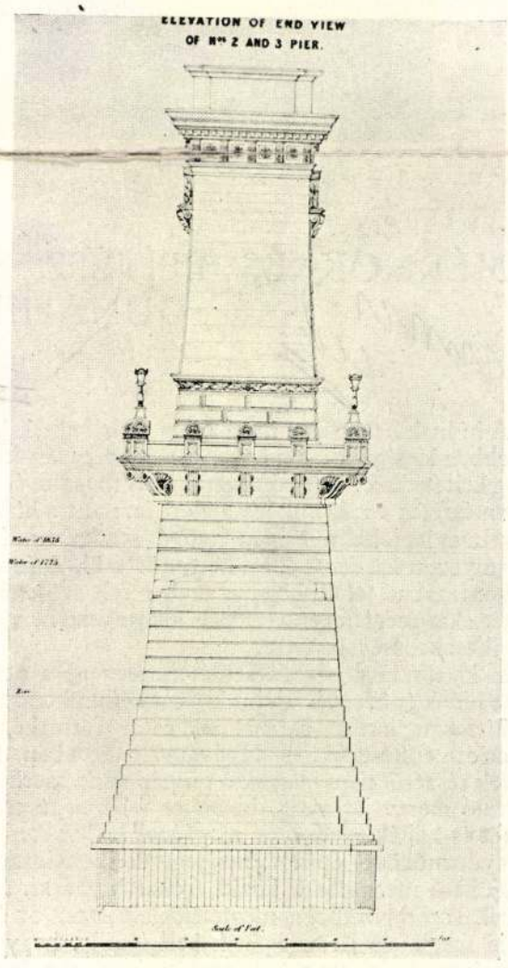
A híd páratlan szépségű kapuzataival és hídfőivel, harmonikusan csatlakozó fínom vonalazású vasszerkezetével olyan tökéletes művészi egységet nyujt, hogy önként is felmerül az a gondolat: a híd oly elme műve, akiben a zseniális mérnök és az istenáldotta képességű építőművész a legtökéletesebben egyesült. Ez a feltevés még valószínűbbé válik, ha meggondoljuk, hogy az akkori időkben a mérnökképzés egyik fontos része volt a klasszikus építő művészetben való jártasság elsajátítása, a mérnöki munkakör bármely ágazataira készült is a mérnökjelölt. Ismeretes például, hogy az akkori idők divatjához hozzátartozott, hogy a gőzgépszerkesztő mérnöknek a gép hajtórúdjára meanderdíszítést kellett terveznie. Érthető, ha a hídtervező mérnök az építészetben még jártasabb volt, hiszen ez nem is esett oly messze szorosan vett munkakörétől.

Az akkori időkben Angliában tervezett lánchidakról rézmetszetek készültek, ezekből több példány Magyarországra is elkerült, egy ilyen példány ma is van a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztériumban. E fínommüvű metszeteken feltüntetett hidak alakra hasonlók a mi Lánchidunkhoz, de szépség tekintetében nem érik el ennek a mértékét, lehetséges tehát, hogy a Lánchíd terve egy fokozatos fejlődés végső pontját jelenti, ahol W. *Clark*nak alkalma volt művébe mindazt belevinni, amit alkotóképessége az idők folyamán kitermelt.

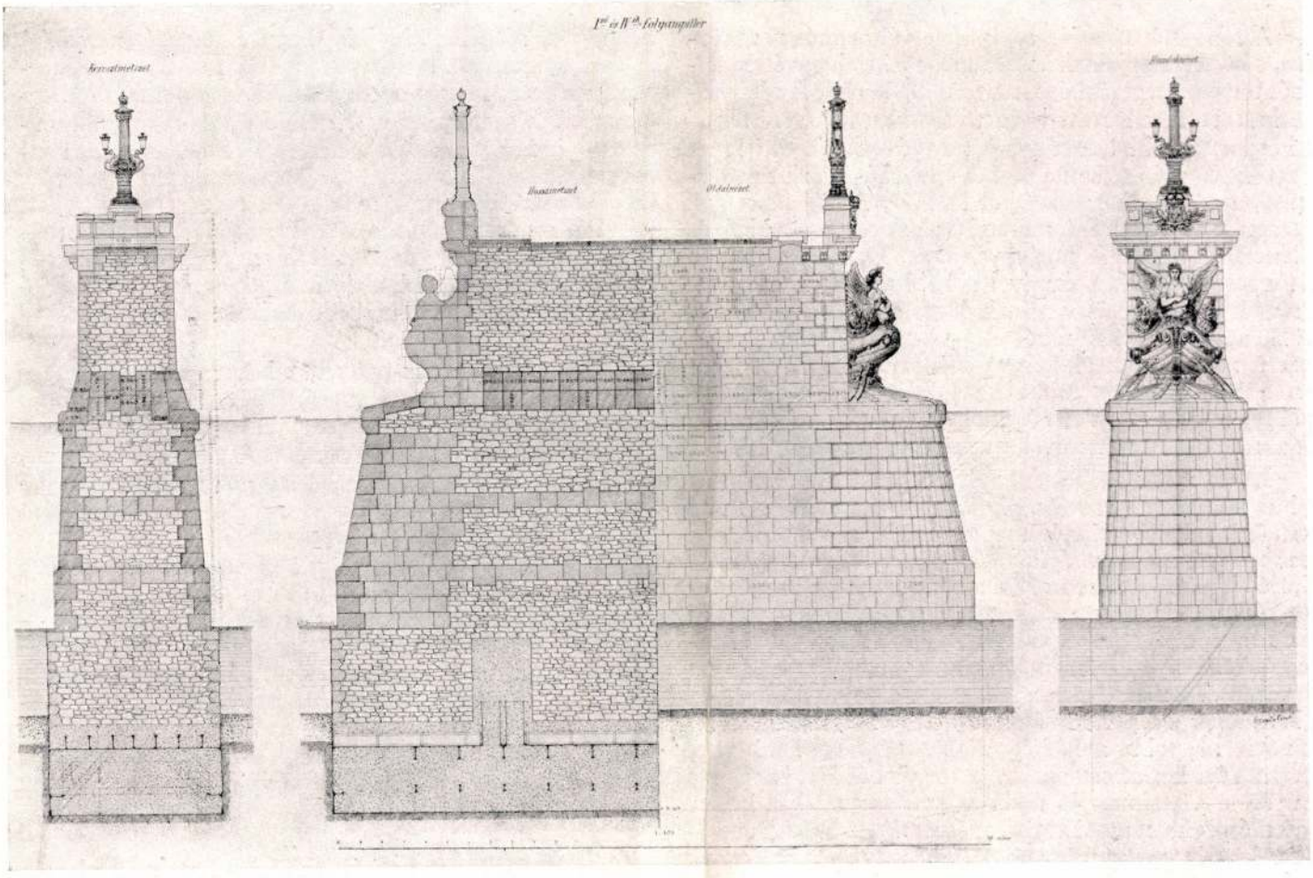
Az idézett műből kitűnik, hogy W. *Clark* rendkívüli gondossággal ügyelt fel az építésre. A helyszíni építésvezető Adam *Clarke* szintén angol mérnök volt, az Alagút későbbi építője és akiről Budapesten teret is neveztek el, de az építés szellemi vezetője végig W. *Clark* maradt. Fel van jegyezve, hogy évente többször jött Magyarországra, minden alkalommal hosszabb időt töltött itt, az építés minden részletére itt adta meg az utasítást, az építőköveket személyesen választotta ki és Ausztriában maga végzett kísérleteket a hídhoz felhasználandó faanyaggal stb. Úgy látszik, hogy élete főművének tekintette a Pestet és Budát összekötő hidat, aminek megépítésébe belevitte minden tudását, angol alaposságát és ragyogó építőművészi képességének legszebb lángolását.

Időrendben ugyan nem ide tartozik, de az egység kedvéért a leghelyesebbnek találom, ha egyfolytában a *Lánchíd átépítését* is itt tárgyalom.

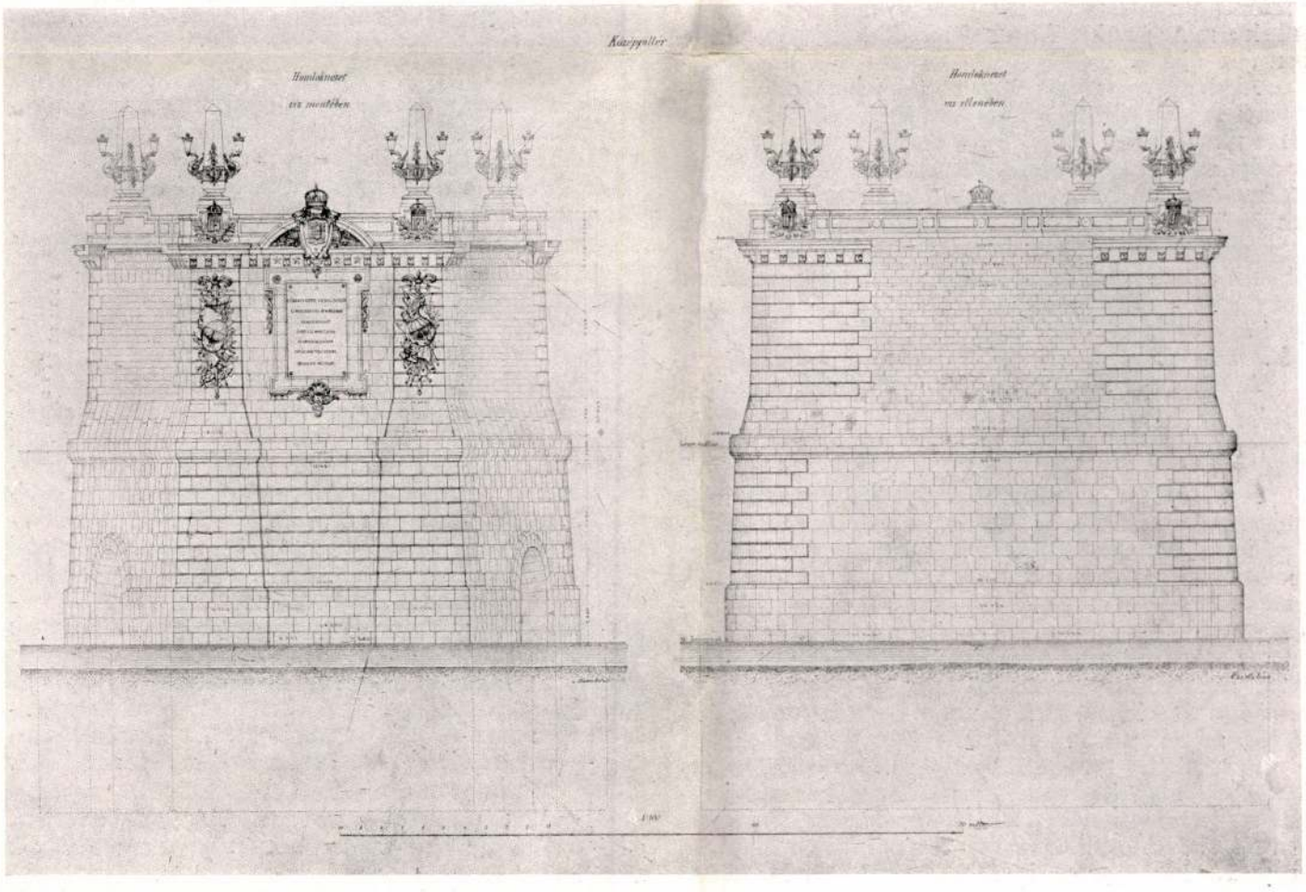
Ismeretes, hogy a forgalmi igények megnövekedése és a Clark-féle szerkezet némely hibája folytán idővel át kellett építeni a Lánchidat, ami a kereskedelemügyi minisztérium hídosztályának tervei szerint 1913—15. években került végrehajtásra. A tervek építészmérnök közreműködése nélkül, de annak szem előtt tartásával készültek, hogy a híd szépségének az átépítés folytán szenvednie nem szabad. A terveket elbírálás végett a Közmunkák Tanácsához kellett felterjeszteni, e tanácsban érvényesült az építészi közreműködés bírálat és tanácsadás formájában.

A Széchenyi-Lánchid kapuzatának oldalnézete.

A Margit-híd I. pillérének oldal- és homloknézete és metszete.

A Margit-híd középpillére elölről és hátulról nézve.

A falazatok külsején semmiféle változtatás nem történt, a hídfők alapjainak a vízszintes reakciók felvétele céljából történt megerősítése is a föld alá került. A régi vasszerkezetet azonban teljesen új szerkezettel cserélték ki és hogy a nagyobb összsúlyra és mozgó terhelésre készített új szerkezet méreteiben a régitől lehetőség szerint ne térjen el, az új szerkezet acélból készült. Az új lánctagok vastagsági és szélességi méretei valamivel nagyobbak és a lánctagok hossza is megnövekedett. Ez utóbbi folytán a függesztő vasak valamivel ritkábbak lettek s ezáltal a régi híd függesztő vasainak hárfaszerűsége valamivel csökkent, de a híd hatásából alig vesztett. A régi faszerkezetű merevítő tartók helyett acéltartók készültek teljesen a régi rácsozás mintájára és alig valamivel magasabbra, mint a régi volt, úgyhogy a kilátás, valamint az oldalirányú hatás semmivel sem romlott a régihez képest.

Külön esztétikai feladat volt a régi fakorlátok helyett a híd stílusába beleillő vaskorlátnak, valamint a hídra kerülő kandellábereknek megtervezése, mivel a régiek nem feleltek meg a világítás technikai követelményeinek. Külső ajánlásra e feladatokkal a hídosztály egy magántervező építészt bízott meg, aki azonban a hídhoz egyáltalában nem illő szecessziós cifra korlátot, a hídra pedig kandelláberek helyett óriási ötágú rituális tóragyertyatartókat tervezett. Természetesen a hídosztály e terveket elvetette, a korlátokat a régi fakorlátok mintájára készítette el, ami minden nagyobb nehézség nélkül végrehajtható volt, mert a régi korlát oszlopai is öntöttvasból készültek, így csupán a vízszintes és átlós irányú gerendákat kellett hasonló profilt mutató vasból megszerkeszteni. A kandelláber-kérdést pedig úgy oldották meg, hogy a kapuzatok sarkain lévő igen szép, és a híd stílusába teljesen beillő kandelláberek egyikét leszerelték, azt megmintáztatták, és a szükséges magasságnak megfelelő új talapzattal ellátva, ennek a mintájára készítették el a híddal teljes összhangban álló újakat.

Általános vélemény, hogy az átépítés rendkívül szerencsés módon sikerült, ami a terveket készítő és a munkákat vezető Beke József és dr. Gállik István, valamint az alépítményi munkák felügyeletét ellátó Püspöky Gyula érdemeit dícséri. Meg kell még említenem, hogy a Kisfaludy Társaság 1918-ban a Lánchíd átépítését jelölte meg, mint az utolsó hat év alatt készült legkiválóbb műalkotást és a Greguss-díjat a tervezőbizottságnak, illetve mint azt az okirat mondja: *a Széchenyi-Lánchíd újjáépítését a műszaki tudás és művészi ihlet oly szerencsés találkozásával* végzett kiváló férfiaknak ítélte oda.

A budapesti *Margit-híd* 1872—76. években épült a Société de construction dés Batignolles cég képviseletében Ernest Gouin párizsi mérnök által benyujtott terv alapján a fenti cég vállalatában.

A hídépítést nemzetközi tervpályázat előzte meg, aminek az eredményét az akkori közmunka és közlekedésügyi miniszternek 1872-ben e tárgyban kiadott jelentése ismerteti. A tervek készítésének részleteire azonban a jelentés nem ad semmiféle felvilágosítást és mivel a híd eredeti tervei és építési iratai is hiányoznak, teljesen a találgatásokra vagyunk utalva a tekintetben, hogy a magas művészi részletekben bővelkedő igen jó összbenyomást keltő és a városképbe harmonikusan beilleszkedő híd építésénél mi lehetett a mérnök és építész szerepe.

A szerkezet rendkívül komplikált erőjátékú rácsos ívekből áll, melyek pontos számítása a statika mai fejlettsége mellett is igen nehéz, a hídépítés akkori állása szerint pedig, ha közelítő eljárás szerint történt is a számítás, igen nagyfokú képzettséget kívánt a tervezőtől. Ha ehhez hozzávesszük, hogy a híd szerkezetére is igen jól van megoldva, megállapíthatjuk, hogy a tervező nagyfokú statikai és konstruktív tudással rendelkezett. Hogy e képességek mellett a finom vonalozású ívek és szerencsés tömegelosztású falazatok között fennálló összhangot építőművész segítségével sikerült-e elérnie, és hogy az egész koncepció kitermelésében mennyi lehetett az építész szerepe, erre vonatkozóan nem állapítható meg semmi. Fejlett művészi képességű építő- és szobrászművészek közreműködését bizonyítják a falazatok fínom részletei és a rendkívüli szépségű szobrok alakjai. A középpilléren található bevésés szerint a közreműködő szobrászművész *Thabard* volt.

E sorok írója 1938-ban a munkákat végrehajtó, ma is fennálló francia cég egyik vezetőjénél érdeklődött aziránt, hogy a tervezésre és építésre vonatkozóan állanak-e megfelelő adatok a cég rendelkezésére. A válasz tagadó volt, megjegyezte azonban a vállalat igazgatója, hogy a budapesti Margit-hidat a cég ma is úgy tartja nyilván, mint egyik legszebb alkotását.

A teljesség kedvéért meg kell említenünk, hogy a kereskedelemügyi minisztérium a 90-es években — minthogy a hídnál semmiféle terv nem állott rendelkezésre — a hidat felmérette és ennek, valamint a rendkívül hiányos építési ügydarabok adatai alapján a híd terveit Gruber Antal kir. főmérnökkel elkészíttette. E tervek nem műszaki, hanem tollrajz jellegűek és csak az alépítményre nyujtanak kellő tájékozódást. Mint érdekességet meg kell említenem, hogy a rajzok alá nem a rajzokat a valóságban készítő Gruber Antal neve van aláírva.

E rajzok alapján a 3. és 4. ábrákon közöljük a híd egy meder- és a középső pillérjének oldal- és homloknézetét, valamint metszeteit.

Az egység kedvéért itt tárgyalom a mérnöknek és építésznek a *Margit-híd átépítésével* kapcsolatos együttműködését is, bár ez időrendben a későbbiekre tartozna.

Az idők folyamán a Margit-híd forgalma és a híddal szemben támasztott terhelési igények annyira megnövekedtek, hogy a híd kiszélesítését a villamos vágányokon kívül eső kocsipályáknak egy-egy nyomról két-két nyomra való átépítését és a régi szerkezet megerősítését nem lehetett tovább halasztani.

A kiszélesítés, illetve átépítés terveit dr. *Mihailich* Győző műegyetemi tanár készítette annak a szem előtt tartásával, hogy a kiszélesítés a híd déli oldala felé történhet, az átépítés azonban a híd építészeti jellegét és szépségét nem csökkentheti.

A kiszélesített részre kerülő új vasszerkezet a belső erőjáték szempontjából egyszerűbb lett, de külalakra teljesen megegyezik a régi szerkezettel. A gazdag építészeti és szobrászati alakzatokkal díszített pillérek déli részét lebontották és a meghosszabbított pillérekbe újból beépítették. A déli vámszedő házak a híd szélesítésének megfelelően dél felé eltolva, teljesen a régi alakjukban, a régi anyag felhasználásával épültek újjá. Ilymódon a híd külalakja csak egész lényegtelen változást szenvedett. A trapézalakú középső pillér déli vége valamivel keskenyebb lett, de még mindig olyan domináló szélességű, hogy az teljesen a régi hatást kelti. Egy további változás az, hogy a Margit-szigeti szárnyhídnál a befordulási sarkok legömbölyítése miatt — ami forgalmi okokból elkerülhetetlen volt — az itteni jellegzetes két kandellábert nem lehetett többé visszahelyezni.

Egyébként az átépítés folytán a híd szépségben nyert, a kiszélesítés folytán a pilléreknek és így az egész hídnak monumentalitása emelkedett és az ívek szép vonalazása ennek folytán még jobban érvényesül, mint azt a régi és

új hídról készített 5. és 6. ábrában közölt fényképek is szemléltetik.

Az építészeti kialakítás részletterveit a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium hídosztályában szolgáló két építészmérnök készítette, ugyancsak ők vezették a munkák építészeti részeinek lebonyolítását is nagy rátermettséggel és lelkesedéssel, s mint az eredmény mutatja, teljes sikerrel.

Egyes fontos építészeti szakkérdésekben *dr. Hültl* Dezső műegyetemi tanár szolgált tanácsokkal, az ő elgondolása szerint készültek a hídfeljáróknak a híd egységébe szépen beleilleszkedő támfalai is, minek folytán a korábban földrézsűkkel határolt feljárók provinciális jellege megszűnt.

Amint ezekből látható, a Margit-híd átépítésében a mérnök és az építész együttműködése teljes mértékben és kiváló eredménnyel érvényesült.

Az 1894—96. években épült *Ferenc József-híd*dal kapcsolatban egész pontos adataink vannak arra nézve, hogy miként érvényesült a mérnök és építész együttműködése.

A fővámtéri és eskütéri hidakra annak idején közös tervpályázat volt kiírva. A pályázaton beérkezett tervek közül az 1. díjjal jutalmazott terv vált később az Erzsébet-híd, a 2. díjas terv pedig a Ferenc József-híd terveinek alapjává.

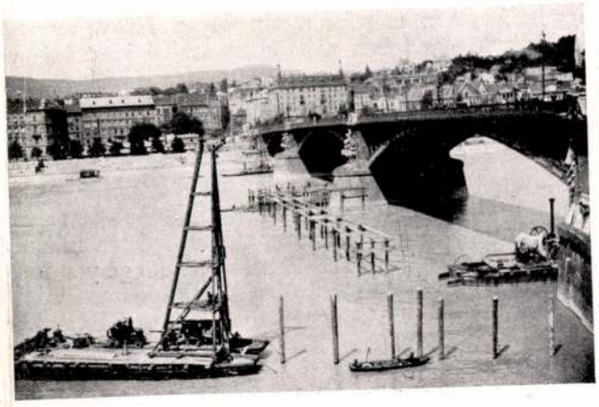
Az utóbbi terv szerzője *Feketeházy* János mérnök volt, kinek a terve főképen szép vonalozásával nyerte meg a tetszést, architektonikus részletei azonban elhibázottak voltak, szerkezeti tekintetben pedig számos kifogás merült fel a terv ellen.

A megvalósításra került híd tervét a díjnyertes pályaterv alapelvének felhasználásával a kereskedelemügyi minisztérium hídosztálya készítette *Czekélius* Aurél vezetésével *Beke* József, *Gállik* István és mint építészeti szakértő, *Nagy* Virgil közreműködésével.

Az építész közreműködéséről teljes képet nyujt *Nagy* Virgilnek a Magyar Mérnök és Építész Egylet közlönyében 1895-ben *A fővámtéri Dunahíd architektúrája* cím alatt megjelent dolgozata. E dolgozatban olyan modern elveket vall, amelyek ma is teljes egészében helyt állóak.

Kiemeli, hogy a vasszerkezetet kő vagy más anyag architektúrájában beleerőltetni nem szabad. A hídkapuzatot a kedvező hatás érdekében tömörré kell készíteni, de nem szabad, hogy ez a belső szerkezetet letagadja. A kapuzat a hídnak építészeti szempontból is a legértékesebb része, alkalmazkodni kell tehát itt is az anyag és szerkezet lényegéhez. A statikai érzést mindig ki kell elégíteni, nem szabad tehát a hídsarukat köpenylemezekkel eltakarni. A pillérfalazatokra is csak azért tervez jégtörőfejet, mert erre a saruk megvédése szempontjából szükség van, nem pedig, hogy ezáltal a sarukat elfedje. A mérnöki munkába teljesen bekapcsolódik, abba szinte beolvad. Tárgyalja az alsó és felső öv alakításának kérdését, megemlíti, hogy az alsónál több kötöttség, a felsőnél több szabadság van, de a statikai követelményekhez mindig alkalmazkodik.

A kapuzat keresztkötésének íves alakját megokolja, az megfelel a statikai szükségletnek. A kapuzat felső része nem szerkezeti elem, az csak a kedvezőbb hatás kedvéért szükséges.

A Margit-híd képe az átépítés előtt.

Érdekes megjegyzéssel zárja dolgozatát. Még nem tudja, mi lesz a javasolt újítások hatása, mert ily elvek alapján még nem építettek hidat.

Az utókor már megadta e kérdésre a választ, a Ferenc József-híd esztétikája igen sikerült. Ha mai ízlésünk szerint másképen ítélnénk is, Mehrtens a hidak építésének történetéről írott könyvében a Ferenc József-hidat a világ legszebb konzolos hídjának nevezi. Valóban oldalirányról és szemközt nézve a híd igen szép formát mutat. Ferde nézetben nem ilyen előnyös, ennek azonban nem a hídszerkesztők, hanem a városrendezők az okai, akik a hídfők előtti tereket nemcsak a tuljadonképeni feljárók vonalában, hanem teljes felületükön feltöltötték, úgy, hogy a híd formálisan ül a feleslegesen magas partokon. Ennek a következménye lett az is, hogy a klasszikus szépségű vámpalota mélyedésbe került.

Az Erzsébet-híd az említett tervpályázaton első díjat nyert *Kübler*-féle terven lévő szerkezeti gondolat alapján készült. Maga az eredeti terv nem valósulhatott meg, egyrészt, mert abban az időben Magyarországon még nem gyártottak kábeleket, másrészt, mert a kapuzatoknak és az oldalnyílások kábeljeinek falazattal leplezett megoldása nem mindenkinek nyerte meg a tetszését. Az eredmény az lett, hogy a minisztérium hídosztálya egy egynyílású lánchidat tervezett, amelyben igyekezett a Kübler-féle hiányosságokat kiküszöbölni. A tervezők ugyanazok voltak, mint a Ferenc József-hídnál, csupán *Püspöky* Gyula kapcsolódott még be az alépítményi tervek készítésébe.

Az eredmény a megkapó merészségű monumentális hatású igen szép híd lett, aminél azonban sajnos *Nagy* Virgil már nem érvényesítette azokat a helyes elveket, amelyeket a Ferenc József-hídnál alkalmazott.

A kapuzat itt már kőarchitektúrát utánzó vaslemezburkolattal van körülvéve, sokkal nagyobb tömeget mutat, mint amit az elfödött vasszerkezet képvisel, azonfelül lefut a pillér falazatáig, azzal mintegy összefüggő egészet alkotva, a pillérsarukat is elfödi. Valószínű, hogy *Nagy* Virgil nehéz küzdelem után adta fel elveit, erre mutat az is, hogy e sorok írója mintegy 15 évvel ezelőtt

A Margit-híd képe az átépítés után.

még talált a minisztériumban olyan Nagy Virgil-féle tanulmányt, amelyben a kapuzat sokkal karcsúbb volt, az kívülről is mutatta a szerkezetet és a felfekvési saruk sem voltak elfedve. Valószínű, hogy a külső esztétikai szakértők nem találták a híd monumentális méreteivel arányban állónak a karcsú kapuzatot, ez indíthatta talán Nagy Virigilt arra, hogy e méreteket megnövelje s azt még a kőarchitektúra utánzásával is fokozza. Ezt látszik igazolni az is, hogy *Püspöky* Gyula visszaemlékezése szerint a kapuzat egyenes vonalozású függélyes lemezburkolattal készült, ezt azonban *Alpár* Ignác nem találta elég erőt mutatónak és kívánságára utóbb enthazist mutató, a híd oldalnézetéből ma is látható, újabb elemek kerültek fel.

Meg kell még említeni, hogy a lehorgonyzó falazatoknak a föld felett lévő tömege nem nyujt kiegyensúlyozott egységet, ami azonban azért állott elő, mert a lehorgonyzás stabilitásának helyreállítása végett utóbb nagy súlyt kellett a falazatra ráhordani és ez architektonikus formába öntve ma is ottmaradt. Ennek a formának kialakításánál tehát a felrakott tömeg körvonalához kellett igazodni.

Az újabban épített Dunahidak közül a *Horthy Miklós-hídról* kell elsősorban megemlékeznem.

A hídra tervpályázat volt kiírva, aminek nagyszámú szerkezetére is helyes terv beérkezése volt. A tervpályázat azt is megmutatta, hogy minden jobb terv építész közreműködésével készült, aminek hatása ennek folytán esztétika szempontból is igen jó volt.

A tervpályázatra a kötött feltételek miatt csak lánc-, ív- és hasonló hídtervek érkeztek be. A pályatervek elbírálása után több oldalról — ezek között neves esztétikusok részéről is — az a kívánság nyilvánult meg, hogy egymásután következő két lánchíd és hasonló vonalazást mutató Ferenc József-híd után olyan híd épüljön, aminek lehetőség szerint pálya föié nyúió része nincs. Hogy ily típusú hidat lehessen építeni, a minisztérium a tervpályázati feltételek egyes pontjait revizió alá vette, az érdekelt hatóságok hozzájárulásával azokat módosította és maga kezdett foglalkozni a felsőpályás híd kérdésével. Így alakult ki dr. *Álgyay* Pál — akkor miniszteri műszaki tanácsos — elgondolása alapján a híd mai alakja a háromnyílású rácsos gerendahíd.

A Horthy Miklós-híd a legegyszerűbb külsővel sorakozik az esztétikai szempontból kiváló helyen álló többi budapesti hidak környezetébe. A híd kialakításában a legnagyobb egyszerűség jut érvényre. A híd nyílásai nemcsak szerkezetükre a legelőnyösebbek, hanem a legkedvezőbb benyomást is keltik. A híd alsó övének fínom vonalazása, a szerkezetnek merészen kicsiny magassága, határozott lendületet adnak a hídnak. E lendületben a parti pilléreknek megfelelő formájú és tömegű kiképzésére volt szükség, ezek megtervezésére tervpályázat eredménye alapján *Wälder* Gyula műegyetemi tanár és *Rottmann* Elemér építészmérnök nyertek megbízást. Közreműködésük eredményezte azt a harmonikus egységet, amit ma a híd falazataival, hídfőivel és feljáróinak tömegével mutat, melyek közül a pesti feljáró *Wälder* Gyulától kapta építészeti kialakítását, a budai feljáró pedig *Weichinger* Károly építészmérnök tervei alapján készült.

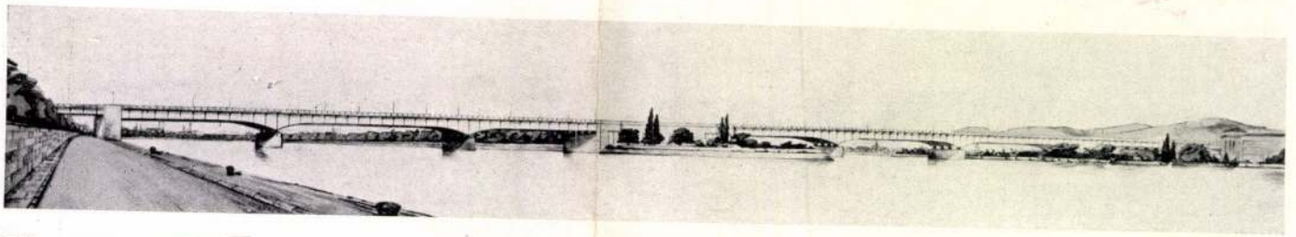
Külön említést érdemel a budai parti pillér északi oldalán létesült haditengerészeti emlékmű. A híd építése azzal az elhatározással indult, hogy az országgyarapító kormányzónkról elnevezve, a *Horthy Miklós-híd* nevet viselje. Ennek kapcsán merült fel az a gondolat, hogy a régóta tervezett haditengerészeti emlékmű a híddal összefüggően létesüljön. A terv megvalósítása céljából először nyilvános, majd szűkebbkörű tervpályázatot írtak ki, aminek eredményeképen *Szentgyörgyi* István szobrász és *Miskolczy* László építész kaptak a tervre, illetve a szobor megmintázására megbízást. Az eredmény a közismert emlékmű, mely méreteivel és formájával páratlan érdekessége a hídnak. Az emlékmű megvalósításánál a mérnöknek jutott az a szerep, hogy a művészi elgondolást szerkezeti kapcsolatba hozza a híddal.

Az építés alatt álló *óbudai Árpád-híd* tervezése és építése folyamán már eddig is számos esetben igazolást nyert, hogy milyen eredményes lehet a mérnök és építész együttműködése.

Már maga a tengely megállapítása is a mérnök és építész közös munkájának eredménye, mert ennek az eldöntésében nemcsupán hídszerkezeti, vízfolyási és forgalmi, hanem városrendezési szempontok is mértékadók. Hosszú multja van már az e tárgyban folytatott vitáknak, míg végre az illetékes felek dr. *Széchy* Károly javaslatára elfogadták azt a tengelyt, amelyben most a híd épül. Előzően e hídra is tervpályázat volt kiírva, ami a Horthy Miklós-hídéhoz hasonlóan sok szép és értékes terv beérkezését tette lehetővé és amely alkalom ismét a mérnök és építész együttműködésének eredményességét igazolta. Ha a beérkezett tervek nem is kerültek megvalósításra, a pályázat mégis eredményes volt, mert igazolta, hogy a Margit-szigettel való csatlakozás kérdését és a sokat vitatott tengely ügyét a sziget meghosszabbítása nélkül nem lehet megoldani. Ez az eredmény vezetett az említett Széchy-féle tengely javaslatra, aminek az elfogadása tette lehetővé, hogy a híd a megvalósulás stádiumába került.

A minisztérium hídosztálya úgy ítélte meg — s ezt számos külső esztétikai szakértő is megerősítette —, hogy a vidék hangulatába szépen illeszkedne be itt is a felsőpályás híd. Úgy vélte továbbá az osztály, hogy megfelelő arányú és vonalozású, sok síma felületet feltáró, nyugodt hatású, tömör tartószerkezettel igen jó eredményt lehetne itt elérni. Minthogy a pályatervek között ilyen nem volt, maga az osztály kezdett foglalkozni ily szerkezet kialakításával, természetesen a szakosztályban szolgálatot teljesítő két építészmérnök bevonásával. Terveik eredményét az itt bemutatott ábra tünteti fel, melyről a híd monumentális hatása, fínom vonalazása és a környezetbe való beilleszkedése máris megítélhető.

Az építés folyamatban van, nagyon sok részlet vár még megoldásra, korai volna még az építész és mérnök együttműködésének mérlegét ezek alapján felállítani, de az eddigiekből is nyilvánvaló, hogy ez az együttműködés eredményes lesz, mint ezt a felsorolt Dunahidak példái is mutatják.

Az óbudai Árpád-híd képe északról nézve.

Budapest 1926 jul. 11
I. Mészáros-utca 12. I emelet 2.

Igen tisztelt Doktor úr!

Éppen szabadságra készültem a szép. művr. múzeumban volt Becker úrnál dolgozni. Egy pár régi festő után is érdeklődtem. Becker úr Doktor úrhoz utasított, aki most dolgozik a régi művészek életrajzán.

Sajnálom hogy személyesen nem találkozhattam Doktor úrral és most kénytelen vagyok fáradságát írásban kérve válaszát.

Doktor úr kérem, létezett egy Mathias Hanisch 1800 körül, egy A. Lanzi 1860 körül és az 1870-es évek körül Kübler J. nevű festő művészek volt.

Ők mondják Kübler J. magyar ember volt, egy nagy pusztai lovas képek láttam tőle.

Mathias Hanisch től egy Madonna kép volt restaurálni nálam és A. Lanzi tól egy portrait, egy magyar úri asszonyról.

Kübler J. festő

A. Lanzi.

Dorlaténak is van egy nagy, nemes alakú képe. Utóbbiban Dorlo képe. Utóbbiban Dorlo Kotzmut kapcsán a Kotzmut családról, annak dolgairól, mely dolgokkal kiegészítés- és összefüggésben áll Dorlo képe. Ha jól emlékszem, Dorlo képén egy Kotzmut Pelegrini kard is van. Kívülről, utóbbiban Dorlo alakot lovon ülve. Pontos adatok nincsenek nálam, de ha szükséges, megkapja.

Tisztelettel

Vagyon lekötelem is hálás vagyok
ha Szellőkell kaiknak, egy sorral
válaszolna.

Fáradságát előre is köszönöm

Lisztelő hívő
Klammer Charitka.

Kübler József

becsi fotó

l.

Lechner Jenő dr.

A Magyar Nemzeti
Múzeum épülete
1836—1926.
Bp. 1927
34. l.

Főtiszt. e...
Szánvi Ottó ...
IX.Bákos-u. 1...
Szénmüv.Muz.

— (Die Leipzig-Dresdener Eisenbahngesellgeschaft) läßt jetzt Wagen bauen, welche bestimmt sind, ganze beladene Frachtwagen sammt den Pferden aufzunehmen, um den Frachtverkehr, welcher zwischen entfernten Plätzen (z. B. Braunschweig und Prag) sich bewegt und unterwegs die Bahnroute verfolgt, für diese Strecke mehr auf die Eisenbahn zu lenken, als es möglich ist, so lange Speditions- und Umladekosten diese Zwischenbenutzung erschweren.

Neuigkeiten. Schulen werden überall errichtet und erhalten, aber nicht alle haben einen so guten Geruch, als die neue zu Köln etablirte. Ein Herr Grove hat eine Kaffeeschule errichtet, wo man nicht bloß vortrefflichen Kaffee zu trinken bekömmt, sondern auch kochen lernt. Die Schule wird viel besucht und man bemerkt bis jetzt wenig Schulversäumnisse.

— (Neue Erfindungen.) Ein Künstler in Philadelphia baut ein Luftschiff aus Pergament und will uns nächstens damit einen Besuch machen — Ein Wagenfabrikant in Paris hat einen prächtigen Postwagen gebaut, der alle Stunden ein Poststückchen bläst und überhaupt zwölf Trompeterstücke, wie der beste Postillon spielt.

— (In Paris ist die Mutterliebe die neueste Mode.) Eine Mutter, die ihre Kinder lieb hat, kleidet die Knaben in Sammet, die Mädchen in Seide und Pelz, die Hüte sind voll kostbarer Federn, die Krägen von Brüsseler Spitzen. Eine rechte Mutter bricht sich ein Glas Wein ab, um ihrem Kind frühe den Kopf zu verdrehen.

— Auf der Eisenbahn von Frankfurt an der Oder nach Berlin muß die in Oesterreich erfundene Sicherheitsvorrichtung, die aussprühenden Funken unschädlich zu machen, noch nicht in Anwendung gebracht sein, denn am Neujahrstag gerieth einer der Güterpostwagen zum Schrecken der Passagiere dadurch in Brand. Zum Glück konnte noch der Geldkasten, worin sich für 60,000 Thaler an Papiergeld befanden, gerettet werden, obschon er größtentheils verkohlt war.

— Die Residenzpolizei zu Dresden ist durch einen Fremdeninspector erweitert worden, doch ist bis jetzt sein Geschäftskreis ein Geheimniß. Wahrscheinlich soll er jedem Fremden, der in Dresden einpassirt, auf den Zahn fühlen, was ohne Handschuhe eine gefährliches Geschäft ist.

— Das vierte Quartalheft des dritten Jahrganges des Centralblattes sämmtlicher Enthaltsamkeits- und Mäßigkeitsvereine in Ost- und West- (Preußen) bringt eine Uebersicht der Zunahme der genannten Vereine aus dem Königreich Hannover.

Im Jahre	1837	bestand	1 Verein	mit	20 Mitgliedern
„ „	1837	bestanden	11 Vereine	„	225 „
„ „	1839	„	44 „	„	1300 „
„ „	1840	„	132 „	„	10188 „

Gegenwärtig besteht wohl nur noch ein Verein, zu dessen Mitgliedern sich mit geringen Ausnahmen sämmtliche Hannoveraner zählen. Man sollte bei Zeiten doch auch an ein Centralblatt für die Maßlosen und Unmäßigen wenigstens in geistigen Dingen sorgen.

— (Ein Mechanicus in Nordamerika) hat nun eine Tanzmaschine erfunden, wodurch die Damen alle Tänzer entbehren können. — Diese Tanzmaschinen sind äußerst nobel gekleidet, bewegen sich äußerst graciös, und sprechen so viel süße Sachen und Ballcomplimente, daß sie hierin den Damen nichts mehr zu wünschen übrig lassen. Die Tänzerinen sind ganz entzückt über die Tanzmaschinen, und die Herren haben also auf Bällen gar nichts mehr zu thun, als höchstens zu lorgnettiren, oder in die Rauchzimmer zu gehen, und Bier zu trinken.

— (Adelige Freiheit.) In dem nahe bei Klausenburg liegenden Marktflecken Gyala, wohnt ein Tabularbeisitzer, J. B. Dieser berief am 22. Okt. v. J. seinen Unterthan Steph. Capusán zu sich, und schimpfte und schändete den armen Menschen unter himmelschreienden Flüchen deswegen, weil derselbe ein steinigtes Stück Ackerland nicht umgepflügt hatte. Alsdann spannte er mit ihm die Ochsen an seinen Wagen, um zusammen auf das fragliche Feld hinauszugehen, er zwang den genannten armen Unterthan, das Joch auf seinen Nacken zu nehmen und führte ihn so auf das Feld. — Dies ereignete sich im zweiundvierzigsten Jahre des 19. Jahrhunderts. Also eingejocht folgte der Arme seinem Tyrannen bis an das Ende der sogenannten Csucsaker Gasse. Es nützte nicht, daß die Gattin des gewaltthätigen und von der Gicht geplagten Edelmanns ihn ermahnte, und ihn mit den Worten: „Du von Gott verworfener und geschlagener Mann, warum unternimmst du solche Thaten?“ von seinem Vorhaben abzubringen versuchte, der unmenschliche Befehl mußte vollzogen werden. —

(Die Agr. Ztg. nach Mult és jelen.)

— (Metzenseifen im Abaujvárer Comitat.) Wie unrichtige Begriffe von Ehrlichkeit und Unehrlichkeit noch bei den Zünften in Ungarn herrschen, hat hier folgendes neue Beispiel gelehrt. Ein Schustergesell wurde bei einer Execution, welcher er mit vielen andern Zuschauern beiwohnte, vom Henker ersucht, ihm ein wenig den zum Aufhängen bestimmten Strick zu halten. Der Schustergesell erwies ihm diese Gefälligkeit, wurde aber deswegen von der „ehrsamen“ (dies ist das epitheton perpetuum der Zünfte) Schusterzunft als unehrlich ausgestossen Er recurrirte deswegen mit einer Bittschrift an die Stände des Abaujvárer Comitats und diese ernannten eine Commission zur Untersuchung. Warum stoßen die Zünfte nicht lieber als unehrlich aus: Schneider, die bei Kleidungen, Tuch und andern Kleiderstoffen, Kirschner, die Pelzwerk, Müller, die Mehl entwenden, Fleischhacker, Bäcker, Seifensieder, Krämer, die schlecht wägen, u. s. w.? R.

— (Pesth.) Montag den 6. Februar fand die sechste allgemeine Sitzung des Kisfaludy-Vereins statt, zu der sich ein schönes Auditorium, das zum großen Theil aus den schönsten Frauen bestand, versammelte. Die vorgetragenen Gegenstände waren zweckmäßig gewählt und gewährten durch bunten Wechsel einen großen Genuß. Es ist ein erfreuliches Zeichen des Aufschwungs der magyarischen Literatur, daß die Frauen unsere literarischen Versammlungen mit ihrer Gegenwart beehren.

— Vorgestern verließen die ersten Dampfschiffe ihr Winterquartier, den Altofner Hafen, und gestern feuerte eines bereits Abschiedssalven, die erste Fahrt unternehmend. Ueberhaupt benützt man geschäftig den ungemein gelinden Winter; denn diese Woche sind schon zahlreiche Fruchtschiffe von hier nach den unterm Gegenden abgegangen, welche ungewöhnlich zeitlich beginnende Schifffahrt für den Handel von um so größerem Einfluß werden dürfte, als die Fahrstraßen durch den vielen Regen grundlos sind, und die Zufuhr von Weitem her ganz abgeschnitten ist. — Hätten wir jetzt mehr Kanäle, wir hörten weniger Klagen; und doch trifft man sogar keine Anstalten, auch nicht für den nöthigsten, den Donautheißkanal!

Halt, noch Etwas! Letzten Montag hatte sich im Nationaltheater folgender Fall ereignet. Eines der beleibtesten Individuen, welche auf dem Schnürboden beschäftigt sind, hatte sich zufällig einen kleinen Schwindel zugezogen, verlor demzufolge das Gleichgewicht und fiel plötzlich, wie ein wahrer Deus ex machina mit großem Gepolter auf die Bühne, wo er zwei Chorsänger bedeutend verletzte, selbst aber, so viel man bisher weiß, keinen Schaden nahm.

Wiener Börsen-Course.

6. Februar 1843.

		Conv.-Mze.
Metaliques	à 5%	110⅜
dto.	à 4%	101
dto.	à 3%	77¼
Anleihen vom Jahre 1839		284
dto. dto. dto. 1834		718
Bank-Actien das Stück		1624
Eszterházy-Los		51¼
Kaiserliche Ducaten		102

Markt-Preise

der Körnerfrüchte in Pesth am 7. Februar

Pesther Metzen, Groschen W. W.

Weitzen	130	—	142
Halbfrucht	100	—	110
Roggen	90	—	98
Gerste	70	—	80
Hafer	56	—	66
Kukurutz	80	—	90

Früchten-Preise.

Der Preßburger Metzen, Groschen W. W.

	Comorn den 4. Februar			Szegedin den 4. Febr.		
	best.	mit.	ger.	best.	mit.	ger.
Weitzen	—	—	—	70	—	—
Halbfrucht	—	—	—	60	—	—
Korn	—	—	—	—	—	—
Gerste	—	—	—	40	—	—
Hafer	—	50	—	40	—	—
Kukurutz	—	87	—	40	—	—
Hirse	—	—	—	120	—	—

Bühnen-Repertoir.

Pesth, deutsches Theater.

Wasserstand der Donau:

in der Brunnmaschine zu Ofen am 9. Febr.

Früh 8 Uhr 13′ 8″ 6‴ ober 0.

Lotto-Ziehung.

Ofen am 1. Februar 1843.

44 34 1 6 60

Wien am 25. Jänner 1843.

33 19 69 90 51

Meteorologische Beobachtungen an der Ofner königl. Sternwarte am 8 Februar.

Zeit der Beobachtung	Barometer auf 0° Reaumur reducirt: Pariser Maaß	Wiener Maaß	Thermometer Reaumur	Wind	Witterung
9 Uhr Morgens	27, Zoll 486	28Zoll 3L. 0P.	+ 3, 92	WNW. Sanft	Trüb
12 Uhr Mittags	„ „ 489	3 0	+ 4, 00	NO. Sanft	Trüb
3 Uhr Nachmittags	„ „ 467	2 8	+ 4, 58	NO. Sanft	Trüb, Regen
9 Uhr Abends	„ „ 504	3 2	+ 3, 92	S. Schwach	Trüb

Nachrichten.

Bei **Joseph Wagner** in Pesth, am Servitenplatz, ist neu erschienen:

Ladislaus Hunyady's Schwanengesang, ungarische Melodien aus der neuen Oper: **L. Hunyady's Tod**; componirt und für das Pianoforte eingerichtet von Franz Erkel, Capellmeister am Nationaltheater. 36 kr.

Mariette-Polka, componirt von Johann Kirch. 12 kr.

Honderü, Ungarischer für das Pianoforte, componirt von C. Thern. 30 kr.

Verpachtungsanzeige.

In der 1½ Stunde von Stuhlweißenburg gelegenen Herrschaft Lovas Berény sind die herrsch. Branntweinhäuser zu Lovas Berény und Nadap sammt den Branntweinschank von Georgi l. J. an auf ein oder mehrere Jahre in Pacht zu geben Weitere Auskunft hierüber ertheilt das Hochteramt zu Lovas Berény.

Stadt-Meierhof-Luftgebäude-Verpachtung.

Vom Magistrate der k. freien Hauptstadt Ofen wird bekannt gemacht, daß die Traiteur und Schankgerechtigkeit im Stadtmeierhofgarten sammt den dazu gehörigen Gebäuden und Bestandtheilen, bistehend aus einem großen Tanzsaale, drei Nebenzimmern und Terasse im obern Tract, nicht minder rückwärts im Hof ein Zimmer, eine große Küche sammt Speis, dann ein Theil der Kühstallung auf sechs nacheinander folgende Jahre das ist: vom 1. April 1843 bis Ende März 1849 in Pacht gegeben werden wird.

Die betreffenden Lizitanten, versehen mit einem Reugelde von 14 fl. C. M., belieben in der am 11. Februar 1843 abzuhaltenden Wirthschafts-Commissions-Sitzung Früh um 9 Uhr zum erwähnten Lizitations-Acte zu erscheinen; inzwischen können aber die Pacht-Bedingnisse in der hiesigen städt. Buchhalterei eingesehen werden.

Ofen, den 29. Jänner 1843.

Pesther Tageblatt 1843

Oberländer Hasen.

Gefertigter zeigt hiermit dem geehrten Publicum an, daß er so eben einen großen Transport Oberländer Hasen erhalten habe, und selbe pr Stück abzugeben zu den herabgesetzten Preisen von 28 kr C M. verkaufe, in Ofen, Raizenstadt, dem Caffeehause zum goldenen Hirschen gegenüber im Verschleißgewölb, an Wochenmarkttagen in der Festung, — in Pesth aber jeden Dienstag und Freitag am Stadthausplatz: daß übrigens selbe frisch und gut sein, dafür garantirt

Martin Iberer,
Wildprethändler in Ofen.

Ballschmuck,

als Colieres, Armspangen, Ohrgehänge, Haar- und Brustnadeln, Bouquetsträger, Fächer im neuesten Geschmack, nebst echten Corallen in Peitschen und gefaßt, wie auch Nadeln, Hemd- und Giletknöpfe und Uhrketten für Herren empfiehlt

C. D. Walko,
zur Stadt Nürnberg, Waiznergasse, im Hause zum großen Christoph.

Avertissement.

Ergebenst Gefertigter finde mich verpflichtet, einem hohen Adel und geehrten Publicum für die gütige Beachtung meiner jüngsten Ankündigungen der niedlichen **Victorinen Glaçée-Handschuhe**, wovon die ersten Erzeugnisse dieser Art durch mich bekannt wurden, meinen höflichsten Dank auszusprechen. — Zugleich erlaube ich mir für die gegenwärtige Carneval-Saison meine so eben erhaltenen frischen Waaren-Parthien, bestehend aus **weisse, glatte** und **façonirte Tullanglais, Mooll, Linon Organtin,** gestickte **Streifen** und **Einsätze,** zierliche **Damen-Manchetten,** englische **Totting, Bobbinets, Brüssler-Zwirn-Spitzen,** wie auch **weisse** und **gefärbte Schürtings für Unterkleider** nebst einer reichhaltigen Auswahl der **besten Gattung Reifröcke** mit gummirten Schnüren. Die allerneuesten

Victorinen Glacee-Handschuhe für Damen,

gleichwie modernste

Salon-Handschuhe für Herren

zeichnen sich durch reinste Heftung des feinsten höchst elastischen Leders dermaßen aus, daß selbe als vorzügliche Art, rühmlichste Erwähnung verdienen von hochachtungsvoll ergebensten

Johann Weiss,
Schnitthändler, zum Aug Gottes" am Rosenplatz in Pesth.

Echte Ausländer Schnupftabake,

von den bekannten, beliebtesten Sorten, sind frisch angekommen, und um vielseitigen verehrlichen Wünschen zu entsprechen, auch lothweise zu haben bei

Joseph Medetz,
„zum türkischen Kaiser," in der Waiznergasse, dem großen Christoph gegenüber in Pesth.

Eine Frau vom Stande,

welche fertig ungarisch, deutsch und italienisch spricht, zeichnet, auch andere wissenschaftliche Kenntnisse besitzt, und in weiblichen Handarbeiten geschickt ist, wünschte Fräuleins entweder ganz zur Erziehung zu bekommen (für ein Jahr ist sammt Kost und allen Lehrgegenständen 160 fl. C. M.) oder auch in obbenannten Gegenständen bei ihr im Hause für ein billiges Honorar Stunden zu ertheilen. — Das Nähere ist zu erfahren im grünen Hof, 2. Stock, auf die Donaugasse.

Schöne billige Wohnungen

in dem neuerbauten Eckhause in der Windgasse, gegenüber dem Neugebäude.

Eine schöne Eckwohnung mit sechs eichenparquetirten Gassenzimmern, Alkoven mit Marmor Säule, 3 Hofzimmer, Küche mit Sparherd, Speis ꝛc. Eine Wohnung mit 3 parquetirten Gassenzimmern mit Alkoven, 3 Hofzimmern, Vorhaus, Küche mit Sparherd, Speis ꝛc. im ersten, und eine ebensolche Eckwohnung im zweiten Stock, dann Stall und Wagenscheppen auf Georgi zu verlassen Näheres beim Hausmeister daselbst.

Mehrere 1000 Stück fertiger Wäsche, bestehend in allen Sorten Männer-, Damen- und Kinderwäsche, Leintücher, Polster- und Tuchetüberzüge, Damen-Corsetten und die neuesten Schweizer Vorhan-Mousseline, empfiehlt die Handlung zum

Ypsilanti in Pesth.

Die Galanteriewaaren-Handlung zum Brief

empfiehlt so eben angekommene elegante Gegenstände bestehend in

Ballfächer,
Bouquethalter,
Colliers,
Braceletes,
Broſches,
Ohrgehänge,
Wachsperlen,

zu den billigsten Preisen.

Zur gefälligen Beachtung für Damen.

Endesunterfertigter hat die Ehre die ergebenste Anzeige zu machen, daß er für diesen Carneval die neuesten Damenanzüge nach den besten Modellen verfertigt, Bestellungen nach den zartesten Originalmodellen übernimmt und auf das Solideste effectuirt. Eben so werden die modernsten Oberröcke und Kleider aus allen Stoffen auf das Eleganteste angefertigt.

Zu zahlreichen Aufträgen empfiehlt sich ganz ergebenst

Wilhelm Korn,
Damen-Schneidermeister in Pesth, Waiznergasse, Graf Nakósches Haus (vormals sieben Churfürsten) 1. Stock Nr. 10.

Maulbeerbäume

in beliebiger Quantität sind zu Egyed (Oedenburger Comitat) in gräfl. A. Festetics'schen Baumschulen für nachstehende Preise in W. W. zu haben:

Morus alba	unveredelte	weiße	das	100	schöne einjährige	2 fl. — kr.
—	—	—	—	—	zweijährige	4 „ — „
—	—	veredelte	lombardische	100	vier- bis fünfjährige	30 „ — „
—	—	—	—	100	sechs- bis siebenjährige	45 „ — „
—	—	—	—	100	mit gebildeten Kronen	60 „ — „
—	—	—	—		einzeln ausgesucht	— „ 50 „
—	—	—	calabrische	100	dreischuhige	40 „ — „
—	moretti et chinensis	—		100	einjährige schöne	3 „ — „
—	—	—	—	100	zweijährige schöne	6 „ — „
—	multicaulis	philipinische		100	einjährige schöne	10 „ — „
—	—	—		100	zweijährige schöne	20 „ — „

Auch ist eine Auswahl verschiedenartiger Obstbäume der besten Sorten, geeignet zu Zwerg- und Hochstämmen für 30 bis 48 kr.; ferner mehrere Tausend lombardische und Schwarzpappel von 3 bis 15 Schuh für 6 bis 30 kr. zu haben.

Die Herren Abnehmer haben sich an den dortigen Gärtner Johann Pleskatsch, mit frankirten Briefen zu wenden, letzte Post Téth.

Wichtige Anzeige

für Gold- und Silberarbeiter, Gürtler-, Spengler- und Gelbgießermeister hier und im Lande überhaupt.

Wir geben uns anmit die Ehre, sie zu berichten, daß uns aus einer **k. k. priv. Fabrik** ein wohlassortirtes Lager von **neu erfundenen, gepreßten, feuerfesten Grafit-Schmelztiegeln** zugekommen, die denen bisher bekannten sowohl in **erprobter Güte**, als in **Billigkeit bedeutend voranstehen**. Wir laden demnach alle Betreffenden höflichst ein, sich **Proben** hievon, die **unentgeltlich verabreicht werden**, bei uns Gefertigten um so eher abholen zu lassen, um sich dieser, nach genauer Ueberzeugung fernerhin bedienen zu können.

Pesth am 8. Februar 1843.

Székujas et Pantazy,
Großhändler, Schiffgasse Nr. 664.

Ueber 900 Centner Theißtabakblätter,

worunter wenigstens drei Viertheile zu Cigarren-Deckblättern geeignet, sind zu verkaufen und verdienen um so mehr Beachtung, da selbe von dem Produzenten selbst, somit echt, und selbst bei dem außerordentlichen Mangel besonders an bessern Sorten dieses Productes, billiger als irgendwo verkauft werden können. Der Erzeuger dieser Tabake wäre, da er seine Tabakfelder bedeutend vermehrt, geneigt mit einem soliden Handelshause auf mehrere Jahre hinsichtlich seines Productes zu contrahiren; es wird kein Geldvorschuß verlangt, wohl aber bei anerkannter Geschäftssolidität jederzeit Credit ertheilt. Auskunft ertheilt der Hausmeister des Hauses zum weißen Schiff.

Eine Herrschaftswohnung zu vermiethen

In der Leopoldgasse Nr. 212, im v. Bujanovics'schen Hause ist die Eckwohnung im 1. Stock bestehend aus 8 Zimmern, Vorhaus, 2 Küchen, Speis, Wein- und Holzkeller, Boden, Stallung auf 4 Pferde nebst einer großen Wagenremise auf Georgi zu beziehen.

Ungar. Champagner

bester Qualität, von einem sehr reinen Geschmack, starkem Mousseur, ist fortwährend in Bouteillen, so wie auch in größeren Parthien in meiner Spezerei-handlung, Königsgasse, zur Stadt Triest, zu beziehen. Pesth, im Febr 1843.

Georg Eder.

Marie Lombardi,

Marchande des Modes,

in der kleinen Bruckgasse, beeilt sich einem hohen Adel und hochgeehrten Publicum bekannt zu geben, daß sie so eben für die gegenwärtige Carnevals-Saison ein bedeutendes Lager von überraschend schönen Putzwaaren von Wien erhalten habe Französische Blumen ganz nach der Natur, Guirlands für Fräuleins in ganz besondern neuen Formen, Federn und Marabouts in allen Farben, echt Pariser Rococo-Häubchen, die an Pracht und Eleganz, Mode und Luxus alles zu überbieten scheinen, als auch Negligee-Häubchen in ausgezeichnetem Geschmacke sollen den Wünschen der hochgeehrten Damen zur vollkommensten Zufriedenheit entsprechen. Sie bittet nun um fernern geneigten Zuspruch, um die Wahrheit ihrer Anzeige bestätigen zu können.

Nicht zu übersehen!

Zwei Zimmer ohne Meubeln, beide auf die Gasse sind am Rosenplatz Nr. 285 im 2. Stock über den Gang rechts zu verlassen, ebendaselbst zu erfragen, und auf Georgi zu beziehen.

Haus zu verpachten.

An der Kerepescher Straße, links in der Allianzgasse Nr 52 ist ein nettes, neugebautes Haus, bestehend aus 6 Zimmern, ein Vorzimmer, 3 Küchen, 2 Speisen, 2 Weinkeller und Stallung nebst einem hübschen Gärtchen, ganz oder theilweise sehr billig auf mehrere Jahre zu verpachten, oder auch unter vortheilhaften Bedingnissen aus freier Hand zu verkaufen oder zu vertauschen. Die nähere Auskunft erfährt man daselbst im Hause.

Wein-Verkauf.

60 bis 70 Eimer rothe, und 40 bis 50 Eimer weiße alte Tetényer Weine sind billigst zu verkaufen. Das Nähere ist in der Josephstadt, Stadtgut-, vormals Baron Sandorgasse Nr. 965 beim Hauseigenthümer zu erfahren.

Fremden-Anzeige.

Goldener Adler HH. Kuhn, Grundherr. — Kassay, Kastner.

König v. Ungarn. HH. Graf Berényi. — Kieszling, Privatier. — Kübler, Maler. — Szontagh, Stuhlrichter. — Szontagh, Assessor. — Baron Szebert. — Zenik, Lieutenant.

Herausgeber und Verleger: G. Heckenast. — Redacteur: Dr. S. Saphir.

mulva összekelünk, akkor már te is nagy lány lész, s ha akarod» . . .

— «Akarom!»

Mily gyönge kis teremtés — gondolja a fiú — és mégis mennyi ereje van; de hát neki könynyű; kimutathatja minden indulatát, mert az anyja édes gyermekének ismeri s nem neheztel meg rá semmiért.

— — — — — — — — — —

És Bács István biró uramnak felette sokjába kerül, hogy bedugja a falu száját; tudja, hogy a mig biró, addig csak megy a dolog, de mi lesz azután?

— «Hidd el, Erzsók, hogy ki nem kerülöm a tömlöczöt! Mindig magam előtt látom a nyitott ajtaját!»

És e miatti folytonos rettegésében egészen az italra adja magát: csak a kancsó fenékről jő az enyhülés!

— «Pista! A hogy mulik a szele ennek a dolognak, tüstént elmátkásítjuk a fiunkat Csüdöm Borival» . . .

— «Azzal? Iszen eddig Máté Annát akartuk» . . .

— «Na, ismét elitta az eszét! . . ha így megy, olyan lesz, mint a lyukas fazék, nem tart meg semmit! Pista, ügyeljen a nyelvére, mert most már két titkot kell takargatni!»

A biró kezd kijózanodni. — Igaz a! Most már tudok mindent . . . Máté Annát csak előbb akartuk, a mig nem voltak fiú testvérei» . . .

— «Ugyan hagyja már azt, a ki olyan hitvány, mint cziberén a hártya, a mellett csunya is, vézna is, akár a gazdátlan macska, a nyelve pedig kétélű sás . . . épen a mamlasz feketéhez való. Tudja Pista, még ugy is fordulhat, hogy oda vigyék fiúnak, mig a gyerekek felcseperednek» . . .

— «Hát azután?»

— «Azután? No hát majd meglássuk, hogy mi lesz! De most csak beszéljünk a miénkről, a mi szép virágunk elmátkásításáról» . . .

VII.

A «fekete» már rég a király kenyerét eszi és a «szép» kézfogóját is megülték, mikor oda át a Mátéék nagy házára nagy gyász borult: a gazda meghalt, s minthogy a sors az ő sulyos baltájával egy fogásra többször üt ugyanegy helyre: a három gyermek egyszerre kapta meg a difteritiszt és a két fiúcska rövid időn követte az édes apját. A leányka élet és halál között lebegett; mire a falubeliek azt mondták, hogy: lám most hal már meg, midőn a szerencsétlenségek által a legjobb «szerencsé»-vé vált volna.

— «Na hát kell is a toldás!» — veti oda Bácsné és hevesen dicséri a Csüdöm Bori derékségét: — «Kettő válna abból olyan, mint Anna.»

Aztán midőn Anna felgyógyul és először megy pártásan a templomba, az egész gyülekezet elámul: Hát kicserélték ezt a leányt, vagy mi? Olyan rózsás arczu, viruló hajadonná fejlődött, hogy Bácsné egészen elszomorodott bele.

Piros pünkösd napja volt és mikor az ur asztalát körül állta a gyöngyös pártás élő virágkoszorú, Máté Anna épen Csüdöm Bori mellé esett. Nem nőtt oly magasra, mint Bori, de akkorára igen, hogy e pillanatban sok-sok legénynek épen a szívéig ért; különösen tekintetében volt olyan, a mi megkapta a szíveket: szomoruság, okosság és szelídség egybeolvadva, mindez kimondhatatlan bájossá tette üde arczát.

Biró Jánoska a jegyesét kereste és tekintete megakadt az «új pártás lány»-on; aztán lomha vére gyorsabb keringésbe kezdett dobbanni.

Valami egy hó mulva Bácsné így szólott az ő egyetlen szép fiához:

— «Jánoska, drága napom! Mondd meg, hogy mi a te bajod? Sóhajtozol, az ábrázatod halványul, kevesebbet eszel, beteg vagy?»

— «Nem tudom . . . de mégis lehet, hogy tudom . . . édes anyám . . .»

— «Na drágám, csak szólj bátran!»

— «Hát nem igen szeretem Csüdöm Borit . . . mást jobban szeretnék, — (egyet int a nagy ház felé) — na tudja már, hogy kit?»

Az anya tudta és azt kérdezte, hogy a: gazdagsága végett?

— «Nem. Ha csak egy muszulya lenne, akkor is szívesebben elvenném, mert hogy olyan szép . . . engem csufolnak «szép»-nek, pedig Máté Anna csak a szép ebben a hazában! . . . Vajjon, istenem uram, a «fekete» előre tudta, hogy így lesz? Mert anyámasszony, ő már szerette, mikor még kicsiny és csunya vala.»

Bácsné azt gondolja, hogy ez még nem lenne baj, csak a leány ne szeretné. De ha szerette is eddig, a míg nem volt más, lehetetlen, hogy ha látja a Jánoska indulatát, felé ne hajoljon.

Legelőbb is szívére köti a drága napjának, hogy a mit neki mondott, el ne mondja senkinek, mert soha sem lehessen tudni, hogy fordul a dolog, — de kezdjen járni Anna után, s ha vele boldogul — ugyan hogy is ne boldogulna! — akkor a többit csak bízza rá.

János annyira megfogadja az anyja szavát, hogy egy órával is előbb kél, mint máskor és átmegy segítségére lenni Annának a csordahajtásnál. Egy napon, mikor még csak a hajnal fénye derengett a falu felett, már ott állott a kapuban és várta, hogy megszólaljon a csordás kürtje, mire a leány ki szokott jönni és a pajtába fut eloldani a tehenet.

Sokan járnak Anna után, — gondolja a legény, — de egy sem jő ily korán segíteni, pedig senki sem szereti úgy a hajnali álmot, mint ő . . . Aztán elhatározza, hogy ezentúl be is fog menni az udvarra . . . vagy még jobb lenne a pajtába menni és ott várni be a leányt. Nyomban úgy cselekszik. A jászolhoz dől és a nyitva hagyott ajtón át várakozva tekint a ház felé. A Mátéék barnafedelü nagy házán és fehér falán piros fény kezd játszadozni a szürkeséggel és az akáczfák felett, mintha rózsaszinű liszt porzana. A ház ajtaja megnyilik és a szép leány fehér ingválla élesen kiválik a derengő fényből. Futva megy a pajtáig; de az ajtóból visszahökken, szíve hangosan ver . . .

— «Ne ijedj meg, kicsi Anna, én vagyok» . . .

— «Azt hittem, azt hittem, hogy» . . .

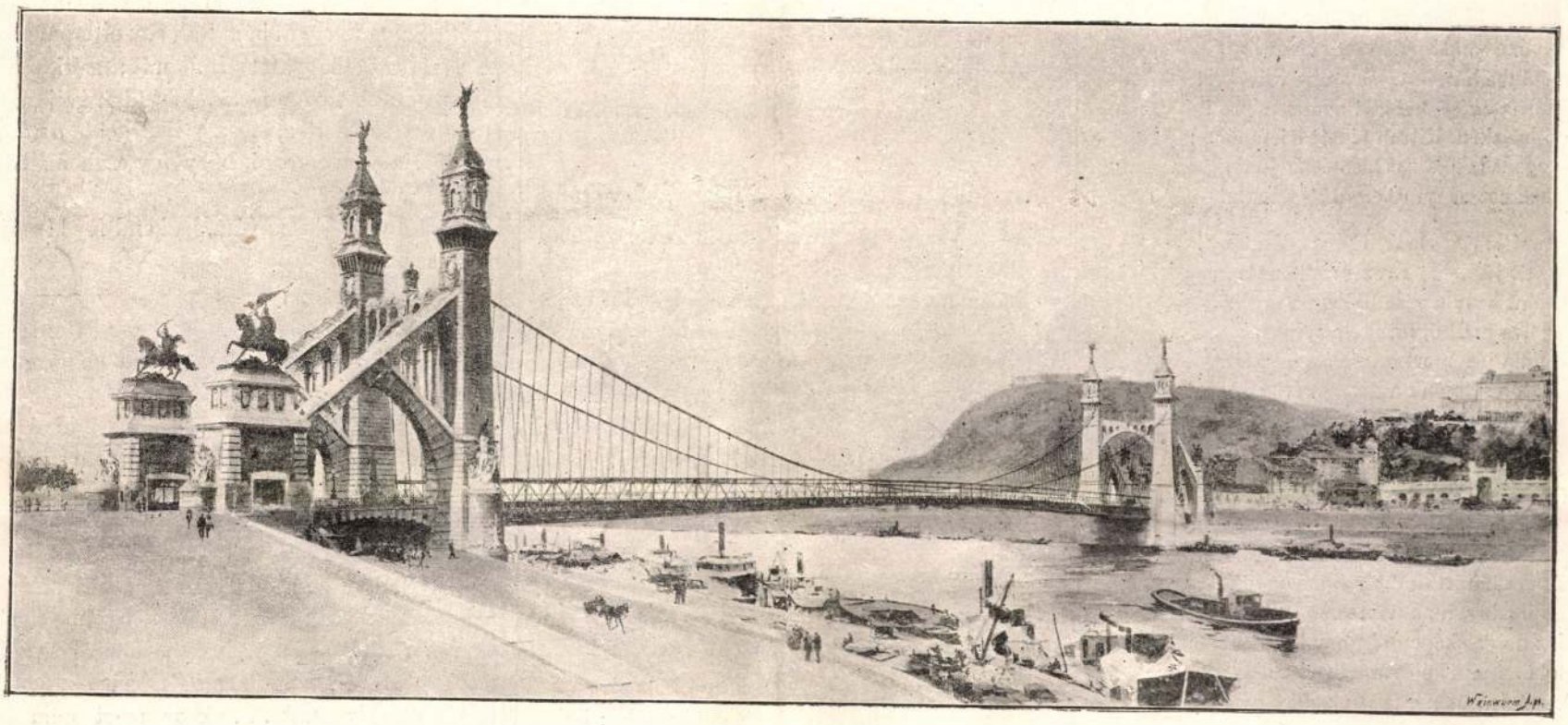
Nem folytatja és el sem tudja képzelni, mi vihette ily csalódásba; de a mint János ott állott a félhomályban, egy pillanatig úgy tetszett neki, mint ha Pista lenne.

— «Segíteni akarok, te csak maradj veszteg, kicsi Anna, majd kihajtom én a tehenet . . . de még nem tülkölnek, ne siessünk, Anna» . . . . .

Most, most lenne itt az ideje, az anyja is rég kérdezgeti: na, drágám, beszéltél-e már? és most már minden áron beszélni fog. Torkát köszörüli, aztán elkezdi tapogatni a tehén hátát:

— «Czimeres jószág . . . beillik erre a telekre . . . Hanem van egy baj . . . tudd meg, Anna, egy nagy baj» . . .

— «Ugyan mi?»

A BUDAPESTI ÚJ DUNA-HIDAK PÁLYATERVEI. — ESKÜTÉRI HÍD. (Az első díj nyertese.)

Fel őserőnk magasztos tudatára
A csüggedés mélyéből, oh magyar!
A hősi példán s honleány szavára
Aczélosodjék lélek és a kar...
Ki *zászlót himzett*, sebre gyolcsot tépett:
Halld: hogy szól az mint *Szilágyi Erzsébet*,
Halld hős *Losonczi* méltó *özvegyét*,
És lelkesülj, oh ifjú nemzedék!

Zengett a dal... Most gyöngéd szerelemről,
S ajakra kelt, úgy vonzott, megkapott!
Majd fenséges, mély hazaszeretetről,
S bejárt kunyhót, palotát, — színpadot,
Hol hirdeté az *özvegy* haza sorsát,
S dörgött Dobó: *Ez a föld Magyarország!*
Mint várfalán le az ágyútorok...
Csak azt hallók még: szívünk hogy dobog!

Lehet-e jobban, a velőkig hatva,
Közszellemet izgatni, lehet-e?
Lehet! S a gunynak ostorát ragadta,
És csapkodott kegyetlenül vele.
A ki kaczajra kél, már győz, — mi győztünk:
Báb s torzalakká vált a rém előttünk;
Ki nyelvünktől is megfosztani jött:
Nevetség tárgya, semmi, semmi több!

Hah! jól tudták ezt ellenségeink,
S alkura hívták, rút próbára tették.
De lelke szikla, lelke meg nem ing;
Börtönbe hát — és börtönbe vetették!
Elzárhaták, — hatását nem a népre!
S ő büszkén, bátran lépett börtönébe;
Nyugodt lakója zord, sötét falának,
Kinek eszményi *vértanúk* valának!

S baráti: egy Deák, Eötvös, Kemény!
Együtt jár lelke s vezérszellemük.
Őrként azok a vész hullám-hegyén,
Dalolva száll ő, mint sirály, velük.
És dala jós, mert *a mit Isten végze,*
Úgy lőn: hajónk a biztos révbe ére,
Hol a szabadság oltárai állnak...
— Ez volt a költő, ki zengett korának!

Nem várt jutalmat, s szülővárosától
Az érte mégis, a legszebb, nagyobb:
Részt kérhetett az új honalkotásból:
Munkálhatott, hol társi, a nagyok!
S ő boldog, ha a nemzetépülethez
Közmunkásképen egy-egy követ helyhez;
Boldog, mint polgár, sikert küzdve ki
A szülőváros *nevében* s *neki.*

Mint ember, oh, hogy boldog nem lehet!
Csak akkor, ha a szent küszöbhöz ér —
S *édes anyja ölébe* hajt fejet:
Az agg bokornak suttog a levél.
Mit szíve itt súg, a fájó, a sebzett,
Legmegkapóbb e dala mind, a legszebb!
Köny, mit szeméből titkon ejtve hint...
A nagy tenger legdrágább gyöngye mind!

S a tenger nagy, a tenger végtelen:
A szenvedély oly melységes szivében!
Oh abból annyi, annyi dal terem,
A szerelemnek igazgyöngyeképen.
S a kit nem bírt nő boldogítani,
S ki nem tudott mégsem *lemondani:*
Koszorúval a nők megszentelék
Szerelmei örök költészetét.

S még zeng a lant, *a nők költője* lantja,
Ünnepli még a színpadon siker,
S lelkünket ujra s ujra elragadja
A vértanúk dicső emlékivel:
Midőn leroskad, — s mely dalában épen
Úgy megragadt, mely az ő énekében
Világköltészet csúcspontjára száll:
Csontkarjaiba zárja a — *Halál.*

Nem! nem halt ő meg, csak *elköltözött*;
Emlékét őrzi sok, sok alkotása!
Emléke ott él, a nagyok között,
Emléke itt — nemes alakja mása.
S miképen hálás szülővárosa
El nem felejti nagy fiát soha,
Úgy nem a nemzet, széles e hazán,
Mely lelkesült és lelkesül dalán!

DÖMÖTÖR PÁL.

Kimnach László rajza.

— «NE IJEDJ MEG, KICSI ANNA, — SZÓLT JÁNOS, — ÉN VAGYOK.»

A GYANU.

Elbeszélés a kalotaszegi népéletből.

Irta Gyarmathy Zsigáné. (Folytatás.)

VI.

Bács István uramat birónak választották és János, a «szép» tisztán elhitte, hogy hozzá nem is illenék más apa, csak egy biró.

Bácsnét az utóbbi időben még egyéb is kezdte foglalkoztatni, mint Jánosnak Csüdöm Borival való házassága. Volt ugyan összeköttetése a két dolognak egymással; de a fő ok most is csak abból indult ki, hogy ha az idegen fajzat egyenlőn fog osztozni az első szülöttel, legalább adja is meg az árát, a mennyire lehet.

Egyszerre csak elkezdi az urát kisérgetni, kisérteni:

— «Na Pista, ha még ennyire is rázza a fejét, akkor ne is mondja magát sem birónak, sem apának... üljön a sutba!»

— «Hagyj békét, Erzsók, hagyj békét!»

Az asszonyt szorongó érzések kinozták: ha ez az ember felette erős találna lenni! És a kisértés folyt tovább és a férj bizony nem talált felette erős lenni.

Közelgett a sorozás ideje és a bíróné szigorú tekintettel vetette oda:

— «Még sem szólott, pedig belátta, hogy igazam van!» Aztán tekintete meglágyul, szemébe könyek gyülnek, ajk-szegletei remegnek:

— «Tudja meg, ha Jánoskát beveszik, én abban a pillanatban meg fogok halni, erre esküszöm!»

A «fekete» épen ekkor lépett a szobába; az asszony könyes szeme esdő kifejezéssel tapad az urára: most, most szóljon! A biró köhécsel, aztán kissé rekedt hangon kezdi:

— «Pista! egy szavam lenne hozzád, úgy gondolom értelmezed... hát a mint láthatod is, a bátyád idejekorán felnyúlt s e miatt felette gyenge a melle, így mondja a doktor is... ha betalálnák sorozni, félesztendő mulva belehalna... Hála istennek, te erős vagy, a dolgot is jobban birod, azért úgy gondoltam, hogy a bátyád nevén téged állítsunk elé... te bizonyosan kiszabadulsz, mert mégis csak gyönge... azaz hogy fiatal vagy; így aztán mind a kettőtöknek jól lesz... Na mit szólsz hozzá?»

A fiu egy kissé elhalványul, de ki venné azt észre a fekete szinén? Az asszony dobogó szívvel várja a feleletet: soha sem mondott ellent semmiben, talán csak nem teszi épen most? És összetéve kezét, úgy néz esdő kifejezéssel a fiára. Ilyen kérő, meleg tekintetet még soha sem érzett. Szíve telegyűl bánattal, egy pillanat alatt átéli rideg, elhagyatott ifjúkorát; sejti, hogy még rosszabb várna rá... ki tudja, vajjon az édesanya szive nem lesz-e melegebb *azután*, nem fogja-e megérezni, hogy igy csak az édes gyermeke tehet?

— «Jól van, édes anyám, ha kend így kívánja, megteszem.»

— — — — — — — — — —

Sor alá állították, és be is vették katonának. Máté Anna lángoló tekintettel, feddő hangon szól hozzá:

— «Miért is születik az férfinak, a ki olyan akaratnélkül való? Szeretném széttépni az egész világot — meg egy asszonyt!»

— «Na, na, kicsi Anna. Csendesülj, galambom!»

— «Nem csendesülök, mert a mi sok, az mégis csak sok! Hogy lehet ilyenbe beleegyezni? Eltürné Pista, hogy a hátán fát vágjanak; eltür mindent, megcselekszik mindent, a mit csak kivánnak... akkor mért nem lett galamb, vagy legalább is lány?»

A fiú bánatosan mosolyog és csendes hangon mondja:

— «Nem tudja azt az ember, hogy a másik mit miért cselekszik? Hej! be sok szép dolgot beszélt nekem a szegény néne, abból én sokat okultam... Aztán mondd csak, kicsi Anna, hogy mivel lett volna az jobb — a mit annyiszor a szememre vetsz, ha továbbra is küldöztek volna zivatarban, sárban-vizben, erdőre, mezőre? Mindegy az; a fergetegben sem volt roszabb, mint lett volna a házban. És ládd, ilyen a többi is mind... nem tudja azt más, csak a ki benne van!»

— «Ugy hát az is mindegy, hogy három esztendőt itt a szomszédban töltsön vagy pedig messze, messze innen?»

— «A bizony nem mindegy; de azt remélem, Anna, hogy ezzel magam felé hajtom az édes anyám szivét.»

— «A kő nem szokott hajolni!»

— «Nem ugy van az, Anna... hanem azért én még sem mondhatom meg, hogy van.» — Elhallgat, de tekintetében ott van az, a mi megháditotta az erélyes kis leányt.

— «Olyan szépen tud nézni, Pista, hogy mindig megszelidíti a haragomat, pedig sokszor nehezteltem már a szerfelett való nagy türelme miatt.»

— «Ne neheztelj, Anna, add ide a kezedet és nyugodjunk meg abban, hogy három esztendő

— «Hát, hogy nem szeretem Csüdöm Borit!»

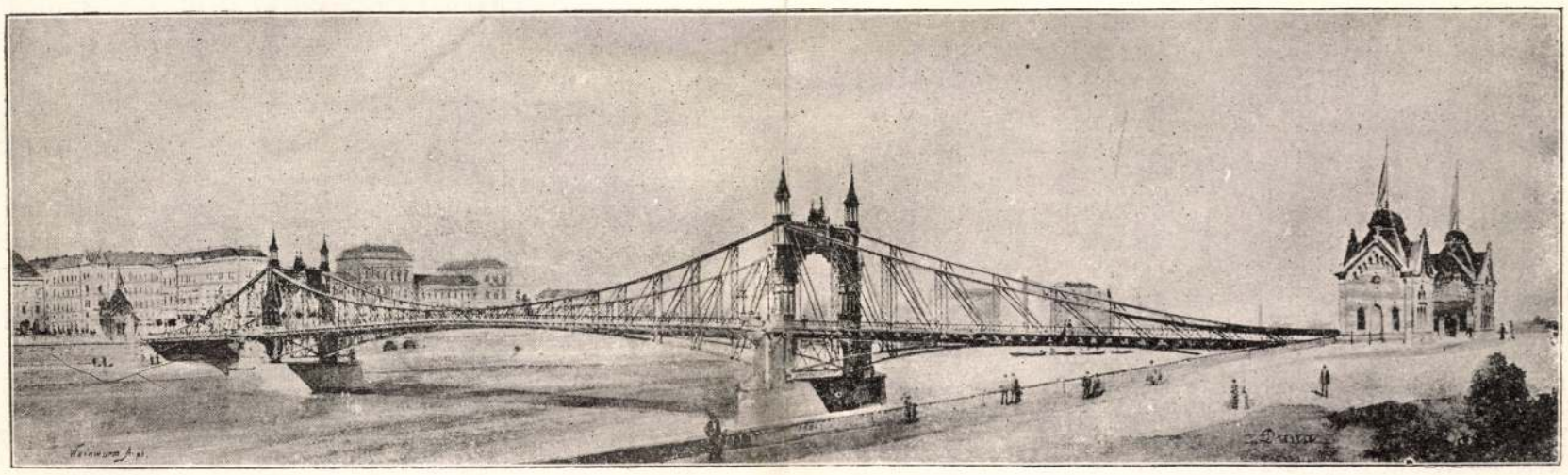
— «Az bizony elég baj, ha az ember nem szereti a saját mátkáját!»

— «Nem szeretem, Anna, mert más van a szívemben, a kit nagyon, nagyon szeretek» . . .

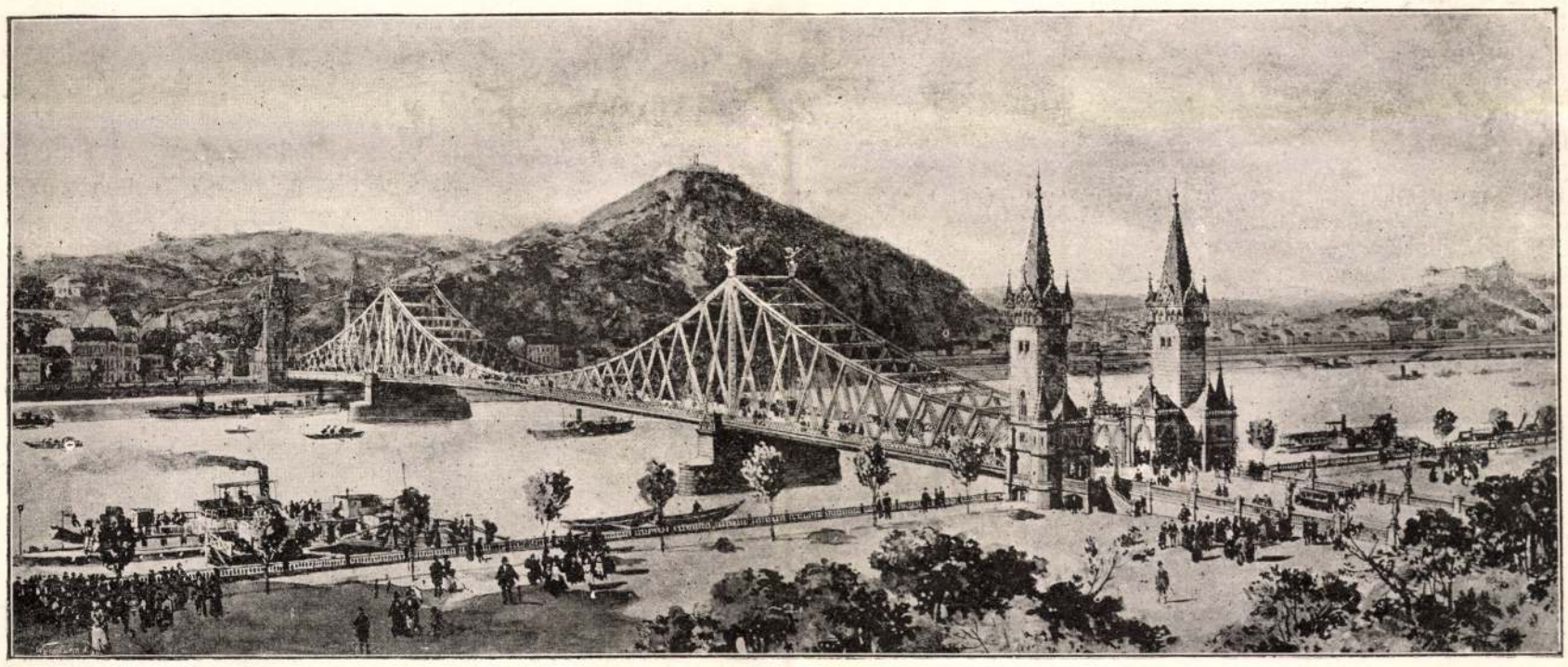
Anna—mint a világon bármely más Anna — jól érti a dolgot; de azért úgy tesz, mintha nem értené és arra tereli a szót, a mi épen nem kivánatos a legény előtt:

— «Ugy van az, János, hogy mindenkinek megvan a maga baja . . . Jusson csak eszébe az a szegény Pista, mennyit szenvede kedtől és az anyjától . . . Ha! szól a kürt! . . . Eloldja a kötelet, ráüt a tehén hátára és mire a «szép» észreveszi magát, egyedül marad a pajtában.»

(Folytatása következik.)

VÁMHÁZTÉRI HÍD. (A második díj nyertese.)

A BUDAPESTI ÚJ DUNA-HIDAK PÁLYATERVEI. — ESKÜTÉRI HÍD. (A harmadik díj nyertese.)

A BUDAPESTI ÚJ DUNAI HIDAK PÁLYATERVEI.

A múlt év július havában a magyar kir. kereskedelmi miniszter Budapesten az Eskütér mellett és a Fővámház-térnél a Dunán át kő alépítménynyel és vasszerkezettel építendő két közúti hid tervezetére nyilvános nemzetközi pályázatot hirdetett. A pályázati föltételekben ki volt kötve, hogy e hidak ne csak szilárdan és műszakilag helyesen, hanem a szépség követelményeinek is megfelelőleg szerkesztessenek. A szépség különösen az alak tetszetősségében és az arányok helyes megválasztásában fejeztessék ki. Az eskütéri hidnál szem előtt tartandó, hogy ez, mivel első sorban a gyalog-közlekedésnek és személyforgalomnak fog szolgálni, a közel fekvő lánczhiddal szépség tekintetében versenyezzen és szabad kilátás nyiljék róla mindenfelé. A fővámház-téri hid, mely leginkább nehéz forgalomra fog szolgálni, egyszerűbb kiállítású s erősebb szerkezetű lehet, de egyszersmind ez is tetszetős alakú legyen. Mindkét hid vasszerkezete állványok nélkül legyen szerelhető és az építési költségeik összegei lehetőleg a 10 millió koronát meg ne haladják. Megkivántatott, hogy az *eskütéri hid* egyetlen, 312 méternyi széles nyilással, a fővámháztéri hid pedig, mely 331 méternyi hosszú lenne, csak abban az esetben terveztessék egy nyilással, ha az építési költségek az 5 millió koronát tetemesen túl nem haladják; ellenkező esetben három nyilású és oly beosztásu legyen, hogy a középső nyilásra 175 méternél kevesebb ne essék. Az eskütéri hidnak mindkét végén egy-egy 21 méternyi szabad nyilású rakpart-áthidalás tervezendő. A hidpálya az eskütéri hidnál 16 méter széles legyen, melyből a kocsi-útra 10 méter és a két gyaloglójárdára 3—3 méter essék. A *fővámháztéri hid* pedig 17.3 méter szabad pályaszélességgel tervezendő, melyből kocsi-útra 11.5 méter és két gyalog járdára 2.9 méter essék. Végül megkivántatott, hogy mindkét hidon a villamos vasút részére két vágány tervezendő. Ki volt mondva, hogy a határidőre beérkező pályaművek közül a kereskedelmi miniszter azt, melyet az általa kinevezett szakbizottság abszolut becsünek s minden tekintetben a legjobbnak fog itélni, 30,000 koronával, a másodsorban legjobbnak itélt pályatervezetet pedig 20,000 koronával fogja dijazni.

Ezen nemzetközi pályázat folytán a kitüzött határidőre 74 pályamű, és pedig az eskütéri hidra 38 terv egy nyilással, 15 terv három nyilással, a fővámháztéri hidra 5 terv egy nyilással és 16 terv 3 nyilással érkezett be. A pályázatban a hazai szakférfiakon kivül majdnem valamennyi művelt nemzet hídépítészei részt vettek, és pedig Ausztriából, Német-, Franczia-, Angol-, Olasz- és Oroszországból, Belgiumból, Holladiából, nemkülönben Amerikából, sőt Algirból is a legnevezetesebb czégek és mérnökök pályáztak.

A biráló bizottságban részt vettek: a belügyi, pénzügyi és földmivelésügyi minisztereknek, továbbá a fő- és székváros, a fővárosi közmunkák tanácsa, a műegyetem, a mérnök- és épitészegylet, a képzőművészeti társulat kiküldöttjei, a kereskedelemügyi miniszter által külön meghivottak, végül a nagykövetségek utján részvételre felkért külföldi szakértők.

Majdnem négy havi fárasztó munka és lelkismeretes összehasonlító számítások alapján, a biráló bizottság az első díjat — 30,000 koronát — 16 szavazattal 14 ellenében a 11-ik számú «Magyarország nem volt, hanem lesz» jeligéjű pályatervnek itélte. A 14 ellenző szavazatból 7 az 50. számú, «*Duna*» jeligéjű, a másik 7 szavazat pedig a 36. számú s «896—1896» jeligéjü tervezetet ajánlotta az első díjra.

A második díj, 20,000 korona, nagy szótöbbséggel az 50. számú s «Duna» jeligéjű tervezetnek itéltetett.

A jeligés levelek fölbontatván, kitünt, hogy az első díjjal kitüntetett pályaterv szerzője *Kübler* Gyula, a *Stuttgart* melletti esslingeni gépgyár főmérnöke és *Eisenlohr* és *Weigle* Károly épitész, — a második díjjal kitüntetett pályamű tervezője pedig *Feketeházy* János, volt magyar kir. államvasuti főmérnök.

Az első díj nyertese a két parton hatalmas hidfői építményeket tervez. A hid pályatartására szolgálandó aczélsodrony 27 és fél méter magasságban fogja érni a hidfő-pilléreket, melyeknek egy-egy oldala 8 méter széles lesz. Maga a sodrony-kötél mintegy 15 ezer szál 4 milliméteres öntött aczél-sodrony felhasználásával fog készülni. Ez egymás mellé illesztett sodronyokat lágy sodronynyal fonják körül s e félméteres átmérőjü hengeres drót-kötelet netáni rozsdásodás ellen horgany-fehérrel óvják meg. A drótkötél 45 fok alatt lesz a partokon lekötve s ennek elleplezése czéljából oly építészeti megoldást nyert a hidfő, hogy a hidvámszedők házikója hatalmas lovasszobrok piedesztáljául szolgál; ehhez pedig ferde irányban ív

vezet le a hidfőpillértől a kábel egész hoszszának megfelelően; közepén zárköve helyeztetik egy nagy csúcsives nyilásnak, mely alatt a felső rakpart vonul el. A hid perspektiv képének szép kidolgozása dicsérő felemlítést érdemel, rajzolója ismerte a módot, melylyel a hatás a legnagyobb mértékben fokozható. — Az épitmény összes költsége 4.545,000 frtra tehető, melyből 1.814,000 frt esik a vasszerkezetre, a többi a kőépitményekre és mellékmunkákra fordíttatik. A vasszerkezet összes sulya 5425 tonnát tesz; ebből 1680 tonnányi a kábelül szolgálandó aczéldrótra, 3745 tonnányi pedig egyéb vasszerkezeti részekre fog jutni.

A *második dijjal* kitüntetett, «*Duna*» jeligés tervezet három — 78,175,78 méteres, — nyilású Consol (kar) tartó, melynek középső nyilásának közepén egy 35 fesz-távolságu tartó van beillesztve. A tartó végei az ellenfalaknál ellensulyokkal vannak lekötve. A főtartó alsó és felső öveinek görbülete könnyed vonalakban képződik és a tartó magassága a külső erőkhöz arányban nő és könnyed, szilárd, megnyugtató hatást tesz. Az alsó öv a pilléreknél és ellenfalaknál ivalakúlag lefelé görbül, mi nemcsak a híd szépségét emeli, hanem az által, hogy a pillérek fölött magasabb kereszttartók alkalmazása lehetségessé válik és a vaspillér szabad hoszsza csökken, az egész híd nyer szilárdságában. Az ellenfalaknál pedig ily magasbitás által az ellensulyok nyertek helyt. A szerkezet alakja a hídépitészetben új és szerkesztésileg díszére válik a tekhnikai tudományoknak; kétségtelen, hogy fölépitése által Budapest egy nevezetességgel fog gazdagodni. Fő jelességei ezen szerkezetnek: 1. hogy a középső nyilás állványok nélkül szerelhető; 2. hogy a felső öv csak vonásra szolgál és ez által a disztelen felső keresztkötések és oldalrácsok egészen mellőzhetők, mi a híd szépségét nagyban emeli; 3. hogy a főtartók rácsozata ritka és a kilátást nem zavarja. Az arkhitektura feldiszitésében Pártos és Lechner műépitészek segédkeztek. E hídnak összes költsége csak 2.200,000 frt, s igy általában is egyike a legolcsóbb tervezeteknek. A vasszerkezet összes sulya 4565 tonnányi lesz.

Ugyanezen tervező az eskütéri hidra is «*Szt.-Gellért*» jelige alatt, egy egynyilású lánczhiddal pályázott. Ezen terv is fölötte figyelemreméltó mű. Szerkezetének főalkatrésze láncz, mely tudvalevőleg a legtökéletesebb és úgy szólva ideális alakja egy hidtartónak és ennél már bebizonyult, hogy 100 éven felüli használata után is változatlan marad a szilárdsága. A tervezet az újabb szerkezetű lánczhidak közé tartozik, mely minden mozgástól és ingástól ment és rajta teljes biztonsággal gyorsvonatok is közlekedhetnének. A láncznak a partokon horgonyokkal való lekötése 60 fok szög alatt terveztetett, mely azonban a part melletti hídoszlopokhoz minden nehézség nélkül közelebb is hozható lett volna. A láncz merevitése parabolikus alakú tartókból áll, melyek a híd közepén csuklóval vannak szilárdan összekapcsolva. Ezen elrendezés által a merevitési tartó kisebb méretű lesz és határozottsággal kiszámitható, másrészt a szabad kilátást nem gátolja és a tájékot sem fedi el; mig ugyanis a csukló nélküli merevitési tartónál a fesztávolság a nyilásnak 0·75 részének, azaz 225 méternek felel meg, addig a csuklótartó számításával ez a fesztávolság csak a nyilásnak felére, az az 150-re vétetik. A pillérek vasból vannak tervezve, hogy a melegségokozta kitágulásnál a függővasak lazulását megakadályozzák. Szépség szempontjából a merevitési tartó nem a híd szélére, hanem a gyalog- és kocsi-út közé helyeztetett el, hogy a híd korlátja és külső konzolos párkányzata a hidat diszessé tegyék. Az egész híd oly anyagból és úgy van szerkesztve, hogy az hazai czégektől fölállítható legyen. Magyar mérnökök részéről az eskütéri hidra, egy nyilással, csak ezen egy terv lett benyujtva.

Ugyanezen pályázó, *Feketeházy* János hazánkfia tervei szerint készültek már a Dunán a budapesti összekötő vasuti híd, a komáromi vasuti és közuti híd, a Tiszán a szegedi és szolnoki vasuti hidak és Fiumében a Fiumarán átvezető forgóhíd, mely két vágányú vasuti és egyszersmind közuti forgalomra van készitve.

A *harmadik* dijat az 55. sz. «*Jó szerencsét*» jeligével ellátott tervezet nyerte el, melyet a resiczai bányaigazgatóság, Schmahl Henrik épitész és Gregersen és fia együttesen készitettek. A terv három nyilásu konzol-hidat mutat és az Eskütérre van szánva. Három változata szerkezet tekintetében lényegileg egy és ugyanaz, kisebb nagyobb módositásokkal. A változatoknak megfelelőleg módosult az arkhitektura is, mely nem a legszerencsésebb. Az egyik szerint a hidfők két oldalán egy-egy góthikus torony áll; ezek magukban elég tetszetősek, de a közöttük levő összekötő vasdisz nem ad szerves kapcsolatot; ugyanez modható el a falazott mederpillérre nézve is, melynél kétoldalt hengeres bástyaszerű pillérek állanak s ezeket diszes vasmunkával kapcsolja össze a tervező. A vasmunka igen szép, de szintén nem vág össze a falazott arkhitekturával. A rajzok tekhnikája gyakorlott művészi kéz munkáját dicséri. E hid összes költségei a terv szerint 2.380,000 frtra rúgnak.

GLEICHENBERGI TÖRTÉNET.

Midőn Mikszáth Kálmán első izben kereste fel Gleichenberget, egy gonosz természetü gégebajjal jött ide, a melynek gyógyulása annál bajosabbnak látszott, mert Mikszáth — mint országosan tudva van — beszélni nagyon szeret. Már pedig gégebajának gyógyulására elengedhetetlen föltétel volt, hogy némuljon el egy időre és hallgasson, mint a hal. Hogy e tilalmat meg ne törhesse, minden szabad időmet vele töltöttem s helyette beszéltem én, csakhogy ő szóhoz ne juthasson.

Volt itt ugyanez időben egy vidéki tárczairó is, a ki Mikszáthot ugy követte, mint testet az árnyék. Ez is jelen volt tehát gyógyelbeszéléseimen, melyeknek feladatuk volt Mikszáthot hallgatásra birni.

Többek közt ezt az épületes kis történetet beszéltem el:

Élt itt nem messze, a rokkant tisztek városában, egy nyugalmazott őrnagy, három gyönyörü szép felnőtt leányával. De bármi szépek és jók voltak a leányzók, férj számukra még sem találkozott. Hijába, nevük nem volt beirva a telekkönyvbe.

Az őrnagy aggódva tekintett a jövendőbe: mi lesz leányaiból, ha ő meghal? Egyet gondolt. Nem jól érzi magát, ágyat bontat, lefekszik és elkezd jajgatni, nyögni, hogy ő sulyos beteg. Az előhivott orvos komolyan csóválgatta a fejét, zavartan vonogatta a vállát, egyik reczeptet a másik után irta, de a beteg csak nem akart jobban lenni. Harmadnapra közjegyzőt hivatott két tanuval; végrendeletet kiván tenni. A hivatalos férfiu csakhamar megjelent, a leányok félre vonultak és a hadastyán diktálta a tanuk előtt:

«Megmásithatlan végső akaratom:

Hogy Lotti leányom kapjon 20 ezer forintot;

Teréz leányom kapjon szinte 20 ezer forintot;

Margit leányom, minthogy ő legfiatalabb és igy atyai szeretetemet legrövidebb ideig élvezhette: kapjon 25 ezer forintot.»

Itt a beteg fájdalmasan felsóhajtott, nyögött s több szavát nem lehetett venni.

A hivatalos személyek a végrendeletet aláirták, megpecsételték s távoztak.

— «Hát az őrnagy meghalt?» — kérdé Mikszáthné.

— «Nem halt meg. Jobban lett. Még egy pár hétig nyomta az ágyat, azután felkelt. Meggyógyult.»

De a testamentumnak hire futott s nehány hónap alatt több udvarló taposta a ház küszöbét, mint a mennyi kellett. A leányok kényök szerint válogathattak a kérőkben. Alig került bele fél év, mind a hárman szerencsésen férjhez mentek.

Következett Pál fordulása a kalendáriumban; az öreg úrnak nevenapja. Az ifjú vők eljöttek nejeikkel tisztelegni. Volt jó ebéd, bor, fekete kávé, csibuk, szivar, kinek a mi tetszett. Midőn a bor feloldá a nyelveket, az egyik vő bizalmasan oda sugott az öregnek, hogy nagyot segitene rajtok, ha Lotti hozományából kiadna vagy pár ezer forintocskát.

— «Hol vegyem én a pár ezer forintocskát?» pattant fel a vén katona.

— «No, no atyuskám, ne szerénykedjék, hiszen tudjuk a valót. A közjegyző jó barátom; tudom, mi van a végrendeletben.»

— «No, hát mi van benne?»

— «Maga diktálta, hogy akarom — miszerint Lotti leányom kapjon húszezer forintot.»

— «Hát természetes, hogy akarom, csak azt nem tudom, hogy honnan!»

Az ilyen és ehez hasonló történetkék elbeszélgetésével aztán épen eltelegetett az idő, Mikszáth hallgatott és meggyógyult. Hanem a szegény vidéki tárczairónak e téren sem sikerült eszményképét elérni. Ő biz az istenadta napról-napra fogyott, hanem az emlékezetében mégis sértetlenül megmaradt valami, az a kis történet nevezetesen, a melyet az előbb elbeszéltem.

Egyet gondolt hát magában. Előhivatta a közjegyzőt és egy pár jó beszédes tanút, s azzal végrendeletet tett, mely akép szólott, hogy halála után mindenik húga kapjon 50—50 ezer forintot.

Természetes, hogy nagy izgalom támadt erre az egész környéken, mindenki csodálkozott a jámbor irkász nem is sejtett nagy gazdagságán; a hozományvadászok pedig közel és távol azonnal mozgósitották magukat a bekövetkezendő hadjáratra.

Hanem az a baj, hogy a finánczok fülét is megütötte a dolog, s nem késtek a nagyszerű hagyaték után a törvényes százalékot lelkiismeretesen, hivatali pontossággal kiróni. Pedig a mit a finánez egyszer kiró, az ki van róva. Beszélhetni annak, hogy olyasmit is lehet örökségül hagyni, a mi nincsen meg a valóságban.

Mindebből az a tanulság, hogy hasonló történetekkel sikeresen lehet ugyan beszédes költők torkát gyógyitani, de megpróbálni nem tanácsos.

Dr. Závory Sándor.

AZ ÁLLATOK SZÁMOLÓ KÉPESSÉGE.

Régi időktől fogva észrevették már, hogy különösen a házi állatok képesek bizonyos fokú számolásra, vagy legalább arra, hogy egy és ugyanazon nemű egyének vagy tárgyak sokaságát illetőleg különbségeket tehessenek. Különösen a tyúkokról, melyeknek észtehetsége pedig példabeszédszerüleg kevés, tapasztalták, hogy a kotlós rögtön észreveszi, ha veszély idején egy vagy két csirkéje hiányzik. Igen természetes, hogy egyesek, kik az ilyenekben gyönyörködnek, igyekeztek ezt a tehetséget fejleszteni s igy különösen a számoló kutyákat ma már elég gyakran mutogatják nyilvánosan, sőt többek közt a hires angol tudós, Lubbock, is foglalkozott a kutyák számoló tehetségének fejlesztésével.

A legelső, ki rendszeresen foglalkozott a «számtan tanitással» az állatoknál, a múlt században élt egyik hires állat-szeliditő, Bisset volt, ki roppant türelemmel számos házi állatot, köztök még disznókat is képes volt megtanitani az *egy, kettő, három* megkülönböztetésére. Legcsodálatosabb e tekintetben, hogy még a teknős-békák és aranyhalak is tudtak némi sikerre jutni. Bisset, ki 1783-ban halt meg, Anglia nagyobb városaiban nyilvánosan bemutatta tudós állatait, köztük főkép kutyákat, majmokat, macskákat és disznókat s részletesen leirta tanitási módszerét is.

Később, mint Hamerton «Chapters on animals» czimü müvében leirja, egy Du Rouil nevü franczia még tovább haladt, mivel kutyái már a számokat is képesek voltak kimondani, s ezenkivül ismerték a betüket és a kártyák egyes lapjait. Egy *Lyda* nevü ügyes kutyája körülbelől

Kühlwerth János

antalos

1733-tól választott
hűlgyar és őrárados,
1755-től Kübö tanácsnok

Schmall.

I. 157. l.
165. l.

nunket közelebbről érdekel a classis Flavia Pannonica és Moesica a Dunán, a Rajnán a Classis Germanica Rhenana. De Diocletian

A táborok mellett egész női legiók keletkeznek (a numantiai 2000 hölgy). Házasodni nem lehetett ugyan, csak a missio után, azért a házasságon kivül (in castris) született gyermekek idővel, az elbocsátás után, mikor szüleik connubiumot nyernek, törvényesekké lesznek, de ez nem volt törvényes házasság (concessa consuetudine). Sept. Severus után az auxiliariusok peregrinákkal házasságot köthettek. A IV. századtól megnősülhettek, de feleségeiket nem vihetik a táborba. (Köztársasági időben a legatus se.)

A táborban takarékpénztárt is tartottak (follis), mely a szentélyben állott a signifer felügyelete alatt; ide adták a jutalmak felét (ad signa deponere). Temetkezési és segélyegyletet is találunk a legióban (collegium, scholae), ezek azonban a hivatalos helyiségeket is jelentik.

A katona, ha szolgálatát elvégezte, tisztes elbocsátásban (honesta missio) részesül, nyugdíjat kap (eleinte pénzt), később rendszerint földet. A katonai elbocsátó-levelekben benne van, hogy a császár az elbocsátott katonáknak, kik csapatonként névszerint vannak felsorolva, úgyszintén gyermekeiknek és utódaiknak, polgárjogot és connubiumot adott, vagy a nőtleneknek, kik később nősülnek és feleségeik-

EGY NÉMET ÉPITÉSZ UTAZÁSA MAGYARORSZÁGON 1737-BEN.

Félszázaddal Buda visszafoglalása után építészeti tanulmányúton járt Magyarországon Michael Küchel bambergi születésű építész. Járt egyebek közt Győrött, Komáromban, Esztergomban, Pest-Budán. Még látott egyetmást a török háború romjaiból, amelyeket félszázad alatt sem lehetett végleg eltakarítani. De már látta egy új élet felvirulását, látott nagyszabású épületeket az állványfák közül kibontakozni, elsősorban az ifjú Pesten. Templomok, középületek, magánpaloták mintegy szeme láttára keltek ki a romok közül s mutatták a «francia guszto»-t.

Küchel ezt az útját 1737 nyarán tette meg, amikor még csak Würzburg és Bamberg hercegérsekének, Friedrich Karl von Schönbornnak mérnöke és hadnagya volt. Utóbb hírneves építőművésszé fejlődött s neve összefűződik a német rokokó nagymestereinek, Balthasar Neumannak és Johann Dientzenhofennek nevével. Számos, részben nagyarányú épületével ő adta meg Bamberg városképének különleges arculatát, a festői rokokó jegyében. Bamberg környékén is sok mindent épített, úgy hogy élete műve gazdag és változatos.

Szerencsés csillagzat alatt indult pályájára: a hercegérsek-mecénás lett a pártfogója, s alig hogy szolgálatába lépett, megbízást kapott tőle, hogy ismereteinek bővítése céljából utazza be Németország, Ausztria és Magyarország egy részét. A fiatal építész 1737 májusában indult útnak s hazatérve, még azon év októberében memorandumban számolt be tapasztalatairól mecénásának. Ez az irat ma is megvan s belőle kivesszük a minket érdeklő részeket.[1]

[1] Bambergi állami levéltár, Rp. 1131, 11. kötet; a minket érdeklő részek a 261—268. lapon.

Mikor útját tette, még egészen hadimérnöknek érezhette magát s így a magyar városokban is legrészletesebben az erődítményeket írta le, amelyeket a török háború befejezte után mind újonnan kellett felépíteni, illetőleg átalakítani. A fiatal hadimérnököt ezek a munkálatok nagyon érdekelhették, hisz joggal hihette, hogy az erődítményépítésnek új s a kor színvonalán álló példáit ösmerheti meg bennök. Jó ajánlólevelei lehettek, mert a várparancsnokok mindenütt készséggel megmutatták neki az erődítmények minden részét. Egész sor kritikai megjegyzése nem éppen hízelgő az akkor kizárólag német várparancsnokokra és az alájuk rendelt várépítőkre nézve. Esztergomot Schuhknecht tábornok helyezte újra védhető állapotba, ámde Küchel szakszerű véleménye szerint az egész munka nem sokat ér, mert a közeli Tamáshegy felől intézhető támadás csakhamar végezne vele. Ilyen tessék-lássék munkának minősíti Budavár erődítményeit is, amelyek Potemkin falvaira emlékeztetnek, mert a vár a Svábhegy felől érkező támadás ellenében huszonnégy órán át sem volna tartható, csak a Duna felől látszik megerősítettnek. «Nézetem szerint — írja — ez az egész helyreállítás csak arra való, hogy a Dunán érkező utas lássa, hogy az erődítmény csakugyan meg van építve.»

Bár elsősorban az erődítményeket vizsgálja és írja le, mégis aránylag bő helyet juttat a nevezetesebb épületeknek, ami annak a jele, hogy azok művészi értéke jelentékenyen hatott reá. Itt is Pest jár elül, s megjegyzései között akad olyan is, amely minket közelről érdekel, mert irodalmunkban eddig hiányzó adatot tartalmaz. Ilyen például jelentésének az a része, amelyben beszámol a pesti ferencrendiek templomának építéséről. «Az éppen épülőfélben levő Ferenciskánus-templom kilenc oltárt kap, egészen fehérre van meszelve, kívül-belül jó architektúrával készült.» Külön megdícséri az ácsmunka kiválóságát s megjegyzi, hogy oratóriumai alatt «kápolnák állnak az oltárok számára». Ezek alapján Pest ezen érdekes templomának építési ideje nem kétséges többé.

A pesti templomoknak különös figyelmet szentel. «A még befejezetlen pálos-kolostor nyolc kápolnájával, amelye-

ket melléje építettek, jókora és az építészeti szempontoknak megfelelő épület, mind kívül, mind belül.» «Az új dominikánus-templom még nincs oltárokkal felszerelve s homlokzata sincs még vakolva.» A belvárosi plébániatemplomról megjegyzi, hogy új hosszhajót építettek hozzá, a kórus régi gótikus stílusú s bár kisebb, hasonlít a landshuti dómhoz. A kápolnák azonban magasságukhoz viszonyítva túlságosan szűkek. Legjobb a hosszhajóban az orgona feletti boltozat. Felemlíti még, hogy a ferencrendiek Óbudán is építenek templomot a már kész kolostor mellé.

Pest templomai közé tartozik még az Invalídusok Házának szentélye, amelyet a főépülettel kapcsolatosan ismertet. A mai központi városháza akkori állapotában nagy benyomást keltett a szerzőben : «Pest, amely szép és csaknem egészen újonnan épült városka, jelentékenyen szebb Budánál, sok szép urasági, polgári épülete és temploma van, elsősorban az Invalídusok Háza, amely királyi palotához hasonlít, három bejárójával, amelyek közül a középső a templomhoz vezet.» Le is írja e templom akkori képét : «A templom közepén áll a főoltár, amelynek mind a négy oldalán misét mondhatnak ; az egész templomot kettős, egymás fölé helyezett oratóriumok futják körül, úgy hogy ezeken 3000 ember hallgathatja a misét, azonkívül alattuk székek is vannak elhelyezve. Mint kórházi templom hasonlíthatatlanul kitünően van berendezve, stílusa kiváló, . . . szebbet, jobbat ebben a nemben nem is láttam, pedig az épület még befejezetlen s nyugat felé hiányzik még egy alacsony traktus, hasonlóképpen észak felé is, de ezek kiépítéséhez már hozzáfogtak.»

Kicsinyli az invalídus legénység lakószobáit, amelyek mindegyike 60 embernek van szánva, kivált a konyhahelyiségeket, amelyek elégtelenek és teljesen sötétek. Még megjegyzi, hogy ha az épület teljesen elkészül, 14,000 ember lakhatik benne.

Tanulmányozta a fürdőket is, mind Pest-Budán, mind Esztergomban. Nevezetesnek mondja a Császárfürdőt, «amely fölé török mecsetet építettek, amelynek kőfedelébe szelelőlyukakat vágtak, csillag, hold és nap képében», e köré

csoportosulnak a fürdőszobák, ahol bárki megfürödhetik egy tizenhetesért, ezenkívül elkülönített helyek vannak a fürdővendégek számára. Ennek kapcsán elmondja, hogy a Duna közepén fekszik egy sziget, «amelyen forró forrás bugyog; állítólag itt vesztette életét Attila. Egyébként török épületek némi maradványai láthatók ott». Ezek közé tartozik benn a városban «különösen egy török templom meg a tornya, amelyet régiségként tartanak meg, belsejében pedig salétromot főznek».

Esztergom hőforrásait is említi: «Van itt egy meleg tó, töméntelen hallal, még télen is van benne béka, ezek úgy kuruttyolnak, akár nyáron.» Esztergomban sajnálkozva szól a régi székesegyház elpusztulásáról, amelyet a római Szent Péter-templomhoz hasonlít, «belül tiszta márvány és mozaik, kívül a legszebb márvány». Az a kis része, amely még fennmaradt s amelyben most az istentiszteletet tartják, tanuskodik erről.

Magyaróvárott is, annak közelében, vadonatúj kapucínus-kolostort látott, a város egyébként is csupa «újonnan épült modern házaktól» ékes, falak s árok veszik körül. Mint nevezetességet említi meg, hogy a kapucínus-kolostornak van egy már éltében szentnek tartott mindentudó gyóntatója, aki egyébként jövendőmondó is.

A középületeken kívül figyelme kiterjed a magánházakra és kastélyokra is. Pest világi épületei közül megemlíti a kétemeletes, szép tornyú városházán kívül «báró Laversa szép kétemeletes házát hasonlíthatatlanul szép lépcsőházával s mindjárt szemben vele a «Pascalensbeck» házát: egyik csaknem olyan, mint a másik».

Részletesen írja le azt a két nagyszabású kastélyt, amelyeket Bécsből kirándulva a Fertő mellékén szemlélt meg. Az egyik a féltoronyi királyi kastély, amelyet Károly király és felesége gyakran lakott a vadászati idényben, a másik az Esterházy-kastély. «A fiatal Esterházy, a császári hadsereg ezredese, kis kastélyt építtetett, kétemeletest, amelynek külseje egészen egyszerű ugyan, de jó ízlésű, főlépcsője hasonlít hercegséged bécsi alster-utcai kerti épületének főlépcsőjéhez. A terem nagyon szép és magas, márványpilasz-

terekkel, dupla ablakokkal, egészen franciás. Nem feledkeztek meg a dekorációról és a szimmetriáról sem. Nem pompázó, hanem inkább síma, belül a legújabb ízlés szerint díszített, csak az kár, hogy itt emeltek egy ilyen épületet.»[1]

A féltoronyi királyi kastélyt a hozzá csatlakozó híres ménessel és fácánossal, amely körülbelül a Fertő taváig terjed, különös részletezéssel írja le. A lakosztályok egyik fele a királyé, a másik fele a királynéé, közepes nagyságú szép terem választja el azokat egymástól. E lakosztályokban becses festmények láthatók, az asztalos- és lakatosmunka is jó, kiválik a királyné à la Capucine kabinetje, amelyet részint miniatűrök, részint porcellán díszít. Kisebb kert csatlakozik a kastély e részéhez, ennek nagy parterre-jét buxussorok szegélyezik s kevés, de jóízlésű szobrászmunkával díszített vázák ékesítik, az egészet alacsony terrasz veszi körül, amely pihenőnek is alkalmas. Az épület előtt szép előtér hársfasorokkal. A kert végébe hosszú lugas vezet, amely ott két pillér közt szabad kilátást enged a mezőre úgy «hogy ha ott egy egész hadsereg foglalna helyet, teljesen át lehetne onnan tekinteni». Nagy előudvar terül el az épület másik oldalán, ehhez csatlakoznak a személyzet lakosztályai, a nemes apródok szobái, túl pedig a majorság s a nagy, 350 darabból álló ménes istállói.

Pozsonyban is elsősorban a legújabb épületek kötötték le érdeklődését. Új volt akkor egyebek közt az irgalmasok és a kapucínusok kolostora, új a ferencrendieké is. «A hercegérsek székhelye a városon kívül van, kertjének palotájában, amely egészen új s jól épített, nagyon hasonlít az Esterházy épületéhez ; kertje régi, de jó és szép szabású, eleven vizei éjjel-nappal szöknek . . . Oldalt új üvegházat építenek mintegy 1000 láb hosszút, ananász és olaszföldi növények számára. Egyébként bent a városban is láttam néhány jó épületet, lutheránus kereskedőemberek birtokában.»

Jelentésének többi részét Győr, Komárom, Esztergom, Buda erődítményeinek szakszerű leírása foglalja el. E nagy mérnöki munkálatok mellett egy-két szakmájába vágó apró-

[1] A szerző még bámai (mosonkörtvélyesi) kastélynak nevezi.

ság is lekötötte érdeklődését. Alig hogy június 7-én átlépi a magyar határt, feltűnt neki az első magános csárda, vályogfalaival, alacsony belsőségével, nádfödelével. Ilyen építést még nem látott. Le is írja a vályogvetés módját.

Személyes élményeknek nyoma sincs a jelentésnek ebben a részében. Tömör beszámolója egy építésznek, akit egy építőmecénás küldött tanulmányútra. Minket így is érdekel, elsősorban művészettörténeti szempontból. Egy szakember megjegyzései oly időből, amely kevés ilyen kritikai feljegyzést hagyott ránk, főkép az akkor nekiszépülő Pest új építkezéseiről.

LYKA KÁROLY.

MDK

Kirchler Vilmos
grafikus

rajza. Molnár Géza Aradi Élet c. folyóirat kivegjelzéke

Népszava 89 évf 143, sz 1961, jun 18

M 01/

Kücker Vilmos
grafikus

rajza: Vasi Endre Nyiregyházi Zsuboi e.
folytatásos kisregényhez

Vajszava 89 évf 110 sz 1961 máj 11 i.

M.D.K.

Küchler Vilmos
grafikus

rajza: Vészi Endre, Nyugtalan
ember c. folyóiratos kistanulmányhoz.

Népszava 89. évf. 109. sz. 1961. máj. 10. 3.

MDK

Kindler Vilmos
orosfikus

illusztrációk: akvarell Kaspi a Kutyák c. sorozat.

Népszava 89. évf. 217. sz. 1961. szept. 13. 8.

MDK

Kiechler Vilmos
grafikus

rajza Királykeszi Pál Iskolai Emlékei.
című versehez.

Népszava 89. évf. 233. sz. 1961. okt. 1. n.

MDK

Küchler Vilmos
grafikus

illusztrációja, Simon Emil Ész c.
elbeszéléséhez. (Kép.)

Népszava, 89 évf 235-ik, 1961 okt 4, 12

Küchler Vilmos grafikusom.

Illusztráció Szerafimovics: Két halál c. könyvéhez (rajz.)

Nemzeti 1955 nov. 3, 83 cm. 25 Ft a 4 e.

Küchler Viktor

grafikus.

Illusztrációk G. Nyikolajeva: Albenéz c. novellákhoz (rézk.)

Nyíregyháza 1955	szept.	14	83 lt.	214 o. 2. l.
		13		215 5
		18		220 2
		20		221 2
		22		223 2
		25		226 2
		27		227 2
	okt.	1		231 2

Küchler Vilmos : grafikus

Illusztráció: Gaucsar: Az ereklye.
c. íráshoz, (repr.)

- Nemzeti Újság 1933 dec. 3. 83 évf. 284 sz.
2 l.

Küchler Vilmos

grafikus

Illusztráció G. Nyikolajeva: Elbeszélés
c. novellához (rézk.)

Népszava 1955. szept. 1, 83 old. 205 m. 2 l.
" " 4 " " 208 " 2 l.
" " 6 " " 209 " 2 l,
" " 8 " " 211 " 2 l

M.D.K.

Küchler Vilmos

Festőművész Bánki Donátról készitett rajza.

Népszava 1959.márc. 10. 8.old. 58.szám.

Kuchta Klára

A Hopizout-csoport kiállítása keretében rafiából készített faldíszt, ssö ugyeat állított ki.

Bojár Iván: Változatok iparművészeti témára; Magyar Hírlap 1970. III. 3. 9. l.

Anton Dickelmeister

1813-ban festi a "felsőtárkányi r.k. templom fő"-oltárképét.

Voit Pál pk.: Heves megye műemlékei II.

Magyarország műemlékei topográfiája. VIII.

Budapest 1972.

7340

Küchler & Stenger

Erstausgabe

Mus Lied

1.

Rath Georgi 1896

212. 1.

K

"Ecce homo"!

994. Guido Reni.

MDK

Küchler és Sżenger ezüstárugyár

Ráth Györgyi 1896. 212 l.

Kuchler Gyula
erdőtanácsos
Bp.
I.

Ezredes kiáll
XVI. c. 16. l.

3880. Velasco de Coimbra.
Főtevékenységét 153

A gyermek Jézus

Egy romladozó palota
kel kirakott előcsarnokában
len Jézust, kit anyja, a
rom angyal imád. Közelében
az oszlopok között az ökör,
egy idősebb férfi van. Öltö
nak: kivágott zöld ruha és
rózsaszínű, illetőleg zöld
tiumos ruha, a pásztoroknak
nű kabát. Ez utóbbi
gyes vidék, a hol a birkákat
közt megjelent angyal hirdet

Fa, méretei 55.8:75.

Vétetett Gaston von
május 17-én 2500 M-án
(764-910).- Elszámoltatott 19
molás elfogadtatott 1911. már

Vét 1909 Gast van Mall

M.D.K.

Küchel Gáspár

"Női arckép" cimmel repr. Herman Lipót ajánlásával.
A képet a lap "Tehetségavatás" c. felhivására küldte be.

Szinházi Élet. Bp. 1932. szept. 11-17. XXII. évf. 38. sz. 98. lap.

Michael Küchel építész

Budapesti Szemle CCXV. 1929. 1-6.o.

Lyka Károly: Egy német építész utazása Magyarországon 1737-ben

Borberekli - Kovács Zoltán mohran

84, 178

Kübling (Kibling)

Antal

budai könyvkötő

1795-ben nyert polgárjogot Budán

élt

2

Vérmajorban.

60.l.

helynek mondhatjuk (princeps Azaliorum). Nem csoda tehát, hogy a La Tène-vaskorból is elég érdekes és értékes anyag került a múzeumba. Kerámikában különösen egy szobi edényke hívja föl a figyelmet nemes formájával és még inkább pontozott vonalakból álló díszével, valamint finom mívű fülével, mely az edénykébe bemászó szörnyeteget ábrázol. Silányabb utánzata a Szobbal szemközt fekvő Basaharc-ról került elő. Érdekes alkotás egy kis bronzszobrocska és még inkább egy bronz csüngő dísz.

A római kor emlékeiből művészi szempontból Silvanus pompás bronzszobra emelkedik ki,

Kübling József I.

budai könyvkötő

1755-ben a budai

polg. Eskonay tagja

† 175 febr. 6. Budán

rőd

=

Neumayerdárok

60/1.

Kübling József II

kamorkötő

1763-ban nyert polgár-

jogot Budán

u.o. 61/1.

annak a dömösi leletnek sem, mely hun jellegű edényke mellett honfoglaláskori magyar jellegű fémveretekkel gyarapította a múzeumot, és szolgál bizonyítékul két különböző kultúra összekapcsolódására, ami mellett különben az itt lévő szobi leletek is szemléltetően tanúskodnak.

A magyar középkor emlékeit az ú. n. esztergomi kard nyitja meg, a honfoglaló ősök hagyománya. Akadnak e korból más fegyverek, lószerszámok, pénzek stb. is, de különleges értéket az ékszerek, gyüjteménye és ismét a kerámia jelent. A gyűrűk, hajszorítók, fülbevalók, karperecek és torquesek mellett gyöngyökből, karneolból és üvegből készült nyakláncok sorakoznak, egyiken — a vasúti állomás környékéről, a régi Kovácsi temetőjéből ásatott ki — I. Endre király pénze van beiktatva dísznek, másikon a középpontban kerek fehér üveglap látható, rajta finom román jellegű fonott kereszt domborodik. Egy bajóti lelet a karperecen és gyűrűn, fülbevalón kívül aranyozott ezüstből való ruhadiszeket sorakoztat föl.

Egész kis gyüjtemény mutatja be a középkori magyar lakatosipar furfangos alkotásait lakatokban, zárakban, kulcsokban. Csontkorcsolyák a téli közlekedés ősi formáját szemléltetik. Legnagyobb mennyiségben azonban itt is a kerámia szerepel.

Van már edényke a múzeumban a honfoglalók készítményeiből is, a további századok agyagiparát igen változatos formák képviselik nagy számmal: egészen apró pohárkák és bögrék mellett a korsók és fazekak egész sorozatai. Különösen érdekes az ú. n. fenékbélyeges edények, illetve a

Kübeling József id.
budai 'Kömpkőto'
1755
† 1759.
l.

Romhányi
85. l.

Kübeling Dóczy ifj.

Lendai kompkötő

1763.

l.

Romhányi

85. l.

97.

Kübling József

budai könyvkötő

d. XVIII 14

Müller J. F.

Epitome

165. C

MOB Kvt.

2639.

NYOMTATVÁNY.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

MEGHÍVÓ

A

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGÁNAK

19 ..... évi ..... hó ..... n ..... napján

.....

délelőtt / délután ..... órakor megtartandó végrehajtó-bizottsági / rendes / albizottsági ülésére.

Tárgy: .....

Elnök megbízásából:

.....

Hornyánszky V. R.-T. Budapest.

KÖBLER, Joseph festő

Pannonhalma 1996/2 161.

Küchlmeister Ferdinand 210

Schoen Anna temple

Kúcze Miklós

pixidarius *

l. Eperjes 1528

Hadtört. Közl

1913. 277. l.

* alias agnóntó

Hé
isz
Ez
olt
cet
in.
an
olt
iki
isz
ös-
az

er-
o-
és
az

Sándor volt itt a doyen. Akkor még nem lett belőle a nagy politikai riporter, inkább amolyan szerkesztőségi titkár volt és akkor még el lehetett némi fantáziával képzelni, hogy Vácról olyan soványan érkezett, akár egy agárkutya. Szobatársa volt Préger, a segéd-közgazdász, utóbb egy időn át dr. Dóczy Mór és legtöbb idejét ott töltötte Herendi Arthur, a legelső és talán ma is legkülönb sportzsurnaliszta. Igaz, banktisztviselő volt főfoglalkozására, de ifju éveiben költőnek indult, nem is az utolsó fajtából. A versirásról leszokott, de megmaradt a finom stilusérzék, az előkelő szemlélet, erényei nagy tekintélyt szereztek számára, ma a sportujságirók tiszteletbeli elnöke és bizonyára éppen olyan kedves és előzékeny, mint mindig volt. Sok év távolából is sajnálja az ember, hogy nem tölthet vele több időt. Mindig nagy táborkar vette körül. Igy Benedek Géza, ma egyik sportujság szerkesztője, kimért ember volt és mondatai ugy hangzottak, mintha kiszámitva lennének, hogy egy méter hangzásig ilyen erősségüeknek kell lenniök.

KÜEN *Gergely*, könyvkötő, * Nagyszombat, † az ettali kolostorban 1737 márc. 17. 1719 óta működött Ettalban (Felsőbajorország) mint laikus testvér. Bőrkötései gazdag aranynyomással, az ettali kegyképpel és apáti címerrel a Germanisches Nat. Museumban Nürnbergben, a British Museumban Londonban és az ettali kolostor könyvtárában vannak.

E. Gy I. 607.
Lapon lelett
volna lenne,
de Elhagyták

A lünevillei békekötés.

Eren. 1801. február 9-
zolva, hogy az előzőekben
nak egymással, míg
benzel gróf az osztrák
tartó van, mögött
de la Paix entre de l
t, a mint P. Ferenc k
ben a vajdai tábor
ére, melyek közt két fej
két sorban:

Conclusion de la Pa
pereur Ro
Unterzeichnung d
lique und

alól balra: „Fait p
Reinetzet

La fa alatti sátor előtt

Kien, Gregor

Buchbinder, geb. Tyrnau
† 1737 März 17. im
Kloster Ettal Oberbayern
wo er 1719 als
Laienbruder eintrat. Bö-
cher gardaf aranyozás-
sal az ettali Egyházzal
~~a~~ apát a címerével
a Germ. Nat. Mus. Nürn-
berg
Brit. Museum London
és az ettali Kolostor
Könyvtárában

Thieme-Becker
22. k. 49. l.

Kazinczy Ferenc VII. 267.

Óbuda XII.évf. 13. 2006. július 5.

Múzeumi órák Aquincumban

Előzetes bejelentkezés alapján október 1-jéig foglalkozásokat szervez a múzeum általános- és középiskolásoknak. A kiállítás-látogatásokon a gyerekek idegenvezetéssel egybekötött órán vesznek részt, ahol a régészettel és a főváros római kori örökségével ismerkednek. Az ismeretek feldolgozása feladatlappal, manuális foglalkozással és szituációs játékokkal történik.

Jelentkezés a múzeum telefonszámain *(250-1650, 454-0438)*, illetve elektronikus levélcímén *(aquincum@iif.hu)*.

Múzeumi órák fogyatékkal élőknek

A fogyatékkal élő felnőtteknek és gyermekeknek előzetes bejelentkezés alapján, speciális múzeumi foglalkozást szerveznek.

Művészettörténeti séták óbudai templomokban

Deák Zoltán köszöntése Csillaghegyen

Deák Zoltán nyugdíjas református lelkipásztort köszönti aranydiplomájának átvétele alkalmából a Budapest-csillaghegyi református gyülekezet július 9-én a 10 órakor kezdődő istentiszteleten. Az igehirdetés szolgálatát a korábban 30 évig Csillaghegyen szolgált Deák Zoltán végzi.

Lemondott az ÓBK vezetősége

Az Óbuda Baráti Kör (ÓBK) vezetősége a május 30-ai rendkívüli ülé-

Kühner Ildikó

Művészeti csoportok a Zichy-kastély udvarán

Testvérvárosi diáktalálkozó

Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata két testvérvárosa, Csíkszereda és Kassa művészeti csoportját hívta meg a múlt hónap elején a „Kézfogások testvérvárosi diáktalálkozó és művészeti fesztivál Bartók Béla emlékére" című rendezvényre.

Az Óbudai Népzenei Iskola hagyományos évzáró családi napján, június 9-én fellépett a Zichy-kastély udvarán a Csíkszeredáról érkezett Borsika Gyermek Néptáncegyüttes **(képünkön).**

Másnap, június 10-én a Testvérvárosi diáktalálkozón Óbudán működő művészeti csoportokat [illegible] Zeneiskola növendékeit, a Kincső Néptáncegyüttest, az Óbudai Népzenei Iskola növendékeit és tanárait) valamint a Kassáról érkezett Márai Sándor Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium és Alapiskola Leánykarát és a Borsika Gyermek Néptáncegyüttest láthatta a színpadon a közönség. A kassaiak reneszánsz kórusműveket, XX. századi és kortárs magyar szerzők műveit, szlovák népdalokat adtak elő. A csíkszeredaiak gyimesi, moldvai, felcsíki, széki, mezőségi és kalotaszegi táncokkal lepték meg a nagyszámú nézősereget.

Mind a két napon hallhatták a diáktalálkozó díszvendégét, a Népművészet [illegible]

MÚLTBÉLI MULATSÁGOK TÁBORHEGYEN. Az immár hagyományos Középkori Óhegy Napokat június 9-től 11-ig rendezte az Óhegy Egyesület a Táborhegyi Népházban. A nagysikerű rendezvény második napján történelmi korok ruháiból láthattak divatbemutatót az érdeklődők. A korhű ruhákat Kühner Ildikó iparművész tervezte. Az eseménydús napot a Musica Antiqua együttes közreműködésével reneszánsz táncház zárta

Küttel

vérm.

l.

Osatkaitoszrkötny

57. l.

A Magyarországi

PROHÁSZKA KÖRÖK

alakuló ülése 1935. október 2-án, (szerdán) délután 1/2 5 órakor a SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT díszteremében. (Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. szám.)

Felelős kiadó: Kézai Béla. Stephaneum r. t. Budapest.

MIK

dr Küster Béla
szerkesztő

Katalogusa a képviselőház könyvtára
ról. Csaknem 1000 oldal. 3 évi munka eredménye. A könyvtár 30.000 kötettel szemben.
a fővárosban 4 helyen áll. 25 év előtt alapította
a képviselőház könyvtárát. Horváth Mihály és
Ghyczy Kálmán pol. és nemzetgazd. munkáiban gazdag.

— A képviselőház könyvtáráról
Grafikai Szemle 1894 évf 3. 40 l.

Küffel Ármin

Csatosprontkönyek 57. l.

Olyan hülyén van
írva, hogy nem
tudom megértem.
Valami „Ödenburgisches Früchte Gebeth"
c. röhrecot említ
vele kapcsolatban

XVIII 7
7.

Küffler Lajos

alakrajz

1897

Címlap 1930. 85. l.

RÖVIDIT

B = első emelet.

éprész = épületrész.

papir. = p

Fridrich Küfner, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaműkészítő céh legénykönyvéből, 1697 den 20 oktober: "Fridrich Küfner Ein dischler gesell von Hagdt aus Behmen diese Gede frembt gesessen." 112.old

Batári Ferenc: Asztalosleginyek Győrött a XVII.században - Adatok Győr város asztalosművességének történetéhez 93.old

Arrabona, 9.-Antus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Évkönyve

Friedrich Küfner, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, Anno 1696 den Ersten July: "Friedrich Küfner von Magdt aus Böhmen Tüschler geselln". 111.old

Batári Ferenc: Az asztaloslegények győrött a XVII. században - Adatok Győr Város asztalosmiveségének történetéhez 93.old

rrabona, 9- Antus János Kiz. Győr, 1967.- A Győri Kiz. Évkönyve

Küfner, Fridrich, asztaloslegény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosleg-
nek jegyzéke: "Küfner, Fridrich, Hagdt, Oseho. 1696-
1697 v.98.". 116. old. 13. jegyz

Batári Ferenc: Asztalosleg-nyek Győrött a XVII. szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93. old

Arrabona, 9, - Xantus János Múz. Győr, 1967
A Győri Múz. Évkönyve

Kügler Ferenc

gyulai kőfaragó

1770-ben élt

Schierer

I. 296-l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

KÜHEGYI JOSEFF,csapó

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár pár ~~xxxx~~ évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old
/ 1,2./ V. csapo. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

KÜHHASZ JÁNOS, asztalosmester

Pesti asztalos kontár volt 1828-ban.-Terézvárosi lakos.- Helyrajzi szám: 850.- Összeírási szám: 2368.- 47.old.

BATÁRI FERENC: Pest-budai asztalosok 1828-ban
89.old.

Az Iparműv.Múz.Hopp Ferenc Múz.Évkönyve. XIII. 1970. Bp. 1971.

Kühlbrandt Ernő

rajztanár

l.

Batthyaneum

I. 90. l.

Kolozsvár.

Az előtérben a bástyákkal
erősitett várat és a külvárosi
lommal, a háttérben pedig hegye

CLAUSENBUR

Rm., mér. a vk. 5

140-95.

Kirchbrandt Ernst

brassai rajztanár

l.

Köpeczi Sebestyén József:

A brassai fekete templom mátyás-kori címerei

Cluj-Kolozsvár

1927. (12. l. Bp. 11.) 22 l.

1904. XI. 3.

848/1904

Temesvár (utóiratban) tem

Kühlbrandt Ernst

Jedlo

Laid

Bathyanum I. 90.1

..... *műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....számu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Kühlbrandt Ernő

1911/12 - 1913/14

Ferkèpzomfoiskèvk

106. l.

PAR. HIRDETÉSEI.

ész évfolyamra 10 frt. Egy harmad hasáb 3 frt, illetőleg 15 frt.
a kiadó-hivatal (Andrássy-út 67. sz.).

ST sét en	
ki- :sz 4.	

A *MŰVÉSZI IPA*

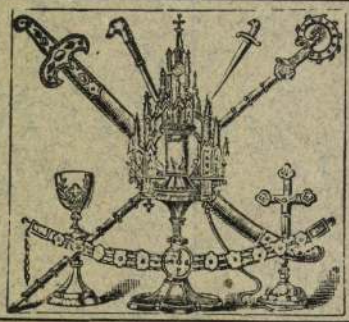
Egy hatod hasáb díja egyszeri hirdetésre 2 frt, az egész évfol
Megrendeléseket elfogad a kiadó-

Császári és királyi udvari szállító.

FISCHER IGNÁCZ BUDAPESTEN,

porczellán- és majolika-gyáros.

Gyár: VII. kerület, külső dob-utcza 17. sz.
Főraktár: IV. kerület, bécsi utcza 3. sz.

LINK FÜLÖP

ékszerész Budapesten

készit művészi kivitelü ékszereket, egyházi és egyéb disztárgyakat, mentekötőket és öveket dísz, öltözetekhez arányból, ezüstből zománczczal és drágakövekkel diszitve akár régi minták, akár új tervek szerint, rég ezüst- és arany-tárgyakat eredeti állapotukhoz hűen helyireállit.

Műhely: IV. Ker. magyar-utcza 29. sz.

JACOBEY ÉS TÁRSAINAK

az iparművészeti társulat által ajánlott vállalata elfogad megbizásokat **a vallásos festészet minden ágában**; készit fresko- és oltárképeket, decorativ festményeket; épit, aranyoz, fest és márványoz oltárokat, szószékeket, keresztelő-kutakat; készit szobrokat polychrom-festéssel, vagy anélkül.

Kühlbrandt Ernő

1919

Ki tud róla?

Erdély, más?

M-D.Gy.

Kiss Károly
festő.

Lotz Károly István tanára volt.

I.N.: Lotz Károly István emlékkiállítása
Dél-Magyarország 1969. okt. 8.

Kühlmair Tamás

geschmeidler

Sopron

1583. mart. 20.

polg. coll.

Hari

Monumenta Germaniae Historica

III. 164.

MOK

Kühlmann, magyar fegyverkovács

Váczon.

dr. Kalmár János közlése: Magyar fegyverkovácsok művei.

Mit Mann, Maggie, Hyma Barrie
Peters.

Ede Alabama Prince Gables · Alapa-
hoosie Peaks.

Kühlmann,
puskaműves Vác
Vadászpuska, gyártási
készült XIX sz.
MNM Fegyvertár
1611. leltsz.

Kühlmann János

Festő

VASÁRNAP

Kühnmayer

Reisplanktikus

l'Medicina Faludi

370.7.

államra, se nélkül hogy hosszas
Rögtön jelentést tettem az ité
is nyomokat se közeli erdő fe
természetesen el is vesztek.

Jövőre való biztosabb
lennak tiszteletteljesen Köröm

1) Kereskedjék az ét
ebédvezetékből az őri lakásbo
vezetéket, mely az esendőrlakó
Központ útján, vagy directe
sághez úgy is vezet telephon
esetén rögtön lehetne intézke
esik az mauzóleum az Körség
Közelünkbe nem lakik.

2) Tekintettel az hely excep
kiesz közölni, hogy az ittleni na
fegyver udától (4 kr.) mentesít
nyerék kisegítést, hogy esetleg
Kény és nem az sajátb, hanem

M. D. 72.

Kühnmayer Robert, zobrázf., 1883

művei köpül kiemelkedik Éva (1924), „Gyógyító nő" „Fürdő leány" „Tavasz" mind 1924. Több relifet és dekorációs művet készített Pozsony különböző épületei részére, a második világháború után Németországba emigrált.

Marian Várossy: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

68. 69. old.

1960

m. D. K.

Thurnmayer Robert, szobrász, 1883

Képző magán után Bécsben tanult, (1902–1907). Később a budapesti képzőművészeti főiskolán Rudnai Gyula volt. Párizsban a 1911–12 körül Julian akadémiai tanult. Az akadémikus realizmus iránya közelebb hozta, kolai művészetét finom hangulatú Fiú kacsával' Poprád 1914 és az Ülő lány c. képei. Később a lapidáris formákat kereste. Tanulmányai

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918–1945.

68. 69. old.

1960.

KUHMAYER *Róbert*, szobrász és plakettművész, * Pozsony 1883 nov. 1. A bpesti képzőm. főiskolán és Bécsben tanult. 1905 óta számos művével szerepelt a Pozsonyi Képzőművészeti Egyesület tárlatain (Súlydobó, Diszkoszdobó, Téma a keresztények üldözésének korából, stb.). Több műve van a pozsonyi városi múzeumban. Plakettjei közül említésre méltó dr. Payer Endre és nejének vert arcképplakettje.

K. Gy. I. 608/l

Károly hg.

látható

Mellig kissé jobbra
gyümölcsfüzér és szalag
hosszú. Réteges keret
veret szalagon ermer

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI ET
ROM. IMP. IN BVRGOVIA.

a pánzáryon: T.E.N.T.E:M
s alól a has
RE NOCEBIT" s befejezése:
a lap jelzése: „B.6." és „

Rézmetszet, méretei

1 fólió CAROLVS MARCHIO BVRGO

Kühmayer

pozsonyi nővan

a pozsonyi Városi muzeum

1911-be egy szoborcsoportot vett meg

Marczius 9. Egyet. él.

1912. 172. l.

őreálliskola igazgatóságától.

esitő.

..... *osztályu tanuló a*

.....

.....

l elégtelen előmenetelt tanusitott.

.....

..... *hó* .....

osztályfő.

ire Szeged.

Kühmayer Róbert

festőművész

Szül. 1883. Pozsony, hol jelenleg is működik.

A bécsi képzőművészeti főiskolán 1907–10 és 1911–12 a párizsi Julianban végezte tanulmányait. Több műve a pozsonyi városi Múzeumban.

Toman

352. l.

Kühnmayer

Rozvoj obrazu

I.

Forum

1935. 136. l.

Arad:

„La Battaglia seguita
castello d'Arad fra il Princ
sotto il commando del Pas
Christiani". Az elöszéra fölé
az „Artigleria de' Turchi" - n (
Cavalleria Turca" (C) van fe
capatok mellett, a „Gente del
zést. Ezzel szemben ~~itt~~ a „Ca
a „Cavalleria christiana, che se
tiana" (H) ~~all~~ alla sata rendbe ~~il~~
viszonnát a tüzlök tüzét. Alá
követi: „A. rinolo" kezdetel és

Rézkarc, méretei a vv

Kühmayer

Land

Q-Sem 571.

Kühnmayer, porosný obraz

VI. 172

KÜHMAYER RÓBERT

Janáček által kiállítására rajzsorozatban említ: Rigele Alajossal, Pittkordt Lajossal és Steger Andallal együtt.

Tomáš Štraus: Andrej Jaroček a zrod výtvarnej avantgardy dvadsiateho storočia. Bratislava, 1966. 52. l.

Kühnmayer (Róbert

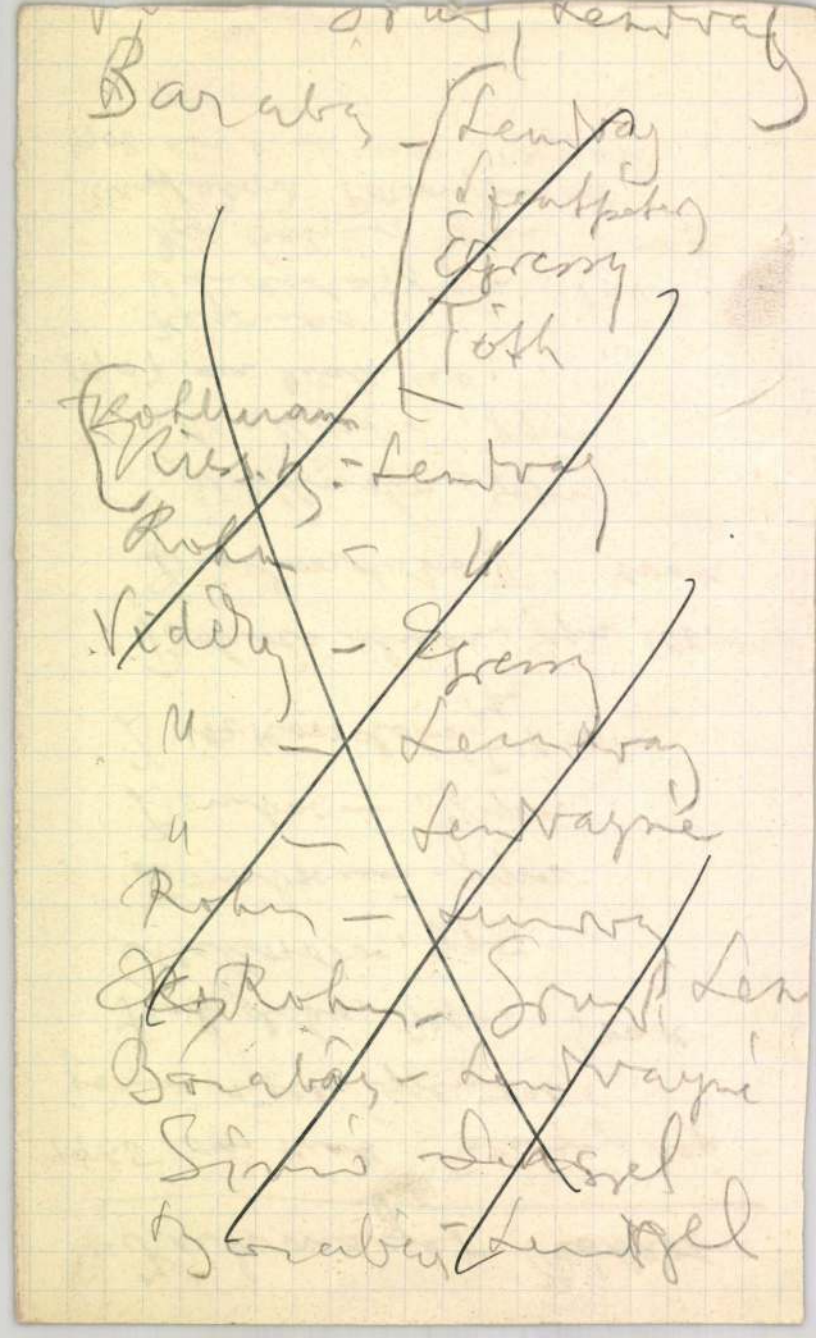
1910. évi kiáll. Pozsonyi Képzőművészeti Egyesület.

Vállalt, gipsz · 70 k
Karácsony ar erdőben, gipsz 70 k.
Tanulmányfej, gipsz 300 k.
Akttanulmány, gipsz.
Téma a keresztényüldözés korából, gipsz · 200 k
Akttanulmány, gipsz 100 k
Szomorú órák, terracotta, 100 k
Kétes arckép, bronz
Akttanulmány, gipsz 140 k.
Tanulmányfej, gipsz.
Elmerülve, gipsz 50 k

ajúra ütéselt. Kalapját-
a, széle peremének alsó
varrással, valamint egy
boglárral díszített. A lábán

Kühmayer Róbert

1905. évi kiáll. Pozsonyi Kép-
főművészeti Egyesület.
Sulyoldobó, gipsz 500 k
Mellszobor, gipsz.
Dombormű, gipsz.
Domborm, gipsz
Diszkoszdobó I. gipsz 400.—
Bohóc jelmez, gipsz 100.—
Diszkoszdobó II. 400 k
Mellszobor, gipsz
Mellszobor, gipsz
1907. évi kiáll. u.o.
Képmás.
Vándorló, gipsz. 120 k
Kis betyár, gipsz. 200 k.
Ugyanott Pozsonyban élt.
1908. évi kiáll. u.o. nincsen.

Kühnmayer Róbert

l.

Benyov Bratisl.

65. l.
80. l.

Kühnmayer Robert

Hobrain Pozsony

l.

Forum (Pozsony)

1931. 30-p.

Nő alt c. Hobrainé

regr.

M.O. 36.l

Kühnmayer Róbert

Nobrain Pozsony

l.

Forum. 1931. 309. l.

317. l. 324. l. 388 l.

Kühnmayer Róbert

vezető mérnök

(magyar)

László dr.

Szalatnai Rezső:

Kühnmayer Róbert,

a mérnök.

Forum. 1932. 201—

203. l. Képekkel

MISKOLCZI ANTAL
hirlap bizományos
HORGOS.

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermére-u. 12.
Telefon: 12[illegible]27.

Kühnmayer Robert

l.

Forum neuer Zeit

1937. 93. l.

Kühnmayer Róbert

l.

Forum

1934. 303. l.

306. l.

BUDAPEST
XI. 28. 12.

Ž Kühnmayer Róbert

l.

Forum

1935. 178. l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kühnmayer Róbert

l.

Forum 1933. 76. l.
78. l.

„ЕПКОВ"

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő- és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-607.

Kühnmayer Robert

Forst

l.

Forum. 1933. 67. l.

Kühmayer Róbert

szobrász

Élt. 1883. Pozsonyban

Életrajzát lásd

Csákó. 12. l.

vagy Fórum 1934–35

Kühnmayer Róbert, Porträt VIII. 163

Kirchmayer Róbert

rajza.

Libákkal játszó gyerekek.

Kutrolver

fenti műve, repr.

Csákós 10. l.

Kühmayer Károly

Szobán

Szül. Pozsony, 1883.

A budapesti képzőművészeti főiskolán, majd a párizsi Julian-akadémián tanult. Pozsonyban él.

5 művét kiállítva az alábbi múzeumban.

Kat. Bratislava

295. l.

Sbierky 40. l.

Kühmayer Róbert

Szül. Pozsonyban 1883
nov. 1. Vk.
1909/10 I. másodosztályban rendkívüli növendék a képz. főisk.
4 polg., 1 reál.
Tanára Radnai Béla
1909/10. II. félév. 2-ik ort.
Radnai Bélánál.

Kuhmayer Róbert

1909/10

Ferképzomfoiskèvk

106. C

〈 Kühmayer R. 〉

Dr. Payer Endre és
neje vert aranyrepülaratte
a Selenka-mappa tel-
vattal. Pozsony, 1911.
Rajta pont
nincs pecsét.

Ghiczy adom.

II. 22

Numism.-Kzl.

1921.52.1

1904. VII. 8.

Trencsén term. tud. egylet

Kenz. Múzeum jelentése (436/1904.)

Kühnmayer Róbert

Schmid Hugó dr. plakettje Kühnmayer

Róberttől VIII. 163.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

Bár szülei bécsiek, felesége francia, tanúlmányai elvégzése után mégis szülővárosába, Pozsonyba tért vissza. 1911-ben. Összes nagy alkotásait: köztük a pozsonyi "Kassáskutat" és a pöstyéni "Mankótörő" szobrát /1933/ itt mintázta. 15/303.old.

SZIGETI ISTVÁN: Kühmayer Róbert szobrászmüvész érmei és plakettjei 15/303/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVII. 17.sz. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

Szül. 1883. nov. 1-én Pozsonyban. Ma Bécsben lakik. Szobrászati tanulmányait 1902-ben Bécsben kezdte Josef Kassin yzobrászmüvész mütermében, ahol részt vett az "Undine Brunnen" munkálataiban, mely Baden bei Wien Kurparkjában lett felállitva. 15/303/old.

SZIGETI ISTVÁN: Kühmayer Róbert szobrászmüvész érmei és plakettjei 15/303/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVII. 17.sz. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

Szül. 1883-ban Pozsonyban. Ma Bécsben él. 1951-óta. Súlyos gyomormütéten esett át-azóta csak kisgyermekekről készit arcképes plaketteket. 16/304/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Kühmayer Róbert szobrászművész érmei és plakettjei 15/303/.old

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
----- XVII/. 1961. 17.sz. 8p.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

Szül. 1883-ban Pozsonyban. 1907-ben Pozsony város ösztöndíjával beiratkozott a bpesti Képzőművészeti Főiskolára, ahol 3 éven keresztül a szintén pozsonyi születésü Radnay Béla szobrászmüvész tanárnak/a pozsonyi Petőfi szobor alkotójának a tanitványa volt. Párizsban 1910-11-ben a Julien Akadémián Verlot professzor tanitványa. 15/303/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Kühmayer Róbert szobrászmüvész érmei és plakettjei 15/303/.old.

AZ ÉRME, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVII. 1961. 17.sz. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

PLAKETTJE:.-1912.-DR SCHMID HUGÓ/KIR TAN/M KIR ÁLL KÓR HÁZ SEBÉSZ FŐORVOSA/KÉP E MAG.NTANÁR/1952-1912, férfi arcképe b.lenn j.POZSONY. Álló tégla, 84-55 mm. egyold, ver bronz. Ez a plakett a főorvos 60-ik születésnapjára készült. Schmid siremléke a pozsonyi Szt. András temetőben szintén Kühmayer alkotása. 16/304/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Kühmayer Róbert szobrászművész érmei és plakettjei 15/303/.old

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
----- XVIII/. 1961. 17.sz. Bp.

KUHMAYER RÓBERT, szobrász

Apozsonyi "Kacsáskutnál" ismeretebb alkotása a "Mankótörő" Pőztyénben van. a termál és iszapfürdőhöz vezető Árkádos híd bejáratánál. A Mankóját két törő 2.85 m magas bronz férfiakt a világhirü gyógyfürdőben meggyógyult betegek jelképe. 15/303/.old.

SZIGETI ISTVAN: Kuhmayer Róbert szobrászmüvész érmei és plakettjei 15/303/.old.

AZ ÉRME, Kozlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVII. 1961. 17.sz. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

Pozsonyi kacsás szökőkútja és id. Mátrai Lajos bpesti Városligeti Sió tündér szökőkútja között rokonvonások vannak, de a kacsás szökőkút szikláin nem sellők és nimfák mászkálnak, de kacsákkal /4/ hancurozó meztelenkisfiúk /5/. A bronz fiúaktok modellje az egyik pozsonyi elemi iskola 6-10 éves tanulói voltak. 15/303/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Kühmayer Róbert szobrászművész érmei és plakettjei 15/303/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
------ XVII. 1961. 17.sz. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

Szül. 1883-ban Pozsonyban. Pozsonyi "Kacsáskutja" a Dunahid feljárója előtti kis parkban van felállitva és müködés közben a kacsák csőréből előtörő vizsugarak a medencében hullanak. 15/303/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Kühmayer Róbert szobrászmüvész érmei és plakettjei 15/303/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVII. 17.sz. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

PLAKETTJE:.-1911.-TEREBESFEJÉRPATAKI GESELL PAYER ENDRE DR ÉLETE 47-IK ÉS FELESÉGE SZÜLETETT TEREBESFEJÉRPATAKI GESELL BERTA ÉLETE 35-IK ÉVÉBEN, POZSONY 1911 DECEMBER HAVÁBAN, házaspár kettős arcképe b.álló tégla 90+70 mm. egyold. öntött, bronz. 16/304/. old.

SZIGETI ISTVÁN: Kühmayer Róbert szobrászművész érmei és plakettjei 15/303/. old

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyűjtés köréből.
----- XVII/. 1961. 17.sz. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

A Pozsonyi Városi Múzeumban három kis bronz szobrán kívül /ő Pozsonyban született/, csak Schmid Hugó sebész főorvosnak 1912-ben készült plakettjét láthatjuk. A plakett 55-85 mm. öntött bronz balranéző mellkép. Felirat: DR SCHMID HUGÓ KIR. TSN. KÉP. K. MAGÁNTANÁR 1852-1912. POZSONY, INSERVIENDO ALIIS CONSUMOR. 7./199/. old.

DR VARANNAI GYULA: Kühmayer Róbert 7./199/. old.

AZ ÉREM, Közlemények azéremgyüjtés köréből. XV. évf. ------- 1959. 13. szám. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

Szül. 1883-ban Pozsonyban. Eddig ismert két plakettje még az első világháború előtt készült. Műv. lexikonokban nem szerepel. Lyka említi, hogy számos plakettje és szobra van a Pozsonyi Városi Múzeumban. 7./199./.old.

DR VARANNAI GYULA: Kühmayer Róbert 7./199/.old.

AZ ÉREM, Közlemények azéremgyüjtés köréből. XV. évf.
------- 1959. 13. szám. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

A pozsonyi születésü müvész plakettje:
TEREBESFEJÉRPATAKI GESELL-PAYER ENDRE DR ÉLETE 47-IK
ÉS FELESÉGE SZÜLETETT TEREBESFEJÉRPATAKI GESELL BRTA
ÉLETE 35-IK ÉVÉBEN aPOZSONY 1911 DECEMBER HAVÁBANa
90+70 mm. öntött, bronz, balra n éző kettős mellkép.
8./200./.old.

DR VARANNAI GYULA: Kühmayer Róbert 7./199/.old.

AZ ÉREM, Közlemények azéremgyüjtés köréből. XV. évf.
------- 1959. 13. szám. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

Gesell-Payer Endre pozsonyi orvosról és feleségéről készült plakett külföldön nem ismeretes /MHM/ 109/. A 90+70 mm. öntött, bronz plakett balra néző kettős mellképet mutat, felirattal. 8./200./.old.

DR VARANNAI GYULA: Kühmayer Róbert 7./195/.old.

AZ ÉREM, Közlemények szóreumgyűjtés köréből. XV. évf. 1959. 13. szám. Bp.

KÜHMAYER RÓBERT, szobrász

1945-ben Bécsbe, vagy Párisba távozott. Schmid Béla és P
Prof. Rudolf Schid közölték, hogy a bécsi művészi körö
rök Kühmayer hollétéről mit sem tudnak. 8./200./old.

DR VARANNAI GYULA: Kühmayer Róbert 7./199./old.

AZ ÉREM, Közlemények aérenagyűjtés köréből. XV. évf.
------- 1959. 13. szám. Bp.

I Lülur metsõ

Thinissy Gábr. Mellképe, fametszet. 1.)
Horvay Gitaros Lovag. fametszet. 2.)
Gróf Szécheny Istvám. Mellképe. " 3.)
Wesselényi Ferencz. " " " 4.)
Klicstinai Klestinszky István. " " 5.)
Munkácsy vára. Fametszet. 6.)
Thassuth Lajos. Mellképe. Fametszet. 7.)
Terrát vár. Fametszet. 8.)
Tivat kép. " " 9.)
Bethlen Gábor. Mellképe. 10.)
Rózsavölgyi Márk halálos ágyán. Thomby gyüj. kép. " " 11.)
Vöröi vízkereszthöz. Fametszet. 12.)
Vaugyerdei Kirándo" Debreczenben. Fametszet. 13.)
IX Pius pápa. Fametszet. 14.)
Gróf Batthyányi Lajos. ügyész elnök. Mellképe " " 15.)
Népstalány (képdarab) Egész a lapot betöltő kaja. április 13 ikáról
V. K. Ferdinándot apostoli királlyunk születésnapjára. 16.)

Kassa

1.) A bérszolt folyóirat. 1848 évf. 33 l.
2.) " " " " 40. "
3.) " " " " 41. "
4.) " " " " 44 "
5.) " " " " 48. "
6.) " " " " 49. "
7.) " " " " 52.
8.) " " " " 57.
9.) " " " " 64.
10.) " " " " 64 l.
11.) " " " " 73 l.
12.) " " " " 82 "
13.) " " " " 1848 92. "
14.) Népes Ujság. Kassa. 107.
15.) " " " " 115.
16.) Népes Ujság 1848. Kassa 127. l.

Tüchr.

Képtalány. (Magyar földirati) fametszet. 1)

1) Ábrázolt folyóirat. 1848 évf. 96 l.

Kühn

(nem lehetne, hogy magyar!)

metszeteket és rajzokat készített a kassai Ábrázolás Folyóirat részére 1848-ban.

Dercsényi Béla:

Az első magyar képes hetilap. Magyar Könyvszemle 1940. 35. l

M.D.K.

Kühn

A Werfer Károly szerkesztésében megjelent Kassán megjelenő Ábrázolt folyóirat illsztrációit készitette

/ a lap a 13 . számtól Képes Ujság cimmel jelent meg. /

Pataky Dénes: Az 1848-as szabadságharc grafikai ábrázolásai 181. l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

KÜHN (Életrajzi adatai ismeretlenek)

451. Rózsavölgyi Márk halálos ágyán, 1848

fam., 132x196 mm, szélei lekerekítve
Jelezve b.l.: Kühn
Felirata: Rózsavölgyi Márk halálos ágyán
Ábrázolt Folyóirat, Kassa, Werfer Károly nyomdája, I. évf. 10. sz. (1848. március 4.), 73.
OSZK H. 906.

Rózsavölgyi Márk (szül. 1787) 1848. január 23-án halt meg, nagy ínségben. (Erre utal Petőfi búcsúversének utolsó sora is: „Hegedű és koldusbot".) A metszeten a zeneszerző ágyán fekszik, hegedűje a falon függ, szolgája kottáival fűti be a hideg szobát. A képet, amelyet a lap „komoly gúnyrajz"-nak nevez, dramatizált magyarázat kíséri. Rózsavölgyi magyarul beszél a szolgához, de minthogy a szolga csak németül ért, szavait a bal oldalt ülő Fiú tolmácsolja. „Vesd tűzre a haszontalan rongyokat – mondja a zeneszerző műveire – úgy sem akará azokat a büszke, érzéketlen nemzet hallani". A kurta jelenet a szolga szavaival zárul: „Er fantasirt immer mit seinem nemszet!" (Folyton a „nemzet"-éről fantáziál.)

Az *Ábrázolt Folyóirat*-ot 1848. január elsejével indította meg Werfer Károly kassai nyomdatulajdonos. Ez a rövid életű orgánum volt az első magyar képeslap: már nem mellékleteket adott közre, hanem a szöveg közé tördelt, a szöveggel együtt nyomott fametszetű illusztrációkat.

Irod: Dezsényi B.: Az első magyar képes hetilap. Magyar Könyvszemle 1940. 17–35.

K.F.

Művészet Magyarországon 1830-1870
MTA MKCS - MNG kép. 1981.

„helyszíni riportokat" közölhet a viharos év párizsi, németországi, itáliai eseményeiről. Politikai tekintetben a *Képesújság* – mint a 13. szám címképe is jelzi – a mérsékelt liberális álláspontot követte, azaz a szabadságot ünnepelve a nemzet királyhűségét hangoztatta, és csak fokozatosan jutott el a fegyveres harc igenléséig. Egy kérdésben viszont álláspontja „jobbra" tért el a liberális vezetékétől: bár a márciusi napokban kirobbant zsidókravállokat elítélte, antiszemita nézeteket hirdetett, és több antiszemita gúnyrajzot és verset is közölt. A címképen a mennyországból kitekintő Úr látható, a szájából szózat árad Európa országira: „Világszabadság!!! A nép szava Isten szava!!!" Az Úr kezében tartott zászlón a Miatyánk sorainak parafrázisa: Jöjjön el az én országom, mert enyém az ország, a' hatalom és a' dicsőség.

K.F.

ISMERETLEN MESTER

453. Kassa népgyűlése, 1848

fam., 142x155 mm
Felirata: Pest lakossága 12 pontból álló kérelmet nyújt be a városi két tanácsnak.
Képesújság, Kassa, Werfer Károly nyomdája, I. évf. 13. sz. (1848. március 25.), 105.
OSZK H. 906

A külföldi lapokból átvett képeken kívül a *Képesújság* kisebb számban eredeti rajzokat is közölt a hazai eseményekről. Ezek közül különösen a vidéki városok márciusi demonstrációiról készült metszetek érdemelnek figyelmet. Kassára március 18-án érkezett meg Pestről a „híres 12 pont" és a *Nemzeti dal* néhány példánya. Werfer Károly ki akarta nyomatni mindkettőt, de a cenzor nem engedélyezte. Másnap az összesereglett tömeg Rimanoczy Ferenc helyettes főbíróhoz vonult; Rimanoczy elrendelte a 12 pont és a vers

~~Kassa~~ 1.

Aláírott folyóirat. Kassa. 1848.

Zabratzky, } felvállva
Fay

3.87. 24.l. Divatlap. „Werfer." —
4.87. Lékavar. Fay — Majlát-ráp
5.87. Kühn.

18. ohol (6.87.) Adósunk, Nem adósunk. (Parasztok is vagy) jelz. „Medve". —

56. l. Kerö pinhár. Pauer.
60. l. Rest. Leloir Hotel in Reguier" jelz.
61. l. „+. Valentini" jelzés
69. — " — divatképek.
97. l. Velence magyar távlatból „Medve „B. L. H. L." jelzés

Nincs Cédulázva

2.

85. l. Az új téli kert Párisban. jelz.: „Ed. Reinard Valentin".

---

92. l. Nagyerdei fürdő Debreczenben. „M. J." — „Kühn". —

159. l. Esztergomi Nagy-Sziget 1848ki April 30-kan. „J. Mayer" —

182. A főtéren nemes magyarok emlékére Mária-Nostran thul megyében. „M. J." —

Mária-Nostra (Dél-nyugotról) Mayer." —

206. „l. Ed Reinard Walentin, (3 l. —

207. Sátoralja-Ujhely (keletről). jobb alsó sarokban: „Mayer"

18. Képtalány. („M. J.")

3.

222 l. – Óvodai vár. „J. M." —

255 l. Nógrád vára a török kor
idejében. — rajz. Orbán Gy. J.
metsz. Pauer F.
M — t jelenleg – " —
metsz. Pauer F.

241 l. A bálványtüli viztorony.
Met. Pauer F.

295. l. Lamberg gr. porosszi fő-
kapitány meggyilkoltatá-
sa. „Pauer F." —

303. Kinczsy és Bathory emléke.
J. M. — Blumberger met. —

311. l. Trencsén vára (nyugatról)
M. J. —

335 l. Thurzó-kúria. M. Pauer F. —

350. 34. Képfalány. M. J.

Küküllő, Kőrajzok

Nagy Zoltán pályázata

ABRAHAM KÜHN vagy KAIN MDK
ácsmester
szül. Bajorország, 1640 körül,
megh. Pest, 1703 február 4.

Belv.Lib.Def.

Kühn Ábrahám

l. Kein Abraham

Schoenkörpavoth

112.

70738. — Az Athenaeu

LYAM

SASÁG MEGBÍZÁSÁBÓL
DALMI ÉS NYOMDAI R.-T.
, 1935

MDK

Kühn, Gustav, litho grafus

"Einnahme von Hermannstadt durch die Ungarn"
(Neue Bilderzeutung : Neuruppin bei Berlin)

61.o.
repr. 60.o. után 2. kép.

Biels Julius : Die Revolution 1848/1849 in Hermannstadt im Spiegel bildlicher Darstellungen.
Kelemen Kml. 58-63.o.

Küchn Herman

Münsingen 1902 358

371 C (13)
L

Kühn János

(Flamz)

Ötvös ?

Érsekújvár ?

vára (Neusohl) ?

1557. Lőcse város nagy pecsétjét készíti ajándékul a városnak.

lásd

Henszlmann J.:

Löschek régiségei.

Bpo. 1878. 28. l.

K. D. K.

KÜHN, Kurt festő
(München)
1903-ban Nagyszőlősön a Lobaczek-
iskola növendéke

Réti Bp. 1954. 326. l.

Kühn János

ötvös

1557-ben elkészíti Lőcse
város nagy pecsétjét.

irod

Hain 98. l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláírása.

yezem:

.....

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Kühn Hans (Hans)

1557. hat Maister
Hans Kühn ein Stadt Kind
und Goldschmied zu Neusohl
zum ewigen Gedechtniss
u. seinen Vaterland zu
Ehren, das grosse Petschafft
gemacht u. der Stadt verehrt.

Lod

H. Löcse 28.1.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása

Engedé

.....

a műhelyfőnök
alá

8. sorsz. Műhelyi minta.

Kühn János

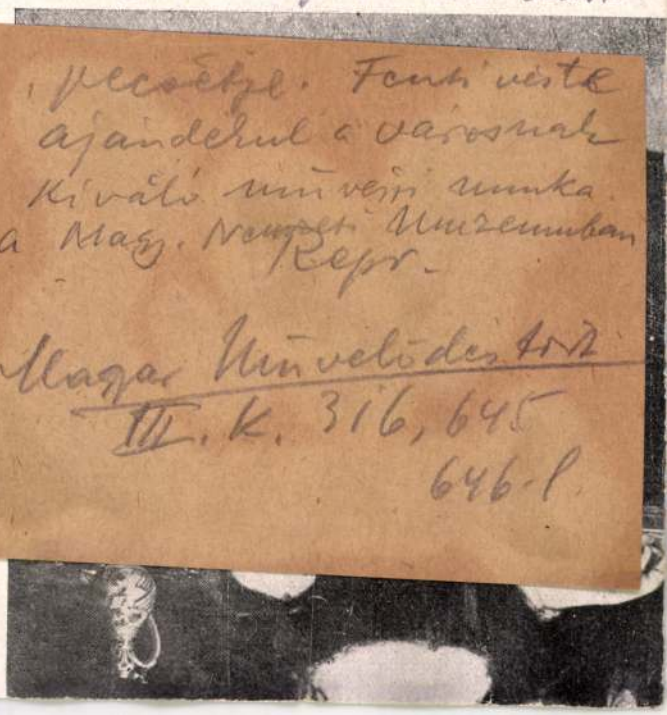
Lőcsei születésű beszterce-
bányai ötvös

Lőcse szab. kir. város
renaissance stílusú ónt

105.

Lőcsén. Fontosabb
ajándékul a városnak
kivált művészi munka.
a Magy. Nemzeti Múzeumban
Repr.

Magyar Művelődéstört.
III. k. 316, 645
646. l.

45.

KÜHNEL Antal épitész

1774-ben küldi ki E. herceg mint az esztenházai épitési iroda vezető irnokát a schwarzenbachi plébániatemplom berendezésével kapcsolatban

VALKÓ Arisztid: Késő barokk épületdíszrajzok az Esterházy-levéltárból. = Művészettörténeti Értesitő, 1990. 3-4. 225-226

MESZLINGER András egri kőműves. Az 1735. évi egri adóösszeírás szerint helybeli kőművespallér és kocsmáros.

MEZEY József egri festő (1823—1882). Az egri minorita templom kórus lépcsőházában függ Szt László vizet fakaszt a sziklából c. festménye. Jelzése: I. Mezey 1869. Az egri városházáról 1949-ben az egri múzeumba átszállították Szt Istvánt ábrázoló képét. (EÁL Eger v. ir. I. 3904/1949.) Éber szerint (Művészeti Lexikon) Szatmáron, Pesten, Kolozsvárott és Nagybányán dolgozott, ahol arcképeket és oltárképeket festett. Jelentősége, hogy a szabadságharc több jelese, elsősorban Petőfi vele festette képmását. Utóbbi arckép a Magyar Történeti Képcsarnokban van.

MÉHES István idősebb és ifjabb egri lakatosmesterek. 1802—45 között működnek Egerben. Méhes István lakatos 1805-ben a Dobó u. 38. sz. ház (hrsz. 539.) tulajdonosa. 1802—04-ig a megyeház utcai kapujának lakatosmunkáját készíti el id. Méhes István → Oberfrank asztalossal együtt, majd a megyeház régi levéltár külső helyiségének ajtószerelvényeit csinálja. 1808-ban javítja a székesegyház óráját. (EÁL ÉrsEgyh L plebir.) 1822-ben a megyeházán dolgozik és még 1825-ben is itt foglalkoztatják. (EÁL Heves vm. szdm.) 1827-ben a Belvárosban írják össze mint 3 segéddel dolgozó asztalost, azonban nem tudjuk, hogy utóbbi adat nem az ifj. Méhes Istvánra vonatkozik-e? 1835-ben készül a ferences rendház utcai homlokzatán és belül 9 vasrács és az ablakokhoz tartozó zsalugáter szerelése.

MDK

Kühn Kurt, /München/

1903-ban az iskolában dolgozott

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ XX 79.1.

KÜHN MIHÁLY

Németh F. : A bánáti fényk.

2002.

80.0.

gírta az Ormányság monográfiáját

/[4]s biztatásomra teret szentelt a

alami sok,,de mégis valami, amint

a a benne levő anyagot. Én arra is

csinálja meg külön ezt a részt,

nagyon kimerítette, rengeteg egyéb

/ala/

ba fordul, aligha tehet vmit, de

vében. /Ormánysági tájszótára Szegedi

/ormátus/

Géza terehegyi ref. /lelkész[6] is, -

zzá fordulni. /Bár ő is inkább csak

de hátha akad nála mégis v/ala/mi

Kühn Mihály, késesmester

A Pécsett működő legjelentősebb kisiparosok adattára. Takácz Károly.Cégtul:özv.Takács Károlyné és Kühn Mihály-aki 1918-ben társult be.mint kiváló szakember.az 1870-ben Huber Adolf által alapitott üzembe.Károly 1885-ben szül.1901-ben szabadult.1 segéd. 165.old

B.Horváth Csilla: Mozaikok a pécsi kisipar történetéből az 1930-as években 149.old

A Jan.Pann.Múz.Évk. XIX. 1974. Pécs

Kühnel

Lab I. 25

III. 87.88

Kühnel

MDK

építési szakirnok

1774-ben a sarrodi templom /ny/ müszaki felmérésénél és uj tervrajz készitésénél segédkezik Jacoby mérnöknek.

VALKÓ ARISZTID: Jacoby Miklós mérnök magyarotszági szereplése és müködése, különös tekintettel a fertődi kastély épitésére.
Müvészettörténeti tanulmányok. Bp.1960.129-144.
136.o.

Kühnel

MDK

az ország legnagyobb méretű székesegyháza a Kühnel-Pack Hild tervezte esztergomi bazilika.

Borsos - Sódor - Zádor : Budapest. Bp. 1959. 250.o.

Kühnel Antal

Esterházy-hercegi épület

1784. évvel készít a

soproni tűztorony

javítására.

Csatkőfl.

bert Tauer.

Kühnel Antal

hercegi épitész

1784.

l.

Csatkai Endre dr

Három klasszicista

épitész.

Soproni Szemle

1942. 115. l.

könyvészetben

Kühnel Antal, építési biztos,

1769-ben veszi fel Kismarton városa polgárnak.
1784-ben ő vezeti a soproni híres tűztorony restaurálását a városi tanács-jegyzőkönyv szerint.

Dr.Csatkai Endre:
Magyar festők művei a kismartoni művészettörténeti kiállításon.
MM.1927. 294-95.l.

A BUDAPESTI SZENT ISTVÁN TEMPLOM

Korunk építészeti művei csak ritkán adnak alkalmat szélesebb körű történeti fejtegetésekre. Még a legnagyobb építészeti vállalatok is többnyire sima, bár többé-kevésbbé hosszú lefolyásúak. A modern épületek eleve gondosan megállapított részletes tervek szerint készülnek; a munka folyamán esetleg bekövetkező változások az épület lényegét nem érintik. Az építés története rendesen csak a különböző munkák egymásutánjáról ad számot, inkább kronologiai, mint történeti jellegű, még akkor is, ha munka közben más lép a tervező művész helyére. Modern építészeti művek megítélésénél a történeti szempont az előzmények megállapítására szorítkozik; csak igen ritkán lépnek föl az építés folyamán olyan mozzanatok, amelyek történeti fejlődést jelentenek. A szigorú tervszerűség, egységesség egyik fő jellemző vonása a legújabb kor építészeti alkotásainak, ellentétben a régibb korokkal, midőn olyan gyakran találkozunk az eredeti tervtől való eltérésekkel, sokszor rendkívüli történeti jelentőségű módosításokkal. A modern élet szükségletei és anyagi eszközei siettetik a munkát, amely a legtöbb esetben eléri célját, mielőtt megváltozik az az ízlés, divat, amelyből eredt és mielőtt fölmerül a gyökeres változtatások szüksége.

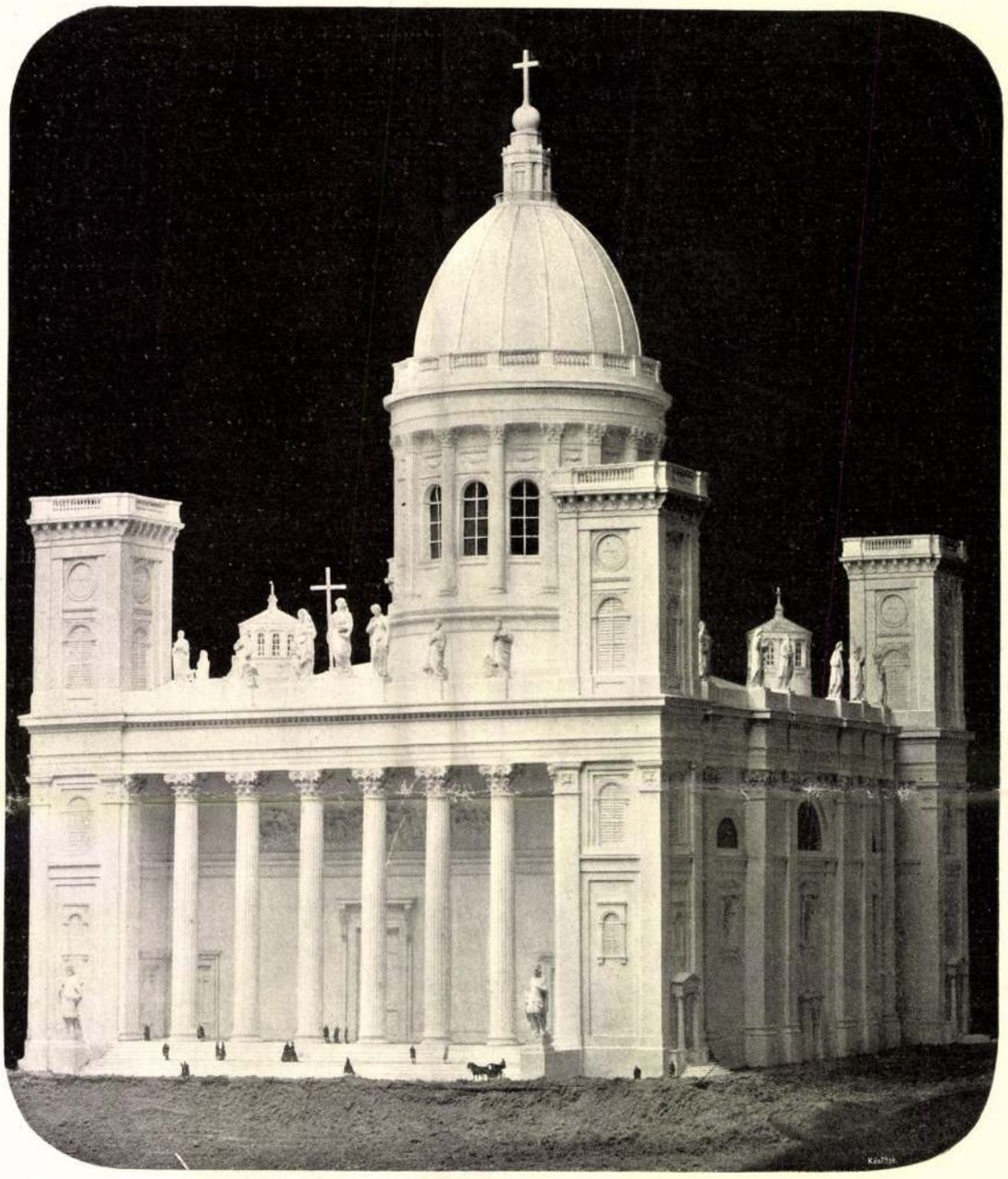
Budapest legújabban elkészült emlékszerű épülete, a Szent István templom, e tekintetben kivétel. Rendkívül hosszú ideig épült, épülés közben katasztrófa érte. Már egy emberöltő mult el azóta, hogy e katasztrófa után befejezéséhez hozzáláttak. Megértése, méltatása más szempontokat tételez fel, mint egyéb modern épületeinké. Ez esetben teljes joggal beszélhetünk fölépítése történetéről.

A mult őszszel, a Szent István templom fölszentelése alkalmából, napilapjaink, folyóirataink többé-kevésbbé bő adatokat közöltek a templom külső történetéről. Alkalmi iratok is megjelentek.[1] Ez adatokat azért csak rövid összefoglalásban adjuk.

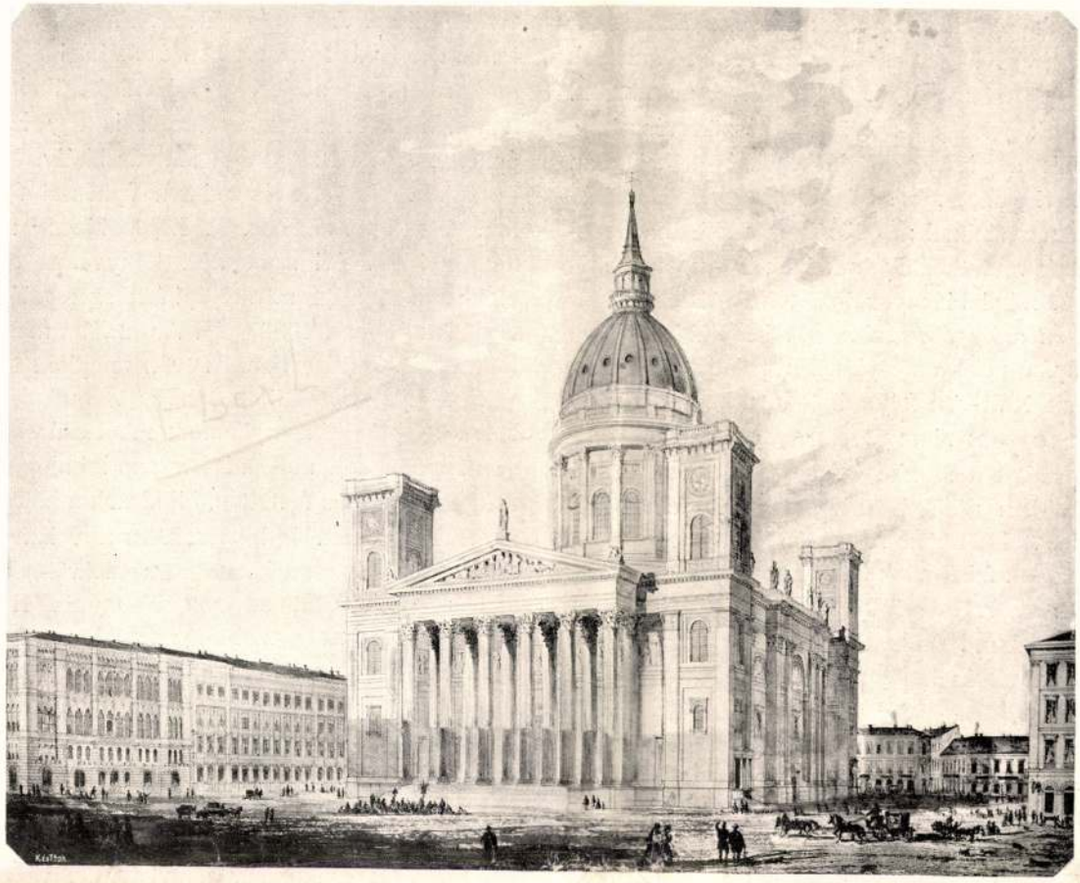
A templom építésének szüksége már a XVIII. század végén érezhető volt. Helyét I. Ferenc király 1808-ban állapította meg. Egyelőre azonban — a rendelkezésre álló anyagi eszközök elégtelensége miatt — csak ideiglenes templom, paplak és iskola építéséről lehetett szó. Ezt Zitterbarth János építész 1817-ben el is készítette. Csekély terjedelmű, igénytelen, művészi érték nélkül szűkölködő, valóban ideiglenes jellegű épület volt. A tulajdonképpeni templom építésére szükséges pénzt 1805-ben kezdték gyűjteni, „1821-ben nagy mozgalom indult meg az ügy érdekében, a tanács Fellner Benedek pestvárosi polgármester és Steinbach Ferenc városbiró aláírásával bocsátott ki gyűjtőíveket".[2] A gyűjtés kezdetben a legszebb eredményt igérte, úgy hogy a követ-

[1] Lásd különösen: Thold Orbán Imre, A budapesti Szent István templom. (Vázlatos ismertetés.) Budapest, 1905.; A budapesti Szent István-templom. Építő Ipar, 1905. 383. s köv. l.

[2] Thold, i. m. 6. l.

A SZENT ISTVÁN TEMPLOM GIPSZMINTÁJA
HILD TERVE SZERINT, YBL KUPOLÁJÁVAL

A SZENT ISTVÁN TEMPLOM TERVE
YBL MIKLÓSTÓL

kező évben már a terv megvalósítására kezdtek gondolni. Akkori művészeti viszonyainknak ma már szinte érthetetlen szegényességére vall, hogy a városi tanács 1822-ben Schwartz József rajztanítót is fölszólította a templom tervének elkészítésére. Schwartz a tanácshoz intézett beadványában mentegetődzik is: „minthogy nem vagyok gyakorló építőmester, hanem csak elemi rajztanító, távolról sem hiszem, hogy tökéletes, vagy egészen kielégítő munkát készíthetek". Schwartz két alternativ terve nem is jöhet számba mint komoly építészeti mű; inkább a kor építészeti képzeletéről, mint tudásáról tanuskodik. Az üres, antikoskodó formákkal egyes rokokó elemek naiv, nyers módon egyesülnek. Nem sokkal jobb a többi terv sem: egy névtelen, B. betűvel jelzett terv, óriási, szinte fantasztikus kupolával és oszlopokkal, valamint Kasselik Ferenc, a régi városház későbbi építőjének terve, szintén sivár, szellemtelen klasszicizmus alkotása. Nincs okunk sajnálni, hogy a kedvezőtlen anyagi körülmények miatt a tanács ezekből a tervekből mitsem valósíthatott meg.

Alighanem a szerzett tapasztalatok következtében fordult a tanács a negyvenes években Hild Józsefhez, aki első tervét 1845-ben mutatta be. Hild második, 1847-ben készített tervét fogadták el a kivitel alapjául. Az építési munka azonban még nem kezdődhetett meg. Csak 1851 október 4-én történhetett meg a templom alapkövének ünnepélyes letétele Scitovszky János hercegprimás jelenlétében. Míg a város szakadatlanul folytatta a gyűjtést, a templom építése rendesen haladt. 1854-ben már úgy a külső falaknak, mint a kupola pilléreinek alapjai le voltak rakva. Hild József 1867 március 6-án meghalt. A templom kupolája ekkor már 51—52 méter magasságot ért el a padozat fölött. Március 20-án Pest városának tanácsa Ybl Miklósra bízta az építés vezetését. „Yblnek azonban már akkor

voltak aggodalmai a kupola megállhatósága iránt, s főképpen a pillérekben, amelyek vegyes falazatból voltak készítve, nem bízott. Ennek folytán az épület elkészült részeit, s kivált a pillérek hordásképességét behatóan megvizsgálta".[1] A következmények igazolták Ybl aggodalmait: a pilléreken csakhamar repedések mutatkoztak, amelyek a kupola bedőlését mind bizonyosabbá tették. 1868 január 22-én a kupola csakugyan bedőlt. Ez után a csapás után az építkezés sokáig szünetelt. Csak 1871-ben folytathatták, miután a törmelék roppant tömegét eltávolították. Ybl vezetése alatt a munka aránylag gyorsan haladt. 1887-ben újból hozzáfogtak a kupola építéséhez. 1891 január 27-én Ybl meghalt. A templom falai, azok külsejének architektonikus tagoltságával együtt ekkor már készen voltak. A templom belseje kiképzésének, diszítésének, berendezésének nagy feladata Kauser József építészre hárult, akit a tanács Ybl halála után a művezetéssel megbízott. Feladata annál terhesebb volt, mert a pénzhiány réme, kezdettől fogva az építkezés hű társa, mindvégig kisérte, terveit veszélyeztette, azok végrehajtását késleltette. Félszázadnál hosszabb idő után — hiszen a templom épülésének lassúsága szinte közmondásossá vált — a templom a mult év őszén teljesen elkészült. A nagy mű első mesterének nevét szinte feledés borítja már, szerencsésebb utódját a hálás utókor legkiválóbb művészeink közé sorozza, emlékét szoborral örökíti meg. A Szent István templom kupolájának bedőlte eltemette Hild dicsőségét. Ha azonban meg akarjuk érteni a ragyogó pompában büszkélkedő mű valódi lényét, méltatni annak történeti és művészeti jelentőségét, mégis csak Hildre kell visszatérnünk.

Hild József építész-családból származott. Atyja, János, II. József megbizásából, mint Canevale bécsi építész helyettese, került Pestre és itt az Újépület építését vezette. Az Újépületben született Hild 1789 december 8-án. A családban ma is élő hagyomány szerint[2] a család angol származású. Neve eredetileg Child volt, amely Ausztriában, német kiejtéssel változott Hildre. A hagyomány szerint a középkorban a Hildek a skót bencések házi építészei voltak és azok egy rajával kerültek a kontinensre. A mölki apátságot is egy Hild építette. A család egy ága Mátyás király alatt hazánkba költözött és szintén építéssel foglalkozott. Thurzó Elek, II. Lajos kincstárnokának 1521. évi számadási könyvében egy Hyld János, mint udvari építész szerepel. A család utóbb a törökök elől Ausztriába menekült. Hild József, a Szent István templom tervezője, gyakran említette, hogy a budapestbelvárosi plébániatemplomnak mind csúcsíves szentélyét, mind mostani hosszanti hajóját a Hild család tagjai építették. Mindezek a hagyományok, ha nem is hitelesek, arra vallanak, hogy az építés művészete nemzedékről-nemzedékre öröklődött át. Ezt bizonyítja Hild József széleskörű munkássága, termékenysége, szokatlan technikai készsége is. A bécsi akadémián tanult, azután Esterházy herceg bécsi építészénél kapott alkalmazást. 1811-ben atyja meghalt. Hosszú időt töltött Olaszországban, Milanóban, Firenzében, Nápolyban, három évet Rómában. A huszas évek elején került vissza Pestre és itt csakhamar nagy tevékenységet fejtett ki, különösen az 1838-iki nagy árvíz után. Pest városa rekonstrukciójának nagy munkájából neki jutott az oroszlánrész.

Általánosan ismeretesek azok a nyilvános épületek és magánemberek palotái, amelyeket Hild Pesten emelt. Még ma, annyi átalakulás után is, ezek adják meg a város egy részének sajátos jellegét. Legszerencsésebb alkotásainak egyike a régi Lloyd-épület egyszerű, nemes, még ma is igen hatásos homlokzata. Legnagyobb szabású műveinek egyike csak nemrég tűnt el: a Nákó-ház, amelynek helyén ma a Gresham biztosító társulat építteti új palotáját. Tőle való a mai főkapitányság kettős épülete — az Ullmann- és Wieser-féle ház —, melynek egyikében, a későbbi Európa-szállóban, pompás, valóságos látványosságszámba menő tánctermet épített. Széleskörű munkássága teljes mértékben igazolja egy kortársa véleményét: „Aki Pestváros külső történetét híven fogja megírni, annak az igazság érdekében el kellend ugyan ismernie, hogy egy széptani és stilisztikai tekintetben új épí-

[1] Építő Ipar, i. h., 384. l.

[2] Hild Viktor úr, az építész unokájának szives közlése.

tészeti iránynak első úttörői már Hild előtt különösen Koch és Pollák nevű építészek voltak, azonban valódi teremtő lélekkel Hild lépett ezek nyomába".

Hild Józsefnek azonban még más jogcíme is van a művészi dicsőséghez. Magyarország legnagyszerűbb egyházi épületei közül kettő az ő nevéhez fűződik. Az egri székesegyház teljesen az ő alkotása. A XVIII. század első felében épült és 1831-ben lebontott Szent Mihály templom helyén Pyrker érsek megbízásából 1832 és 1837 között építette. Hatalmas arányaival, világos elrendezésével, pompás oszlopcsarnokával, belsejének minden elaprózástól ment, nagyszerű térhatásával bizonyára még ma is legtökéletesebb templomaink egyike. Az egri székesegyház kupolája kívülről csak kevéssé érvényesül. Sokkal hatásosabb formában fejleszthette ki az esztergomi székesegyház kupoláját. Az esztergomi székesegyházat — Európa legnagyobb templomainak egyikét — Kühnel Pál bécsi építész kezdte el építeni 1822-ben. Kopácsy hercegprimás idejében Hild vette át az építés vezetését és 1845-ben el is készült vele. Az oszlopos előcsarnokot utóbb Simor hercegprimás építtette a templom elé. Hild legbüszkébb műve a székesegyház roppant tömege fölött merészen emelkedő kupola, amelynek dobját oszlopsor veszi körül. A templom belsejének nagy arányai, komor méltósága is arra vallanak, hogy Hild jelentőségét nem szabad csupán világi épületeiben keresnünk. Ha nem élne bennünk az a tudat, hogy a mai esztergomi székesegyház építése okozta a réginek, középkori építészetünk egyik legnevezetesebb emlékének, a teljes pusztulását, Hild alkotása bizonyára nagyobb méltánylásban részesülne. Mindenesetre igazságtalan az az ítélet, amelyet legújabban mondtak Hildről: „Hild, akit a profán építkezések igazi mesterének kell elismerni, aki a polgári lakóházakat és főúri palotákat az ő korának szellemében elismerésre méltó művészettel tervezte és építette s az olasz renaissance idomait (?) rendkívül finom műérzékkel tudta e palotáin alkalmazni, nem volt templomépítő s az iránta és működése iránt érzett minden tiszteletünk s őszinte kegyeletünk mellett is ki kell mondanunk, hogy a Szent István-templom, ha a Hild tervei szerint épült volna föl, ma alig volna, modern értelemben, műalkotásnak elismerhető".[1]

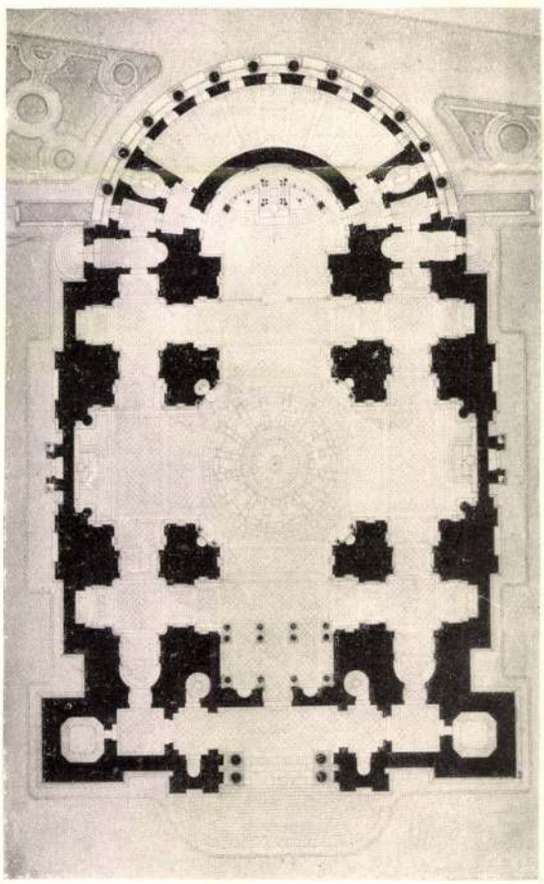
Ne feledjük, hogy a Szent István templom — a kupolát kivéve — lényegében mégis csak Hild alkotása. Az épület lényeges jellemző vonásait utódai nem törölhették el. A kupola bedőltekor az építés már annyira előrehaladt, hogy sem az alaprajzi elrendezéshez, sem a fölépítéshez nem járulhattak a templom természetét megváltoztató vonások. A templom mai alakjában is az északi és déli oldal külsejének architektonikus kiképzése Hildtől való. Egészen az ő műve az alaprajzi elrendezés, a belső térhatás kifejlesztése, a sekrestye sajátszerű — a centrális egység kedvéért történt — alakítása, az építészeti tagoltság megállapítása, szóval mindaz, ami valamely építészeti mű lényegét teszi. Nem is volna ez megérthető első tervezője munkájának figyelembevétele nélkül.

A Szent István templom eredeti tervei természetesen sok tekintetben megegyeznek az egri székesegyházzal. Belső hatásának, díszítésének a megítélésére az adja meg a mértéket. Az alapvető gondolat, az architektonikus formák nyelve mindkét esetben azonos. Hasonló a két épületen a tömegek elosztása is. Mindkét épület főhomlokzatán a hatalmas méretű oszlopcsarnok a hatás legerősebb eszköze, csakhogy Egerben két sor oszloppal lép ki a homlokzat elé és háromszögű orommal van megkoronázva, míg a Szent István templom hat oszloppal és két féloszloppal ellátott előcsarnoka a két nyugati torony közé lett volna befoglalva, az egész épületen körülfutó vízszintes párkány alatt. Hild második tervén elhagyta azokat a háromszögű ormokat is, amelyeket eredetileg az északi és déli oldal fölé akart helyezni. Jellemző vonása lett volna a Szent István templomnak az épület sarkain kiemelkedő négy, nem nagyon magas, hatásukban a kupolának feltétlenül alárendelt torony és a hatalmas kupola, körülfutó oszlopsorral, nem az egrire, hanem az esztergomira emlékeztető alakításban. Nagy tömegek, nagy síkok voltak a hatás fő eszközei. A művész tuda-

[1] N. B. Építő Ipar, i. h., 383. l.

tosan kerüli a részletes tagozást, aprólékosságot, plasztikus diszítmények alkalmazását. Nem dekorativ hatásúak a párkányokra és fülkékbe helyezett szobrok sem, hanem a monumentális hatás eszközei. A templom belsejében mi sem zavarta volna a térhatást, nem gyönyörködtették volna finom, csillogó részletek a szemet, elvonva attól, ami a művészi benyomás fő tényezője. Hild tervei nagy, egységes képet adnak: ez a kép talán egyhangú, kevéssé változatos, helyenkint talán kopár is, de tagadhatatlan, hogy a művész komoly elmélyedéséről, céltudatos törekvéséről, igazán architektonikus gondolkodásáról tesz tanúságot.

Hild József már műveinek nagy számánál fogva is fontos jelenség Budapest művészetének a történetében. Pest városának föllendülése a XIX. század első felében az építészet terén is megnyilatkozott. „Az ekként keletkezett élénkebb tevékenység idejében jutott el hozzánk a klasszikuskori művészet egyszerű formáira törekvő, görögös ízlésű építés, mely az eszmékben gazdag, merész és pompás, de sokszor szertelenkedő, utóbb pedig elsatnyult barokk és rokokó művészetet Franciaországban és a többi nyugati országban már a XVIII. század derekán fölváltá. Ekkor már véget ér Bécs építészetének legfényesebb korszaka, mely alatt oly számos és oly nagyszerű alkotás keletkezett, hogy az utána következő klasszicizmusnak igen kevés tennivalója maradt, kivált miután ott a körülmények is kedvezőtlen fordulatot vettek. Magyarország újból keletkező fővárosában ellenben tág tér kinálkozott az építészet ez új irányának, mely ide Bécs révén amúgy is gyönge erejében megfogyatkozva jutott el".[1] A mult század derekán, amikor Nyugaton az építőművészet terén új eszmék, új irányok és törekvések érvényesültek, míg nálunk a klasszicizmus még aránylag új és még mindig divatos vívmány volt, Hild, a XVIII. század szülötte, minden engedmény nélkül ragaszkodott művészete megszokott eszközeihez.

A SZENT ISTVÁN TEMPLOM ALAPRAJZA (KB. 1 : 1000).

A klasszicizáló művészet, amelynek akkora szerep jutott Pest kiépítésében, ekkor már ugyancsak hosszú multra tekinthetett vissza. Háromszázéves pályafutás után utolsó fázisához ért el. Sorsa változatos volt. Vignola, Palladio nagy diadalai után állandó szerepe volt az építészet történetében. Meg kellett küzdenie azzal a művészettel, amely vele közös talajból fejlődött, a barokk művészettel. Az antik építészet formáinak birtokában sem zárkózhatott el nagy vetélytársa vívmányai elől. A klasszicizmus — természeténél fogva — nem volt arra hivatva, hogy új, nagy eszméket hozzon fölszínre. Inkább mérséklő szerepet játszott; lehetőséget nyujtott arra, hogy olyankor, midőn egyes korszakok eszméi már túlélték magukat, még mindig lehessen biztos alapra építeni. A konzervativ vonás lényében rejlik — Palladio nagy emléke

[1] Pasteiner: Az építés Budapesten. Az osztrák-magyar monarchia irásban és képben. Magyarország. III. kötet, 104. l.

A SZENT ISTVÁN TEMPLOM YBL-FÉLE TERVE
VÍZFESTMÉNY A SZÉKESFŐVÁROSI MÚZEUMBAN

mindvégig kiséri —, de kénytelen azokhoz az új feladatokhoz alkalmazkodni, amelyeket az idők folyása elébe tárt. Végül pedig az egyedüli menedék, amelyben még bízni lehetett.

A klasszikuskodó építészet már hosszú tartamánál, óriási elterjedésénél fogva is — megkötöttsége, egyes formáinak változatlansága ellenére — nagyon különböző műveket hozott létre. A templomépítés terén különösen a római Szent Péter templom gyakorolt döntő befolyást sorsára, mégis a hatalmas kupolát emelő egyházi építészet terén is olyan eltérő hatású művek keletkezhettek, mint a londoni Szent Pál templom és a párisi Pantheon. Mindazonáltal a klasszicizmussal szemben nem beszélhetünk olyan természetű fejlődésről, mint akár a görög, akár a csúcsíves építészet történetében. Mind a téralkotás eszméit, mind konstruktiv eszközeit, mind díszítő motivumait készen vette át és azért csak változatokról, az érvényesülés magasabb vagy alacsonyabb fokáról lehet szó, nem fejlődési fázisokról. De tulajdonképpeni hanyatlásban sem volt része, csak elmulásban. Még a XVIII. század végén látszólag az erő új forrása nyílt meg számára, mikor a valódi görög építészetet felfedezték. Még a mult században alkotta műveit Schinkel, Klenze, Hansen Theofil. A virágzás e korszakának azután hirtelen vége szakadt.

Az antikizáló építészet művei ma már nem részesülnek nagy megbecsülésben. Tudjuk, hogy eszközeit idegen forrásból merítette és éppen az antik minták beható megismerése siettette a kiábrándulást. A művészettörténeti tanulmányok idézték elő a mult század „stílszerű" építészetét, a különböző irányok divatját, de egyszersmind azok elmulását is. De ha elfogulatlanul vizsgáljuk a klasszicizáló építészet kiváló alkotásait, észreveszszük, hogy

az utánzás elve által szabott korlátokon belül rendkívül leleményesen, sokszor igazán művészi módon oldja meg feladatait, különösen olyankor, ha azok monumentális természetűek.

Hild ez iránynak bizonnyal legjelesebb képviselői közé tartozik minálunk. Művei nemcsak az antik mintára alakított építészeti tagok szépsége révén érdemelnek figyelmet; építőjük tősgyökeres építészeti érzéke is megnyilatkozik bennük. A Szent István-templom terve nem megkapó eredetiségű mű, nem ragyogó építészeti képzelet terméke, de komoly művész monumentális szellemű alkotása.

A kupola bedőlte okozta, hogy Hild műve nem maradt az ő szellemében befejezett formában reánk. Ezért a szerencsétlenségért, amely fordulópontot képez az építkezés történetében, aligha lehet Hildet okolnunk. Az öreg, tapasztalt mesternek már korábban volt alkalma hasonló nagy, konstruktiv feladatok megoldására. Tudjuk, hogy rendkívüli technikai készsége, gyakorlottsága e tekintetben olykor túlzásokig ragadta. „Hild József különös kedvét lelte a merész szerkesztésű boltozatokban, aminek szinte hihetetlen példájaként és egyszersmind építészeti furcsaságként felemlítjük az Angol királynéhoz címzett vendégfogadó kávéházát".[1] A végzetes hiba nem a szerkezetben, hanem a kivitel módjában rejlett. Az építésvezetőség a kupola pilléreihez tétényi követ és rosszul égetett téglát használt fel és ezek a rétegesen alkalmazott anyagok nem bírták ki a reájuk nehezedő nyomást. Hagyomány az is — bár szinte hihetetlen — hogy a pillérek alapjánál igen jó kavicsréteget találtak és ezt Hild tudta nélkül — öreg, elhízott ember volt, ki akkor már sem mélyen lenn, sem magasban fenn nem volt képes ellenőrzést gyakorolni — kiaknázták és értékesítették. Ezzel megtámadták az egyik pillér alapját és ez okozta a bajt.

Hild nem érte meg művének végzetét. Utódja, akire a kupola újraépítésének és a templom befejezésének feladata hárult, Ybl Miklós 1868-ban ötvennégy éves volt. Huszonöt évvel fiatalabb Hildnél. Ybl emléke, művészi dicsősége nagyrészt azokhoz a művekhez fűződik, amelyeket életének utolsó negyedszázadában alkotott. Szinte feledjük, hogy az ő művészete is a klasszicizmusban gyökeredzik. A bécsi főiskolán töltött évei teljességgel a klasszicista építészet utolsó föllendülésének idejébe esnek. Tanulmányainak befejezte után 1831-től 1835-ig Pollák Mihály mellett dolgozik, aki még csak ezután alkotja meg legtökéletesebb művét, fővárosunk legmonumentálisabb épületét, a Nemzeti Múzeum palotáját, a klasszikuskodó építőművészet maradandó értékű, hatalmas alkotását. De a Szent István templom kupolájának bedőltekor már egy egész emberöltő mult el Ybl tanulóévei óta. Azok az új építészeti eszmék, amelyek java férfikorában új irányt adnak működésének, a hatvanas évektől kezdve gyökeresen megváltoztatják Ybl műveinek jellemét. A XIX. század művészeti fejlődésének rohanó árja átcsapott a klasszicizmus fölött.

A romantikus szellem hatása alatt Angolországban már a XVIII. század végén csúcsíves formákat iparkodtak a klasszikus építészet követelményeivel egyesíteni. Schinkel, a nagy klasszicista is kisérletezett ezen a téren. Az egyházi építészetben a csúcsíves stílus utánzása csakhamar a legnagyobb jelentőségre jutott. „Már hozzászoktak ahhoz, hogy a XVI., XVII. és XVIII. századot egyszerűen elfeledjék; azt hitték, hogy a hagyományt követik, három századot kitörölvén belőle; már azt remélték, hogy e feledés révén kényelmes hidat építenek a hitbuzgó középkorhoz".[1] Franciaországban különösen Viollet-le-Duc hatalmas egyénisége virágoztatta fel a középkori építészet ismeretét, utánzását. Európaszerte kiváló mesterek állanak elő, akik nemcsak a középkori építészet formáinak titkait fürkészik ki, hanem abban lelik legfőbb büszkeségüket, ha a korukban kinálkozó speciális igények kielégítését a középkori szellem fölébresztésével köthetik össze. A középkorra vonatkozó elméleti tanulmányok pedig rendkívül fölvirágzanak.

1851-ben, ugyanabban az évben, amelyben a Szent István templom építése megkezdődött, II. Miksa bajor király sajátságos pályázatot

[1] Pasteiner, i. h., 109. l.

[1] Gurlitt, Geschichte der Kunst, II. 692. l.

hirdetett.[1] A kor építészete ingadozást mutat a klasszikus és romantikus modor között. Új alkotásra kell törekednünk, necsak a régi minták többé-kevésbbé tökéletes utánzására. A kor vezérlő eszméi és viszonyai új stílust követelnek, amely — mint egykor a renaissance művészet — ismert alapból önállóan fejlődhetnék. „Ne lenne lehetséges célszerűen, német és mégis új módon építeni, a tudomány által akkora buzgalommal visszahódított stílusokból sajátszerű, szép, helyesen tagolt egészet alakítani?“ Azok az eklektikus művek, amelyek e pályázat folytán keletkeztek, éppen nem nevezhetők sikerülteknek. De más oldaltól a XV—XVI. századbeli olasz építészet tolult előtérbe. Francia előzmények után Semper Gottfried volt a legnagyobb úttörője. „Csak a renaissance ad az épületeknek lényegüket megmagyarázó képet, szimbolikus módon értékesítvén a görögök által megtalált egyes formákat. Ezeket épp úgy befogadja, mint a régi rómaiak téralkotó művészetét és ez úton olyan műveket alkot, amelyek nemcsak a szükségletnek felelnek meg, hanem „célirányos eszményiségig emancipálódnak“, tehát magasabb cél eléréséig szabadulnak fel. E tekintetben a fejlődés még távolról sem fejeződött be. A renaissance a maga képzékenységében talán még legszebb kora előtt áll. Amint maga a renaissance az átvett külső formákat használó római stílus újból való fölkarolása, úgy még ma is lehetséges egy második ilyen renaissance“.[2] Sempernek ez a nézete, amely szoros kapcsolatban van a stílusról kifejtett elméletével, az alapja a „második renaissance“-nak. Semper korszakalkotó építészeti műveiben testet adott fölfogásának. A „második renaissance“, a XIX. századbeli építészet történetének talán legsajátszerűbb jelensége, lényegében mégis inkább az olasz „renaissance“ utánzása, mint továbbfejlesztése, a hatvanas, hetvenes években általánosan elterjedt.

Nálunk éppen Ybl volt ez irány legelső és legszerencsésebb művelőinek egyike. Míg azok a művek, amelyeket középkori mintára alkotott, nem tartoznak a legsikerültebbek közé, az olasz művészet finom, előkelő formáit, gazdag hatású kompozicióit rendkívüli ügyességgel értékesítette.

Erre az álláspontra jutott el Ybl, midőn 1868-ban a Szent István templom építkezésének élére került. Ledőlt a még befejezetlen épület koronája; a kupola újból leendő fölépítése volt az első és legfőbb feladat, amely Hild utódjára várakozott. Pollák egykori tanítványa két lehetőség előtt állott. Vagy Hild tervei szerint építi föl a kupolát, fejezi be a templomot, a klasszicizmus immár túlhaladott elvei szerint, megtagadva saját termékeny tapasztalatait, eredményeit, vagy a maga művészetével új formát ad a kupolának. Ez utóbbi lehetőségnek természetes következménye, hogy az új kupolával kapcsolatosan az egész épületnek más formát kell öltenie. A mult század építészetének két eltérő iránya került tehát ellentétbe: a klasszicizmus a maga nagy, egyszerű formáival, merevségével, szigorú ökonomiájával és a „második renaissance“ a maga finomabb, hajlékonyabb, dúsabb formáival, modernségével, részletekben bővelkedő gazdagságával. Az a kérdés, nem volt-e a két kínálkozó lehetőség dilemma, amelynek lehetetlen a teljesen kielégítő megoldása?

A Szent István templomnak egy fönnmaradt gipszmintája az épületet Hild tervei szerint való formában mutatja be, de olyan kupolával, amely már Ybl műve. Ennek a mintának talán az volt a rendeltetése, hogy a régi és új részek ellentétes, együtt meg nem férő voltáról tanuskodjék. Bizonyos, hogy erről tesz tanuságot.

Ybl amellett a lehetőség mellett döntött, amely alkalmasabb volt arra, hogy egyéni művészete érvényesülésének tágabb teret engedjen. Egész új kupola tervezésére vállalkozik. Ez a kupola arányaiban, tagoltságában, jellegében egyaránt elüt a régitől. Magasabb, könnyedebben kiemelkedő, hatásában egészen más, mint a Hildé. A régi terv szerinti kupola — mint a klasszicizáló építészet kupoláinak nagy része — inkább oszlopos rotunda, kupolafödéssel. Valójában inkább az épületre reáhelyezett külön épület esztétikai hatását kelti.

[1] Gurlitt, Die deutsche Kunst des neunzehnten Jahrhunderts, ihre Ziele und Thaten, 447. l.

[2] U. o., 450. l.

A SZENT ISTVÁN TEMPLOM DÉLKELETRŐL TEKINTVE
NÁDLER RÓBERT VÍZFESTMÉNYE A SZÉKESFŐVÁROSI MÚZEUMBAN

A SZENT ISTVÁN TEMPLOM HOSSZMETSZETE
NÁDLER RÓBERT VÍZFESTMÉNYE A SZÉKESFŐVÁROSI MÚZEUMBAN

Az alsó részszel való összefüggés, a pilléreken nyugvás nem jut kifejezésre. Ybl tervén a kupola azt az alakot nyeri, amely a XVI. századbeli olasz mintákra megy vissza. Más az arány az alsó és felső rész között: az előbbi határozottan a „dob" formáját ölti föl és hatásában alá van rendelve emennek. A dob a körülfutó oszlopsor helyett félköríves ablakokat mutat, amelyek váltakozva két-két félpillér és féloszlop közé vannak foglalva. Az ablakok fölötti síkokat négyszögű mezők díszítik, domborművű füzérekkel, mint Michelangelo kupoláján. Ez a motivum, a finomabb dekorativ hatásra vonatkozó törekvés jellemzi Ybl felfogását. A kupolát felül laterna fejezi be, azon szobor helyett, amelyet Hild tervezett e helyre.

Ybl számos terve, tanulmánya megkapó módon mutatja be azt a munkát, amelynek szüksége a kupola formájának, esztétikai jellegének a megváltoztatása természetes következményeképpen felmerült. A templom külseje sehogysem fért össze a kupolával. Az alaprajzi elrendezés változatlan maradt — Ybl csak a kupola pilléreit erősítette meg — a fölépítés lényegét sem lehetett már módosítani: csak arról lehetett szó, hogy egyes gazdag kiképzésű tagokkal, dekorativ részletekkel másítsák meg, burkolják el az épület valódi jellegét. Ybl első terveinek egyikén hatalmas, kétsoros korinthusi oszlopcsarnokkal igyekszik a főhomlokzatot gazdagabbá, hatásosabbá tenni, olyan kompozicióval, amelynek jeles példáját Pollák állította a Nemzeti Múzeum elé. A nagyszabású timpanont antik módra rendezett szoborcsoport tölti be; csúcspontját Mária szobra, két sarkát egy-egy térdelő angyal alakja díszíti. Az oszlopcsarnok azonban, amelynek alkalmazása arra vall, hogy Ybl eleinte magának a klasszicizmusnak a körében kereste a megoldás lehetőségét, nem illeszkedik organikusan az épülethez, amellett erősen plasztikus hatású tagjai gyöngítik a kupola hatását. Változatlanul maradtak az oldalfalak, továbbá a négy torony, a sekrestye félköríves hajlású fala, egyszerű félköríves ablaksorral, fölötte kerek ablakok sorával és balustradedal. A Hild által tervezett két kis torony helyett már csak egygyel találkozunk, még pedig félpillérekkel elválasztott félköríves ablakokkal tagolva, laternával ellátva.

A későbbi tervben a kupola mind gazdagabb formát ölt. A főváros múzeumában levő nagy vízfestményen, amelyen a kupola igen erősen kiemelkedik, a dob kettős tagoltságú. Alul szabadon álló oszlopsor fut körül, fölötte balustrade-os folyosó, félpillérek közé foglalt ablakok sorával. Ezen a terven már a tornyok is, amelyeknek Hild aránylag szerény szerepet szánt, erősen megváltoztak: sokkal magasabbak, karcsúk, poligonális felső befejezéssel, nyulánk, hegyes sisakkal ellátva. A tornyok alsó vakablakai plasztikus keretekkel ellátott fülkékké alakulnak át, amelyekbe egy-egy szobor kerül. Hatalmas ülő alakok díszítik a tornyok alját. A hatást a nagyszerűen rendezett följárás is növeli.

Az a kiképzés, amelyet Ybl végre a templomnak adott, sok kisérletezés, megfeszített munka eredménye. A tornyok eredeti jellege mindjobban megváltozik. Az egyik terven felső-olaszországi mintákat követő megoldást találunk, hármas ablakokkal, sarokdíszekkel, kupolaszerű sisakkal. A szentély fölötti torony egészen elmarad. A sekrestye külső falának díszítése is sok gondot adott Yblnek. Eredeti egyszerűségében már nem maradhatott meg. Az ablakok közé ióni félpilléreket állít, középen négyoszlopos, ormos csarnokot emel, a balustrade fölé szobrok, obeliszkek kerülnek. Egy másik terven az oszlopcsarnok elmarad, de szabadon álló oszlopok sora vonul végig. Két nagy fülkébe hatalmas alakok kerülnek; a szentély félkupolás födést nyer. A kupola dobján az ablakokat két-két oszlop szegélyezi, a henger felülete ritmikusan van fölosztva. Majd föllép az a forma, amely végtére is érvényesült: a négy sarkon kiugró hatalmas tabernakulum, szobrokkal, a kupola statikai lényegének leghatározottabb kifejezése. A két oldalfalat érte a legcsekélyebb módosítás: ezeket már Hild elkészítette, csakhogy utólag visszakapták háromszögű ormaikat is, melyek Hild második tervéről hiányoztak.

A főhomlokzat egészen új kiképzést nyert. Az oszlopcsarnok teljesen elmaradt. Nyilt előcsarnok pótolja helyét, olyan keretben, amely a Hild-féle északi és déli homlokzatot követi,

de a részletekben díszesebb amazoknál. A két keleti torony kupolás tornyocskákká törpült. Annál nagyobb igényekkel lép föl a két nyugati torony, erős tagoltságával, gazdag részleteivel. Már magasságuk által is szinte versenyre kelnek a kupola hatásával. Ybl nem riadt vissza az eredeti formájában fölépített két keleti torony lebontásától, viszont arra vállalkozott, hogy a főhomlokzatot a tornyokkal is különösen kitüntesse.

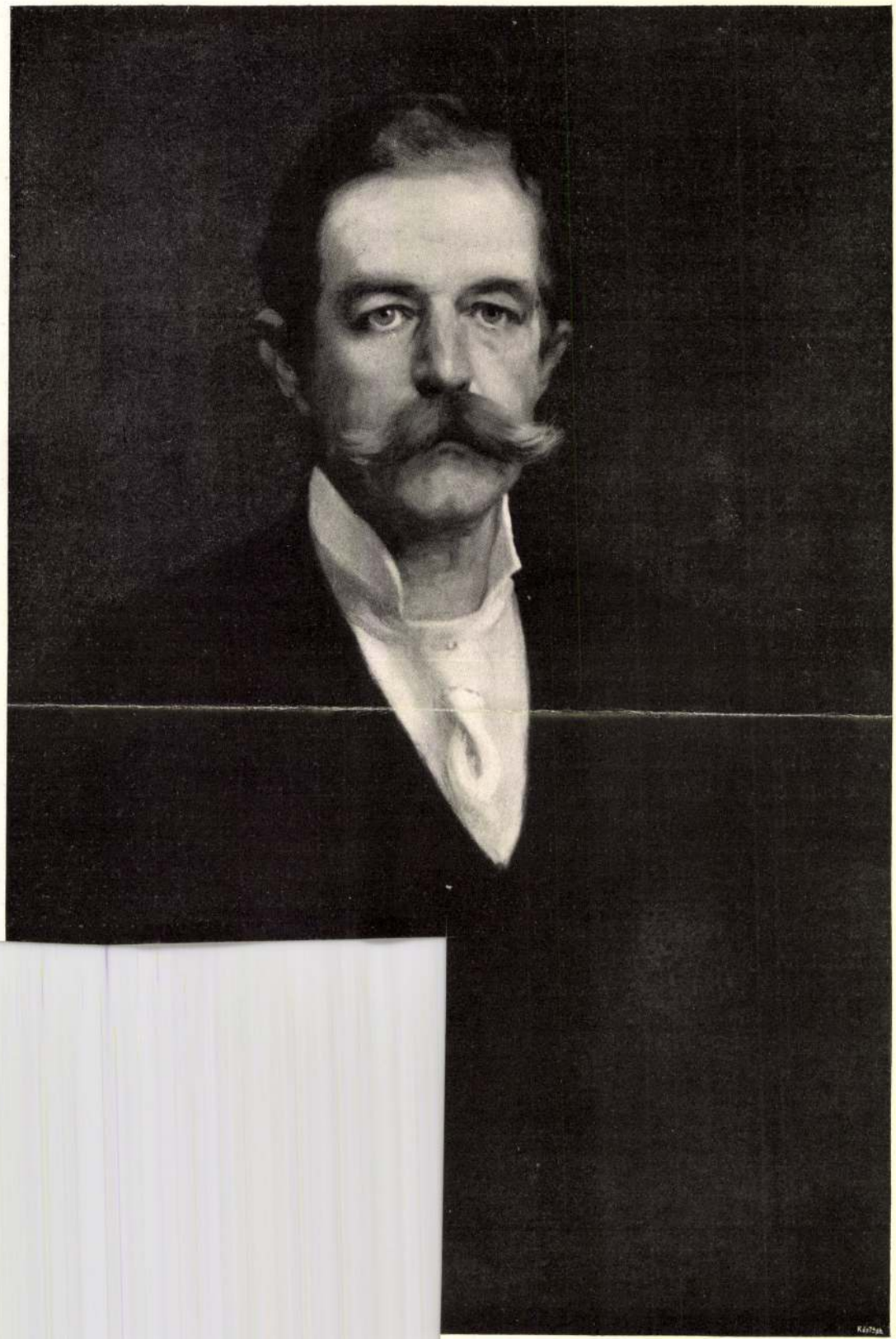
A Szent István templom külseje talán még gazdagabb alakot, pazarabb díszt öltött volna, ha Ybl nem lett volna kénytelen a kedvezőtlen pénzügyi körülményekhez alkalmazkodni. A művész szándéka talán még tökéletesebben érvényesült volna. Ez a szándék azonban így is teljes világosságban áll előttünk.

Ybl — korának fölfogásával egyetértve — azt tűzte ki céljául, hogy a kupolájától megfosztott templomot kiegészítvén, befejezvén, annak a rendelkezésére álló eszközökkel egyszersmind új jelleget is ad. A klasszicista építési mód divatját multa, sőt bizonyos kicsinylés, lenézés tárgya is volt. A hatvanas-hetvenes években a „renaissance", ez a bűvös, de hazug szó, csodálatos uralomra jutott. A „renaissance" diadala a klasszicizmus fölött: bizonyára ez az egyik legfőbb tanulság, amelyet a Szent István templom építésének történetéből meríthetünk. De ez a történet még más tanulsággal is szolgál.

Megvolt-e 1868-ban annak a lehetősége, hogy a templom kivetkőzzék eredeti jellegéből? Lehetett-e jogosan remélni, hogy Hild alkotásából még „renaissance" stílusú templom válik? Ybl vállalkozása ezt a hitet fejezi ki, de ebben rejlik egyszersmind Yblnek és korának végzetes tévedése.

Pasteiner már kevéssel Ybl halála után reámutatott az ő művészetének határaira: „Ybl az épület tömegeinek arányos elosztásában és tagolásában, ami az emlékszerű hatás legfőbb föltétele, kevésbbé szerencsés, ellenben a díszítésnek ritka finom ízlésű mestere. Ennélfogva nyilvános építményei: a Lipótvárosi plebánia-templomnak 95 méter magas kupolája, a dalszínháznak faragott kőből épült, olasz renaissance művészetű, pompásan díszített homlokzata, a vámház és a szintén gazdag díszű várkerti bazár tömegeik helyes tagoltsága híján nagy terjedelmükhöz képest nem eléggé nagyszerű hatásúak".[1] A Szent István templom építésének történetében az építőművészet két eltérő iránya került egymással ellentétbe. Hild, a klasszicizmus híve, a tömegek elosztásában, tagolásában látta legfőbb célját. A díszítő részleteknek csak szerény szerepet szánt. Ybl, a finom dekorativ hatások nagy mestere, a maga művészetének eszközeivel igyekezett gazdagabbá, modernebbé tenni azt, amit elődje alkotott. De ezek az eszközök nem bizonyultak elég hathatósaknak. Az újkori olasz művészet formáinak alkalmazása ellenére is az épület az maradt, ami volt: a klasszicizmus alkotása, egyszerű, merev, a részletekben kevéssé kiképzett alaprajzával, nagy vonásokban tagolt fölépítésével.

Ez az oka annak, hogy a Szent István-templom esztétikai hatása nem kielégítő. Sem a kupola, sem a karcsú toronypár nem érvényesülhet kellőképpen. A finoman kimunkált díszítő részletek, szobrok eltévesztik céljukat. Nem másítják meg az épület belső lényegét, hanem ellentétben vannak vele. Egyenkint tekintve mesteri kézre vallanak, összességükben alkotójuk tévedését árulják el. Ez a tévedés azonban nem pusztán Ybl egyéni meggyőződéséből eredt, hanem egyszersmind jellemző kifejezése a közelmult évtizedek ama fölfogásának, amely túlságos jelentőséget tulajdonított a díszítő részleteknek, az építészeti művek járulékainak.

KUHNER PAL, épitész

Az esztergomi bazilika 18 ?-ben raktak le alapkövét 1856-ban szentelték fel. Az előcsarnokot 1862-ben épi tették hozzá. Tervezésével Kühner Pált bizták meg, az épitést Johann Packh vezette, majd Hild József folytatta a munkat. A bazilika végső megjelenésében már Hild géni usza sugarozza. 8.old

Molnár Aurél, Székely András, Tóbias Áron: A Duna Századai 3.old.

Muzeumi Magazin, 1971. 2.sz. Bp.

Kümmerle Pál

"A kis jóbarát" c. kép pipázó, hajlott öreg ember mellett figyelő kis kutyát ábrázol.
Kümmerle Pál müve.

"Az Ő virágai" c. kép virágok közé hajló fiatal nőt ábrázol.
Udvary Géza festménye.

Repr.-ók. ---

Mindkét festmény a Mücsarnok jubiláris téli tárlatán szerepel.

ÉLET, Bp. 1911. dec. 31. III. évf.
53. sz. 1637, 1639. lap.

~~Prokopp~~ Kühnel Pál

épitész 1965-1824 /Prokopp Gy. cikke: MÉ.1972.
XXI l.p.1529/

Müvészet és f el világosodás Akadémia Kiadó 1978
Zád or Anna:A felvilágosodáskori müvészet kutatásána k kérdése 11 oldal.

Kühnel Pál

Folytatás az 1-sz. céduláról:
A tanulmány felsorolja a magyar és külföldi müvészeket, festőket, szobrászokat.
A főszekesegyház részére Szent István vértanu szobrát Ferenczy István készitette.
Meixner János alkotása a két dombormü: az egyik "Krisztus bevonulása Jeruzsálembe virágvasárnapon" ennek reprodukcióját a lap bemutatja a 714. oldalon. A másik dombormü: a kisdedeket megáldó Jézust ábrázolja.
Müvészi értéke mindkettőnek rendkivül nagy.

ÉLET, Bp. 1910. május 29. II. évf. 22. sz. 714-718. lapokon.

KÜHNEL, 1. *Christian Friedrich*, rézmetsző, porcellán- és fajanszfestő Meissenben a XVIII. sz. második felében.

K. *(Khünel)* 2. *Pál*, soproni származású építész Bécsben, hol 1824. halt meg. Rudnay hercegprímás megbízásából 1820—21. készítette az esztergomi bazilika tervét. Az építkezést e tervek alapján 1822. kezdték meg. K. halála után az építkezést Packh János folytatta s 1839—45. Hild József fejezte be.

E. K. I. 608 l

Ferat bassa:

Mellig, kissé jobbra fo
daillonban, a melyet had
kiemelkedő párkányzatáu
tartó török katona mutat
Körötte felirat pénes felolvas

FERHATHES BAS

a keretben: FERRAT BASSA

a talapzaton:
Georg Wickgram sc
Domus Custodis. e

Ezt hatsoros vers követi: „Barba
kezdettel és „Quae gessit
lap jelzése „Qq" és „CIGA-

Részletesen, méretei a

9585

9267.

Az utolsó kenet.

Az előtérben balról egy haldokló katonát térdelő szerzetes részesit az utolsó kenetben. Körülötte hárman vannak, kik közül egy térdre ereszkedett. Jobbról őrszem áll szuronyos puskával és olvasóval. A középtérben tábori sátrak, a háttérben pedig hegyek látszanak. Feliratai

fölül balra: C.F. Kühnel inv. 1717.

Rézkarcz, méretei a vonalkeretnek 13.3:16.8 cm.

Szn. 406-910
1685-910-117
Át. lelt. 3765.

9264.

Ökrök szállitása.

Az előtérben balról látható négy ökörre, a melyek közül kettő a földre heveredett, egy balra dülten fekvő pásztor és három szuronyos katona vigyáz. Közelükben fák vannak és feléjök a háttérből ökröt terelnek.

Rézkarcz, méretei a vonalkeretnek 11.5:16.7 cm.

Készitette C. F. Kühnel.

Szn. 403-910
1685-910-114
Át. lelt. 3762.

9263

Előőrs a tűznél.

A balról lévő sziklán innen az előőrsön lévő öt katona tüzet rakott és melegszik. Közülök egy áll és balrafordultan beszél. A háttérben tábori sátrak és hegyek látszanak. Jelzése

fölül jobbra: C.F.Kühnel inv. et rad.Meissen 1776.

Rézkarcz, méretei a vonalkeretnek 11.6:16.6 cm.

Szn. 402-910
1685-910-113
Át. lelt. 3761.

Kühnel, C. F.

9265.

Előörsök találkozása.

Balról a jobbrafordultan álló tisztet és kisérőjét három szuronyos őr veszi körül, a kik mindannyian a jobbról közeledő lovas előörsökre figyelnek, kiknek egyike a háttér felé mutat, másika pedig lóra tett sebesültet szállit. A háttér hegyes vidék [illegible] várossal. Jelzése fölül balra: C.F. Kühnel inv. 1776.

Rézkarcz, méretei a vonalkeretnek 13.1:17 cm.

Szn. 404-910
1685-910-115
Át. lelt. 3763.

9266

Lovasok összecsapása.

L lovast

Az előtérben, hol négy sebesült és egy elesett ló fekszik, a hátrafordultan ágaskodó paripán ülő ~~katonát~~ L ketten támadják. Kissé hátrább, de balról lovasok vágtatnak. Jelzése
fölül jobbra: C.F. Kühnel, inv. 1776.

Rézkarcz, méretei 13.1:17.3 cm.

Szn. 405-910
1685-910-116
Át. lelt. 3764.

Kühnel Pál

l.

Zádor – Rados

30, 167, 168, 312, 313,
317, 321 l.
Képek: 4, 11, 12. 7.

Kühnel /Pál/

MDK

az Esztergomi bazilika.

Rudnay érsek halála után /kinek megbizásából Packh János kivitelezte a terveket/ a bécsi kamara Pietro Nobilenek adta át a terveket. Csak Kopácsi érsekké való kinevezésekor /1838/ indult meg ujra a munka Packh vezetésével, majd Pack meggyilkolása után /1839/ Hild József vezetésével. Hildnek a fedezet hiánya miatt egyszerüsitenie kellett a Kühnel-Pack-féle tervet.

47.o.

ZOLNAY LÁSZLO: Az esztergomi vár. Bp. 1960.

Kühnel Pál, építész (†1824) M.D.K.

a Mártonvásáron ~~Budapesten~~, az esztergomi bazilika tervezésénél a megbízott bécsi építész Ludwig von Remy mellett dolgozott. Ruduay Sándor hercegprímás nem lévén megelégedve a bécsi építész ügyburkolásával, a megbízást visszavonta és egyedül Kühnelre ruházta, aki nagy lelkesedéssel látott nemcsak a bazilika, hanem az érseki palota és a dómtéri szabályozó kaszárnyák megvalósítási terveihez (1822-1824.)

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina 210-211 old.

Rikhnel Pál

Fiatalon és váratlanul

1824-ben hunyt el.

Zádor Anna: Az esztergomi főnévesegyház
Bp. Corvina 1970 11. old

Kühnel Pál

Packh János

Vallási és
Egyhári Tár - Pest,
1932. I. f. 162. l.
(Az Esztergomi Érsek új Templom
és ezzel kapcsolatos
Épületek Rajza,
Leírással)

Packh emlitve u. o. 167, 168. l. 169. l. 171. l. 177. l.

Nincs cél

vrót

Az oldalt írta Szeder Fábián

Kelt Budapest

Vonzergyár
részvénytársaság

1903. június 1-én 4 Korona. Márc
1903. augusztus 1-ső 4 Korona. Szep
1903 szept. 1-én 4 Korona Márc
1903 október 1-én 4 Korona Márc
1903. nov. 1. 4 Kor. Márc
1903. dec. 1. 4 Kor Márc
1904. jan 1. 4 Kor Márc

Nobilis, | atque Tipographus et Bibliopola | Nationalis celeberrimus | Natus Budæ Anno 1725. obiit Posonii 1795.)

Rézmetszet. M. 22·5—17 cm. Jelzése alul balra és jobbra: «Hillebrand pinxit — J. G. Mansfeld sc.» Ltsz. 2957.

XXXVII. *Szlemenics Pál, jogtudományi író és tanár.* († 1856.)

Mellen alul ábrázolt, félig balra forduló alak. (Paulus Szlemenics | Juris Patrii Professor Posoniensis | Amicorum voto.)

Kőnyomat. M. 34—27 cm. Jelzése lent a középen és jobbra: «delin. et lapide exc. Ferd. Lib. Baro de Lütgendorf. | ex Lith. L. de Landerer Posonii.» Ltsz. 4049.

XXXVIII. 1. *Kisfaludy Károly kézrajza.*

Lent a költő írása: «Dühös kézzel a mélységbe || Penderitté taszitá — || «Szállyatok — le a' Pokolba!» || Utánnuk azt ordittá.» ||

Tusrajz. Papir. M. 15·5—10·1 cm. Jelzése alul balra: «C : Kisfaludy del :»

2. *Kisfaludy Károly kézrajza.*

Lení a költő írása: «Igy veszt hát el a Sors' mérge || Mindent, a' mit szeretek — || Hazám és ti Kedvesek mind, || Hát' illy szörnyen vesztetek!»

Tusrajz. Papir. M. 15·8—10·1 cm. Jelzése alul balra: «C : Kisfaludy del :»

3. *Kisfaludy Sándor szülőháza Sümegen.*

Balra az előtérben oszlop, tetején a Szentháromság szobrával. Hátrább jobbra a költő szülőháza. Az előtérben egy imádkozó férfi, sétáló pár, játszó gyermekek stb. (Kisfaludy szülőháza Sümegen. ' Kisfaludys Geburtshaus in Sümegh.)

Kőnyomat. M. 19·5—27·3 cm. Jelzése alul: «Nach der Natur gez. u. lith. v. E. Weixelgärter. — Druck v. J. Haller. — Vervielfältigung vorbehalten.» Ltsz. 2572.

XXXIX. *Katonai viseletképek 1795-ből.*

1.) *Dragonyos. (90. Dragoner. Regiment Würtemberg.* Pécska.)
2.) *Vértes. (92. Kürassier Regiment Zechtwitz.* Balassa-Gyarmat.)
3.) *Gyalogos. (72. Infanterie Regiment Nadasdy.* Eperjes.)
4.) *Székely határőr. (124. Erstes Szekler Gränz Infanterie Regiment.)* Csikszereda.

Színezett rézkarcok. M. 19·8—11·8. Ltsz. 8524., 8526., 8508., 8529.

XXXIII. 1. ***Az esztergomi székesegyház első építési terve.***

a) *A kanonokok házai felőli homlokzat.* (Frontispitium Versus Domos Canonicales. | Dedicatum Celsitudini suæ Principali Alexandro Rudnay Primati Hungariæ a Joanno Pack nunc Architecto Strigonii.)

Rézmetszet. M. 25·3—40 cm. Jelzése alul balra és jobbra: «Auctor Planorum erat Paulus Kuhnel Architektus 1822. — Andreas Schroth sul:» Ltsz. 1071.

b) *A Duna felőli homlokzat.* (Frontispitium Versus Danubium. | Dedicatum Celsitudini suæ Principali Alexandro Rudnay Primati Hungariæ a Joanno Packh nunc Architecto Strigonii.)

Rézmetszet. M. 25·8—40 cm. Jelzése alul balra és jobbra: «Auctor Planorum erat Paulus Kuhnel Architektus 1822. — Andreas Schroth sul.» Ltsz. 1070.

XXXIV. ***Pyrker János László, egri érsek.*** († 1847.)

Térden felül ábrázolt alak, szemközt. Fejét balfelé fordítja, csaknem háromnegyed arcélben. Alul tintával: «Pyrker János László | Egri Pátriarka-Érsek.)

Kőnyomat. M. 31·3—23·3 cm. Jelzése alul balra és jobbra: «Nyomt. Leykum A. Bécsben. — Eybl. 844.» A középen: «Wágner József tulajdona, Pesten.» Ltsz. 5581.

XXXV. ***Schedius Lajos, az esztétika tanára a pesti egyetemen.*** († 1847.)

Derékig ábrázolt, balfelé forduló alak, feje csaknem háromnegyed arcélben. Alatta az ábrázolt mellszobra, magas talapzaton, előtte Apollo és Minerva ülő alakjával, a tudományt és művészeteket jelképező könyvek, eszközök stbi között. (Schedius Lajos | Nemes Tsaládjának és Tisztelőinek hálás tanitványai. | Millionen beschæftigen sich, . . . ewiger Bildungen aus. | Schiller.)

Kőnyomat. M. 60·6—45·5 cm. Jelzése alul balra és jobbra: «lith tanítványa. — Nyomt. Schmid Pesten 1836.» Ltsz. 3824.

XXXVI. ***Landerer Mihály, könyvkiadó és nyomdász.*** († 1795.)

Mellen alul ábrázolt, balra forduló alak, bal arcélben. Ovális keret. Lent a középen az ábrázolt címere. (Dii Laboribus omnia vendunt. | Michæl Landerer De Füskút | Incl. Regni Hungariæ

Tört. Kép. gyj. kiáll 1907

Kühnel Paul

Esztergom. T. 1395. II.

Az előtérbeli hegyen látjuk a bazilikának homlokzatát oldalt a kanonoki épületekkel. Felirata czimertől megszakitott sorban:

FRONTISPITIUM VERSUS DANUBIUM

ez után: Dedicatum Celsitudini suae Principali Alexandro Rudnay Primati Hungariae a Joanne Pack nunc Architecto Strigoni.

alól balra: Auctor Planorum erat Paulus Kühnel Architektus.

.jobbra: Andreas Schroth sul.

Rm., mér. a rl. 26: 40.3 cm.

Esztergom. T. 1069.

L. a papnöveldének

A székesegyháznak és a kanonoki lakásoknak nyugatról felvett térrajzához Explicatio Situationis van adva A. Basilica kezdettel és L. Porta III infra ascensum Areis applicata pro communicatione utriusque Seminarii deserviens, mit e szöveg követ: Dedicatum Celsitudini suae Principali Alexandro Rudnay Primati Hungariae a Joanne Packh nunc Architecto Strigonii. Jelzése alól balra: Auctor Planorum erat Paulus Kühnel Architektus 1822, jobbra: Andreas Schroth sul.

Rm., mér. a rl. 39.4 : 25.3 cm.

Khünel Pál

épiteş

Rudnay

más alatt.

lásd

B Ezt 42. l.

Erre vonatkozólag

lásd a vitéz

megtérő primánk

Clotar Smijtenjek

..... *műhely.*

főnökség!

.....hó.....n történő kifize-

.....indokából személyesen meg nem

.....szamu .....

n.

vi ..... hó.....

.....

sajátkezű aláírás és munkásszám.

Khünel Tál

epilep

Grad

Om IV. 158 l

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191..... é

tésénél.....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191.....

.....

tanu.

.....

tanu.

Khünel Pál

bécsi épület

Brod

Gy. 1924 12. l.

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

yezem:

.....

igy helyettesének
ása.

– Endrényi Imre, Szeged.

Khinel Pál

vincenter

Laid

BEzA 383. f.

..... nevü munkás igazolta

a müvezető aláírása.

lyezem:

agy helyettesének
rása.

— Endrényi Imre, Szeged.

Kühnel Pál

becs. épitész

1872 tól fenti-társ

Nemt Endre épitész

az esztergomi műrész-

hajat.

Kaboru. 202.

~~Arcoli állami fasisztaképző intézet~~

~~IX 42.~~

Khünel Pál

becsi építész. készítette az esztergomi bazilika tervét Rudnay érsek megbízásából 1820-21 ben.

Majer István: Esztergom. Az esztergomi basilikának leírása. Vas. Ujs. 1856.

302. l

Kühnel Pál

+ 1822.

sírad

Egyházi ének.
1832. 162 l

Kühnel Pál

epitett

1822.

Rudnay primás

választatott

Kühnel Pal

epitem

1822. Entzeum bar.

crid

Kozz. 12. l

..... nevü munkás igazolta

.....

a művezető aláírása.

élyezem:

.....

vagy helyettesének
láírása.

a. — Endrényi Imre, Szeged.

Kühnel Pál

+ 1824 jan. 11.

irod

Radvai Jenő dr. A
neoklasszicizmus
nagy magyar templomai.
Budapest, 1937. 1f 23. l.

a könyv e részlete

Packh, Johann Baptist
rovatában.

Kühnel Pál

Művészet 1906. 39
– 1915. 397, 406

Magyar Művészet
1925. 800
1927. 294.

Tartozik

—"—	31.	Árúból	4.	21.018·60
—"—	31.	Folyószlából	3.	130.000·–
				271.143·62

Számla.

Követel

1927 okt.	4.	Beszerzésből	1.	15.000·–
—"—	8.	Árúból	1.	130.000·–
—"—	19.	U.-addól	2.	200.704·–
—"—	27.	Z.-szlából	3.	80.000·–
—"—	31.	Tőkéből	3.	15·102
—"—	31.	U.-addól	3.	106.070·–
				531.925·52

Kühnel Pál

építész.

vrő
Z

Balogh Zoltán: A hercegprimások építkezései Esztergomban. Napkelet. 1924.) 304. l.

3.12.

MAGYAR ACÉLÁRUGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

30 NAP. **NOVEMBER** 47. HÉT.

VASÁRNAP **16**	
HÉTFŐ **17**	
KEDD **18**	

Kühnel Pál

építész

Wien

Nagymagyarország

I. r. 148. l.

IRODALOM

JEGYZET

Kükmedi Hild

Az esztergomi fő-
székesegyház 622 l.

Az esztergomi
főszékesegyház
belseje 623. l.

I. Lyka Magyar mű 1800-50

Kühnel Pál
béci építész

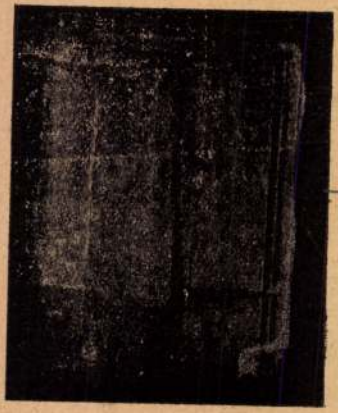
Esztergomi főrébeszéphai

cród

Velics 1894

61. l.

égy oldala. 1040 körül
mauzoleum)

Kühnel

l.

LykaMagyműI800-50

20,342.l.

Kühnel Pál

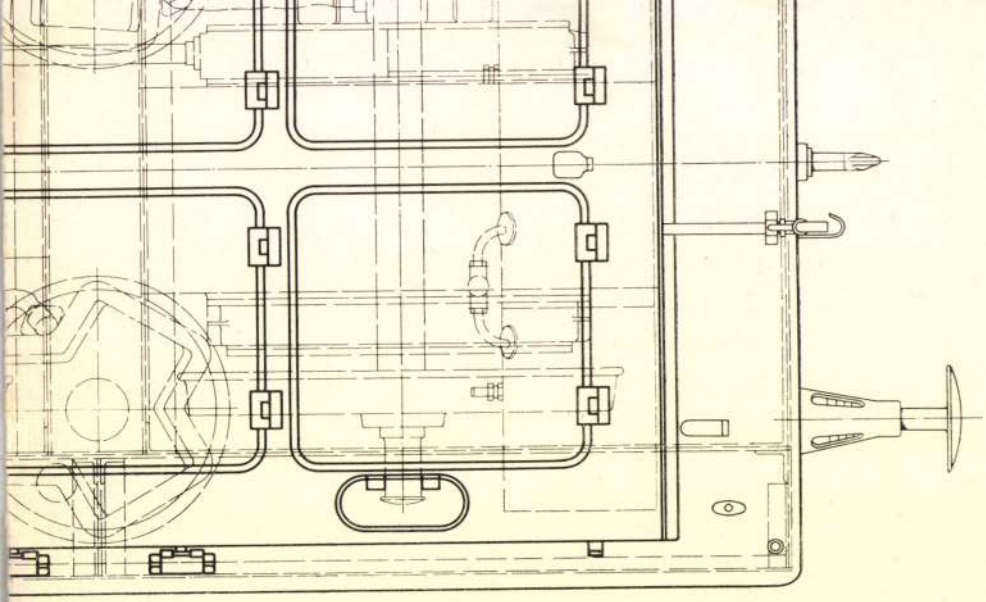
építész

l.

Gerevich Emlékkönyv

196. l. 197. l.

198. l.

)motiv vázlatos rajza

Kühnel Pál

Irod

Radó Jenő dr.: A neoklasszicizmus mint magyar kenyelmi MMÉE Kőrösgének Nagy Emlékére. 1936. 7-12. (Képekkel.)

Kühnel Pál

Eckhart

Vörös

=

Vélics László: Az egyházi
művészetek szemlemunka-
társától. Pest, 1894. 61. l.

segretario ma
anche presidente
degli Amici d'Un-
gheria, secondo
l'informazione
avuta dalla
Legazione è pos-
sibile che S.E.
Alfieri faccia
nella stessa
occasione una

Kühnel Pál

építész

Lechner 1940

187.

Kühnel Pál

építész

l.

Csatkai Endre dr

Három klasszicista

építész.

Soproni Szemle

1942. 111-115. l.

Könyvtárunkban

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kühnel Pál

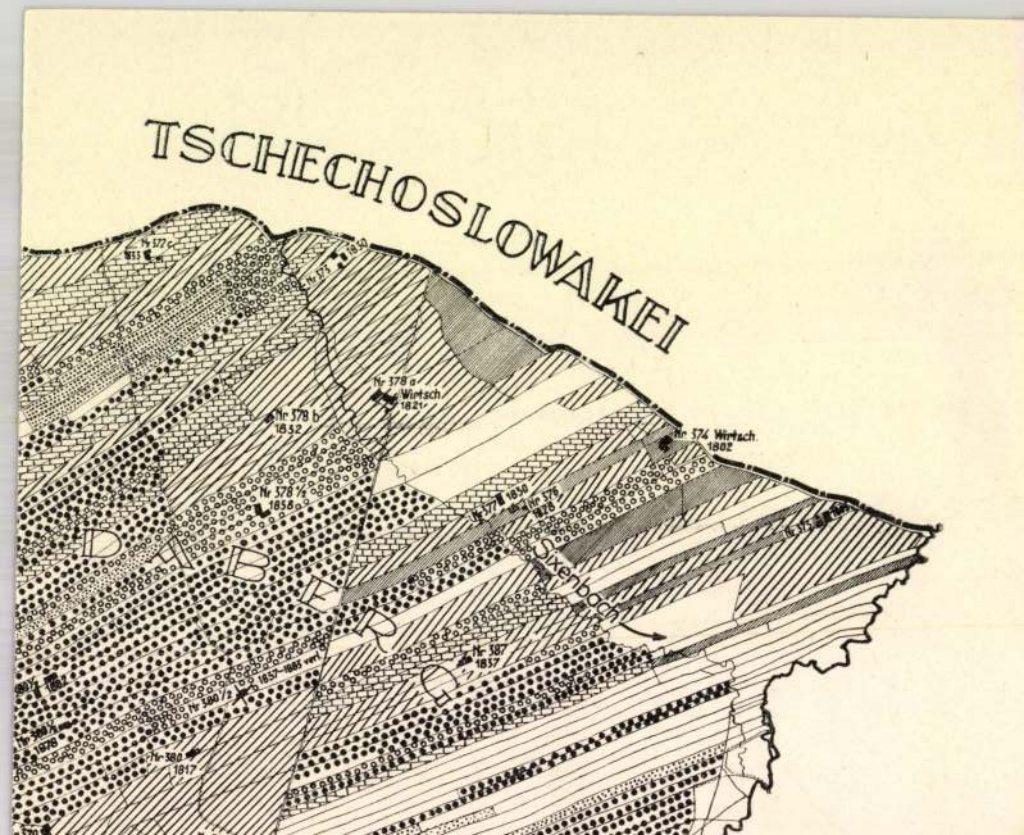
1765–1824.

l.

Edvi Ezst

10, 11. l.
12, 13. l.
15. l.
29. l. 30. l.
32. l. 41. l.

Tanulmányozható

TSCHECHOSLOWAKEI
Nr 378 a Wirtsch. 1824
Nr 378 b 1852
Nr 378 ½ 1858
Nr 574 Wirtsch. 1802
Nr 387 1857
Nr 380 1817
Uxenbach

M.N.M.

Kuhnel Pál építész

Terve az esztergomi hétereszthézhoz,
Rupprich palotához és kanonoki palotá-
sorhoz (1822-24)
meghalt 1824.

Kamarás, hagy. műv. Bpp. 1960 466

Kühnel Pál MDK

Az esztergomi bazilika.

/Canevale-Hillebrand- Remy-Kühnel- Packh-Hild/.

Repr:

Kapuvédőbástyák a Bazilikával.

7. kép.

Reménkori kapurészlet, háttérben a bazilikával.

8. kép.

A Bazilika főhomlokzata.

10. kép.

ZOLNAY LÁSZLO: AZ ESZTERGOMI VÁR. Bp. 1960.

M.D.K.

Kühnel Pál, építész, építőmester

, tervezte a XIX. században épült összeomlott fő-oltárképpel, melynek munkálatait 1802-ben kezdték meg; azokat 1824-39 között Pacák János vezette

Halász Zoltán: Budapest - Pilis - Vértes - Gerecse

Bp. /1959/, Panoráma, /Magyarország írásban és képben 17.köt./

37.old.

M.D.K.

Kühnel Pál épitész

/1765 - 1824 /

Magyarországon született, bár Bécsben élt mester.
Esztergom, székesegyház. ő kezdte épitéeni,

Lyka: A művészetek története, Bp. 1965. 179.1.

M.D.K.

Khünel Pál,építész,XIX.sz eleje/Kühnel/

Kismartoni születésü. Az esztergomi Székesegyház,a püspüki palota és a kanonoki palotasor tervezője.Fiatalon meghalt.Fach János folytatta.466.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

Kuhnel Pal

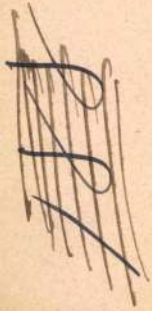
bécsi épitész

urod

v

Velvárad.

161. l.

Küchnel Paul

bécsi épitész

l.

Péter II.

82. l.

Kühnel Pál épitész M.[illegible].K.

Az esztergomi szákesegyház terve /1822-24/

Az épitkezés gyakorlati vezetését Packh Jánosra bizta.

1824 -ben elhunyt. Ezután a tervezés is Packh feladata.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 678.l.
A Kultura Világa Bp. 1963.

Kühnel Pál MDK

nagymartoni születésü épitész

Az esztergomi bazilika /1822-1869/.

A Cannevale-Hillebrand-féle tervek átdolgozását Ludvig van Remy majd Kühnel Pál, s őt követően Packh János /1839-ig/ vezette.
Az épités befejezője Hild József volt.

45.o.

ZOLNAY LÁSZLO: Az á esztergomi vár.
Bp. 1960.

Kühnel Pál

és unokaöccse, Packh János tervei nevezetes. Az esztergomi főtemplom terének déli és északi felől egy-egy kitorkolásában érseki palota csatlakozott volna. A főtemplom köré, a városközpont kiürülővé alakításával nyerte a kanonoki házak és a papnevelde épületsorát nyerték. Ezek tervein kivitelezett tervezésük magyarországi legmonumentálisabb klasszicista térbiképzése lett volna.

Zolnay László - Lettrich Edit: Esztergom. k.u., é.u. - 295 l., 162 t. (Panoráma) - 154. l.

M.D.K.

Kühnel Pál, építész

tervei az esztergomi székesegyházhoz és a primási palota kiépítéséhez [um.: dunai homlokzat, udvari homlokzat, emeleti alaprajz és a székesegyház belső perspektivikus nézete] — közli:

Dr. Rados Jenő: A neoklasszicizmus nagy magyar templomai.

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp. 1936. 70. köt. Havi füzetek, IX. évf. 7-12 sz. 26. old. 12-15. á

Kühnel Pál

és Packh József készítették az esztergomi székesegyház első terveit. Az 1822-ben megkezdődött munkálatokat a megrendelő Rudnay érsek halála miatt csak 1831-ben (1840-ben Hild József tervei szerint folytatták a munkálatokat.) Klasszicizáló stílusban fogalmazott épületének 18. századi terveket.

Zolnay László - Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n., — 295 l., 162 t. (Panoráma) -66- 67. l., 96. l.

Kühnel Pál

Esztergomi székesegyház alapkövét 1822-ben tették le. Az építkezéseket a főtemplom tervezőjének, Kühnel Pálnak halála után Packh János (1831-ig), a megrendelő Rudnay József halálával folytatta

Zolnay László – Kathrich Eolit: Esztergom. h.n., é.n. – 285 l., 162 t. (Panoráma.) 154. l.

Kühnel Pál épitész M.D.K.

Kismartoni születésü, Rémy bécsi épitész iroda-
vezetője.

Rudnay primás Rémy után őt bizza meg az esztergomi
székesegyház tervezésével.

Terve nemcsak a székesegyh zat . hanem a mögötte
épitendő püspöki palotát és a templom előtti te-
ret szegélyező kanonikai palotasort is magába fogla
ta.

Kumpis Antal : Aképzőművészetek története
A Kultura Világa Bp. 1963. 677.1.

' / .

MDK

Kuhnel- Packh- Lippert építészek

a enteriőri barilira. (regss. 2. l.)

Rados J: Architecture of Hungarian Classicism. Műegyetemi Közleményei 1948 2. sz 2 l, 6,

Kühnel, épitész

Packh-al egyetemben az esztergomi Bazilika épitöje, de a föpárkányig jutottak csak el. Hild József volt az utódjuk.

Cikk a magyar épitészet történetéről.

MIMK Közlönyének havi füzetei. 1925. II.évf. 3-4 sz. 1.37-41.

K.D.K.

KÜHNEL építén

PACKH J., HILD J.

Esztergom Széchenyi-ház (1822-56)

Gerő László: Építészeti stílusok
Bp. 1957. 108. l.

le. D. K

KÜHNEL Pál építész

(2 - 1824)

~~kismartoni~~ mester

Esztergom. székesegyház tervei (1822)

Befejezi. Hild

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945
Bp. 1962. 45

KÜHNEL J

Építész XVIII sz. Közepe

Az esztergomi székesegyház épitője

Pogány Frigyes: Belső terek müvészete Budapest 1955. 3 306. 1

MDK

Kühnel Pál

Esztergomi Székesegyház és primási palota
terve a dunai homlokzat képe 18.lap 12.ábra.
Ugyanott 13.ábra az udvari homlokzat.
19.lap 14.ábra a fenti emeleti alaprajza.
21.lap 15.ábra, a fenti sperpektivikus belső
képe.
22.lap 16.ábra, a fenti alaprajza

Rados Jenő dr.: A neoklasszicizmus nagy magyar
templomai Bpest, 1937.

MDK

Kühnel

M. N. K.

KÜHNEL Pál épületész

(2 – 1824)

késmárkoni épületész

Esztergom, neki egyhón levve

Genthon-Németh-Végvári-Zádor: Magyar művészet 1800-1945.
Bp. A 1958. 48.

Kühnel Pál épitész M.D.K.

a mai esztergomi bazilika tervezője

Genth.Müeml.1959 I.92

M. D. K.

KÜHNEL P. emlékén

Esztergom. Fő székesegyház. 1822 - 1856.

emlékmásai: Rákh, Hiba József

(Repr. 173., 175.)

Magyar épületei. Bsh. 1954. 97. l. 256, 257. l.

M.D.K.

Kühnel Pál,épitész,XIX.sz eleje./Khünel/

Kismartoni születésü.Az esztergomi Székesegyház,a püspöki palota és akanonoki palotasor tervezője.Fiatalon meghalt,Fach János folytatta.466.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa.III.köt.A képzőművészetek,a zene, a szinház és a film.Minerva.1960.Bpest

Kuhnel Pál építész M.O.K.

Levele az esztergomi bazilikához.

Esztergom városrészi és műemléki vizsgálata. Bpp. 1957, 12, 18, 20

Kühnel Pál (1765-1824)

és Packh János elmemunkálatai után Hild József fejezte be az esztergomi székesegyházat.

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Müszaki k., 589 l., 388 k.

118. l.

Kühnel Pál

- Packh János - Hild József:
Esztergom, székesegyház, alaprajz (repr.)

Esztergom, székesegyház (repr.)

Major Máté: Építészettörténet. Tőkés és szocializmust építő társadalmak építészete. Bp. 1960. Műszaki k., 589 l., 388 kép.

74-75. ábra, 118-119. l.

Kühnel Pál

kapta a megbízást Ludwig von Remy (a római építészeti hivatal igazgatója) után Rudnay Sándortól (hercegprímás) emlékekor, mivel Remy munkáját rontotta volt, ~~Kühnel~~ az esztergomi bazilika terveire. Kühnel kismartoni várműszaki. Utolsó évek, Packh fő-mozgal a mai hoz hasonló jellegű tervet vetett papírra.

Zolnay László - Lettrich Edit: Esztergom. h.n., é.n. - 295 l., 162 t. (Panoráma) - 154. l.

Kühnel

tovább Pakh

entargomi bazilika
építészei

Groß

Haenfler 1854

III. 54. 1.

A

Tekintetes Országos

ságának

Budapesten

mult év október 7-én kelt

es értesítésére, – a nagymél-

ltás és Közoktatásügyi miniszte-

Kühnel (Khnel)

Paul

Nied. topron

† 1824 Wien?

Fortsetzung der Arbeiten dom, 1822 begonnen, nach K.s Tode von seinem Neffen Joh. Bapt. Packh fortgeführt u. nach veränderten Plänen 1839/45 von Jos. Hild vollendet.

Thieme - Becker

22. k. 62. 1.

Kehely, sodronyzománcos VII: 126

— — Batmári r. Kath. templom tulajd.
VII. 126, 127,

— — Nyári Pál ekimarével VII. 126

— — Suki-féle VII. 126.

— — kassai ref. egyhár tulajd. VII. 126

— — mukcsai ev. egyhár tulajd. VII. 127

Kühnel Pál

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 500
1927. 294
1929. 171

KÜHNEL Szabó József festő

Kiáll. München, Wolfgang Gurlitt Galéria
1966.

A kat.-ba Dali és Henry Moor is át nála.

-irodalmi Újság 1966 ápr. 1. 15.p

Operációs nap. — Hosszú idő óta az első, hisz karácsonykor a sarlach miatt még Kittseeben voltunk, azután az influenza miatt Abbáziában. —

5 beteg ült a zsámolyokon, mint a fecskék egymás mellett a dróton. — A nővér kokaint adott nekik, és azután egyiket a másik után fektették az operációs asztalra. — Istennek hála, mind nagyon jól sikerült. Lacika is ott volt, mert egy aláírásra várt. — Délelőtt nagy irodai tárgyalás is volt az összes urakkal. Adófizetés és hasonlók. —

Mami reggel a nagy autóval a pertelsteini kolostorba ment. Nagyon örülök a kedves „Lily néni" miatt, micsoda öröme lesz, hogy nővérét viszontlátja. Az apátnőnek is sok beszélni valója van Misllel, nagy dolgok, kolostoralapítások? —

Este 2 bajor vendég jött, akiket Mikes ajánlott nekünk, és az erdőgazdaság iránt érdeklődnek. Ancsinek megint hányingere van! —

Április 11. vasárnap

Reggel szentmise Giczy prédikációjával. A szentmisén ott volt a két bajor vendég is, Gebsattel és Stein báró.

Reggeli után Gusichcsal tárgyaltam, azután a gyerekekkel a kertbe mentünk húsvéti tojásokat keresni. Kis zacskók voltak ezek csokoládé-

Kühnel Kabó József, grafikus

Vészi Endre: Don Quijote utolsó kalandja c. komédiájának az illustrációját készítette.

Megjelent: 1963-ban a Magvető kiadónál

Major Ottó. A feltámadott Don Quijote 29.

Új Tükör, Bp. 1986. júl. 6. XX 14/27

Kühnel Szabó József

M.DK

Rajza (folyóparton)

Kortárs. 1961. 12. sz. dec. 841. l.

mák

Kühnel-Szalay

Rajza

Sólyom László: Gondolatok a pesti Duna-parton c. vázlatz

Ország-Világ 1961, 44. sz. 16 l.

mdk

Kiskunsági - Szabó

rajza:

Gyöngy Ferenc: A nagyon bonyolult gazdaságról c. írásáról

Ország-Világ 1962. 23. sz. 16. l.

mdk.

Kühnel - Szabó

majka

P. R. Laug: Napoleon e. vitálok (kroki)

Ostrap - Vidáp 1962. 28. 11 16. L

Mák.

Kishmet-Szabó

rajza

↑ Az arcképről (írta Fenyvesi) c. elbeszéléshez.

Ország-Világ 1961. 51. sz. 16. l.

Molk

Kiskunsági Szabó

rajza

Fendrik Ferenc: Igazolás a városházára

Szegedi Napló 1962. 24. 11. 16. l.

Molk

. Kühnel Szabó

rajza. Csokány Gabriella „Feltételes-
ség c. írásához

Ország Világ 1963. 12 sz. 16. l

Kühnel Szabó József
Graphics

M.D.K

Rajzok

Kotlaire 1960. június hó. 950 lap.

M. D. K.

Kukucska Gábor József

Rajz (rajzó)

Kortárs 1964 VI. sz. 976 old.

Kühnel Jakab József

Rajz (Dreyer)

Kortárs 1964 II. n. 309 old.

Kiskunsági Szabó József
grafikus

M.D.K.

Rajzok (nyom.)
"

Mórahalom, 1960. ~~február~~ április, 1 62 lap

Μ.Σ.Κ

Ybl Miklós Gabó József
grafikus

H.D.4

„Rajz" sorozat

Kortárs, 1960. ~~február~~ március hó-347 lap.

M.D.K.

Thúmel Gabó József
Grafikus

Rajz (repro)

Thorézs, 1960. február 18. 7 lap

M.D.H

KÖHNEL Pál építész

Pannonhalma 1996/2. 146, 149

KÜHNEL Pál építész

Horler Miklós: A Balázs-lajtorja megmentése ... = Műemlékvédelem. Szeged, 1993/1. 99, 100.

Kühnel Szabó József rajza

Kortárs 1970/8 1182. old.

Dr. Kiss Zoltán József

Bemutatott művei:

105. p. „Paródia hangulat," olaj.

A Nemzeti Sportbizottság és a Magyar Képzőművészek Szabadszakszervezetének kiállítása, Budapest, 1945

Kühnel Kálmán József

Parasztlegény, olajfestmény

Nemz. Sportbiz. MKépző
Kiáll. Katalógus 1945a

Kühnel - Szabó József

Pastor (rajz)

Valóság, 1969. 2. sz. 35. p.

MOK

Kühnel Szabó József

105. Parádi Honvéd Ezred, of

Műv. és Kereskedelmi Int. (v. Ernst Műv.) - Nemz. Szabóip. és a M. Kir. Iparműv. Szabadiskolák - 1945 III. 11-26. Kat

Kühnel Károly József grafikus MDK

Többek között Kühnel Károly grafikái is díszítik a Kortárs januári számát.

–: Megjelent a Kortárs januári száma

Népszabadság BP. 1960. jan. 13. 9. l

Kiss Imre Szabó József

grafikus

M.D.K.

"Rajz" repró

"

Thorstein, 1960. januári hó, 152 lap.

MDK

Szabó József, Kühnel

K

l.: Kühnel Szabó József

Ország - Világ, Bp. 1961. 16. sz. 21. l.

MDK

Szabó, Kühnel

K

l.: Kühnel-Szabó

Ország-világ, Bp. 1961. 24. sz. 16. l.

MDK

Szabó, Kühnel

K

l.: Kühnel – Szabó

Ország-Világ, Bp. 1961. 25. sz.
16. l.

MDK

Kühnel Szabó József [grafikus]

Három rajza repr.

Kühnel Szabó József rajzaiból.
(rajzok.)
Ország-Világ, Bp. 1961. 16. sz. 21. l.

MDK

Kühnel - Szabó (grafikus)

[redacted] rajzai (illusztrációk) repr.

(Olafur Johann Sigurdsson: John, a fiú és a lány.)

Ország - világ, Bp. 1961. 24. sz. 16. l.

MDK

Kühnel-Szabó [grafikus]

rajza (illusztráció) repr.

(Irwin Shaw: Szentanni a Broadway-n.)

Ország-Világ. Bp. 1961. 25. sz. 16. l.

le . D . K

KÜHNEL SZABÓ József

Részlet a gyümölcsszedők c. kompozíciójából (Repr.)

Orpheus és Eurydike (Repr.)

Vadászat (Repr.)

Hofer Miklós: Új üvegmozaikok . . .

Magyar Építőművészet 1960. 5. sz. 48-49. l.

Kühnel Pál

munkásságának rövid, alapos feldolgozása,
(elsősorban építészeti működése)

Prokopp Gyula: Kühnel Pál építész /1765-1824/.
Művtört.Ért.1972.1.sz.3o-4o.l.

Kühnel Pál

ő Packh János kapitál megbízást a
esztergomi káptalan püspöke /1812-/

Cseke László: Dunakanyar, Budapest,

1973. 139 l

721

Kühnel Pál

1600 darabra pedig pár az esztergomi Bakócz kápolnából a pécsi mecsettel továbbépítette be.

Ezek leírás: Dunakonyai, Budapest, 1973. 1391

FZ1

Kühnel Pál építész
(1765-1824)

róla való tanulmány a
30-39. oldalon, írta Prokopp Gyula

Művészettörténeti Értesítő
1972/1

Esztergom, Várhegy-re és
Lőrinc-re tervezett épületek
elhelyezése – lap a 33. oldalon

Művészettörténeti Értesítő 1972/1

Kühnel Pál

3

Az esztergomi prímási palota
és templom földszinti alaprajza
a 34. oldalon (repro)

Művészettörténeti Értesítő
1972/1

Kühnel Pál

4

Az erdélyi kőfaragás
főbb emlékeinél lapja a 34. oldalon

Művelődéstörténeti Értesítő 1972/1

Kiskunfélegyháza 5

Az egységes pénzügyi palota
alapjainak kialakítása (repro) a
34. oldalon

Mezőgazdasági Értesítő 1972/1

Kühnel Pál

6.

Az esztergomi primási palota
oldalhomlokzata (repro a 35. oldalon)

Művészettörténeti Értesítő 1972/1

Kühnel Pál

7

Az esztergomi székesegyház
oldalhomlokzatánál vagy a
35. oldalon

Művészettörténeti Értesítő 1972/1

Kühnel Pál 8

Az esztergomi főkéreszplika
ikonmetszete (rajz a 35. oldalon)

Művészettörténeti Értesítő 1972/1

Kükmel Pál

9

Az egységes tanácsi hálózat
és gyakorlatunk – tervezet a
36. oldalon

Művelődésügyi Értesítő 1972/1

Kühnel Pál

10

„Épületek elhelyezési terve" II.

a 36. oldalon

Művészettörténeti Értesítő

1972/1

Kiknel Pál

11

Az esztergomi vésetegyház alapja

alaprajza 4. a 37. oldalon

Művészettörténeti Értesítő 1972/1

Kühnel Pál, építész

Az esztergomi bazilika
egyik tervezője.

Dolenský Kornélia: Ezeréves Esztergom 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973 aug. 18.

Kálnoki Pál
életére

~ vers arról az esztétikai problémáról
életéről.

Sajdik István: Az egri főreáliskola 20.
éves megyei ldolgozatírás. Thiv. 1967.

Kühnel Pál

12

Esztergom, épületei elhelyezési
terve III. a 37. oldalon

Művészettörténeti Értesítő 1972/1

Kühnel Pál 13

Esztergom : Várhegy-re és Környékére
felvezett épületcsoport madártája.

Művészettörténeti Értesítő 1972/1
38. old.

Kühnel Pál

építész

Gyertyámos

298.l.

2119/901. szám.

A Müemlékek Országos Bizottságának,

Budapest.

Tudomás végett kiadom.

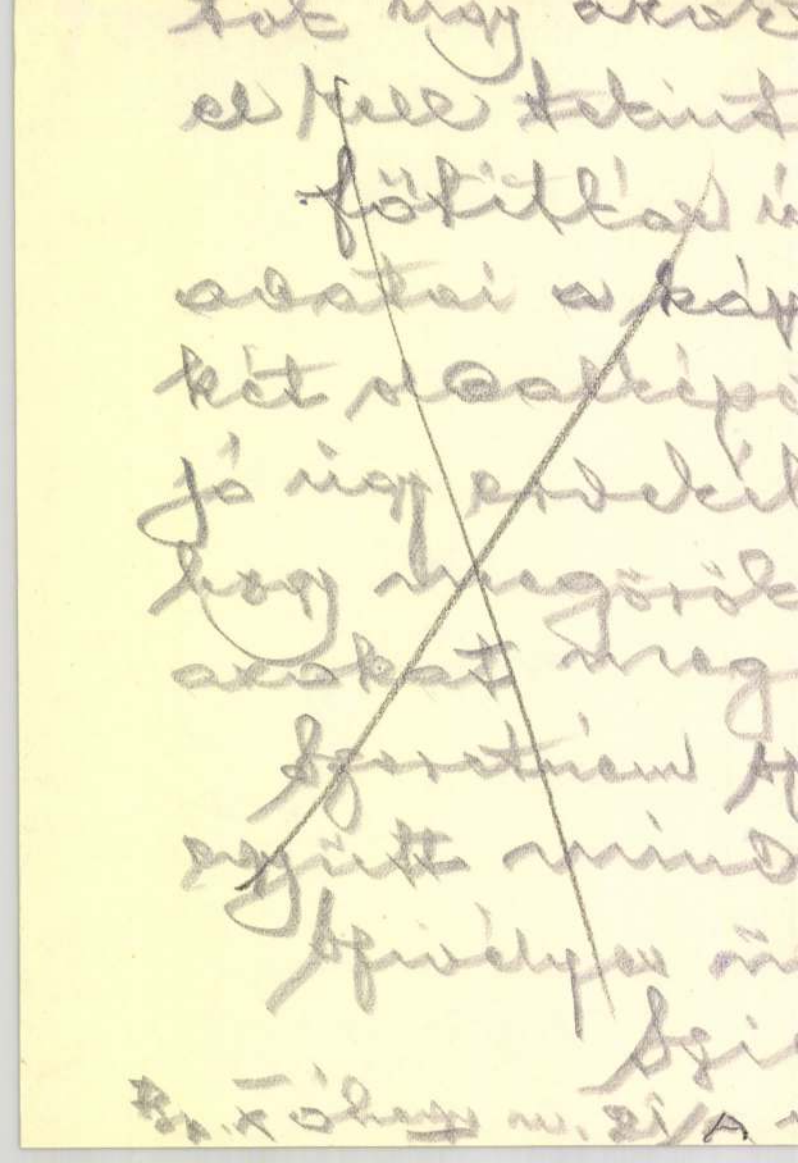
Budapest, 1909. február 5.

Kühnel Pál

Lód

Raphael

24. P.

Kühnel Pál

építész

l. Bierbejtőn

237, 238. l.

István-Tornya. Marcib

Képe. 1796. M. N. Múz.
Bubics: Mo. Várak. 73. l. 575. o

Kühnel Pál

esztergomi főrendőr-
egyházi

Urod

2

Borbíklan

17, 18, 19. l.

Képekkel

r felügyeletével megbizott Buczek
i április hó 4-én 6348. sz. a.
kor utalványozhatom, ha a várnak
örtént.
got f. évi november hó 4-én 727.
al értesitem, hogy a tiszteletdij
mellett való átadás megtörténte
st.
1. december hó 23.

Rühnel Pál

Rudnay 1820-ban megbízta a
Visk66 beöntésben Remy mellett dolgozó 2-t
a terbovéssel

Zádor Anna: Az esztergomi főiskolai
Bp. Corvina 1970 7. old

Kühnel Pál

a hatalmas épület együttesre
vonatkozó tervei az ő terveként él a
köztudatban.

Zádor Anna: Az entergomi főmúzeum
Bp. Corvina 1970 7. old.

Kühnel, Paul MDK

építész

Repr: Tervrajza az esztergomi székesegyházhoz
és a környező épületekhez. 1821. (29.kép.)
Másik terve ugyanarról 1821 jun.2.(30.kép)
Az uj székesegyház alaprajza.1822.(31.kép)

V.ö.18,19, 21, 105,107, 109. 117, 126.o.
és 49 o. 28,29 jegyzet.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna

MDK

Kühnel Pál épitész

az uj székesegyház terve Esztergomban. 1821.
/repr./ 28-30sz.képp

AHA.1956.Tom.III. Fasc.1-4. 30.l. és köv.- Balogh:
La capella Bakócz di Esztergom. 1-198.l.

MDK

Kühnel, Paul épitész

az esztergomi Bakócz kápolna áthelyezése
1921 körül.

AHA.1956. Tom.III. Fasc.1-4. 22.l.-Balogh: La capella Bakócz di Esztergom. 1-198.l.

Kühnel, Paul MDK

építész

Az esztergomi káptalan 1821 évi feljegyzése szerint a primás a a Sion-hegyi épitkezésekkel Kühnel Pál bécsi épitészt bizta meg (Alagovich püspök nyiltan ellenezte : contra quem Episcopus Alagovich palam detonabat). Mellérendelték a kismartoni származásu Pakh Jánost aki alig volt 22 éves. A tervet a káptalan tanácsa nélkül fogadták el és a Barkóczy-féle tervtől teljesen eltértek. (Annales)

105.o.

Balogh Jolán: Bakócz kápolna

A kápolna "translocatio"-ja. és egyéb épitkezési feljegyzés105..o. 107. 109.o.

1-

M.N.

KÜHNEL Pál építész

(1765 – 1824)

Szül. Kismartonban.

Esztergom, székesegyház, prímási palota, szemináriumi terve

A székesegyház az ő terve alapján

Rendelet épülni 1822 –

Rados Jenő: Magyar építészettörténet Bp. 1961.

246. 256, 257, 263.

Kühmel, épitész

Arad

Gentleclass

4. l. utca 1. kapu

Kühnel Pál
építész

1765-1824 / kismartoni építész.

Raabs: Magyar építészeti tört. 274.
Műszaki Kiadó 1971.

Kühnel Pál
életére

és Packh János tervei szerint indult
az esztergomi székesegyház-építkezés.

Radó: Magyar építészettörténet. 268.
Műszaki Kiadó 1971.

Kühnel Pál

építész

/1765–1824/ kismartoni születésű.

Művei: esztergomi székesegyház, pozsonyi palotai szemináriumi-épület kb. tervei.

Lásd: Magyar építészettört. 256.
Művészeti Lexikon 1971.

Kühnel Pál

építész

kismartoni mester. A esterházi reneszánsz terét készítette

A magyarországi műv. tört. I. 336.
Corvina 1970.

MDK

Kühnel Pál - Packh János

az esztergomi érseki uj templom és egyéb hozzátartozó épületek rajza,

Vallási és Egyházi Tár, Pest, 1932, I.f.162 l.

Kühnel Pál épitész

Magyar Müvészet 1925.497-523.o.
Berzeviczy A.:Az ötvenes évek képzőmüvészete.

MDK

Kühnel Pál, épitész

Páckh János nagybátyja, Kismarton városa 1769-ben veszi fel polgárnak családja egytagját, K.Antal épitési biztost/Bauschreiber/, ki a csehországi Leippán született. K.Pál az esztergomi bazilika épitését vezette haláláig.

Dr.Csatkai Endre:

Magyar festök müvei a kismartoni müvészettörténeti kiállitáson.
MM.1927. 294-95.l.

Hübnel Pál
építész

M.D.K.

Az esztergomi székesegyházat ő kezdte
el építeni.

Lyka Károly: Klasszicizmus és Romantika az építészetben.
Élet és Tudomány, 1959. febr. 11. 7 oldal

M.D.K.

KÜHNEL Pál épitész

Az esztergomi székesegyház tervezője

Kivált: Louis v. Remy, Packh János

Befejezi: Hild József. —(1839-56)

Rest.

256.

Radas Jenő: Magyar épitészettörténet Bp. 1961. 257.

MDK

Kühnel Pál, Kismarton,

udvari dij,

1789. aranyérem

Bécsi képzőm. akad. ~~xxxxx~~ magyar ösztöndijasainak névtora. Fleischer Bécs. 99. l.

MDK

Kühnel Pál, Kismárton

1787. 1.dij. Gundel-dij.

Bécsi képzőm. akad. magyar ösztönd. névsora.
Fleischer Bécs.
loo. l.

M. D. V.

KÜHNEL, P. építész

Esztergom Főszékesegyháza (1822-1856)

Építkezés befejezésének kilencedik.

Gerő László. Magyar építészet kalauz könyvtára. Bp. 1951. 54. l.

MDK

Kühnel Pál épitész

Esztergomi székesegyház tervei.1822-24.
/ repr: 4o l./

Szül. Kismartonban

Rados J: A magyar klasszicista épitészet hagyományai. Bp. 1953 37,4o

M. D. M.

KÜHNEL Pál építész
Kismarosi szőlőmunkásai
Az esztergomi Várhegy kiépítésének terve.
1828. Packh Jánossal (44. rép.)
Esztergom. Bazilika. (folytatója: Packh

Dercsényi Dezső - Tolnay László: Esztergom Bp. 1956.
42., 51., 74., 75., 77.

MDK

Kühnel Pál bécsi épitész

Éber L: A bpi Szt. István tpl. Müvészet, 1906.
képekkel

Kükmel Pál

1821 június 2.-án Zelterelt
terrorváltozatát említi a könyv

Zádor Anna: Az utcagyomi fényképészet
Bp. Corvina 1970 10. old.

Kiskunhalas, április 2

Kat. Közl., 1994.

30-31, 233-247
419-440, 589-603,
799-812.

Vélemény: Az egyházi
kiállítás...

Kühnel Pál építész

Magyar Művészet, 1927

293-298.o.

Gerkai Endre: Magyar festők műtermei c kiosztott művészettörténeti kiállításom.

Kühnel Pál

nak belsejéről mondott: «tele fénnyel, térrel és szimmetriával».

Talán némelyek — sőt talán nagyon sokak — felfogása megütődik azon, hogy olyan nagyon hangsúlyozom a fényt a keresztény templomban. S a gótika kizárólagos barátainak — a borongós csúcsíves hangulat kedvelőinek, kiknek különben elragadtatását a kellő alkalom szerint nagyon tudom osztani, — szeretnék is valamit mondani a keresztény templomi stilusról.

Az igaz, hogy a kereszténységet töltötte meg és emelte a legjobban az a fölfelé való törekvés, melyet a gótika oly szépen fejez ki. Ámde egyelőre csak kettőt jegyezzünk meg: a kereszténység nemcsak fölfelé való menekülés a siralom völgyéből, — és a gótika nem az egyedüli fölfelé törekvő stilus, és az ő tulajdonképeni természete nem a nehéz borongás. Majd azután rátérek e kérdés bővebb fejtegetésére.

Szokás a görög és gót stilust tekinteni a szerves stilusoknak, vagyis olyanoknak, hogy a legkisebb ködarabjuk is komoly részt vesz az épület statikájában, biztonállásában. Walter Pater, a legfinomabb angol eszthétikus, a következőket mondja, Plátó eszthétikájáról szóló tanulmányában, összehozván a Parthenont a XIII. századbeli francia gótika két alkotásával, a bourgesi Notre Dame-mal és a roueni Saint Ouen templommal: «E középkori templomoknak megérezzük bizonyos szeretetreméltóságát, mely azonban kissé komor; de e komorság elbűvöl bennünket még azalatt is, amíg talán kissé visszataszít. Akárhogy is próbálunk másfajta architekturákat megszeretni: visszatérvén a görög és gótikus alkotásokhoz, úgy találjuk, hogy ezeké a végleges siker titka. Az ő bájuk merev logikája ellenőrzi ízlésünket, mintahogy a tulajdonképeni logika is féken tartja elménket; és szeretnénk magunk számára, cselekvéseink számára is, valami effélét; s e logika hatása alatt bizalmatlanoknak érezzük magunkat a mi laza, cifrálkodó és semmitmondó díszítéseinkkel szemben.» E komoly, finom megjegyzésekre azonban azt mondhatjuk, hogy föltétlenül igazak volnának, ha az építőművészet csak a konstrukció logikájának szempontjából volna felfogható, s ha a konstrukció az egyenes vonalon és a csúcsíven kívül már nem bírná el sem a félkörívet, sem az elipszist, sem a hullámvonalat, sem pedig a dísznek azt a nemes fölöslegét, mely még eddig ugyancsak nem billentette meg egy renaissance vagy barokk templom falainak egyensúlyát sem. S olyan hatalmas tehetségek, mint egy Bramante, Sansovino, Palladio, Michelangelo, Vignola, Bernini, Pozzo, Longhena, Jules Hardouin Mansart, Bähr, Pöppelmann, Dienzenhofer, Prandauer, Fischer von Erlach, — a konstrukció logikáján kívül más szempontokat is felkaroltak, a tehetség istenadta jogánál fogva és sok nemes ízlésű műbarátnak nagy örömére. E más szempontok: a térhatásnak, falhatásnak és dekorációnak nagyobb és többoldalú lendülete — s egyáltalán a motivumoknak és formáknak nagyobb változatossága.

A Szent Péter templom kupolája magasba is tör, mint a gótika, de azonkívül szélességben is boldogan kifejlik és dekorációjával üdébb extázist ád, mint a gótika bús nagyszerűsége.

Most jegyzem meg részletesebben, hogy a gótikus templom tulajdonképen nem is a sötétségé. A csúcsíves mennyezet kisebb nyomást gyakorol, mint a félkörívés, s így a falak tömegességét elengedi; alig van szüksége egyébre, mint a pillérekre, s ezek közt a falak mind ablaknyílásokká könnyülhetnek. A nagy ablakok stilusa lesz így a gótika. S a francia és még inkább az angol gótika ki is használja e mozzanatot arra, hogy a világosságnak, a színes világosságnak csodaszép ünnepévé tegye e stilust. A sötét gótikus templom csak az egyik faja a gótikának és érdekes, megragadó is, ámde bizonyos határig, amíg t. i. homálya fojtó sötétséggé nem válik. Az ily sötétség zordul és nem egyszer szellemtelenül tömi be a térséget s nyomja el a falak formáit s nehezedik rá — a sötét üvegfestés által — még az ablakok áttetszőségére is. De azért hadd jegyezzem meg itt csak úgy mellékesen, hogy nincsen oly túlsötétre elrontott gótikus templom, melynél nem volna még esetlenebbül sötétebb a mi szerencsétlen lipótvárosi bazilikánk.

Szép az, mikor — kissé Victor Hugóval szólva — a gótikus templomban szines lángra lobban a mélységes árnyék. Gyönyörün hasonlították már a csúcsíves templombelsőt a moll akkordhoz is. Ámde a moll akkordot nemcsak a legmélyebbre hangolt trombitákkal lehet kihozni; van moll akkord újjongó klarinétok és szőke hegedűhangok áttetsző szövedékéből is.

Folytatását lásd a komplett példányban.

AZ ESZTERGOMI DÓM

Még ha nagyobb külföldi útról, impressziókban gazdagon és tőlük elfáradtan jöttem is haza a bécs—budapesti vonalon vagy a Dunán, mindig megkapta szememet és figyelmemet is az az óriási tájkép, mely Esztergomot öleli körül, fölötte a dóm nagy, tömör masszájával és egyszerű, de nemes monumentalitásával.

Ámde hányan siklanak alatta tova a hajóval, rohannak el a vonattal, figyelni már nem tudva a fáradtságtól, vagy, ha nem fáradt utasok, akkor meg teljesen közömbösen.

Még kevesebbeknek jut eszükbe, hogy e nemes kő-tömeg, mely az örökkévalóság óta látszik ott ülni biztos, komoly erejében és magasságában, már a hatodik templom itt egy ezredév alatt, hajdani román stilu, majd renaissanceba árnyalódott elődei után!

Hát akik még erre sem jártak, s akiket csak egy-egy földrajzi kézikönyv banális rövidsége figyelmeztetett e dómra, vagy pedig az «Osztrák-magyar monarchia írásban és képben» egyik lapja, melyen Pasteiner Gyula egy rövid ismertetés végén néhány szempont-tévesztett, elfogúlt és méltatlan megjegyzést csap oda e csöndes óriáshoz. Van különben még egy füzet, melyet csak épen Esztergomban ismernek, s amely ötven oldalon írja le a bazilikát és műkincseit; nem ád ugyan szakszerű méltatást, de — elismerő hangja mellett — nyújt legalább egy sereg adatot.

A teljesebb eszthétikai méltatásra hadd fedezzem hát fel e műalkotást. Hadd mondjam el, miért rajongok érte.

Valami csodálatos, nagy érzés fog el, ha csak rágondolok is a hosszú hegyhullámokkal körülölelt széles, szép tájra, melyet a Duna az ő kanyargó tengerével ezüstöz be hatalmasan, s mely fölött oly fenségesen tömörül fel a dóm, félgömbös kupolatömbjével az égre, felhőtömb rokonai közé.

Magas, dombtetőn való elhelyezése folytán e templom külső képét a néző mindig érdekes alulról-látásból kapja. Igy aztán megélénkül kevés vonala is a majdnem négyszögü formára egyszerűsödött templomtestnek, — mely egy hosszabb főhajóból és egy a főhajót épen közepén metsző rövidebb kereszthajóból áll, melyek metszése fölé helyezkedik a kupolaszerkezet. Különben még szárnyakat kap a két oldaltorony által. A kupola pedig saját, szinte önálló masszájával hatalmasan tagolja még tovább az épület nagy formáját. A kupolát viszont érdekesen tagolja a körfal — a «dob» — körülfutó oszlopsora, — hatalmas, tizenkilenc méter magas oszlopok, — s az ezeken nyugvó súlyos kettős párkány, mely a tulajdonképeni kupola félgömbjét övezi alul; legfönt pedig a kereszt és az ezt tartó gömb adnak erőteljes befejezést az egész épület-masszának.

Stiljét nagy általánosságban renaissancenak mondhatnók, de pontosabban bizonyos dórosodó barokkot és empirestilust konstatálhatunk benne. Építője a XIX. század eleji iskolából való Kühnel Pál, bécsi műépítész, kinek tervét azután Hild és Lippert folytatták, bizonyos módosításokkal. 1822-től 1869-ig épült, Rudnay, Kopácsy, Scitovszky és Simor primások fényes mecénássága alatt.

Már kívülről is sokat mond. Egyszerű és súlyos, de nem téved abba a formátlanságba, melybe a legújabb templomstilust erőltetnék bele a betegesen újat-akaró féltehetségek. (Mert jegyezzük meg, hogy a pusztán «új»-ért az igazat, jót és szépet az igazi tehetség soha sem áldozza fel: csak igazabbat, jobbat és szebbet akar — s ebben a fokbeli emelkedésben látja a művészeti haladást. Egy-egy, különben is ritkán jelentkező új szükséglet kielégítését pedig úgy végzi, hogy nem feledkezik meg a szépségnek régi törvényéről, mely régi törvény — az erő és formásság szükségessége — örök törvénnyé avatódik fel a természet szava és az eszményhez való vonzódásunk által. A multat és a természetet nem lehet semmivé tenni, még kevésbbé az örök értékű ideális elveket.)

A nem formátlan masszivitás és egyszerűség hatalmas szép monumentummá teszik az esztergomi bazilikát. Úgy áll ott fönn a nagy táj fölött, mint valami óriási kő-koronája a tájak nagy seregének: az országnak. Róla írva, mintha az ország legszebb közepén volnék.

Most pedig lépjünk belsejébe, mert hiszen inkább a belsejéért van az épület, mint a külsejéért.

Ebben a dómban mondhatjuk el leginkább azt, amit Lamartine a Szent Péter templomá-

— 408. l.
Művészet 1915.

Khinel Pál

esztergomi érsekké szentelt.
1823 [illegible].

Kühnel P.

Khünel (Khinel) P.
l.

Jordánszky Elek. Magyarországban levő Boldog Szűz Mária képeiről. Gyöngyei Kratka Szeckovszky Alajos által. Pest 1863. 18. l.

Kühnel Pál

Lásd

Lyukasmúzeum II

242. l.

Jodi Casimiro - Kohout Alois - Krausz Wilhelm Victor - La Bella Vincenzo - Levi Carlo - Lo Castro Giovanni - Lomini Mario - Luparini Luigi - Lupo Alessandro - Majoli Giovanni - Manzone Giuseppe - Maquay Maud - Marabelli Sannazzaro Lina - Marenesi Mario - Martens Dino - Martinelli Onofrio - Mattiuzzi Ernesto - Menzio Francesco - Micheletti Mario - Montanari Dante - Montanari Giuseppe - Monti Cesare - Morando Pietro - Moretti Foggia Mario - Motta Nello - Nomellini Vittorio - Olivero Matteo - Oltremonti Ernesta - Oreffice Gabriella - Pasinetti Antonio - Pasinetti Nei - Passauro Eddy - Peluzzi Eso - Perissinotti Lino - Petrella da Bologna Vittorio - Peyron Guido - Pick Morino E. - Pigato Orazio - Pinna Ottavio - Pirandello Fausto - Pizzirani Guglielmo - Polliti Morrison Mary - Potente Carlo - Prada Carlo - Privato Cosimo - Protti Alfredo - Pucci Silvio - Raimondi Aldo - Reggiani Mauro - Rescalli Angelo - Rocca Giovanni Andrea - Romiti Gino - Rosso Lina - Rovero Giovanni - Salti Giulio - Santagata A. G. - Sbisà Carlo - Scarpa Luigi - Sciltian Grigor - Scorzelli Eugenio - Segato Elva - Seibezzi Fioravante - Settala Giorgio - Simonetta Maurizio - Sogaro Oscar - Sommariva Emilio - Stefani Luigi - Stepanoff Daniel - Surdi Luigi - Tanfani Desiderio - Torelli Vieri - Torello Teresa - Tosarello Mario - Tozzi Mario - Traversi Arrigo - Urbani De Gheltof Giuseppe - Usellini Gianfilippo - Vagnetti Gianni - Vajani Giuseppe - Valerio Giuseppe - Valinotti Domenico - Vannuccini Enrico - Vinca Maria - Vinzio G. Cesare - Vitturi Albano - Wei Palumi - Zaccheo Ugo - Zambeletti Lodovico.

SCULTURE.

Boldrin Paolo - Botta Claudio - Burkhard Paolo - Castagnino Rodolfo - Coter Costante - De Veroli Carlo - Gatto Saverio - Giorgis Giacomo - Griselli Orlando Italo - Guerrisi Michele - Kraly Tone - Mazzanica Giuseppe - Messina Francesco - Modena Francesco - Morelli Vicente - Moschi Mario - Palmerini Cornelio - Rosales Emanuele - Tedeschi Gian Battista - Tommaso Bertolino - Vigni Corrado.

BIANCO E NERO.

Bartolucci Alfieri Pier Luigi - Benini Nello - Broglio Dante - Brunello Luigi - Buzzo Raffaello - Cainelli Carlo - Casanova Carlo - Cisari Giulio - Dalla Zorza Carlo - D'Anna Anna Beatrice - Del Neri Edoardo - Fagiuoli Ettore - Guarino Salvatore Antonio - Heilbronner Yvonne - Lentini Giovanni - Lovarini Luisa - Magnavacca Ubaldo - Maire André - Marfori Savini F. - Marsili Bruno - Mennyey Fran-

Kühnel Pál

építész

Kismartonból, 1782-dec. 3-án iratkozott be az építészeti szakosztályba. 1787-ben a Gundel-díjat, 1789-ben az udvari-díj aranyérmét nyerte.

lása

Fleischer Béés. 62. l.

Kühnel Pál, stud. math., Kismartonból, 1782 dec. 3-án iratkozott be az építészeti szakosztályba. 1787-ben a Gundel-díjat, 1789-ben pedig az udvari-díj aranyérmét nyerte.

T. 978.

térrajza foglalja el kapujához
térben pedig a DONAU FLUS innenső
tünik szemünkbe. Felirata:

18.4 cm.

Kühnel Pál

1765 – 1824

vod

Barát - Eber - Takáts

A művelet története. II. k. Európa művelete.

Bp. 1934. 346 l.

zelebbről megmutatják magukat a sajtó munkásainak s igy a mi szemmértékünk is más, s elfogulatlanabbul, előitéletek nélkül, tisztán és világosan látjuk az eseményeket. Az ember a társadalomban álarcban jár, pláne a közélet embere. A társaságnak, a társas együttélésnek annyi formáját erőszakolták az emberiségre, papok, uralkodók, divatfik és más dominálo egyéniségek, akik után mindig indulnak az emberek ezrei, hogy a valóságok állandóan maszkirozva vannak és csak a letépett álarc mögött jelenik meg az ember, az esemény a maga igazi valóságában.

Ne értsen félre a tisztelt olvasó, eszemágában sincs kiállni a porondra purifikátornak. Nem szándékozom letépni az álarcokat és kiszellőztetni a közéleti férfiak, a politikai, társadalmi, irodalmi és müvészeti alkimisták titokzatos mühelyeit. Nem azt az életet akarom megmutatni, amelyik közelről nézve igen gyakran rut, visszataszitó és kiábránditó lenne, hanem a mult embereinek előrehozásával, a mult érdekes és nagyszabásu eseményeinek felfrissitésével respektálni óhajtom az emberek, az olvasók romantikus hajlamait, idealizmusát és idealizáló vágyakozását. Azt hiszem, hogy a régi mult csakugyan ideálisan szép, vonzó,

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

KÜHNEL SZABÓ JÓZSEF
1911-

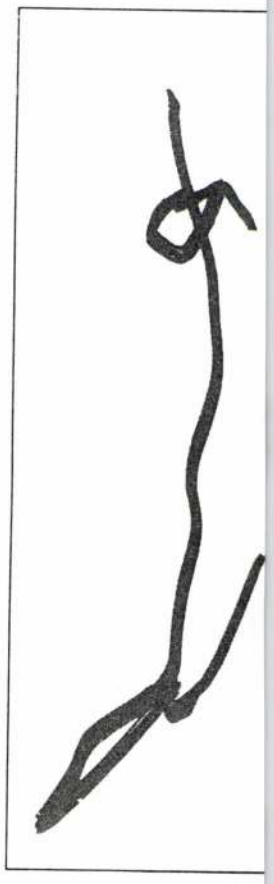
Festő- és grafikus művész. Formabontó festményeken és bravúros, könnyed vonalvezetésű rajzokon kívül készített illusztrációkat, falképeket és üvegmozaikokat is. Ezek egyike a koppenhágai Ambassador Színházban található.

Rajzai jelentek meg az Élet és Irodalomban, a Valóságban és más újságokban, folyóiratokban.

FIGURA
papír, tus, 290x200 mm.
j.j.l.: Kühnel
Ltsz.: K.85.247.1.

IRODALOM

Művészeti Lexikon. II. kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1966, 737.o.
Élet és Irodalom. 1963. július 6.
Élet és Irodalom. 1964. március 7.

1970 AUG

1021

Kühnel Szabó József

KÜHNEL SZABÓ JÓZSEF rajza

hegyekziab majomként makogni.
Talpon akarok állni
Hazudsz, hogy nem

Vigyázz hát, aljas.
Egyre több már, ak
Irom máris a leleple
Ki fogod tenni abla
Nem úgy, mint ré
katona fiuktól a jó
Majd én rakom ki, é
belevágva, bicsaknál
az orr alá, a száj k
mind a vonást, amit
az epétől tudok, a
szívtől: a lelkedtől,

Láttál rács mögött té
Vigyorogsz még, vagy
tükrödbe nézve áruló?
Tükrödbe, holnapodba.

KORTÁRS
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZTÖ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

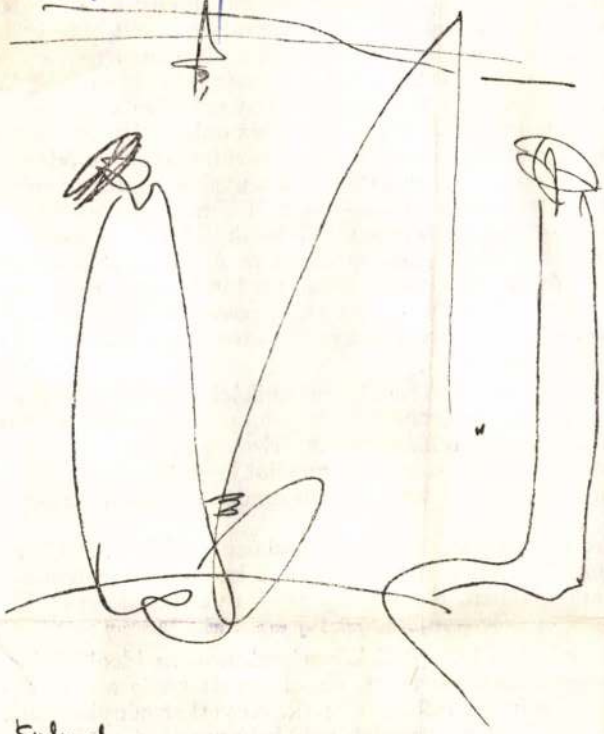
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VALÓSÁG

1969 VIII 2

1021

Kühnel Szabó József

Kühnel

Kühnel Szabó József: Parton

höz. E rendszer fő pontjai:

— Információgyűjtő intézmények: A tájékoztató irodák, litikai-társadalmi és állami szervezetek, szervek tájékoztató leménykutató intézetek, a tudományos-műszaki tájékoztató sági tájékoztató hálózatok, piackutató intézetek, az üzemi ve üzemi statisztikai és könyvviteli apparátus, illetőleg ezeknek szervezeteknek tájékozódó tevékenysége. Ezeknek az intéz intézmények e tevékenységének lényege, hogy gazda-intézmé más jellegű tevékenységük számára felkutassák és információ a tényeket, amelyek e tevékenység szempontjából mint kö tényezők játszhatnak szerepet; továbbá feladatuk azoknak a tény történő feldolgozása, amelyek a kialakítandó új társadalmi információ elemeiként kerülnek felhasználásra. Ebből következően tehát működésük értékelése aszerint történik, átfogják-e vagy sem azokat a területeket, amelyek az új információ szempontjából lényegesek, módosító hatásúak, átfogják-e azokat a területeket, melyekre korábban információk jutottak, s a területről milyen rendszerességgel szolgáltatnak információt. Ebből adódóan feladatuk a korábban szervezett társadalmi információk hatásának vizsgálata (közvéleménykutatás).

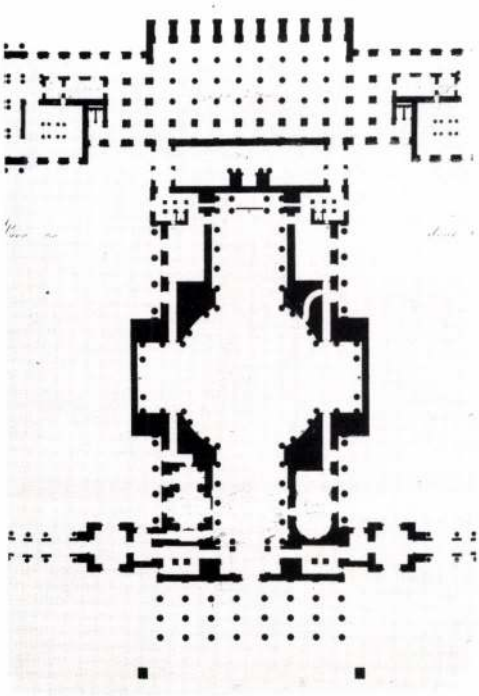
— Információ-átalakító intézmények: A tömegkommunikációs eszközök apparátusa, szóvivők, hírszolgáltató irodák, hírügynökségek, tudományos-műszaki tájékoztató intézetek, piackutató intézetek, reklámirodák. Ezek feladata, hogy az összegyűjtött információkból egy vagy kevés számú információt készítsenek, mintegy szintetizálják, feldolgozzák és sajátos működési területükön rendezzék az információkat.

— Tájékoztató intézmények: Tömegkommunikációs eszközök, reklám. A társadalom legszélesebb rétegeivel állnak közvetlen kapcsolatban, feladatuk közvélemény kialakítása valamely kérdéssel kapcsolatban. E tevékenységük nyilvánvalóan csakis akkor eredményes, ha összehangolt, egységes működést fejtenek ki.

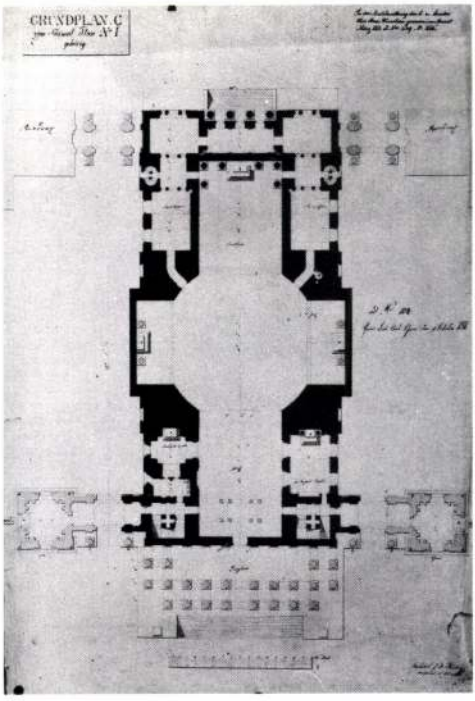
A tájékoztatás — ideológiai, politikai jellegéből következően — az ideológiai és politikai területeken elsőrendű jelentőségre tett szert. Ezzel együtt pedig a tájékoztatás ideológiai, politikai jelleget ad minden információnak. Következményképpen: a társadalom életének, tevékenysége bármely területének bekapcsolása a tájékoz-

Kühnel, Paul

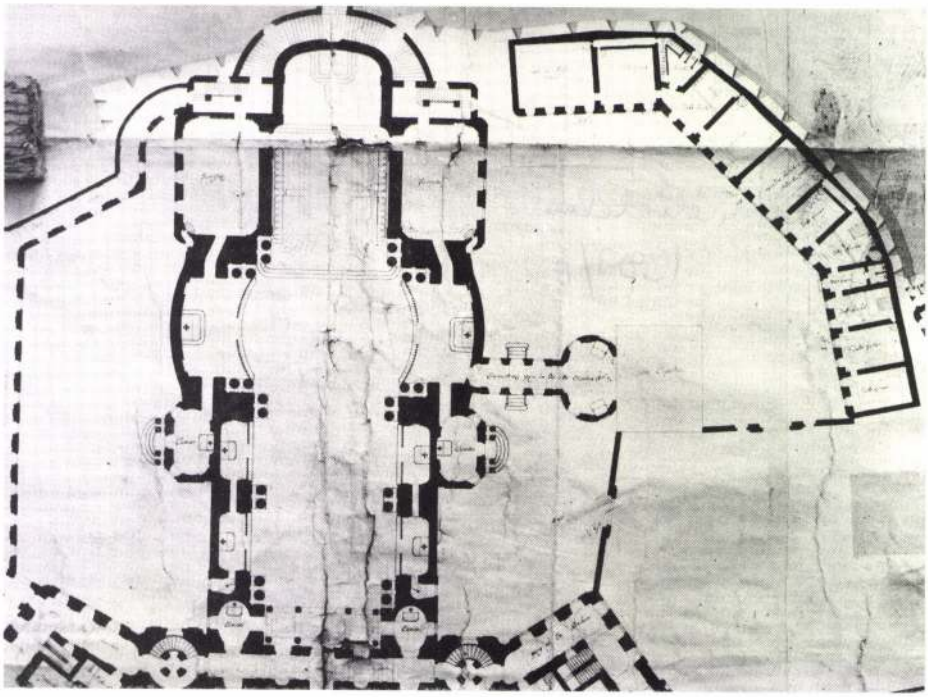
51. Esztergom, az új székeshegyház tervrajza a Bakócz-kápolna beillesztésével. Paul Kühnel, 1822. OMvH Fotótár, ltsz. 74605. neg. Reprodukció: Galacanu Efstatia

Műemlékvédelem
Szemle 1993/1

52. Esztergom, az új székeshegyház tervrajza a Bakócz-kápolna megvalósult áthelyezésével. Johann Baptist Páckh, 1832. OMvH Fotótár, ltsz. 74610. neg. Reprodukció: Hack Róbert

53. Esztergom, az új székesegyház és a környező épületek tervrajza, részlet. Franz Anton Hillebrandt, 1764. OMvH Fotótár, ltsz. 74607. neg. Reprodukció: Hack Róbert

54. Esztergom, az új székesegyház tervéhez készült fa modell. Isidore Canevale (?), 1763—1765 körül. OMvH Fotótár, ltsz. 74623. neg. Reprodukció: Hack Róbert

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1964 DEC

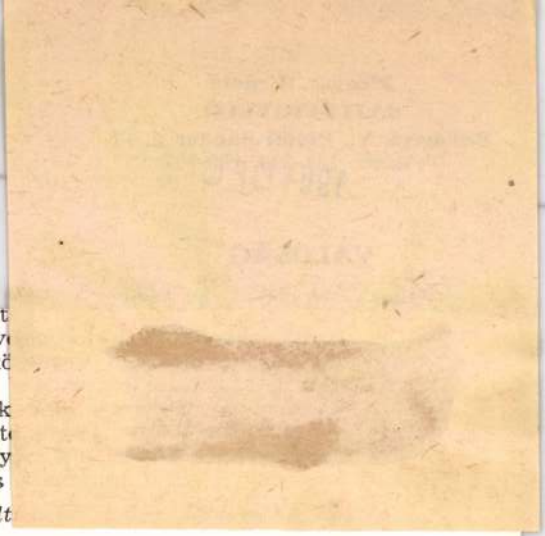
VALÓSÁG

Kühnel-Szabó József

1021

Kühnel-Szabó József rajza

…az emlékezetes plakát, amely egy széknek támasztott csellót ábrázol üres helyiségben.

Ogilvy volt az, aki rávette Roosevelt özvegyét, hogy szerepet vállaljon a TV-ben egy margarin-márka propagálásánál. Nem csoda, hogy a rábízott hirdetések költségkerete meghaladja az 5 millió dollárt.

életet jelent

Lord Lev
elnöke a kö
meg ezt a
lámköltségek
baj — tett
tudom, mely
még ezt is

(Welt

Varga László: Verebek

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HÉTFŐI HÍREK

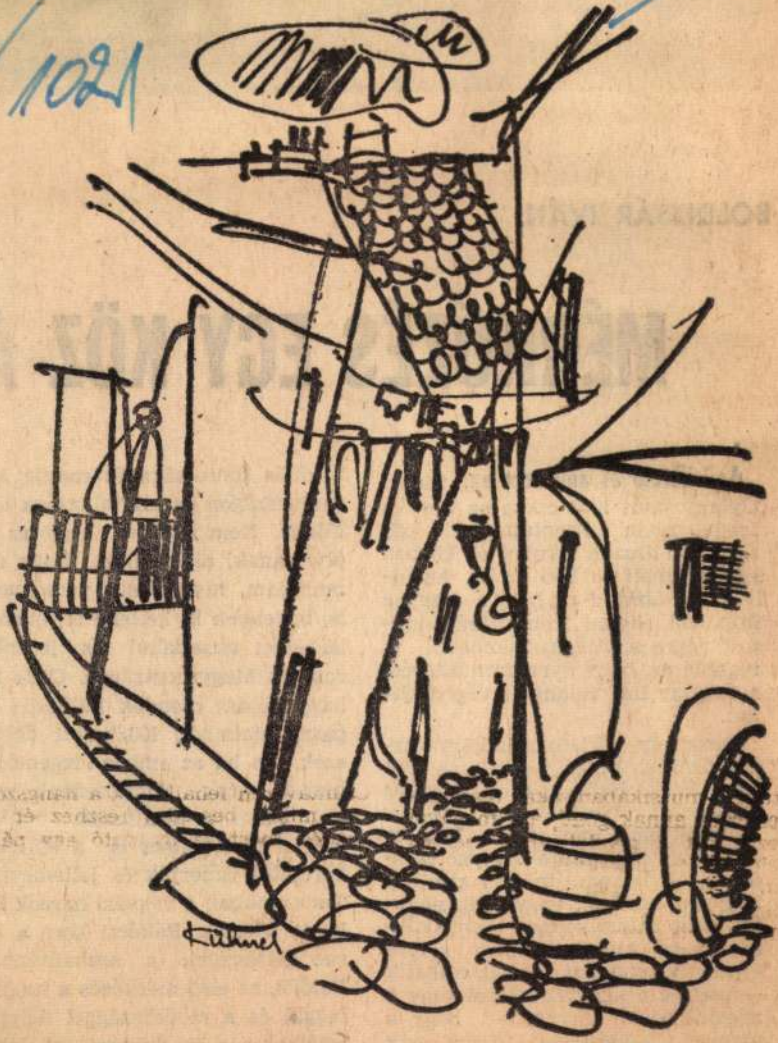
Kühnel Szabó József

ki. 1960 MÁR 11.

● KÜHNEL SZABÓ JÓZSEF festőművész-grafikus Párizsban, Valauriseban, Nizzában és Amiensben rendez kiállítást műveiből.

ezért tagadják el mint a ha-

1021

Kühnel Szabó József: Olasz emlék

1962 MÁJ. 20.
Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

BOLDIZSÁR IVÁ

MÉRKŐZÉS EGY KÖZ-ÁI

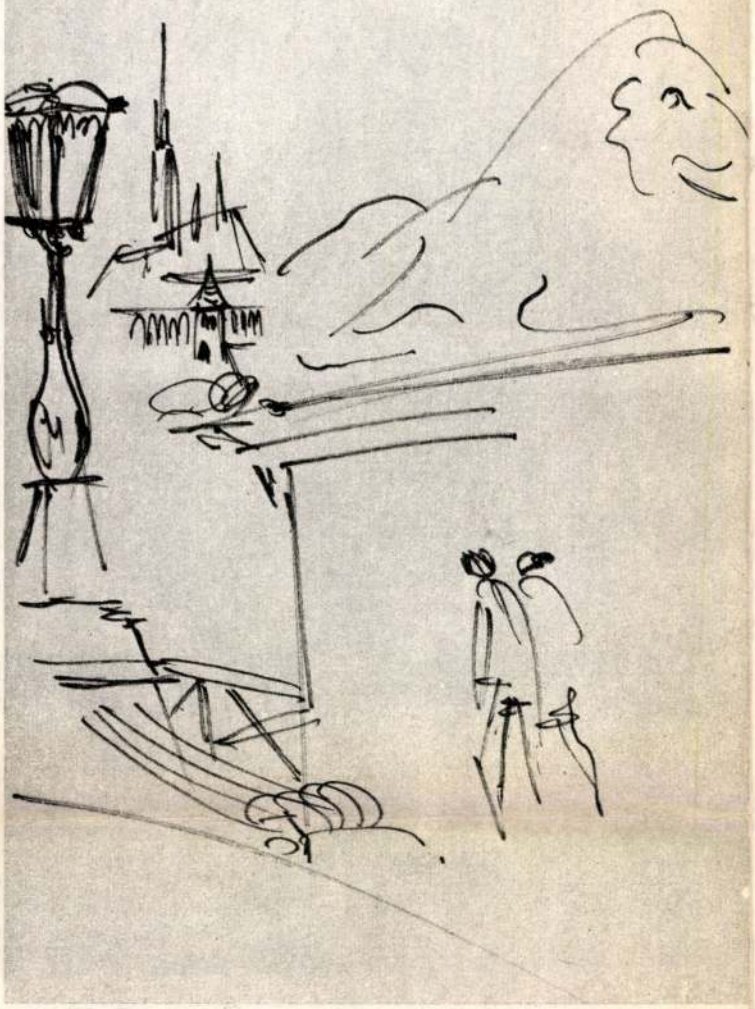
Ami illúzió és ami nem az. Timár György múlt heti cikke az Élet és Irodalomban („Frontáttörés?") egy újkeletű illúziót rombol és közben egy régebbit tovább táplál. Az újletű köz-ábránd az, hogy a magyar költészet holmi frontáttörést hajtott végre a világirodalomban. A régebbi az, hogy ilyen frontáttörést a magyar líra valaha is végrehajthat.

Amint ezt leírtam, mindjárt visszahőkölök. Veszélyes talajra léptem; félek. Nem annyira a sokat emlegetett negyvenezer magyar költőtől félek, nem is a — hál' Istennek — négymillió magyar versolvasótól, hanem inkább attól a negyven költőtől, vagy csak négytől, akik valamiképpen személyükben vagy művészetükben sértve érezhetik magukat és azt vélhetik — esetleg a negyvenezerrel vagy a négymillióval együtt —, hogy a magyar költészetet akár egy verslábbal vagy szabadvers-sorral kevésbé szeretem, mint ők maguk. Pirulnék, ha bizonyfordítás fontossága és rangja Magyarországon és súlytalansága külföldön. Nem hinném, hogy az És olvasóinak, akik mind, hogy úgy mondjam, hivatalból versolvasók is, bővebben ki kellene fejtenem a költészet társadalmi és irodalmi rangját Magyarországon. Csak néhány példát mondok külföldi tapasztalataimból. Köztudott dolgok ezek, ám ha az ember idegenekkel beszél, azok tamáskodnak vagy akár hátat is fordítanak. Nálunk még a történelmet is a költőkön keresztül ismerjük és jellemezzük. Tudatunkban a végvári harcok Balassit jelentik, Rákóczi kora a kuruc költészetet, a szabadságharc Petőfit, az első mérkőzés a nagyvilággal és a modernséggel Adyt, a találkozás a szocializmussal József Attilát, a fasizmus őrjöngése Radnótit. (Ezt még így felsorolni is

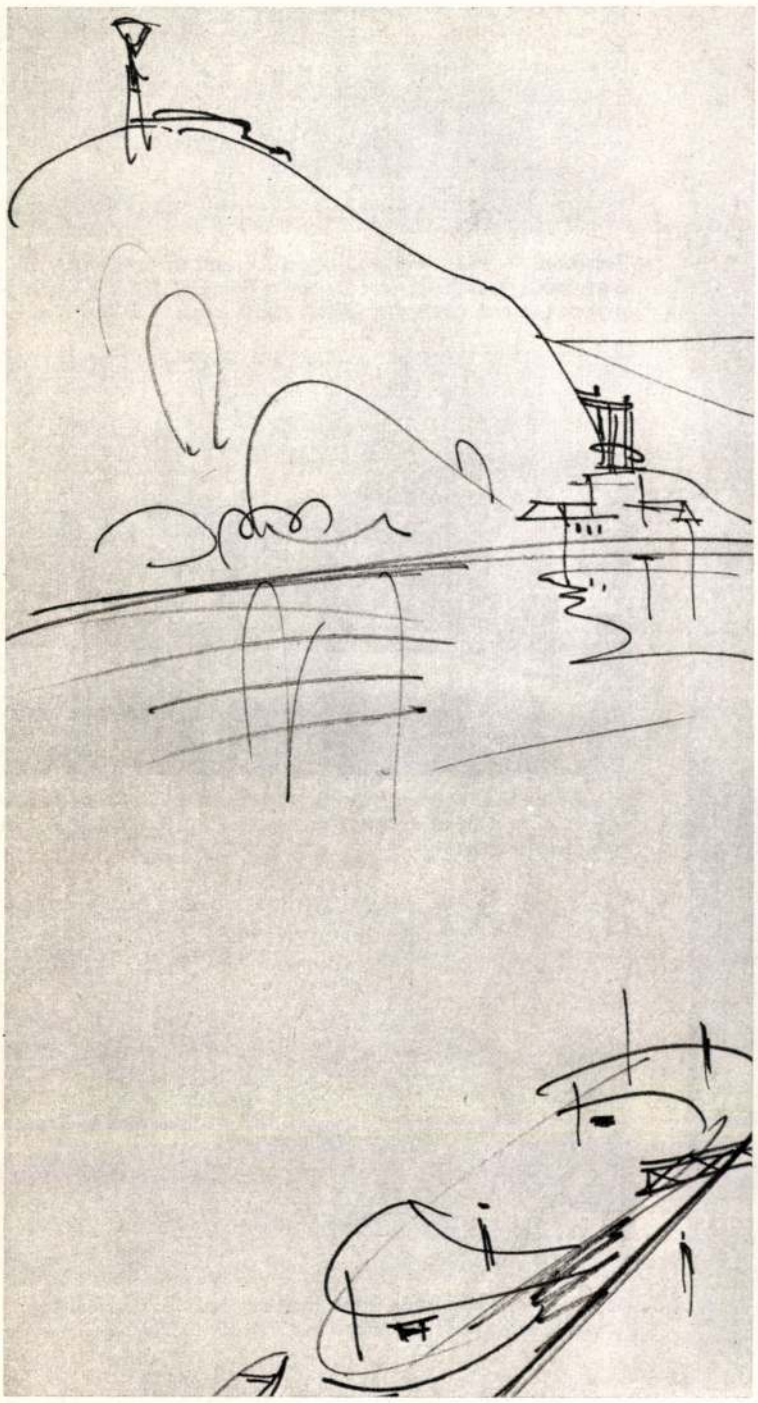
BUDAPEST
1021 1987 MÁR

Kühnel Szabó József

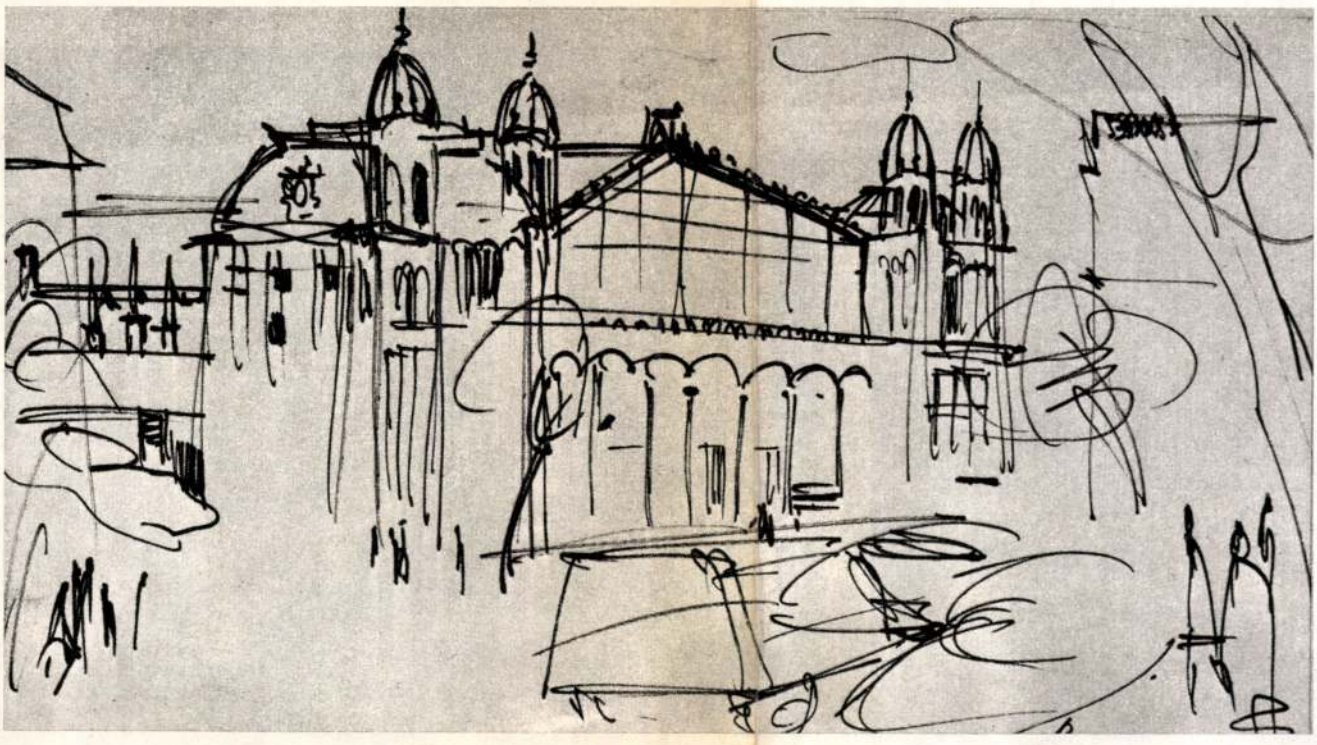
Tollrajzok

A Lánc-hídon

Szemben a Gellérthegygyel

A Nyugati pályaudvar

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Tedommun — keleti kapujául szolgált annak az erődrendszernek, amely mintegy másfélezer éve körülvette Phenjant. Jelenlegi formáját 1635-ben kapta. Gyönyörű kilátás nyílik innen a Tedong folyóra

A Nagy Színház hagyományos stílusban kiképzett hatalmas, 29 000 négyzetméter területű épülete előadásonként két és fél ezer nézőnek nyújt kényelmes helyet

Az új cirkusz Phenjanban. Belül márvány lépcsők és oszlopsorok, a porond mellett pedig tetszés szerinti nagyságra alakítható színpad

Toronyház — átadás előtt — Kelet-Phenjanban, távfűtéssel és összkomfortos lakásokkal

Phenjan északi része. Előtérben közhivatalok és lakótömbök, lent az esti mérkőzések megrendezésére is alkalmas hetvenezres Moranbon Stadion szegélye és az egyik reflektor

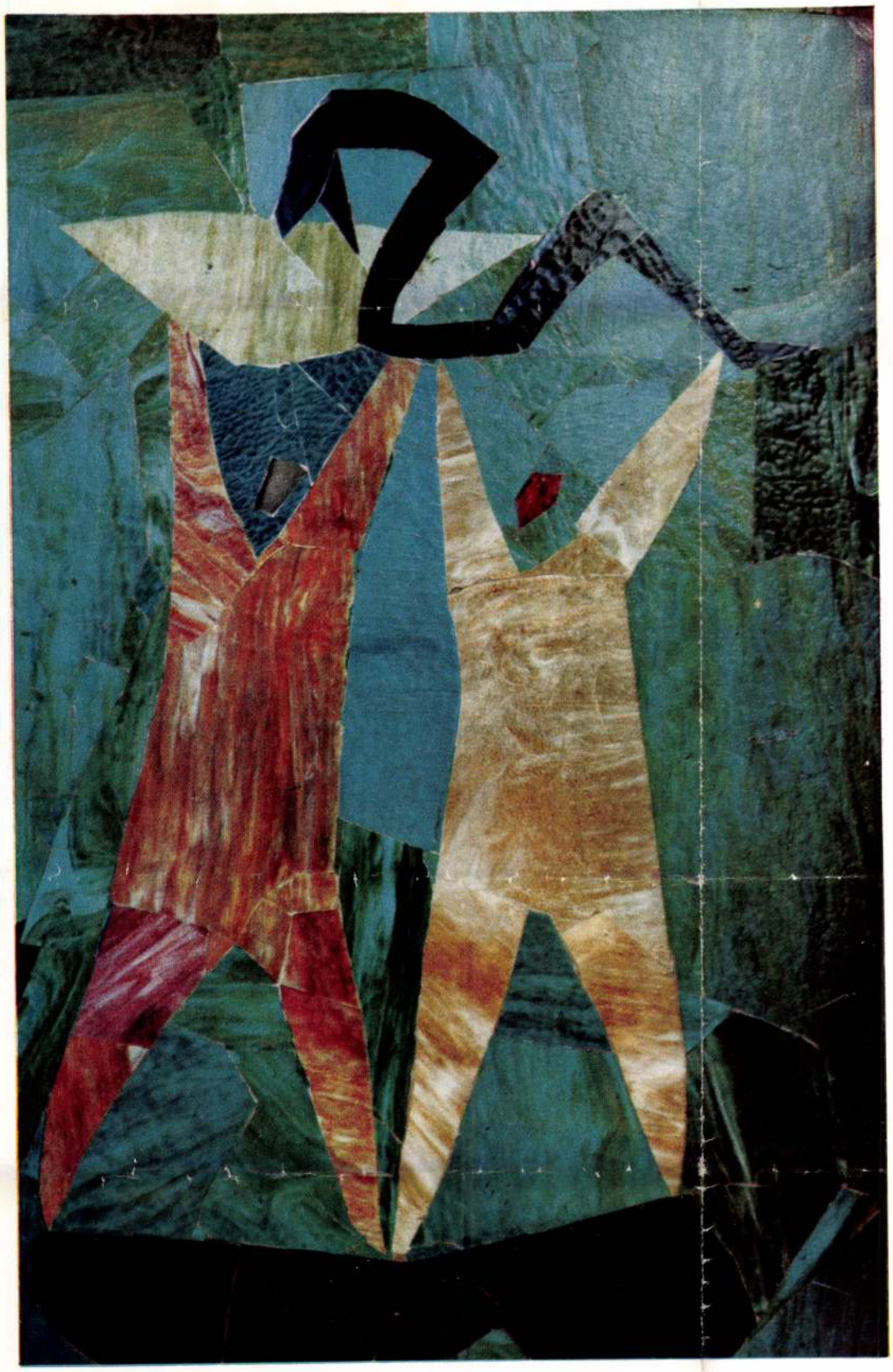

Phenjan legfiatalabb útja frissen ültetett facsemetékkel. Az út már kész és jöhet az építkezés

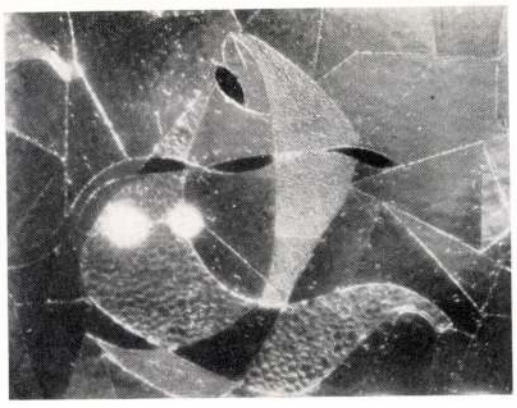
A korszerű mozaiküveg

Kühnel Szabó József munkáiból

Lipcse: Medimpex állandó kiállítása

Részletek a koppenhágai Ambassadeur Varieté üvegmozaikjaiból

A világ építészei és képzőművészei növekvő érdeklődéssel fordulnak a színes üvegablak művészete felé, s a legjelesebbek fáradoznak a műfaj korszerűsítésén. Folyóiratunk 1960. 5. számában e törekvés hazai eredményeire felhívtuk a figyelmet. *Kühnel Szabó József* már 1958-ban, teljesen új utakon haladva, az ólomkeretezés elhagyásával, többréteges (ragasztott) mozaiküvegeket készített s azokat a Magyar Építőművészek Szövetségében nagy elismerés mellett bemutatta.

Koppenhágában 1961 év elején tervei és technológiája szerint 20 m^2 mozaiküveg került alkalmazásra s az Dánián kívül is feltűnést keltett.

Művészetének fő jellegzetessége az üveg természetéhez való kivételes alkalmazkodás modern, nagyvonalú síkkompozícióval, s a metszési élek káprázatos fényjátékával, amit ökonomikusan, a kompozíció másodlagos tényezőjeként alkalmaz. Fejlett színkultúrájának világos színeivel hangsúlyozottan szolgálja az ablak funkcionális követelményeit. Az artisztikus megjelenítés fokozása érdekében különböző texturájú üvegeket alkalmaz együtt. Sajátkezűleg kivitelezett alkotásai a mívesség nemes szépségeivel is gazdagok.

Mindezek az erények külföldön is előkelő helyet biztosítanak művészetének, mint azt pl. a dél-amerikai „ESTAMPA" (1962. VI.) méltatásában megállapította.

A színes és transzparens művek legfőbb értékei reprodukción nem érzékeltethetők, Kühnel üvegművészetéről mégis megkísérlünk néhány képben tájékoztatást adni.

Gyöngyösi István

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZET
Budapest, V., I...
Telefon: 188-2...
1963

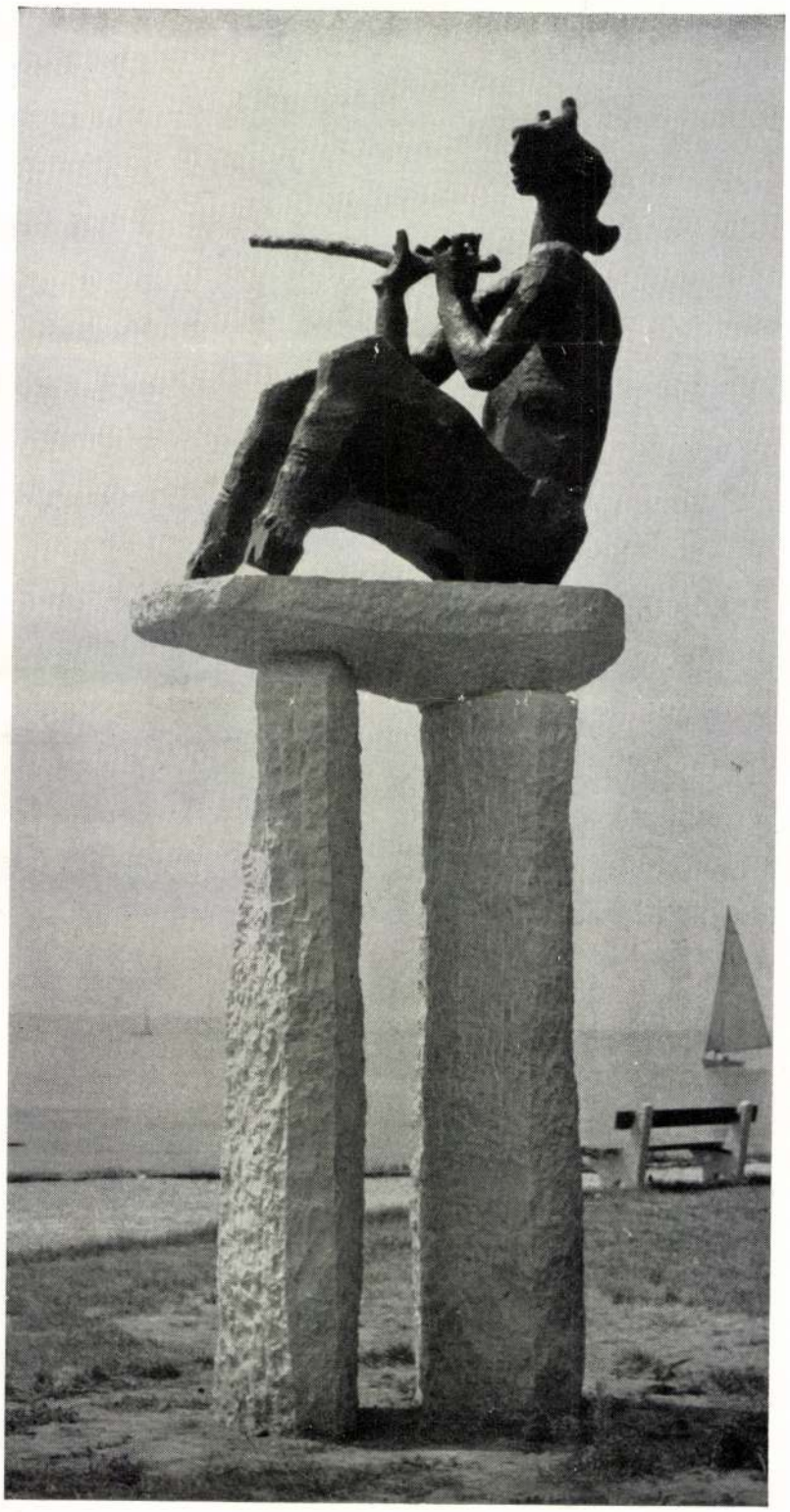
Zárószó

Napilapjaink terjedelmesen foglalkoztak az építésrendészet helyzetével. „Az elbódésodás fenyeget" az egyik oldalon, a „fölös pazarlás" a másikon. Építési hatóságaink mégsem kapnak hathatós segítséget. Amíg e szervek a felsorolt támogatást nem tudják megkapni munkájukhoz, jelenlegi eredményeink is tarthatatlanokká válnak, és az egyre növekvő munka még inkább elősegíti az amúgyis nagy munkaerővándorlást e helyekről. Itt nem kis ügyről van szó, a régió területén évi 2500—3000 kiadott építési engedély alapján magánerőből évente kb. 150 millió forint épül be, ami az összes állami beruházásnak kb. másfélszerese. Amíg az állami építkezések ügyeit ezer és egy szerv és tervező iroda intézi, addig ezzel, a nemcsak költségekben, hanem területben is nagyobb kérdéssel, szinte senki sem foglalkozik. Mindezek majdnem ellenőrzés nélkül, döntő többségükben gazdaságilag, esztétikailag gyenge tervek alapján készülnek. Dolgozó emberek tömege milliókat fecsérel el. Építőiparunk anyag-kapacitását feleslegesen terheli.

A bódéhadsereg a pár éves megtorpanás után újult erővel kezd életrekelni. Félő, hogy gyökeres változás nélkül a Balaton-környék képe menthetetlenül elromlik.

Cikkünket nemcsak referátumnak, hanem vitaindítónak is szánjuk. Szeretnénk, ha nem ismét pusztába kiáltó szó lenne, s minden fül, amely e kérdésben kicsit is illetékes, meghallaná.

Talán még most nem késő?

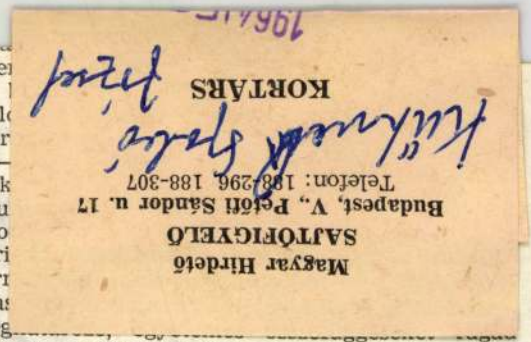

„Legenda." Kerényi Jenő szobra

1021

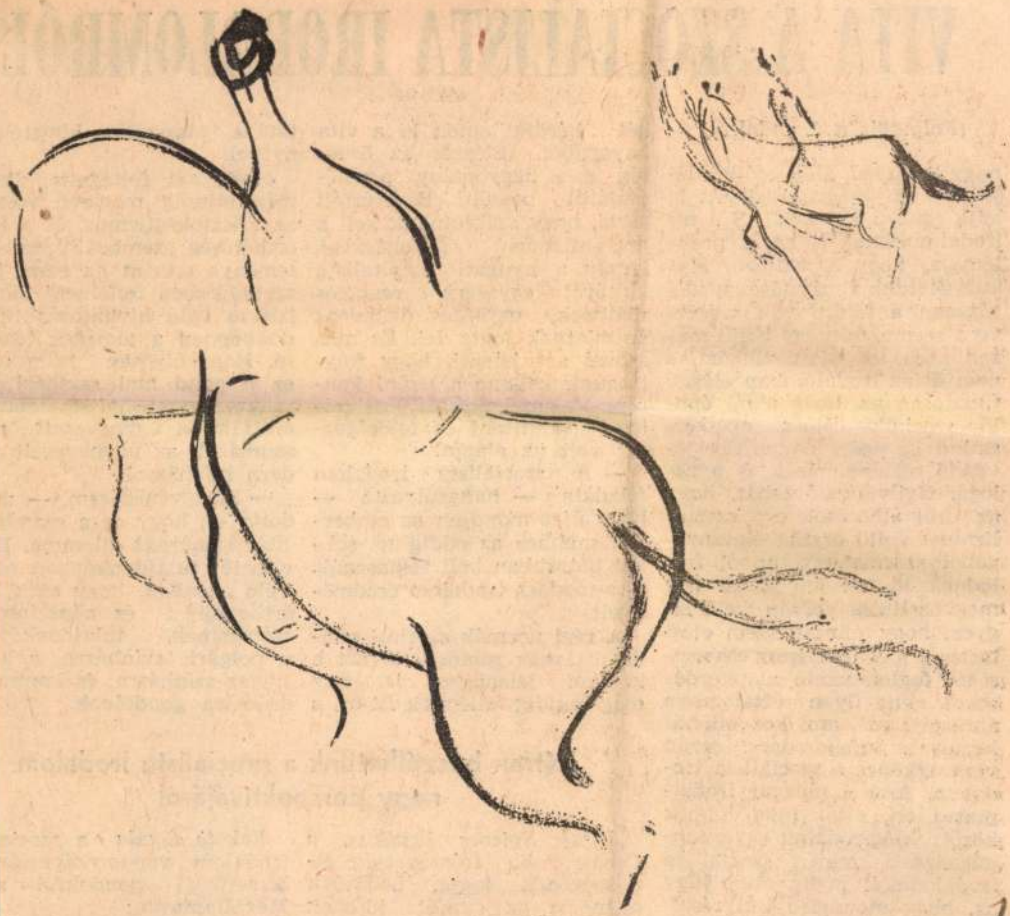
KÜHNEL SZABÓ JÓZSEF *rajza*

nyomorúság szószólói voltak. A ciklus per
pl. ugyancsak a harmincas évek elején
polgári környezettől az illegális mozgal
sőbb (amikor Hidasban hasonlóképp ér
sonló problematikájú *Felelet* kötetei –
mel. Hidasnál mások az indítékok, a k
mélyről, a valódi kezdetektől indít, Ku
csökevények által szerfelett megnyomo
faluról városba került kispolgár illuzóri
osztály bontakozó osztályharca, a for
nak érdeklődése középpontjában. Hida
dalmi fejlődésünk szempontjából meg
meg, nem szűkíti le az ábrázolt korszak problematikáját részletkérdésekre. Erre mindenekelőtt azért nem került sor, mert a proletariátus harcait pl. nem függetleníti a századforduló „nemzeti érdekű problémájától, a földkérdéstől" (Kun Béla): művében a parasztság küzdelmeire is kitekint, s az uralkodó osztály (különösen az ipari burzsoázia), valamint az értelmiség (mindenekelőtt a proletariátushoz közeledő intelligencia) szerepe sem marad körvonalazatlan. Hidas ezeket az osztályviszonyokat történeti fejlődésükben, mozgásukban, harcukban ábrázolja, s a magyar társadalmi fejlődést nem szakítja el az európaitól.

A regényciklus új kötete, a *Más muzsika kell* mindezt nyomatékosan húzza alá, hisz — ahogy már jeleztük — Hidas elbeszélő művészete ebben a harmadik könyvben tovább gazdagodik.

1[illegible] ÜKT
/1021

Kühnel Szabó József: Lovas

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

VITA A SZOCIALIS[illegible]IRODALOMRÓL

(Folytatás a 3. oldalról)

nagy korszerű, alapvető kérdéseknek a megválaszolását is adja ezeken keresztül. S a mi irodalmunknak is egyik problémája, hogy a változó, alakuló életünk ábrázolásával túlságosan a földre van szegezve a szeme, mintegy belül marad ezen az adott világon, s nem él az irodalomban eléggé tudatosan az, hogy a mi épülő szocializmusunk egyszersmind az egész emberiség jövendő történelmének is a záloga. Nyilvánvaló tehát, hogy az írói alkotások egy szocializmust építő ország életanyagából származnak, abból fejlődnek ki, de ennek az írói megközelítése olyan kell legyen, hogy mindig szem előtt tartsa a nagy, az egész emberiséget foglalkoztató alapkérdéseket, s ha ilyen értelemben ábrázolja azt, ami közvetlenül körülveszi, akkor lesz igazán versenyképes a szocialista irodalom. Ami a magyar irodalmat illeti, ettől függ többek között világirodalmi egyenrangúsodása, mint szocialista irodalomnak pedig ettől függ az, hogy mennyire tud részt venni ebben a világtörténelmi harcban.

Következetes harcot

két kérdést emelt ki a vita anyagából. Először az örökség és a hagyomány problémájáról beszélt. Egyetértett azzal, hogy szakítanunk kell a dogmatizmus felfogásával, amely a nyugati kapitalista kultúrát egységes reakciós tömbnek, egységes dekadens áramlatnak fogta fel. Ez más szóval azt jelenti, hogy folytatnunk kellene a lenini koncepciót, amelynek a „kritikailag elsajátítani és feldolgozni" volt az alapja.

— A szocialista irodalom feladata — hangsúlyozta — hogy újat mondjon az emberről, s ehhez az eddiginél sokkal bátrabban kell felhasználni a modern irodalom eredményeit.

A régi normák szerinti gondolkozásnak minősítette azt a kritikai jelenséget is, hogy még mindig fellépnek itt-ott a totális ábrázolás követelmé[illegible]nyével.

Majd azt fejtegette, ho[illegible] még mindig meglevő veszé[illegible] az arisztokratizmus, és a kö[illegible]érthetőség szembeállítása. V[illegible]leménye szerint az ezzel ös[illegible]szefüggésben fellelhető töme[illegible]ízlésre való hivatkozás tula[illegible]donképpen a tömegek lenéz[illegible]se. Hangsúlyosan jelentkez[illegible] ez a gond mai színházi é[illegible]ünkben, amennyiben szemb[illegible]állítják az úgynevezett n[illegible] színházat, az úgynevezett m[illegible]dern színházzal.

— Meggyőződésem, — mo[illegible]dotta —, hogy ez a szembe[illegible]lítás absztrakt dilemma. Il[illegible]ellentét tulajdonképpen ni[illegible] Félő azonban, hogy akik k[illegible]érthetőséget és népszínhá[illegible]emlegetnek, tulajdonképp[illegible] a polgári színházra, a kö[illegible]mersz színházra, és komm[illegible] drámára gondolnak.

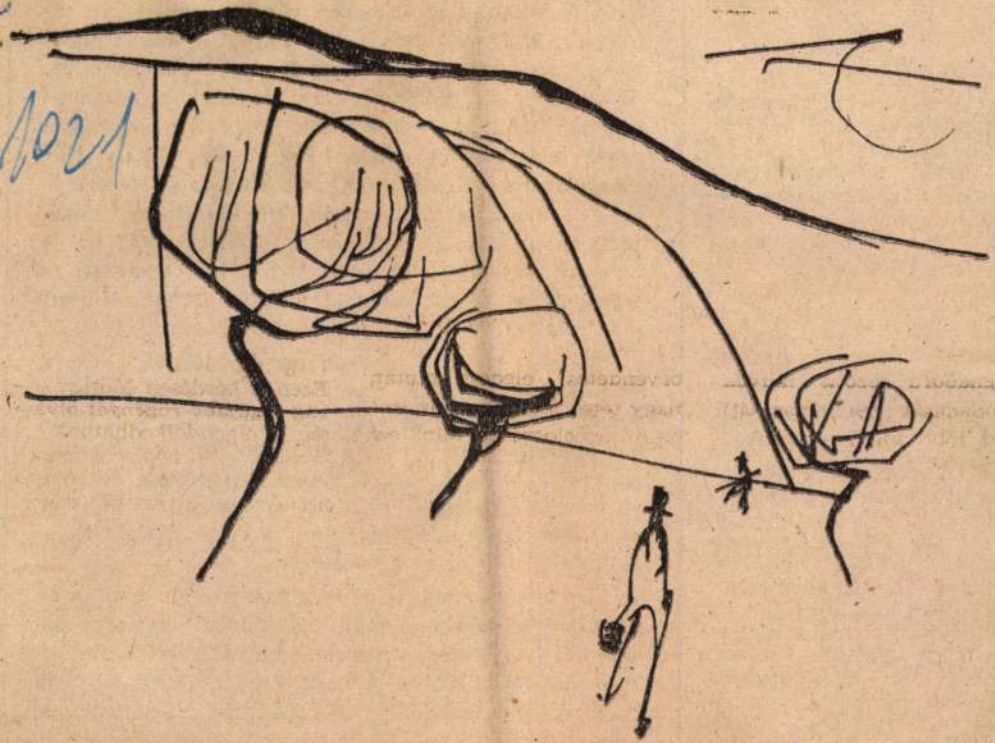
Bátran beszélhetünk a szocialista irodalom nagy perspektívájáról

Juraj Spiczer kritikus, a Csehszlovák Írószövetség elnökségének tagja, behatóan elemezte az elmúlt időszak irodalmi, kritikai erényeit és hibáit Csehszlovákiában. Többi között kijelentette:

Fekete Gyula a szocia[illegible] irodalom versenyképesség[illegible] összefüggő gondokról s[illegible] Megállapította:

— A szocialista iroda[illegible]nak helyt kell állnia, és g[illegible]nie kell a világméretű [illegible]senyben. Ez a csata els[illegible]

1021

Kühnel Szabó József: Táj

mert a felnőtteknek nagyobb a felelősségük, mint a kísérletező-kezdőknek.

— Aztán reálisan-megbízhatóan kell tájékozódni a különböző viták szövevényében. Az egyébként hasznos, gyümölcsöző polémiák mellett, és ezekkel együtt születnek egyszerűen jó és rossz művek. Tehetséges alkotók is írhatnak gyengén sikerült műveket. Például a Jónoszty-ban publikált Narancsok Marokkóból című Akszjonov-elbeszélés körül is sok vita volt. Véleményem szerint a szerző nem dolgozta ki elég alaposan témáját, ez sok félreértésre ad alkalmat. Akszjonov a „Kollégákkal", a „Csillagos jeggyel" már hírnevet szerzett. De most nem volt elég alapos. Ilyesmi is előfordul. Kicsit visszatérőleg megjegyezném, hogy Jevtusenko „Önéletrajzáról" legszívesebben humoreszket írtam volna a Krokodilba. Ő tehetséges költő. De hogy mi mindent talált ki az életrajzában ... Megérdemel-

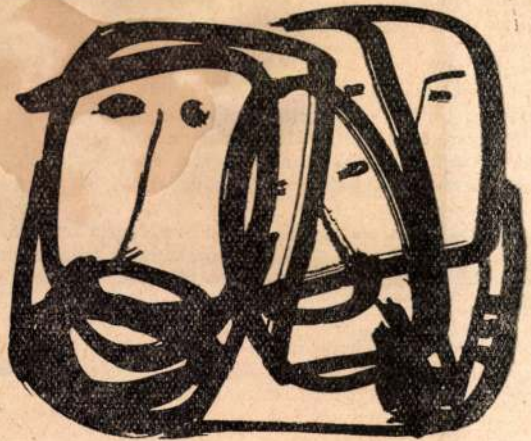
pel a világhírű olasz sz
is. A bemutató előtt
madtak. A Szabad D
zott de Sica nyugat-n
Ahogy a műsorszerke
mukban kifejtik, tű
nézők előtt olyan
met Szövetségi Köztá
je, aki nemcsak ny
pátláját az Ulbricht-
nemzeti szocialista gondolkodásmóddal, ellenszenves viselkedéssel és ostobasággal vádolja Nyugat-Németország lakóit."

Mi váltotta ki a „szabad demokratáknak" ezt a tiltakozó akcióját? Az, hogy de Sica megfilmesítette Sartre *Az altonai foglyok* című drámáját, s a filmben szerepel a Berliner Ensemble *Arturo Ui* előadásának egyik jelenete, sőt, a jelenet felvételére de Sica — horribile dictu! — az NDK-ba utazott! Vagyis el mert menni egy országba, mely a derék „szabad demokraták" szerint nem is létezik.

De van még más is de Sica füle mögött. A filmben ugyanis félreérthetetlenül kijelentik, hogy a nácik kapcsolatban álltak olyan mammutvállalatokkal, mint Mercedes-Benz, Krupp és Flick. Ezt természetesen nem tűrhetik egy „szabad" és „demokratikus" államban. A nyugatnémet Önkéntes Filmkontroll Bizottság — ami magyarul cenzúrát jelent — szigorúan ki is vágatta ezeket a jeleneteket. Mégpedig a következő megokolással: A

ÉLET ÉS IRODALOM
1964 MÁR 7
Magyar Hírlapkiadó
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1021

KÜHNEL-SZABÓ JÓZSEF rajza

A csiki fuvaros tovább kötődik:
– A hátizsákjában mi van?
– Ennivaló és alsóruha.
– Borravaló akad-e benne?
– A kocsistól függ.
– No, akkor idehajtok a simára – mond
Az utca derekán vendégünk jön: öreg férfi. Fö

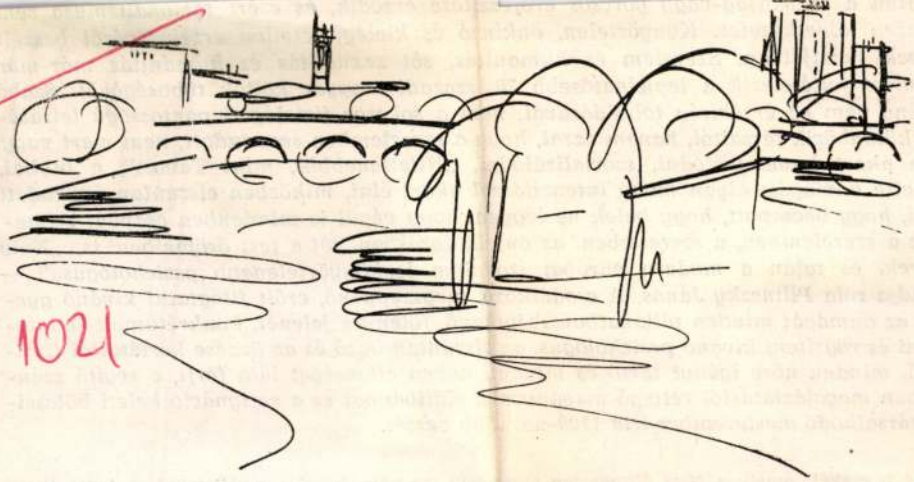
Füstölni kezd a zsák alattam. A festék se
dítoznak. Fogódznom kell, mert a zöttyenések
a cipőm orrára.

A bakon vidáman tanácskoznak. A szav
getni, kérdezgetni. Hiába. Kurtán szólnak s tova
járást tapogatják, mert cudarul viselkedik. Megnyugtató csak az számomra, hogy a
gal éppoly keveset törődnek, akárcsak velem, pedig az orosz frontról az ágyúdörgés ide-
hallik.

Mikor Alfaluban megmagyarázzák, hogy merre menjek, sokáig utánam néznek. Hasonlóan bámulnak azok, akiket megkérdezek a Varjulakás irányában. A Fenék utca legfenekén ráakadok a kicsike faházra. Szükecske udvar és meglepő szívesség fogad.

* *Az író hagyatékából.*

JELENKOR
1964 — 6.
Magyar Hírlapíró
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÜHNEL-SZABÓ JÓZSEF rajza

dulatán a szabadság-vagy gorcsos erőszítése érződik, és ezért racionalizmusa sem egészen következetes. Könyörtelen, önkínzó és kielégíthetetlen [illegible] versek tucatjaiban. Szerelem és humanitás, sőt egymást feltételezik a legjelentősebb 20. századi Lőrinc nem az érzékiség tobzódásával, nem a sok val különbözik társaitól, hanem azzal, hogy a szerel nem akart humanizálódni, szocializálódni. „Hitetl figyelte önmagát: olyan mohó intenzitással akart é attól, hogy becsapott, hogy balek ne legyen, hogy ve tolt: a szerelemben, a szeretetben, az önfeláldozásba gyerek, és talán a modern európai irodalom legk mondja róla Pilinszky János. A csodálkozó, megszepp rek, az önmagát minden pillanatban rajtakapó, fölény sítani és rögzíteni kívánó pszichológus, az elszántan ön vedő, minden nőre igényt tartó és minden nőben elle dékban megaláztatástól rettegő magányos, a Kalibánna vel társalkodó mesterember írta 1100-nál több versét.

KORTÁRS
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

* E cikkel, amely a New Hungarian Quarterly számára készült, emlékezünk a költő halálának 10. évfordulójára.

1021

HUBAY MIKLÓS:

FAL-AVATÁS

Vészi Endre Don Quijote-drámájának a borítóján tűnt fel először nekem Kühnel Szabó József, egy rajzával. A rajz nem is annyira Don Quijote volt, mint inkább egy írásjel, amelyet úgy kell kiolvasnunk, hogy Don Quijote. Egy eleddig ismeretlen betű, valamelyik ősi ábécéből, az emberiség közös emlékezetének a mélyéről. Egy sokatmondó és sokértelmű ideogramm, amely jelenti a nagylelkűséget, lovagiasságot, tettrekészséget és ugyanakkor az öregséget, szegénységet, megcsalatottságot, a törhetetlen hitet és a kétségbeesést is —, az a bizonyos jel, amelyet az olvasásban nevetve és könnyek közt ejtünk ki.

Don Quijote —, de még inkább az örök donquijotiság — ecsetvonásjele.

Ez a rajz Daumier, Picasso és Martyn Ferenc után is tudott újat mondani az európai mitológiának erről az alakjáról.

A festő színeivel pedig itt Párizsban találkoztam. Január 1-én, reggel. Kühnel Szabó ekkor tartotta frissen készült üvegmozaikjának a felavatását. Az üvegmozaik egy modern ház vesztibüljét borítja, a rue Taine-en. Azt hiszem, valahol a Gare de Lyon mögött kellett kijönni a földalattiból. A Szilveszter-éjszaka csúnya zuhogó esője után vigasztalan szürkeséggel kezdődött az esztendő. Az utcák néptelenek voltak.

Ott derült csak ki, hogy a felavatási ünnepségnek én vagyok az egyetlen meghívottja. Az volt az érzésem, hogy én képviseltem ott Magyarországot. Hadd lássa a Haza (bárkinek a szemével, mindegy! az enyémmel), hogy egy-esztendős szívós küzdelem után, hogy hódítja meg Párizs falait egy magyar festő...

De azért nem voltunk egyedül. Lassan megindult a lépcsőházban az ünnepnapdélelőtti forgalom. Hálóköntösében kijött a fiatal házmesterné. Sétálni ment egy sokgyerekes család. Indultak misére... S mindenki felderült, amint meglátta a festőt, és hosszú kézrázásokkal kívánt neki boldog új évet és jó „sánszokat". Meglepő volt ez a szívesség a franciáktól —, hiszen ugyanezek a lakók egymásnak talán nem is biccentenek.

Itt dolgozott a festő, hónapokon át, itt küszködött az éles és merev üvegcserepekkel, amikből felrakta a bejárat köré, valami elveszített és elmosódott Paradicsom emlékét. Mivel hódította meg ez az akkoriban még inkább csak mosolyával beszélő magyar festő az új ház új lakóit? — akik a lakásuk áráért bizonyára azt várták volna, hogy egy Chagall vagy Picasso ragasztgatja majd a mozaikat nekik a kapualjban. A kedvességével hódította meg őket? napi tíz-tizenkétórás aszkéta-munkájával? vágy munkájának az eredményével, ezzel a csodálatosan gazdag és szikrázó üvegszilánk-ősvilággal, amelyet otthonaik küszöbe mellé tett, hogy ez várja őket, ez kösse ide őket?

Bizony, hálásak is lehettek a festőnek. Odakint hideg, nyirkos újév-reggel. S a lakásaik alatt most már itt fülik a színek dzsungel-forrósága.

Soha nem hamvadóan. Akár egy atommáglya.

Akkor beszélt nekem Kühnel Szabó arról, hogy az ő igazi ambíciója az üvegablak. Talán azért is jött Franciaországba, hogy lássa a katedrálisokat, a Sainte Chapelle-t. Talán azért is, hogy az építészek mellé szegődjék, akik — Le Corbusier óta —, mintha épp a katedrálisépítőket éreznék igazi versenytársaiknak.

Azóta csinált is Kühnel Szabó pár üvegablakot. S azt hiszem, sikerült neki a titok: üvegablakainak a színei úgy telnek el a kinti fényektől, hogy szinte magukhoz rántják a mögöttük álló Végtelent.

Mert ez volt a rózsaablakok csodája: a színek robbanása, melynek nyomában egy vihartölcsér vákuuma támad, s felröpíti a híveket a templom kövéről a legtágabb térbe, a súlytalanságba.

Aztán felfedezték a festők a perspektívát, és a vetületi rajzok hálójában próbálták megfogni a teret...

De az emberiség legújabb kozmosz-élményeivel talán mégis ez tart jobban lépést: a fény, a sugárzás, a szín —, mint annak a Térnek a tolmácsa, amelyben még minden születőben, forgószél-sodrásban, a teremtés állapotában van.

MAGYAR KÖLTŐK PÁRIZSBAN

1967. febr. 6.

Az Odeon mellett, a Casimir Delavigne utcában lakunk, abban a hotelben, ahol annak idején Ady szokott megszállni. A kapunál emléktábla, az egykori szállóvendég bronz maszkjával. Hazafelé menet az 1-es metróról átszállva, mutatom feleségemnek az állomásokat:

— Chatelet, Cité, Saint Michel, Odéon.

Skandálva, a magyar hangsúllyal mondom. Egy francia férfi odanéz, mosolyog.

— Ez a buta persze nem tudja, hogy én most magyar verset szavaltam —, s hogy még többen odanézzenek, most már harsányan kezdem újra: „Hol vagytok ó, felzengő állomások..." — Utána megint az állomásokat, a metró menetrendjét, az Odéon felé, amely úgy van benne a Radnóti-versben, mint Picasso-képben az újságkivágat, a *collage*.

— Chatelet, Cité, Saint Michel, Odéon.

Aki a mágikus szavakkal foglalkozik, tanulmányozhatja, hogy milyen varázsereje van ennek a menetrend-töredéknek. Elég volt a magyar vers ütemére elmondani, és a földalatti-vízalatti alagútban feltűnt és szemberohant ránk, mint valami ellenvonat, az a gyönyörű, vad ifjúság, amelyet Radnóti is felidézett versében.

Ez volt a hívó-szava:

— Chatelet, Cité, Saint Michel, Odéon.

Csoda-e ezután, hogy a föld alól kijőve, az első könyvesbolt kirakata előtt egyszerre csak magyar szóval ránk köszönve, kezembe nyomnak egy meghívót.

— Hétfőn avatjuk József Attila emléktábláját a Vieux Colombier utcájában. Negyven éve, hogy ott lakott...

A február-eleji tavasz, ez a száz éve nem látott enyhe időjárás Párizsban, csalóka volt. Mondtam is pedig a franciáknak, hogy nálunk ilyen fényes gyertyaszentelőkor mit csinál a medve, és hogy ha visszajön a hideg, szedhetik elő majd ők is az *iziket*...

Így is volt. Február 6-án délután a Vieux Colombier utcájában már csúnyán, hidegen fújt a szél. Ki fog eljönni? Alig küldtek szét meghívót, mert arra kellett gondolni, hogy keskeny a járda, sűrű a forgalom, tíz-húsz embernél több nem férhet el a ház előtt. S most ráadásul ez a rossz idő, különben is mindenki influenzás.

De egyre több ember áll meg a ház előtt, amelynek falán egy fehér vászonnal letakart tábla van. S egyre több ismerős. Francia költők —, sokan fordították József Attilát, s ők szinte mind itt vannak. Párizsban élő magyarok. S akit mind a két csoportba be lehet sorolni, mert írónak már francia, de embernek igaz magyar: Dormándi László.

Később kiderült, hogy öt órakor már a rendőrök kénytelenek voltak a sarkokon kordont vonni, és nem is engedtek mindenkit ide, a későnjövőket már nem, mert kezdett életveszélyesen nagy lenni a járdáról is le-leszoruló csoportosulás.

Dormándit összeismertetem a feleségemmel.

— Jöjjenek el, nézzék meg, milyen szép helyen lakom —, mondja —, Párizs legszebb helyén. A Szigeten.

— Holnap hazautazunk.

— Legközelebb.

— Legközelebb. Persze.

Guillevic beszél elsőnek.

— „József Attila a miénk" — mondja.

Aztán magyarok beszélnek. A Magyar Intézet igazgatója kedvesen engedelmet kért, hogy franciául szólva a költőt csak Attilának nevezze. Eszembe jut, amit Vészi Endre írt egy régebbi visszaemlékezésében: „Még azok is csak Attilának nevezik, akik sohasem látták." És eszembe jut az is, meg is indulok rajta, hogy az első francia József Attila-fordító, André Prudhommeaux még arra is hivatkozott, a keresztnéven szólításhoz jussának bizonyítékai közt, hogy ha ismerhették volna egymást Attilával, biztosan barátok lettek volna, hiszen ugyanazokért az eszmékért küzdöttek a huszas és harmincas években, távol egymástól.

Ez a tábla most azt is mutatja, hogy néha nem is olyan távol egymástól...

Ez a gondolat hatotta át különben Guillevic egész beszédét: „Ennek a táblának az elhelyezése szimbólizálja a megvalósult uniót, köztünk és József Attila között."

Babits a világirodalom nagyjait hegycsúcsokhoz hasonlította. Ha így van, ez a tábla most egy ilyen hegycsúcs felé mutat.

Az utca tulsó fele is tele van már emberrel. A vászon alól feltűnik a tábla. Rajta József Attila neve, amíg ő maga a huszadik századi európai költők népes testvéri közösségéből int felénk.

EGY ÉV MÚLVA

(Lapszéli jegyzet a fentiekhez)

1968. márc.

Ha visszamegyek Párizsba, most már egyedül megyek. És most már azt a lakást se fogom meglátni, Párizs legszebb pontján, ahová kedvesen meghívtak. Meghalt a gazdája.

A noteszből kihúzott címet át kell írni az irodalomtörténetbe.

Most alakult meg Párizsban egy társaság „Amis de Ladislas Dormandi". A társaság programja: „A magyar származású francia regényíró és novellista emlékét megőrizni és elősegíteni művének sugárzását."

A társaság címe: 24, Place Dauphine.

Így szaporodnak Párizsban a magyar költők posztumusz címei...

történelmi tablóját festse meg. Legutóbbi elbeszélésgyűjteményében pedig a Franciaországban eltöltött két év tanulságait ötvözte Mocsár Gábor megérdemelten kapott József Attila-díjat.

Nyírmártonfalván született negyvenhét évvel ezelőtt. Gyári

A díj, gondolom, ennek a magatartásnak is szól.

Faragó Vilmos

színek: a téglára csapott mázfelület, a pattanó rügyek elevensége. Új és ősi ritmusok dobolása putrik rézüstjein és Európa üveghangú épü-

HÁROMSZÁZ KÖLTŐ, 1598 VERS

A költészet számadatai 1967-ben

Az elmúlt évhez hasonlóan áttekintettük a nyolc jelentős irodalmi folyóiratban megjelent lírai termést. A felméréshez az *Alföld*, a *Jelenkor*, a *Kortárs*, a *Látóhatár*, a *Napjaink*, a *Tiszatáj*, az *Új Írás*, mint havi s az *Élet és Irodalom* mint hetilap 1967-ben megjelent számait használtuk. Számításaink alapja a vers, tekintet nélkül terjedelmére, vagy a lírai műfaján belül elfoglalt helyére, rangjára.

Az említett nyolc lap 1967-ben összesen 1866 költeményt közölt. (Emlékeztetőül: 1966-ban 1776-ot.) Közülük magyar költő alkotása volt 1598. (1966-ban: 1560.) A műfordítások száma 268. (1966-ban: 216.)

Az 1598 eredeti magyar verset 301 költő írta. Minden publikáló költőre tehát tavaly 5,3 költemény „jutott". (1966-ban: 6.) A legtöbb magyar vers az Élet és Irodalomban látott napvilágot (306). Utána következik az Alföld 270, az Új Írás és a Kortárs 190-190, a Jelenkor 177, a Látóhatár 161 és végül a Tiszatáj, valamint a Napjaink 152-152 vers közreadásával. A legtöbb magyar szerzőt az Élet és Irodalom mutatta be: itt 127 költő jutott szóhoz. A továbbiakban az Alföld 99, a Kortárs 75, a Jelenkor 67, a Tiszatáj 66, a Napjaink 64, az Új Írás 55, végül a Látóhatár következik 41 költővel. A havi folyóiratok közül egy szám átlagában számítva a legtöbb verset, 22,5-öt az Alföld, számonként a legkevesebbet, 12,5-öt a Napjaink közölt. Az Élet és Irodalomban hetenként átlag csaknem 6, a kéthavi Látóhatárban csaknem 27 vers közreadására nyílott alkalom.

A nyolc folyóiratban 1967 januárjától decemberéig összesen 12 költő publikált 20-nál több verset. (1966-ban 16.) Névsoruk (zárójelben a közreadott költeményeik számával) a következő:

Bihari Sándor	(20)
Demény Ottó	(33)
Fodor András	(20)
Fodor József	(36)
Illyés Gyula	(30)
Kassák Lajos	(29)
Ladányi Mihály	(27)
Niklai Ádám	(21)
Rákos Sándor	(48)
Serfőző Simon	(25)
Takács Imre	(25)
Weöres Sándor	(25)

A 301 magyar publikáló közül folyóiratban 1—2 alkotásukat bocsátották közre 135-en. (45%.) 3—4 versét nyomtatták ki 76-nak (kereken: 25%). A fennmaradó negyedrészből 39 közölt 5—9, ugyanannyi 10—19 és végül, mint már említettük, az összes magyar költő 4 százaléka egyenként 20-nál több verset. Érdekes, hogy ez a 12 költő írta a folyóiratokban megjelent verseknek majdnem az egynegyedét.

Ezekután nézzük meg: egy-egy folyóirat kitől hozott legtöbbször verset. (A nevek után zárójelben következik az illető folyóiratban megjelent költemények száma.)

ALFÖLD

1. Niklai Ádám, Juhász Izabella, Boda István (9—9).
2. Demény Ottó, Bényei József (8—8).
3. Szigeti György (7).
— Összehasonlításul:
1966: 1. Niklai Ádám (18).

JELENKOR

1. Csorba Győző (19).
2. Rákos Sándor (8).
3. Szepesi Attila (7).
4. Takáts Gyula, Bárdosi Németh János, Arató Károly (6—6).
— 1966: 1. Pákolitz István (18).

KORTÁRS

1. Rákos Sándor, Fodor András (13—13).
2. Váci Mihály (12).
3. Illyés Gyula (9).
4. Zelk Zoltán (7).
5. Vas István, Rab Zsuzsa, Kassák Lajos (5—5).
— 1966: 1. Fodor András (11).

LÁTÓHATÁR

1. Fodor József (29).
2. Horváth Béla (16).
3. Erdélyi József (11).
4. Rákos Sándor (9).
5. Jékely Zoltán (6).
6. Weöres Sándor, Kónya Lajos, Károlyi Amy (5—5).
— 1966: 1. Fodor József (25).

NAPJAINK

1. Serfőző Simon, Kalász László (11—11).
2. Niklai Ádám, Akác István (10—10).
3. Takács Imre, Ladányi Mihály (7—7).
— 1966: Serfőző Simon (22).

TISZATÁJ

1. Simai Mihály (7).
2. Veress Miklós, Papp Lajos, Andrássy Lajos (6—6).
3. Zalai Miklós, Takács Imre, Simonyi Imre (5—5).
— 1966: 1. Veress Miklós (7).

ÚJ ÍRÁS

1. Illyés Gyula (21).
2. Ladányi Mihály (11).
3. Kassák Lajos (10).
4. Rákos Sándor (9).
5. Utasi József (7).
6. Somlyó György (6).
— 1966: 1. Csoóri Sándor (22).

ÉLET ÉS IRODALOM

1. Weöres Sándor, Rákos Sándor, Garai Gábor, Csoóri Sándor (9—9).
2. Székely Magda, Kassák Lajos (8—8).
3. Győre Imre, Demény Ottó, Csanády János (7—7).
— 1966: 1. Kasák Lajos (9).

A névsorból megállapítható, hogy az Új Írás, a Látóhatár és a Jelenkor — 1966-hoz hasonlóan — 1967-ben is törekedett kiemelni egy-egy költőjét, a többi folyóirat kiegyenlítettebb módszert alkalmazott.

Befejezésül egy névsor (melyet 1966-ban elmulasztottunk közölni): az elmúlt évben megjelent mai verseskötetek szerzőinek névsora. Ezzel teljesebbé tehetjük a költészet 1967-es számadatainak áttekintését. (A napi és képes hetilapok versközlései így sem szerepelnek statisztikánkban.)

Válogatott kötettel jelentkezett: *Április Lajos, Benjámin László, Csuka Zoltán, Falu Tamás, Forbáth Imre, Gellért Oszkár, Illyés Gyula, Jobbágy Károly, Lesznai Anna, Mátyás Ferenc, Monoszlóy Dezső, Nádass József, Rónai Mihály András, Sipos Gyula.* Újjal: *Benjámin László, Bihari Sándor, Csoóri Sándor, Dénes György, Fazekas László, Fodor András, Gál Sándor, Galambosi László, Győre Imre, Horgas Béla, Kalász László, Kárpáti Kamill, Kónya Lajos, Ladányi Mihály, Lovas László, Nemes Nagy Ágnes, Nyerges András, Orbán Ottó, Ozsvald Árpád, Pál József, Petrik József, Rónay György, Simor András, Sinka István, Simonyi Zoltán, G. Szabó László, Szécsi Margit, Szerb György, Tornai József, Tőzsér Árpád, Vészi Endre, Zelk Zoltán.* A már hagyományossá vált *Szép versek*-en kívül még az *Alföld*, a *Dunántúl*, és a *Tiszatáj* című költői antológiák is megjelentek.

Iszlai Zoltán

ös[illegible] felíveléshát a Raffai Saroltáé? Örülök, hogy most, rangos kitüntetése alkalmából, nyilvánosan köszönthetem. Mert Raffai kiváló asszonyember, s irodalmi felemelkedése korántsem olyan tüneményes, mint látszik. Hiteles út az övé, megszenvedett és mélyen tagolt.

Egy kiveszőben levő életformát hozott az irodalomba. Már azt hittük, nem lesz többé falusi tanító, aki úgy mutatja fel majd személyes sorsát, hogy annak egyetemes érvénye vitathatatlan. Raffai Sarolta egyszál magát hozza az irodalomba, de az közösségi emberség, melyet diadalmas értelem és egy teljes asszonyi érzésvilág tündököltet. Magányos ember? Prófétahitű? A hétköznapok hőse? Sorsos és tevékeny ember. Magányossága alkotóműhely, hétköznapi élete a cselekvés és a buzgó élet forrása. Hajdani asszonyok családképző varázsa árad személyiségéből. Néptanítói küldetéstudat, a látvány híján jelentős élet, a falusi életkörön belül felizzó intellektualitás, az életben való otthonosság, szenvedésnyomok, belső erő, arányérzék, minden, ami a szokott vidékiesnek ellentéte. Nagyvárosokban tucatnyi ember is alig tud kikecmeregni a provincializmusból, ez az erős asszony magában is kiküzdte helyét a magyar szellemi életben.

Jelentős élet, ígéretes pályakezdés, melyhez a József Attila díj megérdemelt inspiráció. Örülünk megbecsülésének.

Bata Imre

1964 [redacted] 9.

Kühnel 63.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HUNGARIAN REVIEW

[illegible] megelevenednie, új tanítványok előtt.

Kühnel-Szabó József rajza

előadáson Ádám nem visel változó maszk
öregedik, hanem *belül, gondolati-érzelmi vi*
kovits e belső szín- és hangulatváltozásoka
sággal fejezi ki, ezért alakítása nem nélk
nánk Egyiptomban a mámorosabb hatalmi
az első prágai színben fájdalmasabb rezig
kamaszos hit *csődje* és nem *karikatúrája.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
Kálmán-Szabó Rozi
ÚJ IRÁS

Kálmán György Luciferje mindvégig eg
kivételével egy fokkal vontatottabb a kellet
maga is küzdve formálja meg álláspontját,
köz is. De a lassúság nem velejárója az é
nek, s néhol hömpölygővé teszi az előadás
van szükség. Előnyösen kristályosíthatná ez
hol egy cseppnyivel több rezignáció, hiszen
fárad a harcba, és az intellektuális humor —
színben, mely nem olcsó tréfálkozás, de a gondolkozó ember fölényét fejezi ki.

Váradi Hédi a madáchi asszonyalak jellegzetes paradoxonját, a változatlan és változó állandó együttjátszását újszerű, de vitatható felfogásban oldja meg. Nem arról van szó — ahogy néhány kritika kifejtette —, hogy alakítása ott hiteles, ahol az örök — s ott hagy kielégítetlenül, ahol a változó asszonyt állítja elénk. Játékát — az indító, befejező, athéni és londoni szín kivételével — különös distancia zavarja meg, mely mintha az egyes színekben a szerepben a szerepet akarná adni. Nem azonosul igazán változó arcaival, inkább azt érzékelteti stilizált hang- és mozgáshatásokkal is, hogy Éva *eljátssza* bennük életének lehetőségeit.

A népes szereplőgárdából *Rajz János, Balázs Samu, Tyll Attila* és *Fülöp Zsigmond* nyújt egyenletes teljesítményt. Jó *Agárdi Gábor, Máthé Erzsi* és *Tímár Éva* egy-egy színfoltja. De már a legjelentősebb epizódalakításokat hozó *Gelley Kornél*

1965 MÁR . 3.

1021

Kühnel Szabó József rajza

A *Lépcsők a felhőbe* sok vitát felkavart írás. A probléma jelentkezését tagadni — különösen egy adott korban — épp olyan igazságtalanság lenne, mint elfogadni a bányászok és a bányavezetőség

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307
ÚJ ÍRÁS

SOBOR ANTAL: ÉG ALATT

Hiába dörmögtem én magamban, hogy ez a cím nem jó, mert csakugyan keresettnek tűnik, ha az ember még nem olvasta el a kötetet s nem ismeri a *„Nincs árnyék az arcodon”*, a *„Hazatérnek a katonák”* c. novellákat, és a címadó novellát természetesen. Ami később meggyőz bennünket: ezek a címek nem címkék, nem tárgyiasan kapcsolódnak a novellák testéhez, hanem jelképi erővel; az író rokonszenves, de olykor talán naiv hitének jelvényei ezek. Az ég alatt kanyargó utak: napfényes, szélfútta utak elsősorban, szabad emberek járnak-kelnek itt, akik valamely sötét kényszer, előítélet alól, vagy saját nehézkedésük terhétől menekülve jutottak ide. De hogyan? Legjobb novelláinak hősei valami kézenfekvő igazságot ismernek föl, s ez a fölismerés adja a novellában szinte kötelező sorsfordulatot; a fölismert igazságért Sobor hősei mindig tesznek valamit.

Egysz
az erkölcsiség, amely annyira jellemzi a címadó novella fiatal sofőrjét, a *„Hazamentek a katonák”* századparancsnokát, *„A fák nem harcolnak”* egyszál-puskás katonáját, a *„Saturnus”* fiatal cirkuszi mindenesét például. Ezek a maguk módján, de azonos törvények szerint teszik meg, olykor talán reménytelenül, mozdulataikat a felismert humánumért; de lehet-e az ilyen cselekedet reménytelen?

A kötet minden darabja, persze, nem azonos szinten, Sobor határozott írói szemléletéről tanúskodik. Nincs benne semmi bizonytalanság afelől, mit tartson rossznak vagy jónak, látszatnak vagy valóságnak. Hisz az egyszerű emberekben, akiket nem rontott meg az „intellektus”, s minden civilizációs fejlődés mellett, esetleg annak ellenére is (s az író optimizmusa ezt követhető és köve-

még a mikéntjén is gondolkozni kell!...

Kühnel Szabó József rajza

azokhoz a kérdésekhez ért, ahol dühös érv
dolatainak sorát rendszerint elmetszi. Pedig
letkérdésekbe hatoló munkára, melyből a n
művelői alapos tájékozódást nyernének a s

Ám, ha a szaktudós szempontjait nem i
sokkal intenzívebben foglalkoztatnak annál,
kijelentéseinek valamiféle kontrolljáról. Ha
chológia nevében, mit tart e tudományág
vajon egybevágnak-e kijelentései a másik fé
ság után kutatok tehát, s előkeresem *Weö*
értekezését. Címe: *„A vers születése"* (Pécs,
kiadó és Nyomda, Pécsett). Az egykori dol
kínál: művészetpszichológiai illetékességű ké
pszichológia a maga megállapításait sok száz vagy ezer műalkotás, alkotói vallomás és műhelytanulmány elemzésével nyeri, Weöres ugyanazokhoz a kérdésekhez saját alkotói gyakorlata felől közelített: „Meditáció és vallomás" — jelzi a kis esszé műfaját az alcím. (Kár, hogy a „Művészet és pszichológia" szerzőjének figyelmét elkerülte ez a saját vizsgálódásaiban minden bizonnyal hasznos adalékokkal szolgáló kis eszmefuttatás.)

Az első figyelmet érdemlő dolog, amit észre kell vennem, ahogy párhuzamosan olvasom a művészetpszichológus és a költő gondolatmenetét, hogy ez utóbbi azonos irányból és szinte azonos állomásokon keresztül közelíti meg a kérdéshalmazt: Weöres tanulmányának gondolati gerince szinte pontosan fedhető Halász László könyvének két központi, a művész egyéniségét és az alkotás lélektanát tárgyaló fejezetével.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÚJ IRÁS
1965 MÁR

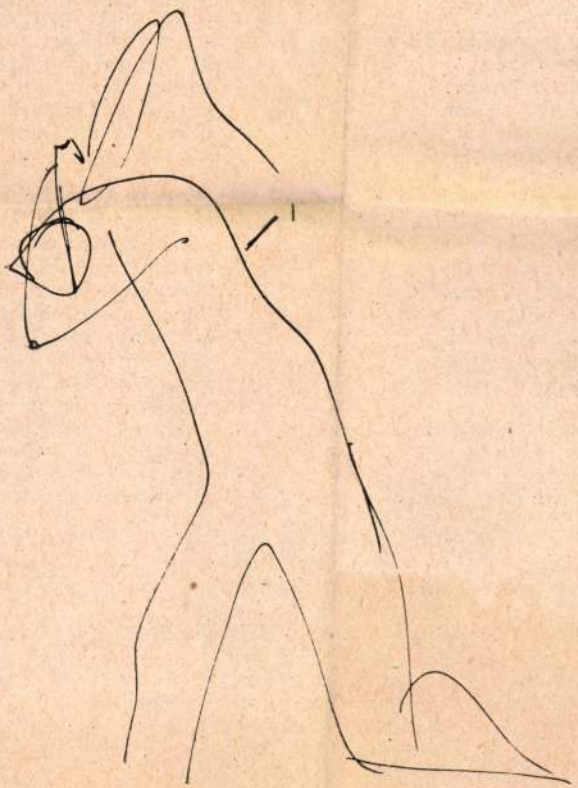
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

JELENKOR

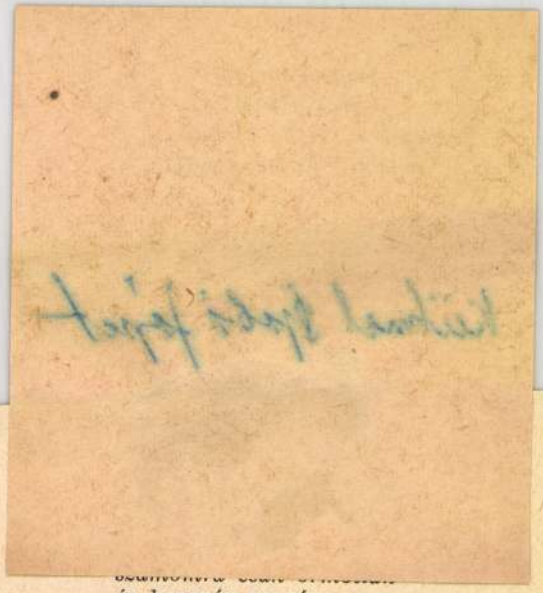
Kühnel Szabó József

1963 jun ??

1021

Kühnel Szabó József rajza

2. *Utcaranyiló, kétszobás*
papírvékonyfalú lakás:
ide születtem, feszület
lógott első ágyam felett.
Apácák óvódája:
tüdőfertőzést kaptam ott,
imájuk mind hiába:
három szanatoriumot
megjártam s gyöngébb lettem
társaimnál, az iskola
végleg döntött felettem:
verhet, legyőzhet engem
aki izmos és ostoba —
(így ítéltettem bosszúra).

3. *Okos vagy — mondták — Szellemi*
alkatú, de ez nem baj,
más helyett magán győz, aki
nem érvelhet pofonnal.
Születtem, élek, itt vagyok,
és lassanként belátom,
nem volt igaz az igazuk,
felkophat így az állam.
Vagy le kellene mondanom
e gyönyörű világról —
(az idő rácsa közt, tudom,
elpusztult, aki átbújt) —
vagy állhatnék a félúton,
gyűlölve azt, ki száguld.

és koravén magány van.
Az marad így magára,
ki feloldódni gyáva,
s arra vár: a közösség
karjai őt keressék,
pedig ha elindulna,
rálelhetne az útra.

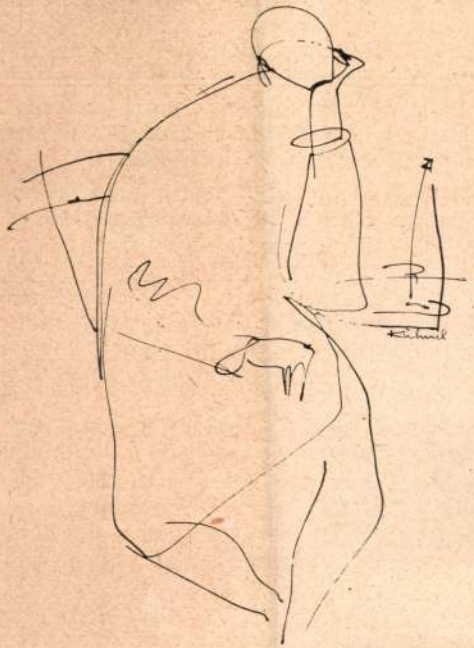
6. *Nyolcvan forintom és egy*
szekrényem van, ez minden,
a többit már szivemben
viszem az örökléthez.
Volt barátom, ki három
hónap után lelépett,
magányomból elég lett
neki — nem is csodálom.
Kergetőztek egy eszme
nevében velem páran,
s épp ők nem hittek benne.
Én mégis rátaláltam,
szembejött réten, utcán,
körülvett s nevetett rám.

7. *Hát nem leszek kesergő.*
Elvégzem, ami rám jut,
más helyett látok álmot,
csak bolond sírna ettől!
Száz év múlva már mindegy,
gyötrődtél vagy örültél,
ki így, ki úgy. Ha könnyebb,
szerencse csak s nem törvény.
Születtem, élek, itt vagyok,
kigondolok egy csillagot.
Így számolom a dolgom,
nem tettem egyebet még,
de tudom: vagy megoldom,
vagy ez a lét is nemlét.

janoz, mert korusban tolharsant a rönöges.

1963 — 6.

1021

Kühnel Szabó József rajza

— Ne félj, nem tudja meg senki... — fá

S aztán a józan kis zörejek, amint óvatos állt a piszkosszürke derengésben, karcsú, meg szegett kávébarna pongyola lehasznált csuhak nyaka ívén olyan elveszettség, hogy félre kel

Az eső elállt már, mikor visszafelé indu állomásra. Hajnalban közvetlen csatlakozást szállok már ki, próbáltam másról beszélni oc

Ahogy az ablaknál álltunk az előbb, tan Lilla sápadt-kreol, kialvatlan arcán a fölszal

— Hát szervusz... vigyázz magadra!

— Igen... te is...

— No, siess!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
JELENKOR

Már kívül vagyok, visszafordulnék, de apró rezzenéssel zárul az ablak, behajlik a fabélés, sötét és néma a ház, az út, nem is járt itt senki, véletlenül kerültem ebbe a nyirkos, idegen hajnalba. Gyerünk, gyerünk, a nyomomat is el kellene lopnom a sárból.

A könnyű felszél belekap a hajamba, leszárítja homlokom. Kilépek, aprózom az utat. Mint aki a szabadság felé indul. Vagy inkább menekül.

S a nyomasztó, álomból ismert érzés, amint futok, futok, már a lelkem szakad ki, és nem közeledik a cél! Helyben rohanok sehonnan sehová, markírozom az egészet, színpadon vagyok most is, — de kinek játszom?

Bakancsom sarkához ragad a sár, az út, a tanya, a táj, hurcolom tovább, amerre lépek.

Három nap múlva a színház melletti kis cukrászdában diszkréten vállamra tette kezét egy ismerős. Kollégákkal ültem, hátrapillantottam.

1983 JUL 9

Megjelent a Jelenkor 1021 júniusi száma

Megjelent a Jelenkor júniusi száma. A szépprózai rész *Takáts Gyula* Hét levél a költészetről című írásának első részével indul. Az új szám közli még *Vidor Miklós* elbeszélését, *Örsi Ferenc* Epeiosz-akció című tv-szatirájának befejező részét, *Bereczky László* Próféta című elbeszélését.

A lírai rész *Nyerges András, Serfőző Simon, Galambosi László, Takács Imre, Dudás Kálmán, Darázs Endre, Tamkó Sirató Károly, Balogh László, Tasnádi Varga Éva, Hárs Ernő, Hegedüs László, Nádass József, Bittei Lajos* és *Horgas Béla* verseit közli. *Gera György* párizsi irodalmi útijegyzetei jó színfoltja a júniusi számnak.

A Hagyomány rovatban a Krúdy múzsái című emlékezés befejező részét olvashatjuk.

A Jegyzet gazdag, érdekes és színvonalas anyaggal jelentkezik: *Illyés Gyula* Az ifjúságról című interjú-válaszát, *Tüskés Tibor* tanulmányát közli. *Nemeskürthy István* és *Olasz György* kritikai igényű írása a magyar filmmel foglalkozik. A széljegyzetek változatos, bíráló hangú sorai időszerűek és jogosak.

A Művészet rovat Képek, alkotók címmel *Simon István, Körner Éva, Bencze László, Pilinszky János* és *Bertha Bulcsu* kritikáit közli. A Színházi kaleidoszkóp *Mihalik Zoltán — Daniss Győző, Z. Szabó László — Tüskés Tibor* írásán kívül közli még *Sch. Weissmann János* írását a pécsi balett angliai vendégszerepléséről.

A Jelenkor képanyagát *Kühnel Szabó József* három finomvonalú rajza és *Kecskeméti Kálmán* érdekes monotípiája alkotja.

A Jelenkor júniusi száma színvonalas, jó írásokat, költeményeket közöl. Kár, hogy a hónap végén, csaknem már júliusban került ki a standokra.

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kézírás

N. [illegible]
és Walter Ulb
beszéde a berlini nagy[illegible]

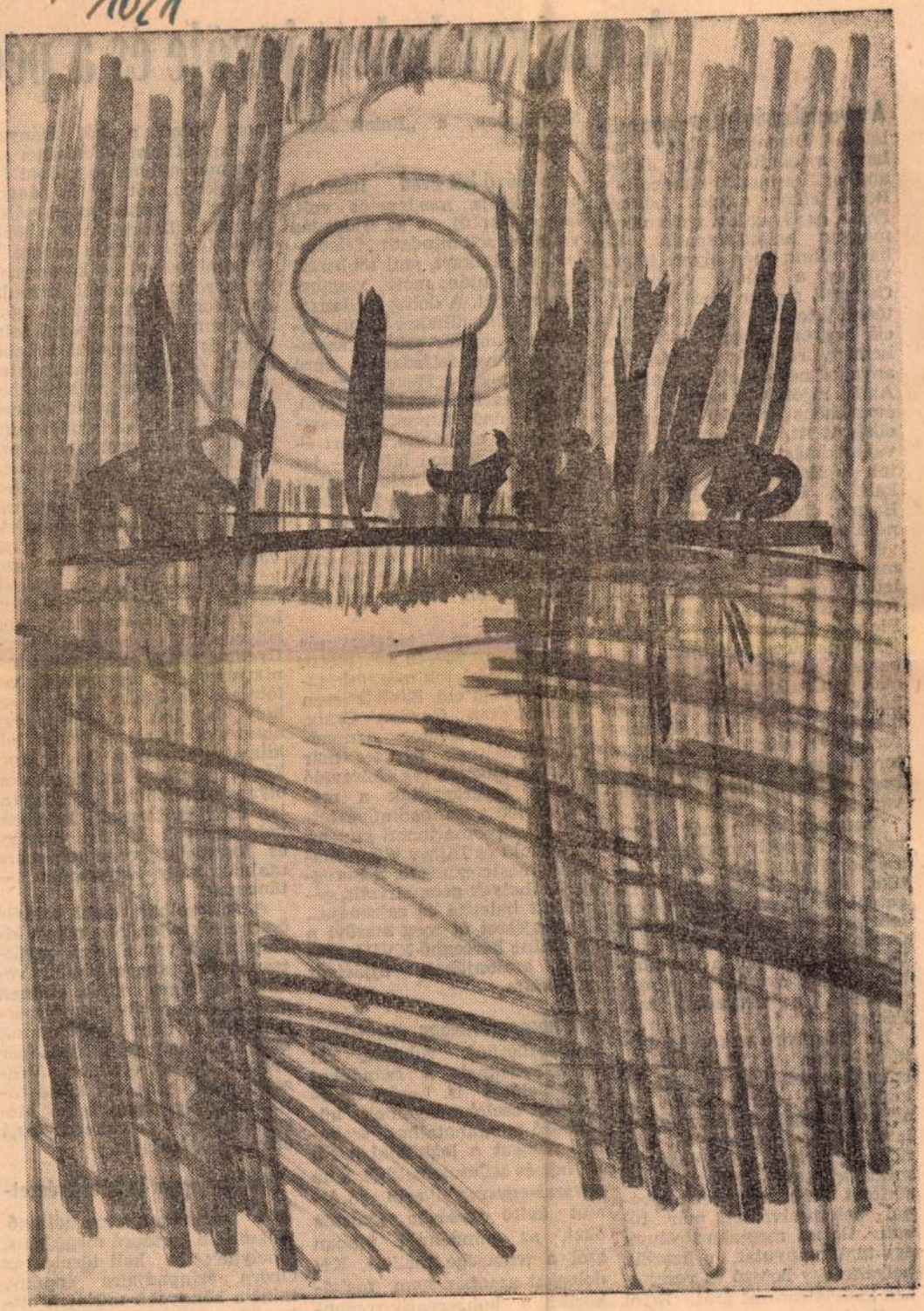
tetti
iens
ködi
orsz
logn

A
tatta
el.
azon
léke

A
be
an
en
csi
né
pé

1963 JUL 6

1021

Kühnel Szabó József: Nádas

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

A magyar balett jövője és a pécs

A nyugtalanság itt Pesten született. Bizonyos, hogy valami megindult már akkor, amikor Nizsinszkij eltáncolta a Rózsa lelkét, s ezzel belopta Fokin és Gyagilev szellemét a magyar balettszínpadra. De hát nálunk még olyan tétova volt ez a műfaj. A jó öreg Campilli mester bécsi közvetítéssel ültetgette eleinte a francia hagyományokat — a mi kemény, rögös és minden tápanyagot nélkülöző földünkbe... Aztán rájöttünk, hogy a félévszázados kísérlet mennyire elkésett itt, s megpróbáltunk valami mást, ideillőbbet: Bartók és Balázs Béla táncjátékait. A Petruska példája és Bartók döbbenetes erejű zenéje azonban még mindig kevés volt ahhoz, hogy mozgalmas és igazán méltányolt balettművészet születhessen. A folytatás riadtan ingadozott Pierette fátyla és a Csárdajelenetek árvalányhajának lobogása mögött. Magasiskolát csak a Csajkovszkij romantikájával diadalmaskodó orosz mesterek, Vajnonnen, Messzerer, Lavrovszkij és Zaharov teremtettek. Ekkor derült ki, hogy miféle s mennyi tehetség van itt.

Csakhogy ekkor már érkeztek a frissebb morzejelek, a század ritmusában, a romantika mese-drámaiságánál izgatóbbak. Ezeket viszont nem lehetett apránként belopni az Operaház népszerű produkcióiba, ezért keresett a nyomukban támadt nyugtalanság szűz területet, s telepedett meg Pécsett.

Ha Eck Imre ekkor beutazhatta volna a világ modern balettszínpadait és stúdióit, ha kapcsolatba került volna az azokat mozgató szellemi áramlatokkal — ma már túl lennénk egy sereg problémán, és megspóroltunk volna sok kísérletet, amin a modern európai balettművészet már túl van. De mi megtakarítottunk egy tanulmányutat, s fizetjük helyette egy hosszú és verejtékes kísérletsorozat árát. Erről árulkodott a pécsiek mostani vendégszereplése a Petőfi Színházban, a „Balett 1963" műsora.

Az előző két évad tucatnyi produkciója meglepetés volt, lelkesítően új, s az újdonság varázsa sok mindent feledtetett, és eltakart, ami többszöri ismétlés után, most szembetűnővé vált. A dolog eredetiségéért felhevülteket itt-ott lehűtötte, amikor jobban szemügyre véve, felfedeztek apró rokonságokat a Pesten járt Janine Charrat modernségével, egyes zenés filmek dzsessztáncainak elemeivel, Béjárt — ugyancsak filmen látott — jeleneteivel. Táncfolyóiratok fénykép-pózai is fel-felvillantak a pécsiek színpadán... Csakhogy ezen az alapon akár azt is szemükre vethetnénk, hogy miért táncolnak két lábon a földön, amikor másfelé is ezt teszik.

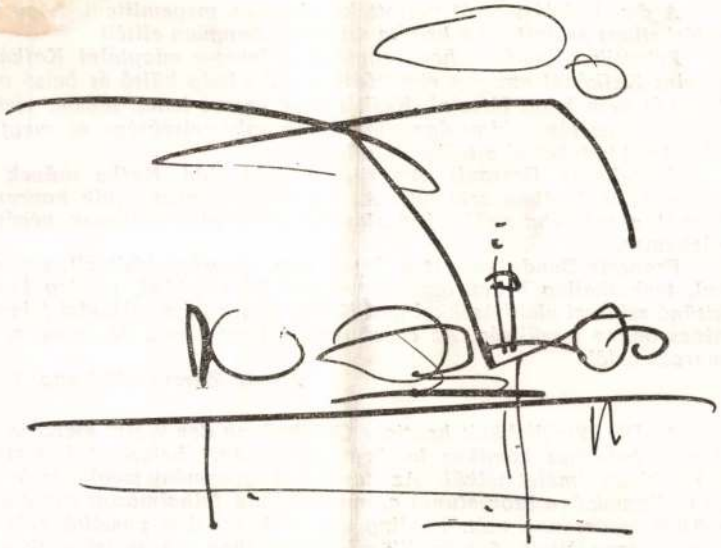
A modern tánctervezés gyakran a 30—40 év előtti, elvetélt kísérletek mozgáskészletét kaparja elő. Kísértetiesen fel-felbukkan Gordon Craig, Appia és Piscator színpadkonstrukcióinak egyszer már kirostált elemein (az életrevaló elemek megragadtak a maguk idején a színpadművészetben) a szupermarionett-színész, Mejerhold és Tajrov biomechanizált mesterszínésze, a Foregger-műhelyek geometrizált, gépesített balettje és zajzenéje... S az egészet át meg átszövi a du Maine hercegnő XVIII. századi szalonjában újjáéledt pantomím.

Eck koreográfiáiban mindebből felfedezhetünk valamit, sőt egyik-másiknak a szándékos kigúnyolását is. Lazán szerkesztett cselekményeinek különböző mozzanataihoz szabadon válogat a legkülönbözőbb műfaji és stíluselemekből, s ha egyszer-egyszer sikerül jó érzést keltő egységbe gyúrnia őket, az mindennél jobban szól a tehetsége mellett. Két dologgal azonban nem foglalkozik: a konzervatív-romantikus balettel és a folklór feldolgozásokkal, nyilván azért, mert mind a két irányzat gazdag kifutási lehetőséget kapott már nálunk az utóbbi évtizedekben, sőt túl is adagoltuk az itt szóhoz jutott változataikat. Darabjainak a többsége kis szimbolista dráma. A tartalmi igényt és korszerűséget a sokszor naivul formulázott szociális és politikai igazság-eszmény keresésével jelzi. Ezek és a természeti szimbólumok általában könnyen felismerhető reális gesztusokban jelentkeznek: a pilóta görcsösen markolja az inkább autóvolánt idéző kormányt, a pribékek eltipró mozdulatokkal lépkednek az áldozataik élettelen testén, az orvos naturális alapossággal döfi az injekciót; s közben egy-egy tárgy valóságos szerepeltetése, székek, sapkák, hálók gondoskodnak a mese félreérthetetlen, helyenként szájbarágásig hangsúlyozott egyértelműségéről. Ilyen naturális elem az elektronikus zenéhez megszólaló, vellőtrázó, valóságos emberi sikoly is, amit ráadásul egy absztrakt figura, a pilóta lelkiismerete ereszt ki a torkán... Ezekkel az elemekkel olyan szimbolikus és tárgytalan mozgásritmusok keveredtek, amelyek tisztán érzelmi és ösztönös vonatkozásokra utalnak, vagy egyszerűen — táncosak.

A felsorolhatatlanul sokféle összetevők ellenére, mégis kialakulóban van a pécsi együttesnél, Eck kompozícióiban valami egységes stílus, aminek sem az elemzésébe, sem az értékelésébe nem hatolhatunk még, de amely feltétlenül ígér valami kiérlelt eredetit. Végzetes hiba lenne, ha külső türelmetlenség, vagy belső elégedetlenség megakadályozná ennek a kiforrását.

Mert a magyar balettművészetben mégis csak itt remélhető valamiféle korszerű megújulás, amelynek be kell törnie az Opera színpadjaira éppúgy, mint a könnyebb műfajok otthonaiba. Olyan kísérletek, amelyek a most hagyományosnak nevezett stílusok lassú

1965
1021

KÜHNEL—SZABÓ JÓZSEF *rajza*

Ami nagy kedvvel dolgozott rajta, vidámabb és csillogóbb minden egyéb művénél. Egy fiatal német, Karl története, aki […] mert teherbeejtette a dajkát. Amerikában pró[…] kudarc éri. A regényt nem fejezte be. Max Bro[…] ket, Most Jean-Louis Barrault átdolgozásában […] zésében mutatta be a „Theâtre Française".

A darab óriási vitát váltott ki. Érdekes […] óriási sikert aratott, de a kritika szinte egyhang[…]

Felvetik a kérdést, hogy egyáltalán lehet[…] szerint Kafkánál annyira elmosódik a különbs[…] hogy őt nem lehet láttatni. Kafkát csak érezn[…] éppen ez az elmosódottsága, figuráinak sokér[…] sága teszi indokolttá a színpadi átdolgozást.

Jean-Louis Barrault Amerikája a késő[…] terror hangulatában született. Az egyes epizó[…] borból a másikba való vándorlásként értelmezi, melynek […] gázkamra.

François Bondy szerint a darab laza képeslapokból áll, pazar díszletekkel, technikailag bravúrosan megoldott jelenetekkel, gazdag kosztümökkel, kitűnő színészi alakításokkal „un Kafka riche" de a szállodai jelenetet kivéve nincs benne feszültség. Az egész regény benne van, de az egész regény kimaradt belőle

(Neue Zürcher Zeitung, 1965. III. 26.)

A „Die Wirklichkeit heutiger Gefährdung der Welt" szerzője, Linus Pauling Nobel-díjas kémikus konkrét „gazdasági" helyzetet ismertet egyszerű számokban, elmélet nélkül. Az atomcsend egyezmény megkötésekor az Egyesült Államok és a Szovjetunió atombombában felhalmozott energiakészlete kb. 320 000 megatonna volt. Pauling ezt a hihetetlen pusztító erőt következőképpen szemlélteti. A második világháborúban a szövetségesek egyik legnagyobb bombatámadása Hamburg ellen irányult. Ebben a támadásban több

KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kiihnel Szabó József

rajza

Ivy Trás 1963 11 o. 1299. l

Kiehnel Szabó József

grafikus

M.D.K.

"Lovas" rajz

Élet és Irodalom, 1963. okt 5 - 3 lap

Kubuel-Szabó József

táncoló figurák.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1963, 4. sz. 126. l.

Kühnel-Szabó József

„S ömlik fönn a mód felett a tőkének".

. Rajz, reprodukció.

Valóság, 1963. 2. sz. 143. l.

Kühnel - Szabó József

Két ember

Rajz, reprodukció.

Új Ifj., 1965 1. 8. 118. l.

Kühnel - Szabó József

Láncliid.

Rajz, reprodukció

Valóság, 1959. 6. sz. 84. l.

Kühnel - Szabó József

Hangszerész.

Rajz, reprodukció

Valóság, 1960 1. sz. 72 1. l.

Kühnel-Szabó József

Vízparton.

Rajz, reprodukció.

Új Írás, 1965, 2. szám. 253. lap

Kühnel - Szabó József

Táj.

Rajz, reprodukció.

Új Idők, 1965 2. szám. 200. lap

Kutknak Szabó Mihály

Rajz (vegyes)

Mohács Jelenkor, 1964, 6 m, 533 o.

Kühnel Szabó József

Rajza, repr.

Kortárs, 1970/8. 1182. l.

Kühnel-Szabó József

Leány.

Rajz, reprodukció.

Új Idők, 1965 3. f. 384. l.

Kühnel-Szabó József

Utcai lámpák

Rajz, reprodukció.

Új Idő, 1965 3. sz. 361. l.

Kiknal Szabó József

Rajz (regrés)

Valóság, 1965, 3 sz., 112 old.

Kühnel Szabó József

Rajz (kapcsos)

Valóság, 1964, 12 n., 12 old.

Kühnel-Szabó József

Kutyát nevető alak.

Tusrajz, reprodukció.

Valóság, 1961 11. 28. 44 l.

Kühnel - Szabó József

Táj.

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1961 3. sz. 143. l.

Kühnel - Szabó József

Rajzok.

2 reprodukció.

Valóság, 1962. 2. sz. 93. l.

Kühnel - Szabó József

„A kal fónaínak fáj, fónais a kalnak".

Rejt. reprodukció.

Valóság, 1962. 4. 78-88. l.

Kühnel - Szabó József

Piac

Rajz, reprodukció.

Valóság, 1960. 5. sz. 79. l.

Kukucska-Szabó József

Vízparti táj.

Rajz, reprodukció

Valóság, 1963. 5. sz. 134-l.

Kühne Szabó József

~~Szocreál~~

Tájrészlet, vegyes, 65 × 73 cm

Budapest ünnepének Kiállítása 1957.
Kat. nem. kiállított. Kisimé Ilona,

10.

Kühnel Szabó József

Minta az üveg művésze.

Gergely György: „Az üveg művészetéről."

Magyar Hemrel, 1967. XI. 26. 14. o.

Tiszteli Szerkesztőség!

Kühnel Gyula József
Grafikus

M.D.K.

"Lovas"

Élet és Irodalom, 1964. nov. 14 – 9 lap.

Kühnel Szabó József

Grafikák (repr.)

Magvető-almanach 1967/1. 24–30. l.

Kühnel Szabó József

Rajz papírra

Kortárs 1967 X. 1641 old.

Kühnel Szabó József

kiállított festménye:

Lajosforrás, tempera, 63x73 cm

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

10.1.

Kühnel Szabó József M.É.V.

Üvegmozaikok. / az elömkeretezés elhagyásával/

Lipcse: Medimpex állandó kiállitása. repr.

Koppenhága Ambassadeur Varieté üvegmozaikja . repr.

Magyar Épitőművészet 1963/5. 60.1.

Kühnel Szabó József

Horgászó.

Rajz, reprodukció

Új Irás, 1964 2. szám 132. lap.

mdk

Kühnel Szabó József

Pihenő c. rajza

Uj Iras. 1963.

9. sz

1138. l

Kiállító Szabó József
grafikus

M.D.K.

Táj

Élt és kodolányi, 1964. március 7 - 5 lap

Kühnel-Szalóky József

„Pihenő". Repr.

Kovnak, Kolozsvár XXIII. 1964. 4. 570. old.

MDL

Kühnel Gyula József
grafikus

„Olasz emlék"

Élet és Irodalom, 1967. március 20 – 9 lap

Kiehnel Szabó József

Grafikus

M.D.K

Nádas (Ugron)

Élet és Irodalom, 1963. július 6-7 lap

Kühnel - Szabó József, festő MTA

Párisban a Salon d'Arts Szalonban volt kiállítása. Ezelőtt Münchenben állított ki, legközelebb pedig Londonban nyílik meg kiállítása.

—: Párizsi kiállítás 2

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 5.

mdk

Külnel Szabó József

rajza

Ladislav Mňška: Homok a koldúr c. írásoz

Ország-Világ 1962, 10.sz 16.l

MDK

Kühnel Szabó József, festö

Budai hangulat. Vizf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 14.1.

MDK

Kühnel Szabó József, festö.

Téli táj. Aqarell

A Budai Ké-zömüvészek Karácsonyi Kiállitása. 1947.
Kat.

MDK

Kühnel Szabó József, festö

Lajosforrás. Tempera.

Műcsarnok.-Tavaszi Tárlat.1957. Kat.sz.1.

MDK

Kühnel Szabó József

Lajosforrás, temp.

Tav. tárl. 1957. Mücs.

Kühnel Kabó József

Rajz (repró)

Kortárs 1965 VI. n. 1008 old.

Kühnel Szabó József

Grand Palais, Párizs. (repr.)

Valóság. VIII (1965). 10. n. 8. l.

Kühnel-Szabó József

Tánc (repr.)

Valóság, IX. (1966.) 12. sz. 113. l.

Kühnel Szabó József

MOK

Rajza (hangászról)

Kortárs. 1961. 5. sz. máj. 773. l.

mdk.

Kühnel Szabó József

rajzai.

Selmecbr 1963. 6.12

487, 510, 525. L

molk

Kühnel Szabó József

rajza: Beatus ille.

Új Írás 1963. 7. sz. 487. l.

Kinderfest Sonntag Abend

Anfang Beginn 7 Uhr

Ende 9 Uhr

Kübek Szabó József

MDK.

Rajza (munkásol)

Kortárs. 1961. 5. sz. máj. 792. l

Kühnel Szabó József MDK

Lajosforrás, temp.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Kühnel Szabó József grafikus

M.D.K.

három könnyed vonalas
tusrajzát közli a lap budapesti
bemutatásáról!

BUDAPEST, Bp. 1967. V. évf. 5. sz. 42. old.

Kühner Ilse

keramikai a KUT jubileumi
kiállításán a Nemzeti Szalonban

Nyíregyháza 1937 XI. 20.

M.D.K.

Kühner Ilse

A Bibliotheca Officina termeiben állitotta ki szobrait és grafikáit, -irja Berend Ilona: "Kiállitások" c. beszámolójában.

Szinház, Bp. 1947. ápr. 29.- május 5. III. évf 18. sz.

Kühner Ilse MDK

Napozó, gipsz

Vibelépő, gipsz

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat.

Kühner Ilse

Lásd
2

Szabadelmúnet

1948. 249. l.
251. l.

domormű, mag. 158 cm.

178. kép. *Strobl Alajos : Simor János hercegprímás.*

Kühner Ilse

rod

Sinkó Ervin:

V. fejei.

"Magyar Rádió"

1948. jun. 18.

kezdet

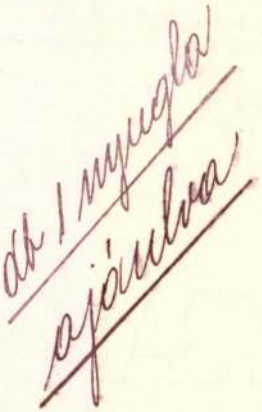
Vészi Gerzson
könyvnyomda
Budapest, VI.,
Podmanicky-u.
Telefon 108-03

Kühner Ilse

l.

Srabad Müvészet

1949. 417. l.

Kühner Ilse

Feste

1.

Kabarettevenes

1947-66-L

ESZTERGOM

Vár

Major István: Esztergom VI 1856,
295–296 l.
302 l.

Kirchner Ilse

festőművész és grafikus

Világosság

1947. ápr. 26.

Szabad Nép

1947. máj. 8.

(Egy fiatal festőművésznő)

Kühner Ilse

ferő

II. Kelet Károly u. 9

– MKSz 1947

Kühner Ilse

vad

Vas Tibor

Kühner Ilse gyűjteményes kiállítása.

Kiscelli

1947. máj. 9.

GYŐR

Friggeláda-emlék

k: A győri „Istenházánya" nevű kőrezet.
W 1863, 184 l. (képe 184 l)

Kühner Ilsé

festő

Ivanka

Az *Alkotás Művészházban* 83 művész 104 alkotását állították ki. A nagy és meglehetősen vegyes anyagban a véletlen folytán a női szobrászok és festők művei, elsősorban *Kunváry* Lilláé, *Kühner* Ilséé, és *Schaár* Erzsébeté a legjobbak.

Magyar Nemzet

1947. jún. 22.

(Kiállításról.)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

Kühner Ilze

Zobrán

I. Kállai 1948

113. n.

.r,járásbirósságtól.

s.

: Kiss Imre elleni ügyében a kir.já-
ényi Gyula és Wölfer István szakértő-
öltség számadásukat 8 nap alatt törv.
zék elő.
; pedig felhivja,hogy szakvéleményét
be,törv. következmények terhével.
után a kir.jbiróság az összes szak-
rozni fog.
ijus hó 16.
jbiró.

kiadmány hiteléül:

s.hiv.tisztv.

Kühner Ilse fényk.

Engel Ivánné

1.

Tamás Galéria

83. II.

Eger

Lökös Béla sörkereskedő, Eger, Dobó-u 18. 3–02

Wagner Józsefné özv. sör-, bor-, és szeszárúnagykereskedő, Eger, Almagyar-u. 9. 3–29

Esztergom

Buri József Dreher sörraktár és füszerkereskedő, Esztergom Kossuth Lajos-u. 55. 1–94

Felsőgalla

Jakobi és Varga, bor és sörnagykereskedők. Felsőgalla 6

Gyergyószentmiklós

Czell-Szentgyörgy Sörgyár r.-t. fiókja, Gyergyószentmiklós, Gábor Áron-u. 1. T. 62

Gyoma

Lévay Ferenc, sörnagykereskedő, Gyoma. 79

Győr

Dreher-Haggenmacher első magyar részvény serfőzde r.-t. győri főraktára. Győr, Andrássy út 67. 8–87

Kiskunhalas

Várady Kálmán ifj. sörnagykereskedő, Kiskunhalas. 1-74

Kisujszállás

Kubicsek Márton sörraktáros, Kisujszállás, Deák Ferenc-u. 44. 1-35

Kisvárda

Juhász Gyuláné Dréher sörgyár lerakata, Kisvárda, Csalogány-u. 1. 1–37

Kolozsvár

Luther Sörgyár r.-t. kolozsvári sörraktár, Kolozsvár, Kandó Kálmán-u. 3. 37–44

Stolz Ede **bor, sör és szeszesáruk nagykereskedése, Kolozsvár, Árpád-út 23. 31-13**

Szittya Erdélyi Magyar Kereskedelmi Rt. Kolozsvár, Horthy-u. 33. 20–72

Ursus **egyesült kolozsvári és tordai sörgyárak r. t. Kolozsvár, Monostori-u. 2/6. 21-79 21-80**

Körmend

Unger László, Körmend 55

Kühner Ilse

Hobrán

ivod

2

Magyar Rádió

1948. jun. 18. (K. Hobrai,
Köpel

Bol ucta!

Zgs. 1825, mart. 24.

Kühnel Szabó

József

festő

XII Bornáth Géza u. 31

MKSz 1947

Kühner

Kühner Ilse

Robert

Szabad művészet
1957.214.l

a bizonyitás elrendelése előtt
tatni kivánja, hogy néhai Aign
biró müvezető épitész az 1908.
te meg müködését.

Midőn tehát az
tázása végett egyidejüleg Lux
ja magát, egyben arra kéri a t
iratokat, melyek a szóban lévő
saival bármiszerü vonatkozásba
1908. évi kiküldetésére vonatk
sitás kelte, tartalma stb./ és
feltáró ismertetéseket /jelent
zékek stb./közelebbről feltárh
re tüzetes átvizsgálást igénye
méltóztassék.

Budapest, 1913.

Kühner Ilse

Szabad Művészet

1947. 42. l.

Tengedéspzni cs

MNB. Kiadványok
A. várok.

32.

gos Bizottsága.

	száma: Hivatalból.	19	
y	kelte: VI/10.	19	32.
	beérkezése: VI/10.	19	32.

k száma:

elintézett szám:

áma: 154/1932.

áma:

Kandelsperger.

32 VI/16.

Kühner Ilse

Nobrais

Szabad Művészet

1957. 240. l.

nyilvánitását.

Budapest, 1934 január 25-

TÁRLATVEZETÉSEK

a kiállításon

Június 13-án, vasárnap d. e. 11 órakor
Végvári Lajos

Június 20-án, vasárnap d. e. 11 órakor
dr Dombi József

★

KÉPZŐMŰVÉSZETI ELŐADÁSOK

a kiállítóhelyiségben
vetített képekkel

Június 11-én, pénteken d. u. 6 órakor
SZINYEI-MERSE PÁL
Előadó: dr Kampis Antal

Június 18-án, pénteken d. u. 6 órakor
RIPPL-RÓNAI JÓZSEF
Előadó: Végvári Lajos

Június 25-én, pénteken d. u. 6 órakor
DERKOVITS GYULA
Előadó: dr Pogány Ö. Gábor

★

Június 26-tól július 15-ig

Kling György festőművész

gyüjteményes kiállítása

Felelős kiadó: dr Faludi János
Budapest székesfőváros házinyomdája — 110416
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

A Fővárosi Népművelési Központ

képzőművészeti vonatkozású tanulmányi kirándulásai

Június 11., péntek

A pasaréti templom képzőművészeti kiképzése. Gyülekezés délután 6 óráig a 83-as villamos Hadapród-utcai megállójánál. Részvételi díj kedvezményesen 1 forint. Előadó: *dr Dombi József.*

Június 12., szombat

Molnár C. Pál festőművész műterme. Gyülekezés délután 6 óráig a XI. ker., Nagyboldogasszony-útja 85. sz. előtt. Megközelíthető a 61-es villamossal (Ábel Jenő-utcai megállónál.) Részvételi díj kedvezményesen 1 forint. Előadó: *dr Dombi József.*

Június 13., vasárnap

17—18. századi olasz képek. Kiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Gyülekezés délelőtt 9 óráig a Múzeum Hősök-terénlevő főbejáratánál. Részvételi díj (belépődíjjal együtt) 2 forint. Előadó: *dr Dombi József.*

Szinyei-Merse Pál festőművész kiállítása a Szépművészeti Múzeumban. Gyülekezés délelőtt ½10 órakor a Múzeum Hősök -terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 2 forint. Előadó: *dr Soltészné dr Szilárd Kató.*

Június 20., vasárnap

Szobrászati gyüjteménykiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Gyülekezés délelőtt 9 óráig a Múzeum Hősök-terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 2 forint. Előadó: *Gádor Endre.*

Június 22., kedd

Szinyei-Merse kiállítás a Szépművészeti Múzeumban. Gyülekezés délután 6 óráig a Múzeum Hősök-terén levő főbejáratánál. Részvételi díj kedvezményesen (belépődíjjal együtt) 2 forint. Előadó: *dr Genthon István* főigazgató.

Egyéb képzőművészeti vonatkozású rendezéseket lásd a Központ Munkatervében.

Fizessen elő a Központ Munkatervére!
1 évre 8 Ft.
A Munkaterv közli a Központ összes rendezéseit.

Kühner Ilse
Hobrán
tovább

A FŐVÁROSI NÉPMŰVELÉSI KÖZPONT KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSAI

VII., Rákóczi-út 30., félemelet

XV.

VERESS PÁL

festőművész

és

KÜHNER ILSE

szobrászművész

gyüjteményes kiállítása

1948 június 10—június 23

✦

A katalógus díjtalan

Veress Pál

Azokhoz a fiatal művészekhez tartozik, akik műveiken nem szellemeskedő, artisztikus színvillanásokra törekszenek. Számára az öncélú művészkedés idegen, humanisztikus gondolatok foglalkoztatják. A természet, a környező világ elemei kötik le érdeklődését, szerettel végigbúvárkodja a dolgok külső formáit, hogy azokon túl nagy, szerves összefüggéseket, a természetben munkálkodó rendező elvet jeleníthesse meg. Ezért aztán egészséges ösztöneivel elfordult attól a festői irányzattól, amelyik elvont, ködös víziókat festeget: az önmagábazárt művész álmait.

Számára a külső világ nem elvont jelenség, hanem fogalmi és formai valóság. Ezért aztán igyekszik a tárgyak formai értékeit kihangsúlyozni, amelyekhez elsősorban a tagolatlan színfelület és a határozott kontur segíti. Képei szerkesztettek, a formák kihangsúlyozott körvonala a megépítettség biztonságát adja. A szerkezeti biztonság kedvéért lemond a harmadik dimenzióról is szokszor, anélkül, hogy képeinek valóságsúlya csökkenne.

Szerkesztőhajlama azokhoz a művészekhez vonja, akik a képelemek tagolását és világos szerkezetét tartják fontosnak és elutasítják a misztikusra és véletlenekre építő modorosságokat. A francia művészet tiszta konstrukciója és elvének magyar alkalmazói Ripp-Rónai, Czóbel lehetnének elődei és a fiatal festők között nagy népszerűségnek örvendő Barcsay Jenő, aki a vonal és a tér összefüggéseit kutatja. Ez a művészeti beállítottság ellentétben áll a posztimpresszionizmus dekadens-polgári felfogásával és bátran a jövőbe lendül.

Veress Pál Szőnyi István tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán. A késői Szőnyi-művek halk, magányos lírája őt is megérintette egy kis időre. De súlyra és biztonságra való törekvése hamarosan elvezette mesterétől. Talán interieurjeiben érezni még Szőnyi emlékét, de ilyenfajta művein is a tényszerű világ erősebb hansúlyt kap, színeit egyszerűsíti s a plasztikusan megjelenített tárgyak körül hűvösebb, objektiváló atmoszférát fest.

Legjellemzőbbek városképei. Szívesen és szeretettel festi a budai romházakat. Nemcsak festői, hanem hangulati értékük is vonzza. Rippl-Rónaihoz hasonló átlelkesítő készség él benne, a tárgyakat az emberrel rokon szférába tudja emelni, élővé varázsolja, karakterizálja őket, mintha meghitt barátságban volna velük. Töretlen színei is ennek a mesélve festő alkatnak megfelelően dekoratív és jellemezni tudó színek

Derült és harmonikus piktúra ez, egy fiatal lélek játékos. örömeből fakadt, aki szereti a valóságot és meghitté tudja tenni. Szerkesztő lendülete a jellemzőt akarja kifejezni, ezért nem botladozik kicsinyesen a részletek között, hanem a tárgy és a művészi kifejezés összegezése a célja.

Kühner Ilse

Nyugtalan, expressziv lélek, tele villanó gondolatokkal, amelyek szüntelenül a jobb és jellegzetesebb kifejezés keresése felé hajtják. Pályája elején festőnek indult, Berlinben tanult, ahol Nolde és Heckel voltak első indítói. Ez a két művész és a hozzájuk kapcsolódó német expresszionizmus a lélek transcendens vizióját akarta megjeleníteni tűzes, patetikus színekkel.

A svájci származású művésznő külső életkörülményeivel is kifejezte a benne viharzó expresszív lobogást. Gyermekkorát Indiában töltötte, majd beutazta egész Európát. 1932 óta Magyarországon él, itt érte az a nagy lehiggadás, amely egész művészi magatartását megváltoztatta.

A benneélő nosztalgia, a kifejezhetetlen lelki rezdülésekkel való küzdelem, feloldhatatlanság és izoláltság érzése észrevétlenül feloldódott a magyar művészet józanabb, tényhezkötött világában. Az első pillanatra »provinciálisnak« látszó magyar művészet alapjaiban közösségi jellegű, a művészet nálunk nemzeti ügy, európaiságunk bizonyítéka, a nemzet tudatosodása, ezért a művészek nagyrésze távoltartotta magát a csak laboratóriumi kísérletezéstől és viszonylag kicsi azoknak a művészeknek a száma, akik a l'art pour l'art elefántcsonttornyának lakói.

Művészetünk néphez és tájhoz kötött jellege erősen átformálta őt. Megnyugodott és az objektiv világ felé fordult az érdeklődése, anélkül azonban, hogy eddigi eredményeiről lemondott volna. Formai biztonság és objektivitás iránti vágy a szobrászathoz vezette. Már régebben foglalkozott szobrászattal, kísérletképen, de most egészen a formák világa felé fordul.

Több kiállításon bemutatta műveit a magyar közönségnek, a kritika kedvezően fogadta, hiszen együtthaladt a maga módján a Maillol-Medgyesi indításból kivirágzott szobrászélcsapattal.

Szobrait az anyagszerűségre és objektivitásra való törekvés jellemzi. Nagy tömegeket mozgat, kisplasztikái a monumentálítás határát surolják. Elsősorban a ritmus érdekli, a nagyvonalúan megfogott formák feltűnő, kontrasztos elhelyezése, amelyet kanyargó vonalszépséggel igyekszik ellensúlyozni. Újabb műveinek egy részén viszont az archaikus szobrok fanyar szépsége visszhangzik, kihangsúlyozza a vonalat, redukál és általánosít. Egy-egy felvillanó mosoly, a kezek kifejező, lélekfínomságokra utaló helyzete mélyen bensőségessé avatják ezt az expresszionizmusból harmonikussá vált intim művészetet.

Végvári Lajos

VERESS PÁL FESTMÉNYEI

1.	Kertben (olaj)	1.800 Ft
2.	Muskátli (olaj)	1.800 «
3.	Pihenés (olaj)	mgt.
4.	Terraszon (olaj)	3.000 «
5.	Logodi-utca (olaj)	1.500 «
6.	Attila-utca (olaj)	1.500 «
7.	Romeltakarítás (olaj)	1.500 «
8.	A tükör (olaj)	1.500 «
9.	Zöld váza és tükör (olaj)	2.000 «
10.	Városmajor (olaj)	mgt.
11.	Két évvel az ostrom után (olaj)	1.500 «
12.	Újjáépítés (olaj)	2.000 «
13.	A sárga ház (olaj)	1.800 «
14.	Romház (olaj)	2.000 «
15.	Terraszon (olaj)	1.200 «
16.	Esti napfény (olaj)	1.200 «
17.	Magyar nemes (linometszet)	200 «
18.	Zsarnokság (linometszet)	200 «
19.	Tájkép (linometszet)	200 «
20.	Tájkép (linometszet)	200 «
21.	Feltámadott a tenger (linometszet)	200 «

KÜHNER ILSE SZOBRAI

1.	Női arcmás (bronz)	mgt.
2.	Kontyos nő (aluminium) bronzban	2.000 Ft
3.	Önarckép (terrakotta) bronzban	2.000 «
4.	Renée (terrakotta)	mgt.
5.	Női fej láncal (bronz)	2.000 «
6.	Arcmás tanulmány (bronz)	1.200 «
7.	Fekvő nő (gipsz) bronzban	3.000 «
8.	Vetkőző (terrakotta) bronzban	3.000 «
9.	Mozdulat-tanulmány (terrakotta) bronzban	3.000 «
10.	Ülő nő kendővel (terrakotta) bronzban	3.000 «
11.	Ülő nő kendővel (terrakotta) bronzban	2.000 «
12.	Leány láncal (bronz)	2.500 «
13.	Fürdőző (bronz)	2.500 «
14.	Ülő nő (bronz)	3.000 «

KÜHNER ILSE RAJZAI

1.	Ülő nő (ceruzarajz)	300 Ft
2.	Tanulmányok (színes tollrajz)	300 «
3.	Nő korsóval (ceruzarajz)	300 «
4.	Tanulmány (színes rajz)	300 «
5.	Tanulmányok (színes tollrajz)	300 «
6.	Tanulmány (színes rajz)	300 «
7.	Fekvő nő (vörös kréta tussal)	300 «

Irta: Nagy Tibor

„FIGYELŐ"
ÚJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296-534

Lap: ...

Megjelent: ...

KIÁLLÍTÁSOK

93

Veress Pál
és Kühner Ilse

munkáiból ad gyűjteményes kiállítást a *Fővárosi Népmüvelési Központ* (Rákóczi-út 30.) *Veress* linoleumba metszett Petőfi-illuszt rációi az aprólékosságig, sőt helyenként az elaprózódásig gondos bizonyítékai a mesterségbeli tudásnak és műveltségnek, de képzeletvilága kissé önállótlan és szürkeszabott. A tömény ségig tömör fogalmazású festményeiben annál többet ígér. Színvilága ugyan szükös, de passzívan szemléletes és finom szénetbe árnyalt olajképei — e magányos lírairalendülő festményeik — a bátran nyers és kezdetleges kompozíciós készség ellenére is komoly fejlődési távlat kezdetei mutatják. — *Kühner* Ilse expresszív villanású szobraiban nagy mesterek indíttatását érezzük. De bármily biztonságos kézzel, ritmikus könnyedséggel és autonómia következetességgel formálódtak ki e kisplasztikai művek, hiányoljuk bennük azt az izgalmasan új élményt, amitől fogva többet adnának egyetlen tárgykörbe zárt s már-már szinte finomiparszerűen elanyagszerűsödött tanulmányi kísérleteiknél.

JÚN. 22

Béla ajándékát: Zádor Gyula: Zádor György levelezése Kazinczy Ferenczczel 1823—1831. 4) Jelentés a Múzeumok és Könyvtárak Or-

hatáskörébe tartozó közgyüjt

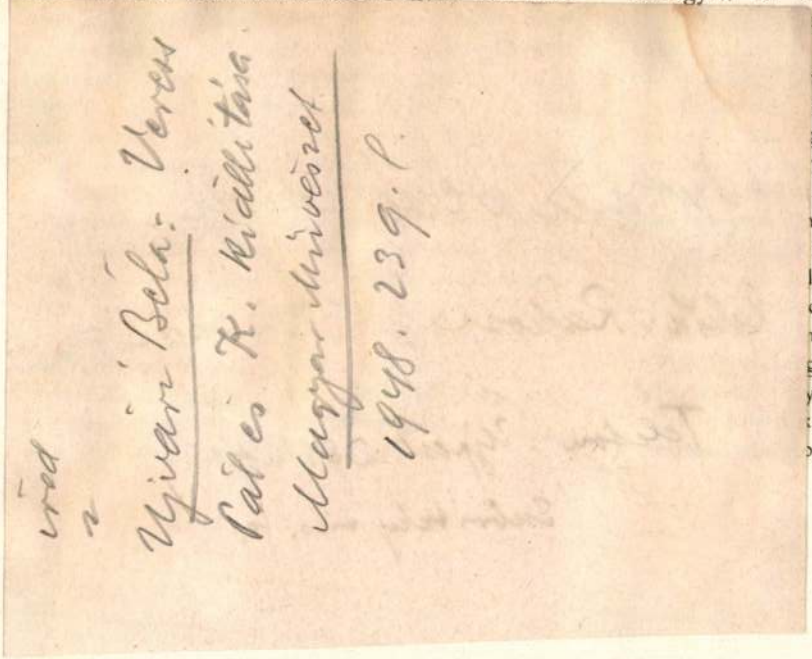
...eg előterjesztésére 30.090 sz. a. ...kelt rendeletével az 1914. első félévi ...őségi államsegélyből siculicák be- 1600 K segély kiutaltatott.

...nt a múzeum az 1914-ik évben az

A Mikes Kelemen elkobzott birtokairól a főkormányszék rendeletére 1716. decz. 26-án felvett inventarium részletesen leírja Mikes zágoni nemesi curiáját s e leirás alapján állapithatta meg a könyvtárt és levéltárt vezető s ennek következtében ezeket az iratokat Barabás Samu orsz. levéltáros támogatásával megtaláló és itthon másoltató Csutak Vilmos múzeumőr kétségtelen bizonyossággal, hogy Mikes szülőháza — bár természetesen némileg ismételten átalakítva és javítva, de nagyjában mégis eredeti alakjában és elrendezésében — ma is áll, br. Szentkereszty Zsigmond v. b. t. t., nyug. táblai elnök tulajdonában van s így jövő fennmaradása is biztosítva lévén, azt állandóan a hazafias ke-

Érem- és Régiségtárából» czimű fol
jelenik meg. A folyóirat 1914. évi
ban közzétett első közlemény az ős
tálános leirásán s az ásatás történe
a telep stratigráfiájával foglalkozik. A
ásatások anyagából kiállítási czélokra
s nagyrészben szinezett rajzgyüjte
lománya 32 db-bal gyarapodott.

A Sepsiszentgyörgy és Gidófa
vasuti vonal mentén, a *bedeházi malo*
őstelepen az év tavaszán ismét alkal
hogy a Magyar Államvasutak álta
földmunkálatok rendjén előtünt föld
geket felmérhessék s az előkerülő
összegyüjthessék. Az 1914-ben
üreggel együtt most már összesen

Kühner Ede
rajza

Pásztor Sándor őrmester 50 «
Jakó Dénes áll. igazgató-
--- --- --- --- --- --- --- --- 100 «
Doby Antal áll. isk. igaz-
ó --- --- --- --- --- --- --- 100 «
. Ferencz Árpád dohány-
yelőhelyettes --- --- --- --- 100 «
zsa. Poredus Antal iparisk.
--- --- --- --- --- --- --- --- 100 «
zsa. Tibolt Boldizsár könyv-
--- --- — --- --- --- --- --- 50 «
ánya. Özv. Kirják Ferenczné 100 «
Sándor Áron áll. tanító --- 100 «
s. Magó J. Károly áll. isk.
anító --- --- --- --- --- --- 50 «
Soulavy Antal kir. telek-
ető --- --- --- --- --- --- --- 100 «

1. *Nyitra.* Liptovszky Irma segédkezelő 100 K
2. *Sopornya.* Misska József kath. tanító 50 «
3. *Teszér.* Macsuha János ev. tanító --- 50 «
4. *Trsztena.* Pányik István segédjegyző 100 «
5. *Turdossin.* Korbuly József közs. albiró 50 «
6. *Vágsellye.* Zeller Zoltán közs. jegyző 50 «
7. *Verbó.* Káply Lajos áll. isk. igazgató 50 «
8. *Zólyomlipcse.* Makoviczky József áll. isk. igazgató --- --- --- --- --- --- --- 50 «

VII. A Julián-Egyesület ajánlatára:

1. *Galovác.* Deák Aladárné tanítónő --- 50 K
2. *Pisanica-Velika.* Stanzl Nándor igazgató-tanító --- --- --- --- --- --- --- 100 «
3. *Starin.* Rédey Gyuláné tanítónő --- 50 «
4. *Vladislavci.* Keszeics Ferencz igazgató-tanító — --- --- --- --- --- --- 100 «

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Kühnel Szabó József

DÉL-MAGYARORSZÁG

1900 JUL -5.

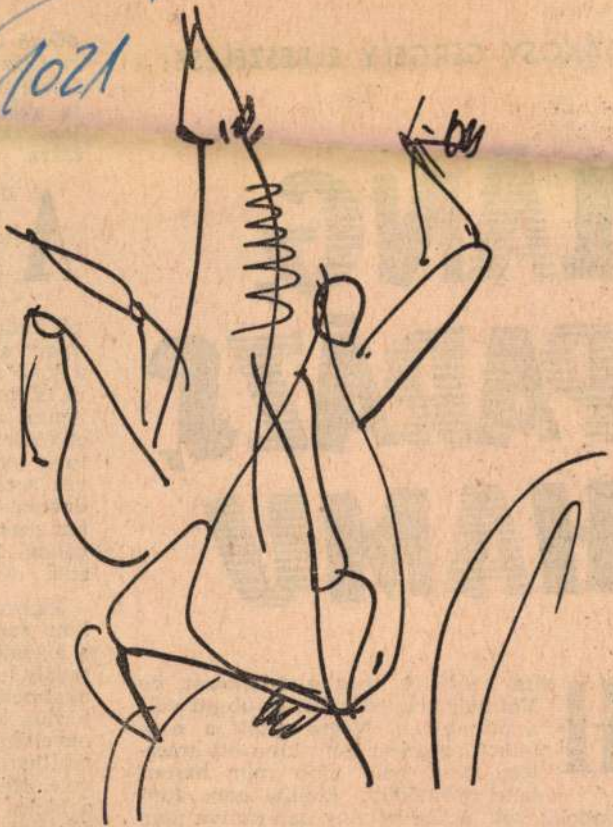
— Párizsban befejeződött Kühnel-Szabó József kiállítása. A magyar művész festményeit és rajzait elismeréssel fogadták.

1924

Gyászköz

NOVI

1021

Kühnel Szabó József: Lovas

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Pelőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
ELET ES IRODALOM

RÁKC

LANG, PARÁZS, HAMU

Hatra beszélték meg a találkozót, de Vid már negyedórával előbb ott volt a presszóban. Végre eljött a nap, mikor reggeltől estig kitartott amellett, amin már több mint három hete nyüglődött. Eleinte csak futó gondolat volt, aztán néhány nap múlva már elalvás előtt is jelentkezett, s egy hét múlva ott tartott, hogy nem is tudta kikapcsolni, fél éjszakákat töprengett, s csak haj-

A ddig figy egyf Piri keve dásá ről tudta – mére, a sz a jobb szen ra. Élvezet Amint acél önkéntelen totta hamva ves arcának durcáskodó len azon ve gálónő lábá zott.

Jobbra, fé kott asztalu a legömböly tavaly mind nyelmetlen térdük könn nevetségesne találhatta v vele. Nem is a biztos nap ték egymást. gatta meg p nan este kil pedig minde

„FIGYELŐ"
UJSÁGSZELVÉNY VÁLLALAT
Budapest, XIV., Nürnberg-u. 42.
Telefon: 296—534
Lap: Március Tizenötödike
Megjelent: 1948 JÚL. 5

93

Három kiállitás

Egy új, eddigitől eltérő művészi forma megteremtése ma már nemcsak a műkritikusok magánügye, az állam is szükségét érzi, hogy a tehetségek számára állandó segély biztosításával könnyítse meg az efelé vezető utat. Ezek alkotásait mutatta be — néhány kivételtől eltekintve — a Nemzeti Szalon *„Kilencven művész kiállítása"* címen. Fiatalok s befutottak szerepelnek vegyesen. Sok a tehetséges fiatal közöttük, de ezeket önálló kiállításaikról jobban ismerjük, az idősebbek nincsenek is mindig méltó alkotásokkal képviselve. Kellemes öröm a szemnek egy-egy *Duray Faragó* (kit még igen kevéssé méltányolnak), *Korniss*, *Bartha* portré vagy életkép, de mindezek ellenére az új realizmusra való törekvés az említettek fenntartásával legfeljebb *Kurucz* Dezső és *Berda* Jenő vásznain követhető nyomon.

A Népművelési Központ *Veress Pál* képeit és *Kühner Ilse* szobrait mutatta be. Veress fiatal művész. Egyedüli bálványa a természet, s ezt sohasem engedi kicsúszni ecsetje alól. A megjelenési forma egyelőre közömbös: hol erősen körüldrótozza figuráit, hol sejtelmes színek fátla mögé bújtatja házait, a pillanatnyi várakozás hangulatába terraszon ülő alakjait. A színek mindenütt beszélnek a végleges forma helyett, s túláradnak az esetleges határozott szándékú szerkezeten is. Kühner Ilse szobrai ismert francia-magyar vonalat folytatnak az egyéni mondanivaló varázslatos hozzáadásával. Vonalharmóniájuk különösen figyelemreméltó.

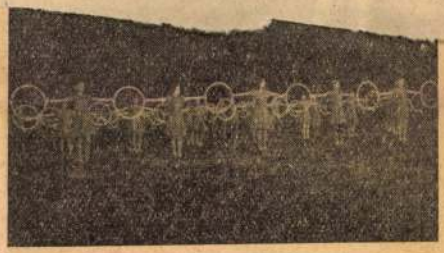
Varsányi Pál fa- és linóleummetszetei ismét láthatók a Váci utca 11 szám alatt. A külföldön régóta ismert s becsült művész idehaza mindeddig szinte ismeretlennek számított. Műveiben a mult évtized közepén az elsők között mutatott rá az elkövetkezett évek borzalmaira. A technikai ügyességre való hivatkozás komoly művésznél nem igen veendő dicséretnek. De Varsányinál a technikai ügyesség a műfaj szerkezeti követelményeinek felismerésében rejlik. Más feladatot jelent számára egy antifasiszta sorozat megkomponálása, mást egy *Ady* vagy *József Attila* illusztráció-sorozat (mindkettő kitűnően oldotta meg), s mást a külvárosi munkások, mosónők, favágók megjelenítése. Az első esetben, amit a széles, jelenséget felnagyító formák által a külső hatásosságon nyer, egyszerű, világos szerkesztéssel ellensúlyozza; külvárosi jeleneteiben artisztikus kidolgozással közeledik a szemlélőhöz. A vonalak, elkapott mozdulatok egészen más értelmet nyernek itt, mint nagyobbarányú kompozicióin. Varsányi Pál munkássága is igazolja, hogy az igazi művész korának, társadalmának vádoló és igazságtevő lelkiismerete.

MEZEI OTTÓ

19

Párttja azon lesz, hogy mint erős, gaz fatörzs lombdíszéről, úgy gondoskodj pünk díszéről. Éljen a magyar fiatal munkás, paraszt, diák, értelmiségi, ho ifjak demokratikus hitben és öntudat megbonthatatlan egysége!"

Diákszövetségi

sporttábor

A Diákszövetség sportosztályához tömegesen érkeznek jelentkezések a mohácsi sporttáborra. Tiboldi Tibort, a táborok egyik vezetőjét nyakig jelentkezésekbe mélyedve találtuk szobájában.

— Roppant nehéz munka a jelentkezések megrostálása. Százszámra érkeznek jelentkezések, a táborban viszont csak háromszáz fiúnak és százötven leánynak tudunk helyet biztosítani. Három csoportban bonyolítjuk le a táborozást. A fiúk két turnusban, a lányok pedig egy turnusban fognak résztvenni a táborozáson. Remek elhelyezést, pompás ellátást sikerült biztosítanunk a résztvevők számára, úgyhogy a kiválasztottak kitüntetésnek tekinthetik, hogy rájuk esett a választás. A volt mohácsi leventeotthonban lesz a szállás, napi ötszöri, bőséges étkezés fog kellő erőnlétet biztosítani a komoly tábori munkához. Napi nyolc óra foglakozás lesz. Ez alatt az idő alatt az iskolák jövő évi sportvezetői tökéletesen meg fognak ismerkedni a Diákszövetség felépítésével, jövőévi sporttervünkkel és a kiválasztott sportágakban a legkiválóbb szakemberektől fognak elméleti és gyakorlati oktatásban részesülni. Az OSH vezetői is meglátogatják majd táborunkat. Ők a sportpolitikáról tartanak majd előadást. A diáksport demokratikus továbbfejlődését a mohácsi táborozással bebiztosítottuk. Az innen kikerülő diákok pompás segítőtársai lesznek a sportkörvezető tanároknak.

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Szombaton újabb mozgalom indult a diplomások elhelyezéséről. Aki majd valamennyit elhelyezi, az bizonyára megérdemel egy külön diplomát.

Nem importálunk áramlatokat külföldről. Attól félünk, hogy túlságosan magas vámot kell majd fizetni az import után.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? »A Távol-Keleten próbaháború folyik.« »Az európai nagyhatalmak is próbálgatják, de ők még hadgyakorlatnak hívják a próbát.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a Hungária arra számít, hogy a saját pályáján küzdő Ferencvárosról el lehet mondani, hogy senki sem bajnok a saját házájában?«

A nap hőse: Culbertson, aki Amerikában meghonosítja a magyar alsósjátékot. Ha a terve sikerül, nagy kaláber-társasutazásokat szerveznek Budapestről Newyorkba.

Háromszor annyi eső esett márciusban, mint tavaly. Igy történt, hogy ebben a hónapban csak a vízállás mutatott magasabb nívót, mint tavaly.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Franco is, a vörös vezérkar is győzelmet jelentett a spanyol frontról.« »No végre, csakhogy valamiben megegyeztek!«

Mindenben első a Pesti Napló

— **Lapunk legközelebbi száma kedden reggel a rendes időben jelenik meg, mivel Gyümölcsoltó Boldogasszony napján nincs munkaszünet.**

— **Darányi miniszterelnök dinéje Mackensen távozó német követ tiszteletére.** *Darányi* Kálmán miniszterelnök és felesége szombaton este félkilenc órakor a Budapestről távozó német követ és felesége tiszteletére a miniszterelnökségi palotában dinét adott, amelyen megjelentek: Hans Georg von *Mackensen* német követ és felesége, dr. Karl *Werkmeister* követségi tanácsos és felesége, Herbert *Nöhring* követségi titkár, Oswald *Richthofen* báró követségi attasé, továbbá Eduard *Baar-Barenfels* osztrák követ és felesége, Omero *Formentini* olasz ügyvivő, valamint gróf *Széchényi* Bertalan és felesége, *Sztranyavszky* Sándor, gróf *Károlyi* Gyula, *Kánya* Kálmán külügyminiszter, *Vértesy* Sándorné, *Röder* Vilmos honvédelmi miniszter, báró *Radvánszky* Albert, *Karafiáth* Jenő főpolgármester, *Fabinyi* Tihamér pénzügyminiszter és felesége, *Hóman* Bálint vallás- és közoktatásügyi miniszter és felesége, *Tahy* László és felesége, báró *Feilitzsch* Berthold, *Kozma* Miklós és felesége, bárcziházi *Bárczy* István és felesége, *Kornis* Gyula, vitéz *Bobory* György, *Bessenyey* Zénó és felesége, *Sónyi* Hugó gyalogsági tábornok és felesége, báró *Apor* Gábor, *Marschall* Ferenc és felesége, *Tasnádi-Nagy* András és felesége, *Keresztes-Fischer* Lajos tábornok és felesége, *Szendy* Károly polgármester és felesége, báró *Bakach-Bessenyey* György és felesége, *Darányi* Béláné, *Rákóczy* Imre és felesége, *Szent-István* Béla és felesége, *Szép* László, *Incze* Péter és *Szentiványi* Domokos.

— **Kormányzói elismerés.** A kormányzó megengedte, hogy *Hampel* Geyza nyug. miniszteri tanácsosnak a közszolgálatban több mint három évtizeden át szerzett érdemeiért, *Gazdag* Ferenc püspöki tanácsosnak a Nagykanizsán állomásozó honvédcsapatok tagjainak lelki gondozásával szerzett érdemeiért, *Seyfried* Lipót pénzügyi főtanácsos, szombathelyi pénzügyigazgató-helyettesnek nyugdíjazása alkalmából sok éven át teljesített érdemes és eredményes szolgálatáért *elismerését* tudtul adják.

— **Magyar felszólalás az Interparlamentáris Unió politikai bizottságában.** *Rómából* jelentik: Az Interparlamentáris Unió politikai bizottsága a képviselői összeférhetetlenségről tárgyalt. *Lakatos* Gyula indítványára elfogadták, hogy a törvényhozás második kamarájában helyet foglaló érdekképviseleti képviselők esetében *az összeférhetetlenséget ne alkalmazzák*, de szigorúan értelmezzék *az erkölcsi összeférhetetlenség kérdését* és a magánérdekektől való függetlenséget.

— **Az igazságügyminiszter hazaérkezett és átvette hivatala vezetését.** *Lázár* Andor igazságügyminiszter husvéti pihenőjéről, amelyet Dubrovnikban (Raguzában) töltött el, szombaton *visszaérkezett és átvette hivatala vezetését.*

— **Új kiállítás a Tamás-Galériában.** A Tamás-Galéria vasárnap nyiló kiállításán két fiatal művész vonul fel új munkáival. A nagyközönség számára mindkettőnek neve meglehetősen ismeretlen; munkásságukra azonban feltétlenül fel kell figyelnünk: a jelek szerint komoly művészi pálya áll előttük. E. *Kühner* Ilse, a néhány éve Magyarországon élő svájci festőnő nagy és bizonyos mértékben egyenlőtlen értékű anyaggal szerepel. Olajfestményei helyenként egyhangúak, a merev, bús arcok rajza itt-ott már modorosságba téved. Viszont annál frissebbek és hangulatosabbak tájképei *(Valsantamarina, A mólón)*; grafikái pedig néhány odavetett vonással igen sokat mondanak és a művész legőszintébb megnyilatkozásainak hatnak. — *Gerő* Gyula a másik kiállító; nagyon jó megfigyelőkészségre valló szobrai formában és tartalomban erőteljes, egyéni hangot ütnek meg. *Leány madárkkal* című aktja finom elgondolásával, néhány portrészobra művészi hűségével tűnik fel. *(k. i.)*

— **Tamásy táborszernagy, Przemysl védője súlyos beteg.** Néhány nap óta súlyos beteg fogarasi *Tamásy* Árpád táborszernagy, Przemysl védője. A közel 80 éves öregúr körülbelül tíz nappal ezelőtt ágynak esett. Orvosai előre haladott kora miatt aggasztónak tartják állapotát. Hozzátartozói és az orvosok mindent elkövetnek, hogy az agg táborszernagyot megmentsék az életnek.

— **Előléptetés.** A kormányzó *Laszgallner* Oszkár József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemhez szolgálattételre beosztott állami középiskolai tanárt az állami középiskolai és a velük egy tekintet alá eső többi tanár részére megállapított és az állami rendszerű VI. fizetési osztály 3. fokozatának megfelelő 10. fizetési fokozatba léptette elő.

— **Ernszt Sándor hazaérkezett.** *Ernszt* Sándor a húsvéti ünnepeket Rómában töltötte, péntekről szombatra virradó éjjel hazaérkezett. A kereszténypárt a szünet után *szerdán tartja első pártértekezletét*, amelyen foglalkozni fognak az összes aktuális kérdésekkel. *Ernszt* valószínűleg e héten meghívást kap *Darányi* Kálmán miniszterelnökhöz az alkotmányjogi javaslatok ügyében.

— **Hatodszor kapott aranyrózsát a pápától a savoyai királyi család.** Az Osservatore Romano abból az alkalomból, hogy a királynénak hétfőn a pápa nevében aranyrózsát nyujtanak át, megállapítja, hogy több évszázad óta a pápa *hatodszor részesíti a savoyai királyi házat ebben a megtiszteltetésben.* Az első aranyrózsát VII. Kelemen pápa *1525-ben* adományozta III. Károly hercegnek, a másodikat XI. Kelemen pápa 1701-ben Mária Lujza Gabriella savoyai hercegnőnek, Spanyolország királynőjének, a harmadikat XII. Leó pápa 1825-ben Mária Terézia osztrák hercegnőnek, Sardinia özvegy királynéjának, majd XVI. Gergely pápa 1830-ban az előbb említett hercegnő leányának, Mária Annának, Ferdinánd osztrák császár feleségének, végül IX. Pius pápa 1847-ben Mária Erzsébet királynénak, Victor Emánuel király feleségének.

— **Kicserélték a magyar-német kultúregyezmény megerősítő okiratait.** *Kánya* Kálmán külügyminiszter és *Mackensen* budapesti német követ a Berlinben 1936 május 28-án kelt magyar-német kulturális egyezmény megerősítő okiratait Budapesten a külügyminisztériumban szombaton *kicserélték.*

— **Indiai folyóirat cikke Magyarországról.** Az indiai mozlimek *Lahóreban* megjelenő *Sunrise* (Napkelet) című angolnyelvű heti folyóirata Haji Ahmad *Ayaz Khan*, az indiai mozlimok magyarországi delegátusa tollából hosszú cikket közöl Magyarországról. Kiemeli, hogy Budapestet a világ mohamedánjai most is a mohamedánok szent városának tartják. Hosszasan ismerteti ezután a cikkíró a magyar revíziós törekvéseket. Magyarul, majd angol fordításban közli a Magyar Hiszekegy szövegét, felette a budapesti Szabadság tér látképével, az előtérben azzal a köralakú virágággyal, amelynek közepén Magyarország virágokból ültetett térképe látható, szélén pedig ugyancsak virágokból kirakva, a Magyar Hiszekegy szövege olvasható. Igen szép fényképet közöl a lap *Horthy* Miklósról, Magyarország kormányzójáról. Végül a cikkíró annak a reményének ad kifejezést, hogy mielőbb megvalósul a magyarok vágya: Magyarország feltámadása.

— **A budapesti tanítók és tanárok segélyző egylete** a napokban tartotta közgyűlését, amelyen *Kindlovits* Pál megnyitó beszéde után *Geréb* Nándor, *Vecsey* Géza, *Huszti* József és *Szilas* Ágoston jelentéseket tettek. *Ferenczy* József 24 tanító és tanár gyermekének 50—100 pengős ösztöndíjakat osztott ki. A részleges tisztújítás során *Geréb Nándort alelnökké, Móra* Józsefet titkárrá, *Békéssy* Károlyt és *Tolmár* Lászlót igazgatótanácsi tagokká és *Némethy* Bélát a számvizsgáló bizottság tagjává választották meg.

— **Törs Tibor az Esti Ujság főszerkesztője.** Az *Esti Ujság* szombaton délben bejelentette, hogy a lap főszerkesztői székébe *Törs* Tibor országgyűlési képviselő került. *Törs* Tibor régi, kitűnő ujságíró, a szerkesztői székben kitűnő eredményeket ért el a multban. Nagy kultúrája, kitűnő judiciuma és a mai helyzetben igen fontos politikai mérséklete kiválóan alkalmassá teszi a reá váró feladatok sikeres megoldására.

— **Friedrich István körútja az eleki választókerületben.** *Friedrich* István vasárnap reggel az eleki választókerületbe utazik, résztvesz *Reibel* Mihály beszámoló gyűlésein, *Reibel* társaságában végigjárja a kerület községeit. *Friedrichet* több kereszténypárti képviselő elkíséri.

— **Kölcsönkérnek Debrecentől négy szobrot a párizsi magyar pavillon számára.** *Debrecenből* jelentik: A párizsi világkiállítás magyar pavillonjának parkjában a debreceni *Déri Múzeum előtt lévő négy hatalmas bronzszobrot akarják felállítani.* Ezek a szobrok az első modern magyar parkdíszítő szobrok, amelyeknek alkotója *Medgyessy* István. A kiállítás magyar kormánybiztosa megkereséssel fordult Debrecen városához a szobrok *kölcsönadása* ügyében. A döntésre hivatott kisgyűlés elé a város vezetősége pártolólag terjeszti a kérelmet.

— **Az OTI** értesíti az érdekelteket, hogy hivatalaiban április 5-én, hétfőn, *munkaszünet* lesz. Az ezen a napon esedékes segélyeket az intézet április 6-án, kedden fizeti ki. Az orvosi rendelőintézetekben az intézet április 5-én, a szokásos rendelések helyett délelőtt *10 órától 12 óráig ügyeletes orvosi szolgálatot* tart.

— **A Szarvasi Öregdiákok Bartóky-emlékünnepe.** A Szarvasi Öregdiákok Szövetsége szombat este ünnepet rendezett az Alkotmány vendéglőben, első elnökének, *Bartóky* Józsefnek emlékezetére. *Raffay* Sándor püspök köszöntötte az est vendégeit, majd *Czettler* Jenő Bartóky-serlegével a kezében mondotta el emlékbeszédét. Kifejtette, hogy Bartóky államférfi volt, miniszteri tárca és mandátum nélkül is. Tisza István konzervatív liberalizmusának volt a híve, szerette Kossuthot és ismerte népét. Analitikus tehetsége és kritikai érzéke a törvénykönyv lapjait valósággá váltotta.

FENYVES-NAPTÁR
A naptárból látható... hogy mi a nagy szenzáció!

HÉTFŐ 5 — 3/4-es Paletó divatos szövetekből 19.50
KEDD 6 — Blúz és alj csinos fazónok, jó minőségek A két darab összesen: 9.60
SZERDA 7 — Női ruhakelmék egyszínűek és mintázottak 1.90
CSÜTÖRTÖK 8 — Női glasszékesztyű fehér, 2-gombos fazónban 1.50
PÉNTEK 9 — Mosókelmék különböző tavaszi ujdonságok -.98
SZOMBAT 10 — Női harisnyák finom minőségek, kis gyári hibával -.98

Eladás mennyiség és időbeni korlátozás nélkül.
KÁLVIN TÉR 7
Kérje képes áriegyzékünket.

Ha influenzája van, gondoskodjék arról is, hogy gyomra és belei a természetes »Ferenc József« keserűvíz használata által gyakran és alaposan kitisztíttassanak. Az orvosok ajánlják.

LUKÁCS BÚTOR Dohány u. 30
Oriási választék. Fizetési kedvezmény

Családi értesítések:

Waldmann Klára
és
Polacsek Pál
a Hungária Konzervgyár igazgatója
a mai napon déli 12 órakor a dohányuccai nagytemplomban házasságot kötnek

Reich Zsuzsi
és
Wahl Pál
házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett

Pollák Irént
Kispesten eljegyezte
Boros Béla
Szabadka
(Minden külön értesítés helyett)

Domán Edith
és
dr. Kemény Imre
orvos Salgótarján, jegyesek
(Minden külön értesítés helyett)

Kertész Irén
gyak. tanárnő Hódmezővásárhely
és **dr. Váradi Miklós**
orvos Szeged, jegyesek
(Minden külön értesítés helyett)

Dubay Éva
és
Szentiványi Gábor
szombaton este tartották esküvőjüket a tabáni plébániatemplomban

Bolgár Lenke
és
Schwimmer Dezső
jegyesek
(Minden külön értesítés helyett)

Schwarcz Ettát
Kalocsáról eljegyezte
Matheser Ernő
fakereskedő Kistelek
Minden külön értesítés helyett

Róna Erzsébet
Budapest—Kőbánya és
Láng Rudolf
e hó 3-án házasságot kötöttek
Minden külön értesítés helyett

Schwartz Erzsike
Szendrő és
Friedmann Jenő
Szikszó, jegyesek
(Minden külön értesítés helyett)

Sillerer Esztert
Mezőtúrról eljegyezte
dr. Ritter Miklós
(Minden külön értesítés helyett)

Singer Böske
Bodony és
Kohn László
Bocsárlapujtó, jegyesek
(Minden külön értesítés helyett)

Gárdos Magda és
dr. Kellermann Pál
ügyvéd e hó 8-án, csütörtökön ½1 órakor a Hősök templomában házasságot kötnek.
(Minden külön értesítés helyett)

Keller Rózsikát
(Salgótarján) eljegyezte
Wohl Ernő
(Szerencs)
(Minden külön értesítés helyett)

Dr. Braun Pál
ügyvéd, hírlapíró és
Katona Edit
Katona Bertalan bankigazgató és neje leánya jegyesek

Halmi Márta
és
Keszler István
gimnáziumi tanár
jegyesek

Berkovits Erzsébet
és
dr. Schweitzer Iván László
(Newyork)
házasságot kötöttek

Friem Olga
Tápszentmiklós
Kálmán József
Bánhida, jegyesek
(Minden külön értesítés helyett)

Spierer Olga
Sellye és
Hónig Mihály
Dunaszekcső, április 4-én délután 2 órakor Sellyén az izr. templomban tartják egyházi esküvőjüket

Erdős Panni
Szolnok és
Hajdu Mihály
fakereskedő Túrkeve, e hó 11-én házasságot kötnek Szolnokon
(Minden külön értesítés helyett)

Wóhl Mariska
Goldmann Jenő
jegyesek
Pásztó—Jobbágyi

Spitz Klára
Krasznokvajda és
dr. Schleier Lajos
Sátoraljaújhely, 1937 ápr. 11-én Miskolcon tartják esküvőjüket
(Minden külön értesítés helyett)

— **50 éve** üveget, porcellánt **Handelsmanntól**, Rottenbiller ucca 35.

— **Jegyespárok:** Új kötelességek várnak **rátok. Súlyos** felelősség nyugszik vállatokon. A mindennapi élet gondjai és küzdelmei között segédkezet nyújt számotokra: *az életbiztosítás.*

— **A Dunába esett két munkás a Margithíd építésénél.** Szombat délben a Margithíd alatt csónakon evezett a hídátépítési munkálatok két munkása, *Petrovics* János és *Bot* János. A csónak *örvénybe került*, felborult, *a két munkás a vízbe esett.* A hídépítési munkálatok mentőcsónakja és a motoros mentőőrség mentette ki a munkásokat a Dunából.

— **Hamburgi gyermekrablót fogtak el Kelebián.** *Kelebiáról* jelentik: Néhány nappal ezelőtt egy vendégfogadóban csak németül tudó férfi szállt meg. Német állampolgárnak mondotta magát és a vendégkönyvbe a Rudolf *Pietsch* nevet írta. A csendőrség megállapította, hogy Hamburgban *körözőlevelet adtak ki Pietsch ellen gyermekrablás miatt.* Őrizetbe vették.

Csillárt Meteor csillárgyár
üzleteiben vásároljon! ● 12 üzlet
Központ: Podmaniczky ucca 27.

Epeda
rugós matrac
mindent kibír!

10 évi írásos jótállás
Közjegyzői okirat igazolja, hogy az Epeda rugós matracot a 20 tonnás gőzhenger sem töri el.

— **Az iskolák nyári szünete.** *Hóman* Bálint kultuszminiszter körrendeletet adott ki, amelyben — a felső mezőgazdasági iskolák, felső ipariskolák, ipari szakiskolák és ipariskolák kivételével — az összes iskolákra vonatkozóan *megállapította az iskolaév időtartamát.* Az első tanítási nap szeptember 10-ike helyett *szeptember 4-ike*, az utolsó tanítási nap június 14-ike helyett *június 7-ike.* A tanév ünnepélyes megnyitása az első tanítási napot megelőző napon történik, az évzáró vizsgálatokat, illetve összefoglalásokat az utolsó tanítási napot követő hat nap alatt kell megtartani. Ha a tanuló szülője vagy gondozója az iskola igazgatójánál bejelenti, hogy a tanulót nyaralni kívánja vinni, *az iskola igazgatója köteles a tanulót az évzáró vizsgát, vagy utolsó összefoglalást követő napon, de legkésőbb június 15-én elbocsátani.* Az alakuló értekezlet a javító, pótló és magánvizsgálatokat, a folytatólagos és pótbeírásokat az ünnepélyes megnyitást megelőző öt hétköznapon kell megtartani. A rendelet *a következő tanévekre is érvényben marad.*

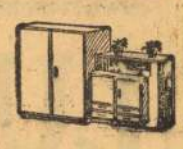
— **Első nyilvános kihallgatásán a pápa 400 fiatal házaspárt fogadott.** *Vatikánvárosból* jelentik: Megható külsőségek közt folyt le szombaton *a pápa első nyilvános kihallgatása* betegségének kezdete óta. A szentatya *négyszáz fiatal házaspárt* fogadott, mégpedig nem a konzisztóriumi teremben, amely kicsi lett volna, hanem a fejedelmi teremben. A pápa megjelenésekor áhitatos csendben mindenki letérdelt. XI. Pius rövid beszédet mondott és hangsúlyozta, mennyire örül, hogy olyan hosszú idő után ennyi fiatal házaspárt fogadhat első ízben ismét.

— **Gróf Chambrun teljesen felépült.** *Párizsból* jelentik: Gróf *Chambrun* volt római francia nagykövet, aki ellen Madeleine de Fontanges revolveres merényletet követett el, *teljesen felépülten elhagyta a kórházat*, ahol március 17-e óta ápolták. Jóllehet *Fontanges* asszony hangoztatja, felelősségének teljes tudatában követte el tettét a vizsgálóbíró elhatározta, hogy a merénylőnőt *orvosi vizsgálatnak veti alá annak megállapítására, hogy beszámítható-e.*

— **Hétfőn az Iparművészeti Múzeumból temetik Tormay Cecilt.** *Tormay* Cecilt *április 5-én félnégy órakor temetik.* A kultuszminiszter úgy intézkedett, hogy a gyászszertartást *az Iparművészeti Múzeum palotájában tartsák*, a koporsót a Kerepesi temetőben földelik el. Az engesztelő szentmiseáldozatot április 6-án délelőtt 10 órakor mutatják be a ferencrendiek belvárosi templomában. Tormay Cecil halála alkalmából *Hóman* kultuszminiszter, mint a Corvin-testület elnöke, részvéttáviratot intézett *Tormay* Géza államtitkárhoz. A Corvin láne és Corvin koszoru tulajdonosainak testülete külön gyászjelentést adott ki az írónő haláláról. *Szendy* polgármester részvéttáviratot küldött Tormay államtitkárnak és a Magyar Aszszonyok Nemzeti Szövetségének.

— **Sikkasztás miatt elítéltek két ügyvédet.** Két ügyvéd szerepelt szombaton a büntetőtörvényszék előtt sikkasztással vádoltan. Dr. *Dobrovszky* Nándor ügyvéd *Merschitz* Kálmán egyesbíró elé került, mert *egyik ügyfelének négyszáz pengőjét magának tartotta meg.* A törvényszék ezért *egyhonapi fogházra* ítélte. Dr. *Hauszmann* László ügyvéd bűnperét a *Krayzell*-tanács tárgyalta. Ellene még *okirathamisítás* miatt is vádat emelt az ügyészség. Hauszmannt *negyhónapi fogházzal* sujtották, de a törvényszék elrendelte *azonnali szabadlábrahelyezését. Egyik ítélet sem jogerős.*

— **Ítélt a csongrádi alispán a két szolnoki városi tisztviselő fegyelmi ügyében.** *Szentesről* jelentik: A megyenázán szombaton kezdte tárgyalni *Csergő* Károly alispán mint elsőfokú fegyelmi bíró *Fazekas* Ákos szolnoki városi adótiszt és *Keresztfalvy* Oszkár aljegyző ügyét. A vád szerint Fazekas a 6 filléres házbérvallomási ívekért 10 fillért szedett be és a bevétel egy részével *nem számolt el.* Keresztfalvy pedig mint hivatalfőnök a visszaéléseket *tűrte.* Fazekas azzal védekezett, hogy jóhiszeműen járt el, tudomása szerint nem cselekedett törvénytelenül és *egyetlen fillért sem tartott meg magának.* Keresztfalvyt azzal is vádolták, hogy tűrte *Kerék* Sándor visszaéléseit az adóhivatalnál. Keresztfalvy azonban igazolta, hogy Kerék visszaéléseiről *azonnal jelentést tett Tóth* Tamás polgármesternek. Csergő Károly alispán Fazekas Ákost *400 pengő pénzbüntetésre ítélte*, Keresztfalvy Oszkárt pedig hivatali hanyagságért *dorgálásban* részesítette és állásába *visszahelyezte.*

Alapítva 1885
Színes hall, villa, kombinált szoba, konyha, részletre is, Lapidesnél, Nagymező ucca 8. (Teréz templomnál)

— **A főváros küldöttsége átadta Herczeg Ferencnek Budapest díszpolgári oklevelét.** A főváros közgyűlése *Herczeg* Ferencet díszpolgárrá választotta. Akkoriban küldöttség adta tudomására a nagy írónak a főváros elismerését. *Szendy* Károly polgármester külön díszoklevelet készíttetett *Végh* Gusztáv művésszel. A gyönyörűen kiállított díszoklevelet most adta át az írónak *Schuler* Dezső alpolgármester s *Némethy* Károly közművelődési tanácsnok.

— **Ravasz püspök az egyéniség és a nemzet gondolatának kialakulásáról.** Az Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Bethlen Gábor Köre *kolozsvári megalakulásának harmincötesztendős és szegedi fennállásának tízéves évfordulója alkalmából* jubileumi estét rendezett Szegeden. Ravasz László püspök mondott beszédet az egyéniség és a nemzet gondolatának kialakulásáról. Hangoztatta, hogy a középkorban kialakult egy világielfogás, amely szerint *mindenki tiszteletben tartja mások szabadságát.* A 19. században az erősebb, a durvább tért nyert a gyávákkal szemben. A világháború széttörte az előző kor alkotásait, újra szükségessé vált a közösség gondolata. Az életközösségek között négyféle típust találunk. Az egyik a *török nacionalizmus*, amely Törökországot maról holnapra modern európai állammá akarja tenni, a másik a fasizmus, amellyel együtt jár a régi Imperium Romanum feleleventése. Hangoztatta, hogy a *fasizmusban* a legkevesebb a forradalmi elem. A harmadik típus *a germán szellem*, amely tele van romantikával, ködös, lobogó, szenvedélyes. A negyedik típus, amely főleg az orosz lélekben fejlődött ki, *a bolsevizmus.* Jellemző rá a könyörtelen radikalizmus, amellyel máról holnapra érvényesíteni akarja programját. A bolsevizmus új világrendet, új társadalmi rendet kíván megvalósítani, a legádázabb istentelenséget hirdeti és ki akarja irtani a vallást az emberekből. Hiába próbálják azonban megtörni *az egyéniséget, mert az a világ szerkezetébe beleszámított törvény.* Beszédét azzal fejezte be, hogy a magyar ifjúságot lovaggá ütötte az Örökkévaló keze, a magyar ifjúság hivatott egy darabka magyar földet, a szebb magyar jövendőt meghódítani, ezért érdemes tanulnia, éheznie, élnie és meghalnia.

— **Az autószezón első versenyei.** Az autó és motorkerékpár versenyzők április közepén kezdik meg az idei szezónt. Április 18-án országúti és terepversenyen, 25-én a kezdők versenyén, *május 9-én* pedig *a motorkerékpáros nagydíjon* vehetnek részt az autó- és motorsport hívei.

— **Vízesőrepedés a Szabadság téren.** Vasárnapra virradó éjszaka egy órakor a Szabadság tér és a Nádor ucca sarkán *vízcsőrepedés történt.* Eddig még meg nem állapított okokból a fővezeték csöve megrepedt és a repedés következtében szétnyílt aszfalton keresztül *a víz hatalmas sugárban lövelt ki.* A Vízművektől azonnal kivonultak és néhányperces munkával elzárták a megrepedt főcsövet. *A Szabadság tér környékének vízszolgáltatását be kellett szüntetni.* A Vízművek emberei a hajnali órákban dolgoznak a Szabadság téren és remélik, hogy a vízcsőrepedést rövid időn belül meg tudják javítani, úgyhogy *vasárnap a korai délutáni órákban a környéken akadálytalanul tudnak vizet szolgáltatni az épületekben.*

= **Miért tanácsos most osztálysorsjegyet venni?** Mert a hivatalos szabályzat szerint a sorsjegyeknek egy későbbi osztályhoz való vásárlásánál az előbbi lejátszott osztályok betéteit is meg kell fizetni, tehát sokkal célszerűbb a sorsjegyeket már az első osztály húzása előtt megvenni, hogy a kedvező nyerési esélyeket teljes mértékben kihasználhassa és hogy ne veszítse el egyetlenegy osztály nyereményeire való igényét se. *Mindenkinek és minden sorsjegynek egyforma a nyerési esélye.*

= **Legfőbb ideje!** A nagy kereslet miatt ne az utolsó napon, hanem még ma rendelje meg a sorsjegyeket *Dörge* Frigyes bank rt.-nál, Kossuth Lajos ucca 4. Hivatalos árak: Egész 28, fél 14, negyed 7 pengő. Rendelhet levelezőlapon vagy telefónon: 1—898—80. A húzások szombaton, 10-én kezdődnek.

= **Eljön az idő,** amikor sajnálni fogja, hogy elmulasztotta a kedvező alkalmat és nem vásárolt osztálysorsjegyet a népszerű *Ittner és Társa* főárusítóknál, Teréz körút 19. Rendeljen még ma egy szerencseszámot levelezőlapon vagy telefónon: 1—287—43. Sürgönycím: »*Ittnyer*«.

= **Urak!** Három méter 140 cm. széles minőségű divatos férfiöltönyszövetet, sötétkék és fekete színben is, hozzávalóval együtt 32 vagy 29.88 pengőért kaphatnak az *Olcsó Maradék Szövet- és Textilraktárban*, Király ucca 32, sarokház (csak az udvarban). Postai megrendeléseket 40 év óta lelkiismeretesen teljesítünk.

= **Döntő pillanat.** Mindnyájunk életében döntő pillanat lehet az az időpont, melyben megvesszük a legújabb m. kir. osztálysorsjátékra érvényes, nagy nyerési esélyt nyujtó sorsjegyet. Török A. és Társa Bankház Rt. (Budapest, IV., Szervita tér 3) a közelmultban érdekes körleveleket küldött olvasóink címére. A nyereményhúzások már szombaton, április 10-én kezdődnek, ezért ajánlatos a rendelést a Török Bankháznál azonnal eszközölni. Az elérhető legnagyobb nyeremény hétszázezer pengő. Sorsjegyárak: Egész 28, fél 14, negyed 7 pengő.

= **Erősebb testalkatú hölgyek** is vásárolhatnak jó szabású kész ruhát, kabátot és fehérneműt. A Kálvin téri Fenyves Áruház nagy súlyt helyez arra, hogy a molett hölgyek is époly nagy választékot találjanak kész ruhák, kabátok és fehérneműkben. Kaphatók pl. extra nagyméretű műselyem, krepdesin és marokén ruhák 9.80 pengőért, extra nagyméretű divat szövetruhák minden színben 13.80 pengőért, extra nagyméretű kötött ruhák 11.80 pengőért. Legújabb képes árjegyzékét a cég kívánatra díjtalanul küldi meg.

= **Bőrkiütés,** viszketegség, pattanásos arcbőr esetében 3—4 napon át 1 pohár Mira keserűvíz kitűnően hat.

Kühnel-Szabó József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1900 JUN 11

Hajdubiharmegyei Népujság

vükön szólhasson hallgatóihoz.

1027

PÁRIZS. Kühnel-Szabó József grafikáiból és festményeiből kiállítás nyílt Párizsban a Saint Germain des Prés-i Case d'Art galériában. Tímár György költő, a magyar Pen Klub titkára, a párizsi Magyar Intézetben előadást tartott „Francia költészet—magyar költészet" címmel.

WASHINGTON. A nevadai

ontos feladat

teni a m

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

JUN 1 '72

VAS NÉPE

Kühnel-Szabó József

KALEI

Case d'Ar
György kö
Klub titká
gyar intéz
tott „franci
gyar költés

rők szerint Vietnamról, a NATO válságáról és Dél-Rhodesiáról.

PÁRIZS

Kühnel-Szabó József grafikáiból és festményeiből kiállítás nyílt meg Párizsban a Saint Germain Aes Prés-i

BUENOS AIRES

Buenos Airesben mintegy

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Kühnel - Szabó József

CSONGRÁD MEGYEI HIRLAP

1966 JUN 1.

1021

Magyar művészek Párizsban

Kühnel-Szabó József grafikáiból és festményeiből kiállítás nyílt meg Párizsban a Saint Germain des Prés-i Case d'Art galériában. Timár György költő, a Magyar Pen Club titkára, a Párizsi Magyar Intézetben előadást tartott „francia költészet — magyar költészet" címmel. (MTI)

Nocsak! Kis gyaloglás után újabb tábla biztat, hogy már nem sokáig kell fárasztanunk lábainkat, megérkezünk az üdv színhelyére, márcsak kétszáz méter... már magunktól számolunk, nem is tudjuk pontosan, hány métert mutatnak a táblák, még

Beszélgetés a rendőrtiszttel, aki főkapitányi dicséretet kapott megyeri bravurjáért

„Igyekeztem lecsillapítani a tomboló publikumot"

A főkapitány — mint a *Magyarország* beszámolt róla — napiparancsban dicsérte meg a rendőrség egyik tisztjét, aki husvétvasárnap délután a megyeri lóversenypályán tapintatos fellépésével nagy botrányt akadályozott meg. Dr. *Nagy* Imre rendőrfogalmazó ez a kitünő rendőrtiszt. Vasárnap *ügyeletes szolgálatot* teljesített *Megyeren.* Az egyik startnál hiba történt. A tömeg tombolt és ha dr. *Nagy* Imre tapintatos módon nem veti magát közbe, *a 8000 főnyi közönség talán szétszedte volna a lóversenyteret.*

A kitüntetett rendőrtiszt *a főkapitányság egyik legszerényebb tisztviselője, 38 éves és hétköznapjain a főváros tolvajait üldözi.* Az alvilág »elsőszámú közellensége« dr. *Nagy* Imre, aki mérhetetlen szigorral fogdossa össze a külvárosok kocsmáiban meghúzódó betörőket és tolvajokat.

— Semmi rendkívüli nem történt — mondja szerénykedve a *Magyarország* munkatársa előtt dr. *Nagy* Imre. — Csak kötelességemet teljesítettem...

Hosszas unszolásra kezdi el az érdekes történet elbeszélését.

— Utasításomhoz híven *az első helyen* álltam. Az első és második hely között *elválasztó korlát* van, ennek a korlátnak a közelében helyezkedtem el. Egyszer csak láttam, hogy *még a futam előtt három ló lovas nélkül érkezik a célhoz.* Felismertem a helyzetet; *a start nem sikerült.* Láttam, hogy *két ló elfut a lóversenytérről Alag felé,* ekkor már tudtam, hogy ezek a lovak nem igen vesznek részt a versenyben. Leírhatatlan izgalom vett erőt az embereken, *a 8000 főnyi embersereg morajlani kezdett. Már láttam, hogy baj lesz.* Azonnal telefonhoz siettem és a rendőrfőparancsnokságról *erősítést kértem, mert tudtam, hogy öt rendőrrel, ennyien voltak kivezényelve, nem tudok rendet teremteni.*

— Néhány pillanattal később *négy ló helyett két ló állt starthoz.* A fogadók egyrésze *az elfutott lovakra* fogadott, most ezek a pénztárakhoz rohantak, hogy »lefedezzék« magukat és meg akarták fogadni a startnál felállt két ló közül valamelyiket, hogy *legalább az elveszettnek hitt pénzük egyrészét esetleg visszanyerjék.* Igen ám, csakhogy az történt, hogy a *pénztárak ekkor nem működtek.* Egy-két pénztár néhány pillanatig még kiadott tiketteket a starthoz állt lovakra, de ez csak rövid ideig tartott, ők is *beszüntették a fogadások átvételét.*

— A két lovat elindították. Ekkor kezdődött a lárma, kiabálás és ordítozás, mert a közönségnek nem volt ideje és módja fogadni. A két lóval lefutották a versenyt. Tudtam, hogy ez *megfelel a versenyszabályoknak, de a közönség tombolt,* mert a publikum legnagyobb része már elveszettnek hitte pénzét. Hangosan követelőztek: *semmisítsék meg a versenyt.*

— Amikor ezt hallottam, felkerestem az igazgatóságot és információt kértem: *lesz-e intézkedés a tömegszenvedély elfojtására?* Azt a választ kaptam, és más választ nem is kaphattam, hogy *a versenyt a versenyszabályok értelmében futották le, ez all right, semmi rektifikációnak helye nincs.* Visszamentem helyemre. Néhány pillanattal később az igazgatóság döntése a közönség tudomására jutott és ekkor a tömeg *közáport zudított a második helyen lévő totalizatőrpénztárak ablakaira.*

— Az én szerepem annyi volt, hogy *egyedül igyekeztem lecsillapítani a tomboló publikumot és arra kértem a zajongókat és ködobálókat, akikkel szembeszálltam a kivezényelt rendőr nem is tudott, hogy várjanak türelemmel,* majd én közbevetem magam és néhány perccel később közölni fogom az emberekkel a döntést. Kiabáltam természetesen, hiszen a tömeg nagyon zajongott és megigértem nekik: bár nem tudtam, hogy igéretemet be tudom-e tartani, hogy *kedvező döntést próbálok szerezni.*

— Futva igyekeztem az igazgatósági iroda felé, amikor észrevettem, hogy *az óvást jelző gömb felemelkedik.* Magam nem nyúltam a gömbhöz és nem is adtam olyan utasítást, hogy az *all right*-et jelző piros gömb helyett az óvást jelző *kék gömböt húzzák fel.* Ekkor már az igazgatóság tagjai jöttek fel a toronyból. *Rendőröket vezényeltem mellé jük, hogy oltalmazzák őket, mert a tömeg rájuk akarta magát vetni.* Megkérdeztem mi az igazgatóság véleménye és intézkedése: a válasz az volt, hogy *a két elszabadult lóra elhelyezett összegeket az igazgatóság visszafizeti.* Ezt ők megafonon ki is hirdették, mire *a közápor elállt, a szitkozódások megszüntek, a tömeg lecsillapodott.*

— Ebben a pillanatban érkezett meg a rendőrfőparancsnokságról a rendőri készenlét, de hála Istennek, már nem akadt dolga. Rossz gondolni is arra, hogy mi történhetett volna, ha az igazgatóság nem változtatja meg eredeti elhatározását, mint ahogy nem is lett volna kötelessége a versenyszabályok értelmében az óvást kihirdetni.

A Lovaregylet — és ez új adat a husvétvasárnapi események krónikájában — átiratban kérte a főkapitányságot, hogy *nyomozzák ki azokat,* akik *becsületsértő szavakat* kiáltoztak a lóversenypályán és akik *közáporral* bezúzták a totalizatőr pénztárak ablakait. A rendőrség a nyomozást természetesen megindítja, bár nem valószínű, hogy annak eredménye lesz. A husvétvasárnapi szomorú események egyetlen eredménye: *egy kiváló rendőrtiszt megmutatta, hogy milyen az igazi rendőr.*

Sz. I.

Konzilium Németh Mária betegágyánál

Bizonytalan ideig nem léphet fel

Tegnap megírtuk, hogy *Németh* Mária, aki *lemondta csütörtökön a Városi Színház előadását,* jobban van és már sétálgat is a Svábhegyen. A művésznő állapota ma reggel váratlanul rosszabbra fordult. A kora délutáni órákban a szanatóriumban konziliumot tartottak. Az orvosi tanácskozáson résztvett dr. *Polatschek* Elemér egyetemi magántanár is. A konzilium eredményeképpen *az operaénekesnő egyelőre nem léphet fel, úgyhogy a »Josephine császárné« ma esti előadását is kénytelen volt lemondani.*

A kamaraénekesnő betegsége rendkívül súlyos helyzet elé állította a Városi Színházat. Ma estére úgyszólván minden jegy elfogyott. *Föld* Aurél, a színház igazgatója, ebben a pillanatban azt sem tudja, hogy mikor tűzheti ismét műsorra a Kálmán-operettet, mert *Németh Mária az elterjedt hírek szerint bizonytalan ideig nem léphet fel.*

Sztrache főügyész nyilatkozik a villamosjegy csalásról

A *Magyarország* is részletesen megemlékezett arról a *feltűnéstkeltő ítéletről,* amelyet *Gamberszky* Guidó törvényszéki egyesbíró hozott egy villamosjegycsalás ügyében, felmentve a vádlottat az ellene emelt vád és következmények terhe alól azzal az indokolással, hogy *a villamosjegy bemutatóra szóló jegy, az egy órán belül bárki által használható és ebből a villamostársaságnak jogtalan kára nem származik.* A vádlottat az ügyészség azzal vádolta, hogy *elhasznált és a földről felszedett villamosjeggyel utazva, a villamostársaság kárára csalást követett el.*

Az ügyről ma *Sztrache* Gusztáv főügyész, a budapesti főügyészség elnöke a következőket mondotta a *Magyarország*-nak:

— *A főügyészség álláspontja az elhangzott ítélettel egyáltalában nem egyezik.* Az a jegy, amelyet valaki eldobott, *értékét veszti.* Aki tehát ilyen értékét vesztett jeggyel utazik, az a villamostársaságot tévedésben tartja oly irányban, hogy érvényes jeggyel utazik, tehát *a társaságnak kárt okoz.* A közlekedési vállalat kimondhatja, hogy *csak egy személy használhatja a jegyet* és az a jegy másra át nem ruházható.

— Az ilyen villamosjegycsalási ügyeket rendszerint a járásbíróság tárgyalja. Ez az ügy csak azért került a törvényszék elé, mert *a vádlott csalásért már többször volt büntetve,* így villamosjegy csalási ügye is *büntetté minősült,* amelynek *a minimális büntetése hathónapi börtön.* A multban is hoztak már villamosjegycsalási ügyekben felmentő ítéleteket, ezeket azonban *a tábla mindig megváltoztatta* és kisebb-nagyobb büntetéseket szabott ki. *Meggyőződésem, hogy a felsőbíróság ezt az ítéletet is meg fogja változtatni.* Amennyiben a bejelentett fellebbezés folytán az ügyiratok hozzám kerülnek, *a bejelentett fellebbezést feltétlenül fenn fogom tartani.*

Aranyórát lopott a Hungária evezősházában egy fiatalkorú ál-jogász gimnázista

Néhány nappal ezelőtt a *Hungária Evezős Egylet* margitszigeti klubházában az egyik tag aranyórája eltűnt. A károsult sportember tréningen vett részt társaival és az óra eltűnését akkor vette észre, amikor a vízről visszatérve, felöltözött.

Az egyesület jelenlevő tagjai azonnal felajánlották, hogy *alkalmazzanak személyi motozást.* A klub egyik tisztviselője hajtotta ezt végre és legnagyobb meglepetésére *az órát megtalálták az egyesület egyik tagjánál, aki egy államvasúti tisztviselő fiatalkorú fia.*

A fiatalember azzal jelentkezett az egyesületnél, hogy *egyetemi hallgató, jogász* és ezért vették fel. Nemrég már ki akarták zárni a tréningekből, mert állandóan *pontatlanul* jelent meg. Amikor az órát megtalálták nála, *sápadtan vallotta be, hogy ő a tettes.*

Az első pillanatban meg akarták verni a »jogász«-ként szereplő 17 éves VII. gimnazista fiút, de aztán úgy határoztak, hogy *átadják a rendőrnek.*

A megtévedt diákot előállították a főkapitányságra, őrizetbe vették, majd átkísérték a *gyermekbíróságra,* amely ítélkezik fölötte.

„Nincsen pénze" „De majd lesz"!
VÁSÁROLJON OSZTÁLYSORSJEGYET
HÚZÁS ÁPRILIS 10-ÉN
Dörge
BANK R.T. BUDAPEST KOSSUTH LAJOS U.4
Rendeljen még ma!
Levelezőlap is elegendő.
Telefon: 1-898-80
Hivatalos árak
1/8=3½; 1/4=7, 1/2=14, 1/1=28 pengő
Az összes nyereményeket azonnal kifizetjük.
8 órától 6 óráig egyfolytában nyitva.

WACHA JÁNOS
kalaposmester, IV., Múzeum körút 43. Alapítva 1845
Legújabb tavaszi divatkalapújdonságaim megérkeztek.

Talajvíz, falnedvesség, salétrom, gomba ellen
megbízható és biztos szigetelőanyag a
teljesen szagtalan, fenér
„BIBER-F" már hazai gyártmány!
Csak eredeti plombált dobozokban fogadja el!
Gyártja: »BIBER«-Művek r.-t., Budapest.

Köszvényes fájdalmaknál

rheumatikus fájdalmaknál, idegfájdalmaknál és fejfájásnál, izületekben és tagokban való fájdalmaknál, valamint meghűléses betegségeknél Togal gyorsan és biztosan hat. Egy kisérlet meggyőz! Togal teljesen ártalmatlan. Minden gyógyszertárban. Pengő 1.80.

A világ egyetlen fehér maharádsájának felesége Hollywoodban tartózkodik

Hollywood, április 3.

(A Magyarország külön tudósítójától.) Sawai indiai tartomány maharádsájának, az egyetlen fehér maharadsának felesége egy hét óta Hollywoodban tartózkodik, hogy tanácsokkal szolgáljon egy filmfelvételhez. Arra ügyel, hogy »*A fehér maharádsa*« című indiai tárgyú film jelmezei és egyházi szertartásai hűek legyenek. A maharani angol születésű nő, lelkesedik a színházért és a moziért, az ő kedvéért a maharádsa színházat építtetett, amelynek számára a maharani színdarabokat is írt. Próbálkozott azzal, hogy Saravatban indiai filmet készítsen, de nem sikerült. *(T.)*

Saját apja gyilkolta meg New Yorkban Gedeon Veronikát?

NewYork, április 3.

(A Magyarország tudósítójától.) Szenzációs fordulatot vett a nyomozás a rejtélyes hármas gyilkosság ügyében. *A rendőrség ugyanis gyanusítottként hallgatja ki a meggyilkolt Gedeon Veronika édesapját, aki elváltan élt feleségétől.* Gedeonnét, mint ismeretes, ugyancsak meggyilkolták és holtan találták az elegáns lakásban Frank *Byrnes* angol férfit is, aki a feltünően szép leány környezetéhez tartozott.

— *Nyomon vagyunk és olyan komoly és súlyos terhelő adatra bukkantunk, hogy a gyanusított letartóztatása küszöbön áll,* — mondotta *Dodge* ügyész, aki résztvesz a vizsgálatban.

A newyorki rendőrség 75 detektívje 24 óra alatt alapos munkát végzett. Kikutatták Gedeon József életét és kihallgatták volt felesége és leánya rejtélyes meggyilkolásával kapcsolatban.

A vizsgálat megállapította, hogy a »*Filozófus Gedeon*«, aki oly nagy nyugalommal jelentette ki, hogy a *családjában történt szörnyű drámát egyszerűen tudomásul veszi*, nem tanusított mindig ilyen »*filozófikus*« magatartást a gyilkossággal kapcsolatban.

A véres tett után következő este ugyanis Gedeon József megszokott bárjában szórakozott. *Sokat ivott és meglehetős idegesen viselkedett.* Az ujságok riporterei megállapították, hogy a bárban tartózkodik. Számos ujságíró és fotoriporter jelent meg, hogy beszéljenek vele, illetve, hogy lefényképezzék. Amikor Gedeon megtudta, hogy mi járatban vannak az ujságírók, *rendkívül dühbe gurult és gorombáskodni kezdett, majd kiutasította a hírlapirókat.* Miután ez nem vezetett eredményre, a *bárasztalról több tárgyat feléjük dobott, majd felkapott egy széket és ezzel akarta őket kikergetni.*

Szerencsére ezekben a percekben megjelent a rendőrség is, amely ugyancsak Gedeont kereste. *A detektívek nyomban bevitték a dühöngő embert a rendőrfőnökségre.* Megkezdték kihallgatását, amely szenzációs eredménnyel végződött. Kikérdezték, hogy hol tartózkodott szombatról vasárnapra virradó éjszaka, azaz a *gyilkosság éjszakáján.* Gedeon József szombat éjszaka 12 óráig tökéletes alibit bizonyított, *éjféltől reggel 8-ig azonban nem sikerült az alibibizonyítás.* A gyilkosságot tudva végleg szombatról vasárnapra virradó éjszaka éjféltől 2 óráig követték el. Newyorkban nagy izgalommal várják a véres dráma nyomozásának további fejleményeit.

Svájci festőnő magyar világa

E. Kühner Ilse, a kiváló fiatal svájci festőnő néhány év óta él közöttünk. Új kiállításán, mely most nyílik meg a *Tamás Galériában*, főképpen magyar élményeiről számol be. Általában megszoktuk, hogy külföldi művészek a magyar nép, a magyar falu iránt érdeklődnek. Ez az érdeklődés rendszerint kimerül a festői népviselet és az ugyancsak festői gémeskutak tanulmányozásában. *Kühner* Ilse érdeklődése másirányú: mélyebb, őszintébb, szociálisabb.

Elsősorban a magyar szegényparaszt érdekli, a »puszták népe«. Ez az érdeklődés több, mint egyszerű művészi kíváncsiság: a lélek belsejéből jövő megrendült együttérzés. Arcképein, kompozicióin a magyar zsellérkunyhók lakói vonulnak fel, munkában, nyomorban felőrölt testű, idő előtt megtört, öregedő földmunkás-asszonyok, megkövülten maguk elé meredő cseléd-anyák, szomorúan vágyakozó tekintetű kisgyerekekkel. Vonalaik nemesen egyszerűek, lényegre törők, színeik finomak, halkak, mély árnyalatokban gazdagok.

Képeinek egy része illusztrációja lehetne azoknak a könyveknek, melyeket mostanában a magyar szegényparasztság sorsáról írnak. De azért Kühner Ilse pikturájában nincs semmi eltökéltség, semmi előre kiszámított tendencia. Egyszerűen csak megérzi, meglátja ennek a népnek sorsát és hangulatait. Szépek a tájképei is, melyekben a magyar föld sok ismeretlen színét és jellemvonását fedezi fel.

Látjuk néhány tengerparti tájképét is: tele vannak frissességgel és azzal a termékeny természet-szeretettel, mely még a legegyszerűbb dologról is újat tud mondani. Őszinte örömmel fogadjuk ezt a szép kiállítást, mely egy erős, önálló fiatal művészegyéniség céltudatos fejlődéséről tanuskodik.

Kellemes meglepetést keltenek egy szinte ismeretlen fiatal szobrász, *Gerő* Gyula szobrai. Éles, nagy jellemző erejű portrék sorozatát állította ki. Van köztük egynéhány, mely a legjobb római portrészobrok nemes hagyományait eleveníti fel. Feltűnést kelt egy finom álló aktja is. (B.)

A gyomorfájás és gyomornyomás, rossz emésztés és fehér nyelvlepedék, halvány arcszín és kedvetlenség igen sok esetben, hamarosan megszűnik, ha bélműködésünket reggelenként egy-egy pohár természetes **Ferenc József keserűvízzel rendbehozzuk.**

Ó XX. század!

Fajok

Buhaui Ali arab őrmester egy párizsi tánchelyiségben felkért egy francia lányt. A lány kijelentette, hogy nem táncol. Később ugyanezt a lányt két fehér katona kérte fel, ezekkel táncolt. Az arab őrmester ezt rossznéven vette, revolvert rántott és agyonlőtte mind a két fehér katonát.

==

Ne legyintsünk...

A newyorki Önálló Hivatásban Dolgozó Nők Szövetsége egy ismeretlen hivétől 1000 dollár adományt kapott, hogy ebből propagandát fejtsen ki »a nőellenes megjegyzések és legyintések ellen«. Az ismeretlen adományozó megírja levelében, hogy hivatalokban, sőt társaságokban is, ha nőt munkaerőről van szó, legyintenek és azt mondják: »Ugyan, ez csak egy nő«. Ez a legsúlyosabb propaganda a nők ellen. Ügyes ötletekkel kellene ellensúlyozni — írja az adományozó.

==

Rájöttek?

Anglia egyik legnagyobb iparvállalatánál, a Vauxhall Motors Ltd.-nek közgyűlésén Leslie Walton elnök többek között a következőket mondta:

— Állandóan csökkenteni akarjuk üzemi költségeinket, de természetesen nem úgy, hogy a munkabéreket leszállítjuk. Erre nem is gondolunk. A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a jólfizetett, gond nélkül élő munkaerő sokkal jobban dolgozik, mint az, aki nyomorog.

==

A gyilkos kegyelete

Stuttgart közelében, Kirchenkirnberg faluban egy 50 év körüli nő meztelen feldarabolt holttestét találták. A rendőrség egyelőre még nem tudta megállapítani személyazonosságát. Néhány nappal később a helység polgármestere nevében levelet kapott, melyben 300 márka volt. A levél szövege így hangzott:

»Kérem, állítsanak ebből a pénzből sírkövet a meggyilkolt számára. Mellékelten megrajzoltam a sírkő tervét. Ezt a feliratot ajánlom: Itt nyugszik egy ismeretlen nő, béke hamvaira! Kérem, hogy a pénzt utasításaim értelmében használják fel. Lelkiismeretemet akarom ezzel megnyugtatni. Kiváló tisztelettel: a gyilkos«. A rendőrség most a levél alapján igyekszik kinyomozni a bűncselekmény tettesét.

==

Még egyszer emigrálnak

A délafrikai kormány kiutasított területéről 2000 német zsidó emigránsot. A menekültek egy évvel ezelőtt kaptak egyévi tartózkodási engedélyt s ezt a kormány nem hajlandó megújítani.

Szomorú vasárnap köszönt a nyári vendéglősre, ha az eső elmossa a vasárnapi bevételt. De a legszomorúbb vasárnapot is vidámmá teheti az *esőbiztosítás*, amely teljes kártalanítást nyujt az elmaradt bevételért.

MAGYARORSZÁG kirakata

Leggyorsabb vacsora
Nagy és Eichner konzerv!

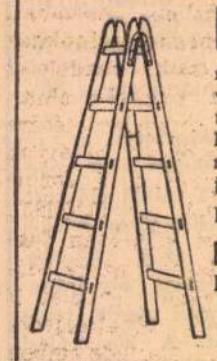
Ezévben is feltűnést keltenek Fehér M. Miksa tavaszi raglánjai.
Elegáns kiállítás, divatos szabás, dús választék!
Szabott árak
Budapest, Károly körút 12
Nézze meg világvárosi kirakatainkat.

ÉRTÉKÁLLÓAN fekteti be pénzét,

ha angol AUSTIN AUTÓT VESZ
ÁRAMVONALAS!
Legkisebb fogyasztású kocsi a kontinensen.
Eladási telep és service BRUCK Tavaszmező u. 22/a. Telefon: 1-370-27

Elsőrendű bútorok a készitőnél, príma kivitel, olcsó ár
Lakásművészeti Műhely
m. Szövetkezet,
IV., Váci ucca 36

RÁDIÓJÁT cseréljük modernizáljuk átalakítjuk rövidhullámra átszereljük.
Kérjen díjtalan ajánlatot
Rádiócentrum
Budapest, VII., Erzsébet körút 5. Telefon 1-416-97

FOKRÓL-FOKRA
nyugodtan léphet, mert a valódi erdélyi bokor tenyőfából készült NE-NA létrák gondos összeépítése révén a használatban teljes biztonságot nyujtanak
Létrák speciális célokra is
NEUMANN NÁNDOR
Budapest, VII., Akácia u. 54.
Telefon: 1-461-50.
NE-NA gyártmányok

E. Kühner Ilse

PH. 934. IV. 22.

(E. Kühner Ilse kiállítása.) *Engel Iván* zongoraművész svájci származású felesége, *Kühner Ilse* festőművésznő a *Mária Valéria-utcai szalonban* rendezett kiállításon mutatkozik be a magyar közönségnek. Egyelőre még tapogatódzó, egyéniségének teljes kifejeződését kereső festőt ismerünk meg Kühner Ilseben, aki azonban máris elárulja, hogy erős, friss színérzéke van, mint grafikus finom és ötletes (nem a linoleummetszetekre, hanem két tusrajzu arcképtanulmányára gondolunk), de egyelőre még nem találja meg magában a festő és grafikus egyensulyát, néhány szép színhatásu festményében rajzhibák mutatkoznak. Örömmel figyelhetjük meg érdeklődését magyar motivumok iránt is. *(f. j.)*

PH. 934. IV. 22.

E. Kühner Ilse

— **E. Kühner Ilse gyüjteményes kiállitása.** Érdekes uj szin művészeti életünk egyhangusodó szintáblázatán. Kühner Ilse, a kitünő zongorás Engel Iványnak igen tehetséges hitvese. Svájci származásu, művészetében pedig mintha München neveltje volna. Nagyon biztos kezü, amellett lendületes előadásu rajzoló. Ebben kevés női művészünk ér föl hozzá. A szinek nyelvén már kevésbé elragadó a beszéde, bár a szinnel tud bánni, s amikor nem sajnálja az elmerülést a szinek világába (például olajjal festett nagy önarcképei), a szinnel való halk beszédnek igen finom példáival szerez örömet a nézőnek. A finomságok keresése egyébként nem természete, ahhoz tulontul siető az előadása is. Az impresszió gyors megragadása, a pilanat hirtelen megállitására törekszik művészetével. Az olajfestéknél meggyőzőbben bánik a pasztellel, amely kezes anyaga és amelynek szinlehetőségeiből sok mindent ki tud aknázni. Néhány nagyméretü linoleummetszete a grafikának ebben a lapidárius beszédü müfajában is járatosnak mutatja. Nem tetszetős művészet ez, inkább torzitó hajlandóságu, de férfias öntudatu és férfi-fölkészültségü, amelyet férfimértékkel kell mérni. Az érdekes bemutatónak a Szépmüvészeti Kiállitások Mária Valéria-utcai két terme a szinhelye. *(e. a.)*

M.934.IV.22.

Kühner Ilse

A TAMÁS-GALÉRIA LXXXIII. KIÁLLITÁSA

V, AKADÉMIA UCCA 8

Van szerencsénk tisztelettel meghívni

Engel Ivánné **Kühner Ilse**
festőművész

Gerő Gyula
szobrászművész

gyüjteményes kiállitására,

amely április hó 4-én, vasárnap délelőtt 10 órakor nyilik meg. Nyitva április 14-ig, hétköznap délelőtt 10 órától délután 6-ig és vasárnap délelőtt 10 órától 2 óráig.

Ez a meghívó a kiállítás bármely napján 2 személyre belépőjegyül szolgál.

CODEX NYOMDA

TAMÁS-GALÉRIA KIÁLLITÁSAI

AKADÉMIA UCCA 8

MŰSZAKI KÖZPONTI BERMENTESÍTŐ
1957 APR. – 1.
BUDAPEST

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Király Kálmán úr

Ő

Tiszteletével

Kühner Ilse

937 **PESTI NAPLÓ** IV. 4.

— **Az igazságügyminiszter hazaérkezett és átvette hivatala vezetését.** *Lázár* Andor igazságügyminiszter husvéti pihenőjéről, amelyet Dubrovnikban (Raguzában) töltött el, szombaton *visszaérkezett és átvette hivatala vezetését.*

— **Új kiállítás a Tamás-Galériában.** A Tamás-Galéria vasárnap nyiló kiállításán két fiatal művész vonul fel új munkáival. A nagyközönség számára mindkettőnek neve meglehetősen ismeretlen; munkásságukra azonban feltétlenül fel kell figyelnünk: a jelek szerint komoly művészi pálya áll előttük. E. *Kühner* Ilse, a néhány éve Magyarországon élő svájci festőnő nagy és bizonyos mértékben egyenlőtlen értékű anyaggal szerepel. Olajfestményei helyenként egyhangúak, a merev, bús arcok rajza itt-ott már modorossága téved. Viszont annál frissebbek és hangulatosabbak tájképei *(Valsantamarina, A mólón);* grafikái pedig néhány odavetett vonással igen sokat mondanak és a művész legőszintébb megnyilatkozásainak hatnak. — *Gerő* Gyula a másik kiállító; nagyon jó megfigyelőkészségre valló szobrai formában és tartalomban erőteljes, egyéni hangot ütnek meg. *Leány maszkkal* című aktja finom elgondolásával, néhány portrészobra művészi hűségével tűnik fel. *(k. i.)*

Kühner Ilse

H. BH. 937. IV. Y.

* **(A Tamás Galéria kiállítása.)** Gyüjteményes kiállítást rendezett a Tamás-Galéria *Engel* Ivánné *Külner* Ilse festőművésznő és *Gerő* Gyula szobrászművész műveiből. A gazdag képsorozat a kiváló fiatal svájci művésznő tehetségét mutatja, aki csak néhány év óta él nálunk, de máris szerelmese a magyar földnek. Különösen a tájképei szépek, amelyekben a színes magyar vidéket festi nagy-nagy szeretettel. A kiállítás másik szereplője az eddig kevésbé ismert *Gerő* Gyula, aki a római portrészobrokhoz hasonlóan ábrázolja figuráit. Szépek szoboraktjai is.

Kül Pál szobrász

a Stúdió '42 kiállításon három szobra és Chagall variációja szerepel. (emléktöredék)

Láttak, hallottak a kiállítóteremekben.
1943. jan. 6. 20.48/11/V.

Kühnsdorf Károly MDK

Krisztus tanulmányfejek, 5 ceruzarajz

néhai Vágó Pál, ceruza

Stróbl Alajos, ceruza

Műcsarnok 1930 tavaszi kiállítás

Nádasdy Károly

Kühnert Gyula

építész

súl Billéd 1896

áttelepült nyert 1926

Névjegymúegyetem 12 l.

T. 5887.

ákkal védett várostól jobbra há-
, a hegyes háttérben erődök látsza-
tulsó partján házak vannak. Fel-

: 11.4 cm.

Kühner Ilse

Kiäkit

N. V. 1937. IV. 4.

Kühnel Ilse

Naprózó, gipsz, 30 cm
Vízbelépő " 30 cm

Budapesti Művészek kiállítása.
Tavasz Csarnok. 1957. Kat. Kisdé-
gimé Kirimi Irén.

18.

MDK

Kühner Ilse

Önarckép

M.grafika 100 éve. FőV.Képtár 32.kiáll. 1948. jan. 16 l.

MDK

Kühner Ilze

Ülő figura, terr.

Magy. Képzőmüv. ujabb irányai. N. Szal. 1948.
jan. 15 l.

MDK

Kühner Ilse

Kodály Zoltán, gipsz

Riesz Frigyes akadémikus, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 11 l.

le P. K.

KÜHNER Ilse

1907 –

Leány korsóval

A M. N. Galéria évkönyvei I./a k

Bp. 1959. 2. 91. l.

Lemásolva Bona

Kühner Hed.: Kodály Zoltán

Irodalmi lépés.

1952. jul. 3. II. ét. 14. o. 8 kp.

Rónay Mária

Kühmer Ilze: Portré, br.

SZABAD MÜVÉSZET

1948.jul.-aug. 7-8.sz. 249.l.

/Fóthy J.: Kiállitások/

MDK

Kühner Isle

Mimózák, temp.

Tulipán, temp.

Önarckép, sz.rajz

Festő - szobrászképző kiáll. 1942.

2.1.

MDK

Kühne Ilse festő

Kiállitás. Uj Magyarság, 1942.V.3o. 8 l.

Kühnel Ilse.

A „Lüftér-sétány"-on felállítandó Munkácsy Mihály emlékmű megtervezésére kapott megbízást.

Magyar Nemzet, 1951, Máj. 3.

MDK

Kühner Ilse festő

Bauer Jenő: Tárlatbeszámoló. Magy.Kulturszemle. 1942
139 l.

Ilse Kühner

Kiáltó

Vizsdp 1936. X. 3.

Kühner (Ilse) szobrász grafikus festő
Szül. Lépl.

→ Dr. Hubert István

MŰVÉSZET 1985/5/8

Kühner Ilze

Tájkép, temp.
Falusi leányok,"
Halász falu, paszt.

KUT kiáll. N.Szal. 1937. ápr.

Kühner Ilse
Férfi képmás, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1941. nov.

Kühner Ilze

Tájkép, temp.

KUT kiáll. N.Szal. 1936. febr. 3 l.

MDK

Kühner Ilse
Malomvölgy, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 4 1.

Kühner Ilse
Tájkép, vizf.
Leány korsóval, bronz
Kompozició, "

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

Kühne Ilse

Önarckép, linóleum

U.M.E. III. Bpesti kiállitása. Nemz.Szal. 1931.
febr. 9 l.

NDK

Kühner Ilse

A párisi ntk. érem- és plakettkiáll. Szabad Művészet, 1949, 223 l.

MDK

Kühner Ilse

Malomvölgy, olaj

KUT kiáll. N.Szal. 1943. okt. 31.

MDK

Kühner Elza szobrász

Szilágyi Jolán: Képzőművésznők csoportkiállitása.
Uj Világ. 1949. márc. 18.

M.D.K.

Kühnel Ilse
festő

Bartók ábrázolása.

Fogócsy János: Bartók Béla fiatalkori arcképe -
Művészet, 1961. november. — 91.

M.M.

MDK

Kühner Ilse

Lány korsóval, br.

Képzőművészetünk a felszab.óta. Szfv. Képtára

30. kiáll. 1947. okt. 7 l.

MDK

Kiállitások

Kühner Ilse

Szabad Művészet, 1949. 1.sz. 30.o.

Else Kühn grafikus

kiállítása a „Új realisták"

Galériában

Else Kühnel grafikus

Részben az „Új realisták"
kiállításán a Tanós galériában

Pesti Napló. 1936 X. 4

Kühner Ilze

szerepel a KUT kiállításán a
Nemzeti Szalonban

Pesti Napló 1937 IV. 4.

Kühnel Ilse

szerepel a KUT Lélekvédő a Nemzeti Szalonban

Nemzeti Újság 1937 IV. 4.

MDK

Kühner Ilse, szobrász

Napozó. Gipsz.
Vizbelépö. "

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 18.1.

MDK

Kühner Ilze, festö

Csendélet. Olf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6. Kat. 14.l.

Kühner Ilze MDK

Tájkép, tempera

Nemzeti Szalon 1936. febr.-márc.8.
KØT kiállitás

MDK

Kühner Ilze, szobrász

Önarckép. Bronz.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll.1954.j.n.-febr.Kat.2o.1.

Kühner Ilse MDK

szobrász

Tamás Galéria 1936. okt.

MDK

Kühner Ilse, szobrász

Portrékkal szerepel.

Végvári Lajos: Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Szobrászat. -M.N. 1950 szept.10. 7.l.

MDK

Kühner Ilse

Napozó, gipsz

Vizbelépő, "

Tav. Tárl. 1957. Mücs.

MDK

Kühner Ilse

Tamás Galéria, 1935. 61.sz. Modern m. akvarellek.

MDK

Kühner Ilse, festö

Férfi képmás. Olajf.

Nemzeti Szalon. Kut. 1941. nov.-dec. Kat.

MDK

Kühner Ilse

Akt komp. of.

KUT N.Szal. 1937. nov. 12 l.

MDK

Kühner Flóra, festő"

Kodály portréabor.

(Ko. művészi egyéniségének katalmas dinamikája érezhető rajta.)

Orsz. Szoc. - Szépkiáll. - M.N. 1952 jul. 2 - S. l. Dutka M.

MDK

E. Kühner Ilce festő- és szobrászmüv.

Főv. Népmüvelési Közp. Munkaterv 1945. dec.
1, 17 l.

MDK

Kühner Ilse

Ülő nő

M.grafika 1oo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan.

16 l.

MDK

Kühner Ilse grafikus

Grafikái, a Műbarát junius eleji kiállitásan.

Szépművészet, 1942. 180.1.

MDK

Kühner-Engel Ilse festőnő

Művei a Londonban élő magyar művészek kiáll.-án.

Ráskay László: A Londonban élő ...

Magyarország, 1938.jun.15. 9.lap

MDK

Kühner Ilse

Grafikáival szerepelt a Műbarát kiallitasan.

Cikk: Kiál itás.

Nemzeti Ujsag, 1942.maj.31. 13.1.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Aktkompozició I. tintarajz
" II. "
" III. szépia
Figurális kompozició I. vizfestm.

A Műbarát XXVI. kiáll. 1942. maj. 20-tól jun. 4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Figurális kompozició II. vizfestm.
" " III. "
Olaszlany " "

A Műbarát XXVI.kiall.1942.maj.20-tól jun.4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Akttanulmány I. krétarajz
" II. tollrajz
" III. szinesrajz
" IV. "
" V. "

A Műbarát XXVI.kiáll.1942.maj.20-tól jun.4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Táncosnő I. szinesrajz
" II. "
" III. "

A Műbarat XXVI.kiall.1942.maj.20-tól jun.4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Rokus kápolna I. tussrajz
" " II.szinestussrajz
Rokus tér, pasztell
Lac D'Annecy, szinestussrajz

A Múbarát XXVI.kiáll.1942.maj.20-tól jun.4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Falusi ucca, vizfestm.
Tájkép, "
Lac D'Annecy, "
Talloires, "

A Műbarát XXVI.kiáll.1942.maj.20-tól jun.4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Parasztlanyok I. szinesrajz
" II. "
Bözske, pasztell
Lányok a szabadban, vizfestm.

A Műbarát XXVI.kiáll.1942.maj.20-tól jun.4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Kislany korsóval, pasztell
Pirosruhas lany, vizfestm.
Tanulmany, szinesrajz
Tanulmanyfej, krétarajz

A Műbarát XXVI.kiall.1942.maj.20-tól jun.4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművész

Anya gyermekkel I. krétarajz
" " II. ceruzarajz
" " III. szinesrajz
Parasztlany korsóval, tollrajz

A Műbarát XXVI. kiáll. 1942. maj. 20-tól jun. 4-ig.

MDK

Kühner Ilse festőművésznő

Parasztasszony, tollrajz
Arató, "
Anya gyermekkel IV. vizfestm.
" " V. pasztell

A Műbarát XXVI.kiall.1942.maj.20-tól jun.4-ig.

MDK

Kühner Ilse

Olvasó nő, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig.
10.lap

MDK

Kühner Ilze

Tájkép, temp.

Falusi leányok. temp.

Halász falu, paszt.

KUT 1937. ápr. N.Szal.

Negativ

Petrás: 511

Kerényiné

Kühner Ilse: Engel Iván
szobor

MDK

Kühner Ilse 19o7--

Táncosnő feje, terr.

Julia, br.

Diáklány, br.

Ernst Muz. M. Plasztikai és Graf. kiáll.
1954. szept. 15. 1.

MDK

Kühner Ilse, festöm.

Békéscsabai részlet. Pasztell. Jelz.

Árv.Közl. 1940.1.rk.sz. 28.1.

MDK

Kuhner Ilze

Női fej, bronz.
Bartók Béla, bronzplakett.

Rippl-Rónai Társaság kiáll.Nemzeti Szalon
Művészeti Egyesület 1948.dec.12.-dec.26.
Kat.

MDK

Kühner Ilse

Tanya, paszt.

Árv. Közl. 1939. szept. 4.rk.sz. 91.sz.

23 l.

MDK

Kühner Ilse

Olvasó nő, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Mus.
1946. jul. 1o 1.

MDK

Küknar Ilse

Ezüst mémi c. műve szerepel az I. magyar képzőművészeti kiállításon.

-ky-: I. magyar képzőművészeti kiállítás.

Nők Lapja, Bp. 1950. augusztus 31. [3.l.]

MDK

Kühner Ilse

Rókuskápolna, tusr.

Fiatal magyar képzőművv. Fév.Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 11 1.

MDK

Kuhner Ilze

Női fej, bronz
Bartók Béla, bronzplakett

1948.
Rippl-Rónai Társ. kiáll. N.Szal. ~~1948~~. dec.
9 l.

MDK

Kühner Ilse

Kodály Zoltán, gipsz

Riesz Frigyes akadémikus, gipsz

Arckép kiáll. Ernst Muz. 1952. aug. 11 l.

MDK

Kühner Ilse

Nő tükörrel, bronz
Női fej, alum.

II. Képzőműv. Szab. Szerv. tav. tárlat,
1947. máj. 6 l.

MDK

E. Kühne Ilse

Tájkép, paszt.

Műterem. 3. csop. kiáll. 1935. márc.

KÜHNER Ilse szobrász

M.D.K.

Művért • (1952) Pogány Ö. Gábor: Az Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás 125.l.

125.

E. Kühner Ilse

Modern magyar akvarellak. Tamás Galéria, 1935. 61. sz.

KÜHNER Ilse

Dutka A: Bartók B. a népzenéről

Művelt Nép 1955 11 szám 39 o. mennyi. 25, 7 l.

KÜHNER Ilze

(nonloni) : Kühner I és Veres P. kiállítása. (Építők klubja)

Művelt Nép 1955 VI évf 44 h. okt. 30. 2 l.

K

Kühner Else

Tovább

~~Bede Ilona~~

~~Fehér Ilona~~

~~Gadó Erzsébet~~

~~Goldmann Gyöngyi~~

~~Kay Kamilló~~

~~Lévy Irma~~

Kühner Else

Pibor János

Pollák Oszkár

Schmitzler János

l. Tamás Galéria

1936 okt.

Ly realista csoport

73/6. t. grafikák

459. É. Lajte.
Sz. Wienben 1826-ban. H

459. Ybl Miklós

Mellig, balra néz. Rövid
állon visel, őszbe vegyült szeme é
fekete gallérjának gallérja lehajto
mellénye kivágott. Jelzése a jobbka

Vászon, méretei 71: 58 cm
Wechselmann J. ajándéka 1
L. az 1894: II. 3-iki

904. 4. 2.

Kühner Ilze Szobrász

Szabad Művészet, 1949.

III. évf. 1.12. 29. - 30.o.

Kiállítások. A dolgozó nő és anya a magyar képzőművészetben.

Kühner Elza szobrásznö.

Uj Világ.1949. 11.sz. márc.18. 7.l.

Művelt Nép 1955. X. 30. 2.o.

Nagy György: Kölcsey élete és versei
Pál Kálmán

Kühner Ilse

festő, grafikus, Sobrán

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 4. sz. 66. o. - kiállításról. -
Kühner Ilse grafikái és plasztikái. (O. A.)

Kühner Ilse rokkant

Szabad Nép 1947

V. 8. — V. 2.

Kühner Else dr. könyvtáros

Szabad Művészet. 1908 IV. 10. 369-377

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás ismertetési anyaga

Kühner Ilse szobrász

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10 sz. 716-719 o.

Sebestyén Géza: kiállítási beszámoló
a Budai Művészek XV. képzőművészeti csoportkiállítása.

Kühner Else grobás

Veress Pál és Kühner Else kiál-
litása.

Szabad Nép 1948. jan. 12. - 6. -

Kühner Ilse

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 3 sz. 42.o.
kiállítási naptár.

Kühner Ilse

Szabad Művészet, 1947

I. évf. 5.sz. 89-90.o. kiállítások.

Tavaszi Tárlat./V.V./

Kühner Ilse grafikán

Szabad Művészet, 1979

III. évf. 5. sz. 223. o. Hírek.

Párizsi plakett és éremkiállítás.

Kühner Ilse festő

Magyar Művészet.1948.XV.évf.239.lap.

Kőoplasztika Kühner Ilse : Tehvo"ro"

(Veress Pál) és Kühner Ilse kiállítása

Szabad Nép 1948 jún. 12. - 6. -

Köplantika Kühner Ilse: Könyvnyomás
(brossz)

Verses Pál és Kühner Ilse
kiállítása

Szabad Nép 1949. jan. 12. - 60.-

Szobor — Bartók portré

Kühner Ilse

Szabad Művészet 1949

III. évf. 9-10 sz. 416-419 o.

Lebertyén Gyöngy: kiállítási beszámoló a Budai Művészek XV. képzőművészeti csoportkiállítása.

Kühner Ilse

kiállított művei:

Vaporó, qi/m, 30cm.
Vízbelépő, qi/m, 30cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállításán 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

18.l

Kühner Ilse

Veress Pál

Kiállítás nyílt Veress Pál festőművész és Kühner Ilse szobrászművész alkotásaiból, a TTIT Eötvös Klubjában (II. Bem rakpart 44.).

Magyar Nemzet

1955. okt. 7.

Kühner Ilse

svájci származású, a magyar „puszta világot"
tanulmányozta és mely ösztönnel megérzi lényegét.
Magyar parasztasszonyainak tekintetéből, testtartásából
a „3 millió magyar Zoldur" szomorúsága sugárzik
gyengéd erővel.
– Lírai realizmus –

Kiállítása, Tamás-galéria 1936 –

Bálint György: A Toronyőr visszapillant
Bp. Magvető 1976.

T. 654

Kühnel Ilse

Bemutatott művei:

101. sz. „Olvasó nő", olaj.

Bálogh I.: A „Magyar Képző művészet"
I. művészeti kiállítás, Budapest, 1916. VII.

101

Kühner Ilse, [grafikus]

L.:Berda Ernő

Láncz S.:Képzőművészeti krónika 687-692.

Jelenkor, Pécs, 1977. jul.-aug. XX/ 7-8

Kühnert Ilse

1936-ban rendezték meg a Társadalmi Szemle-ában a Szocialista Képzőművészek csoportos kiállítását, melyen részt vett a művész tanulmányfejlő (emlitve)

Lányi Sándor: Képzőművészeti krónika. Jelenkor, 1934. 8. 687. old.

Kühner Ilze MDK

Férfi portré, gipsz

Műcsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

(Kühner Ilse)

Szegi Pál: L 7

Tej és Forma.

1947. 263-265. l.

A m.kir.pénzügyminister urnak 8
közokt.minister urhoz intézett

Tisztelettel értesitem Nagy
templomrom biztositási munk
igényelt 12.000 P-nek hitel
az államháztartás jelenlegi
áll módomban hozzájárulni.
tóságodat,hogy a szóbanlévő
irányzott összeg keretében
1935.május 31.dr. Fabinyi T

Kühner Else

Olvasó nő, részletes tanulmány

Magyar Képzőművészeti
I. Kiáll. Katalógus 1944 Július

Kühnert Ilse

alkotási a Szerepesi úti lakótelep épületén.

Benza László, Bernáth György, Erdei Ferenc stb.: Budapest lexikon, Budapest 1973. 133-51

3458

Kühner Ilse

festő

Lásd

Engel Jánné

alatt.

Engel, Chaspar, pozsonyi ötvösinas

V. 118.

MOK

Küchmeister Ilse, rajzóra

Férfi portré

gipsz

Műcs.-Tav. Szárl. a Műcs.-ban. Flósök tere.

1952 máj. 10-jún. 4.-Jegyz. 14. l.

NDK

Kühner Ilse

Balaton, past.

Egyéb köztulajdonból elvesszett műtárgyak jegyzéke
Sp. 1952.

Kühner Ilse MDK

Erzsi néni, gipsz

Székely Mihály, gipsz

Műcsarnok 1950.I.Magy. Képzőm. Kiáll.

Ilse Kühne

Tamás-galéria

Egy idegen nevű, de itt dolgozó festőnő Ilse *Kühne* és *Gerő* Gyula szobrász rendez kiállítást a *Tamás* galériában. A festőnő akinek egy és más dolgát már láttuk, kétségtelenül értékes tudású művész — ha néhol forszírozott méretekkel s kissé erőszakosan iparkodik is letegadni a maga női voltát. Ezért őszintébb hatásúak kis temperái. mint például emberfeletti nagyságú férfifeje. Nagy képei közül két kompozició. a *fésülködők* s egy vízparti kép szükszavú valóságlátását jólható melegséggel és színességgel tölti meg. *Gerő* Gyula a szobrász, elsősorban portrétista: jó emberlátó, aki nyugodt és biztos formakészséggel jeleníti meg a belső tartalmat. Nagy aktja is erős készültséget bizonyít.

Bálint Lajos

Magyar Hirlap 1937 IV. 4

Kühner Ilse

MDK

Önarckép, bronz

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Kühnen Ilse.

Kerepel a K. U. T. Kirjeldus a Neuretinhalmbarn

Est, 936 II/23

Kühnel Ilze

Kerepes a KUT kiállítása a Szalonban

Magyarság 1937 IV. 3

E. Kühner Ilse

illust. alta

Benedek Marcell:

Flóra. Regény fiatal leányok számára.

Bp [1947].

Kühner Ilse.

Kodályról készített portréja szere-
pelt az Ernst-Múzeumban rende-
zett arcképkiállításon. (említés.)

Lotti Budapest, 1952 Jún. 11.

Kühner Ilse

A „Művaráf" kiállító helyiségében állít ki Kerényi Jenő és Tóvári Tóth István társaságában. Említve „Novemberi szürkület" és „Esti hangulat" c. képe.

Új M. 1942. V. 30.

Kühner Ilse

Meghívó a „Műbarát" XXVI. kiállítására.
Grafikával szerepel, Kerényi Jenő és
Tóvári (Tóth) Istvánnal közösen állít ki.
1942. V. 24 — június 4-ig.

Kühner Ilse

Grafikával szerepel a „Művaral" kiállításán, Keréngi Jenővel, és Tóvári Tóth Istvánnal.

N. U. 1942. V. 31.

Kübner Else.

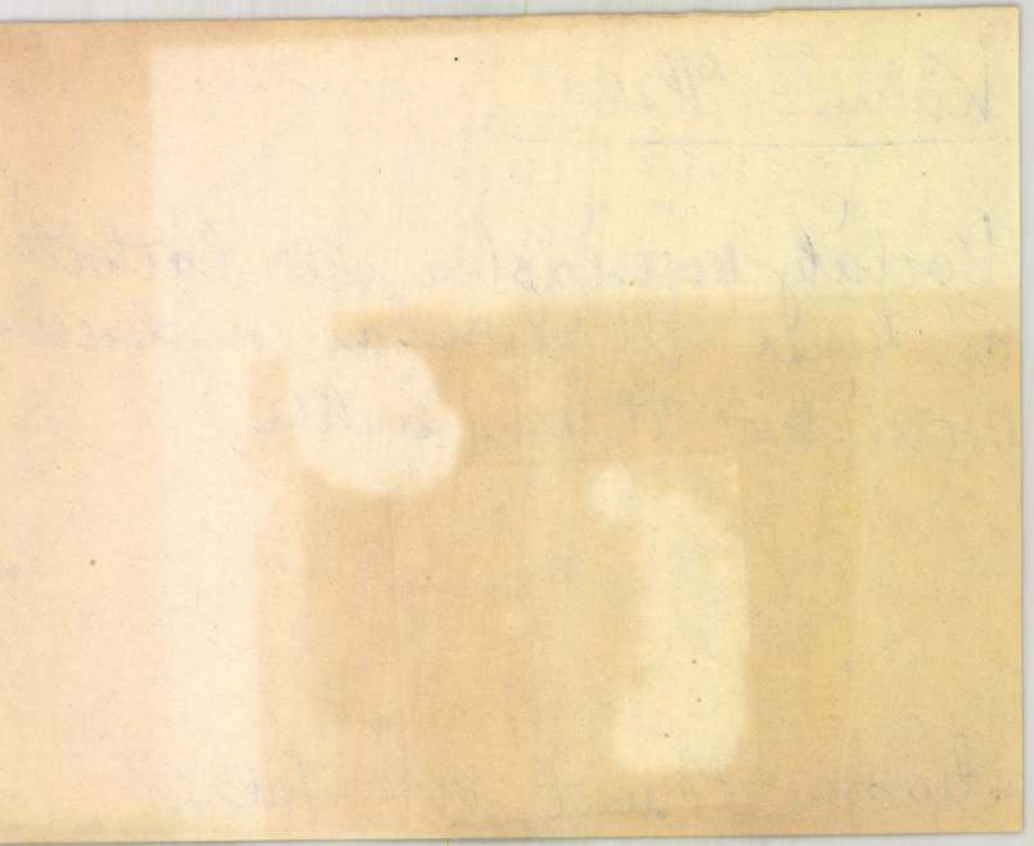
Kodályról, készült portréja szerepelt az Ernst-Múzeumban rendezett arcképkiállításon. (emlitve.)

Független Magyarország, 1942. június 30.

Kühner Ilse.

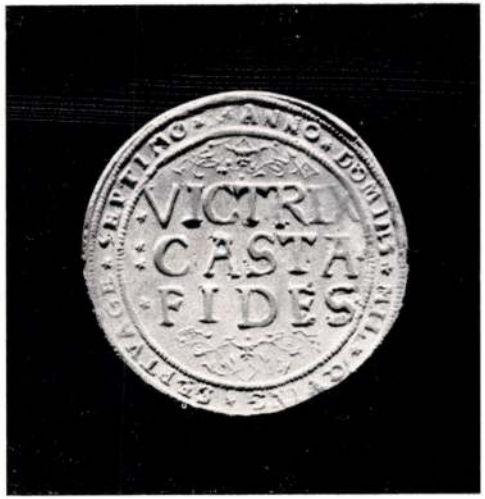
Kodály-portréműbra volt látható a Kunst-Múzeumban rendezett arcképkiállításon. (említve)

Magyar Nemzet, 1952. Júl. 2.

Kükülló vár

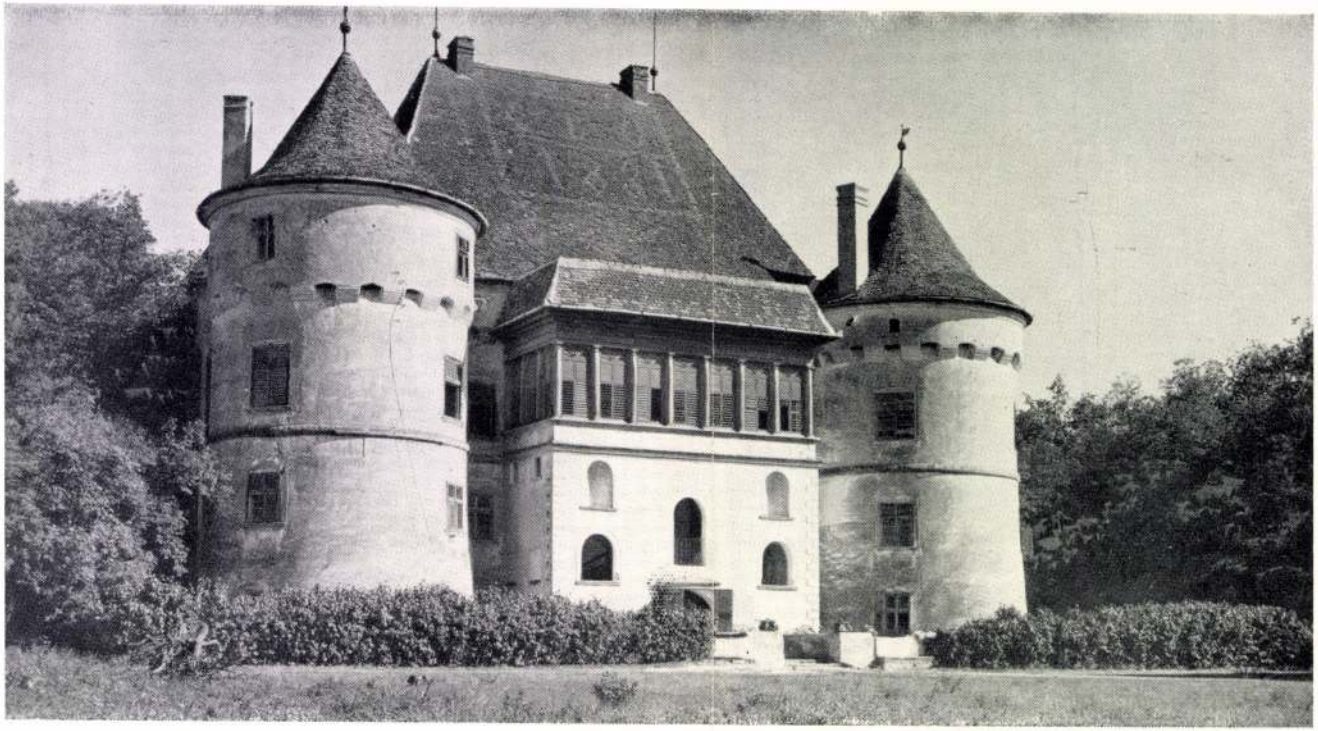

BOCSKAI ERZSÉBET TÍZ DUKÁTOS EMLÉKPÉNZE 1577.

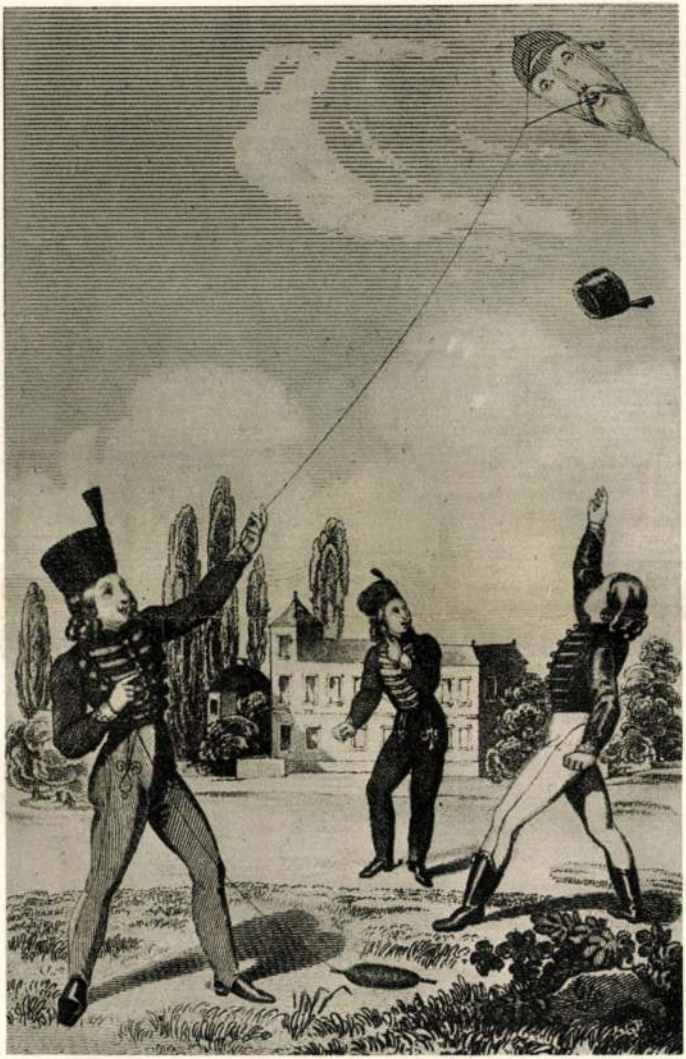

Építművészet
1940. I. szám

KÜKÜLLŐVÁR. XIV—XVI. SZÁZAD.

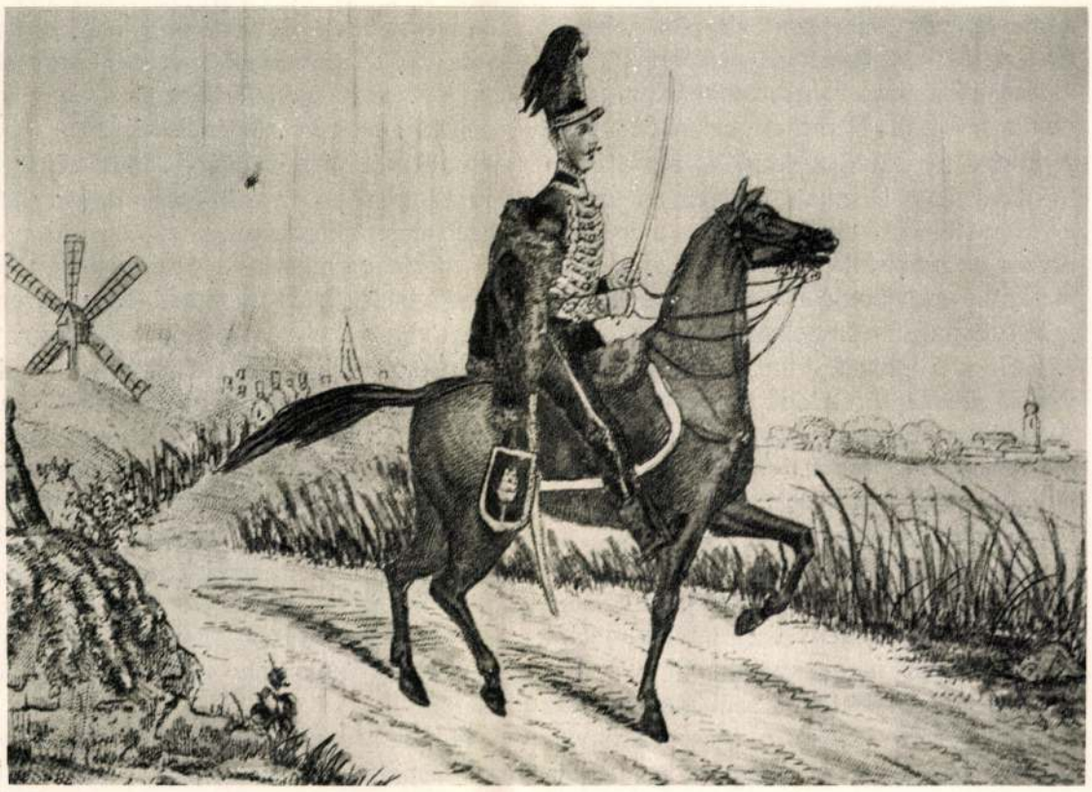

DÖBRENTEI GÁBOR: A KIS GYULA KÖNYVE
Pesten, Wigand Ottó. 1829

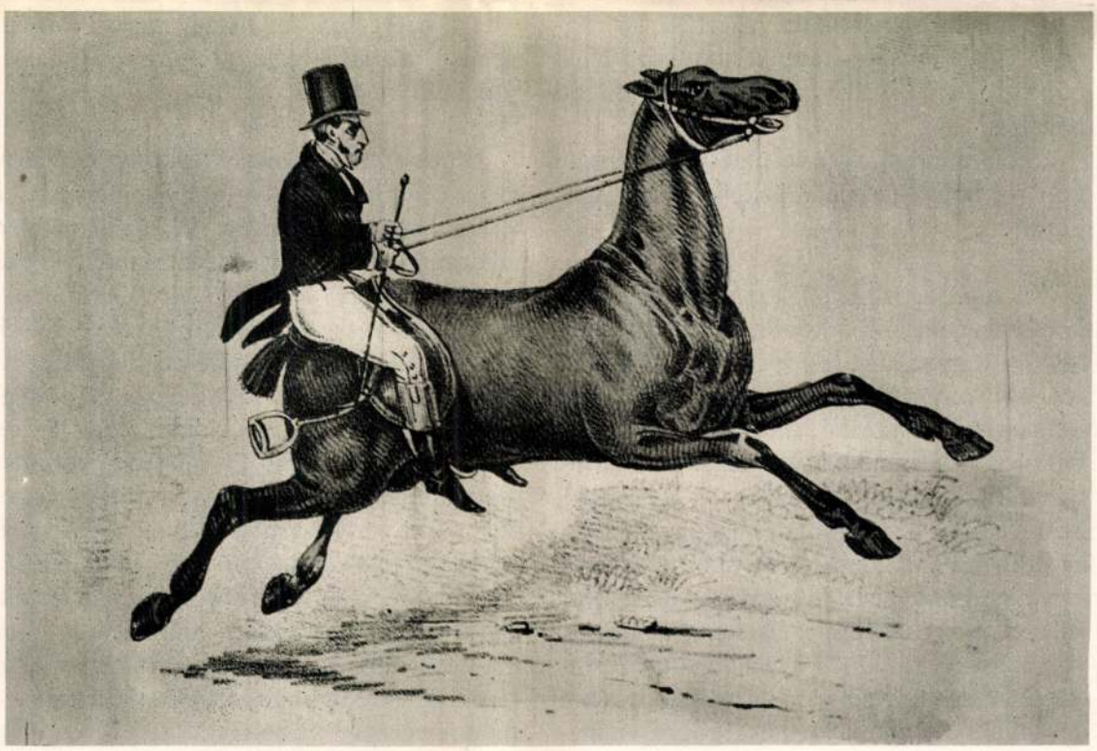
Wáldar Pál: Magyar Művek képei
Könyvek - 9.1
MAGYAR MŰVÉSZET
1927. 622. l.

KÜKÜLLŐ-VÁR. GYÖRKE GEOGRAPHIÁJA ÉS HISTÓRIÁJA ERDÉLYRŐL. ÍRTA KŐVÁRY LÁSZLÓ
Kolozvárt (sic) 1847. Tilsch János

HUSZÁR. NEY FERENC: GYERMEKEK KÖNYVE
Pest, Emich Gusztáv. 1846

HADARÁSZY ÚRFI. NEY FERENC: IBOLYÁK
Pesten, 1845. Heckenast Gusztáv

sodik felének „műítészei“ nagyon sokszor éltek vele. A „műipari“ és „szépművi“ idők eszmei világában megbecsülhetetlen erény volt a műgond. Nemcsak az író élt vele. A könyv nyomtatója, kiadója, sőt még a bekötési tábla készítője is. Nem is szólva a könyvillusztrátorról, akinek műgondja olykor az éremvésőéhez, máskor a korai fametszőkéhez hasonló. Ezt a műgond szót ma tudálékosnak, szőrszálhasogatónak érezzük. Hogy költőnek, drámaírónak mennyire van rá szüksége: az idők szelleme dönti el. Attól függ, hogy mit szeretnek éppen jobban az emberek. A spontán erőkitörést szeretik-e jobban, vagy a nyelvnek, a formáknak művészi kristályosságát.

Hanem hogy a könyv külső megjelenésében a műgond örök posztulátum, az nem kétséges. Egy szegény, még talán a mainál is szegényebb magyar világ könyveit futtatjuk el szemeink előtt. A szabadságharctól a mult század végéig a gyermekkönyv: szerény és illedelmes ajándéka a magyar könyvkiadónak. Fedelükön egy csokor virág, egy bájos kis kert, egy csomó térdeplő kislány közt az imádkozó anya: annak a kornak a múzsája szólal meg a címképen, mely szerette a virágos példázatokat. De ez a kép mindig szimbolikus. A kertész, a virágnyujtó, gyermekeivel együtt imádkozó lélek mindig az író is, a rajzoló is, a könyvkiadó bácsi is.

Ez olyan társadalom volt, mely még büszke volt rá, hogy az ő ajándékaiban van „műgond“.

*

A mult századeleji Pestnek gyermekkönyvein nemcsak a képek, hanem a szövegek és könyvcímek is éppen ilyen nyájasak. Az egyiknek „Virágcserép“ a címe. (Írta: Lukács Pál.) A másiké: „Ibolyák“. (Írta: Ney Ferenc.) A harmadik: „Flóri könyve“. (Írta: Bezerédj Amália.) Versikék az egyikben, beszélyfüzér a másikban, játékok, földrajz, kották a harmadikban. Kicsiny könyvek ezek, melyek a negyvenes és hatvanas évek közt jelentek meg és kiadójuk Heckenast Gusztáv volt. Ugyanaz, akinek nyomdájában a szabadságharci ifjúság első lázas kiáltványai készültek. Ugyanaz, akinek litográf-műhelyében bálok és főúri mulatságok meghívóit nyomtatták. Ez a nyomdász és könyvkiadó előszót is ír a fiatalon elhalt Flóri gyermekkönyvecskéje elé. Bevallja, hogy nagy öröme lenne, ha a könyvecske nyomán „egy-két lelkes magyar anyában eszme s kedv fogamzik a magyar kisdedek képeztetésöket hasonló módon elősegíteni“. Minden könyvén végigsuhan ez a ma már naivul ható idealizmus. A képekben, a betűkön, a könyvnek még a formáján is — gyengédség érzik. De ugyanezt lehet mondani Ney Ferenc másik könyvének: „A gyermekek könyvé“-nek kiadójáról is, Emich Gusztáv úrról. Amily szigorúan ügyel a belvárosi reáliskola hajdani igazgatója, hogy jót, szépet és igazat írjon minden kis történetkébe, oly szabatosan gondolkozik a könyvének kiadója is. Megtanulhatni belőle a kis gy-t és a nagy GY-t s aki ezt tudja, annak megnyílik a *gyaloghintó* egész multja és jelene is. Természetesen szövegben és képben. Kiadó, nyomdász, szövegíró, rajzoló mind gyönyörűen összehangolódik.

Ez talán onnan is van, hogy a dúcok és rézlapok a magyar kiadóhoz már német könyvekben való felhasználás után kerültek. Így a képhez készült a szöveg. A gőzkocsi képéhez, a talián muzsikushoz, a gyermeket marcangoló medvéhez alkalmasint utólag íródott a mese.

De azért egy-két tiszta magyar vonatkozású rajz mindig adódik az erkölcsnemesítő külföldi képek közt.

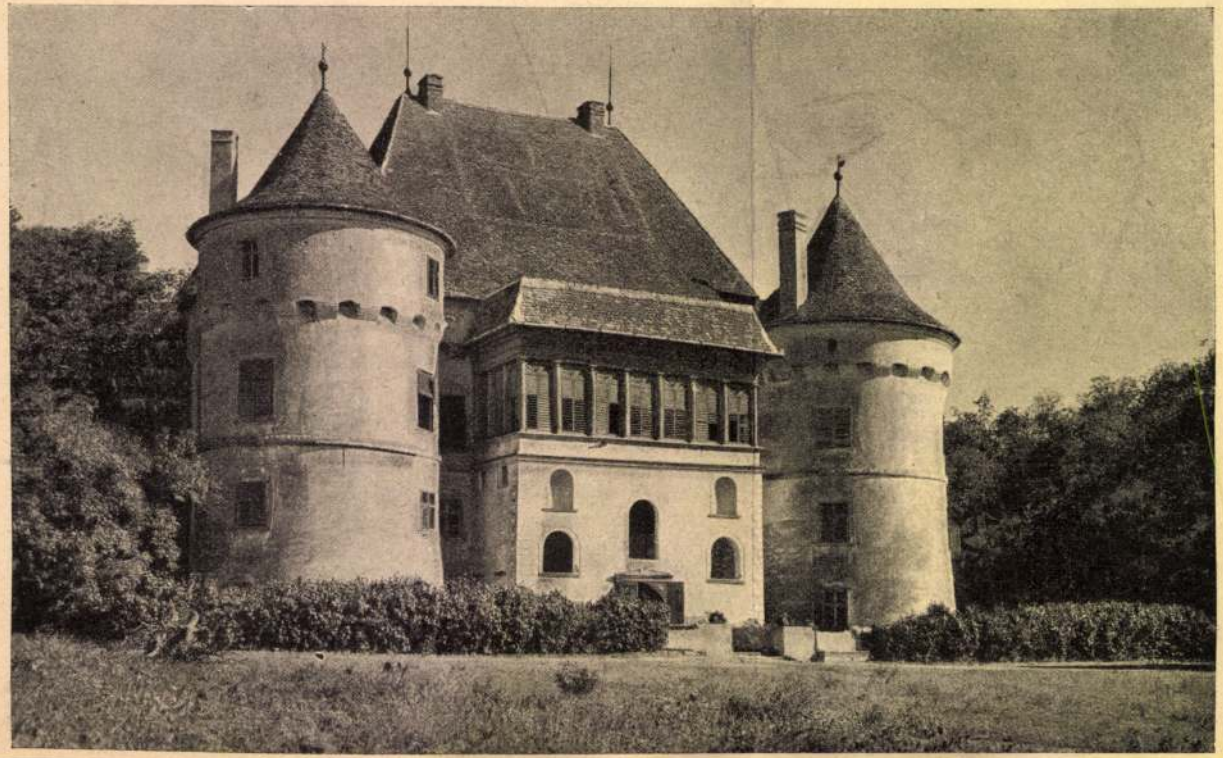
*

Nincs az a gyermek-képeskönyv a biedermeier-idők Magyarországában, melynek ne volna mégis *egyéni arca*. Már pedig az első verseskönyv, az első ábécé, az első képes biblia csak így maradhat egy életre szóló élmény. Ha profilja tiszta és éles. Tilsch János Kolozsvárról 1847-ben elküldte a magyar gyerekeknek Györke geographiáját és históriáját Erdélyről. Kőkarcokkal díszes képeskönyv. Küküllő és Hunyad várának romantikus képein a magyar előidők regehangulata érzik. A címlap betűi: gyönyörű példái lehetnek a hajdani tipográfus ízlésének. Nyolc krajcárba került egy ilyesféle könyvecske, mely olyan finomul hat, mint egy bécsi múzsa-almanach. És tíz krajcárba került az ugyane kiadótól való „Pálinkatan“, mely „az erdélyi minden valláson lévő falusi iskolák számára“ készült. (Beh jó volna megtudni: milyen célzattal!) Erdély akkor is a zamatos, tiszta magyarság forrása volt.

— **E. Kühner Ilse és Gerő Gyula kiállítása.** *(Tamás-Galéria.)* Kühner Ilse, Engel Iván-nak, a kiváló zongoramüvésznek hitvese, svájci származásu müvész, de képességei itt értek meg, magyar földön és magyar müvészkörnyezetben. Néhány évvel ezelőtt bemutatta egy kisebb gyüjteményét. Azóta más utakra tért s becsületére válik, hogy utjai távolodást mutatnak a népszerü siker könnyen járható utaitól. Jobbára alakos képein megnagyobbodtak az ábrázolt motivumok méretei. Egy-egy emberi alakja a képnek egész sikját kitölti, fejei életnagyságuak, vagy annál is nagyobb méretüek. A legegyszerübbre redukált festői eljárással, szinte meszelőszerü ecsethuzásokkal lesz urrá a müvésznő ezeken a méreteken. Törekvése a monumentalitás s a hely, ahová festésével vágyódik, minden valószinüség szerint a falsik. Megvan hozzá a felkészültsége. Kühner Ilse biztos kézzel rajzoló müvész, ami festményein is megérzik, de még nyilvánvalóbb rajzain. Mindössze szinfelfogásában látnánk szivesebben nagyobb hajlékonyságot. Képeinek hatását csökkenti a tulságba vitt és egyhanguvá váló vörös szin, amely nem is éppen kellemes árnyalata ennek a szinnek. Pompás szobrászi tehetség *Gerő* Gyula. Ruhátlan leányalakjának ugyan nem szerencsésen megkomponált a mozdulata, de különösen a felső törzs megmintázása azon is igen szép. Teljesen kifogástalan alkotások ellenben mellszobrai. Az emberi fej plasztikai ábrázolásában alig van további megtanulnivalója Gerő Gyulának. Hasonlatosság, a jellem kifejező kidolgozása, a plasztikai előadás tekintetében egyaránt kitünő munkák. Legmegragadóbb talán egy négerfeje, de a megfigyelés és az ábrázolás finomságával épp oly **kiválóak női és férfiarcképei.** *(e. a.)*

Kukullová

Lordely 1940.

Rab Gusztáv:

Éji lepke

(Az ilyen című műből.)

Megint zörrent valami. Léptek alatt reccsent az ág. Ámultan tekintett fel a fák közül kilépő fiatal lányra.

Még majdnem gyerek; arca átlátszóan tiszta, szeme nagy és csodálkozó, mint az őzé. Az őszi erdőben a hervadó fák közt egy elkésve kinyilt virág. Az első pillanatban azt hitte, hogy érzékei játszanak vele és felizgatott képzeletében jelentkezik a valószínűtlen kép: Az erdő tündére lépett ki a sötétből a fénybe, olyan kecsesen és hangtalanul, ahogy a Iphigenia repül. De a leánynak nem voltak szárnyai; világosszürke kabátban állt előtte, narancsszínű sállal a nyakában, s vállára omló szőke haján egy száraz falevél libegett. Magassarkú kis cipője sáros volt; tekintetében a lámpa éles fénye reszketett.

Csendben figyelték egymást.

A fiatal nő megszólalt.

— Elment?

A lepkész válasz helyett zavartan bólintott, megbűvölten a leány fiatalságától.

— Merre ment? Segítsen, kérem, megkeresni — hangzott türelmetlenül.

— Gondolom, a villamos felé.

— Istenem, hát nem talált meg? — sóhajtott a leány és olyan mozdulatot tett, mintha el akarna szaladni.

— Nekem nem szólt egy szót sem kegyedről. — A lepidopterológus felkelt a fatörzsről és a legtermészetesebb hangon igyekezett a fiatal leányt megnyugtani. — Bizonyára elkerülték egymást és otthon majd találkoznak.

— Nem, az lehetetlen, hogy hazament. Ezt nem tehette meg. Nem! Hiszen tudja, hogy itt vagyok, várom.

— Megbeszélték, hogy itt találkoznak?

— Ma reggel. Hogyne.

Rövid csend következett. Jámborka Donát összeszedte magát.

— Ha fél egyedül a sötétben, szívesen lekísérem a villamosmegállóhoz — ajánlkozott nagylelkűen.

— Nem félek. Semmitől sem félek... — akart még valamit mondani, de hirtelen elhallgatott: dac és elszántság villant meg arcán, amint félrenézett.

— Akkor mivel szolgálhatok?

A leány összeszorította száját, s amint a lobogó karbidlángba nézett, kibontakoztak vonásai: hegyes kis orra, szemöldökének tiszta ívelése, ártatlan homloka, makacs álla és egy keserű vonal a szája szögletében. Látszott rajta, erősen tusakodik magában, hogy mit feleljen. Végre ránézett. Tekintete még lázongóbb volt. Hirtelen felkapta fejét; a falevél lehullott a hajáról.

— Mondja meg nekem, mit beszéltek. Követelem!

A lepidopterológust meglepte ez az erély: félig még gyerek és ilyen vakmerő hangon beszél.

— Kegyed ezt bizonyára jól tudja — felelte elzárkózva és nem tudta leplezni érzéseit. — De már nem haragszom rá, csak megvetem...

— Megveti? Miért? — szakította félbe a leány és egyszerre ellenséges lett a tekintete.

— Megvetem azokat, akik embertársaikra törnek és teljes híjával vannak a megértésnek, a tiszteletnek és még valaminek, kisasszony, — folytatta emelt hangon — annak, hogy felismerjék magukban a rosszat.

A leány világos szeme kerekre nyílt.

— Ő nem rossz... — mondta halkan, az ártatlanság és szűzi tisztaság magasságából.

A lepkész közelebb lépett hozzá.

— De az. Higyje el nekem. Nem tudom, kije kegyed és nem is kutatom. Bizonyára társa, cinkosa abban, amit ellenem vétett. De ismétlem, már nem haragszom rá és kegyedre sem tudnék haragudni, kisasszony, még akkor sem, ha tudnám, hogy időnként magára bízta, hogy ólálkodjék utánam és nyomon kövesse lépteimet, mint a tolvaj, aki alkalmas pillanatban el akarja lopni a pénztárcámat. Menjen haza nyugodtan, kisasszony, és mondja meg neki, hogy bátran jöhet hozzám holnap, nem adom rendőrkézre és...

— De kérem.

— ...és ha ragaszkodik továbbra is ahhoz, hogy jobb hitványul élni, mint becsülettel megszolgálni azt, amit az élet nyujthat, akkor ám tegye, de meg fogja keserülni.

— Nem értem egyetlen szavát sem. De ha maga is a mi ellenségünk...

— Nem vagyok ellensége, sem magának, kisasszony, sem neki és bánom is már, hogy így elragadtak a szavak. Itt van. Tessék! — fürgén lehajolt a lepkefogóért és a leány felé nyujtottta. — Fogja meg! Fogjon, amennyit akar! Ott repül egy! Látja? Fusson utána és vigye. Telik belőle finom selyemharisnyára és suhogó alsóneműre... Szaladjon hát! Mit áll itt? Mért nem mozdul? Miért bámul rám? Nekem nem kell. Lemondok a maguk javára, a maga javára, kisasszony... Ejnye, ejnye. Hát miért hagyta, hogy elrepüljön?

Jámborka Donát a kalapjával integetett az *Iphigenia Orbiculosa* után, amely egy ideig kábultan botorkált a fényben, aztán eltünt a sötét cserbokrok között. Deresedő és ritkuló haja felborzolódott, sálja kibomlott, kezét összecsapta, s nem tudta elrejteni gyarló sajnálkozását az éji lepke menekülése miatt.

A leány értelmetlenül nézte a lepkefogót, kezében tartva. Aztán a lepidopterológusra pillantott, még mindig borúsan és szomorúan, mintha gyászolna valakit.

— Engem összetéveszt valakivel. Nem gyűjtök lepkéket — mondta halkan.

„Nem gyűjtök lepkéket"... A *parthenogenesis* jeles szakértője összeráncolta szemöldökét és nem tudta, jól hallotta-e. Hát ki más jöhet ide hozzá az éjszakában a zugligeti erdőbe októberi makkhulláskor, az Iphigenia titkos násza idején, ha nem az, aki elakarja orozni titkát és a drága pillangóra vadászik? Hát nem cselszövő társa ez a gyermek a hórihorgas fagottistának?

— Hogy mondta? Nem gyűjt lepkét?

— Ó, dehogy is volna kedvem ilyen gyerekséghez.

— Hát akkor mit akar itt? Miért jött ide? Kit keres? Mit kíván tőlem, kisasszony? Épp most üti el az éjfélt odalent a toronyóra. Hallja? Hallgassa csak... Ilyen késő éjszaka egyedül az erdőben egy ilyen fiatal teremtés, akinek otthon a helye, az ágyban, a fehér leányszobában, az álmaival. Mi dolga itt, kedvesem? — faggatta megenyhülten.

— Nem érek rá most ezt itt elmondani, ne is kérdezze — felelte a leány bosszankodva. — Meg kell őt keresnem. Albert!... Albert!... — kiáltotta, s vékony ujjaival tölcsért formált szája elé. Az erdő visszhangzott: — Albe-e-e-ert!

Volt valami vészes és baljós ebben az elnyujtott kiáltásban, mintha segítséget kérne. Lábujjhegyre állt, karcsú alakja megnőtt, vékony nyaka kinyúlt a sálból és megfeszültek rajta az inak. Szeme megtelt könnyel, hangja elcsuklott. A lepkész a „Szent Borbála" gyógyszertárban látott utoljára ilyen kétségbeesett arcot. Az is fiatal leány volt: halálosan beteg apjának vitt morfiumot.

Horváth István:

Varju tollal

(Az én vándorlásom című verskötetből.)

Csend sétál a bükk felett,
Szél hajhász egy felleget.
Lába alatt tört virág.
Csupa sóhaj a világ.

Sóhaj, suta suhogás,
Gyilkos, sunyi suttogás,
Siratozás, temetés;
Nyugvó-helyet keresés.

Vérszínű a vert avar
Szememből könnyet csavar
Égő tarlók kék füstje,
S besző egy pók ezüstje.

Jaj, hát a szél mit akar?...
Cudar őszi zivatar!
Csepeg, csorog, pityereg.
Vénasszonyként kesereg.

Locsog a sár tocsogva.
Mindent szürke mocsokba
Mázol szét egy nagy ököl
S fojtogatva öldököl.

Zúgva nyög a rengeteg.
A ruhája lengeteg.
Zizeg, zörög a levél,
Tépi, üldözi a szél.

Kopár ágak zörögnek.
Bús férgek nyöszörögnek.
Bokrok kopasz ágain
Vinnyog vonyítva a kín.

Varjú károg valahol.
Lehull szárnyából egy toll.
Fellegekbe mártom én
S írom az őszt feketén.

Bíró József:

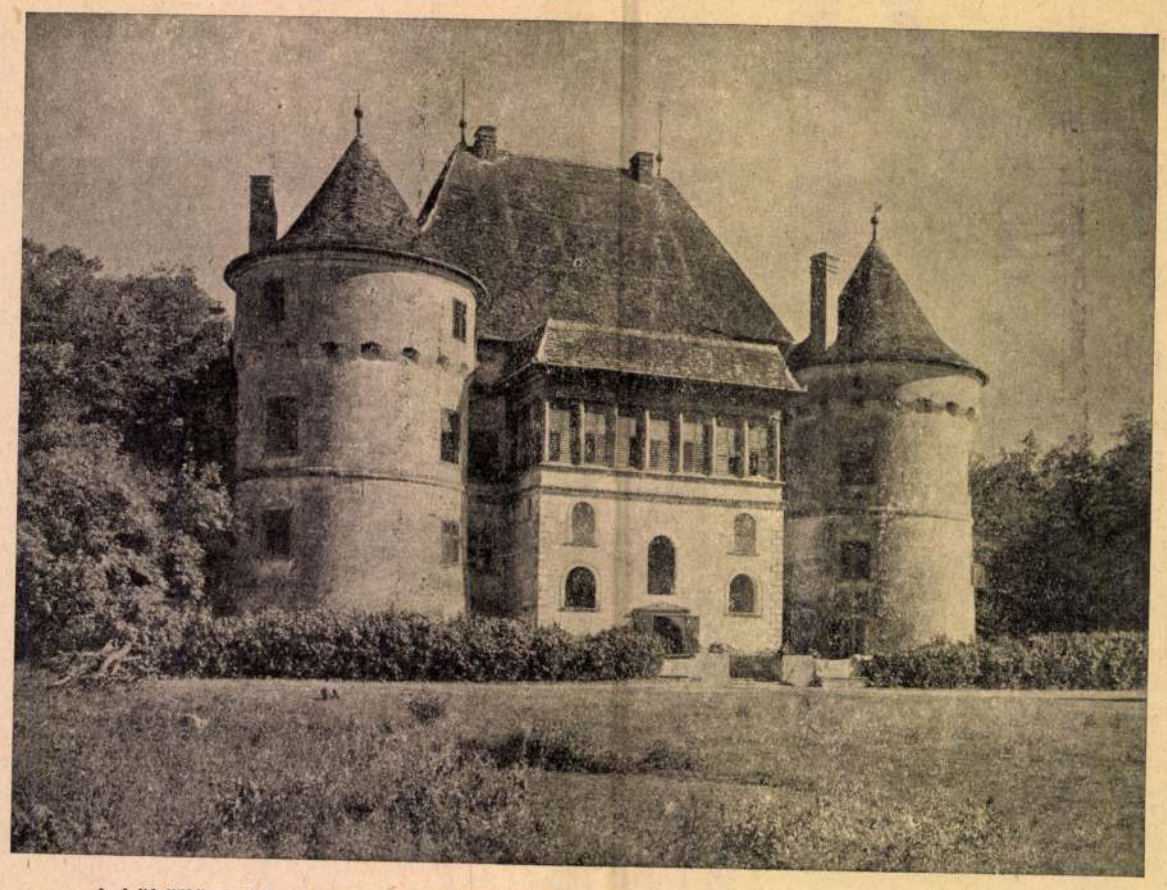
Erdélyi kastélyok

(Az ilyen című műből.)

Kastély mindenhol emelkedik a földtekén s mindenütt valami kiváltságosat, szépet képvisel; országonként, nemzetenként változik összességük, más s más történelmet, hagyományt, ízlést, építőmodort nyujtanak, másfajta emberek élnek vagy éltek bennük s mások a magyar kastélyok, mint az angolok, vagy a franciák. Magyarnak azonban az erdélyi kastély fogalma valami különlegeset rezzent meg lelkében, amint a magyar életen belül külön világ Erdély maga; az egésznek része, mi sajátos színt, egyéniséget mutat, mint tájegység s mint történelmi alakzat. Erdély képzetéhez több regényesség fűződik a magyar szemében, mint a Felvidékhez, vagy a Duna-Tisza közéhez; több romantika, több történelem s ezt minden műveltebb ember érzi, ha nem is tanulmányozta át a transszilvanizmus lényegéről szóló szellemtudományi vitákat. Nemcsak az erdélyiek azok, kik szűkebb hazájukon oly rajongással csüngtek s annyira kiszínezték különösségeit; éppen a komáromi Jókai Mórnak volt a legnagyobb szerepe e közérzés kialakításában, az ő regényei nyomán jegecesedett ki a magyar Erdély-tudat, mint a nemzeti história legszíndúsabb fejezete. Nem lehet véletlen az sem, hogy a magyar regény első nagy mestere, irodalmunk Walter Scottja erdélyi főúr volt, Jósika Miklós, kinek szeme e kastélyokban nyilt csodálkozásra; a lélek viharainak, emésztő szenvedélyeinek festője, Kemény Zsigmond is erdélyi fejedelmi család sarja volt... Erdély csaknem valamennyi magyar írónak, költőnek új ihletet, különös, addig nem ismert érzéseket, gondolatokat adott, akár a Királyhágón innen ringott bölcsőjük, akár az erdélyi hegyek között.

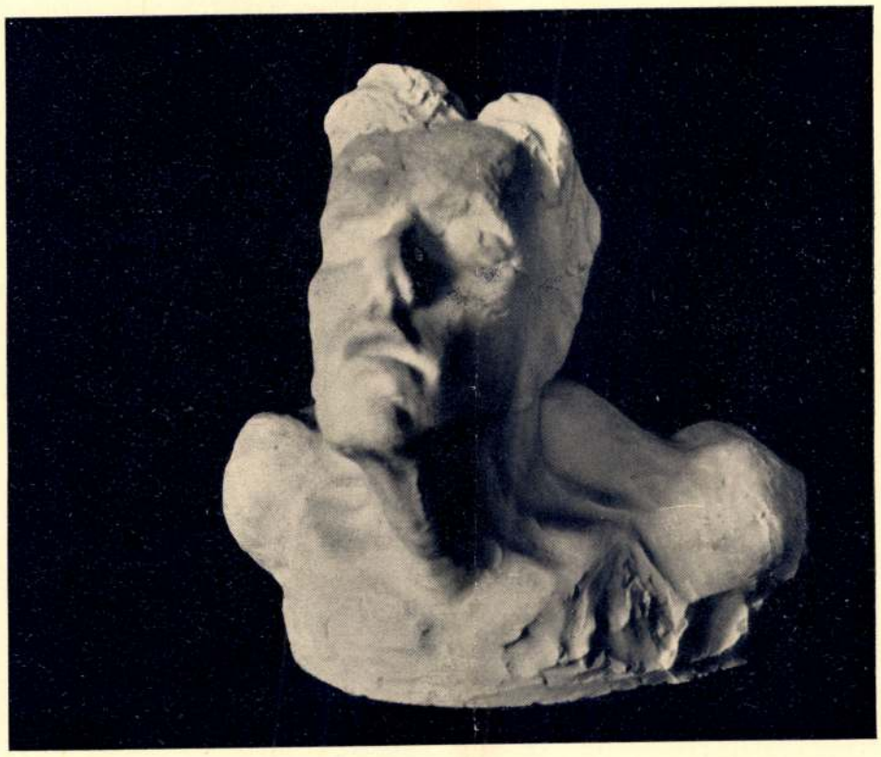
...Mi mindent látnánk, ha megelevenedhetne előttünk Erdély várainak s úrlakjainak élete!... Vérfolyam hömpölygne el előttünk, ostromok ezrei, ágyúfüst, haldoklók jajgatása, égig csapó lángok, üszkök, könnyek, gyász s megdöbbentenének a nagy történelmi tragédiák. Látnánk az ámuló Fráter Györgyöt, amint imája közben döfik le Castaldó orgyilkosai alvinci hálószobájában; hallanánk a hörgő Bánffy Dénest, térdepelve éjjel Bethlen várában s várva a hóhér harmadik, halálos csapását, míg a felvonóhíd előtt hasztalan kiált bebocsátásért a fehérkendős hírnök... Szakadatlan sorozatban vonulnának el a regényes képek, a Báthoryak, Bethlenek, Rákócziak életéből; látnánk Apafi Mihályt, amint óráit igazgatja Ebesfalván s a bősz Wesselényit, vadul száguldva lován a zsibói kertben; látnánk a szép Béldi Pálnét a bodolai várban, kulcslyukon hallgatva, mit akar Teleki az ő szerelmetes urától s látnánk Jósikát Szurdukon, az *Abafi* kéziratára hajolva; a titkos tanácskozások, egyházi zsinatok, nagy tivornyák, vadászatok, ivások, táncok, szerelmek története mellett megismernénk a könyvgyüjtő Telekit, az építő Bethlen Miklóst, a betegeket gyógyító Árva Bethlen Katát, az országot igazgató Bánffy Györgyöt, az utolsó erdélyi oligarchát s csaknem az egész erdélyi történetet.

Az irodalom valóságos kincsesbányája mindez s rajta keresztül formálódott ki a magyar Erdély-tudat; még a tudós történetírók tolla is megszínesedik, ha a fejedelemség korának eseményeihez s a szereplők arcképének megfestéséhez látnak. Kifogyhatatlan témakör ez az íróknak, de méginkább a történésznek s kivált annak, aki Erdély művelődés- vagy művészettörténetével foglalkozik; még akkor is, ha az ország bármily szempontból való történetét nem lehet csupán váraihoz és kastélyaihoz rögziteni. Az erdélyi egyetemes história is elképzelhetetlen egész Transszilvánia nélkül, s még a főúri társadalom mindmáig megíratlan műveltségtörténetének is jelentős része a városokhoz forrott; Gyulafehérvár maga, a fejedelmi székhely volt az udvar s élete nélkül minden kép, mit Erdély urairól rajzolhatnánk, csonka lenne s töredékes. Épp így tűnik elő Kolozsvár, Enyed, Vásárhely s a többi erdélyi város, az egész ország, minden falvaival — ám mégis a vár s a kastély volt igazi otthonuk s a társadalmi réteg, amely hazájában kormányzott, történelmet csinált, műveltséget teremtett s művészetet hívott létre, legbensőbb valójában itt közelíthető meg. Egyénisége, jellegzetes íze, életstílusa itt formálódott ki a legbeszédesebben, átvett, idegen divat és ősi életformák összeelegyedésében; itt ismerhető meg a legvilágosabban az a hatás, amellyel, mint mecénás, a kastélyát építő és díszesítő mesterekre volt s amely éppen a magyar művészettörténet egyik legtöbbet emlegetett tétele, de legkevésbbé tisztázott fejezete. Nemcsak régi történetek, legendák, romantikus drámák, sorsdöntő események s nagyúri élet színhelyei Erdély kastélyai s a műveltség gyújtópontjai századokon át, hanem a magyar művészet multjának talán kevéssé ismert, de különlegesen becses emlékei; stílusukban, építészeti alkatukban, műkincseikben gyönyörködni vágyás s tudományos tanulság egyaránt kielégülésre lelhet. S mindezeken felül az erdélyi történeti lélek legigazibb őrzői ők; tatár, német, török elől a várba menekült az erdélyi nép, urára bízva életét, családját, országának fennmaradását s a kastélyokból, melyeket már nem kőfal s mély vízárok, hanem csak a lélek ereje erődített, sugárzott szét, a hit s bizalom fénye kései századok két sötét decenniumában.

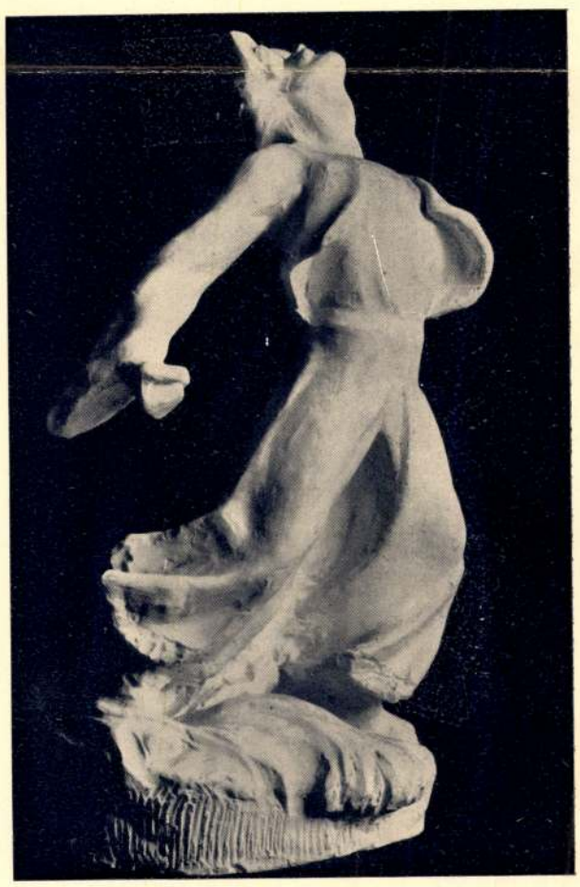

A küküllővári Bethlen—Haller kastély. (Bíró József: Erdélyi kastélyok című műből.)

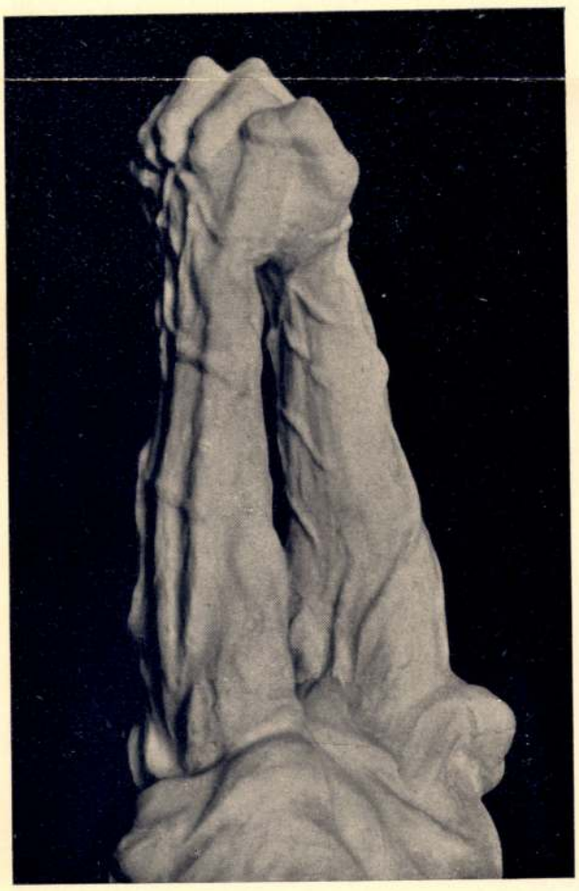
Magyar Kulturszemle 1944. febr. 15.

„Pár perce csupán, hogy a fényre érve látok s a csudák özönét figyelem."
(MÉCS LÁSZLÓ)

HAGYJATOK ÜTNI!

SEGÍTSÉG!

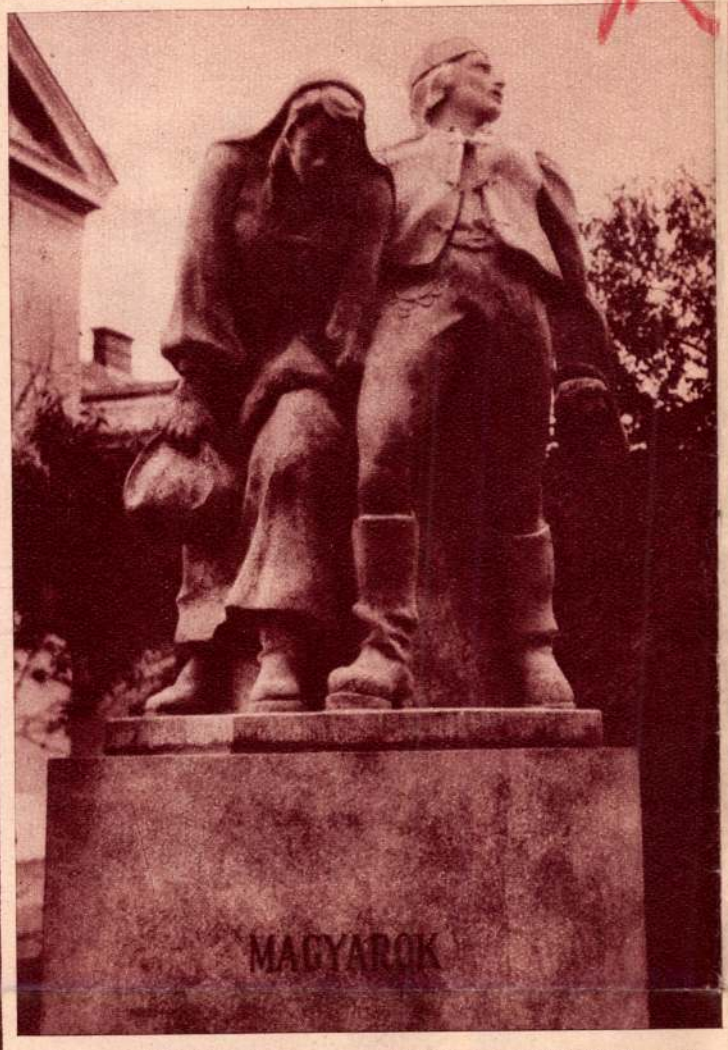
KÜLKEY DÉNES akadémikus szobormüvei.

Ludovikás Levente

1935. XII. 14

Kühley Denes

Hobrátz

A soproni Rákóczi Ferenc reáliskolai nevelőintézet most leleplezett „Magyarok" szobra, melyet Külkey Dénes, az intézet növendéke készített

A baranyamegyei Palotabozsok hősi emlékműve Cser Károly szobrászművész alkotása

(„Alfa"-foto)

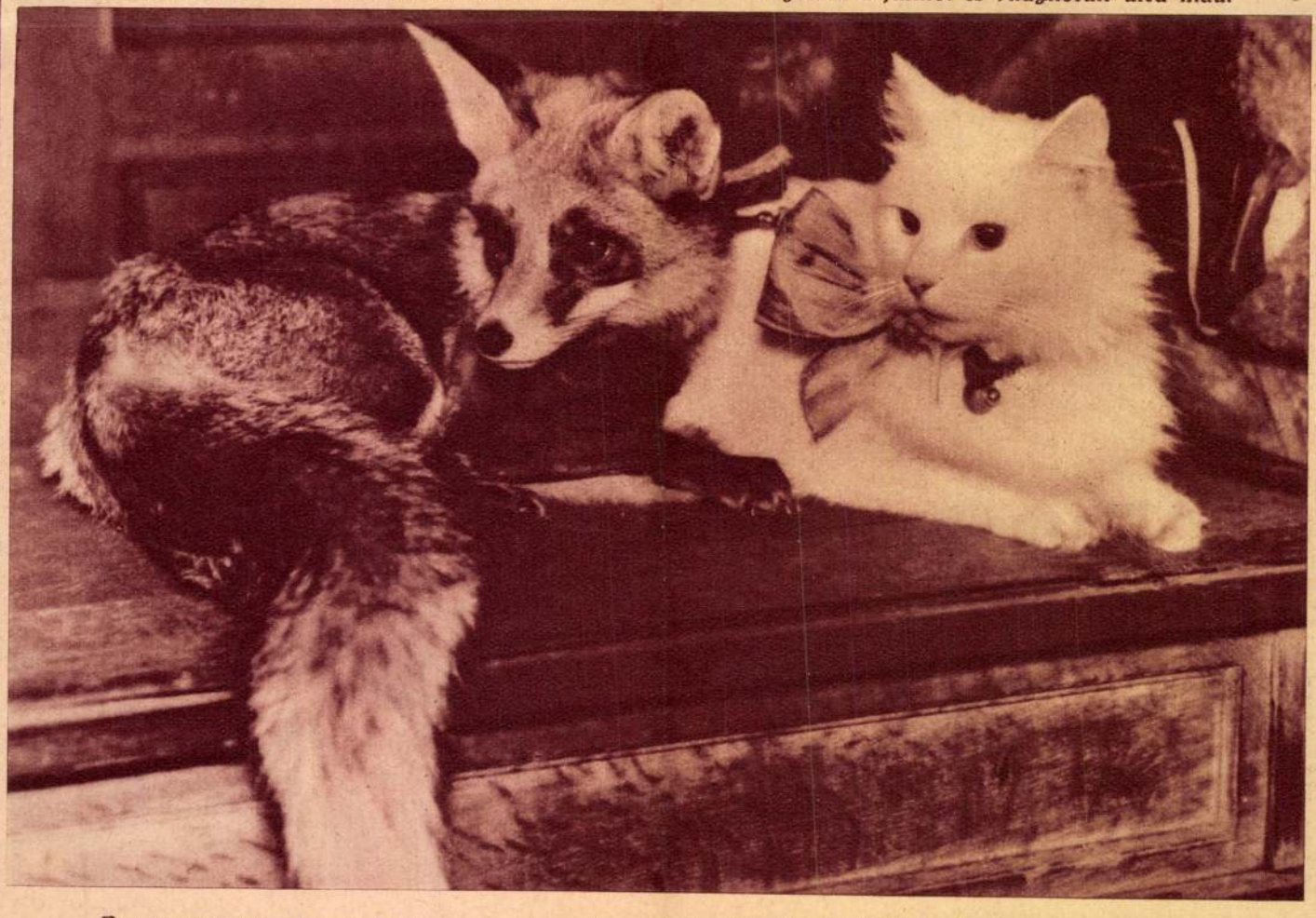
A tivertoni (USA) óriási kőolajraktártelepen robbanás következtében 8 tartály elégett. Sok a halott és sebesült és alig felbecsülhető az anyagi kár, mert a robbanás ereje 15 km. körzetre hatott ki

Evelin Hall, gátfutó világbajnokné a korzón

Clara Bow, az ismert filmművésznő, akit Amerikában a mai leánytipus megszemélyesitőjének tekintettek, végleg megválik a filmtől és világkörüli utra indul

Egy tuniszi róka és egy fehér angoracica a bruxellesi „ritkaságok kiállitásán" mint elsődijnyertesek

KÜLLEI JÓZSEF, csutorásmester

A veszprémi csutorás mesterek névsora 1722-1891
87.-Küllei József: Első adat 1744
259.old

BARTÓK JÓZSEF: A veszprémi csutorások 241.old

A Veszprémi Múzeumok Közleményei, 10. 1971

Küllner József

Lipp Tamás riportja :„Együtt" cimmel irja: Hatvannégyéves, karosszéria lakatos MÁV alkalmazott volt. 1966-ban szivinfarktuson esett át, mikor a vasut leszázalékolta. Igen nehezen viselte el a tétlenséget, nem tartotta magát egészembernek többé. Képzőművész-pályája ugy kezdődött, hogy egyszer idegességében fényképek után lerajzolt egy szinésznőt. Mint mondja,-el eléggé hasonlitott hozzá. Véletlenül talált rá a vasutasok szakszervezetének képzőművésziskolájára, mely 1947-ben alakult meg "Képzőművészeti Kör" cimmel, -Kisfarkas Imre és Radnay József- festőművészek vezetésével, akkor 28 taggal.1959-ben, a müncheni Nemzetközi Vasutas Képzőművészeti Kiállitáson már komoly sikert arattak a Kör tagjai. Ma 18o taggal rendelkezik a Kör. Évenként több kiállitást rendeznek. Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni.1 XVIII. évf. 22. sz. 16. lap.

Külmel- Szabó István M.D.K.

Rajz / kompozició / repr.

Magvető Almanach 1964/ 1. 129. 1.

Küll András

Kőművesmester

1774-ben háztulajdonos Aradon

Lakatos Arad

II-k. 226.1-

Külley János Dániel -
(Komárom vm. geometrája)

Mészöly Károly -

Mogyoróssy Antal -

Nyikos György -

Póka Antal -

Sárközy Ferenc -

Sátor (Saator) Dániel -

Szalay János (Vas vm. geometrája)

Szalós Mihály -

Szervánszky Ádám -

Zaratthy Antal -

Závodszky János -

valamennyi működött a XVIII - XIX. sz.-ban

Lovasi

Levéltári segédkönyvek az alábbi levéltárban:

Vraicsu Péla dr.: A Tanácsköztársaság korabeli kerületi levéltára. Budapesti Közlemények 1946. 195. p.

MDK

Külkey Dénes

Magyarok, szobormü, repr.

Magyarság Képes melléklete. 1933. nov. 19.
12.1.

Rimmel Béla

műtrágyás

Székesfehérvár

l. Betnár

123 l.

124. l.

Kümelsperger Ambrosius 211

Kernstok Károly

nem is a legkorszerűbb képviselőihez, Picassóhoz vagy Braeque-hoz, hanem inkább a divatos, édeskés Van Dongenhez. A művészet céljairól alkotott nézete folyton változik. „A kialakuló művészethez — írja 1927-ben — több köze van egy lokomotívnak, mint Rafaelnek." Az idő múlik s félő, hogy napjainkban ismét mások az elvei. Erjedő művészetének főképp a viharos lendület biztosít helyet újabb festészetünk világában.

A két idősebb művész mellett és mögött lassan feltünedezett a stílustörekvés derékhada. Egyesületek alakultak, melyek magukba tömörítették azokat, kik az új törekvések szolgálatában állottak. Előbb a Miénk (Magyar Naturalisták és Impresszionisták Köre), e heterogén társulat indult harcba, majd 1910-ben a Nyolcaknak nevezett új, homogénebb csoport, mely utóbbinak Kernstok, Tihanyi, Czigány, Pór, Márffy, Czóbel, Berény és Orbán volt tagja. A Nyolcak a kompozíció jelentőségének visszahódításáért indultak harcba s élesen elítélték az impresszioniz-

Kümelsperger

Schoen A: A budai Szt.Anna-tepl. Bp.1936.

211 l.

Madách Pál

Küküllővár vk

templom

l.

Mikházyfalu egyh.

37. l.

ra nézve a pápaszemmel van ábrázolva.
zjusza a barkója kicsiny, oldalla lebernyák.
rakkendője alól ingének galléria kilátszik,
ngott, a kabátjának hajtókája széles. Felirata
n sorban:

ENT-KIRÁLYI BEKE FARKAS

éle, szövévenyes ügyek és bírói tanácskar
"zt: ... kül oktata, véde, ítélt.

n alak nagysága 15 cm.

816.

376/78
78-72.

MOk

Külföldi Viktor

revizor

a „Pester Lloyd" újságírója és revizora. A „fővárosi munkásmozgalomban befolyásos szerepet játszott. 1871-ben a munkásvezérek elleni indított büntetőperben 11 havi vizsgálati fogságban állt.

— : Halálesetek

Grafikai Szemle 1894 évf. 37. 39l.

Kiskunlőrinci ref. templom

gótikus

alaprajza.

Eredeti és átépítési
XVII – XVIII-ik.

Fejlődés XX-ig.

Jelenlegi XVIII – XIX-ig.

Igen érdekes román
fatoronyból (kamalódrati torony)
Belső falaiban 1792. évszám
Torony fedélszerkezete
Szép kőrózsa, régies barokk.
Templom és előcsarnok tervei Szépe
Debreceni László 1934.

33 – 41. l.

< Kükülloväri tabarfej. >

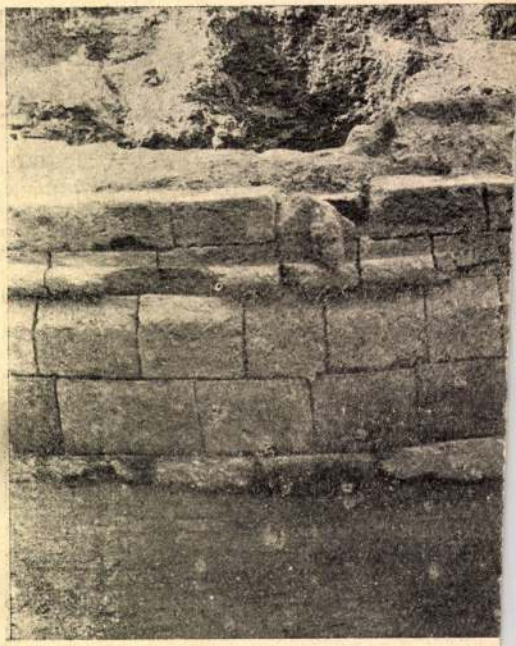
Kelemen Lajos : 4 < >

6 Kepjel

Műcsarnoki Salon

1928 III. 3-ig

Kelemen

SZÉKES

c. SZT. ISTVÁN KÁPOLNA

Kiskőrösvári ref. templom
gótikus, két tornyú.
alaprajza, tornyok
részletes felmérése
toronyerkély és fedél
részletes felmérése.
műrészletek.

Debreczeni Dániel

1931. 70–72. l.

Kiskőrösről

ref. templom

l.

Kossuth

6. l.

838—840. Ismeretlen festő.
A XVIII. század végéről.

838. Ordódy Károly (I).

(Látható kissé (lanáll,
Térdig, áll, jobbra fordu
aranykeresztet fogja és balját a pi
rüjén (piros követ). Caputiuma fekete,
Jnek ke, bajusza leberetvált, és
és fehér mucetumot visel. A háttérbe
bot van és a czimeres asztalon kalamár
foliánsok jelzése: THEOLOGIA MORALIS

Vászon, méretei 112: 88.5
Vétetett Ordódy Antaltól 1
Elszámoltatott 1897: XII.
Az elszámolást tudomásul v
rat. (216/98).

904:V.4.

Kiskülővár

Képe

repr.

Magy. Művelődéstört.

I. 306. l.

HELYSÉG

Ipló

VÁRMEGYE

Szepes

ŐRZÉSI HELYISÉG

R. k. templom

TULAJDONOS

SZAKCSOPORT

Srobrok

KOR

XV. sz.

MÉRET

ALCSOPORT

SZÁRMAZÁSI HELY

MESTER

SZEMÉLYI VONATKO

EGYÉB ADAT

TÁRGY

Diadalkereszt és mellékalakjai

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JELZÉS):

Kükülló vár

Szádeczky Lajos:
Kükülló vári
sír-leletek és falképek.
Erdélyi Múzeum
1897. 286–290. l.

30f
MAGYAR KIRÁLYI POSTA
TISZTULJAK

Kükülővár

Szádeczky Lajos:

A kükülővári
sírleletek és regisé-
gek.

Erdélyi Múzeum

1897. 293-309. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kükülővár

Kükülló magyarázata.

Kővári Erdélyről.

83 és kv. ll. képpel.

Kükülloári Pecsbier-
Halber-Kastél
mai képe ugy
Biró Erdkast
VII. t.

Ke Kvildovanii kastélu

Csorna Károly rajza

Repr.

Om VII. 497. l.